

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

PAPİRÜS DERGİSİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

TANER YILDIRIM

2501141052

TEZ DANIŞMANI

YRD. DOÇ. DR. FIRAT KARAGÜLLE

İSTANBUL, 2017

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS
TEZ ONAYI

ÖĞRENCİNİN;

Adı ve Soyadı : Taner YILDIRIM Numarası : 2501141052
Anabilim Dalı / Anasanat Dalı / Programı : Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Fırat KARAGÜLLE
Tez Savunma Tarihi : 09.11.2017 Saati : 16.00
Tez Başlığı : Papirüs Dergisi Üzerine Bir İnceleme

TEZ SAVUNMA SINAVI, İÜ Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 36. Maddesi uyarınca yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin KABULÜNE OYBİRLİĞİ / ~~OYÇOKLUĞUYLA~~ karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATI (KABUL / RED / DÜZELTME)
1- Yrd. Doç. Dr. Fırat KARAGÜLLE		Kabul
2- Yrd. Doç. Dr. Nuri SAĞLAM		Kabul
3- Yrd. Doç. Dr. Ali KURT		Kabul

YEDEK JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATI (KABUL / RED / DÜZELTME)
1- Yrd. Doç. Dr. Çilem TERCÜMAN		
2- Yrd. Doç. Dr. Ali YILDIZ		

ÖZ

PAPİRÜS DERGİSİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Taner YILDIRIM

Türk edebiyatında önemli bir yere sahip olan *Papirüs* dergisi, 1960 ile 1981 yılları arasında aralıklı olarak yayımlanmıştır. Cemal Süreya tarafından çıkarılan bu dergi, birçok sanatçının eserlerini yayımladığı ve döneminde ilgiyle takip edilen bir yayın organı olmuştur.

Dört bölümden oluşan bu çalışmanın birinci bölümünde, İkinci Yeni akımının öncü şairlerinden biri olan Cemal Süreya'nın hayatı ve edebî çalışmaları hakkında bilgi verilip Türk edebiyatındaki yeri üzerinde durulmuştur. İkinci bölümde, *Papirüs*'ün yayımlandığı süreç ele alınarak derginin özellikleri ile kültür hayatındaki yeri saptanmaya çalışılmıştır. Üçüncü bölümde, derginin içerisinde yer alan yazıların içerikleri incelenip değerlendirilmiştir. Son bölümde ise kronolojik dizin ve yazar soyadına göre dizine yer verilmiştir. Çalışmanın sonunda, *Papirüs* dergisi hakkında birtakım istatistikî veriler ek olarak sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Cemal Süreya, *Papirüs* dergisi, İkinci Yeni, dergiler, poetika.

ABSTRACT

A REVIEW ON PAPIRÜS MAGAZINE

Taner YILDIRIM

Papirüs magazine which has a significant value in Turkish literature was published intermittently between 1960 and 1981. This magazine which was published by Cemal Süreya, became a magazine that many artists' works published and also became a very popular magazine.

This thesis consists of four parts. In the first part, the information about the life and works of Cemal Süreya who is the pioneer of İkinci Yeni movement is given and including that it puts emphasis on Cemal Süreya's importants in Turkish literature. In the second part, by dealing with the process of *Papirüs* magazine, it was tried to understand its place of cultural life. In the third part, the contents of writings which takes place in magazine are examined and evaluated. In the last part, chronological index and writer index according to their surnames is given. At the end of this study, some statistical data about *Papirüs* magazine is added.

Key Words: Cemal Süreya, Papirüs journal, Second New, magazines, poetics.

ÖNSÖZ

Yayımlandığı dönemin sanatsal, düşünsel, toplumsal, kültürel, edebî, fikrî, siyasî gibi birçok konusu hakkında bilgiler barındıran dergiler, sadece bu konular hakkında bilgi vermemiş, onların üzerinde düşünüldüğü, tartışıldığı, değerlendirildiği ve yeniden oluşturulduğu yayınlar olarak karşımıza çıkmışlardır. Türk edebiyatında dergiler, Tanzimat döneminde Batılılaşma süreciyle birlikte yayımlanarak etkin bir rol oynamışlar ve daha çok büyük şehirlerde çıkarılmışlardır. Dergicilik faaliyetleri II. Meşrutiyet'ten sonra Anadolu'da da yaygınlık kazanmış ve zamanla sayılarında bir artış görülmüştür. Cumhuriyet dönemine gelindiğinde ise örgütlenmelerle siyasî, fikrî, mizahî ve edebî birçok dergi yayımlanmıştır.

Türk edebiyatında yayımlanan pek çok dergiden biri olan ve 1960 ile 1981 yılları arasında üç dönem olarak yayımlanan *Papirüs*, çalışmamızın konusunu teşkil etmektedir. Bu dergi, 1960 yılında sadece dört sayı yayımlanabilmiş, 1966 yılında kırk yedi sayı olarak tekrar çıkarılmış ve uzun bir dönem kültür-sanat dünyasına yön vermiştir. 1980 yılında ise yayımlanan iki sayısının ardından derginin yayın hayatına son verilmiştir.

Çalışmamızın birinci bölümü, *Papirüs*'ün kurucusu olan İkinci Yeni'nin önemli şairlerinden Cemal Süreya'ya ayrılmıştır. Onun hayatı ile edebî çalışmaları incelenerek Türk edebiyatındaki yeri ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

İkinci bölümde, üç dönem halinde yayımlanan *Papirüs*'ün çıkış sürecine değinilmiştir. Yayımlı ve bu süreçte yaşanan zorluklardan bahsedilerek derginin kültür hayatındaki yeri saptanmaya çalışılmıştır.

Üçüncü bölümde, *Papirüs*'te yer alan yazılar değerlendirilmiştir. Bunların bazıları konusuna göre tasnif edilerek başlıklandırılmış ve içeriğinden bahsedilmiş, bazıları da türüne göre gruplandırılarak açıklanmıştır.

Tezimizin son bölümünde ise derginin yayımlanan üç dönemi göz önünde bulundurularak kronolojik dizin ve yazar soyadına göre dizin oluşturulmuştur.

Sonuç kısmında genel bir değerlendirme yapılmış ve bu çalışma ile *Papirüs*'ün kültür tarihimiz içindeki yeri belirlenmeye çalışılarak derginin içerik değerlendirmesine yönelik sonuçların farklı çalışmalar için bir kaynak olması amaçlanmıştır.

Bu alışma süresince desteğini benden esirgemeyen ve çalışmam için uygun ortamı hazırlayan aileme ve çalışmanın ortaya çıkmasında en büyük paya sahip olan danışman hocam Yrd. Doç Dr. Fırat KARAGÜLLE'ye teşekkürü bir borç bilirim.

Taner YILDIRIM

İstanbul, 2017

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	iii
ABSTRACT.....	iv
ÖNSÖZ.....	v
KISALTMALAR LİSTESİ.....	ix
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

CEMAL SÜREYA'NIN HAYATI, EDEBÎ ÇALIŞMALARI VE TÜRK EDEBİYATINDAKİ YERİ

1.1. Hayatı.....	5
1.2. Edebî Çalışmaları.....	11
1.3. Türk Edebiyatındaki Yeri	17

İKİNCİ BÖLÜM

PAPİRÜS DERGİSİ'NİN TARİHÇESİ VE ÖZELLİKLERİ

2.1. Tarihçe	26
2.1.1. Birinci Dönem.....	26
2.1.2. İkinci Dönem	29
2.1.3. Üçüncü Dönem	31
2.2. Mizanpaj Özellikleri	33
2.3. İçeriği	36
2.4. Şair ve Yazar Kadrosu	38
2.5. Kültür Hayatındaki Yeri	42

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

PAPİRÜS DERGİSİ'NDE YER ALAN YAZILARIN İNCELENMESİ

3.1. Deneme, Eleştiri ve İnceleme	51
---	----

3.1.1.	Edebiyat, Sanat ve Kùltür	54
3.1.2.	Ŗiir Üzerine	59
3.1.3.	Hikâye (Öykü) ve Roman Üzerine	67
3.1.4.	Resim, Tiyatro ve Sinema Üzerine	74
3.1.5.	EleŖtiri ve EleŖtirmen.....	79
3.1.6.	Çeviri Üzerine.....	81
3.1.7.	Siyaset ve Bürokrasi	83
3.1.8.	Diğer	85
3.2.	Ŗiir.....	87
3.3.	Hikâye (Öykü)	107
3.4.	Tiyatro.....	119
3.5.	Anı, Günlük, Mektup ve Otobiyografi.....	121
3.6.	Röportaj, SöyleŖi ve Duyuru.....	126
3.7.	Çeviri Metinler.....	129
3.8.	BaŖyazılar ve Savran.....	135

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

PAPİRÜS DERGİSİ'NİN SİSTEMATİK DİZİNİ

4.1.	Kronolojik Dizin	145
4.2.	Yazar Soyadına Göre Dizin	195
SONUÇ		248
KAYNAKÇA		250
EKLER		260
Ek-1	Papirüs Dergisiyle İlgili İstatistikî Bilgiler.....	260

KISALTMALAR LİSTESİ

A.e.	:	Aynı eser
a.g.e.	:	Adı geçen eser
A. Ş.	:	Anonim Şirket
Bkz.	:	Bakınız
bs.	:	Basım
Çev.	:	Çeviren
Der.	:	Derleyen
Doç. Dr.	:	Doçent Doktor
Ed.	:	Editör
E.T.	:	Erişim Tarihi
Haz.	:	Hazırlayan
İSAM	:	İslam Araştırmaları Merkezi
Koll. Şti.	:	Kollektif Şirket
Prof. Dr.	:	Profesör Doktor
s.	:	Sayfa
TAED	:	Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi
TALİD	:	Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi
TOD	:	Tarih Okulu Dergisi
v.d.	:	Ve diğerleri
Yay. Haz.	:	Yayına Hazırlayan

GİRİŞ

Dergiler, toplumların hayat şekillerini, siyasî durumlarını, sosyolojik değişimlerini, gelişim aşamalarını gösteren önemli kaynaklardır. Avrupa'da 17. yüzyılda ortaya çıkan dergicilik faaliyetleri, 19. yüzyıldan sonra Osmanlı Devleti'nde görülmeye başlamıştır. Cumhuriyet döneminin ilk yıllarında ise nicelik olarak artan dergiler, nitelik olarak da gelişim göstermiştir. Bu dergilerde siyasî, fikrî, mizahî ve daha çok edebî konular işlenmiştir.¹

Türk edebiyatında 1950'li yıllar ve sonrası, dergicilik faaliyetleri açısından zengin bir dönem olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu dönemde İstanbul ve Ankara'da *Çağrı* ve *Şairler Yaprağı* gibi yerel olarak yayımlanan ancak ulusal nitelikte olan bazı dergiler yayımlanmıştır. 1950-1960 yılları arasında *Dost*, *Forum*, *Hisar*, *Mavi*, *Pazar Postası*, *Seçilmiş Hikâyeler*, *Ufuklar*, *Varlık*, *Yeditepe* ve *Yücel* gibi dergiler, hem yeni sanatçıların yetişmesi hem de dönemin siyasî, edebî ve kültürel tartışmalarına sundukları katkılar dolayısıyla oldukça önem arz etmektedir. 1960-1970 yılları arasında, yayın hayatına *Devinim 60*, *Diriliş*, *Şiir Sanatı*, *Türk Kültürü*, *Yeni Dergi* ve *Yordam* gibi başka dergiler de girmiştir. Yine bu dönemde yayın merkezi olan İstanbul'un tekeli kırılmış ve Ankara, İzmir, Konya, Eskişehir gibi Anadolu'nun değişik illerinde yeni yayınevleri kurulmuştur. 1970-1980 yılları arasında ise Türk siyasî hayatındaki bunalım, gerilim ve ayrışmanın sıkıntıları, edebiyat dünyasına ve dergilere de yansımıştır. Bu dergiler arasında *Eleştiri*, *Mavera*, *Milliyet Sanat*, *Sanat Emeği*, *Sanat Olayı*, *Türk Edebiyatı*, *Türkiye Yazıları*, *Yansıma*, *Yarına Doğru*, *Yeni A* ve *Yeni Adımlar* sıralanabilir. Bu dönemde dergilerin daha çok politik kimliği ön plana çıkmış ve çok fazla özel sayı yayımlanmıştır. 1980'li yıllara gelindiğinde Türk edebiyatındaki dergilerde nitelik açısından değişim ve nicelik olarak azalma söz konusu olmuştur. Yayın koşulları ve yayımcılığın farklı açılardan geliştiği bu dönemde, büyük yayın kuruluşlarının çıkarmış olduğu dergiler öne çıkmıştır. Bunlar arasında *Hürriyet Gösteri* ve *Milliyet Sanat* gibi dergiler sayılabilir. Yine bu dönemde dergiler kendilerine yeni alanlar belirlemişlerdir. Daha çok öykü

¹ Dergiciliğin gelişimine dair daha ayrıntılı bilgi için bkz. Aslı Yapar Gönenç, "Türkiye'de Dergiciliğin Tarihsel Gelişimi", *İletişim Fakültesi Dergisi*, Sayı 29, İstanbul, İstanbul Üniversitesi, 2007, s. 64.

dergileri yayımlanmıştır. Bunun dışında şiirle, romanla ve eleştiriyle ilgili olanları da göze çarpmaktadır. Türk edebiyatında yer alan dergiler, sadece yeni sanatçılar kazandıran ya da sanatçıyı okuruyla buluşturan yayınlar olmamış, kendilerine özgü gelenekler de oluşturmuşlardır. Dergilerin yayımlanmış olduğu özel sayılar, verdikleri ödüller, sayfalarında yayımladıkları özel dosyalar, soruşturmalar, tartışmalar bu gelenekler arasında gösterilebilir.²

Cemal Süreya tarafından üç dönem halinde çıkarılan *Papirüs* dergisi de zengin içeriği, özel sayıları ve tartışmalarıyla döneminin önde gelen ve ilgiyle takip edilen dergilerinden biri olmuştur. İlk olarak 1960 yılında çıkan *Papirüs*, bu dönemde dört sayı olarak yayımlanmıştır. 1966 yılında, derginin ikinci döneminde, kırk yedi sayı çıkarılmıştır. Uzun soluklu olan bu dönem, sanatçılar ve okurlar tarafından takip edilmiştir. Türk edebiyatına yeni sanatçıların kazandırılması, ses getiren tartışmaların yapılması, kimi konularda özel sayıların hazırlanması bu dönemde yapılan faaliyetler arasında sayılabilir. 1980 yılı ise derginin üçüncü ve son dönemi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu dönemde sadece iki sayısı yayımlanabilen *Papirüs*'ün yayın hayatına son verilmiştir.

Çalışmamızın konusu olan *Papirüs* dergisi, ayrıntılı, zorlu ve özverili bir çalışmayı gerektirdi. İlk etapta derginin sayılarına ulaşmaya çalıştık. 1966 ve 1980 yıllarında yayımlanan ikinci ve üçüncü döneminin sayılarını İstanbul'da bulunan İSAM, Taksim Atatürk ve Beyazıt Devlet kütüphanelerinden temin ettik. 1960 yılına ait olan birinci dönemin sayılarını ise Ankara'daki Millî Kütüphane'den aldık. Tüm sayılar temin edildikten sonra, her sayıyı okuyarak gerekli notları çıkardık ve buna bağlı olarak bazı istatistikî verilerle tablolar oluşturduk. Şair ve yazarlar hakkında bilgiler, bazı edebî türler, dönemin koşulları ve tarihî olaylar hakkında bilgi almak için ek kaynaklardan yararlandık. *Papirüs*'ün tüm sayılarında yer alan yazılar ile bazı kütüphanelerden temin ettiğimiz kitaplardan aldığımız bilgileri sınıflandırarak yazıya döktük. Uzun soluklu bir araştırmanın sonucu olarak dört bölümden oluşan bir

² 1950 sonrasında dergiciliğin gelişimine dair daha ayrıntılı bilgi için bkz. Sema Çetin Baycanlar, "Sürelî Yayınlar ve Edebiyat Dünyası '1950'lerden Günümüze Genel Bir Değerlendirme", **Prof. Dr. Mine Mengi Adına Türkoloji Sempozyumu Bildirileri**, Adana, Çukurova Üniversitesi, 2012, s. 290-292.

çalışma meydana getirdik. Bu çalışmaya başladığımız sırada *Papirüs* ile ilgili yapılmış hiçbir çalışma yoktu. Ancak çalışmamız tamamlandığı sırada Fatma Turhan ÖZŞAHİN tarafından “Papirüs Dergisinin Tahlilî Fihristi” adlı bir çalışmanın yayımlandığını gördük. Bu çalışma derginin fihristini ihtiva etmekte, edebî türlerin muhtevasına, şiirlere ve düzyazılara değinmekle birlikte içerik itibariyle tezimizden farklılık arz etmektedir. Bizim çalışmamız dergide yer alan yazıları ve bu yazıların değerlendirilmesini kapsamaktadır.

Çalışmamızın birinci bölümünü Cemal Süreya’ya ayırdık. Bu bölümde, sanatçının hayatını, kendisinin kaleme almış olduğu günlüğü ve kitapları ile eşi Zuhâl Tekkanat’ın ve diğer araştırmacıların yazdığı kitaplar doğrultusunda kaleme aldık. Birçok kaynağı karşılaştırmalı olarak inceledik ve Cemal Süreya’nın hayatı ile edebî çalışmaları olmak üzere iki alt başlıkta yer verilen değerlendirmelerden sonra sanatçının Türk edebiyatı içerisindeki yerini saptamaya çalıştık.

İkinci bölümde ise çalışmamızın konusu olan *Papirüs*’ün üzerinde yoğunlaştık. Derginin çıktığı tarihleri temel alarak yayın sürecini üç döneme ayırdık ve çıkış koşullarını, bu süreçte karşılaşılan zorlukları, yayın hayatına son verilmesini, Cemal Süreya’nın yazmış olduğu kitaplardan ve kimi araştırmacıların yayınlarından yola çıkarak kaleme aldık. *Papirüs* dergisinin kültür hayatındaki yerini ise bu bölümün sonunda tespit etmeye çalıştık.

Çalışmamızın asıl kısmı olan üçüncü bölümde, *Papirüs*’ün ihtiva ettiği bütün yazıları ele aldık. Deneme, eleştiri ve inceleme yazılarını konularına göre gruplandırarak inceledik. Dergide yer alan türleri de ayrı başlıklar altında toplayarak sınıflandırdık. Başta şiir olmak üzere hikâye, tiyatro, anı, günlük, mektup, otobiyografi, röportaj, söyleşi, duyuru gibi birçok türü derledik.

Tezimizin son bölümünde, araştırmacılara kaynak olması açısından derginin çıkış dönemlerini de göz önüne alarak kronolojik dizin ve yazar soyadına göre dizin oluşturduk.

Sonuç kısmında ise çalışmamızın genel bir değerlendirmesini yaptık. *Papirüs*'ün, döneminde yayımlanan diğer dergiler arasındaki yerini ve önemini belirlemeye çalıştık. Kaynakadan sonra yer alan Ekler kısmına da *Papirüs*'ün sayıları hakkında genel bilgiler, dergideki türlerin dağılımı, sanatçılar ve yayımladıkları türlerin sayıları ile Savran bölümündeki yazıların içeriklerini tablolaştırarak yer verdik.

BİRİNCİ BÖLÜM

CEMAL SÜREYA'NIN HAYATI, EDEBÎ ÇALIŞMALARI VE TÜRK EDEBİYATINDAKİ YERİ

Orhan Duru'nun bir kuşağın şairi olarak tanımladığı¹, Muzaffer Erdost'a göre düşünce dünyasını zenginleştiren bir söz ustası² olan Cemal Süreya, İkinci Yeni akımının önemli şairleri arasında yer almaktadır. Şiirlerinin yanında hemen hemen her konuda kaleme almış olduğu deneme, eleştiri, inceleme, anı, mektup gibi çeşitli yazılarıyla da adından söz ettirmiştir. Cemal Süreya'nın eserlerini buzdağına benzeten sanatçı Eray Canberk'e göre bu şiirler, buzdağının görünen kısmıyken diğer türler suyun altında kalmakta ve görünmeyen kısmını oluşturmaktadır.³

Bu bölümde, Türk edebiyatında yaptıklarıyla ve yapıtlarıyla derin bir iz bırakan sanatçının hayatına değinilmiş, edebî çalışmaları üzerinde durulmuş ve Türk edebiyatındaki yeri saptanmaya çalışılmıştır.

1.1. Hayatı

Asıl adı Cemalettin Seber olan Cemal Süreya, Erzincan'da 1931 yılında dünyaya gelmiştir. Babasının adı Hüseyin, annesinin adı Gülbeyaz'dır. Ailenin dört çocuğunun en büyüğü Cemalettin'dir. Diğer çocuklar ise sırasıyla Kemal, Perihan ve Ayten'dir.⁴ Cemalettin evde el üstünde tutulduğunu ve kardeşlerinin isimlerini kendisinin taktığını şöyle dile getirmektedir:

“Bizim evin karşısında büyük bir ev vardı. O evde Perihan diye bir kız vardı... Zaten, onun yüzünden kız kardeşime Perihan adını koydum. Evet, ben koydum, ailede tek erkek çocuktum. Prens gibiydim. El üstünde tutulurdum. Ailede

¹ Cemal Süreya, *Üstü Kalsın*, Haz. Doğan Hızlan, 10. bs., İstanbul, YKY, 2012, s. 11.

² *Cemal Süreya “Üstü Kalsın”*, Yay. Haz. Gökhan Cengizhan, Ankara, Edebiyatçılar Derneği Yayınları, 2001, 15.

³ Zühal Tekkanat, *Dostlarının Kaleminden Cemal Süreya'nın Portresi*, İstanbul, Yön Yayıncılık, 1998, s. 127.

⁴ Feyza Perinçek, Nursel Duruel, *Cemal Süreya “Şairin Hayatı Şiire Dahil”*, Yay. Haz. Faruk Duman, İstanbul, Can Yayınları, 2008, s. 15-16.

bütün küçüklerin adlarını hep ben verdim. Perihan'la başladık, sonra geleneği sürdürdüm.”⁵

Ailesiyle birlikte Erzincan'da ikamet eden Cemalettin, Şeyh Sait ayaklanması ile başlayan kaos ortamı gerekçe gösterilerek çıkarılan kanun neticesinde hükümet tarafından Bilecik'e sürgün edilmiştir. Ailesinin sürgün edilmesinin kendisi üzerindeki etkisini sonraki süreçte şu şekilde dile getirecektir:

“Bizi bir kamyonu doldurdular. Tüfekli bir erin nezaretinde. Sonra o iki erle yük vagonuna doldurdular. Günlerce yolculuktan sonra bir köye attılar. Tarih öncesi köpekler havlıyordu. Aklımdan hiç çıkmaz o yolculuk, o havlamalar, polisler. Duyarlığım biraz da o çocukluk izlenimleriyle besleniyor belki.”⁶

Bu sürgünle birlikte kardeşi ve annesinin ani vefatı, Cemalettin'in hayatını derinden etkilemiştir. Gülbeyaz Hanım'ın ölümünden sonra Hüseyin Bey, onu İstanbul'a halasının yanına göndermiştir. Cemalettin'in okul kaydı, Firuzağa'daki Beyoğlu 37. İlkokulu'na yaptırılır. İstanbul'da uzun süre kalan Cemalettin'in yanına, daha sonra Bilecik'ten babası ve iki kız kardeşi de gelir. O, bir süre ailesiyle birlikte yaşar. Fakat daha sonra sürgün yeri olan Bilecik'ten İstanbul'a izinsiz olarak geldiklerini haber alan emniyet güçleri, onları Bilecik'e tekrar gönderirler. Burada Cemalettin ve ailesi, amcası Memo'nun evine yerleşir. Cemalettin'in okul kaydı Bilecik Birinci İlkokulu'na yapılır. Ancak sürgün edilme dedikodusu, ondan önce bu okula gelmiştir. Sürgün hayatı ve kökeniyle dalga geçilmesi, Cemalettin'i okuldan soğutmuş ve bir süreliğine öğrenimine ara vermiştir.⁷ Bu dönemde Cemalettin, hayran olduğu Memo amcasının vefatıyla çok sevdiği bir kişiyi daha yitirmiş olur. Bu ölümle birlikte aile, başka bir eve geçer. Daha sonra Hüseyin Bey, Esmâ Hanım adında biriyle evlenir.⁸

Esmâ Hanım, kötü ruhlu bir kadındır. Hüseyin Bey evde yokken, Cemalettin'in kız kardeşlerine eziyet etmektedir. Cemalettin de üvey annenin yaptıklarına dayanamayarak evden kaçmış ve parasız yatılı okumak amacıyla Bilecik Ortaokulu'nda yapılan sınava girmiştir. Sınavı kazanan Cemalettin, maddi sıkıntılar

⁵ Cemal Süreya, **Güvercin Curnatası**, Haz. Nursel Duruel, 7. bs., İstanbul, YKY, 2015, s. 103.

⁶ Cemal Süreya, **On Üç Günün Mektupları**, 17. bs., İstanbul, YKY, 2017, s. 85.

⁷ Feyza Perinçek, Nursel Duruel, **a.g.e.**, s. 21-31.

⁸ **A.e.**, s. 35.

yaşayınca tatilde çalışmaya karar vermiş ve çadır bekçiliği işine girmiştir. Çadır bekçiliği sırasında o güne kadar meşhur olan şair ve yazarları aklından bir bir geçirir. Bu sanatçıların iki isme sahip oluşu onun dikkatinden kaçmaz. Zaten adını sevmeyen Cemalettin, burada kendine yeni isim olarak “Cemal Süreyya Seber” adını bulur.⁹

Artık adı Cemal Süreyya Seber olan bu genç, okulda ilk aşkıyla da karşılaşır. Sınıf arkadaşlarının “Şair”, “Âşık”, “Tunç” ve “Cemo” diye isimler taktığı¹⁰ Cemal Süreyya, kızıl saçlı Seniha’ya âşık olur. Bu aşk, onu mektuplar ve şiirler yazmaya yöneltir. Onun ilk şiir defterinin ismi, sevdiği kızın saçlarından ötürü “Kızıl Mısralar” olmuştur. Hatta şiirlerini yazdığı kalemin mürekkebi bile kırmızı olan şiiri şu şekildedir:

“Seni sevdiğim anda her şeyim kızıl oldu
Masmavi defterime kızıl satırlar doldu”¹¹

Bu okuldan mezun olan Cemal Süreyya, Haydarpaşa Lisesi’ne kaydolur. Bu arada Hüseyin Bey de kızlarına uyguladığı şiddet sebebiyle Esmâ Hanım’dan boşanmış ve Refika Hanım ile evlenmiştir.¹² Tüm bunlar yaşanırken Cemal Süreyya, liseden de mezun olmuş ve Mülkiye’ye kaydolmuştur. Zamanla Mülkiye’deki ortama ısınmış, kendisine küçük bir arkadaş grubu edinmiştir. Bu arkadaş çevresinde, Sezai Karakoç’u diğerlerinden ayırmıştır. “Sezo” diye hitap ettiği Sezai Karakoç’un dergilerde yayımladığı şiirlerine “Charles Suarez” takma adıyla desenler ve karikatürler çizmiştir.¹³ Okulda kurmuş olduğu sanat çevresi, Cemal Süreyya’yı mutlu etmiştir. Bu günleri ileride şöyle anlatacaktır:

“Öğrenciyken iyi bir sanat çevresi kurmuştuk kendi aramızda. Sezai Karakoç, Muzaffer Erdost, Orhan Duru, Seyfettin Başçılar, ben sık sık toplanır, sanat üstüne, şiir üstüne konuşmalar yapardık. Arada Gülten Akın da katılırdı. Bir Yalçın vardı, o da katılırdı.”¹⁴

⁹ A.e., s. 36-45.

¹⁰ A.e., s. 46.

¹¹ Zeynep Oral, **Sözden Söze**, İstanbul, Cem Yayınevi, 1990, s. 175.

¹² Feyza Perinçek, Nursel Duruel, **a.g.e.**, s. 56.

¹³ A.e., s. 72.

¹⁴ Cemal Süreyya, **Şapkam Dolu Çiçeklerle**, Haz. Selahattin Özpalabıyıklar, 7. bs., İstanbul, YKY, 2017, s. 255.

Cemal Süreyya, ikinci sınıftayken, ona “Kızıl Mısralar”ı yazdıran ilk aşkı Seniha Hanım ile evlenir. Mülkiye’den mezun olduktan sonra da Eskişehir Vergi Dairesi’nde memuriyete başlar. İş arkadaşı olan sarışın genç bir kadına âşık olur ve ona “Üvercinka” adını takar. Seniha Hanım hamileyken Üvercinka’yla aşk yaşamaya başlar. Bu sırada Seniha Hanım, kızı Ayçe Seber’i dünyaya getirmiştir. Cemal Süreyya, kızı dünyaya geldikten sonra İstanbul’a Maliye Müfettiş Muavini olarak atanır.¹⁵

İstanbul’da sadece işiyle ilgilenmeyen Cemal Süreyya, birçok dergiye şiir göndermiştir. Onun şiirleri beğenilmiş ve ses getirmiştir. Bugün Cemal Süreyya olarak tanınan sanatçının adındaki “y” harflerinden birini atması, 1956’da yayımlanan “Elma” şiiriyle birlikte olmuştur. Bu şiir için kullandığı imzasında, adındaki “y” harflerinden birini attığını ilan etmiştir. Bunun nedeni, Üvercinka’nın telefon numarası üzerine girdiği iddiayı kaybetmesidir. O, bu durumu şu şekilde izah edecektir:

“O zaman çok güvenirdim belleğime. Telefon numaralarını falan kaydetmezdim. Belki de kaydetmediğim için kalırdı. Ona dedim ki, eğer bu böyleyse, ismimden bir harf atarım dedim. Kaybedince ismimde harf aradım, iki tane olandan birini atmak daha uygun geldi.”¹⁶

1957 yılına gelindiğinde babasını bir trafik kazasında kaybeden Cemal Süreyya, bu durumdan çok etkilenmiştir.¹⁷ Bir müddet sonra da eşi Seniha Hanım’la anlaşmazlıklar yaşamaya başlamış ve evden ayrılma kararı almıştır.¹⁸ Halasının evine yerleşmiş ve çocuğu gibi gördüğü¹⁹ *Papirüs*’ü birlikte çıkaracağı Tomris Uyar’la tanışarak derginin yayımı için ilk adımı atmıştır. Ülkü Tamer ile evli olan bu genç kadın, aynı zamanda “R. Tomris” imzasıyla çeşitli dergilere çeviri metinler göndermektedir.²⁰

¹⁵ Feyza Perinçek, Nursel Duruel **a.g.e.**, s. 90-100.

¹⁶ **A.e.**, s. 103.

¹⁷ Cemal Süreyya, **Güvercin Curnatası**, Haz. Nursel Duruel, 7. bs., İstanbul, YKY, 2015, s. 110.

¹⁸ Feyza Perinçek, Nursel Duruel, **a.g.e.**, s. 108.

¹⁹ Zühal Tekkanat, **a.g.e.**, s. 81.

²⁰ **A.e.**, s. 153.

Cemal Süreya, 1967’de *Yelken* dergisinde çalışan Zuhal Tekkanat ile tanışır. Seniha Hanım’la boşanma sürecindeyken ona evlenme teklifi eder. Zuhal Hanım’da edebî kabiliyet gören Cemal Süreya, yazması için onu yüreklendirir. Hatta yazılarında kullanacağı takma ismi de “Elif Sorgun” olarak kendi seçer. Daha sonra Zuhal Hanım’la evlenen Cemal Süreya’nın 1969’da oğlu Memo Emrah Seber dünyaya gelir.²¹

1965’te memuriyetten istifa etmiş olan Cemal Süreya maddi sıkıntılar yaşaması sebebiyle işine geri dönmüş ve İstanbul Hocapaşa Vergi Dairesi’nde göreve başlamıştır. Kısa bir süre sonra Maliye Tetkik Kurulu üyesi olarak Ankara’ya tayini çıkmıştır. Sanatsal faaliyetlerine burada da devam eden sanatçı, adını kendisinin bulduğu *2000* dergisini²² yayımlama teklifi almış fakat bu dergiyi çıkaramamıştır.

Bu arada eşiyile arası açılan Cemal Süreya, ondan boşanacak ve sonrasında Güngör Demiray’la evlenecektir. Fakat onunla da evliliği istediği gibi yürümeyecektir.²³ İlerleyen süreçte bu eşinden de boşanarak darphane müdürlüğündeki görevi sırasında tanıştığı ve “Bayan En Nihayet” dediği Birsen Hanım’la evlenecektir.²⁴

Muzaffer Buyrukçu’ya göre Karacaoğlan, Nedim, Nazım Hikmet ve Yahya Kemal’den sonra kadın temasını şiirlerinde en çok işleyen sanatçı²⁵ olan Cemal Süreya, hayatı boyunca başından defalarca evlilik geçmesine rağmen çok evlilik yapmadığı kanısında olmuştur. Ona göre kendisi, sadece birkaç kez evlenmiş ancak herkes yetmiş kez sanmıştır.²⁶ Ayrıca o, evliliklerin aşkı öldürdüğü düşünmekte ve başından geçen birçok evliliğin nedenini buna bağlamaktadır.²⁷

²¹ Feyza Perinçek, Nursel Duruel, **a.g.e.**, s. 179-181.

²² Cemal Süreya, **On Üç Günün Mektupları**, 17. bs., İstanbul, YKY, 2017, s. 106-107.

²³ Feyza Perinçek, Nursel Duruel, **a.g.e.**, s. 218.

²⁴ **A.e.**, s. 244.

²⁵ **Cemal Süreya “Üstü Kalsın”**, Yay. Haz. Gökhan Cengizhan, Ankara, Edebiyatçılar Derneği Yayınları, 2001, s. 27.

²⁶ Zeynep Oral, **a.g.e.**, s. 176.

²⁷ **A.e.**, s. 177.

2 Şubat 1982’de emekli olan Cemal Süreya, artık edebiyat ve sanatla daha çok ilgilenecektir.²⁸ Yirmi altı yılda, yirmi sekiz ev değiştiren²⁹ sanatçı, en sonunda ölene kadar yaşayacağı Kadıköy’deki evine, oğlu Memo’yu da yanına alarak yerleşmiştir.³⁰ Dostlarıyla sık sık görüştüğü, edebî ve fikrî birçok tartışmaya tanık olduğu, yeni eserler hakkında fikirler aldığı ve buradaki önemli mekânlardan biri olan Hatay’a daha fazla uğramıştır. Orada buluşup konuştuğu kişiler arasında Arif Damar, Aydın Cumalı, Behzat Ay, Burhan Uygur, Cevat Dereli, Cihat Burak, Dük dö Cebeci, Ece Ayhan, Edip Cansever, İsmail Uyaroğlu, İsmet Kemal Karadayı, Joconda, Lütfü Özkök, Mehmed Kemal, Oğuz Arıkan, Patriyot, Tevfik Akdağ, Zelda³¹ sayılabilir. Cemal Süreya, Hatay’ın hayatında önemli bir yere sahip olduğunu şu cümlelerle açıklamıştır:

“Hatay öldü. Dün önünden geçiyordum. Bomboştı, oyulmuş bir gözü andırıyordu. Duvarlarındaki kaplamalar bile sökülmiş. İki kişi, içeriyi dolaşılmaz kılan süprüntüleri bir köşeye yığmaya çalışıyor. İçim sızladı. Girip sordum da. Yapamadım bunu. Duvarlarına yazıların, sanatçıların fotoğrafları, dergi sayfaları asılan bir içkiydi Hatay. Defteri olan tek meyhane, belki de. Yüzlerce şairin dizeleri, birbirleri için yazdıkları satırlar... Bir kahveydi aynı zamanda: Çay içmek için de gidebilirdim. Kırathane: Birçok yazımı orda yazdım. Posta kutusu: Mektuplar oraya gelirdi. Emanetçi: Bavulunu on gün bırak. İşyeri: Çok kişinin adresi. Son beş yıl içinde hemen her Cuma gittim Hatay’a. Bazen de haftada iki, üç kez. Kendi ayının kurmuş bir meyhane... Benim için dostlukların kaynaştığı bir dönemin adı olarak kalacak Hatay.”³²

Kadıköy’deki bu son evinde ölüm duygusunu daha fazla hissetmeye başlayan Cemal Süreya, hayatı büyük bir “özel ve cins isimler” sözlüğüne, ölümü ise sadece “cins isimler” sözlüğüne benzetmiştir.³³ Yaşı ilerledikçe ve ölüme daha fazla yaklaştıkça, ölüm duygusunun onun şiirlerinde daha çok yer aldığını şu dizelerden anlamaktayız:

“Ölüm geliyor aklıma birden ölüm
Bir ağacın gövdesine sarılıyorum.”³⁴

²⁸ Feyza Perinçek, Nursel Duruel, **a.g.e.**, s. 265.

²⁹ **Cemal Süreya “Üstü Kalsın”**, Yay. Haz. Gökhan Cengizhan, Ankara, Edebiyatçılar Derneği Yayınları, 2001, s. 96.

³⁰ Feyza Perinçek, Nursel Duruel, **a.g.e.**, s. 275.

³¹ **A.e.**, s. 279.

³² Cemal Süreya, **Günler**, 5. bs., İstanbul, YKY, 2016, s. 146.

³³ **A’dan Z’ye Cemal Süreya**, Haz. Nursel Duruel, İstanbul, YKY, 2003, s.41.

³⁴ **A.e.**

Sanatçı, zorluklar ve düzensizlikler içerisinde yaşasa da hayatı hep sevmiş, ölüme yaklaştığı bu son dönemlerinde bile memnuniyetini ifade etmiştir. Hayatını başka bir hayatla değiştirmek istemediği düşüncesinden yola çıkarak hiçbir zaman mutsuz olmadığı kanısına varmıştır.³⁵

Edebiyata daha fazla vakit ayırmasının sonucu olarak oğlu Memo'yla yeteri kadar ilgilenememiş olan Cemal Süreya'da, Memo'nun artık söz dinlemez bir çocuk olmasının yarattığı olumsuz durum, onun rahatsızlanmasına yol açmış ve bir müddet tedavi gördüğü Haydarpaşa Numune Hastanesi'nde hayata gözlerini yummuştur. Sanatçı, ölüm kaydının kayıtlara "Cemalettin Seber" olarak geçmesini vasiyet etmiştir.³⁶ Şairin ölüm hakkındaki düşünceleri, dizelerine şöyle yansımıştır:

“Ölüyorum tanrım
Bu da oldu işte.
Her ölüm erken ölümdür
Biliyorum tanrım.
Ama, ayrıca, aldığın şu hayat
Fena değildir...
Üstü kalsın...”³⁷

Sanatçı İstanbul Beyoğlu'ndaki Kulaksız Mezarlığı'na defnedilmiştir. Muzaffer İlhan Erdost, Cemal Süreya'nın, amcasının yanındaki mezara yerleştirildiğini bildirir.³⁸

1.2. Edebî Çalışmaları

Cemal Süreya'nın sanat duyarlılığı küçük yaşlardan itibaren oluşmuştur.³⁹ Bunu oluşturan etkenlerin başında ölüm duygusu gelmektedir. Bu duygu, onun ileride yazacağı şiirlerini de etkilemiştir. Aşağıdaki dizelerde bu duygunun izleri görülmektedir:

“Bir kış göğü gibi o saat alçalır ölüm,

³⁵ Cemal Süreya, **Güvercin Curnatası**, Haz. Nursel Duruel, 7. bs., İstanbul, YKY, 2015, s. 111.

³⁶ Feyza Perinçek, Nursel Duruel, **a.g.e.**, s. 337-346.

³⁷ Cemal Süreya, **Üstü Kalsın**, Haz. Doğan Hızlan, 10. bs., İstanbul, YKY, 2012, s. 98.

³⁸ Zühal Tekkanat, **a.g.e.**, s. 102.

³⁹ Feyza Perinçek, Nursel Duruel, **a.g.e.**, s. 18.

yalnız işitme duyusu kalır ortada.”⁴⁰

Cemal Süreya'nın sanatsal duyarlılığı, sadece ölüm hadiseleriyle değil, annesinin küçük yaşlarda okuduğu hikâyelerle de şekillenmiştir. Zayıf ve çelimsiz Cemal Süreya'ya yemek yedirmeye ve süt içirmeye çalışan Gülbeyaz Hanım, onun inadını kırmak için sürekli olarak *Kerem ile Aslı*'yı okumuştur.⁴¹ Bu hikâyeye onda, şairlik uyanışının temellerini oluşturacaktır. Bununla birlikte sanat anlayışını annesinden almış olabileceğini de düşünen⁴² Cemal Süreya, âşık olduğu her kadında annesini görmeye başlayacaktır. Bu durum sanatçının ileride kaleme alacağı şiirlere şu şekilde yansımıştır:

“Annem çok küçükken öldü
beni öp, sonra doğur beni.”⁴³

Edebiyata, sanata ve şiire karşı hiçbir zaman ilgisiz kalmayan Cemal Süreya, sanatçı oluşunu kendi yazgısına bağlar. Küçük yaşlarda başlayan okuma tutkusunu, zamanla onu şair olmaya yöneltmiştir.⁴⁴ Daha öğrenciyken okul dergilerini ve gazetelerini yönetmiş, burada kendi şiirlerini ve yazılarını yayımlamıştır. Gerek bu dönem gerekse ileriki zamanlarda yayımlanan dergilerde, çeşitli takma isimler kullanmıştır. Takma adlarla yazdığı yazılarında da kendi düşüncelerini paylaştığını dile getirmiştir.⁴⁵

Cemal Süreya'nın yazma tutkusunu Firuzağa'daki Beyoğlu 37. İlkokulu'nda başlamıştır. Buna göre, ikinci sınıfta halasının oğluluyla elindeki deftere bir şeyler yazarak oynadığı oyundan aldığı hazzı, yazarlığı için ilk adım saymıştır.⁴⁶ Ayrıca bu konudaki gelişimine, daha sonraki dönemlerde Dostoyevski'nin etkisini de işaret edecektir.⁴⁷ Bilecik Birinci İlkokulu'ndayken iyi arkadaşlık kurduğu Altan ile çıkardığı ve öğrenciler tarafından beğenilen ilk dergileri ancak beş altı sayı yayımlanabilmiştir. Diğer yakın arkadaşı olan Alptekin ile de duvar gazetesi

⁴⁰ Cemal Süreya, *Üstü Kalsın*, Haz. Doğan Hızlan, 10. bs., İstanbul, YKY, 2012, s. 85.

⁴¹ *A'dan Z'ye Cemal Süreya*, Haz. Nursel Duruel, İstanbul, YKY, 2003, s. 8.

⁴² Cemal Süreya, *Güvercin Curnatası*, Haz. Nursel Duruel, 7. bs., İstanbul, YKY, 2015, s. 113.

⁴³ Cemal Süreya, *Üstü Kalsın*, Haz. Doğan Hızlan, 10. bs., İstanbul, YKY, 2012, s. 48.

⁴⁴ Cemal Süreya, *Güvercin Curnatası*, Haz. Nursel Duruel, 7. bs., İstanbul, YKY, 2015, s. 48.

⁴⁵ *A'dan Z'ye Cemal Süreya*, Haz. Nursel Duruel, İstanbul, YKY, 2003, s. 12.

⁴⁶ Cemal Süreya, *Güvercin Curnatası*, Haz. Nursel Duruel, 7. bs., İstanbul, YKY, 2015, s. 225.

⁴⁷ Zühal Tekkanat, *a.g.e.*, s. 20.

çıkarmış, şiir bölümünden kendisi sorumlu olmuştur. Ancak bu gazete de sadece beş sayı yayımlanabilmiştir.⁴⁸

Haydarpaşa Lisesi'nde Cemal Süreya, edebiyatla daha fazla ilgilenir. Bu sıralarda aruzla tanışır ve Garipçilerin şiir anlayışını küçümser. Ahmet Muhip Dıranas'ın "Kar" şiirinden etkilenerek yeni şiiri sevmeye başlar.⁴⁹ Mülkiye'nin üçüncü sınıfındayken fakültede yayımlanan *Kazgan* adlı dergiyi hazırlama işini üstlenir. Burada "Cemasef" takma adıyla yazılar yayımlar, âşık olduğu bir kız için "Yürüyen Adam" takma adıyla da bir şiir kaleme alır.⁵⁰ *Mülkiye* dergisinde de şiirleri yayımlanır. Sanatçı, hiçbir kitabına almadığı "Şarkısı Beyaz" adlı şiirini, bu derginin 8 Ocak 1953 tarihli sayısında okuruyla paylaşır.⁵¹ Bunlar dışında, *XX. Asır*, *Yeditepe* ve *Yenilik*'e de şiirler göndererek adını duyurur.⁵² *Yeditepe* dergisinde yayımladığı "Gül" şiiriyle birlikte ün kazanır.⁵³

Cemal Süreya'nın "Gül" şiirini yayımladığı 1950'li yıllarda onun da arasında bulunduğu, Garip akımının şiir anlayışına karşı gelen ve daha sonra İkinci Yeni olarak adlandırılan bir grup şair⁵⁴ ortaya çıkar. Cemal Süreya, bu hareket hakkında şöyle düşünmektedir:

"İkinci Yeni bir akım olarak doğmadı. Bir programı, ortak bir bildirisi olmadı. Şairlerin çoğu birbirini tanımıyordu bile. Yazışmıyorlardı da. Sözelimi ben Edip Cansever'le 1956'da Turgut Uyar'la, çok daha sonra tanıştım. İlhan Berk'le çok çok daha sonra. Sanırım metinlerin tanışması oldu. Ancak çok kişinin de katılmasıyla şiirsel bir devinim doğdu. Bugünden geriye alırsak, bir akım oluşmamış diyemeyiz. Ama işte öyle bir akım."⁵⁵

⁴⁸ Feyza Perinçek, Nursel Duruel, **a.g.e.**, s. 31-33.

⁴⁹ **A.e.**, s. 50.

⁵⁰ **A.e.**, s. 77-80.

⁵¹ Cemal Süreya, **Günler**, 5. bs., İstanbul, YKY, 2016, s. 36-37.

⁵² Feyza Perinçek, Nursel Duruel, **a.g.e.**, s. 87-89.

⁵³ Zeliha Güneş, **Cemal Süreya'nın Şiir Dili**, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 2007, s. 17.

⁵⁴ Ece Ayhan, Sezai Karakoç, İlhan Berk, Turgut Uyar, Edip Cansever gibi isimler, bir araya gelmemelerine rağmen şiirlerindeki imge, çağrışım, soyutlama gibi benzerliklerden ötürü bu akım içerisinde anılmışlardır.

⁵⁵ Cemal Süreya, **Güvercin Curnatası**, Haz. Nursel Duruel, 7. bs., İstanbul, YKY, 2015, s. 99.

Cemal Süreya, tüm İkinci Yenicilerin çocukken okudukları *Baytekin* ve *Çocuk Haftası* gibi dergiler ile resimli romanları okuyarak bu akıma yöneldiklerine dikkat çekmiş⁵⁶ ve İkinci Yeni'yi Hint şiirine⁵⁷ benzetmiştir.

Şiirde acemilik döneminin olmadığını savunan⁵⁸ Cemal Süreya'nın sanat hayatında önemli bir adım olarak nitelendirilebilecek *Üvercinka* adlı eseri, yayımlandığı 1958 yılında sanat camiasında büyük yankı uyandırmıştır. "Güvercin kanadından kısaltılmış bir sözcük"⁵⁹ olarak tarif edilen *Üvercinka*, birçok eleştiriye de maruz kalmıştır. 1959'da, Arif Damar'ın *İstanbul Bulutu* ile Cemal Süreya'nın *Üvercinka* adlı eserleri Yeditepe Şiir Armağanı'nı kazanmıştır. Sanatçı, ödül kazandığı bu yıllarda Demokrat Parti'nin baskıcı rejiminden ötürü "555 K" ismini taşıyan şifreli şiirini de yayımlamıştır. Siyasî bir eylemin şifresini barındıran bu şiirin başlığının açılımı ise "5'inci ayın 5'inci günü saat 5'te Kızılay'da toplanılacak"tır.⁶⁰

1959'da askere giden Cemal Süreya'nın aklında kendine ait bir dergi çıkarma isteği vardır. Döndükten sonra, 1960'ın Ağustos ayında ise *Papirüs*'ün ilk sayısını yayımlar. Bu sayıdan sonra teftiş için görevlendirildiği Konya'ya giden Cemal Süreya, dergi çıkarma işine de ara vermek zorunda kalır. Buradayken ayrıca *Çağrı* gazetesine "Suna Gün" imzasıyla yazılar gönderir.⁶¹

Papirüs'ün ikinci sayısı, 1961'in Mayıs ayında yayımlanır. Bu sayıdan sonra Haziran 1961 ve birleştirilmiş Temmuz-Ağustos 1961 sayıları da çıkarılır. Cemal Süreya'nın 1961'in Kasım ayında Paris'e gönderilmesiyle birlikte *Papirüs*, toplam sadece dört sayı yayımlanabilmiştir.⁶² Paris'ten döndüğünde yeni bir araba ile birlikte birçok eşyayı da beraberinde getiren sanatçı, maddi sıkıntılar yaşaması nedeniyle

⁵⁶ Zühal Tekkanat, **a.g.e.**, s. 155.

⁵⁷ **A.e.**

⁵⁸ Cemal Süreya, **Güvercin Curnatası**, Haz. Nursel Duruel, 7. bs., İstanbul, YKY, 2015, s. 64.

⁵⁹ Feyza Perinçek, Nursel Duruel, **a.g.e.**, s. 127.

⁶⁰ **A.e.**, s. 139-140.

⁶¹ **A.e.**, s. 145.

⁶² **A.e.**, s. 148.

arabasını satmak zorunda kalır. Buradan elde ettiği paranın bir kısmı, ileride tekrar yayımlamayı düşündüğü *Papirüs*'e sermaye olacaktır.⁶³

Cemal Süreya, 1965'te ikinci kitabı olan *Göçebe*'yi yayımlamış ve bir yıl sonra bu kitap Türk Dil Kurumu Şiir Ödülü'ne layık görülmüştür.⁶⁴ Bu ödülü aldığı yıl içerisinde sanatçı, memuriyetinden ikinci kez istifa etmiş ve arabasını da sattıktan sonra elinde kalan parasıyla 1966'nın Haziran ayında *Papirüs*'ü yeniden çıkarmıştır. Derginin adını ilk olarak *Ararat* olarak düşünmüş, Ermenilerle yaşanan siyasî sıkıntılar sebebiyle yine *Papirüs*'te karar kılmıştır.⁶⁵ Son sayı olarak 46.-47. birleşik sayı çıkarılmıştır. Maddi imkânsızlıklardan ötürü kırk yedinci sayıdan sonra dergi tekrar kapatılmıştır.

Papirüs'ten sonra Cemal Süreya, Ankara'ya gitmiş ve yeni bir dergi çıkarmak istemiştir. *Yanarca* adını koymayı düşündüğü bu dergi, üç ayda bir yayımlanacaktır. Ancak tüm ayrıntıları düşünülmesine ve hazırlıkları tamamlanmasına rağmen dergi, yayın hayatına başlayamamıştır.⁶⁶ Sanatçı yayımlanmayan bu dergi için şu ifadeleri kullanmıştır:

“Zafer Pasajı'nın hemen yanındaki kahve, beni eski günlere götürüyor. *Yanarca* dergisi o kahvede doğmuş, daha çıkmadan yine o kahvede ölmüştü. Dergiyi Tahsin Saraç'la çıkaracaktık. Daha sonra Dağlarca ve Cengiz Bektaş da devreye girdi. O anda işin biteceğini kestirebilmeliymişim. Düşünüyorum şimdi, iyi ki çıkmamış *Yanarca*.”⁶⁷

1973'te *Beni Öp Sonra Doğur Beni* adlı üçüncü şiir kitabı çıkan Cemal Süreya'nın adı, İspanya'da yayımlanan *Çağdaş On Bir Türk Şairi* adlı eserde yer almıştır.⁶⁸ 1976'da düzyazılarını kitaplaştırdığı *Şapkam Dolu Çiçeklerle*, 1982'de ise deneme ve eleştiri yazılarını topladığı *Günübirlik* adlı eserleri yayımlanmıştır.⁶⁹

Daha sonra Ankara'ya giden Cemal Süreya'nın yazıları *Milliyet*, *Oluşum*, *Politika*, *Ulus* ve *Türkiye Yazıları*'nda çıkmıştır. Ancak şairin aklında, üç aylık bir

⁶³ A.e., s. 152.

⁶⁴ A.e., s. 165.

⁶⁵ A.e., s. 167.

⁶⁶ A.e., s. 193.

⁶⁷ Cemal Süreya, *Günler*, 5. bs., İstanbul, YKY, 2016, s. 327.

⁶⁸ Cemal Süreya, “*Günübirlik*”ler, Haz. Selahattin Özpallabıyıklar, İstanbul, YKY, 2005, s. 57.

⁶⁹ Feyza Perinçek, Nursel Duruel, a.g.e., s. 209-229.

dergi olarak “Papo”yu yani *Papirüs*’ü yeniden yayımlamak vardır. Amacı, 1979 baharına ilk sayıyı yetiştirmektir. Ancak planlarını gerçekleştirememesinden ötürü dergi, 1980 baharında çıkarılabilir. Diğer sayı ise 1981’in Mart ayında yayımlanır. Toplamda iki sayı olarak çıkarılabilen *Papirüs*, 12 Eylül’ün koşulları nedeniyle yine kapatılır.⁷⁰

Derginin kapanmasından üç yıl sonra sanatçının bütün şiirlerinin bir araya toplandığı *Sevda Sözleri* yayımlanmıştır. Bunun dışında 2000’e *Doğru* dergisinde yayımladığı, ünlü kişiler hakkında yaptığı portrelerinden oluşan “İzdüşümler”, 99 *Yüz* adlı kitapta bir araya getirilmiştir. Ayrıca çeşitli gazetelerde yayımlanan günlüklerini, *Günler* ismiyle kitaplaştıran Cemal Süreya, bir gün arayla önce *Sıcak Nal*’ı 31 Mart 1988’de, sonra ise *Güz Bitiği*’ni 1 Nisan 1988’de yayımlamıştır. Bu iki eseriyle Behçet Necatigil Şiir Ödülü’nü kazanmış⁷¹, bu ilginç durumu ise şu sözlerle ifade etmiştir:

“Necatigil Ödülü iki kitabıma birden verilmiş. *Güz Bitiği* ve *Sıcak Nal*’ın böylece ortak bir serüvenleri daha oldu. Belki de ilk kez oluyor dünyada. Ödül, yazara bütün yapıtlarından ötürü verilir, ya da bir yapıta verilir. İki yapıtına birden aynı ödülün verildiği tek şair benim.”⁷²

Hayatının bu son ödülünü aldıktan kısa bir süre sonra, 1990 yılında vefat eden Cemal Süreya, edebî yaşamı boyunca birçok dergide yazılar kaleme almış ve şiirler yayımlamıştır. Bu yazı ve şiirlerinin bir kısmında takma isimler kullanmıştır. Dr. Suat Hüseyin, Ali Fakir, Osman Mazlum, *Pazar Postası* ve *Vatan* gazetesindeki eleştirilerinde; Hasan Basri, *Papirüs* dergisindeki şiir çevirilerinde; Yürüyen Adam, Mülkiye’deyken yazdığı şiir ve mektuplarda; Cemasef, *Kazgan*’daki şiir ve desenlerinde; Charles Suarez, *Mülkiye* dergisindeki karikatür ve desenlerinde; Suna Gün, *Çağrı* gazetesinde; Ali Hakir, Hüseyin Karayazı, Âdil Fırat, *Su* dergisinde; ayrıca Ahmet Gürsu, Genco Gümrah, Birsan Sağnak takma isimleriyle de yazı ve şiirler kaleme alarak karikatür ve desenler çizmiştir.⁷³ Bu süreli yayınlar dışında *2000’e Doğru*, *Argos*, *Beyaz Perde*, *Bravo*, *Cönk*, *Çocukça*, *Gergedan*, *Gökyüzü*,

⁷⁰ A.e., s. 249-251.

⁷¹ A.e., s. 282-297.

⁷² Cemal Süreya, *Günler*, 5. bs., İstanbul, YKY, 2016, s. 416.

⁷³ Cemal Süreya, *Üstü Kalsın*, Haz. Doğan Hızlan, 10. bs., İstanbul, YKY, 2012, s. 109.

Gösteri, Gözde Kadın, Hürgün, Maliye Yazıları, Milliyet Sanat, Oluşum, Saçak, Somut, Şiir Atı, Yazko Edebiyat ve Yeni Yapraklar gibi süreli yayınlarda da eserleri yayımlanmıştır.⁷⁴

Hayatı boyunca şiirle ilgilenen Cemal Süreya, kendi şiirini güneşten yırtılmış caz ve kavalardan akan gökyüzüne⁷⁵ benzetmiştir. Hem Doğu hem de Batı kaynaklarından beslendiğini dile getirerek şiirlerini tamamlanmamış saymıştır.⁷⁶ Ayrıca şiiri her zaman kurulu düzene bir karşı çıkış olarak gören⁷⁷ şaire göre şiir kendisi için dramı, açmazı, kurtuluşu, batağı, sevgilisi, babası, gözaltısı, kendisini hiçlemeyi bilişi ve daha da önemlisi yazgısıdır.⁷⁸

Şiir hakkındaki fikirlerini çeşitli platformlarda paylaşan sanatçının, kendisini etkileyen şairler hakkındaki düşünceleri de dikkat çekicidir. Kendinde etkilerini hissettiği Attila İlhan, İlhan Berk, Melih Cevdet Anday, Oktay Rifat Horozcu, Sezai Karakoç ve Turgut Uyar'dan mısra kurmasını ve dile yaslanmasını öğrendiğini dile getirmiştir. Cemal Süreya, başka şairlerin etkisi altında kaldığını inkâr etmemiş, birçok genç şairi de etkilediğinin farkında olmuştur.⁷⁹ Bununla birlikte üretken bir şair olmadığını da kabul etmiştir.⁸⁰

1.3. Türk Edebiyatındaki Yeri

Türk edebiyatına büyük katkılar sunan Cemal Süreya için edebiyat, sanat ve kültür dünyasında öne çıkan ya da geri planda kalan pek çok şair, yazar ve düşün insanı fikirlerini paylaşmıştır.

Bu kişilerden biri olan Asım Bezirci'ye göre İkinci Yeni'nin en iyi şairi olan Cemal Süreya, hoşgörülü bir insandır. Asım Bezirci'nin ona ve İkinci Yeni'ye

⁷⁴ Feyza Perinçek, Nursel Duruel, **a.g.e.**, s. 286.

⁷⁵ **Cemal Süreya "Üstü Kalsın"**, Yay. Haz. Gökhan Cengizhan, Ankara, Edebiyatçılar Derneği Yayınları, 2001, s. 31.

⁷⁶ Zeynep Oral, **a.g.e.**, s. 178.

⁷⁷ **A'dan Z'ye Cemal Süreya**, Haz. Nursel Duruel, İstanbul, YKY, 2003, s. 13.

⁷⁸ Feyza Perinçek, Nursel Duruel, **a.g.e.**, s. 323.

⁷⁹ **A'dan Z'ye Cemal Süreya**, Haz. Nursel Duruel, İstanbul, YKY, 2003, s. 19.

⁸⁰ Zeynep Oral, **a.g.e.**, s. 183.

yaptığı eleştirileri dikkate almış, hiç kızmamıştır. Hatta kendisinin *Papirüs*'e eleştiri yazıları yazmasını da istemiştir. Çünkü bu hareketle en çok Asım Bezirci ilgilenmiştir.⁸¹

Doğu Perinçek ise Cemal Süreya'nın şiirlerini oluşturan düşünsel kaynakları üç bölümde toplamaktadır. Ona göre bunlardan birincisi, şairin bir göçebenin hayatını yansıtan kendi gerçekliğidir. İkincisi, Mezopotamya coğrafyasının derinliklerinden gelen Ortadoğu kültürüdür. Sanatçı, hayal gücünü buradan almıştır. Son kaynak ise Batı'nın materyalizmidir. Çünkü Cemal Süreya, Paris'te yaşadığı sırada gerçeklik duygusunu, özgürlük tutkusunu ve emekçi değerleri özümsemiştir. İşte bu üç kaynakla onun şiirlerinde Doğu ile Batı, coğrafya ile tarih, gerçek ile düş, efsane ile gelecek kesişmektedir.⁸²

Doğan Hızlan'a göre Cemal Süreya şiirlerini dille oynayarak, dile plastik biçimler vererek ve sözcüklerin çağrışımlarını genişleterek oluşturmuştur. Dil devrimini baştan beri desteklemiş, bu devrimi yürütürken şiiri feda etmek yerine, şiiri feda etmeden devrimi yürütmeyi benimsemiş, yaşayan Türkçede de ısrar etmiştir.⁸³ Yazılarında ise dil hassasiyetine paralel olarak politikacılardan gazetecilere kadar Türkçeyi yanlış kullanan herkesi eleştirmiştir.⁸⁴ Türkçe bileninin işinin rast gideceğini⁸⁵ savunan şairin “Yabancı Dil” adlı şiirindeki bir bölüm, Türk dilini ne kadar önemseydiğini göstermektedir. Bu bölüm şu dizelerden oluşmaktadır:

“Beş dil biliyormuş ünlü kişi
Ünlü ve saygıdeğer
Bir de Türkçe öğrense
Altı eder”⁸⁶

İkinci Yeni hareketinin önemli şairlerinden biri olan ve şiirlerini *Ataç*, *Mülkiye*, *Papirüs*, *Pazar Postası*, *Türk Dili*, *Varlık*, *Yeditepe* ve *Yelken* dergilerinde

⁸¹ Zühal Tekkanat, *a.g.e.*, s. 65.

⁸² Cemal Süreya Arşivi, Yay. Haz. Feyza Perinçek, İstanbul, Kaynak Yayınları, 1991, s. 7.

⁸³ Cemal Süreya, *Şapkam Dolu Çiçeklerle*, Haz. Selahattin Özpallabıyıklar, 7. bs., İstanbul, YKY, 2017, s. 270.

⁸⁴ Feyza Perinçek, Nursel Duruel, *a.g.e.*, s. 320-321.

⁸⁵ Cemal Süreya, *“Günübirlik”ler*, Haz. Selahattin Özpallabıyıklar, İstanbul, YKY, 2005, s. 429.

⁸⁶ Cemal Süreya *“Üstü Kalsın”*, Yay. Haz. Gökhan Cengizhan, Ankara, Edebiyatçılar Derneği Yayınları, 2001, 16.

yayımlayan⁸⁷ Tevfik Akdağ'ın Cemal Süreya'yı yaşamında önemli bir yere oturttuğunu, onun için yazmış olduğu şu şiirden anlamaktayız:

“Cemal Süreya
Bir şairdir şapkası dolu çiçekle
Bir şairdir akıldan çıkmaz
Zekânın ince derebeyi
Sevginin hudutsuz hükümdarıdır
Herkes her şeyden bıkar bir gün
Cemal Süreya bıkmaz”⁸⁸

Behçet Necatigil'e göre Cemal Süreya, kendine özgü oluşturduğu şiir tarzı ile döneminde farklılık yaratarak İkinci Yeni'ye bir hareketlilik getirmiştir. Kullandığı imgelerle Türk şiirinde yeniliğin öncüsü olmuş, düzyazılarıyla da büyük ses getirmiştir.⁸⁹

Sezai Karakoç tarafından yeni şiirin Behçet Necatigil'i olarak tanımlanan⁹⁰ Ece Ayhan ise büyük bir şair olduğunu savunduğu Cemal Süreya'nın eksikliğinin edebiyatta çöküntü yaratacağını⁹¹ öne sürmüştür.

Cemal Süreya'nın şiirinin “insan” şiiri olduğunu dile getiren Sezai Karakoç'a göre Cemal Süreya, şiirlerinin temeline insanı yerleştirmiştir. Şiirlerini kurarken Rönesans ressamı gibi insanı karşısına almış ve tüm detaylarıyla işlemiştir. Bu detaylarda insana ait bütün duygular kendisini hissettirmektedir.⁹² İnsana yaklaşan, tüm hakikati insanda arayan, ona ait bütün duyguları müzik eşliğinde veren bir anlatımı olan şiirlerinde adeta hareket duygusu hissedilmektedir.⁹³

⁸⁷ Abdullah Özkan, Refik Durbaş, **Cumhuriyetten Günümüze Türk Şiiri Antolojisi**, Cilt III, İstanbul, Boyut Yayın Grubu, 2003, s. 682.

⁸⁸ **Cemal Süreya “Üstü Kalsın”**, Yay. Haz. Gökhan Cengizhan, Ankara, Edebiyatçılar Derneği Yayınları, 2001, s. 77.

⁸⁹ **Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü**, 15. bs., Haz. Behçet Necatigil, İstanbul, Varlık Yayınları, 1993, s. 88.

⁹⁰ Sezai Karakoç, **Edebiyat Yazıları II**, 3. bs., İstanbul, Diriliş Yayınları, 2007, s. 33.

⁹¹ Metin Cengiz, **Cemal Süreya İkinci Yeni Bilincinin Kurucu Gücü**, 2. bs., İstanbul, Şiirden Yayıncılık, 2012, s. 154.

⁹² İhsan Işık, **Türkiye Edebiyatçıları ve Kültür Adamları Ansiklopedisi**, 2. bs., Cilt II, Ankara, Elvan Yayınları, 2007, s. 817.

⁹³ Sezai Karakoç, **a.g.e.**, s. 32-33.

Papirüs'ün yayımlanmasında emeği geçen sanatçılardan biri olan⁹⁴ Muzaffer Buyrukçu, Cemal Süreya'nın Türk edebiyatına çok geniş bir çerçeveden bakabildiğini, gördüğü sorunları değerlendirip çözüm bulabildiğini, iyi bir düşünür, denemeci ve şair olduğunu, yazılarından çok geniş bir bilgi birikimine sahip olduğunun anlaşıldığını düşünmektedir. Ona göre Cemal Süreya, sanatını yaşamı kadar önemsemiş, yeri doldurulamaz bir sanatçıdır.⁹⁵

Papirüs'te yazıları yayımlanan Mehmet H. Doğan, Cemal Süreya'nın her zaman farklılığın peşinde olduğunu, alışılmışın dışına çıkarak özgün ve şaşırtıcı olmak istediğini dile getirmiştir. Ona göre şair, hayatındaki fazlalıklardan kurtulmak isteyişini şiirlerinde başarmış ve bu nedenle az sayıda şiir kaleme almıştır.⁹⁶ İmgelerle yüklü olan şiiri dili, yayımlanan her eserinde daha da derinleşmiş ve bunun yanında ironiden de vazgeçmemiştir. Türk dilini her anlamda iyi kullanabilen Cemal Süreya'nın şiirlerinde hikâyeden ve resim sanatından yararlandığı da görülmektedir.⁹⁷

Dergiye yazılarıyla katkı sunan bir diğer sanatçı olan Muzaffer İlhan Erdost'a göre Cemal Süreya'nın ülkesi Türkçe, başkenti de şiiri olmuştur. İsteği dışında onun olan Türkçeyi, geliştirip zenginleştirmiştir. Şiirlerinde suçlayıcı ve yargılayıcı olmamıştır. Eserleriyle ulusaldan evrensele ulaşmayı başarmıştır. İkinci Yeni'nin ne içinde ne de dışında olmak istemiştir. Kendi şiirini değiştirip dönüştürürken Türk şiirinde de aynı etkiyi yaratmıştır.⁹⁸ Eserlerinde özgür olmayı isterken anlamı dışlamamıştır.⁹⁹ Onun şiirlerini ilk hissedenlerden biri olduğunu iddia eden Muzaffer İlhan Erdost, Cemal Süreya'nın yayımladığı her şiirinin büyük etkiler uyandırdığını söylemiştir. Her kesimden okur, bu şiirleri benimsemiş ve beğenmiştir.¹⁰⁰

İkinci Yeni anlayışını saman alevine benzeten ve etkisinin kısılalığına vurgu yapan Memet Fuat, bu hareketin karşısında olmasına rağmen, Cemal Süreya'nın

⁹⁴ Feyza Perinçek, Nursel Duruel, **a.g.e.**, s. 144.

⁹⁵ Cemal Süreya, **Papirüs'ten Başyazılar**, Der. Zühal Tekkanat, İstanbul, YKY, 2015, s. 12-15.

⁹⁶ Mehmet H. Doğan, **Şimdi Uzaklardasın**, İstanbul, YKY, 2009, s. 45-55.

⁹⁷ Atilla Özkırımlı, **Türk Edebiyatı Tarihi**, Cilt I, İstanbul, İnkılâp Kitabevi, 2004, s. 274.

⁹⁸ Muzaffer İlhan Erdost, **Üç Şair**, 2. bs., Ankara, Şahin Matbaası, 2004, s. 57-66.

⁹⁹ Muzaffer İlhan Erdost, **İkinci Yeni Yazıları**, Ankara, Şahin Matbaası, 1997, s. 119.

¹⁰⁰ **A.e.**, s. 70-71.

şiiirlerinin, akımın diđer sanatçılarının şiiirleri gibi kaliteli olduđunu, eserleriyle daha güzel bir dűnya için çabaladıđını ve her tűrlű dűzene boyun eđmediđini ifade etmiřtir.¹⁰¹

Attila İlhan'a gűre şiiir yűkű belli olan¹⁰² ve deđerli eserler kaleme alan Cemal Sűreya, yazdıđı şiiirlerinde hem biçime űnem vermiř hem de toplumsal iřlevi gűz ardı etmemiřtir. "űZ" kavramına tutarsız tanımlamalar getiren Cemal Sűreya'nın şiiirlerinde, biçim űzden űnce gelmektedir ve Attila İlhan'a gűre bu yanlıřtır.¹⁰³ Cemal Sűreya, eserlerinde "hűrriyet" ve "barıř" kavramlarını derinlemesine kullanmasa da çođulcu bir anlayıřı benimsemiřtir. Bunu yaparken de dilin olanaklarını zorlamıř ve açık bir Tűrke kullanmıřtır.¹⁰⁴

Edebiyat tarihçisi Ahmet Kabaklı, İkinci Yeniciler arasında en tanınmış řair olarak Cemal Sűreya'yı işaret etmektedir. Bunun nedenini ise şiiirlerinde halk diline yer vermesi, Orhan Veli şiiir anlayışı ile İkinci Yeni şiiir anlayışı arasında kűprű kurması, cinsellik ve kadın konularını sıkça işlemesine bağlamıştır. Bunun dışında şairin şiiirlerinde gűnlűk olayları, insanları, toplumu ve hayatın gerçeklerini irdelediğini, resimden, heykelden ve baleden yararlandığını, tűm bunları yaparken de canlı halk dilini kullandığını belirtmiştir.¹⁰⁵

Mehmet Kaplan, Cemal Sűreya'nın şiiirlerindeki derinliđe iřaret ederek çađrıřım zenginliđinin olduđundan bahsetmiřtir. Cinselliđi ve kadını űn plana almıř, nesnelere insanı řařırtacak derecede cesurca iřlemiřtir. Bűtűn bunları yaparken de asıl hayattan kopmamıřtır. Şiiirlerinin çođunda bir karřı geliř duygusu hűkim olan sanatçının, Tűrk edebiyatında űzgűn ve etkileyici bir řair olduđunu dile getirmiřtir.¹⁰⁶

űzdemir İnce'nin řiirin medyumunu olarak nitelediđi Cemal Sűreya, divan ve halk şiiirleri hakkında bilgi sahibi olan ve dűnyaya farklı açılardan bakabilen

¹⁰¹ Memet Fuat, **İkinci Yeni Tartışması**, İstanbul, Adam Yayınları, 2000, s. 94.

¹⁰² Attila İlhan, **İkinci Yeni Savaşı**, 3. bs., Ankara, Bilgi Yayınevi, 1996, s. 86.

¹⁰³ **A.e.**, s. 48-51.

¹⁰⁴ **A.e.**, s. 164-166.

¹⁰⁵ Ahmet Kabaklı, **Tűrk Edebiyatı**, 11. bs., Cilt IV, Tűrk Edebiyatı Vakfı Yayınları, İstanbul, 2002, s. 547-549.

¹⁰⁶ Mehmet Kaplan, **Şiiir Tahlilleri II**, 21. bs., İstanbul, Dergűh Yayınları, 2012, s. 237-245.

Cumhuriyet devrinin en anarşist şairidir. Üstelik tarih, coğrafya, felsefe ve sosyoloji bilimleri hakkında da bilgi sahibidir.¹⁰⁷ Yayımladığı her eseriyle Türk dilinin sınırlarını genişletmiş, sınırsız olan imge dünyasıyla da şiirlerinde anlamı zorlamıştır. Şiirde bir devrim yapmıştır.¹⁰⁸

İnci Enginün'e göre Cemal Süreya, *Papirüs* dergisi sayesinde İkinci Yeni'yi bir araya getirmeyi başarmıştır. Şiirlerinde halk söyleyişlerinden yararlanarak kendine özgü bir dil oluşturabilmiştir. Onun imgelerle yüklü olan şiirlerinde dahi anlam vardır. Şiirde şekle önem vermiş ve geleneğin yeterli olmadığı görüşünü savunmuştur. Böylelikle Türk edebiyatına yeni bir soluk getirmiştir.¹⁰⁹

Cemal Süreya'nın döneminin en ilginç ve özgün duyarlılığa sahip sanatçılarından biri olduğunu öne süren yazar Şükran Kurdakul'a göre Cemal Süreya; Ahmet Muhip Dıranas, Atilla İlhan ve Cahit Külebi'nin şiir anlayışından etkilenecek özgün bir üslup oluşturmuş, kendi döneminde kısır şiir anlayışlarına yeni olanaklar açmış, sonraki şiirlerinde ise ilk şiirlerine göre daha iyi noktaya gelmiştir.¹¹⁰

Şair Enis Batur, Cemal Süreya'nın Türk şiiri ile Batı şiirini bir araya getirerek kaynaştırdığını, deneme yazılarıyla her sorunun en ince ayrıntısına kadar incelediğini, eşsiz çeviriler yaparak önemli pek çok eseri Türk diline kazandırdığını, günlükleri ve portre yazılarıyla gizli kalmış yönlerini sergilediğini, çıkardığı *Papirüs* dergisiyle edebiyata yön verdiğini söyleyerek Türk edebiyatının öncü sanatçılarından biri olduğunu dile getirmiştir.¹¹¹

Cemal Süreya'nın ilk şiirinden itibaren İkinci Yeni'nin diğer şairleri gibi o dönem anlayışlarının etkisi altında kalmadan özgün yazdığını ifade eden Alaattin Karaca'ya göre, onun şiirlerinde alay ve mizah ön plandadır, yeni imgeler barındırır

¹⁰⁷ A.e., s. 555.

¹⁰⁸ Atilla Özkırımlı, *Türk Edebiyatı Tarihi*, Cilt I, İstanbul, İnkılâp Kitabevi, 2004, s. 274.

¹⁰⁹ İnci Enginün, *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı*, 12. bs., İstanbul, Dergâh Yayınları, 2012, s. 127.

¹¹⁰ Şükran Kurdakul, *Şairler ve Yazarlar Sözlüğü*, 7. bs., İstanbul, İnkılâp Kitabevi, 1999, s. 183-184.

¹¹¹ Atilla Özkırımlı, *Türk Edebiyatı Tarihi*, Cilt I, İstanbul, İnkılâp Kitabevi, 2004, s. 274.

ve dilin kurallarını hiçe saymıştır. Sanatçı daha ilk eserleriyle bu hareketin poetikasını oluşturmaya başlamıştır.¹¹²

İhsan Işık, Cemal Süreya'nın zekâsı, kalbi, farklı bakışı ve kültür adamı kimliğiyle Türkçedeki tüm olanakları şiire taşıdığını¹¹³ bununla birlikte deneme ve eleştiri yazılarının da şairliğine katkı sağladığını dile getirmektedir. Ona göre Türk şiiri ve şairleri hakkında en fazla fikir beyan eden sanatçılardan biri de Cemal Süreya'dır.¹¹⁴

Cemal Süreya'nın İkinci Yeni denildiğinde akla gelen ilk şairlerden biri olduğunu öne süren Metin Cengiz'e göre sanatçı, ilk şiirleriyle usta şair, bir gün arayla iki şiir kitabı birden yayımlayarak cins şair olduğunu kanıtlamıştır. Yazdığı şiirlerle kendini sürekli geliştirmiş, düzyazılarıyla da yeni şiiri tahlil ederek akılcı değerlendirmeler yapmıştır.¹¹⁵ Modern şiir diliyle halk söyleyişlerini bir arada kullanmıştır. Herkesin anlayabileceği bir dil kullanarak yeni şiiri açıklayabilmiş, sahiplenmiş ve tanımlamaya çalışmıştır.¹¹⁶

Vecihi Timuroğlu'nun, Türkiye'de birey kavramının sembolü olarak gördüğü Cemal Süreya, Ortadoğu kültüründen beslenen ve buna Anadolu kültürünü de ekleyen usta bir sanatçıdır.¹¹⁷

Cemal Süreya'nın "Osman Mazlum" takma adını, kendi adından aldığını dile getiren Osman Numan Baranus'a göre o, Türk edebiyatındaki önemli şairlerden biridir. Cemal Süreya, şiirlerindeki başarıyı, yazmış olduğu bütün türlerde de göstermiştir. Bu özelliğiyle kendinden büyük şairlerde bile etki uyandırmıştır.¹¹⁸

¹¹² Alaattin Karaca, **İkinci Yeni Poetikasi**, Ankara, Hece Yayınları, 2005, s. 109-112.

¹¹³ İhsan Işık, **Türkiye Yazarlar Ansiklopedisi**, 3. bs., Cilt I, Ankara, Elvan Yayınları, 2004, s. 450-451.

¹¹⁴ İhsan Işık, **a.g.e.**, s. 819.

¹¹⁵ Metin Cengiz, **a.g.e.**, s. 9-12.

¹¹⁶ **A.e.**, s. 30-39.

¹¹⁷ Zühal Tekkanat, **a.g.e.**, s. 76.

¹¹⁸ **A.e.**, s.121.

İsmet Kemal Karadayı'ya göre Cemal Süreya, kökenini hiçbir zaman menfaati için kullanmamış, sanatsal üretimi fazla, paylaşımcı ve çok yönlü bir insandır.¹¹⁹

Papirüs dergisinin yayımlandığı dönemde, genç yazarlardan biri olan Öner Yağcı, Cemal Süreya'nın edebiyat ve sanat dünyasında birçok kimliği bir arada topladığını ifade etmiştir. Buna göre şair kimliği, şiirlerini aşkla, yaşamla ve toplum sorunlarını işlemesiyle; edebiyatçı kimliği, dergilerle iç içe olmasıyla; düşünce adamı ve aydın kimliği, edebiyatı toplumsal sorumlulukları yüklenerek ele almasıyla; dile önem veren kimliği ise dile gösterdiği özen ve Türkçeyi kullanma gücüyle açıklanmıştır.¹²⁰

Yine o dönemin genç şairlerinden biri olan Osman Serhat Erkekli'ye göre “seçenek” sözcüğü Cemal Süreya'nın buluşudur. Onun Türk kültürüne, şiirleri dışında bir katkısı da bu yönüyle olmuştur.¹²¹

Şair Mehrizat Poyraz ise Cemal Süreya'nın şiirlerinde hakikati yakaladığını, bunu yaparken de dili ustalıkla kullandığını ifade etmiştir. Yazdıklarında imgenin, ironinin ve kelime oyunlarının payı büyüktür.¹²²

Şair Ahmet Ada da Türk şiirinin truva atı olarak nitelediği Cemal Süreya'nın hızlı bir çıkış yakaladığını, Anadolu kültürünü şiirlerine taşıdığını, millî ve milletlerarası değerleri eserlerinde barındırdığını, düzyazılarının bile şiirsel bir hava taşıdığını dile getirmiştir.¹²³

Sanatçı Cevat Akkanat'a göre, şiirin en büyük geleneğe sahip sanat türü olduğunu savunan Cemal Süreya, hem divan hem de halk edebiyatından beslenmiş ve bunlardan fazlasıyla yararlanmış. Gelenekten gelen şiirlerden etkilenmiştir.¹²⁴

¹¹⁹ A.e., s. 73.

¹²⁰ Cemal Süreya “Üstü Kalsın”, Yay. Haz. Gökhan Cengizhan, Ankara, Edebiyatçılar Derneği Yayınları, 2001, s. 10.

¹²¹ Zühal Tekkanat, a.g.e., s. 110.

¹²² A.e., s. 150.

¹²³ A.e., s. 159-160.

¹²⁴ Cevat Akkanat, *Gelenek ve İkinci Yeni Şiiri*, 2. bs., İstanbul, Okur Kitaplığı, 2012, s. 166-168.

Ne roman ne de öykü, her çeşidinden şiir isteyen¹²⁵ Cemal Süreya, Türkçe'nin sınırlarını genişletmiş, kelimelere yeni anlamlar yüklemiş, dilin yeni olanaklarını keşfetmiş bir şairdir. Türkçeye yapmış olduğu bütün bu katkıları göz önünde tutan Ceyhun Atuf Kansu, onun için yazdığı bir şiirinde Cemal Süreya ile Yunus Emre'yi bir tutmuştur.¹²⁶

Yukarıda verilen bilgiler ışığında, Cemal Süreya'nın ortaya koyduğu eserler ve yayımladığı ya da yönettiği dergilerle Türk edebiyatında önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir.

¹²⁵ Cemal Süreya, **On Üç Günün Mektupları**, 17. bs., İstanbul, YKY, 2017, s. 117.

¹²⁶ **A'dan Z'ye Cemal Süreya**, Haz. Nursel Duruel, İstanbul, YKY, 2003, s. 52.

İKİNCİ BÖLÜM

PAPİRÜS DERGİSİ'NİN TARİHÇESİ VE ÖZELLİKLERİ

Türk edebiyatında çok sayıda dergi yayımlanmıştır. Bu dergilerin ancak bir kısmı okura dokunarak edebiyatımızda yer edinebilmiştir. Bunlardan biri olan *Papirüs*, aralıklarla yayımlandığı 1960-1981 yılları arasında Türk edebiyatında çok sayıda şair, eleştirmen ve hikâye yazarının eserlerini yayımlayabildiği bir dergi olarak karşımıza çıkmaktadır. Dergi, sahibi Cemal Süreya'nın çabaları sayesinde uzun bir dönem Türk edebiyatına ve sanatına yön vermiştir.

Bu bölümde, *Papirüs* dergisinin tarihî gelişimi incelenmiş, mizanpaj özellikleri belirtilmiş, içeriğinden bahsedilmiş, şair ve yazar kadrosuna değinildikten sonra kültür hayatındaki yeri saptanmaya çalışılmıştır.

2.1. Tarihçe

Papirüs, 1960-1961, 1966-1970 ve 1980-1981 olmak üzere aralıklı olarak üç dönem halinde yayın hayatında yer almıştır. İlk dönemde dört sayı olarak çıkarılan dergi, 1966'da yeniden okurla buluşmuş ve toplam kırk yedi sayı yayımlanmıştır. *Papirüs*'ün en uzun soluklu dönemini bu yıllar oluşturmuştur. Son dönemde ise iki sayı olarak çıkarılmış ve 12 Eylül döneminin zor koşulları nedeniyle yayın hayatına son verilmiştir. Bu başlık altında, derginin yayımlandığı tarihler temel alınarak üç alt başlık oluşturulmuş ve tüm dönemleri incelenmiştir.

2.1.1. Birinci Dönem

Kendi hayatını dergilere benzeten¹ Cemal Süreya'nın, edebiyatımızda ön plana çıktığı şairlik ve yazarlık kimliğinin yanında dergicilik kimliği de bulunmaktadır. O, gençliğinden hatta çocukluğundan itibaren dergileri hayatının

¹ Cemal Süreya, *Günler*, 5. bs., İstanbul, YKY, 2016, s. 49.

merkezine almış hatta kendisi için “aşırı dergici” tabirini kullanmıştır.² Kendisini bu şekilde niteleyen Cemal Süreya, dergi çıkarma isteğiyle dolu bir tarafının olduğunun altını böyle çizmiştir. Aslında onun amacı dergiler aracılığıyla daha fazla yazabilmektir. Bu durumu, Mehmet H. Doğan’a 14 Ağustos 1970 tarihinde göndermiş olduğu bir mektubunda şöyle dile getirmektedir:

“Niçin dergi çıkarmak? Zaman zaman düşünmüşümdür bu konuda. Bir dergi angaryadan borç yükünden başka ne getiriyor ki bir kişiye? Ona verilen zaman başka yerlere, daha iyi şeyler hazırlayarak, daha iyi bir biçimde değerlendirilemez mi? Bunlar doğru şeyler. Ama benim de kişisel bir gerçeğim var: Bir süre dergi çıkardığım için, şimdi yazacağım yer yok gibi geliyor; dergi çıkarırken daha çok yazma eğilimi ya da özlemi içinde oluyorum. Bir de bu konudaki girişimlerim hep yarım kaldığı için, içimde bir eksiklik duygusu, tamamlama duygusu oluyor.”³

Her zaman kendisine ait bir derginin özlemi içerisinde olan sanatçının, Ülkü Tamer’in de işaret ettiği gibi *Papirüs*, herkesten ve her şeyden sakındığı sevgilisi olmuştur.⁴ Cemal Süreya, çok sevdiği dergisine Papo⁵ ismini takmıştır.

Fikirlerini ve yazılarını okurla paylaşabileceği bir dergi yayımlama isteği 1959’da, daha askerdeyken kafasında yer edinen sanatçı, askerden döndüğünde dergi çıkarma girişimlerine başlamıştır. Fakat teknik konulardan pek anlamayan Cemal Süreya, Muzaffer Erdost ile Ahmed Arif’ten bu konu hakkında bir yardım talep etmiştir.⁶

İlk sayısı 1960’ın Ağustos ayında yayımlanan *Papirüs*, tabloid boyda ve sadece dört sayfadan oluşmuştur. Derginin fiyatı da 1 lira olarak belirlenmiştir. Bu ilk sayıda yayımlanan birçok yazı Cemal Süreya’ya aittir. İmzasız olarak “Gerçek Ayaklanma” adlı yazı ve kendi adıyla yayımladığı “555 K” adlı şiir ile birlikte “Osman Mazlum” takma adıyla “Şiir Evreni Değiştirir” başlıklı bir yazı yayımlamıştır. Ayrıca imzasız olarak yayımlanan iki şiir çevirisi de onundur.

² Nursel Duruel, “‘Aşırı’ Dergici Cemal Süreya”, *Papirüs*, Sayı 1, İstanbul, 1997, s. 24.

³ *A.e.*, s. 25.

⁴ *A’dan Z’ye Cemal Süreya*, Haz. Nursel Duruel, İstanbul, YKY, 2003, s. 43.

⁵ Cemal Süreya, *On Üç Günün Mektupları*, 17. bs., İstanbul, YKY, 2017, s. 151.

⁶ Feyza Perinçek, Nursel Duruel, *a.g.e.*, s. 144.

Derginin şekilsel açıdan dikkati çeken noktası ise tüm sayfalarını süsleyen at figürleridir.⁷

İçerik olarak iyi durumda olan *Papirüs*'ün ilk sayısı teknik açıdan kusurludur. Derginin sayfaları arasına konması gereken çizgiler yerleştirilememiş ve yazılar iç içe geçmiştir. Birçok sorunun gözlemlendiği bu ilk sayıdan sonra sanatçı, maddi sıkıntılar yaşamış, görev icabı Konya'ya gitmek zorunda kalmış ve *Papirüs*'ü çıkarma işlerine ara vermiştir.⁸

Derginin ikinci sayısında da sayfa sayısı, birincide olduğu gibi dört olarak belirlenmiştir. Bununla birlikte yeni sayıda, teknik sorunlar Ali Püsküllüoğlu'nun katılımıyla giderilmiş, yazar ve şair kadrosu genişlemiştir. Haziran ile birleştirilmiş Temmuz-Ağustos sayılarını da yayımlayabilen Cemal Süreya'nın, bu üç sayının yayımı hakkındaki değerlendirmeleri şöyledir:

“Teftiştten dönünce üst üste üç sayı daha çıkardım. O üç sayı 1961 tarihli. Devlet memuru olduğum için sahibi Suna Lokman görünür. –Hilmi Ziya'nın (Ülken) yeğeni olup benim o zamanki nişanım- yazı işleri müdürü de Ergin Günçe ya da Ali Püsküllüoğlu, şimdi tam hatırlamıyorum. Yalnız havale adresi benimdi.”⁹

Derginin dördüncü sayısı da yayımlandıktan sonra Cemal Süreya, Paris'e görev icabı gönderilmiş, bu nedenle *Papirüs* bir daha yayımlanamamıştır. Ama o, derginin yine çıkacağı inancını hiç kaybetmemiştir. Bu inancını şöyle dile getirmiştir:

“*Papirüs* sürekli çıkacak. Sağlamdır. İlerde sayfaları da artacak. Ben Kasım'da Paris'e gidiyorum. Bir yıl kalacağım. *Papirüs*'ü o sırada Paris'ten idare edeceğim. Her ayın yazıları bana oraya yollanacak. Ben orda mizanpajı da yapıp tekrar Ankara'ya göndereceğim basılacak. Ankara'da *Papirüs*'ü Suna Lokman çıkaracak.”¹⁰

Ancak *Papirüs* dergisinin birinci dönemi, 1961 yılının Ağustos ayında son bulmuştur.

⁷ Cemal Süreya, **Günler**, 5. bs., İstanbul, YKY, 2016, s. 390.

⁸ Feyza Perinçek, Nursel Duruel, **a.g.e.**, s. 145.

⁹ Cemal Süreya, **Güvercin Curnatası**, Haz. Nursel Duruel, 7. bs., İstanbul, YKY, 2015, s. 170.

¹⁰ Feyza Perinçek, Nursel Duruel, **a.g.e.**, s. 147.

2.1.2. İkinci Dönem

1966'da Cemal Süreya'nın memuriyetten istifa etmesiyle birlikte tekrar yayın hayatına giren *Papirüs* için *Ararat* ismi düşünülmüş, hatta dergilere bu isimle ilanlar verilmiştir. Ancak Ermenilerle yaşanan siyasi sıkıntıların gündeme gelmesiyle tekrar *Papirüs* isminde karar kılınmıştır:¹¹

Yapılan planlamaya göre *Papirüs*, sadece İstanbul ve Ankara'da dağıtılacak, diğer şehirlerde satışa sunulmayacaktır. Verilen ilanlarda farklı şehirlerdeki okurların abone olarak dergiyi temin edebilecekleri bildirilir. Ülkü Tamer'le yeniden dergi çıkarma fikrini benimseyen ve maddi sıkıntılarla boğuşan Cemal Süreya'da, derginin yayımı için gerekli olan 1500 lira yoktur. Hatta her ikisinde sadece 500 lira vardır. Böyle bir anda Edip Cansever onlara yardım ederek 2000 lira sermaye bulmalarını sağlamıştır. Böylelikle *Papirüs*'ün ilk sayısının parası da fazlasıyla elde edilmiş olur.¹²

Papirüs, esasında telif yazıları barındıran ancak çeviri eserlere de yer veren bir dergi olarak yayın hayatına girer. Bunun nedeni, o dönemde daha çok çeviri eserler yayımlayan *Yeni Dergi*'nin yayımlanıyor olmasıdır.¹³ Derginin bu amacı ikinci sayısında "Papirüs'ten" başlığı altında okurlara şu şekilde iletilir:

"*Papirüs* bir telif yazılar dergisidir. Bu, hiç çeviriye yer vermeyecek demek değil. Derginin çevresindeki arkadaşların birçoğu çevirmendir. Ancak ağırlık noktasını hep telif yazılar meydana getirsin istiyoruz. Edebiyat ortamının yer yer yeniden yoğunluk kazandığı şu sıralarda çeviri dergileri dışındaki dergilerin telif yazıları daha çok desteklemeleri, yayınevlerinin okuru telif kitaplara alıştırmak için çaba göstermeleri gerekir. Temelde kendi edebiyatımız olmalıdır.

(...)

Papirüs, yazarlarımızı bu tutkulu çalışmaya çağırmaktan büyük zevk duyacaktır. Eski yazarlarımız üstüne yazma geleneğini kurmalı, bu alanı ölü edebiyat çevrelerinin tekelinden kurtarmalıyız. Ötedenberi eski edebiyatımız üstüne kurulan sanat gerici onları kuru kuruya ezberlemişlerdir. Biz ise eski edebiyatımızda bugünkü sanatımızın antropolojisine bağlanacak diri değerler de bulunduğumuz kanısındayız.

¹¹ A.e., s. 167.

¹² A.e., s. 168.

¹³ Cemal Süreya, *Güvercin Curnatası*, Haz. Nursel Duruel, 7. bs., İstanbul, YKY, 2015, s. 172.

Bununla birlikte asıl hareket alanımız günümüz edebiyatıdır. Son yıllarda öyle bir noktaya gelinmiştir ki, Türkiye’de, sanatın sorunları sanatın ilerisinde yürümeye başlamıştır. Bir yandan bu sorunlar üstünde nesnel ve geniş düşünce yazılarına gereksinme duyuluyor, öte yandan roman, şiir, hikâye gibi sanat verimleri eleştirilmek, değerlendirilmek istiyor.”¹⁴

Papirüs, 27 Mayıs döneminin getirdiği özgürlük ortamının etkisiyle farklı düşünceleri savunan insanların yazı ve şiir gönderdiği bir yayın halini alır. Toplumsal değerleri müdafaa eden, insanların eşitliğini ve özgürlüğünü savunan, ideolojik fikirlere yer vermeyen ve var olan düzenin değişmesini isteyen¹⁵ düşüncelerle yayın hayatını sürdürür. Daha çok sosyalist fikirlerin hâkim olduğu *Papirüs*, zaman içerisinde sınırlarını genişleterek İstanbul’dan Anadolu’ya açılır.

İlk dört sayısı zor şartlar altında yayımlanan derginin beşinci sayısı hazırlanırken de talihsiz bir olay yaşanmış, yazıhanenin üst katında bir yangın çıkmıştır. Bu yangın sebebiyle dergiye gönderilen yazılar, çeviriler, fotoğraflar, abone listeleri yanmış, beşinci sayı tıpkı ilk sayıda olduğu gibi zorluklar içerisinde yayımlanmıştır.¹⁶

Papirüs’ün bu döneminde içerik de genişlemiştir. Önceki sayılarına göre daha fazla türü bünyesinde barındıran dergi, eski ve yeni kuşaktan birçok yazar ve şairin aynı sayfalarda yer aldığı bir yayın olmuştur. Savran bölümünde çeşitli yerli ve yabancı dergi tanıtımları yapılmıştır. Derginin içeriğinin zengin ve herkesçe beğeniliyor olması, Cemal Süreya’yı da mutlu etmiştir.¹⁷

Dergi 1966’nın Haziran ayından 1970’in Mayıs ayına kadar her ay düzenli olarak yayımlanmıştır. Ancak derginin yayın hayatında meydana gelen iki aksama neticesinde 1968’in Mayıs ayında yayımlanması gereken 24. sayı Haziran ayında, 1970’in Ocak ayında yayımlanması gereken 43. sayısı ise Şubat ayında çıkmıştır.¹⁸

¹⁴ İmzasız, “Papirüs’ten”, *Papirüs*, Sayı 2, İstanbul, 1966, s. 46-47.

¹⁵ Feyza Perinçek, Nursel Duruel, *a.g.e.*, s. 172.

¹⁶ *A.e.*, s. 168.

¹⁷ Cemal Süreya, *Günler*, 5. bs., İstanbul, YKY, 2016, s. 177.

¹⁸ Feyza Perinçek ve Nursel Duruel’in “Cemal Süreya ‘Şairin Hayatı Şiire Dahil’” ile İhsan Işık’ın “Türkiye Edebiyatçıları ve Kültür Adamları Ansiklopedisi”nde eksik sayı olarak sadece 1970 Ocak sayısı gösterilmiştir.

Cemal Süreya'nın komşusu ve aynı zamanda edebiyat öğretmeni olan Sârâ Uğur¹⁹, düzenli olarak yayımlanan *Papirüs*'ün, Cemal Süreya'yı fazlasıyla mutlu ettiğini şöyle dile getirmektedir:

“Cemal Süreya sevinçli idi. *Papirüs* dergisi istediği gibi çıkıyor, okurlar da ay başlarını sabırsızca bekliyorlardı. Cemal Süreya'da dergi bir tutkudur. *Papirüs*'ün her sayısında onu kucağına alarak, çocuğu gibi sevip okşadığını gözlüyordum.”²⁰

Dört yıl kadar düzenli olarak yayımlanan *Papirüs*, hiç bitmeyen ekonomik sorunlar ve 12 Mart dönemine giden süreçte yaşanan siyasî sıkıntılar nedeniyle artık yayımlanamaz hale gelmiştir. Derginin, 46.-47. birleştirilmiş son sayısının yayımlanmasının ardından Cemal Süreya, çok sevdiği *Papirüs*'ü tekrar kapatmak zorunda kalmıştır. Zaten ona göre bir derginin yıllarca yayımlanması doğru değildir, kendisinin ifadesiyle dergi dediğin kitaplıkta yerini bulabilmelidir.²¹ Cemal Süreya, derginin kapatılma sürecini şu şekilde ifade etmiştir:

“Önce, bir yıl çıkarırım dedim. Ama bir çevrem vardı, arkadaşlarım; girdik bir çarka, dört yıl gitti. Bugüne kadar da gelebildi. Ama 12 Mart'tan sonra yayın işleri öylesine bozuldu ki... Sıfırla başlamıştım, sıfırla sürdürdüm. Bir gün baktım, değil derginin masrafları ev kiramı veremiyorum, kapattım.”²²

Papirüs'ün 47. sayısının çıkmasının ardından maddî sıkıntılardan dolayı yeni bir sayı yayımlanamaz. Böylelikle ikinci dönem 1970'in Mayıs ayında son bulur.

2.1.3. Üçüncü Dönem

1970'te kapatmak zorunda kaldığı dergiyi yeniden çıkarmak isteyen Cemal Süreya, 1978'den sonra hazırlıklara yeniden başlamıştır. Sanatçı, arkadaşlarına mektuplar göndererek, onların dergi için yazılar yazmalarını ve abone toplamalarını istemiştir. Ahmet Ada'ya göndermiş olduğu 26 Ağustos 1979 tarihli bir mektubunda, *Papirüs*'ün abone sayısını 680'e çıkardığını fakat hedefinin 1000 olduğunu belirtmiş,

¹⁹ Zühal Tekkanat, **a.g.e.**, s. 81.

²⁰ **A.e.**

²¹ Cemal Süreya, **Güvercin Curnatası**, Haz. Nursel Duruel, 7. bs., İstanbul, YKY, 2015, s. 171.

²² **A.e.**

bu sebeple Ahmet Ada'dan da abone bulması konusunda yardım istemiştir.²³ Sanatçı yayımlayacağı yeni *Papirüs*'ü şöyle tarif etmektedir:

“*Papirüs* Ocak 1975'ten itibaren çıkmaya başlayacak. Üç ayda bir yayımlanacak. Her sayıda bir iki uzun araştırma yayımlayacağız. Sanırım hayatta tat alınacak iki şey var, üçüncüsü de araştırma tadıdır. Dergide ilk iki yıl kültür sorunlarını iyice öne getirmek istiyoruz. Bir de eleştiri konusunu. Niyetim Türkiye'de eleştiri yapanları bu arada da tek tek ele alıp incelemek. Aynı şeyi başka arkadaşlar da yapacaklar.”²⁴

Hedeflediği tarihte yayımlayamadığı dergi, 1980'in Nisan ayında okurla buluşur. *Papirüs* bu dönemde üç ayda bir, yani yılda dört adet yayımlanan hacimli bir dergi olacaktır.²⁵ Bu yeni *Papirüs*'te sanat, kültür, düşünce, eleştiri ve çeşitli sanat dallarıyla ilgili yazıların yayımlanacağı dile getirilmiştir. Ayrıca şair biyografisine ayrılan bölümlere daha fazla yer verilmiştir. Fazıl Hüsnü Dağlarca ve İlhan Berk'le yapılan konuşmalar yayımlanmıştır. İkinci sayıda yer alan “*Papirüs'ten*” başlığı altında yayımlanan yazıda *Papirüs*'ün artık kitap olarak çıkacağı şu şekilde ilan edilmiştir:

“*Papirüs* bundan böyle süreli yayın olarak değil, kitap olarak çıkacak. Ama eski biçimini de olduğu gibi korumağa çalışacak. *Papirüs*'ün elinizdeki cildinin başından birçok olay geçti. İçindeki yazıların kimisi Ağustosta, kimisi Kasımda, kimisi daha sonra basıldı. Çeşitli nedenlerle, basılmışken cilde alınmayıp atılan formalar da var. Bu arada, malî güçlüklerden ötürü, Eylül'den önce bir güncellik taşıyan bir iki yazının bulunduğu formları atmaya göze alamadık. (Faik Y. Başbuğ'un yazısı gibi) Burhan Günel'in yazısı için de aynı şeyi söyleyeceğiz. Bu yazı Eylül'de basılmıştı. Yazarın onu başka bir dergide yayımladığını gördük.”²⁶

Papirüs, bu defa 12 Eylül'ün zor koşulları nedeniyle yayımlanamamıştır. Dergi çıkarmayı tutku haline dönüştüren Cemal Süreya, şartların zorlaştığını, her derginin bir gün son sayısını yayımlayacağını dile getirir.²⁷

Dergi bu dönemde 1980 ve 1981 yıllarında, toplam iki sayı çıkarılabildiği. 1960'lı yıllardan beri, belli aralıklarla yayımlanan *Papirüs*'ün 1981 yılında yayın hayatı son bulur.

²³ Cemal Süreya, “Hedef 1000 Abone”, *Papirüs*, Sayı 3, İstanbul, 1997, s. 47.

²⁴ Cemal Süreya, *Güvercin Curnatası*, Haz. Nursel Duruel, 7. bs., İstanbul, YKY, 2015, s. 240-241.

²⁵ Feyza Perinçek, Nursel Duruel, *a.g.e.*, s. 249.

²⁶ İmzasız, “*Papirüs'ten*”, *Papirüs*, Sayı 2, İstanbul, 1981, s. 2.

²⁷ Cemal Süreya, *Günler*, 5. bs., İstanbul, YKY, 2016, s. 148.

2.2. Mizanpaj Özellikleri

Papirüs'ün yayın hayatı üç dönemden oluşmaktadır. Dört sayıdan oluşan birinci dönemi 1960'ın Ağustos ayında başlayıp 1961'in aynı ayında son bulmuştur.

Bu dönemde dergi, büyük ebatlı sayılardan oluşmaktadır. Boyu 45 cm., genişliği ise 30 cm. olarak ölçülmektedir. 1. sayının ilk sayfasının sol üst köşesinde, sayı ve fiyat bilgisi bulunur. Bunun hemen altında yukarıdan aşağıya doğru, derginin adı küçük harflerle ve harfler alt alta gelecek şekilde yer alır. İsmi altında ise büyük harflerle, çıktığı ay ve yıl bilgisi bulunur. 2. ve 3. sayılarda, format biraz değişir. Bu sayılarda derginin adı yine aynı şekilde fakat bu defa kapağın sağ üst köşesinde yer alır. Bunun altında, yılı, fiyatı ile küçük harflerle sayı bilgileri ile ay ve yıl bilgisi bulunur. Bütün bu bilgilerin altında da ilgili sayıda yazısı bulunanların isimleri bir dörtgenin içinde büyük harflerle yer alır. 4. sayıda derginin adı bu defa kapağın orta kısmında yer almıştır. Yukarıdan aşağıya doğru alt alta sıralanan ve derginin ismini oluşturan harflerin hemen altında, küçük harflerle yine yıl, fiyat ve sayı bilgileri ile ay ve yıl bilgisi bulunmaktadır. Bu bilgilerin altında o sayıda yazısı bulunanların isimleri yine bir dörtgen içerisinde büyük harflerle karşımıza çıkar. Bu ilk dönemde ayrıca içindekiler kısmı, kapak sayfalarında yer almıştır.

Papirüs'ün birinci döneminde, sayfa sayıları oldukça sınırlı olduğu için kapak kısmından başlayarak son sayfaya kadar yazılar, şiirler, çeviriler yer almıştır. Bu dönemde, ilk sayısının künyesi üçüncü sayfada yer alırken, diğer sayılarda künye son sayfadadır.

Basıldığı matbaalarda da değişiklik gözlenen *Papirüs*'ün 1. sayısının Bayur Matbaası'nda, diğer sayılarının künyesinde ise Güzel İstanbul Matbaası'nda basıldığı bilgisi yer alır. Bütün sayılarda sahip ve yazı işleri müdürü olarak Ergin Günçe gösterilir. Bu dönem her bir sayı 4 sayfadan oluşmuş ve fiyatı 1 lira olarak ilan edilmiştir. Bütün bu sayıların yıllık abone bedelinin ise 12 lira olduğu yazılmıştır.

Derginin kırk yedi sayıdan oluşan ikinci dönemi daha uzun soluklu olmuştur. 1966'nın Haziran ayında yayımlanan ilk sayıdan itibaren dergi düzenli olarak

yayımlanmıştır. Bu dönemin son sayısı ise 1970'in Mayıs ayında birleşik sayı olarak yayımlanan 46.-47. sayıdır.

İkinci dönemde *Papirüs*'ün boyutları birinci döneme göre değişme göstermiştir. Boyu bu defa 24 cm., genişliği ise 17 cm. olarak ölçülmektedir. Adı ise genellikle kapağın tam orta kısmında, bazen de sağa ya da sola dayalı, yukarıya yaslanmış şekilde, büyük harflerle ve harfler yan yana gelecek şekilde yer almıştır. Sadece 14. ve 15. sayılarda kapakta bulunan isimde format değişikliğine gidilmiş fakat 16. sayıda tekrar eski haline dönmüştür. Bu yazı formatı, 25. sayıdan sonra tekrar değiştirilmiştir. Dergi adının altında aylık yayımlandığını belirten büyük harflerle yazılmış bir yazı, onun altında ise sayı, yayımlandığı ay ve yıl ile fiyat bilgisi bulunur. Sadece 3. sayıda, sayı, yayımlanan ay ve yıl ile fiyat bilgileri, kapağın sağ tarafına yan döndürülerek yazılmıştır. Dış kapakta yer alan başka bilgi ve görseller de vardır. Buna göre, kapağın çeşitli yerlerinde yer alan ve *Papirüs*'ün simgesi olan, ucu kanca şeklinde sola kıvrılmış bir "P" harfi, sadece ilk dört sayıda yer alır. Bunun dışında kapak kısmında, dergide yazısı bulunan sanatçıların isimleri ile fotoğrafları, başyazıların başlıkları, yazı içeriklerine ait çeşitli başlıklar da vardır. Özel sayıların²⁸ kapaklarında ise farklılıklara gidilmiştir. Yine 25. sayıya kadar, kapak sayfasından sonraki sayfa ya boş bırakılmış ya da yayınevi reklamlarına ayrılmıştır. Son sayfalarda ise künyeye, küçük ilanlara, kurum, ilaç, yayınevi reklamlarına ve eski sayıların satış fiyatlarına ait bilgilere yer verilmiştir. 25. sayıdan sonra ise künye, kapak sayfasından sonraki sayfaya taşınmıştır. Kimi sayılarda künye bilgilerinin yanına, yayınevi reklamları da yerleştirilmiştir. Son sayfalarda eski sayıların satış fiyatlarına ait bilgiler, ciltlenen sayılar ve bunların fiyatları ile yayınevi reklamları yer almıştır.

Papirüs'ün ikinci döneminde, basıldığı matbaada farklılık gözlenmemiştir. Matbaa bilgisinde sadece Gün Matbaası ya da Gün Basımevi ismi göze çarpmaktadır. 1.'den 16.'ya kadar olan sayılar Gün Matbaası'nda, 17.'den 47.'ye kadar olan sayılar Gün Basımevi'nde basılmıştır. 1.'den 16.'ya kadar olan sayılarda, sahip ve yazı işleri müdürü olarak Cemal S. Seber ve müessese müdürü olarak R.

²⁸ *Papirüs*'ün 8., 16., 27., 41. ve 46.-47. sayıları, özel sayı olarak yayımlanmıştır.

Tomris gösterilmiştir. Bu sayıların yıllık abone bedelinin 24 lira olduğu belirtilmiştir. 17.'den 21.'ye kadar olan sayılarda, kurucu olarak Cemal Süreya, R. Tomris ve Ülkü Tamer, sahip ve yazı işleri müdürü olarak Cemal S. Seber gösterilmiştir. Bütün bu sayıların yıllık abone bedelinin Türkiye için 30 lira, dış ülkeler için 40 lira olduğu belirtilmiştir. 22.'den 24.'ye kadar olan sayılarda sahip ve yazı işleri müdürü olarak Cemal S. Seber gösterilmiştir. Bu sayıların yıllık abone bedelinin Türkiye için 30 lira, dış ülkeler için 60 lira olduğu belirtilmiştir. 25.'den 47.'ye kadar olan sayılarda sahip ve yazı işleri müdürü olarak Cemal S. Seber gösterilmiştir. Bu sayıların yıllık abone bedelinin Türkiye için 50 lira, kurumlar için 60 lira, dış ülkeler için 100 lira olduğu belirtilmiştir. Bütün bu sayılarda, dergide yayımlanacak olan ilan fiyatları da açıklanmıştır.

Bu dönemde, sayıların fiyatları ve sayfa sayıları da değişiklik göstermiştir. Buna göre 1.'den 24.'ye kadar olan sayıların fiyatı 2,5 lira olup sayfa sayıları 52-56 arasında değişmektedir. Bu sayılar arasında sadece 16. sayı olan *Nazım Hikmet Özel Sayısı*'nin fiyatı 5 lira olup sayfa sayısı 78'dir. 25.'den 40.'ya kadar olan sayıların fiyatı 5 lira olup sayfa sayıları 70-80 arasında değişmektedir. 41. sayı olan *İkinci Yeni Antolojisi Özel Sayısı*'nin fiyatı 10 lira olup sayfa sayısı 159'dur. 42.'den 45.'ye kadar olan sayıların fiyatı 5 lira olup sayfa sayıları 56-63 arasında değişmektedir. 46.-47. birleşik sayı olan *Kendileri (Otobiyografileri) Özel Sayısı*'nin fiyatı 10 lira olup sayfa sayısı 111'dir.

Papirüs'ün iki sayıdan oluşan üçüncü döneminin ilk sayısı 1980 yılının Nisan ayında, ikinci sayısı ise 1981 yılının Mart ayında yayımlanır. Bu sayının çıkarılmasından sonra derginin yayın hayatına son verilir.

Bu dönemde, boyutlarda değişim gözlenmemiştir. İkinci dönem yayımlanan sayılardaki gibi boy 24 cm., genişlik ise 17 cm. olarak ölçülmektedir. Bu iki sayıda, isim küçük harflerle ve üst tarafa yaslanmış şekilde karşımıza çıkar. Yine içeriğe ait bilgiler, o sayıda ele alınan sanatçıların fotoğrafları, dergide yazısı bulunan sanatçıların isimleri kapakta yer alır. Tek fark, derginin kaçıncı sayısı olduğunu

gösteren rakam, birinci sayıda sağ alt köşede yer almışken, ikinci sayıda sağ üst köşede yer almaktadır.

Derginin kapak sayfasından sonraki sayfası boş bırakılmıştır. Son sayfada ise gelecek sayıya ait bilgiler ile ikinci dönem yayımlanan *Papirüs*'lerin ciltlenen sayılarına ve fiyatlarına ait bilgilere yer verilmiştir.

Üçüncü dönem *Papirüs*'ünün 1. sayısının künyesinde, derginin üç aylık olduğu belirtilmiştir. Sahibi Birsen Sağnak, yazı işleri müdürü Berrin Bakır, sanat danışmanı Cemal Süreya olarak gösterilmiştir. 2. sayısında ise bu sayının seçki sayısı olduğu belirtilerek seçki yazarının Cemal Süreya olduğu açıklanmıştır. Bu iki sayı Özdem Kardeşler Matbaası'nda basılmıştır.

Bu dönemde yayımlanan 1. sayının fiyatı 150 lira olup sayfa sayısı 144'tür, 2. sayının fiyatı 200 lira olup sayfa sayısı 136'dır. Bu sayıların yıllık abone bedelinin Türkiye için 600 lira, yabancı ülkeler için 40 dolar olduğu söylenmiştir.

Yukarıdaki bilgiler, *Papirüs*'ün üç döneminde de mizanpajın değiştiğini gözler önüne sermektedir. Sabit bir tarz tutturulamayan mizanpajda, bazı sayılarda değişik formatların denendiği görülmüştür.

2.3. İçeriği

Papirüs dergisinin çıkış amacı, 1960'ta yayımlanan birinci döneminin dört sayısında belirtilmemesine rağmen, 1966'da yayımlanan ikinci döneminin ikinci sayısında dile getirilmiştir. Buna göre dergi, bir telif yazılar dergisi olarak yayın hayatına dahil olur ancak çeviri eserlere de yer verileceği dile getirilir. Yayın politikasının böyle belirlenmesinin nedeni, yayımlanacak olan telif yazılar ile Türk edebiyatının desteklenmesidir. Bunun yanında, Tanzimat'tan beri süregelen

edebiyatın inceleneceği, eski eserlerin tekrar değerlendirileceği, edebiyatın alanının genişletileceği de vurgulanmıştır.²⁹

İçerik olarak sayfaların daha çok şiire ayrılmasına karşın, dergide deneme, eleştiri, inceleme, hikâye, tiyatro, anı, günlük, mektup, otobiyografi, röportaj, söyleşi, duyuru ve çeviri metinlerin de yer aldığı görülür. Özellikle deneme, eleştiri ve inceleme türlerinde kaleme alınan yazılar, kültür ve sanat dünyasına yön vermiştir. Dört sayıdan oluşan birinci dönemin 1. sayısında ilk hikâye ve otobiyografi, 2. sayısında ise ilk anı yayımlanmıştır. Kırk yedi sayıdan oluşan ikinci dönemin 1. sayısında ilk hikâye, 8. sayısında ilk anı ve mektup, 16. sayısında ilk röportaj, 28. sayısında ilk tiyatro, 30. sayısında ise ilk günlük yayımlanmıştır. Yine bu dönemde 10.'dan başlayıp 21. sayısında son bulan bir anket bölümü vardır. Bu bölümde okurlara derginin gündemiyle ilgili çeşitli sorular sorularak onların fikirlerine başvurulmuştur. İki sayıdan oluşan üçüncü dönemin 1. sayısında ilk anı, günlük ve röportaj yayımlanmıştır.

Papirüs'ün birçok sayısında, bazı sanatçılar için özel bir bölüm ayrılmıştır. Bu bölümde, ele alınan sanatçı hakkında biyografik bilgiler verilmiş, sanatçının fotoğrafları paylaşılmış ve eserlerinden bazı parçalar yayımlanmıştır. Bu özel bölümde incelenen sanatçılar Abdülkadir Meriçboyu, Ahmed Arif, Ahmet Muhip Dıranas, Ahmet Oktay, Arif Damar, Attila İlhan, Behçet Necatigil, Cahit Irgat, Cahit Külebi, Can Yücel, Ceyhun Atuf Kansu, Ece Ayhan, Edip Cansever,ERCÜMEND Behzad Lav, Fazıl Hüsnu Dağlarca, Fethi Giray, Gülten Akın, Hasan Hüseyin, Hasan İzzettin Dinamo, İlhami Bekir, İlhan Berk, Kemal Özer, Mehmed Kemal Kurşunluoğlu, Mehmet Başaran, Melih Cevdet Anday, Metin Eloğlu, Necati Cumalı, Nihat Ziyalan, Oktay Rifat Horozcu, Orhan Duru, Ömer Faruk Toprak, Özdemir Asaf, Özdemir İnce, Rıfat Ilgaz, Sabahattin Kudret Aksal, Sabri Altınel, Salah Bırsel, Tahsin Saraç, Talip Apaydın, Tevfik Akdağ, Turgut Uyar, Ülkü Tamer, Yaşar Nabi Nayır, Yılmaz Gruda'dır.

²⁹ İmzasız, "Papirüs'ten", **Papirüs**, Sayı 2, İstanbul, 1966, s. 46-47.

Bununla birlikte bazı sayıları da özel sayı olarak yayımlanan derginin bu sayıları diğer sayılarına göre daha hacimli tutulmuş ve ele alınan kişi ya da konu hakkında geniş bilgiler verilmiştir. Kırk yedi sayıdan oluşan ikinci dönemde yayımlanmış bu özel sayılar, derginin 8. sayısı olan *Orhan Veli Özel Sayısı*, 16. sayısı olan *Nazım Hikmet Özel Sayısı*, 27. sayısı olan *Çekoslovakya'da Entellektüel Hayat Özel Sayısı*, 41. sayısı olan *İkinci Yeni Antolojisi Özel Sayısı* ve 46.-47. birleştirilmiş sayısı olan *Kendileri (Otobiyografileri) Özel Sayısı*'dir.

Derginin ilk yazıları genellikle imzasız başyazılardan oluşmaktadır. Cemal Süreya'nın kaleme aldığı bu imzasız başyazılarda³⁰ edebiyat, sanat, kültür, şiir, hikâye, roman, eleştiri, eleştirmen, siyaset, bürokrasi gibi pek çok konuya temas edilmiştir. Bu yazılarda, onun hemen hemen her konuda çok geniş bilgi birikimine sahip olduğu görülmektedir. Dört sayıdan oluşan birinci dönemde, sadece 1. sayıda başyazı yayımlanmışken, kırk yedi sayıdan oluşan ikinci döneminin birçok sayısında³¹ çeşitli konularda başyazılar kaleme alınmıştır. İki sayıdan oluşan üçüncü dönemde ise yine sadece 1. sayıda başyazı yayımlanmıştır.

Ayrıca derginin son sayfaları, Savran adı verilen bir bölüme ayrılmıştır. Bu bölümde Türk şair ve yazarlar ya da onların eserleri incelenmiş, çeviri eserlere değinilmiş, yabancı sanatçılar ve eserleri ele alınmış, yerli ve yabancı birçok dergi tanıtılmış, dergiye ait olan ve olmayan diğer duyurulara yer verilmiş, güncel bilgiler içeren tutanaklar yayımlanmış ve anket çalışmaları yapılmıştır.

2.4. Şair ve Yazar Kadrosu

Papirüs dergisi kapılarını, yeni şiiri savunan ve farklı anlayışları benimsemiş şair ve yazarlara açan bir süreli yayın olarak karşımıza çıkmaktadır. Sadece tanınmış isimlere değil genç şair ve yazarlara da sayfalarında yer veren dergi, edebiyat

³⁰ Cemal Süreya, *Günler*, 5. bs., İstanbul, YKY, 2016, s. 188.

³¹ *Papirüs*'ün 1., 2., 3., 4., 5., 7., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 22., 24., 25., 27., 28., 30., 31., 32., 33., 34., 36., 38., 39., 42., 44. ve 45. sayılarında başyazı yayımlanmıştır.

dünyasına yeni adım atan bu şair ve yazarları desteklemiştir. Bu anlamda dergide, farklı yaşlarda ve anlayışlarda geniş yelpazede bir kadro bulunmaktadır.

- **Anı Yazarları:** Aziz NESİN, Behzat AY, Demir ÖZLÜ, Ferit EDGÜ, Muzaffer BUYRUKÇU, Orhan DURU, Orhan Veli KANIK, Ömer Faruk TOPRAK, Sami ALTINDAĞ.
- **Çeviri Deneme Yazarları:** Hamit AKINLI, Mehmet HARMANCI, Uğur KÖKDEN.
- **Çeviri Hikâye Yazarları:** Âdil FIRAT, İsmail TUNA.
- **Çeviri Röportaj Yazarları:** Uğur KÖKDEN.
- **Çeviri Yapan Şairler:** Adnan ÖZYALÇINER, Ataol BEHRAMOĞLU, Bilge KALAÇ, Cemal Süreya SEBER, Cevat ÇAPAN, Ergin GÜNÇE, Füzûzan TOPRAK, Hasan Basri GÜLTEKİN, Hilmi YAVUZ, Mehmet H. DOĞAN, Mehmet GÜN, Mihri BELLİ, Oğuz HALUK, Orhan DURU, Tahsin SARAÇ, Tomris UYAR, Ülkü TAMER.
- **Deneme Yazarları:** A. LEONTIEV, Adnan BİNYAZAR, Afşar TİMUÇİN, Ahmet İNAM, Ahmet KÖKSAL, Ahmet OKTAY, Aziz ÇALIŞLAR, Behçet NECATİGİL, Bülent HABORA, Cemal Süreya SEBER, Ece AYHAN, Edip CANSEVER, Enis BATUR, Fethi NACİ, Fikret FEREL, Kaya ÖZSEZGİN, Mehmet H. DOĞAN, Mehmet SEYDA, Murat BELGE, Muzaffer BUYRUKÇU, Muzaffer İlhan ERDOST, Nermin MENEMENCİOĞLU, Oğuz DEMİRALP, Onat KUTLAR, Osman MAZLUM, Ömer Faruk TOPRAK, Rauf MUTLUAY, Sabahattin Kudret AKSAL, Sadık DENİZ, Selahattin HİLAV, Seyfettin BAŞÇILLAR, Talayhan SOYTÜRK, Thomas Stearns ELIOT, Tomris UYAR, Turgut UYAR, Uğur KÖKDEN, Yüksel PAZARKAYA, Zihni KÜÇÜMEN.
- **Duyuru Yazarları:** Kemal TAHİR, Turgay GÖNENÇ.

- **Eleştirmenler ve İnceleme Yazarları:** Abdlbaki GL PINARLI, Adnan BİNYAZAR, Afşar TİMÜÇİN, Ahmet ADA, Ahmet GÜRSU, Ahmet KÖKSAL, Ahmet OKTAY, Alain JOUFFROY, Anıl MERİÇELLİ, Ariosto, Asım BEZİRCİ, Atilla ÖZKIRIMLI, Aziz ÇALIŞLAR, Aziz NESİN, Burhan GÜNEL, Cahit ÖZTELLİ, Cemal Süreya SEBER, Demirtaş CEYHUN, Doğan HIZLAN, Doğan YEL, Edip CANSEVER, Egemen BERKÖZ, Elif SORGUN, Enis BATUR, Eray CANBERK, Ercüment UÇARI, Esin ÖRÜCÜ, Faik Y. BAŞBUĞ, Ferit EDGÜ, Fethi NACİ, Günel ALTINTAŞ, Güner SOMTÜRK, Halit REFİĞ, Hasan GANI, Hasan MANDAL, Hayri ÖNCEL, Hulki AKTUNÇ, İbrahim BALABAN, İsmail TUNA, İsmail UYAROĞLU, İsmet SUNGURBEY, Kaya ÖZSEZGİN, Kemal BEKİR, Konur ERTOP, Leyla ERBİL, M. Hasan GÖKSU, M. Tahir ABACI, Mahmut MAKAL, Mehmet BARLAS, Mehmet H. DOĞAN, Mehmet ERGÜVEN, Mehmet SEYDA, Metin ERKSAN, Murat BELGE, Muzaffer BUYRUKÇU, Muzaffer İlhan ERDOST, Naci ÇELİK, Nermin MENEMENCİOĞLU, Nihat BEHRAM, Nijat ÖZÖN, Nurullah ATAÇ, Onat KUTLAR, Orhan DURU, Orhan SUDA, Oruç ARUOBA, Osman MAZLUM, nay SZER, zer KABAŞ, Rasih GÜRAN, Rauf MUTLUAY, Refet ÖZKAN, S. Günay AKARSU, Sadık DENİZ, Salih ÖZTÜRK, Sami ŞEKEROĞLU, Selahattin HİLAV, Selim İLERİ, Sezer TANSUĞ, Suna LOKMAN, Süreyya KANIPAK, Şükrü AKTEKİN, Taylan ALTUĞ, Tefvik AKDAĞ, Tefvik ÇAVDAR, Tomris UYAR, Tuncer UÇAROL, Turgut UYAR, Uğur KÖKDEN, lk TAMER, Yüksel PAZARKAYA, Ziya EREN, Ziya G. ÖZTAN, Zühtü BAYAR.
- **Günlük Yazarları:** İlhan BERK, Mehmet SEYDA, Ömer Faruk TOPRAK, Ragıp GELENCİK, Tuncer UÇAROL, Vedat G. ÜRETÜRK.
- **Hikâye (yk) Yazarları:** Abdullah AŞÇI, Adnan ÖZYALÇINER, Afet Muhteremoğlu ÇIRAKMAN, Atilla TOKATLI, Bilge KARASU, Demir ÖZLÜ, Erdal Z, Füruzan, Gürsen TOPSES, Haldun TANER, Hulki AKTUNÇ, Leyla ERBİL, Meral ÇELEN, Muzaffer BUYRUKÇU, Muzaffer

HACIHASANOĞLU, Necati CUMALI, Necati TOSUNER, Nedim GÜRSEL, Orhan DURU, Ömer Faruk TOPRAK, Öner ÜNALAN, Selçuk BARAN, Selim İLERİ, Sevgi SABUNCU, Sevinç İZAT, Tomris UYAR, Ziya G. ÖZTAN.

- **Mektup Yazarları:** Mehmet SEYDA, Orhan KEMAL, Orhan Veli KANIK, Sait Faik ABASIYANIK, Yaşar KEMAL.
- **Otobiyografi Yazarları:** Abdullah AŞÇI, Ahmet KÖKSAL, Arif DAMAR, Bekir YILDIZ, Bülent HABORA, Ceyhun Atuf KANSU, Ercüment Behzad LAV, Fakir BAYKURT, İbrahim BALABAN, İlhan DEMİRASLAN, Mehmet H. DOĞAN, Muzaffer İlhan ERDOST, Nahit ERUZ, Ömer Faruk TOPRAK, Seyfettin BAŞÇILLAR, Tarık Dursun K., Tevfik AKDAĞ, Yaşar Nabi NAYIR.
- **Oyun (Tiyatro) Yazarları:** Leyla ERBİL.
- **Röportaj ve Söyleşi Yazarları:** Cemal Süreya SEBER, Ece AYHAN, İbrahim BALABAN, İbrahim KUTLUK, Mustafa BAYDAR, Uğur KÖKDEN.
- **Şairler:** A. Halim UĞURLU, A. REMİZ, Ahmed ARİF, Ahmet ADA, Ahmet KÖKSAL, Ahmet Muhip DIRANAS, Ahmet OKTAY, Ali ÇELİKBAŞ, Ali PÜSKÜLLÜOĞLU, Âlim ATAY, Andre FRENAUD, Anıl MERİÇELLİ, Arif COŞKUN, Arif DAMAR, Arkadaş Zekai ÖZGER, Ataol BEHRAMOĞLU, Babür KUZUCU, Behçet NECATİGİL, Cahit IRGAT, Cahit ZARİFOĞLU, Can AKSIN, Can YÜCEL, Celalettin ÇETİN, Cemal Süreya SEBER, Cengiz BEKTAŞ, Ceyhun Atuf KANSU, Doğan IŞIKSAÇAN, Doğan TÜRKER, Ece AYHAN, Edip CANSEVER, Egemen BERKÖZ, Elif SORGUN, Enis BATUR, Ercüment UÇARI, Erdoğan ALKAN, Ergin GÜNÇE, Fazıl Hüsnü DAĞLARCA, Guillaume APOLLINNAIRE, Gülten AKIN, Günel ALTINTAŞ, Güven TURAN, Halil İbrahim BAHAR, Hasan İzzettin DİNAMO, Hasan MANDAL, Hayrettin

UNUR, Hilmi YAVUZ, Hüseyin PEKER, İhsan Fikret BİÇİCİ, İlhan BERK, İlhan DEMİRASLAN, İsmail UYAROĞLU, İsmet ÖZEL, İzzet SARAYLI, Kamran YÜCE, Kemal BURKAY, Kemal ÖZER, M. Tahir ABACI, Mehmed Kemal KURŞUNLUOĞLU, Mehmet BAŞARAN, Mehmet H. DOĞAN, Mehmet GÜN, Mehmet KIYAT, Melih Cevdet ANDAY, Metin ELOĞLU, Mustafa ÖNEŞ, Muzaffer İlhan ERDOST, Nazım Hikmet RAN, Nihat BEHRAM, Nihat ZİYALAN, Oktay Rifat HOROZCU, Orhan Veli KANIK, Ömer Faruk TOPRAK, Özdemir ASAF, Özdemir İNCE, Özkan MERT, Perihan MAĞDEN, Refik DURBAŞ, Ruşen HAKKI, Sabahattin Kudret AKSAL, Sadık DENİZ, Sait MADEN, Salah BİRSEL, Selami ÜNEY, Sennur SEZER, Seyfettin BAŞÇILLAR, Seyfettin ÖZDEMİR, Sezai KARAKOÇ, Sıddık ELBİSTAN, Süreyya BERFE, Süreyya KANIPAK, Şükrü ÜSTÜN, Tahsin SARAÇ, Tekin KİPÖZ, Tefvik AKDAĞ, Tuncer GÖNEN, Turgay GÖNENÇ, Turgut UYAR, Uğur ÖNAL, Ülkü TAMER, Vedat TÜRKALİ, Yücel ULU, Yüksel PAZARKAYA.

2.5. Kültür Hayatındaki Yeri

Cemal Süreya, Türkiye’de edebiyatın dergilerle soluk aldığını³², laboratuvarının dergiler olduğunu³³, edebiyat dergilerinin pek çoğunda yaşamın değiştirilmesi amacı güdüldüğünü³⁴ söylemiştir. Hayatı boyunca birçok derginin yönetimi ya da yazı işlerinde yer alan Cemal Süreya, bu noktada Mustafa Canpolat’ın dikkatini çekmiştir. Mustafa Canpolat yazdığı dizelerde bunu şöyle dile getirmiştir:

“Seksen dergi çıkardı sağlığında
Yani seksen dergi batırdı
Sekiz yüz seksene yetmedi ömrü

³² Cemal Süreya, “Günöbirlik”ler, Haz. Selahattin Özpallabıyıklar, İstanbul, YKY, 2005, s. 267.

³³ Cemal Süreya, Güvercin Curnatası, Haz. Nursel Duruel, 7. bs., İstanbul, YKY, 2015, s. 171.

³⁴ Cemal Süreya, Uzat Saçlarını Frigya, 2. bs., İstanbul, Yön Yayıncılık, 1992, s. 59.

Sekiz yüz dergiyi buraya yatırdı”³⁵

Edebî fikir dergisi olarak tanımlanan³⁶ *Papirüs*, daha yayımlandığı ilk sayılarından itibaren herkesin dikkatini çekmiş, edebiyat ve sanat camiasından birçok kişi tarafından yazıhanesi ziyaret edilmiştir. Füzûzan, Murat Belge, Muzaffer Buyrukçu, Süreyya Berfe, Tomris Uyar ve Ülkü Tamer³⁷ gibi birçok sanatçı dışında, dergiyi sahiplenen sanatseverler de buraya gelmeye başlamıştır. Bu kişileri uygun bir dille dışarı çıkarma işi Tomris Uyar’a verilmiştir.³⁸

Papirüs, zamanla edebî tartışmaların yaşandığı, bazı eserler üzerine konuşulduğu, kimi sanatçılar hakkında fikir alışverişinin yapıldığı bir mekân haline gelmiştir. Muzaffer Buyrukçu, derginin yayımlandığı dönemde herkesin sadece bu konuları konuştuğunu, bu nedenle mutlu olduğunu ve heyecanlandığını ifade etmiştir.³⁹ Yazarın *Papirüs*’te yayımlanan “8.2.1969”⁴⁰ başlıklı anısında Anıl Meriçelli, Asım Bezirci, Atilla Özkırmı, Bülent Habora ve Tefik Akdağ’ın yazıhaneye gelerek Muzaffer Buyrukçu ve Cemal Süreya ile birlikte, bazı yazarlar ile onların eserlerinde kullandıkları karakterler hakkında konuşulduğunu dile getirir. “28.10.1960”⁴¹ başlığını taşıyan anıda ise yazıhanede Ece Ayhan, Ercüment Uçarı, Necati Cumalı ve Selim İleri ile birlikte Muzaffer Buyrukçu ve Cemal Süreya’nın yeni eserler hakkındaki fikir alışverişinde bulduklarından bahsedilir.

Ayrıca *Papirüs* değişik türdeki eserlerin yayımlanması adına önemli merkezlerden biri haline de gelmiştir. Ahmed Arif, Cemal Süreya’ya yazdığı bir mektubunda, Orhan Duru’nun “Karagöz’de Erotizm”⁴² ismini taşıyan yazısını, onun elinden alarak hemen *Papirüs*’e gönderdiğini⁴³ dile getirir.

³⁵ Sema Çetin Baycanlar, “Cemal Süreya’nın Yazılarında Edebiyat ve Dil Üzerine Görüşleri”, **Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Cilt XIII, Sayı 2, Adana, 2004, s. 22.

³⁶ M. Orhan Bayrak, **Türkiye’de Gazeteler ve Dergiler Sözlüğü (1831-1993)**, İstanbul, Küll Yayınları, 1994, s. 109.

³⁷ Cemal Süreya, **Papirüs’ten Başyazılar**, Der. Zühal Tekkanat, İstanbul, YKY, 2015, s. 10.

³⁸ **A.e.**

³⁹ Metin Cengiz, **a.g.e.**, s. 71.

⁴⁰ Muzaffer Buyrukçu, 8.2.1969, **Papirüs**, Sayı 33, İstanbul, 1969, s.56-64.

⁴¹ Muzaffer Buyrukçu, 28.10.1960, **Papirüs**, Sayı 42, İstanbul, 1969, s. 37-42.

⁴² Orhan Duru, “Karagöz’de Erotizm”, **Papirüs**, Sayı 38, İstanbul, 1969, s. 13-21.

⁴³ Ahmed Arif, **Cemal Süreya’ya Mektuplar**, İstanbul, Kaynak Yayınları, 1992, s. 25.

Papirüs'ün kendisi için adeta bir okul olduğunu dile getiren Mehmet H. Doğan, dergiye abone olduktan sonra çok sayıda eseriyle katkı sağladığını ve yazılarını özgürce kaleme alabildiğini söylemiştir. Daha sonra yayımladığı kitaplarına aldığı yazıların pek çoğunu *Papirüs*'te yayımlamış olduğunu sonraki süreçte fark etmiştir.⁴⁴

Dergi, sanatçılar için bir okul ya da edebiyat camiasındaki insanlar için sürekli uğranılacak bir yer olmakla kalmamıştır. Birçok yeni şairi ve yazarı da edebiyat dünyasına kazandırmış, ilk eserlerini *Papirüs*'te yayımlayan pek çok sanatçı olmuştur. Bunlar arasında Ataol Behramoğlu, Füzuran, İsmail Uyaroğlu, İsmet Özel, Nihat Behram, Özkan Mert ve Süreyya Berfe⁴⁵ gibi isimler sayılabilir. Bununla birlikte Refik Durbaş da “Bezirgân”⁴⁶ isimli şiiriyle hayatındaki ilk telif hakkını *Papirüs*'ten almıştır.⁴⁷

Papirüs'ün Türk edebiyatına kazandırdığı sanatçılardan biri olan Füzuran, ilk öykülerini Cemal Süreya'nın teşvikiyle dergide yayımlamış ve bunu şöyle açıklamıştır:

“Çok uzun süreler sonra ‘yazmalıyım’ diye karar verdiğimde başlar benim yazarlığım. Değerli şair Cemal Süreya o yıllar *Papirüs*'ü yayınlıyordu. Bir gün bana, ‘Öykü yaz, *Papirüs*'te yayımlayalım.’ dedi. Bunları boş yere söylemiş olmayacağımı düşünerek öykülerime başladım.”⁴⁸

Ayrıca bu dönemde *Papirüs*'ü diğer dergiler arasında önemli bir yere oturtan⁴⁹ Füzuran, burada eserleri yayımlanan genç şair ve yazarların çok şanslı olduğunu düşünmektedir.⁵⁰

Füzuran'ın Türk öykücülüğüne kazandırılmasını sağlayan Cemal Süreya'yı sanatsal düzeyi yüksek biri olarak niteleyen Adnan Binyazar ise *Papirüs* dergisini, o

⁴⁴ Mehmet H. Doğan, **a.g.e.**, s. 46-48.

⁴⁵ Feyza Perinçek, Nursel Duruel, **a.g.e.**, s. 171.

⁴⁶ Refik Durbaş, “Bezirgân”, **Papirüs**, Sayı 3, İstanbul, 1966, s. 29.

⁴⁷ Zühal Tekkanat, **a.g.e.**, s. 134.

⁴⁸ Feridun Andaç, **Söz Uçar Yazı Kalır**, İstanbul, Can Yayınları, 2002, s. 196.

⁴⁹ **A.e.**, s. 202.

⁵⁰ **A.e.**, s. 197.

dönemin seçkin edebiyat dergilerinden biri olduğunu aşağıdaki cümlelerle vurgulamıştır:

“Füruzan’ın 1968 yılında *Yeni Dergi* ve *Papirüs* gibi o yılların seçkin edebiyat dergilerinde yayımlanması, dergilerinde iyi edebiyattan ödün vermeyen Memet Fuat’la Cemal Süreya’nın seçicilikte ne denli duyarlı olduklarını gösterir. Memet Fuat gibi, Cemal Süreya da, dergiciliğe sanatsal düzey kazandıran iki edebiyatçı idi. Öyle oldukları şundan bellidir ki, Füruzan’ı, öykülerinde bireyi odak alan toplumsal konuları işlediği için değil, içe işleyen duyguları iyi yansıttığını fark ettikleri için öne çıkarmışlardır.”⁵¹

Papirüs’e yazılarıyla katkı sunan sanatçılardan biri olan Atilla Özkırımlı, derginin 47 sayıdan oluşan ikinci döneminin, Türk edebiyatına yön verdiğini dile getirmiştir. Bu sayılarda yer alan imzasız başyazıların Cemal Süreya tarafından kaleme alındığını, her sayının önemli bir şaire ayrılmış olmasının da kaynak niteliği taşıdığını ifade etmiştir. Ayrıca Nazım Hikmet Ran⁵² ve Orhan Veli Kanık için hazırlanan sayılar ile “İkinci Yeni Antolojisi” ve “Kendileri (Otobiyografileri)” sayılarının özel sayı olduğunu belirtmiştir.⁵³ Atilla Özkırımlı, Cemal Süreya sayesinde edebiyat dünyasında var olduğunu düşünerek *Papirüs*’ün hayatında çok farklı bir yere sahip olduğunu şöyle dile getirir:

“Oldukça geç katıldım ben *Papirüs*’e. Temmuz 1968’de. Sıradan bir kitap tanıtma yazısıydı ilk yazım. Şiirler, öyküler yayımlamıştım. Hatta bir-iki arkadaş, yıllar önce, 1963’te bir dergi bile çıkarmıştık. Ama *Papirüs* başkaydı. Cemal Süreya beğenmişti yazımı, dergisinde yayımlamıştı. Üstelik *Papirüs*’e sürekli yazmamı istemişti benden. Yalnız bir şey belirtmem gerekiyor: Cemal Süreya’nın yönlendirmesi olmasaydı, ne eleştirirsem, ne de edebiyat tarihçisi olabilirdim.”⁵⁴

Cemal Süreya’nın geleceğin büyük sanatçıları arasında saydığı⁵⁵ genç yeteneklerden biri olan Selim İleri, *Papirüs*’ü dönemin görkemli dergileri arasında saymıştır.⁵⁶ Cemal Süreya da Selim İleri’ye araştırma ve inceleme yazıları yazmasını tavsiye etmiştir. Bu nasihatini dikkate alan Selim İleri, “Kırık İnceliklerin Şairi: Behçet

⁵¹ **Füruzan Diye Bir Öykü**, Haz. Faruk Şüyün, İstanbul, YKY, 2009, s. 204-205.

⁵² Atilla Özkırımlı’nın “Türk Edebiyatı Tarihi” adlı eserinin birinci cildinde, 16. sayı olması gereken “Nazım Hikmet Özel Sayı”sı, 2. sayı olarak gösterilmiştir.

⁵³ Atilla Özkırımlı, **Türk Edebiyatı Tarihi**, Cilt II, İstanbul, İnkılâp Kitabevi, 2004, s. 1051.

⁵⁴ Cemal Süreya, **Papirüs’ten Başyazılar**, Der. Zühal Tekkanat, İstanbul, YKY, 2015, s. 7.

⁵⁵ Cemal Süreya, **Günler**, 5. bs., İstanbul, YKY, 2016, s. 186.

⁵⁶ Bkz. Selim İleri, “Cemal Süreya Başyazar”, **Radikal Kitap**, (çevrimiçi) <http://kitap.radikal.com.tr/makale/haber/cemal-sureya-basyazar-417816>, E.T.: 29.05.2017.

Necatigil”⁵⁷ başlığını taşıyan uzun bir incelemeyi dergiye göndermiştir. Yazısının yayımlandığını gören Selim İleri, çok mutlu olmuştur. Bu olaydan sonra Cağaloğlu’na derginin yazıhanesine sık sık gitmeye başlamıştır. Bütün yazarların buluşma noktası haline gelen *Papirüs*’ün yazıhanesinde Atilla Özkırmımlı’yı, Fûruzan’ı, Muzaffer Buyrukçu’yu ve Nihat Ziyalan’ı tanıma fırsatı bulmuştur. Ayrıca burada Cemal Süreya’nın edebiyata ve sanata dair fikirlerini dinleme imkânına da kavuşmuştur.⁵⁸

Papirüs’te şiirleri yayımlanan bir başka sanatçı olan Hüseyin Peker için dergiye birkaç şiirle katılmak bir hırs halini almıştır.⁵⁹ Gönderdiği bazı şiirlerin dergide yayımlandığını gören sanatçının en sevdiği eseri olan “Kargalı Kale”⁶⁰’nin yayımlanması onu duygulandırmıştır. Cemal Süreya’nın büyük gelişmelere açık bir şair olarak nitelediği Hüseyin Peker, onun kendisinde derin izler bıraktığını ve ona layık olmak için eser üretmeye devam ettiğini belirtmektedir.⁶¹

Dergiye katkı sunan bir diğer sanatçı olan Doğan Hızlan’ın, “Tek Başına Bir Okul: Dağlarca”⁶² adlı yazısı, ilk olarak *Papirüs*’te yayımlanmıştır. Bunun yanındaERCÜMEND BEHZAD LAV için yazmış olduğu “37 Yıl Önceden Bu Yana ERCÜMEND BEHZAD”⁶³ adlı inceleme de dergide yer bulmuştur. Sanatçı bu olayla ilgili anısı ile birlikte derginin önemini şu şekilde anlatmaktadır:

“Cemal Süreya’yı şiirleri, yazıları haricinde dergiciliğimizin köşe taşlarından *Papirüs* dergisiyle de anmalı, bilmeliyiz. Edebiyat için yaptığı fedakârlıklar onun kimliğini de tanımlar. *Papirüs* dergisinin serüvenini daha önce de yazmıştım, Cemal, *Papirüs* dergisini çıkarmak için Avrupa’dan getirdiği otomobilini satmıştı... *Papirüs*’ün benim yazarlık yaşamımda da önemi büyüktür. Dağlarca’nın Altın Çelenk Ödülü aldığı Struga Şiir Günleri’nde ödül kitabında da yer alan benim

⁵⁷ Selim İleri, “Kırık İnceliklerin Şairi: Behçet Necatigil”, *Papirüs*, Sayı 44, İstanbul, 1970, s. 20-27 ; Sayı 45, İstanbul, 1970, s. 10-25.

⁵⁸ Bkz. Selim İleri, “Cemal Süreya’nın Günleri”, *Cumhuriyet*, (çevrimiçi) <http://www.cumhuriyetarsivi.com/monitor/index2.xhtml>, E.T.: 16.09.2017.

⁵⁹ Cemal Süreya “Üstü Kalsın”, Yay. Haz. Gökhan Cengizhan, Ankara, Edebiyatçılar Derneği Yayınları, 2001, s. 131-132.

⁶⁰ [Hüseyin] Peker, “Kargalı Kale”, *Papirüs*, Sayı 44, İstanbul, 1970, s. 43-44.

⁶¹ Cemal Süreya “Üstü Kalsın”, Yay. Haz. Gökhan Cengizhan, Ankara, Edebiyatçılar Derneği Yayınları, 2001, s. 132-133.

⁶² Doğan Hızlan, “Tek Başına Bir Okul: Dağlarca”, *Papirüs*, Sayı 1, İstanbul, 1966, s. 49-56.

⁶³ Doğan Hızlan, “37 Yıl Önceden Bu Yana ERCÜMEND BEHZAD”, *Papirüs*, Sayı 28, İstanbul, 1968, s. 73-78.

Dağlarca ile ilgili kaleme aldığım ‘Tek Başına Bir Okul’ yazım da ilk olarak *Papirüs*’te yayımlanmıştı. Bir keresinde ise Ercüment Behzat Lav dosyası için yazıyı geciktirmiştım. Cemal Süreya da Ercüment Behzat Lav da yazıyı göndermemi bekliyor. Cemal’e İzmit’e gittiğimi söylemişim.”⁶⁴

Doğan Hızlan’a göre, bugün antolojilerde isimlerine rastlanamayan şairlerin adları *Papirüs*’te yer almaktadır. Bu şairler arasında A. Remiz, Ali Çelikbaş, Babür Kuzucu, Can Aksın, Hayrettin Unur, Hüseyin Peker, Mustafa Öneş, Sıddık Elbistan, Tuncer Gönen ve Yücel Ulu gibi isimler sayılabilir. Ayrıca günümüzün önemli eleştirmenlerinden olan Mehmet H. Doğan ve Mustafa Öneş’in şiirlerine de dergide rastlanmaktadır.⁶⁵

Cemal Süreya’yı *Papirüs* düşçüsü olarak nitelendiren Muzaffer İlhan Erdost’a göre sanatçı, bu düşünüy herkesle paylaşmak istemiştir. *Papirüs*, sadece şiirlerin yayımlandığı değil, dostlukların paylaşıldığı bir dergi olmuştur.⁶⁶

Eleştirmen Asım Bezirci, Cemal Süreya’yı sevdiği şairler arasında saymaktadır. Sanatçı, Cemal Süreya’nın kendisine “faşist” yakıştırması yapmasına ve İkinci Yeni hareketini sürekli eleştirmesine rağmen *Papirüs*’ün edebiyat çevrelerindeki önemini yadsımayarak yazılarını göndermiş, Cemal Süreya da savunduğu şiir anlayışına karşı kaleme alınmış bu yazıları yayımlamıştır.⁶⁷

Attila İlhan ise *Papirüs* dergisinin adını eleştirmiştir. Ona göre Türk edebiyatında önemli bir yere sahip olan “Cönk” ve “Yazma” gibi isimler dururken, Türk kültürüne ait olmayan *Papirüs* isminin seçilmemesi gerekmektedir. Seçilen bu isim yüzünden, derginin Mısır kültüründen bahsettiği izlenimi oluşmaktadır. Ayrıca *Papirüs*’ten önce isim olarak seçilen *Ararat*’ı da eleştiren sanatçı, bu isimle Ermeni mitolojisinin çağrışımının yapıldığını öne sürmektedir. Attila İlhan, bunun yerine “Şam” ya da “Selanik” isimlerini teklif etmiştir.⁶⁸

⁶⁴ Doğan Hızlan, “Cemal Süreya’dan Yazısını Nasıl Aldım”, **Hürriyet Kitap Sanat**, Sayı 5, İstanbul, 2017, s. 3.

⁶⁵ Bkz. Doğan Hızlan, “Chevrolet’sini Sattı Papirüs’ü Çıkardı”, **Hürriyet**, (çevrimiçi) <http://www.hurriyet.com.tr/chevroletisini-satti-papirusu-cikardi-138200>, E.T.: 12.06.2017.

⁶⁶ Muzaffer İlhan Erdost, **İkinci Yeni Yazıları**, Ankara, Şahin Matbaası, 1997, s. 116.

⁶⁷ Asım Bezirci, **İkinci Yeni Olayı**, 4. bs., İstanbul, Evrensel Basım Yayın, 1996, s. 162-164.

⁶⁸ Attila İlhan, **İkinci Yeni Savaşı**, 3. bs., Ankara, Bilgi Yayınevi, 1996, s. 95.

Cemal Süreya'nın eski eşi Zuhal Tekkanat'a göre dönemin yayınları arasında önemli bir yere sahip olan *Papirüs*, çok okunan ve aranan bir dergi olmakla birlikte zamanın hikâye yazarlığını da hızlandırmıştır.⁶⁹

Yazar Şükran Kurdakul ise yayımlandığı dönemde büyük başarılarla imza attığını söylediği *Papirüs* dergisi için şu ifadeleri kullanmıştır:

Yeni ve eski edebiyatımızın değerlerine tutarlı bağlılığı, inancı ve eleştirileriyle yerli bir kimlik kazandı. Daha çok okur amacının kaçınılmaz tehlikelerine düşmeden edebiyatımızın çeyrek yüzyıllık gelişmelerine ışık tutan yazılarıyla eski ile yeni arasındaki verimli ilişkileri gün yüzüne çıkarırken 1960-70 yıllarının sanatçıların sergilemedeki tutarlılığı ile de başarılı oldu.⁷⁰ Mehmet Doğan, Atilla Özkırmımlı, Füzûzan, Afşar Timuçin, Süreyya Berfe, Ataol Behramoğlu, İsmet Özel, Seyfettin Başçılilar asıl kişiliklerini ortaya koyan çalışmalarını bu dergide yayımladılar.⁷¹

Papirüs'ün döneminde bir okul olma özelliği taşıdığını dile getiren şair Metin Cengiz'e göre 1960'lı yıllarda yeni şiiri savunanlar ile İkinci Yeniciler derginin etrafında toplanarak bir araya gelebilmişlerdir. Bu dergiyle Cemal Süreya, hem kendi şiirini geliştirmiş hem yeni şiirin toplumda kabul görmesini sağlamış hem de genç şairlerin bu dergiye yönelmesini amaçlamıştır. Entellektüel çevrenin benimsediği bu dergi, birçok konuya çözüm yolu üretebilmiştir.⁷²

Derginin sayfaları ayrıca etkileri geniş olan pek çok edebî tartışmayı da barındırmış ve bunların merkezinde yer almıştır. *Papirüs*'te yaşanan tartışmalardan biri, sanat anlayışında toplumculuğu ön planda tutan Fethi Naci ile edebiyat tarihçisi ve eleştirmen Asım Bezirci arasında geçmiştir. Asım Bezirci'nin anlamı kapalı olan şiirlerin özelliği olarak gösterdiği toplumsallıktan uzaklaşmak ve gerçeği soyutlamak gibi fikirlere, Fethi Naci katılmadığını dile getiren bir yazı kaleme almıştır.

Dergide gündeme gelen başka bir tartışmayı yine Asım Bezirci başlatmıştır. Sanatçı, Taylan Altuğ'un yazısında, Aydın Hatipoğlu'nu Hasan İzzettin Dinamo, Rıfat Ilgaz ve Abdülkadir Meriçboyu'ndan daha iyi bulmasını eleştirmiştir. Taylan

⁶⁹ *Papirüs Şiirleri Antolojisi (1966-1981)*, Der. Zühal Tekkanat, Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınları, 2002, s. 9.

⁷⁰ Atilla Özkırmımlı, *Türk Edebiyatı Tarihi*, Cilt II, İstanbul, İnkılâp Kitabevi, 2004, s. 1051.

⁷¹ Şükran Kurdakul, *Düşün ve Edebiyatımızda Şairler ve Yazarlar Sözlüğü*, 4. bs., İstanbul, Gözlem Matbaacılık Koll. Şti., 1983, s. 559.

⁷² Metin Cengiz, *a.g.e.*, s. 69-75.

Altuğ'un eleştiri yöntemlerini iyi bilmediğini ve bilinçsizce hareket ettiğini dile getirmiştir. Taylan Altuğ, Asım Bezirci'nin bu ithamlarına cevap vererek, Asım Bezirci'nin söylediklerini bilerek yanlış anladığını ve fikirlerini dile getirmek için kendisinin kullanıldığını iddia etmiştir.

Papirüs'te yayımlanan tartışmaların en uzun soluklusu, sinema yönetmeni Halit Refiğ, hikâye yazarı Onat Kutlar ve sinema tarihçisi Nijat Özön arasında yaşanmıştır. Dergide, kendi fikirlerini dile getiren beynelmilelci yeni sinemacılar ile ulusal sinemacıların tartışması, hakarete ve düşmanlığa dönüşmüştür. Halit Refiğ, yerli sinema karşıtı yeni sinemacılar ile yabancı sinema taraftarı Jöntürk aydınlarını eleştirmiştir. Buna cevap olarak Onat Kutlar *Papirüs*'te bir mektup yayımlar ve Halit Refiğ'i aşırı milliyetçi olarak niteler.⁷³ Bu tartışmaya daha sonra yönetmen ve sinemacı Metin Erksan da dahil olur.

Bir başka tartışma da deneme yazarları olan Selahattin Hilav ve Ferit Edgü ile yazar ve çevirmen Murat Belge arasında geçer. Selahattin Hilav, *Yeni Dergi*'nin Mayıs ayında yayımlanan *Marx'çı Eleştiri Özel Sayısı*'na değinir ve burada yer alan yazıların uzunluklarını ve yazar seçiminin yetersizliğini eleştirir. Bazı çeviri hatalarına da işaret eder. Bu suçlamalara cevap olarak Ferit Edgü ve Murat Belge, yapılan eleştirileri haksız bulduklarını dile getiren birer yazı kaleme alırlar.

Yukarıda anlatılan bilgiler neticesinde *Papirüs*'ün, döneminin öncü edebiyat dergileri arasında olduğu görülmektedir. Bu öncü gücün devam etmesi gerektiğini düşünen bazı yazarlar, yakın dönemde *Papirüs*'ü⁷⁴ okuruyla şu cümlelerle tekrar buluşturmuştur:

“Ve *Papirüs*... Ve Cemal Süreya... Bir kocaman boşluk var orta yerde. Bir dergi, bir gazete heyecanını, ‘her şeyi bırakarak, yatağını yorganını taşıyarak’ katılıp yaşayan şair... Estet... Aydın... Bu dokunulmaz boşluk, somuttan soyuta taşınmalı. *Papirüs* iz bırakan bir dergiydi. Sürmeli...”⁷⁵

⁷³ Tunç Yıldırım, “Halit Refiğ'in ‘Bir Türk’e Gönül Verdim’ Filminde Oyun ve Oyuncak Temaları Üzerinden Yayılan Kültürel Temsiller”, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Sayı 13, Elazığ, 2015, s. 219.

⁷⁴ *Papirüs* dergisi 1997 yılında yeniden yayımlanmaya başlamıştır. Fakat bu derginin Cemal Süreya ile bağlantısı yoktur.

⁷⁵ İmzasız, “Yaşasın! Kahrolsun!”, *Papirüs*, Sayı 1, İstanbul, 1997, s. 3.

1960'ta yayın hayatına başlayıp aralıklarla yayımlanan ve 1981'deki son sayısıyla kapanan *Papirüs*, Türk edebiyatına yön veren ve büyük katkılar sağlayan bir dergi olmuştur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

PAPİRÜS DERGİSİ'NDE YER ALAN YAZILARIN İNCELENMESİ

Papirüs içerisinde deneme, eleştiri, inceleme, şiir, hikâye, tiyatro, anı, günlük, mektup, otobiyografi, röportaj, söyleşi ve duyuru gibi birçok türü barındıran bir yayın olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu türler arasında diğerlerine göre daha fazla yer edinen deneme, eleştiri ve inceleme yazılarının içeriği pek çok konuyu kapsamaktadır. Bu bölümde deneme, eleştiri ve inceleme yazıları, içeriklerine göre sınıflandırılarak incelenmiştir. Daha sonra ise şiir, hikâye, tiyatro, anı, günlük, mektup, otobiyografi, röportaj, söyleşi ve duyuru gibi diğer türlere değinilmiştir.

3.1. Deneme, Eleştiri ve İnceleme

Papirüs'te yer alan deneme, eleştiri ve inceleme yazıları edebiyat, sanat, kültür, şiir, hikâye, roman, resim, tiyatro, sinema, eleştiri, eleştirmen, siyaset, bürokrasi gibi pek çok konuyu içermektedir.

Dergide bulunan türlerden biri olan deneme, Türk edebiyatında 1940'lı yıllardan itibaren bir tür bilinciyle yazılmıştır. Bu dönemde deneme kitaplarının sayısında bir artış görülmüştür. 1960'lı yıllarda ise bazı dergiler, deneme özel sayısı yayımlamışlardır. Nitekim 1961'de *Türk Dili* dergisi deneme özel sayısını yayımlamış, 1963'te ise Seyit Kemal Karaalioğlu, *Sözlü/Yazılı Kompozisyon-Konuşmak ve Yazmak Sanatı* isimli eserinde deneme üzerinde durmuştur. Kemal Demiray, 1971'de yayımlanan *Edebiyatta Türler* adlı kitabında denemeyi, bir konu ile ilgili yazarın kendi düşüncelerini paylaştığı yazı türü olarak tanımlamıştır. Bu yıllarda deneme yazıları ve yazarlarının artması nedeniyle antolojiler de yayımlanmaya başlamıştır. Bununla ilgili İsmet Kemal Karadayı, 1977'de *Denemeler, Denemeciler* adlı eserinde pek çok deneme ile yazarlarına örnek vermiş,

1983'te yayımlanan ve Murat Belge'ye ait olan *Tarihten Güncelliğe* isimli kitapta ise denemenin henüz çağını tamamlamamış bir tür olduğu öne sürülmüştür.¹

Deneme türünü önemseyen Cemal Süreya, bazı konuların sadece denemeye anlatılabileceğini belirterek² deneme hakkındaki düşüncelerini şu şekilde dile getirmiştir:

“Batı ülkelerinde tür olarak şiirden sonra deneme gelmiştir. Öyle ki Batı romanının kaynaklarından biri de denemedir. Eleştiri de, kendinden önce bir deneme ağıntısı olduğu için kendi ayırıcı özelliğini daha çabuk sezdirmiş, hızla gelişme olanağı bulmuştur. Bizde ise belirli bir düşünce ortamına ulaşılmadığı, düşünce özgür bir otofinansman kazanmadığı için, edebiyat türü olarak denemenin geciktiğini görüyoruz. Ancak belirli ve üretici bir düşünce düzeyinden sonra geçilebilir ona. Sanat birikimleri, insan ve hayat değerleri, bilimlerin getirdiği verilerle denemede gerçekleşir, zenginleşir. Çağın insan bilgileri onda esnek bir devinme ve dışavurma olanağı bulabilir.”³

Papirüs'ün sayfalarında deneme, kendisine yer bulan türler arasında olmuştur. Dört sayı olarak yayımlanan birinci dönemde on, kırk yedi sayı olarak yayımlanan ikinci dönemde elli yedi, iki sayı olarak yayımlanan üçüncü dönemde ise beş deneme yayımlanmıştır. Dergide yer bulan toplam elli üç denemeden ikisi ise imzasız olarak karşımıza çıkmaktadır. En fazla deneme yayımlanan sayılar, birinci dönemin 3. sayısında beş, ikinci dönemin 1., 8., 16., 29. ve 39. sayılarında ise üçer adet olarak göze çarpmaktadır.⁴

Dergide yayımlanan bir başka tür olan eleştiri ise Türk edebiyatında, süreç içerisinde gelişim gösteren türler arasında yer almıştır. Sanat eseri hakkında eleştirmenin kişisel fikirlerini yansıtmayan ve sadece eser hakkında bilimsel metotlarla değerlendirmelerin yapılması 1950'li yıllardan itibaren Türk edebiyatında görülmektedir. Bu nesnel ve bilimsel eleştiriler, 1960'lı yıllardan sonra kendisini dergilerde göstermeye başlamıştır. Adnan Benk, Asım Bezirci, Eser Gürson ve Hüseyin Cöntürk gibi eleştirmenler, Nurullah Ataç'ın temsil ettiği öznel eleştiri

¹ Deneme türünün edebiyat tarihimizdeki gelişimine dair daha ayrıntılı bilgi için bkz. Yunus Balcı, “Türk Edebiyatında Deneme Literatürü”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi (TALİD)*, Cilt IV, Sayı 8, İstanbul, 2006, s. 319-323.

² Cemal Süreya, “Eleştiri Deneme”, *Nesin Vakfı Edebiyat Yıllığı 1976*, İstanbul, Tekin Yayınevi, 1976, s. 86.

³ Cemal Süreya, “*Günöbirlik*”ler, Haz. Selahattin Özpabalıyıklar, İstanbul, YKY, 2005, s. 240.

⁴ Bu denemelerin künyeleri dizin kısmında yer almaktadır.

anlayışına karşı çıkararak eleştiride çağdaş ve bilimsel anlayışı savunmuşlardır. 1970’li ve 1980’li yıllardan sonra daha çağdaş bir görünüme kavuşan eleştiri anlayışı, artık sadece eleştirmenlerin değil, şair, romancı ve hikâyecilerin kendi eserleri ile başka eserler hakkında fikirlerini dile getirmeleriyle devam etmektedir.⁵

Eleştiriye, edebiyatı zenginleştiren bir uğraş alanı olarak gören⁶ Cemal Süreya, yazmış olduğu yazıların eleştiriden çok denemeye yaklaştığını söyleyerek⁷ fikirlerini şöyle ifade etmiştir:

“[Türkiye’de] iyi eleştirmenler var. Her gün de yenileri çıkıyor. Hatta kimi zaman edebiyatımızın düzeyini aşan eleştirilerle de karşılaşılıyor. Eleştirinin sağlıklı mı olduğuna gelince genel olarak, pek sağlıklı bulmuyorum. Edebiyatımızı bütünüyle, bir türü bütünüyle görebilen, çalışmalarını araştırmaya, büyük ölçüde edebiyata dayanan eleştirmen az.”⁸

Papirüs’te eleştiri, daha çok yazarların birbirlerinin fikirlerine katılmamasıyla oluşan münakaşalar şeklinde yer almıştır. Dört sayı olarak yayımlanan birinci dönemde üç, kırk yedi sayı olarak yayımlanan ikinci dönemde elli iki, iki sayı olarak yayımlanan üçüncü dönemde ise bir eleştiri yazısı vardır. Dergide toplam elli altı eleştiri yazısı yer almış, iki eleştiri de imzasız olarak yayımlanmıştır. En fazla eleştiri ikinci dönemin 24. ve 28. sayılarında üçer adet olarak karşımıza çıkmaktadır.⁹

Bu kısımda, dergide yer alan deneme, eleştiri ve inceleme yazıları, içeriklerine göre edebiyat, sanat ve kültür, şiir, hikâye (öykü) ve roman, resim, tiyatro ve sinema, eleştiri ve eleştirmen, çeviri, siyaset ve bürokrasi gibi başlıklara ayrılarak incelenmiştir.

⁵ Eleştiri türünün edebiyat tarihimizdeki gelişimine dair daha ayrıntılı bilgi için bkz. Secaattin Tural, “Türk Edebiyatında Eleştiri: Cumhuriyet Devri”, **Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi (TALİD)**, Cilt IV, Sayı 8, İstanbul, 2006, s. 261-262.

⁶ Cemal Süreya, **Güvercin Curnatası**, Haz. Nursel Duruel, 7. bs., İstanbul, YKY, 2015, s. 49.

⁷ **A.e.**, s. 66.

⁸ **A.e.**, s. 49-50.

⁹ Bu eleştirilerin künyeleri dizin kısmında yer almaktadır.

3.1.1. Edebiyat, Sanat ve Kültür

Papirüs'teki bazı yazılarda edebiyatı, sanatı ve kültürü ilgilendiren konular, bu alanların içinde bulunduğu durum ve yaşanan sıkıntılar okurla paylaşılmıştır.

Bu konular hakkında düşüncelerini dile getiren yazarlardan biri Cemal Süreya olmuştur. Sanatı hem bilinçli bir yanılısma hem de coşkusal bir toparlanma olarak gören¹⁰ sanatçının *Maliye Yazıları*, *Oluşum*, *Saçak* ve *Türkiye Yazıları* dergilerinin kültür ve sanat bölümünü yönetmesi, onun bu alanlarda bilgi sahibi olduğunun göstergesidir.¹¹

Cemal Süreya, yazılarında Türk edebiyatına, hem bir bütün olarak tepeden bakmak hem de yazarları tek tek ele almak istediğini dile getirmiştir.¹² Toplam sekiz adet olan imzasız başyazılarında düşüncelerini açıklamıştır. Bunlardan biri “Edebiyatımızda Yeni Bir Tip”¹³ başlığını taşımakta ve Türk edebiyatında oluşan yeni anlayışlardan bahsetmektedir. Cemal Süreya'ya göre edebiyatta iyi bir şair ya da yazar olabilirliği tartışılan yeni bir tip ortaya çıkmıştır. Yeni anlayışla yetişen bu tip, yabancı memleketlerde yetişmiş ve Türk edebiyatını sonradan öğrenmiştir.

Başka bir yazı olan “Telif ve Sürüm”¹⁴de, bu soruna değinilir. Türk edebiyatında, dünya edebiyatlarının aksine telif eserlerin az, çeviri eserlerin daha çok basıldığı söylenerek bunun çözümü için birtakım yollar önerilir.

Sanatçı “Yazarın Devletle İlişkisi”¹⁵ başlıklı yazısında, Türk yazarının süreç içerisinde devletle olan ilişkisinin değişmesini anlatmaktadır. Tanzimat döneminden itibaren yazarlar devletle iyi ilişkiler sürdürmekteyken, 1950’li yıllardan sonra devlet ile yazarlar arasında bir uzaklaşma meydana gelmiştir. Günümüzde ise devletin politikaları doğrultusunda yazan sanatçıların ön plana çıkarıldığı, buna karşın devletle sürtüşen sanatçıların geri plana itildiği belirtilmiştir.

¹⁰ Cemal Süreya, *Aydınlık Yazıları Paçal*, İstanbul, Kaynak Yayınları, 1992, s. 95.

¹¹ Ahmet Kabaklı, *a.g.e.*, s. 547.

¹² Cemal Süreya, *Güvercin Curnatası*, Haz. Nursel Duruel, 7. bs., İstanbul, YKY, 2015, s. 65.

¹³ İmzasız, “Edebiyatımızda Yeni Bir Tip”, *Papirüs*, Sayı 4, İstanbul, 1966, s. 1-2.

¹⁴ İmzasız, “Telif ve Sürüm”, *Papirüs*, Sayı 7, İstanbul, 1966, s. 1-3.

¹⁵ İmzasız, “Yazarın Devletle İlişkisi”, *Papirüs*, Sayı 15, İstanbul, 1967, s. 1-2.

Bir diğeri olan “Ödüller, Armağanlar”¹⁶ başlığını taşıyan yazıda, sanat dünyasında verilen ödüllerin önemini arttıran noktalara değinilmiştir. Buna göre ödülün daha önce kimlere verildiği ya da verilmediği, sağladığı maddi imkânlar, ödülü veren jüri üyeleri, son kazananın kim olduğu, kimin verdiği gibi noktalara değinilmiş ve bu hususların öneminden bahsedilmiştir.

Dergideki “Bağlantı Çerçevesi”¹⁷ başlığını taşıyan yazıda, dünya edebiyatında tanınan bir sanatçının kendi ülkesinde de tanınacağı fikri paylaşılmıştır. Ancak Türkiye’de bu durumun tam tersinin yaşandığı ileri sürülmüştür. Dünya edebiyatında tanınan bir Türk sanatçısının kendi ülkesinde daha az önemsendiği ifade edilmiştir.

“Hükümet Programları ve Kültür”¹⁸ başlıklı yazıda, 1920’li yıllardan itibaren hükümet programlarında yer alan kültürel faaliyetlere değinilmiştir. 1920-1946 yılları arasında köklü kültürel değişme istenmesine karşın kültürel unsurların hükümet programlarında yer almadığı öne sürülmüştür. Yazar, sadece 1923’te Fethi Bey (Okyar) hükümetinin programında ilk kez kültürle ilgili maddelerin bulunduğunu hatırlatmıştır. Bu noktadaki gelişimi açıklamaya çalışan yazara göre 1946-1960 yılları arasında kültürel faaliyetler sınıf mücadeleleri halinde sürdürülmüş, 1960’tan sonrakilerde ise kültürel unsurlar hükümet programlarında sadece maddeler halinde kalmış ve uygulamaya geçilmemiştir.

Sanatçının “Sorgudadır Yazar”¹⁹ adlı yazısında, zamanla kültürün ve insanların değişiminden bahsedilmiştir. Sanatçıların, değişen kültür ve sanat ortamını kendilerini sorguya çekerek yakalaması ve birikimlerini ekleyerek bu ortama uygun yapıtlar ortaya koyması gerektiği açıklanmıştır.

“Erkin Düşünce Ergin Sanat”²⁰ başlığını taşıyan yazıda ise Türk edebiyatı ve sanatının 1840’lı yıllardan itibaren değişmeye başladığı, bu değişimin 1840-1940

¹⁶ İmzasız, “Ödüller, Armağanlar”, **Papirüs**, Sayı 24, İstanbul, 1968, s. 1-3.

¹⁷ İmzasız, “Bağlantı Çerçevesi”, **Papirüs**, Sayı 25, İstanbul, 1968, s. 1-3.

¹⁸ İmzasız, “Hükümet Programları ve Kültür”, **Papirüs**, Sayı 33, İstanbul, 1969, s. 1-4.

¹⁹ İmzasız, “Sorgudadır Yazar”, **Papirüs**, Sayı 39, İstanbul, 1969, s. 1-2.

²⁰ İmzasız, “Erkin Düşünce Ergin Sanat”, **Papirüs**, Sayı 45, İstanbul, 1970, s. 1-2.

yılları arasında ilkel olarak sürdürüldüğü, 1940'tan sonra ise ergin örnekler verilmeye başlandığı iddia edilmiştir.

İkinci Yeni'nin isim babası²¹ olan Muzaffer İlhan Erdost'un üç yazısı yayımlanmıştır. Bunlardan biri olan "Edebiyata Çevrenin Etkileri"²²nde, edebiyata etki eden "dış çevre", "geniş çevre" ve "dar çevre"den bahsedilmiştir. Dış çevre olarak Batı edebiyatının, geniş çevre olarak Osmanlı Devleti zamanında var olan divan ve halk edebiyatlarının etkisinden bahsedilmiştir. Yazara göre dar çevrenin etkisi ise çeşitli baskı, dayatma ve zorlamalarla edebiyatın burjuvalaşması ve bazı gruplara hitap etmesi şeklinde görülmektedir.

Sanatçının "Emperyalist Dönemde Ulusal Sanat ve Edebiyat"²³ başlığını taşıyan yazısında, sanat ve edebiyatın önce ulusal sonra da emperyal süreçlerden geçtiği dile getirilmiştir. Yazar, Türkiye'de var olan sanat ve edebiyat anlayışlarının ülke içinde doğmayıp ithal edildiğini ve bunların kapitalizmin çıkarlarını savunduğunu düşünmektedir. Toplumda olması gereken asıl ulusal sanat ve edebiyat ise yazara göre sosyalist anlayışa sahip sanatçılar tarafından oluşturulacaktır.

"Kültür Birikimi ve Kapitalizm"²⁴ adlı yazıda kültürün tanımı, "maddi ve manevi üretimin bilgi, beceri, deneyim ve yetenek ile birikimi" olarak açıklanır. Maddi nesnelere üretimine "maddi kültür", manevi değerlerin birikimine ise "manevi kültür" denildiği ifade edilir. Bu iki kültür üretiminin, artık kapitalizmin egemenliği altına girdiğine işaret edilir.

İki yazısı yayımlanan Kaya Özsezgin, "Halk Sanatçısı Aydın Çevre Sanatçısı"²⁵ adlı yazısında, öncelikle halk kavramına değinmiş ve sadece şehirlerde yaşayan insanların halk olmadığı, bu kavramın köyleri de kapsayan geniş bir anlamı olduğunu vurgulamıştır. Şehirlerde olduğu gibi köylerde yaşayan halkın da sanat anlayışlarının geliştirilmesi gerektiğini söylemiştir.

²¹ Alaattin Karaca, **a.g.e.**, s. 59.

²² Muzaffer [İlhan] Erdost, "Edebiyata Çevrenin Etkileri", **Papirüs**, Sayı 12, İstanbul, 1967, s. 5-9.

²³ Muzaffer [İlhan] Erdost, "Emperyalist Dönemde Ulusal Sanat ve Edebiyat", **Papirüs**, Sayı 40, İstanbul, 1969, s. 1-10.

²⁴ Muzaffer [İlhan] Erdost, "Kültür Birikimi ve Kapitalizm", **Papirüs**, Sayı 1, İstanbul, 1980, s. 13-27.

²⁵ Kaya Özsezgin, "Halk Sanatçısı Aydın Çevre Sanatçısı", **Papirüs**, Sayı 28, İstanbul, 1968, s. 8-10.

Sanatçının “Bir Dengeye Doğru”²⁶ yazısında ise birçok olgunun zamanla değiştiğinden bahsedilmiş ve buna paralel olarak sanat eserlerinin de zamanla değişeceği iddia edilmiştir. Bu nedenle sanat ve edebiyat eserleri eleştirilirken beğenilerin değişebileceği de göz önünde bulundurularak mutlak hükümlerden kaçınılmalıdır.

Mehmet H. Doğan’a ait iki yazıdan biri olan “Sanatçının Yaratma Özgürlüğü”²⁷nde, sanatçıların eser ortaya koyarken, ne toplumdan tam bağımsız olabileceği ne de toplumsal sorunları temel alarak eser üretebileceği belirtilmiştir. Ona göre bir sanatçı, eserlerindeki yaratma özgürlüğünü toplum için yapmalı ancak sanattan da asla taviz vermemelidir.

Yazarın “‘Cıvık Edebiyat’ ve Gereksiz Suçlamalar”²⁸ başlıklı yazısında ise sanatçının toplumla iç içe olduğu ve ondan etkilendiği vurgulanmıştır. Sanatçılar bu etkilenmelerle ulusaldan evrensele doğru gidebileceklerdir.

Dergide bu konu hakkında bir yazı kaleme almış sekiz sanatçı bulunmaktadır. Bu yazarlardan biri olan Aziz Çalışlar’ın “Sanatta Soyut-Somut Yaratıcı Yansıtma ve Özgürlük”²⁹ başlıklı yazısında, sanat eserlerinin hayatla bir bütünlük içinde bulunmaları yönüyle soyut, cismî olarak var olmaları yönüyle de somut oldukları ifade edilmiştir. Bir sanat eseri, soyut konuları işlerken bile gerçek dışı olaylarla dolu olmamalıdır.

Ahmet Oktay ise “Çağına Bağlanmak”³⁰ başlıklı yazıda, sanatçıların eserlerini oluştururken sadece sanatı düşünmemeleri, çağında yaşananları ve tanıklık ettiği durumları da anlatmalarını istenmiştir. Onların masa başında bilmediği konu hakkında eser ortaya koyamayacağını da ifade eden yazar, sanatçıların çağında yaşananları eserlerine mutlaka aktarmasını istemiştir.

²⁶ Kaya Özsezgin, “Bir Dengeye Doğru”, **Papirüs**, Sayı 29, İstanbul, 1968, s. 4-6.

²⁷ Mehmet [H.] Doğan, “Sanatçının Yaratma Özgürlüğü”, **Papirüs**, Sayı 4, İstanbul, 1966, s. 3-7.

²⁸ Mehmet [H.] Doğan, “‘Cıvık Edebiyat’ ve Gereksiz Suçlamalar”, **Papirüs**, Sayı 11, İstanbul, 1967, s. 5-8.

²⁹ Aziz Çalışlar, “Sanatta Soyut-Somut Yaratıcı Yansıtma ve Özgürlük”, **Papirüs**, Sayı 37, İstanbul, 1969, s. 14-20 ; Sayı 39, İstanbul, 1969, s. 24-31.

³⁰ Ahmet Oktay, “Çağına Bağlanmak”, **Papirüs**, Sayı 3, Ankara, 1961, s. 1-2.

Demirtaş Ceyhun'un "Edebiyatımız ve Din"³¹ başlıklı yazısında, Türk edebiyatının Osmanlı döneminde din etkisinde kaldığı, günümüzde ise bunun tam karşısı bir tutum sergilendiğini iddia etmiştir. Ona göre bu iki tutum da yanlıştır.

Fethi Naci de "Yaratmak Yerine Çoğaltmak"³² yazısında, sanatçıların ilk eserlerini üretirken eski sanatçıları örnek alarak "çoğaltmaları"nın hoş karşılanabileceğini, ancak daha sonra kendi üsluplarını oluşturarak "yaratmaları" gerektiğini dile getirmiştir.

Mehmet Seyda, "Edebiyatımızın Asıl Eksiği"³³ başlıklı yazısında, Türk edebiyatının asıl eksisinin, sanatçıların birbirlerini karalaması ve çekememesi olduğunu belirtip bunu engellemek için "karalama" yerine "eleştirme" yapılması önerisinde bulunmuştur.

Murat Belge'nin "Kavramlar Sorunu"³⁴ başlığını taşıyan yazısında, Türk edebiyatında kavramlar sorunu yaşandığını iddia etmektedir. Bu sorunun çözümü için ise Dil Kurumu, Edebiyatçılar Birliği ya da çevirmenlerin bir araya gelerek çalışma yapması ve sonuç olarak bir "Kavramlar Sözlüğü" oluşturulması önerisinde bulunmuştur.

Sanatçıları değerlendirirken, onların insanlara karşı işlevine bakan³⁵ Ömer Faruk Toprak da bu konu hakkında fikirlerini paylaşmıştır. Onun "Aslolan Hayattır"³⁶ adlı yazısında, sanatı etkileyen en önemli unsurun, sanatçının yaşadığı hayat olduğunu anlatmıştır. Ona göre bir sanatçı yaşadıklarından yola çıkarak eser oluşturabilir ve bu eseriyle ulusaldan evrensele ulaşabilir.

Bu konuda yazılmış olan son yazı ise Uğur Kökden'e ait olan "Çağının Sürgünü Yazar"³⁷ başlığını taşımaktadır. Bu yazıda, dünyadaki baskıcı rejimlerden

³¹ Demirtaş Ceyhun, "Edebiyatımız ve Din", **Papirüs**, Sayı 7, İstanbul, 1966, s. 6-11.

³² Fethi Naci, "Yaratmak Yerine Çoğaltmak", **Papirüs**, Sayı 5, İstanbul, 1966, s. 3-5.

³³ Mehmet Seyda, "Edebiyatımızın Asıl Eksiği", **Papirüs**, Sayı 1, İstanbul, 1966, s. 10-11.

³⁴ Murat Belge, "Kavramlar Sorunu", **Papirüs**, Sayı 1, İstanbul, 1966, s. 12-15.

³⁵ Saim Sakaoğlu, "Behçet Necatigil'in Eflatun Cem Güney'i Nasıl 'Ömer Faruk Toprak'laştı?", **Erciyes Aylık Fikir ve Sanat Dergisi**, Sayı 446, Kayseri, 2015, s. 2.

³⁶ Ömer Faruk Toprak, "Aslolan Hayattır", **Papirüs**, Sayı 16, İstanbul, 1967, s. 41-44.

³⁷ Uğur Kökden, "Çağının Sürgünü Yazar", **Papirüs**, Sayı 31, İstanbul, 1969, s. 5-8.

ötürü bazı kitapların yasaklandığı, Türkiye’de de bu durumun yaşandığı hatırlatılmıştır. Yazara göre kültürlü olmak ve dünyaya açılmak için eserler yasaklanmamalı aksine her türlü eser okunmalıdır.

3.1.2. Şiir Üzerine

Bünyesinde şiiri diğer türlere göre daha fazla barındıran *Papirüs*’te şiir, gerek denemelerde gerekse eleştiri ve incelemelerde birçok yazarın gündeminde olmuştur. Bu yazarların başında, şiirin kurulu düzene karşı olduğunu düşünen, hayatın alev hali ve köpüğü olduğunu söyleyen³⁸ Cemal Süreya gelmektedir. Onun dışında, şiir hakkında görüşlerini beyan eden yazarlar da dergide kendilerine yer bulmuştur. Ayrıca şiir hakkındaki tartışmalar ile şiir kitaplarının incelemeleri de yayımlanmıştır.

Türkiye’de en ileri şeyin şiir olduğunu düşünen³⁹ Cemal Süreya, genel bir şiir tarifi yapmamış, her tanımını kendine göre doğru kabul etmiştir. Ancak ona göre, şiir hayattır. Bu nedenle şairler hayatı çok iyi bilmeli ve her yönüyle anlatmalıdır. Şair sadece şiir yazan kişi değil, onun ötesindedir. Şair, bir tavırdır ve şiirin üstünde bir yerdedir.⁴⁰ Şiirin tarihsel gelişimi hakkında da fikirlerini dile getiren Cemal Süreya’ya göre Türk şiiri, 1940’tan sonra birikimli olarak ilerlemiştir. Batı’da ve sosyalist ülkelerde gerileyen şiir, Türkiye, Yunanistan, İspanya ve İtalya gibi Akdeniz ülkelerinde gelişimini sürdürmüştür.⁴¹ 1940-1960 arası hayata olan bağlılığı ortaya koymuş, 1960’tan sonra yerini umuda bırakmıştır.⁴² 1980’den sonra ise bir durgunluk yaşamaya başlamış ve şairler siyasî nedenlerden ötürü şiir üretememiştir. Buna rağmen şiir, gelişimini sürdürecektir.⁴³

³⁸ Feyza Perinçek, Nursel Duruel, **a.g.e.**, s. 322.

³⁹ Cemal Süreya, **Şapkam Dolu Çiçeklerle**, Haz. Selahattin Özpallabıyıklar, 7. bs., İstanbul, YKY, 2017, s. 272.

⁴⁰ Cemal Süreya, **Güvercin Curnatası**, Haz. Nursel Duruel, 7. bs., İstanbul, YKY, 2015, s. 121.

⁴¹ **A.e.**, s. 178.

⁴² **A.e.**, s. 67.

⁴³ **A.e.**, s. 122.

Telif şiirlere önem veren ve temelde şiirin başka bir dile çevrilemeyeceği kanısında⁴⁴ olan Cemal Süreya, çeviri şiir konusunda, çeviri yapan şairin ve çevirisi yapılan şiirin önemini dile getirmiştir. Ona göre şiir çevirmek bir piyangodur. Çünkü şair, şiiri çevirirken onu yeniden yaratır.⁴⁵

Türkiye’yi en çok şiirin özetlediğini ifade eden⁴⁶ sanatçının bu konu hakkında on bir yazısı yayımlanmıştır. Bunlardan biri, Osman Mazlum takma adını kullanarak yayımladığı “Şiir Evreni Değiştirir”⁴⁷ başlıklı yazıdır. Sanatçı bu yazısında, şairin tabiatta var olanları şiirine monte etmemesi gerektiğini ifade etmiştir. Yani şiirdeki somutluk sanıldığı kadar gerçekliğe bağlı olmamalıdır.

Cemal Süreya, imzasız başyazılarında da şiir hakkındaki fikirlerini okuruyla paylaşmıştır. “Azgelişmiş Ülkelerde Şiir”⁴⁸ başlığını taşıyan yazıda, Batı ülkelerinde roman ve şiirin kaynaklarının efsaneler, eski şövalye hikâyeleri ve anılar olduğu belirtilirken azgelişmiş ülkelerde bu kaynakların olmadığı ifade edilmiştir.

“Konuşma Dili ve Şiir”⁴⁹ adlı yazıda, konuşma dili ile şiir dili hakkındaki düşünceler dile getirilmiştir. Bu bağlamda Paul Valery’nin “şiir, dil içinde bir dildir” görüşü ile Thomas Stearns Eliot’un “herhangi iki adamın birbiriyle konuştukları dil” görüşü aktarılmıştır. Yazar, bu iki zıt düşüncenin aslında birbirini tamamladığını öne sürmüştür.

“Şiirimiz Üstüne Bir İki Söz”⁵⁰ yazısında, Türk şiirinin, Bulgar şiirinden hatta Alman ve Rus şiirinden daha gelişkin olduğunu iddia etmiştir. Türk şiirinin son dönemlerde geçirdiği gelişim ve dönüşümlerden de bahsetmiştir.

Yazar, “İmgenin Kökleri”⁵¹ başlığını taşıyan yazısında ise şiirlerde yer alan imgelerden bahsetmiş ve bir şiirin kalıcılığı ile etkileyciliği üzerinde durmuştur.

⁴⁴ Cemal Süreya, **Şapkam Dolu Çiçeklerle**, Haz. Selahattin Özpallabıyıklar, 7. bs., İstanbul, YKY, 2017, s. 98.

⁴⁵ Cemal Süreya, **Güvercin Curnatası**, Haz. Nursel Duruel, 7. bs., İstanbul, YKY, 2015, s. 250.

⁴⁶ Cemal Süreya, **Günler**, 5. bs., İstanbul, YKY, 2016, s. 313.

⁴⁷ Osman Mazlum, “Şiir Evreni Değiştirir”, **Papirüs**, Sayı 1, Ankara, 1960, s. 2-3.

⁴⁸ İmzasız, “Azgelişmiş Ülkelerde Şiir”, **Papirüs**, Sayı 13, İstanbul, 1967, s. 1-3.

⁴⁹ İmzasız, “Konuşma Dili ve Şiir”, **Papirüs**, Sayı 19, İstanbul, 1967, s. 1-2.

⁵⁰ İmzasız, “Şiirimiz Üstüne Bir İki Söz”, **Papirüs**, Sayı 31, İstanbul, 1969, s. 1-4.

Buna göre Türk şiirinde, eski anlayıştan bir kopuş vardır. Yeni şiir ise kendine göre bir imge dünyası yaratmıştır.

Sanatçının “Bayankuş”⁵² adlı yazısında, hikâye ve roman yazarları ile şairler ele alınmıştır. Roman ve hikâyecilerin, eserlerinde şive taklitleri yaptıkları ve bu yöntemin yanlış olduğu belirtilmiştir. Şairlerin ise eski halk edebiyatını taklit ettikleri ve eskiyi taklit ederek kalıcı olamayacakları dikkate sunulmuştur. Buna göre şairler eskiye dayanarak yeni şeyler üretebilmelidir.

Bir diğer yazı olan “Şiir ve Devrim”⁵³ de, kapitalizmin sanata ve özellikle de şiire karşı olduğu anlatılmıştır. Şiir, boş vaktini değerlendirmek isteyenlere hitap etmemiş ve para ile mal döngüsü içerisinde de olmamıştır. Bu bakımdan kapitalist sistem şiiri dışlamaktadır.

Yazar “Şiir Anayasaya Aykırıdır”⁵⁴ başlıklı yazısında, tabiatla ahlakın sürekli bir çatışma halinde bulunduğunu, bu çatışmanın da sanatı beslediğini söylemiştir. Sanatlar içerisinde en kural tanımaz tür olan şiirin alışkanlıklara karşı sürekli bir savaş halinde olduğu vurgulanmıştır. Her şeye başkaldıran şiir, bu nedenle bütün çağlarda hep var olmuştur.

“Zekânın Bitkisel Bağlantısı”⁵⁵ adını taşıyan yazıda ise sanatın bitkisel köklere yani tabiata bağlılığı anlatılmıştır. İlk yazı, ilk şiir ya da ilk resim hep bir yaprağın ya da taşın üzerine yazılmış ya da çizilmiştir. Bu nedenle sanat her yönüyle tabiata bağlıdır. Şiir ise yazara göre tabiata en bağlı olan türdür.

Bir diğeri olan “Uzun Şiir”⁵⁶ adlı yazıda, şiirin Türk edebiyatındaki yeri ve önemi üzerinde durularak şiir anlayışının zamanla değiştiğinden bahsedilmiştir. Yazara göre artık şairler uzun şiir yazmaya başlamıştır. Eskinin uzun denenen şiirleri, artık çok kısa kalmaktadır.

⁵¹ İmzasız, “İmgenin Kökleri”, **Papirüs**, Sayı 32, İstanbul, 1969, s. 1-3.

⁵² İmzasız, “Bayankuş”, **Papirüs**, Sayı 36, İstanbul, 1969, s. 1-4.

⁵³ İmzasız, “Şiir ve Devrim”, **Papirüs**, Sayı 38, İstanbul, 1969, s. 1-3.

⁵⁴ Cemal Süreya, “Şiir Anayasaya Aykırıdır”, **Papirüs**, Sayı 2, Ankara, 1961, s. 1.

⁵⁵ Cemal Süreya, “Zekânın Bitkisel Bağlantısı”, **Papirüs**, Sayı 4, Ankara, 1961, s. 1.

⁵⁶ Cemal Süreya, “Uzun Şiir”, **Papirüs**, Sayı 20, İstanbul, 1968, s. 5-7.

Aynı yazara ait olan “Şiir ve Devrim”⁵⁷ isimli son yazıda, şiirin kurulu düzene karşı yapılan savaşın başında geldiği vurgulanmıştır. Devrimin ancak şiirle ve şairle yapılabileceği dile getirilmiştir.

Mehmet H. Doğan’ın yayımlanan üç yazısından biri olan “Yitmeyen Şiir”⁵⁸de, şiirin siyaset gibi bazı etkenlerden ötürü yok olacağını savunanlara karşı, güçlü şairlerin elinde olan şiirin hiçbir zaman yitmeyeceği savunulmuştur.

Yazar “Şiirde Biçim Üzerine”⁵⁹ isimli yazısında, sanat eserlerinde iç ve dışın yani öz ve biçimin öneminden bahsetmiştir. Daha sonra ise şiirde biçim kavramına değinmiş, onun sadece dış yapının yani kullanılan dilin değişmesi demek olmadığını anlatmıştır. Asıl biçim, şairin yaşadığı dönemde söylenemeyen ya da anlatılamayan gerçekliğin tam, etkili ve kısa yoldan anlatılması, bu yapılırken de alışılmışlıkların dışına çıkılmasıdır.

“1969’da Şiir”⁶⁰ başlıklı yazısında ise 1969 yılında oluşan sanatsal olaylara değinilmiştir. O yıllarda bir özgürleşme ortamı oluşmuş ve şiir bu dönemde olumlu yönde etkilenmiştir. Aynı yıl içerisinde şiir üzerine tartışmalar yapılmış ve daha fazla bildiri yayımlanmıştır.

Edip Cansever’in ise iki yazısı yayımlanmıştır. Bunlardan biri olan “Doğa Vatandaşlığı”⁶¹nda, insan-doğa-şiir ilişkisine değinilerek Türk şiirinde şairlerin bu ilişkiyi tam anlamıyla işleyemediği söylenilmiştir.

Yazar “En Genç Şairlerle”⁶² başlığını taşıyan yazısında, yeni kuşak genç şairlerin her tarz şiir kaynağından beslendiğini belirterek Türk şiirine yeni bir soluk kazandırılması gerektiğini ifade etmiştir.

⁵⁷ Cemal Süreya, “Şiir ve Devrim”, **Papirüs**, Sayı 35, İstanbul, 1969, s. 5-8.

⁵⁸ Mehmet [H.] Doğan, “Yitmeyen Şiir”, **Papirüs**, Sayı 3, İstanbul, 1966, s. 6-8.

⁵⁹ Mehmet [H.] Doğan, “Şiirde Biçim Üstüne”, **Papirüs**, Sayı 34, İstanbul, 1969, s. 6-13.

⁶⁰ Mehmet [H.] Doğan, “1969’da Şiir”, **Papirüs**, Sayı 43, İstanbul, 1970, s. 1-11.

⁶¹ Edip Cansever, “Doğa Vatandaşlığı”, **Papirüs**, Sayı 1, İstanbul, 1966, s. 4-9.

⁶² Edip Cansever, “En Genç Şairlerle”, **Papirüs**, Sayı 3, İstanbul, 1966, s. 3-5.

Bu konu hakkında bir yazı kaleme alan altı yazar olmuştur. Bunlardan biri olan Suna Lokman'ın "Camus Söyler"⁶³ adlı bu yazısında, bütün devrimcilerin sanata ve özellikle de şiire karşı beslediği düşmanlık dile getirilmektedir.

Afşar Timuçin, "Şiir ve Serüven"⁶⁴ yazısında, her şiirin bir serüvenden doğduğunu iddia etmiş ve serüvenin olmadığı yerde şiirin de olamayacağını öne sürmüştür.

Gerçek kimliğini şair olarak kazanan ve Cemal Süreya'nın deyişiyle, baştan beri ülkemizde şiiri en iyi bilenlerden biri⁶⁵ olan ve biçimi ön plana çıkaran⁶⁶ Ahmet Oktay'ın "Toplumculuk, Yabancılaşma ve Şiir"⁶⁷ başlığını taşıyan yazısında, sanatçıların içinde bulunduğu toplumdan kesinlikle etkilendiğini ve eserlerinde az da olsa bunun izlerini taşıdığını ortaya atmıştır.

Sadık Deniz ise "Şairimiz"⁶⁸ yazısında, şairlerin toplum içindeki öneminden ve işlevinden bahsetmiştir. Şairler geçmişin, günümüzün ve geleceğin yaratıcısıdır. Şiirin ana konusu ise insandır. Şiir, ileri fikirlerle toplumu ileri taşıdığı için her tabakadan insana seslenmelidir.

Mavi ve Hisar anlayışlarının hüküm sürdüğü yıllarda ortaya çıkan⁶⁹ İkinci Yeni hareketinin içerisinde en genç olan ve en az tanınan⁷⁰ şair olan Ülkü Tamer'in "Türkiye'de Şiirin Sürümü"⁷¹ adlı yazısında, şiir kitaplarının roman kitaplarına kıyasla ne kadar sattığı üzerinde durulmaktadır. Başta İngiltere olmak üzere birçok Avrupa ülkesinde şiir kitapları çok az satmaktayken Türkiye'de şiir kitaplarının satışı iyi durumdadır. Bundan yola çıkan yazar, Türkiye'de bulunan şairlerin okurlarından uzak olmadığını öne sürmüştür.

⁶³ S[una] L[okman], "Camus Söyler", **Papirüs**, Sayı 3, Ankara, 1961, s. 3.

⁶⁴ Afşar Timuçin, "Şiir ve Serüven", **Papirüs**, Sayı 45, İstanbul, 1970, s. 3-6.

⁶⁵ Cemal Süreya, **Günler**, 5. bs., İstanbul, YKY, 2016, s. 381.

⁶⁶ Konur Ertop, "Ahmet Oktay", **Bütün Dünya**, Sayı 226, Ankara, 2017, s. 63.

⁶⁷ Ahmet Oktay, "Toplumculuk, Yabancılaşma ve Şiir", **Papirüs**, Sayı 4, İstanbul, 1966, s. 8-18.

⁶⁸ Sadık Deniz, "Şairimiz", **Papirüs**, Sayı 39, İstanbul, 1969, s. 20-23.

⁶⁹ M. Kayahan Özgül, **Türk Edebiyatı Tarihine Bir Bakış**, Cilt II, Ankara, Kurgan Edebiyat Yayınları, 2013, s. 553.

⁷⁰ Mecit Ünal, "Ülkü Tamer... Bitirip Başa Dönüyorsunuz, Bitirip Başa...", **Aydınlık Kitap**, Sayı 114, İstanbul, 2014, s. 4.

⁷¹ Ülkü Tamer, "Türkiye'de Şiirin Sürümü", **Papirüs**, Sayı 26, İstanbul, 1968, s. 1-3.

Bu konu hakkında yayımlanan son yazı Nermin Menemencioğlu'na aittir. “Çeviri Sorunları”⁷² yazısında, şiirlerin dilden dile çevrilebileceğini ancak her şiirin çevrilemeyeceğini söylemiştir. Çevirisi yapılacak olan şiirin tam anlamıyla çevrilebilmesi için yazıldığı dilin tüm inceliklerinin bilinmesi gerektiğini anlatmıştır.

Papirüs'te sadece şiirle ilgili görüşler dile getirilmemiş, en çok tartışma yine bu tür üzerinde yapılmıştır. Bu münakaşalardan bir tanesi, Nermin Menemencioğlu tarafından başlatılmıştır. Cemal Süreya'nın imzasız olarak yayımladığı “Tevfik Fikret Üstüne”⁷³ adlı başyazıda, Tevfik Fikret'in sanatından ve şiirinden bahsedilerek onun şiirlerinin köksüz ve yetersiz, sanat anlayışının siyasî ve yüzeysel olduğu ortaya atılmıştır. Nermin Menemencioğlu, bu fikirlere “Tevfik Fikret Deyince”⁷⁴ adlı yazısında karşı çıkarak Tevfik Fikret'in o zamanın koşullarında yetişmiş iyi bir şair olduğunu belirtmiştir.

Eserleriyle toplumcu sanatın ilkelerini ortaya koymaya çalışan Fethi Naci ile ilerlemenin ve uygarlaşmanın yolunu eleştiride gören⁷⁵ Asım Bezirci arasında da başka bir tartışma yaşanır. Fethi Naci, Asım Bezirci'nin şiirde kapalılık hakkında söylemiş olduğu toplumsallıktan uzaklaşmak ve gerçeği soyutlamak gibi fikirlere katılmadığını, “Şiirde Kapalılık”⁷⁶ adlı yazısında dile getirmiştir. Asım Bezirci ise bu eleştirilere yine “Şiirde Kapalılık”⁷⁷ başlığı altında cevap verir. Bu yazıda Fethi Naci'nin, Asım Bezirci'nin söylediklerini cımbızlayarak alıp yanlış yorumladığını ifade etmiştir.

Bir başka tartışma, yine Asım Bezirci'nin “İnsafla, Saygıyla, Sabırla...”⁷⁸ adlı yazısıyla başlamıştır. Bu yazıda, Taylan Altuğ'un “Gebe”⁷⁹ adlı yazısında ve aynı başlığı taşıyan kitabında, Aydın Hatipoğlu'nu Hasan İzzettin Dinamo, Rıfat Ilgaz ve Abdülkadir Meriçboynu'ndan daha iyi bulması eleştirilmiştir. Taylan Altuğ'un eleştiri

⁷² Nermin Menemencioğlu, “Çeviri Sorunları”, **Papirüs**, Sayı 18, İstanbul, 1967, s. 7-10.

⁷³ İmzasız, “Tevfik Fikret Üstüne”, **Papirüs**, Sayı 20, İstanbul, 1968, s. 1-4.

⁷⁴ Nermin Menemencioğlu, “Tevfik Fikret Deyince”, **Papirüs**, Sayı 24, İstanbul, 1968, s. 4-9.

⁷⁵ Zühal Tekkanat, **a.g.e.**, s. 67.

⁷⁶ Fethi Naci, “Şiirde Kapalılık”, **Papirüs**, Sayı 12, İstanbul, 1967, s. 3-4.

⁷⁷ Asım Bezirci, “Şiirde Kapalılık”, **Papirüs**, Sayı 14, İstanbul, 1967, s. 8-9.

⁷⁸ Asım Bezirci, “İnsafla, Saygıyla, Sabırla...”, **Papirüs**, Sayı 38, İstanbul, 1969, s. 58-60.

⁷⁹ Taylan Altuğ, “Gebe”, **Papirüs**, Sayı 31, İstanbul, 1969, s. 60-62.

yöntemlerini iyi bilmediği ve bilinçsizce hareket ettiği söylenmiştir. Sanat ve sanatçı hakkında görüşlerini ifade eden Taylan Altuğ ise “1940 Modeli İnsafsız...”⁸⁰ adlı yazısında, Asım Bezirci’nin kendisini bilerek yanlış anladığını ve kendi fikirlerini dile getirmek için onu kullandığını iddia etmiştir.

Papirüs’te şiirle ilgili fikirlerin dile getirildiği yazılar ve münakaşalar dışında, bazı şiir kitaplarının değerlendirilmesi de yapılmıştır. Bu incelemeler şiir kitapları, muhtelif ve çeviri şiirlerle alakalıdır. İncelemeler arasında bazı şiir parçaları bulunmakla birlikte telif şiirlerin sayısı, çeviri şiirlerden daha fazladır. Dört sayı olarak yayımlanan birinci dönemde sadece bir şiir incelemesi yer almışken, kırk yedi sayı olarak yayımlanan ikinci dönemde kırk yedi şiir incelemesi vardır. İki sayı olarak yayımlanan üçüncü dönemde şiir incelemelerine yer verilmemiştir. Dergide toplam kırk sekiz şiir inceleme yazısı yer almıştır.

Bunlardan, Gülten Akın’ın *Kestim Kara Saçlarımı* adlı şiiri Suna Lokman tarafından; Yahya Kemal Beyatlı’nın *Erenköyü’nde Bahar*, Kemalettin Kami Kamu’nun *Kimsezsizlik*, Ahmet Muhip Dıranas’ın *Büyük Olsun*, Ahmet Kutsi Tecer’in *Şimal Rüzgârı*, Cahit Sıtkı Tarancı’nın *Korktuğum Şey*, Necip Fazıl Kısakürek’in *Bu Yağmur*, Mümtaz Zeki Taşkın’ın *Hayti Adaları*, Cahit Külebi’nin *Tokad’a Doğru*, Muzaffer Tayyip’in *Kan*, Rüştü Onur’un *Midye Çıkmayacak*, Cemal Kırca’nın *Bir Yere Varmış Ki Yolumuz*, Orhan Veli Kanık’ın *Sakal*, Oktay Rifat Horozcu’nun *Güvercin* adlı şiiri, Faruk Nafiz Çamlıbel’in *Han Duvarları* adlı eseri, Orhan Seyfi Orhon’un manileri, Nazım Hikmet Ran’ın sıla ve muhacirlik mısraları, Abdülhak Hamit Tarhan’ın şiir anlayışı Turgut Uyar tarafından; Nazım Hikmet Ran’ın *Saman Sarısı*, Turgut Uyar’ın *Her Pazartesi* adlı eseri Mehmet H. Doğan tarafından; Nazım Hikmet Ran’ın *Memleketimden İnsan Manzaraları* adlı eseri Ahmet Oktay tarafından; Nazım Hikmet Ran’ın *Dokuzuncu Yıldönümü* adlı şiiri Zühtü Bayar tarafından; Nazım Hikmet Ran’ın *Sanat Telakkisi*, *Tarusa Yolu* adlı şiirleri, Abdülhak Hamit Tarhan’ın *Tanın* gazetesinde yayımlanan bir şiiri Nermin Menemencioğlu tarafından; Cahit Sıtkı Tarancı’nın *Şubat Sabahı* adlı şiiri Tuncer Uçarol tarafından; Behçet Necatigil’in *Kapalı Çarşı*, *Çevre*, *Evler* adlı şiirleri Selim

⁸⁰ Taylan Altuğ, “1940 Modeli İnsafsız...”, *Papirüs*, Sayı 40, İstanbul, 1969, s. 56-59.

İleri tarafından; Ergin Günçe'nin şiir dili Tevfik Akdağ tarafından; Yevgeni Yevtuşenko'dan Ülkü Tamer tarafından çevrilen *Babi Yar*, İsmet Özel'in *Geceleyin Bir Koşu* adlı eseri Süreyya Kanıpak tarafından; Muzaffer Buyrukçu ile Ekrem Köprülügil'in *İstikbalin Sesi* adlı eseri Ülkü Tamer tarafından; Oktay Rifat Horozcu'nun *Elleri Var Özgürlüğün* adlı eseri, Orhan Veli Kanık'ın Fransız şiirlerini çevirdiği antoloji Tomris Uyar tarafından; Ülkü Tamer'in *İçime Çektiğim Hava Değil Gökyüzüdür* adlı eseri Anıl Meriçelli tarafından; Ülkü Tamer'in yine *İçime Çektiğim Hava Değil Gökyüzüdür* adlı eseri Adnan Binyazar tarafından; Fazıl Hüsni Dağlarca'nın *Vietnam Savaşımız* adlı eseri İsmail Tuna tarafından; Ömer Faruk Toprak'ın *Susan Anadolu*, Talat Sait Halman'ın *Cankulağı'ndaki Karabasan* adlı eseri Ercüment Uçarı tarafından; Eray Canberk'in *Çağdaş Vietnam Şiirleri*, Necati Cumalı'nın *Yağmurlu Deniz*, Anıl Meriçelli'nin *Çağdaş İngiliz-Amerikan Şiiri*, İlhan Berk'in *Âşıkane*, Berin Taşan'ın *Yüzünün Bir Yanında* adlı eseri Ahmet Köksal tarafından; Turgut Uyar'ın *Her Pazartesi* adlı eseri Atilla Özkırımlı tarafından; Aydın Hatipoğlu'nun *Gebe* adlı eseri Taylan Altuğ tarafından; Tahsin Saraç'ın *Güneş Kavgası* adlı eseri Cemal Süreya tarafından; Doğan Işıksaçan'ın *Kedinin Yeni Görevi* adlı eseri Elif Sorgun tarafından; Süreyya Berfe'nin *Gün Ola* adlı eseri Nihat Behram tarafından incelenmiştir.

Şiir incelemelerini en çok Turgut Uyar yapmıştır. On altı şiiri, derginin 10. sayısından 33. sayısına kadar “Bir Şiirden” başlığını taşıyan bölümde ele almıştır. Ondan sonra ise en çok incelemeyi Ahmet Köksal altı şiir incelemesiyle yapmıştır. Ayrıca, Turgut Uyar'ın *İçime Çektiğim Hava Değil Gökyüzüdür* adlı eseri hem Adnan Binyazar hem de Anıl Meriçelli tarafından incelenmiştir. Yine Turgut Uyar'ın *Her Pazartesi* adlı eseri hem Atilla Özkırımlı hem de Mehmet H. Doğan tarafından incelenmiştir. Şiirleri en çok incelenen şair ise Nazım Hikmet Ran olmuştur.

Dergide şiir incelemeleri kadar, çoğunluğu şairlerden oluşan sanatçı incelemelerine de yer verilmiştir. Hemen hemen bütün sayılar, bir şaire ayrıldığı için daha çok o şair üzerinde durulmuş olsa da bu bölüm dışında değerlendirme yazıları da yayımlanmıştır. Dört sayı olarak yayımlanan birinci dönemde imzasız olarak bir sanatçı değerlendirmesi bulunurken, kırk yedi sayı olarak yayımlanan ikinci

dönemde yetmiş beş, iki sayı olarak yayımlanan üçüncü dönemde ise iki sanatçı incelemesi yayımlanmıştır. Dergide toplam yetmiş sekiz sanatçı incelemesi vardır.

Papirüs'te yerli sanatçılardan Abdülkadir Meriçboyu, Ahmed Arif, Ahmet Muhip Dıranas, Ahmet Oktay, Arif Damar, Attila İlhan, Behçet Necatigil, Cahit Irgat, Cahit Külebi, Can İren, Can Yücel, Ceyhun Atuf Kansu, Ece Ayhan, Edip Cansever,ERCÜMEND Behzad Lav, Eşref Üren, Fahir Aksoy, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Fethi Giray, Gülten Akın, Hasan Hüseyin, Hasan İzzettin Dinamo, Hüseyin Rahmi Gürpınar, İbrahim Balaban, İlhami Bekir, İlhan Berk, Kemal Özer, Mehmed Kemal Kurşunluoğlu, Mehmet Başaran, Melih Cevdet Anday, Metin Eloğlu, Mevlana Celalettin-i Rumi, Muzaffer Buyrukçu, Nasreddin Hoca, Nazım Hikmet Ran, Necati Cumalı, Nihat Ziyalan, Nuri İyem, Nurullah Ataç, Oktay Rifat Horozcu, Orhan Peker, Orhan Veli Kanık, Ömer Faruk Toprak, Ömer Uluç, Özdemir Asaf, Özdemir İnce, Pir Sultan Abdal, Rıfat Ilgaz, Sabahattin Kudret Aksal, Sabri Altınel, Salah Birsal, Tahir Alangu, Tahsin Saraç, Talip Apaydın, Tarık Dursun K., Tevfik Akdağ, Tevfik Fikret, Turgut Uyar, Turgut Zaim, Ülkü Tamer, Yaşar Nabi Nayır, Yılmaz Gruda, Yüksel Arslan ve Zeki Müren incelenmişken yabancı sanatçılardan Aragon, Camus ve Kafka ele alınmıştır. Yazarlar tarafından en çok inceleme yazısı yazılan sanatçı Orhan Veli Kanık olmuştur.

3.1.3. Hikâye (Öykü) ve Roman Üzerine

Papirüs'te deneme, eleştiri ve incelemelerde ele alınan bir diğer tür hikâye ve roman olmuştur. Bu yazılarda hikâye ve roman türünün yazarlar için ne ifade ettiği, ortaya çıkış serüvenleri, hikâye ve roman yazarları hakkındaki görüşler paylaşılmış, bu eserlerde yer alan kahramanların isimleri incelenmiştir.

Hikâye ve roman alanında fikir beyan eden pek çok yazar olmuştur. Bu yazarlardan birisi, kötü romanlar okuyarak yetiştiğini dile getiren⁸¹ Cemal Süreya'dır. Şiir kadar roman ve hikâyenin de en güzelini isteyen sanatçı, gerçek bir

⁸¹ Cemal Süreya, *Günler*, 5. bs., İstanbul, YKY, 2016, s. 26.

edebiyat yapıtını sezgileriyle algıladığını söylemiştir.⁸² Bu konu hakkında iki yazısı yayımlanan Cemal Süreya, “Türk Yazarının Halklaşması”⁸³ nı imzasız başyazı olarak yayımlamıştır. Burada, Behçet Necatigil’in *Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü* eserinde yer alan 600 yazarı incelemiştir. Buna göre Türk yazarlarının hem Tanzimat döneminden günümüze yaklaştıkça İstanbul doğumlularının azalıp Anadolu doğumlularının arttığı, hem de zengin olanların azalıp maddi durumları iyi olmayan halk yazarlarının arttığı sonucuna ulaşmıştır.

“Karanlığın Kökleri”⁸⁴ nde ise hikâye ve romanın ortaya çıkışıyla ilgili olarak, ulusların ortaya çıkmasıyla romanların ortaya çıktığı iddiasını ortaya atmıştır. Ayrıca dünya edebiyatında öne çıkan Fransız, İngiliz ve Rus romanlarının oluşumunu tamamladığını fakat Türk tipi romanın henüz oluşturulamadığını dile getirmiştir.

Atilla Özkırmımlı ise dört yazı kaleme almıştır. Bunlardan “Düzyazının Gelişimini Belirleyen İlk Tarihsel Olgular”⁸⁵ ismini taşıyan yazıda, Osmanlı Devleti’nde düzyazının tarihsel gelişimi üzerinde durulmuş ve yayımlanan ilk gazetelere değinilmiştir. Yazara göre bu gazete yayımlarıyla beraber hikâye ve romanın temelini oluşturan ilk bilinçli düzyazılar kaleme alınmaya başlanmıştır.

“Düzyazının Gelişiminde İlk Yol Açıcılar”⁸⁶ adlı yazıda ise gazetelerin çıkması ve ilk düzyazıların yayımlanmasıyla birlikte halkla doğrudan iletişim kurulmaya başlandığı öne sürülmüştür. Şinasi, Namık Kemal, Ziya Paşa ve Recaizade Mahmut Ekrem gibi ilk yazarların bu gazetelerle ön plana çıktığı vurgulanmıştır.

Yazarın “Tanzimat Romanının Oluşumu Üstüne Notlar”⁸⁷ yazısında, hikâye ve romanın Türkiye’de çok geç bir dönemde ortaya çıktığından bahsedilmiştir. Eski

⁸² Feyza Perinçek, Nursel Duruel, **a.g.e.**, s. 42.

⁸³ İmzasız, “Türk Yazarının Halklaşması”, **Papirüs**, Sayı 11, İstanbul, 1967, s. 1-4.

⁸⁴ Cemal Süreya, “Karanlığın Kökleri”, **Papirüs**, Sayı 3, Ankara, 1961, s. 1.

⁸⁵ Atilla Özkırmımlı, “Düzyazının Gelişimini Belirleyen İlk Tarihsel Olgular”, **Papirüs**, Sayı 40, İstanbul, 1969, s. 11-17.

⁸⁶ Atilla Özkırmımlı, “Düzyazının Gelişiminde İlk Yol Açıcılar”, **Papirüs**, Sayı 42, İstanbul, 1969, s. 5-10.

⁸⁷ Atilla Özkırmımlı, “Tanzimat Romanının Oluşumu Üstüne Notlar”, **Papirüs**, Sayı 43, İstanbul, 1970, s. 12-16.

edebiyatta yazılan mesnevileri, gerçeğe dayanmadığı için hikâye ve roman türü gibi görmeyen yazara göre ilk romanlar, Ahmet Mithat Efendi tarafından kaleme alınmıştır. Çünkü Ahmet Mithat Efendi romancılığı bir iş olarak benimsemiştir.

“Tanzimat Romanının Oluşumu”⁸⁸ başlıklı yazıda ise Tanzimat romanının Batılılaşma süreciyle Türk edebiyatına giren bir tür olduğu ifade edilmiştir. O dönemde gelişmiş bir Türk roman tekniği olmadığı için kaynak olarak Batılı eserler seçilmiştir. Bu nedenle sadece çevrilen ilk eserler olan *Telemak*, *Sefiller*, *Robenson* ve *Atala* değil, hikâye ve romanda işlenecek konular da Batıdan alınmıştır. Romanın bu dönemde Türk edebiyatına girişiyle, sanatın yönünün değiştiği de öne sürülmüştür.

Bu konu hakkında birer yazısı yayımlanmış iki yazar daha bulunmaktadır. Bunlardan biri, edebiyat sahasında çalışmaları olan Murat Belge’nindir. Yazarın “Hikâye ve Roman Kişisinin Adı”⁸⁹ isimli yazısında, roman ve hikâyelerde yer alan kahramanların isimlerine değinilmiştir. Yazara göre eskiden roman ve hikâyelerde yer alan kahramanların isimleri alegorik ya da mitolojik öğelerden seçilmişken, daha sonra burjuva sınıfına hizmet eden bireysel isimler ön plana çıkmıştır. Bu da ilk olarak Daniel Defoe’nun *Robinson Crusoe* adlı romanında görülmüştür.

Muzaffer Buyrukçu, “Romanın Yarattığı Tehlike ve Kendisini Bekleyen Sonuç”⁹⁰ başlığını taşıyan yazısında, roman türünün son zamanlarda Türk edebiyatında ön plana çıktığı ve şiirin tahtını sallamaya başladığını ifade etmiştir.

Dergide şiir konusunda olduğu gibi, hikâye ve roman konusunda da farklı fikirlerin yol açtığı tartışmalar söz konusudur. Bu konu hakkında yapılan tek tartışma Muzaffer Buyrukçu ile Cemal Süreya arasında geçer. Muzaffer Buyrukçu’nun, “Romanın Yarattığı Tehlike ve Kendisini Bekleyen Sonuç”⁹¹ adlı yazısında, romanın son dönemde ön plana çıktığı ve şiirin tahtını salladığı belirtilmiştir. Cemal Süreya

⁸⁸ Atilla Özkırımlı, “Tanzimat Romanının Oluşumu”, **Papirüs**, Sayı 44, İstanbul, 1970, s. 10-14.

⁸⁹ Murat Belge, “Hikâye ve Roman Kişisinin Adı”, **Papirüs**, Sayı 13, İstanbul, 1967, s. 14-16.

⁹⁰ Muzaffer Buyrukçu, “Romanın Yarattığı Tehlike ve Kendisini Bekleyen Sonuç”, **Papirüs**, Sayı 2, İstanbul, 1966, s. 18-20.

⁹¹ **A.e.**

ise “Roman ve Tehlike”⁹² adlı yazısında, bu fikre karşı çıkararak romanın, şiirin tahtını sallayamayacağını öne sürmüştür. Çünkü bu iki türün kulvarlarının farklı olduğu, bu nedenle de yanlış bir karşılaştırma yapıldığı dile getirilmiştir.

Papirüs’te şiir ve şair incelemeleri kadar olmasa da hikâye incelemelerine de yer verilmiştir. Daha çok yerli hikâyelere değinilmiş, sadece bir inceleme, yabancı hikâye konusunda yazılmıştır. Dört sayıdan oluşan birinci dönem ile iki sayıdan oluşan üçüncü dönemde hikâye incelemeleri yayımlanmamışken, kırk yedi sayı olarak yayımlanan ikinci dönemdeki hikâye incelemeleri toplam yirmi bir adettir. Hikâye incelemeleri Savran bölümünde daha fazladır. Bu yazılarda ele alınan hikâyelerin dil, üslup ve konularından bahsedilmiş, bazılarının özetine de yer verilmiştir.

Bunlardan Nezihe Meriç’in *Bozbulanık*, *Topal Koşma*, *Korsan Çıkmazı* ve *Menekşeli Bilinç*; Muzaffer Buyrukçu’nun *Kavga* ve *Cehennem*; Necati Tosuner’in *Özgürlük Masalı* ve *Çıkmazda*; Leyla Erbil’in *Tanrı*, *Ayna*, *Ölü* ve *Gecede*; Selim İleri’nin *Cumartesi Yalnızlığı*, *Hüzün Kahvesi*, *Yürek Burkuntuları*, *Türküsüz*, *Asalak*, *Güzün Savaşı*, *Ağlayan Kiremitler* ve *Zeytinliklerin Altında Sükûn Yok*; Afet Muhteremoğlu Çırakman’ın *Toprak İnsanları*; Bekir Yıldız’ın *Reşo Ağa*; Necati Cumalı’nın *Ay Büyürken Uyuyamam*; Adnan Özyalçın’ın *Sur Kapılarında*; Oktay Akbal’ın *Yalnızlık Bana Yasak* ve *Tarzan Öldü*; Sadri Ertem’in *Bacayı İndir Bacayı Kaldır* adlı hikâye kitapları hakkında değerlendirme yazıları yazılmıştır. Bu değerlendirme yazılarında kimi hikâyelerin konusu belirtilmiş ve özeti verilmiş, yazarların kullandıkları dil ve üsluba değinilmiştir. Kimi hikâyeler ise önceden ya da döneminde yayımlanmış başka eserlerle karşılaştırılmıştır. Bazı hikâyelerdeki kahramanların fiziksel özellikleri, psikolojisi, sosyal ortamı, çevresinden nasıl etkilendiği, yalnızlığı, olaylar karşısındaki tavrı açıklanmıştır. Ayrıca eserlerde diyalogların uzunluğu ya da kısalığı, anlatım kusurları, okur tarafından beğenilip beğenilmediği gibi yönleri de ortaya koyulmuştur. Bunlar dışında Tarık Dursun K.’nin *Yabanın Adamları*; Cengiz Yörük’ün *Yalnız Kalanlar*; Ahmet Naim’in *Kuduz Düğünü*; Mehmet Seyda’nın *Garnizonda Bir Olay*; Hayati Altıok’un *Ancak*

⁹² Cemal Süreya, “Roman ve Tehlike”, *Papirüs*, Sayı 3, İstanbul, 1966, s. 40-42.

Yetişebilirim; Samim Kocagöz'ün *Yağmurdaki Kız*; Zeki Özturanlı'nın *Mühür* ve *Tabanca*; Miguel Angel Asturias'ın *Guatemala'da Hafta Tatili* adlı hikâye kitapları hakkında tanıtma yazıları yazılmıştır.

Bununla birlikte Nezihe Meriç'in *Bozbulanık*, *Topal Koşma*, *Korsan Çıkma*, *Menekşeli Bilinç*, Necati Tosuner'in *Özgürlük Masalı*, *Çıkma* adlı eserleri Asım Bezirci tarafından; Muzaffer Buyrukçu'nun *Kavga* adlı eseri Mehmet H. Doğan tarafından; Leyla Erbil'in *Tanrı*, *Ayna*, *Ölü*, *Gecede*, Selim İleri'nin *Cumartesi Yalnızlığı*, *Hüzün Kahvesi*, *Yürek Burkuntuları*, *Türküsüz*, *Asalak*, *Güzün Savaşı*, *Ağlayan Kiremitler*, *Zeytinliklerin Altında Sükûn Yok*, Afet Muhteremoğlu Çırakman'ın *Toprak İnsanları*, Bekir Yıldız'ın *Reşo Ağa*, Oktay Akbal'ın *Tarzan Öldü* adlı eseri Atilla Özkırmımlı tarafından; Necati Cumalı'nın *Ay Büyürken Uyuyamam* adlı eseri Adnan Binyazar tarafından; Muzaffer Buyrukçu'nun *Cehennem* adlı eseri Cemal Süreya tarafından; Tarık Dursun K.'nin *Yabanın Adamları*, Muzaffer Buyrukçu'nun *Kavga* adlı eseri Tefvik Akdağ tarafından; Adnan Özyalçiner'in *Sur Kapılarında* adlı eseri Ziya G. Öztan tarafından; Oktay Akbal'ın *Yalnızlık Bana Yasak* adlı eseri Muzaffer Buyrukçu tarafından; Cengiz Yörük'ün *Yalnız Kalanlar*, Ahmet Naim'in *Kuduz Düğünü*, Samim Kocagöz'ün *Yağmurdaki Kız*, Zeki Özturanlı'nın *Mühür*, *Tabanca* adlı eserleri Ahmet Köksal tarafından; Mehmet Seyda'nın *Garnizonda Bir Olay* adlı eseri Elif Sorgun tarafından; Hayati Altıok'un *Ancak Yetişebilirim* adlı eseri M. Hasan Göksu tarafından; Afet Muhteremoğlu Çırakman'ın *Toprak İnsanları* adlı eseri Selim İleri tarafından; Sadri Ertem'in *Bacayı İndir Bacayı Kaldır* adlı eseri Hulki Aktunç tarafından incelenmiştir. Hikâye incelemeleri arasında yer alan tek yabancı hikâye ise Miguel Angel Asturias'ın *Guatemala'da Hafta Tatili* adlı eseridir ve Nihat Behram tarafından incelenmiştir.

Hikâye incelemeleri arasında Muzaffer Buyrukçu'nun *Kavga* adlı eseri hem Mehmet H. Doğan hem de Tefvik Akdağ tarafından, Afet Muhteremoğlu Çırakman'ın *Toprak İnsanları* adlı eseri hem Atilla Özkırmımlı hem de Selim İleri tarafından incelenmiştir. Yazarlar tarafından en çok Muzaffer Buyrukçu ile Afet Muhteremoğlu Çırakman'ın hikâyeleri incelenmiştir.

Dergide yerli ve yabancı romancılar ve onların üzerine yapılan incelemeler, hikâye incelemelerine göre daha fazladır. Dört sayıdan oluşan birinci dönemde roman incelemeleri bulunmazken, kırk yedi sayı olarak yayımlanan ikinci dönemde otuz sekiz, iki sayı olarak yayımlanan üçüncü dönemde iki roman incelemesi vardır. Dergide toplam kırk roman incelemesi yayımlanmıştır. Roman incelemeleri de tıpkı hikâye incelemeleri gibi derginin Savran bölümünde daha fazladır.

Bunlardan Abdülhak Şinasi Hisar'ın *Fehim Bey ve Biz*; Kemal Tahir'in *Yorgun Savaşçı*, *Bozkırdaki Çekirdek* ve *Esir Şehrin İnsanları*; Muzaffer Buyrukçu'nun *Gürültülü Birkaç Saat*; Halikarnas Balıkcısı'nın (Cevat Şakir Kabaağaçlı) *Deniz Gurbetçileri*; Hikmet Erhan Bener'in *Kedi ve Ölüm*; Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun *Sodom ve Gomore* ve *Ankara*; Orhan Kemal'in *Müfettişler Müfettişi* ve *Yalancı Dünya*; Kemal Bilbaşar'ın *Cemo*; Mehmet Seyda'nın *Cinsel Oyun*; Tarık Dursun K.'nin *Sabah Olmasın* ve *Denizin Kanı*; Nahit Sırrı Örik'in *Kıskanmak* ve *Sultan Hamit Düşerken*; Adalet Ağaoğlu'nun *Bir Düşün Gecesi*; Şolohov'un *Vatan İçin Dövüştüler*; Miguel Angel Asturias'ın *Sayın Başkan* ve *Yeşil Papa*; Fritz Hbeck'in *Gece Yarısı Bir Gemi*; Nikola Ostrovski'nin *Ve Çeliğe Su Verildi*; Malraux'un *Fatihler*; Fedor Gladkov'un *Çimento*; Cengiz Aytmatof'un *Toprak Ana*; Aldous Huxley'in *Ses Sese Karşı* adlı romanları hakkında değerlendirme yazıları yazılmıştır. Bu değerlendirme yazılarında kimi romanların konusu belirtilmiş ve özeti verilmiş, eserden yola çıkılarak toplumsal değişimler ortaya koyulmuş, konu vasıtasıyla tarihî olaylar aktarılmış, siyasî gelişmelerin romanın konusu ve kahramanları üzerindeki etkileri belirtilmiş, ele alınan eser önceden ya da döneminde yayımlanmış başka eserlerle karşılaştırılmıştır. Ayrıca romanların dili ve üslubu, eser ile kullanılan dil arasındaki uyum, kahramanların kullandığı yöresel söyleyişler, romanlarda halk dilinden ne kadar faydalandığı, kahramanların bilinçaltı, çevresi ile olan ilişkisi ve çatışmalarına da değinilmiştir. Bununla birlikte kent sorunları, insanların yaşadığı sıkıntılar, sosyalist düzen, insanlığı ilgilendiren çeşitli sorunları içeren konuları içeren romanlar da yazarlar tarafından ele alınmıştır. Bunlar dışında Celalettin Çetin'in *Saat Altuda Gel*; Aleksî Tolstoy'un *Düşman Topraklarımızda*; Knut Hamsun'un *Göçebe*; Kazancakis'in

İspanya Yaşasın Ölüm; Jerzy Kosinski'nin *Boyalı Kuş*; Heinrich Böll'ün *Ademoğlu Nerdeydin?*; Gyula Hernadi'nin *32 Saat Özgürlük*; Furmanof'un *Çapayef*; Vassili Vassilikos'un *Ölümsüz*; Howard Fast'ın *Sacco ile Vanzetti*; Nodar Dumbadze'nin *Güneşi Görüyorum* adlı romanları hakkında tanıtma yazıları yazılmıştır.

Bununla birlikte Abdülhak Şinasi Hisar'ın *Fehim Bey ve Biz* adlı eseri Ahmet Oktay tarafından; Kemal Tahir'in *Yorgun Savaşçı* adlı eseri Tevfik Çavdar tarafından; Kemal Tahir'in *Yorgun Savaşçı, Bozkırdaki Çekirdek* adlı eserleri Naci Çelik tarafından; Muzaffer Buyrukçu'nun *Gürültülü Birkaç Saat*, Kemal Bilbaşar'ın *Cemo*, Kemal Tahir'in *Esir Şehrin İnsanları* adlı eseri Atilla Özkırımlı tarafından; Halikarnas Balıkcısı'nın (Cevat Şakir Kabaağaçlı) *Deniz Gurbetçileri* adlı eseri Mehmet H. Doğan tarafından; Hikmet Erhan Bener'in *Kedi ve Ölüm*, Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun *Sodom ve Gomora* adlı eseri Tomris Uyar tarafından; Orhan Kemal'in *Müfettişler Müfettişi*, Tarık Dursun K.'nin *Denizin Kanı*, Kemal Bilbaşar'ın *Cemo* adlı eseri Tevfik Akdağ tarafından; Kemal Bilbaşar'ın *Cemo* adlı eseri Mehmet Seyda tarafından; Orhan Kemal'in *Yalancı Dünya*, Nikola Ostrovski'nin yazıp Atilla Tokatlı'nın çevirdiği *Ve Çeliğe Su Verildi*, Kemal Bilbaşar'ın *Cemo*, Miguel Angel Asturias'ın yazıp Cemal Süreya'nın çevirdiği *Yeşil Papa*, Celalettin Çetin'in *Saat Altıda Gel* adlı eseri Muzaffer Buyrukçu tarafından; Aleksi Tolstoy'un yazıp Atilla Tokatlı'nın çevirdiği *Düşman Topraklarımızda*, Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun *Ankara* adlı eseri Fethi Naci tarafından; Mehmet Seyda'nın *Cinsel Oyun* adlı eseri Eray Canberk tarafından; Tarık Dursun K.'nin *Sabah Olmasın* adlı eseri Ahmet Köksal tarafından; Nahit Sırrı Örik'in *Kıskanmak, Sultan Hamit Düşerken* adlı eserleri Kemal Bekir tarafından; Adalet Ağaoğlu'nun *Bir Düğün Gecesi* adlı eseri Burhan Günel tarafından incelenmiştir. Derginin bu bölümünde yabancı eserlere de yer verilmiştir. Şolohov'un *Vatan İçin Dövüştüler*, Knut Hamsun'un *Göçebe*, Miguel Angel Asturias'ın *Sayın Başkan*, Fedor Gladkov'un *Çimento*, Jerzy Kosinski'nin *Boyalı Kuş*, Cengiz Aytmatof'un *Toprak Ana*, Howard Fast'ın *Sacco ile Vanzetti*, Nodar Dumbadze'nin *Güneşi Görüyorum* adlı eseri Muzaffer Buyrukçu tarafından; Fritz Hbeck'in *Gece Yarısı Bir Gemi*, Malraux'un *Fatihler* adlı eseri Uğur Kökden tarafından; Kazancakis'in *İspanya*

Yaşasın Ölüm, Gyula Hernadi'nin *32 Saat Özgürlük*, Furmanof'un *Çapayef*, Vassili Vassilikos'un *Ölümsüz* adlı eseri Atilla Özkırmımlı tarafından; Heinrich Böll'ün *Ademoğlu Nerdeydin?* adlı eseri Salih Öztürk tarafından; Aldous Huxley'in *Ses Sese Karşı* adlı eseri Burhan Günel tarafından incelenmiştir.

En fazla incelenen roman ise Kemal Bilbaşar'ın *Cemo* adlı yapıtıdır. Bu eser Atilla Özkırmımlı, Tevfik Akdağ, Mehmet Seyda ve Muzaffer Buyrukçu tarafından ele alınmıştır. Yine Kemal Tahir'in *Yorgun Savaşçı* adlı romanı Tevfik Çavdar ve Naci Çelik tarafından incelenmiştir. Yabancı eserler ise en çok Muzaffer Buyrukçu ile Atilla Özkırmımlı tarafından ele alınmıştır.

3.1.4. Resim, Tiyatro ve Sinema Üzerine

Papirüs'te sadece şiir, roman ve hikâye gibi öne çıkan türler değil resim, tiyatro, sinema gibi farklı sanat dallarına ait yazılar da yayımlanmıştır. Bunlardan resim sanatıyla ilgili olan yazılara daha fazla yer verilmiştir.

Dergide resim sanatına da yer ayıran Cemal Süreya'ya göre bu sanatın gelişmesinde yazarların, özellikle de şairlerin etkisi olmuş⁹³, resim eleştirmenlerinin en büyükleri şairler arasından çıkmıştır.⁹⁴

Dergiye resim konusunda en fazla katkıyı sağlayan sanatçı olan Kaya Özsezgin'in altı yazısı yayımlanmıştır. Sanat, sanatçılar ve resim sergileri hakkındaki yazılarından biri olan "Resim İncelemesine Giriş"⁹⁵te yazar, resim sanatında ressamı etkileyen birçok neden olduğuna değinmiş ve ressamın yaşadıklarının resimlerine yansıdığını ifade etmiştir. Ayrıca resim eleştirisinin, diğer edebî türleri eleştirmekten farklı olduğunu öne sürmüştür.

⁹³ Cemal Süreya, *Aydınlık Yazıları Paçal*, İstanbul, Kaynak Yayınları, 1992, s. 103.

⁹⁴ Cemal Süreya, *Şapkam Dolu Çiçeklerle*, Haz. Selahattin Özpallabıyıklar, 7. bs., İstanbul, YKY, 2017, s. 375.

⁹⁵ Kaya Özsezgin, "Resim İncelemesine Giriş", *Papirüs*, Sayı 30, İstanbul, 1968, s. 9-10.

“Ulusal Sanat Üstüne”⁹⁶ yazısında ulusal resim sanatından bahseder. Yazara göre Batı resim sanatında bir temel vardır ve çeşitli akımlarla zenginleşmiştir. Henüz bir temel oluşturamayan Türk resmi ise Batıdan etkilenmiş ve daha sonra kendi yolunu bulmaya çalışmıştır. Bu nedenle Türk resminin ulusal ve evrensel kaynaklarla beslenip bir temele oturtulması gerekmektedir.

Aynı sanatçının “Yılan ve Geyiğe Dair”⁹⁷ isimli yazısında, sanat eserlerinin çıktığı toplumu yansıttığı ve o toplumun malı olduğu söylenmiştir. Daha sonra Türk resim sanatına değinilmiş, Türk sanatçıların Batılı kaynaklardan özellikle de Fransız resminden etkilendiği ve kendi kültürüne yabancılaştığı ortaya atılmıştır. Sanatçı yazısında, Batı kültürünü yılan, Türk kültürünü de geyiğe benzetmiş ve yılanın geyiği yiyerek onu yok etmemesi gerektiği uyarısında bulunmuştur.

Sanatçı “Ulusal Birikimi Değerlendirme”⁹⁸de ise toplumların zaman içinde değişik tecrübeler yaşayarak farklılaştığını belirtir. Bu tecrübeler, toplumların birikimlerini oluşturur. Resim sanatında da bir birikimden söz eden sanatçı, Batıda çeşitli akımlarla gelişen resim sanatının Türk resmini de etkilediğini ifade eder. Batı etkisiyle resim oluşturmuş olan ilk ressam Şeker Ahmet Paşa’ya da değinen yazar, onun ulusal ve evrensel değerlerle resimler oluşturduğunu söyler.

“Türk Resmi Derken”⁹⁹ isimli yazısında, Batılılaşma süreciyle beraber Türk resminin içinde gelişen yeni anlayışları açıklamıştır. Yazara göre önemli olanın Batılı ressamların resim anlayışlarının kopya edilerek eserler meydana getirilmesi değil, Türk resminin bozulmamış ya da az bozulmuş şekliyle yeni şeyler üretilebilmesidir.

Sanatçı, “Atölyeden Hayata”¹⁰⁰da, var olan atölye düzeni hakkında bilgi vermiştir. Batı çok fazla örnek alındığı için Türk resmi kendi kültürüne yabancılaşan bir atölye düzeni oluşturmuştur. Batı örnek alınırken sanatçılar tarafından ulusal atölyeler geri planda tutulmaktadır.

⁹⁶ Kaya Özsezgin, “Ulusal Sanat Üstüne”, **Papirüs**, Sayı 32, İstanbul, 1969, s. 4-6.

⁹⁷ Kaya Özsezgin, “Yılan ve Geyiğe Dair”, **Papirüs**, Sayı 34, İstanbul, 1969, s. 14-16.

⁹⁸ Kaya Özsezgin, “Ulusal Birikimi Değerlendirme”, **Papirüs**, Sayı 35, İstanbul, 1969, s. 1-4.

⁹⁹ Kaya Özsezgin, “Türk Resmi Derken”, **Papirüs**, Sayı 40, İstanbul, 1969, s. 23-26.

¹⁰⁰ Kaya Özsezgin, “Atölyeden Hayata”, **Papirüs**, Sayı 45, İstanbul, 1970, s. 7-9.

Kaya Özsezgin, sadece resim hakkındaki fikirlerini dile getirmemiş, başka sanatçılarla tartışmalar da yaşamıştır. “Bir Bilanço Yazısının Düşündürdüğü”¹⁰¹ yazısında, Nurullah Berk’in *Varlık Yıllığı 1969*’da yazdığı resim hakkındaki fikirlerine karşı çıkmıştır. Türk resminin önemli isimlerinden biri olan Nurullah Berk’e göre resim sanatında bir gelişme yaşanmamaktadır ve bu alanda farklı eğilimler baş göstermektedir. Ama Kaya Özsezgin’e göre resim sanatı giderek gelişmektedir ve resim sanatında görülen farklı eğilimler kötü değil iyidir.

Bu konu hakkında bir yazısı yayımlanan üç yazar vardır. Bu yazarlardan biri Selahattin Hilav’dır. Yayımlanan tek yazısı olan “Yüksel Arslan Üzerine”¹⁰²de, Yüksel Arslan’ı övmektedir. O günlerde daha çok Batılı unsurları ön plana çıkaran resim sanatçılarının olduğu, buna karşın Yüksel Arslan’ın resimlerinde hem yerli muhtevayı hem de Batılı biçimleri iç içe sunduğu iddia edilmiştir.

Doğan Yel, “Eleştiri mi?”¹⁰³ isimli yazısında Türkiye’de resim sanatındaki eleştiri anlayışının yetersiz olduğunu söylemiştir. Çünkü Türkiye’deki ressamlar tek tek değerlendirilir, böyle olunca da bütün görülememektedir.

Güner Somtürk ise “Resim Pazarı”¹⁰⁴ adlı yazısında Batıdaki resim pazarının çok geliştiğini ve ticarete dönüştüğünü belirtmiştir. Türkiye’de ise resim pazarının henüz gelişemediğini ortaya atmıştır.

Papirüs’te tiyatro sanatıyla ilgili yazı kaleme alan sanatçılar da bulunmaktadır. Bu konu hakkında bir yazısı yayımlanan üç yazar vardır. Bunlardan biri, tiyatro oyuncusu, yazar ve yönetmen Zihni Küçümen tarafından kaleme alınmıştır. Ona ait tek yazı olan “Türk Tiyatrocusunun Tutumu”¹⁰⁵nda, Türk tiyatrosunun o günkü durumu üzerinde durulmuş ve bazı tiyatrocuların siyasî etkiler altında kaldığı ifade edilmiştir. Sanatçıya göre tiyatrodaki asıl önemli olan siyasî fikirler değil, gerçek bir sanat eseri ortaya koymaktır.

¹⁰¹ Kaya Özsezgin, “Bir Bilanço Yazısının Düşündürdüğü”, **Papirüs**, Sayı 31, İstanbul, 1969, s. 17-19.

¹⁰² Selahattin Hilav, “Yüksel Arslan Üzerine”, **Papirüs**, Sayı 17, İstanbul, 1967, s. 3-6.

¹⁰³ Doğan Yel, “Eleştiri mi?”, **Papirüs**, Sayı 1, İstanbul, 1980, s. 130-131.

¹⁰⁴ Güner Somtürk, “Resim Pazarı”, **Papirüs**, Sayı 1, İstanbul, 1980, s. 131-136.

¹⁰⁵ Zihni Küçümen, “Türk Tiyatrocusunun Tutumu”, **Papirüs**, Sayı 12, İstanbul, 1967, s. 10-12.

Adnan Binyazar'ın “Kuşlar”¹⁰⁶ adını taşıyan yazısında, tragedya ve komedyanın genel özelliklerine değinilmiş, daha sonra da Aristophanes'in *Kuşlar* adlı komedyasından bahsedilerek, eserde dile getirilen ütopyanın gerçekleşmediği söylenmiştir.

Tomris Uyar'ın ise “Her Yer Tiyatro Değildir”¹⁰⁷ isimli yazısında, tiyatrodan ele alınan konular eleştirilir. Bir ya da birkaç yerde gerçekleşen olayların her yerde olduğu gösterilerek tiyatrolara konu edilmemesi gerektiği söylenir. Ayrıca tiyatro oyunlarında bütün sorunları (yanlış Batılılaşma ya da gericilik gibi) çözümlenmeye kalkışmamak da eleştirilir.

Papirüs'te sinemayla ilgili fikirlerin paylaşıldığı yazılar da yayımlanmıştır. Bir yazısı yayımlanan tek yazar, 1950 kuşağı hikâyecileri arasında gösterilen fakat yazdığı özgün eserlerle farkını ortaya koyan¹⁰⁸ Onat Kutlar'dır. Sanatçının kaleme aldığı “Yeşilçam”¹⁰⁹da, Türkiye'deki sinema sanatının yaşadığı bazı sorunlara değinilir. Buna göre “Türkiye'de sinema alanında sömürülme var mıdır?”, “Yerli sinema bir halk sineması mıdır?”, “Sinemacı-sinema yazarı çatışmasının nedenleri nelerdir?”, “Dünya sineması ile ilişkiler”, “Türk Sinematek Derneği ve Türk sineması”, “Devrimci ulusal sinema, yaşanmamış bir sosyalist sistemin sanatı mıdır?” gibi soru ve konulara cevaplar verilmektedir.

Dergideki en uzun soluklu tartışma yine sinema ile ilgili olmuştur. Bu tartışma, sinema yönetmeni Halit Refiğ, hikâye yazarı Onat Kutlar ve sinema tarihçisi Nijat Özön arasında yaşanmıştır. Buna, sonradan yazılarıyla dahil olan sanatçılar da vardır. Tartışmayı başlatan Halit Refiğ'in “Hasta Sinemamızın Cöntürkleri ve Gerçekçilik Üzerine”¹¹⁰ adlı yazısıdır. Bu yazıda, Türk sinemasının gelişimi irdelendikten sonra Miloz Forman'ın *Bir Sarışının Aşkları* adlı kitabına değinilmiştir. Jak Şalom tarafından çevrilen bu kitabın, Türk kültürüyle hiçbir ilgisi

¹⁰⁶ Adnan Binyazar, “Kuşlar”, *Papirüs*, Sayı 15, İstanbul, 1967, s. 12-15.

¹⁰⁷ R. Tomris [Uyar], “Her Yer Tiyatro Değildir”, *Papirüs*, Sayı 13, İstanbul, 1967, s. 17-19.

¹⁰⁸ Mustafa Karadeniz, “‘İshak’ Bağlamında Onat Kutlar'ın Öykücülüğü ve ‘Çatı’ Öyküsünün Tahlili”, *Turkish Studies*, Sayı 8/1, Ankara, 2013, s. 1831.

¹⁰⁹ Onat Kutlar, “Yeşilçam”, *Papirüs*, Sayı 29, İstanbul, 1968, s. 21-33.

¹¹⁰ Halit Refiğ, “Hasta Sinemamızın Cöntürkleri ve Gerçekçilik Üzerine”, *Papirüs*, Sayı 22, İstanbul, 1968, s. 16-23.

olmayan bir senaryoyu barındırması ve halk sineması adı altında Türkiye'ye getirilmesi eleştirilmiştir. Ayrıca *Türk Dili-Sinema Özel Sayısı* da eleştirilerek bu sayıda Türk sinemasına, yabancı sinemadan daha az yer verildiği söylenmiş ve Nijat Özön'ün Türk sinemasının olmadığından bahseden görüşlerine karşı çıkmıştır. Bu yazıya cevaben iki yazı kaleme alınmıştır. Bunlardan biri Nijat Özön'ün "Bir Açıklama"¹¹¹ adlı yazısıdır. Burada, Halit Refiğ'in *Türk Dili-Sinema Özel Sayısı* hakkında söylediklerinin yanlış olduğu belirtilmiştir. Diğerisi ise Onat Kutlar'ın "Bir Mektup"¹¹² adlı yazısıdır. Burada da Halit Refiğ'in fikirlerine karşı çıkmıştır. Bu konuyla ilgili iki yazı daha kaleme alınmıştır. Bunlardan biri Halit Refiğ'in "En Doğru Yargılayıcı Tarihtir"¹¹³ adlı yazısıdır. Halit Refiğ bu yazısında, Nijat Özön'ün "Bir Açıklama"¹¹⁴ ile Onat Kutlar'ın "Bir Mektup"¹¹⁵ adlı yazılarına değinmiş ve onların hiçbir şey bilmeden kendisini suçladığını iddia etmiştir. Bu tartışmaya daha sonra yönetmen ve sinemacı Metin Erksan da dahil olmuştur. O, "Ulusal Türk Sineması"¹¹⁶ adlı yazısında, Onat Kutlar'ın "Bir Mektup"¹¹⁷ adlı yazısına değinerek, onun kendisini haksız yere eleştirdiğini öne sürmüştür. Nijat Özön "Açıklamaya Ek"¹¹⁸ adlı yazısında ise daha önce yayımlanan "Bir Açıklama"¹¹⁹ adlı yazısına eklemeler yapmıştır.

Sinema alanında yaşanan bir diğer tartışma, Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Film Arşivi'nin kurucusu Sami Şekeroğlu ve sinema tarihçisi Nijat Özön arasında yaşanmıştır. Bu tartışmayı, Sami Şekeroğlu'na ait olan "Açıklama"¹²⁰ başlıklı yazı başlatmıştır. Bu yazıda Nijat Özön'ün Türk Film Arşivi Genel Başkanı Sami Şekeroğlu'na karşı yapmış olduğu eleştirilere cevap verilmiş ve onun yalan söylediği öne sürülmüştür. Nijat Özön, Sinematek'çilere yolladığı mektuplara cevap alamadığını ve onların kendilerini ticarete bağladıklarını söylemiş, Sami Şekeroğlu

¹¹¹ Nijat Özön, "Bir Açıklama", **Papirüs**, Sayı 23, İstanbul, 1968, s. 11-13.

¹¹² Onat Kutlar, "Bir Mektup", **Papirüs**, Sayı 23, İstanbul, 1968, s. 14-20.

¹¹³ Halit Refiğ, "En Doğru Yargılayıcı Tarihtir", **Papirüs**, Sayı 24, İstanbul 1968, s. 17-23.

¹¹⁴ Nijat Özön, "Bir Açıklama", **Papirüs**, Sayı 23, İstanbul, 1968, s. 11-13.

¹¹⁵ Onat Kutlar, "Bir Mektup", **Papirüs**, Sayı 23, İstanbul, 1968, s. 14-20.

¹¹⁶ Metin Erksan, "Ulusal Türk Sineması", **Papirüs**, Sayı 25, İstanbul, 1968, s. 32-38.

¹¹⁷ Onat Kutlar, "Bir Mektup", **Papirüs**, Sayı 23, İstanbul, 1968, s. 14-20.

¹¹⁸ Nijat Özön, "Açıklamaya Ek", **Papirüs**, Sayı 26, İstanbul, 1968, s. 29-31.

¹¹⁹ Nijat Özön, "Bir Açıklama", **Papirüs**, Sayı 23, İstanbul, 1968, s. 11-13.

¹²⁰ Sami Şekeroğlu, "Açıklama", **Papirüs**, Sayı 29, İstanbul, 1968, s. 65.

ise bunların iftira olduğunu iddia etmiştir. Ayrıca Nijat Özön'ün *Ulusal Sinema* dergisine yakıştırdığı “maskaralık” deyimini de hoş karşılamamıştır. Nijat Özön ise “B. Şekeroğlu'nun Açıklamasına Cevap”¹²¹ adlı yazısında, Sami Şekeroğlu'nun yapmış olduğu eleştirilerin haksızlığından bahsetmiştir. Sinematek'çiler için söylediklerinin iftira olduğunu, *Ulusal Sinema* dergisi için de “maskaralık” değil, “soytarlık” kelimesini kullandığını söylemiştir.

3.1.5. Eleştiri ve Eleştirmen

Dergide yer alan denemelerin, eleştirilerin ve incelemelerin bir diğer konusunu eleştiri ve eleştirmen oluşturmuştur. Bu yazılarda eleştirinin ne demek olduğu, eleştirmenin görevleri, bu türün sanata, sanatçıya ve edebiyata katkıları gibi konularla ilgili düşünceler paylaşılmıştır.

Papirüs'te fazla yer tutmayan eleştiri konusunda yazı yazarlardan biri, Türkiye'de iyi eleştirmenlerin olduğunu dile getiren¹²² Cemal Süreya olmuştur. Türkiye'deki eleştiri anlayışından pek memnun olmayan şair, bu durumu şöyle dile getirmiştir:

“Türkiye'de eleştiri temelde araştırmaya dayanmıyor. Bir ikisi ayrık tutulursa, eleştirmenlerin geriye doğru atılmış sağlam köprüleri yok. Çoğu bizim eski edebiyatımızı, hatta bütünüyle çağdaş edebiyatımızı okumuş değil. Eski edebiyat konusunda 1940 eleştiri kuşağının saptadığı değer yargılarıyla, birtakım özetlerle, eski kanıtlarla ya da çok çok bunların tersyüz edilmiş biçimleriyle hareket ediyorlar. Dünya edebiyatı üstüne bilgileri de genellikle el kitaplarından gelme şeylerden ibaret.¹²³ 1940 kuşağı eleştirmeni son yirmi yılda gelişen edebiyata yabancı. 1950 kuşağı eleştirmeni bütün edebiyatımızı yeniden gözden geçirme çabasını göze alamıyor. 1960 kuşağı eleştirmeni Türk edebiyatını daha çok çıkmakta olan dergilerdeki verimleri temel alarak değerlendirme eğiliminde.”¹²⁴

Cemal Süreya, okurun yapılan eleştirilerden değil yapıttan yola çıkması gerektiğini de düşünmektedir. Ama okur, yapıtı inceledikten sonra yine eleştiriye

¹²¹ Nijat Özön, “B. Şekeroğlu'nun Açıklamasına Cevap”, *Papirüs*, Sayı 30, İstanbul, 1968, s. 65-66.

¹²² Cemal Süreya, *Günler*, 5. bs., İstanbul, YKY, 2016, s. 205.

¹²³ Feyza Perinçek, Nursel Duruel, *a.g.e.*, s. 230-231.

¹²⁴ Cemal Süreya, *Şapkam Dolu Çiçeklerle*, Haz. Selahattin Özpalabıyıklar, 7. bs., İstanbul, YKY, 2017, s. 120-121.

kulak kabartmalıdır. Okur böylelikle kendi fikirlerinden yola çıkarak eleştirmenlerin düşünceleriyle ne kadar uyduğunu görecektir.¹²⁵ Eleştirinin çok önemli bir tür olduğunu bilen ve eleştirmen olacak kişinin büyük bir donanıma sahip olması gerektiğini düşünen Cemal Süreya, kötü eleştirmenlerin sanata ve sanatçıya zarar vereceği kanısındadır.¹²⁶

Eleştiri ve eleştirmen konusunda bir yazı yayımlamış olan dört yazar bulunmaktadır. Bunlardan biri, Cemal Süreya'nın imzasız başyazısı olan "Güdümlü Eleştiriden Mekanik Eleştiriye"¹²⁷dir. Sanatçı bu yazıda, dünyada ve Türkiye'de önce güdümlü eleştirinin daha sonra da mekanik eleştirinin hüküm sürdüğünü öne sürmüştür. Güdümlü eleştirinin etkisini kaybettiğini, mekanik eleştirinin de zamanla etkisini yitireceğini dile getirmiştir.

Thomas Stearns Eliot "Eleştirmenin Görevi"¹²⁸ yazısında, eleştirmenlerden her zaman eskiye ait olan eserleri inceleyerek yol almasını istemektedir. Ancak her yeni eleştirmen, bir önceki eleştirmenin yaptıklarını inceleyerek ilerlemeli, onun yaptıklarına katkı sağlamalıdır.

Kaya Özsezgin ise "İşleve Doğru"¹²⁹ başlığını taşıyan yazısında, Türkiye'deki eleştiri anlayışına değinmiştir. Yazara göre Türkiye'de objektif eleştiri yapılmamaktadır. Birbirini seven sanatçıların kendi eserlerini olumlu eleştirdiği, sevmeyenlerin ise olumsuz eleştirdiği kanısı öne sürülmüştür.

Eleştiri denince akla gelen ilk isimlerden biri olan Nurullah Ataç'ın "Münekkid Hakkında"¹³⁰ isimli yazısında ise eleştirmenlerin edebî tartışmalar arasında tarafsız kalamayacağı ve tanıdığı sanatçıları övüp sevmediği sanatçıları yerebileceği, eleştirmenlerin birer ahlak hocası olmadığı görüşleri dile getirilmiştir.

¹²⁵ Cemal Süreya, **Aydınlık Yazıları Paçal**, İstanbul, Kaynak Yayınları, 1992, s. 18.

¹²⁶ **A.e.**, s. 49.

¹²⁷ İmzasız, "Güdümlü Eleştiriden Mekanik Eleştiriye", **Papirüs**, Sayı 9, İstanbul, 1967, s. 1-3.

¹²⁸ T[homas] S[tearns] Eliot, "Eleştirmenin Görevi", **Papirüs**, Sayı 3, Ankara, 1961, s. 2.

¹²⁹ Kaya Özsezgin, "İşleve Doğru", **Papirüs**, Sayı 38, İstanbul, 1969, s. 22-24.

¹³⁰ [Nurullah] Ataç, "Münekkid Hakkında", **Papirüs**, Sayı 1, İstanbul, 1966, s. 16-18.

3.1.6. Çeviri Üzerine

Papirüs'te yazarların yayımladığı birçok yazı, yine dergide yazan sanatçılarca tenkit edilmiştir. Bunlar çoğunlukla çevirilerde yapılan hataları ifade etmek ve doğru şekillerini göstermek şeklinde olmuştur. Bunların bir kısmı Osmanlı Türkçesinden günümüz Türkçesine yapılan çevirilerdeki okuma hatalarını kapsarken, bir kısmı da yabancı dillerden Türkçeye yapılan yanlış tercümelere içermektedir.

İlk tenkit, Türkiye'de Batılı anlamda eleştiri yazarlarından biri olan Nurullah Ataç'ın "Münekkid Hakkında"¹³¹ isimli yazısı için yapılmıştır. Bu yazı, eski harflerle *Akşam* gazetesinde yer almıştır. Konur Ertop, "Bir Açıklama"¹³² adlı yazısında, Nurullah Ataç'ın bu yazısında yer alan okuma yanlışlarına değinerek doğru şekillerini göstermiştir.

Başka bir tartışma eleştirmen Konur Ertop ile edebiyat tarihçisi Asım Bezirci arasında yaşanır. Asım Bezirci'ye ait olan "Yanlışları Düzeltelim"¹³³ adlı yazıda, Konur Ertop'un derlediği yazılardaki kelime yanlışlarına ve onların doğru şekillerine yer verilmiştir. Buna karşılık Konur Ertop, "Yanlışlar Arasında..."¹³⁴ adlı yazısında, Asım Bezirci'nin *Tarık Yahut Endülüis Fethi* adlı kitabındaki kelime yanlışlarını ve onların doğru şekillerini göstermiştir. Asım Bezirci, "Haksız Yorumlar"¹³⁵ adlı yazısında ise Konur Ertop'un yapmış olduğu düzeltmelerden ve eleştirilerin haksızlığından bahsetmiştir.

Yazar ve çevirmen Orhan Suda'nın neden olduğu başka bir tartışma ise "'Teori ve Pratik' ya da Dil Üstünde Kaydırmaca"¹³⁶ adlı yazıyla başlamaktadır. Bu yazıda Mao Zedung'un yazmış olduğu *Teori ve Pratik* adlı kitabı yanlış çeviren N. Olukçu eleştirilmiştir. Çince bilmeyen N. Olukçu, kitabı İngilizce'den çevirmiştir. Orhan Suda, Fransızca çevirisiyle karşılaştığı eserde birçok çeviri hatasına

¹³¹ A.e.

¹³² Konur Ertop, "Bir Açıklama", *Papirüs*, Sayı 5, İstanbul, 1966, s. 45-46.

¹³³ Asım Bezirci, "Yanlışları Düzeltelim", *Papirüs*, Sayı 6, İstanbul, 1966, s. 44-46.

¹³⁴ Konur Ertop, "Yanlışlar Arasında...", *Papirüs*, Sayı 7, İstanbul, 1966, s. 42-45.

¹³⁵ Asım Bezirci, "Haksız Yorumlar", *Papirüs*, Sayı 9, İstanbul, 1967, s. 40-43.

¹³⁶ Orhan Suda, "'Teori ve Pratik' ya da Dil Üstünde Kaydırmaca", *Papirüs*, Sayı 17, İstanbul, 1967, s. 45-47.

rastlamış ve bu yanlışlıkları yazısında göstermiştir. Buna cevap olarak “Sol Yayınları’nın Cevabı”¹³⁷ adlı imzasız bir yazı, Sol Yayınları tarafından kaleme alınmıştır. Burada, Orhan Suda’nın yapmış olduğu eleştirilerin haksız olduğu dile getirilmiştir. Buna karşılık Orhan Suda, “Gene ‘Teori ve Pratik’”¹³⁸ adlı yazısında öne sürdüğü fikirlerin doğru olduğunu tekrar ifade etmiştir.

Selahattin Hilav ise “‘Marx’çı Eleştiri Özel Sayısı’ Üzerine”¹³⁹ ve “‘Marx’çı Eleştiri Özel Sayısı’ Üzerine II”¹⁴⁰ adlı yazılarında, Ferit Edgü, Murat Belge ve Bertan Onaran’ın yaptığı bazı çeviri hatalarına değinmiştir. Buna karşılık Ferit Edgü “Metek ve Çöp”¹⁴¹ ve Murat Belge “Selahattin Hilav’a”¹⁴² adlı yazılarında, bu çeviri hatalarının bilerek yanlış gösterildiğini dile getirmişlerdir. Bu iki yazıya, Selahattin Hilav “Yanlıştan Yanlış”¹⁴³ yazısında cevap vererek yapılan çevirilerin yanlış olduğunu tekrar dile getirmiştir.

Dergide, Mehmet Seyda tarafından başka bir tartışma başlatılmıştır. “Aziz Nesin’e Açık Mektup”¹⁴⁴ adlı yazı, bir edebiyat yarışmasını kazanan Mehmet Seyda’nın ödül alan eserinde yer alan dilbilim yanlışlarını dile getiren Aziz Nesin’e mektup tarzında kaleme alınmıştır. Aziz Nesin’in gösterdiği hataların, aslında hata olmadığı dile getirilmiştir. Aziz Nesin ise “Açık Cevap”¹⁴⁵ adlı yazısında, Mehmet Seyda’nın eserindeki yanlışları, yazarın isteği üzerine tek tek göstermiştir. Mehmet Seyda buna karşılık “Dersimiz Sarf Nahiv”¹⁴⁶ adlı yazısında, Aziz Nesin’in gösterdiklerinin hata olmadığını tekrar dile getirerek, ona ait olan *Böyle Gelmiş Böyle Gitmez* adlı eserindeki hataları göstermiştir.

¹³⁷ İmzasız, “Sol Yayınları’nın Cevabı”, **Papirüs**, Sayı 20, İstanbul, 1968, s. 32-38.

¹³⁸ Orhan Suda, “Gene ‘Teori ve Pratik’”, **Papirüs**, Sayı 23, İstanbul, 1968, s. 46-48.

¹³⁹ Selahattin Hilav, “‘Marx’çı Eleştiri Özel Sayısı’ Üzerine”, **Papirüs**, Sayı 25, İstanbul, 1968, s. 4-11.

¹⁴⁰ Selahattin Hilav, “‘Marx’çı Eleştiri Özel Sayısı’ Üzerine II”, **Papirüs**, Sayı 26, İstanbul, 1968, s. 4-12.

¹⁴¹ Ferit Edgü, “Metek ve Çöp”, **Papirüs**, Sayı 28, İstanbul, 1968, s. 25-34.

¹⁴² Murat Belge, “Selahattin Hilav’a”, **Papirüs**, Sayı 30, İstanbul, 1968, s. 14-16.

¹⁴³ Selahattin Hilav, “Yanlıştan Yanlış”, **Papirüs**, Sayı 32, İstanbul, 1969, s. 16-26.

¹⁴⁴ Mehmet Seyda, “Aziz Nesin’e Açık Mektup”, **Papirüs**, Sayı 11, İstanbul, 1967, s. 42-44.

¹⁴⁵ Aziz Nesin, “Açık Cevap”, **Papirüs**, Sayı 13, İstanbul, 1967, s. 42-47.

¹⁴⁶ Mehmet Seyda, “Dersimiz Sarf Nahiv”, **Papirüs**, Sayı 14, İstanbul, 1967, s. 33-38.

3.1.7. Siyaset ve Bürokrasi

Dergide yayımlanan deneme, eleştiri ve incelemelerin bir başka konusu siyaset ve bürokrasidir. Cemal Süreya, bu konuyu daha çok derginin başyazılarında gündemine almıştır. Siyaset yapmayı gizli kalmış yeteneği olarak tarif eden¹⁴⁷ yazara göre devlet dairelerinde yükselme çoğu zaman bilgi, yetenek ve dürüstlikle değil partizanlık ve buyruklar karşısında eğilip bükülmeye sağlanmaktadır.¹⁴⁸ O, dergide siyasî konuları ele alarak bu konu hakkında da fikir sahibi olduğunu okuruna göstermiştir.

Bu konu hakkında beş yazısı yayımlanan Cemal Süreya'nın imzasız başyazılardan biri olan "Tarihsel Kötümserlik"¹⁴⁹te, Cumhuriyet döneminde yaşanan olumsuzluklardan bahsedilmiştir. Cumhuriyet'in ilan edilmesinden sonra eski kültüre ve edebiyata karşı yapılan savaş dile getirilmiş ve o dönemin sanatçılarının bu fikirler doğrultusunda eser ürettiği vurgulanmıştır. Bu yanlış anlayışın terk edilmesi çağrısında bulunulmuştur.

Sanatçının "Sağcıların Çıkmazı"¹⁵⁰ başlığını taşıyan yazısında ise sağ görüşe sahip olan insanların fikir üretmediğinden ve her zaman sol görüşe sahip olan insanların yaptıklarının tersini gerçekleştirdiğinden bahsedilmiştir.

"Ölü Yasalar"¹⁵¹da, Türkiye'de kanunen yürürlükte olan fakat uygulanmayan yasalardan bahsedilir. Buna örnek olarak doğayı korumak için çıkarılan "gıda maddelerini matbu kâğıtlara sarmak" yasası ile sağlıklı bir nesil oluşturulması için çıkarılan "on sekiz yaşına girmiş her Türk jimnastik yapmaya mecburdur" yasası verilmiştir. Bunlar gibi pek çok uygulanmayan yasa olduğu ve yasaların toplumun ihtiyaçlarına göre güncellenmesi gerektiği ifade edilmiştir.

¹⁴⁷ Zühal Tekkanat, **a.g.e.**, s. 111.

¹⁴⁸ Cemal Süreya, **Aydınlık Yazıları Paçal**, İstanbul, Kaynak Yayınları, 1992, s. 71.

¹⁴⁹ İmzasız, "Tarihsel Kötümserlik", **Papirüs**, Sayı 1, İstanbul, 1966, s. 1-3.

¹⁵⁰ İmzasız, "Sağcıların Çıkmazı", **Papirüs**, Sayı 2, İstanbul, 1966, s. 1-3.

¹⁵¹ İmzasız, "Ölü Yasalar", **Papirüs**, Sayı 10, İstanbul, 1967, s. 1-2.

Yazarın “Atatürkiye”¹⁵² yazısında, Tanzimat döneminden sonra süregelen Batılılaşma çabaları anlatılmıştır. Bu dönemde yaşayan aydınlar da var olan çelişki dile getirilmiştir. Aydınlar, hem Batılılaşma çabalarına karşı çıkmakta hem de Batılılaşmayı başlatan Atatürk’ü övmektedir.

“Doğurgan Tümevarım”¹⁵³ da ise Yeni Osmanlılar ve Jöntürklerden beri yurtda “laik” ve “seçkin” bir kitle oluşturulması çabası dile getirilmiştir. Bu bağlamda devlet tarafından devlete bağlı olan laik ve seçkin bir kitle oluşturulmuş ve her zaman desteklenmiştir. Bu anlayışla yetişen sanatçılar, oluşturdukları eserlerle bu kitle dışında bırakılan halkı etkileme çalışmaları yürütecektir.

Bu konu hakkında bir yazı kaleme almış olan iki yazar vardır. Bunlardan biri olan Seyfettin Başçılar “Halka İnnek”¹⁵⁴ adlı yazısında, siyasetçilerin ve sanatçıların her zaman halkın yanında olması gerektiği ifade edilmiştir. Bu kişiler, halkı bilinçlendirmeli ve demokrasi kültürünün yerleştirilmesi için çabalamalıdır.

Afşar Timuçin, “Soldaki Karmaşa”¹⁵⁵ adlı yazısında, Türkiye’deki sol kavramından ve onunla ilgili fikir karmaşasından bahsetmiş, bu karmaşa hakkında üç neden sıralamıştır. Bunlardan biri, sol devriminin felsefesi, kuramı, tasarısı ve uygulamasının tek elde toplanmak istenmesi; diğeri, sol fikirlere sahip insanların eyleme geçmekten korkmaları; sonuncusu ise sol görüşlü insanların Anadolu’ya açılmamalarıdır.

Tıpkı diğeri türlerde olduğu gibi siyaset ve bürokrasi konusunda da eleştirilmesi gereken noktaları söylemek isteyen bazı sanatçılar, fikirlerini dile getirmiştir. Siyasetin çeşitli devlet kurumlarında etkili olması, bazı yazılarda eleştirilmiştir. Bu yazılardan birini Asım Bezirci kaleme almıştır. “İnce Siyaset”¹⁵⁶ adlı yazıda, Türk Dil Kurumu’nun siyasallaştığı ve politik kararlar verdiği öne sürülmüştür. Örnek olarak da Samim Kocagöz gösterilmiştir. Buna göre Samim

¹⁵² İmzasız, “Atatürkiye”, **Papirüs**, Sayı 18, İstanbul, 1967, s. 1-3.

¹⁵³ İmzasız, “Doğurgan Tümevarım”, **Papirüs**, Sayı 34, İstanbul, 1969, s. 1-5.

¹⁵⁴ Seyfettin Başçılar, “Halka İnnek”, **Papirüs**, Sayı 6, İstanbul, 1966, s. 5-8.

¹⁵⁵ Afşar Timuçin, “Soldaki Karmaşa”, **Papirüs**, Sayı 37, İstanbul, 1969, s. 1-5.

¹⁵⁶ Asım Bezirci, “İnce Siyaset”, **Papirüs**, Sayı 30, İstanbul, 1968, s. 11-13.

Kocagöz, *Yağmurdaki Kız* adlı hikâyesinin kurum tarafından ödüle layık görülmeceğini düşünürken ödülün bu esere verilmiş olması Asım Bezirci'yi şaşırtmış ve işin içine siyasî düşüncelerin girdiğini düşünmüştür. Ayrıca kurumda görevli olan Hikmet Dizdaroğlu'nun bu eser hakkında kaleme almış olduğu bir yazısı da eleştirilmiştir.

3.1.8. Diğer

Papirüs'te süreli yayınlar ve sanatçılara layık görülen ödüllerden bahseden denemeler ve tenkitler de kaleme alınmıştır. Bu tartışmalardan birini Selahattin Hilav başlatmıştır. Selahattin Hilav, süreli yayınların hazırlanması ve yine birtakım çeviri hatalarının düzeltilmesiyle ilgili olan bu tartışmayla ilgili olarak “‘Marx’çı Eleştiri Özel Sayısı’ Üzerine”¹⁵⁷ ve “‘Marx’çı Eleştiri Özel Sayısı’ Üzerine II”¹⁵⁸ adlı yazıları kaleme almıştır. Yazar, *Yeni Dergi*'nin Mayıs ayında yayımlanan *Marx’çı Eleştiri Özel Sayısı*'na değinerek, burada yer alan yazıların uzunluklarını ve yazar seçiminin yetersiz olduğunu belirtmiştir. Ayrıca Murat Belge, Ferit Edgü ve Bertan Onaran'ın yapmış olduğu bazı çeviri hatalarına değinmiş ve bu hataların doğru şekillerini göstermiştir. Bu yazıya cevap olarak ilk yazı Ferit Edgü tarafından kaleme alınmıştır. “Metek ve Çöp”¹⁵⁹ adlı yazısında, *Yeni Dergi*'nin *Marx’çı Eleştiri Özel Sayısı*'nın hazırlanmasındaki zorluklardan bahsedilmiş ve kısa zamanda hazırlanan bu özel sayıda bazı hataların olabileceği dile getirilmiştir. Buna karşılık Ferit Edgü, Selahattin Hilav'ın *Metek ve Çöp* adlı hikâyesindeki bazı çeviri hatalarını göstermiştir. Murat Belge ise “Selahattin Hilav'a”¹⁶⁰ adlı yazısında, Selahattin Hilav'ın bulduğu bazı yanlışların aslında doğru olduğunu ama onun yanlış olarak gösterdiğini ve birçok yerde haksızlık yaptığını dile getirmiştir. Buna ek olarak, Selahattin Hilav'ın *Alman İdeolojisi* adlı kitabında yer alan bazı çeviri hatalarını

¹⁵⁷ Selahattin Hilav, “‘Marx’çı Eleştiri Özel Sayısı’ Üzerine”, **Papirüs**, Sayı 25, İstanbul, 1968, s. 4-11.

¹⁵⁸ Selahattin Hilav, “‘Marx’çı Eleştiri Özel Sayısı’ Üzerine II”, **Papirüs**, Sayı 26, İstanbul, 1968, s. 4-12.

¹⁵⁹ Ferit Edgü, “Metek ve Çöp”, **Papirüs**, Sayı 28, İstanbul, 1968, s. 25-34.

¹⁶⁰ Murat Belge, “Selahattin Hilav'a”, **Papirüs**, Sayı 30, İstanbul, 1968, s. 14-16.

göstermiştir. Bu iki yazıya cevap olarak Selahattin Hilav, “Yanlıştan Yanlışa”¹⁶¹ isimli yazısında, kitaplarında bulunan çevirilerin yanlış olmadığını dile getirmiştir.

Sürelî yayınlarla ilgili bir başka tartışma, Abdülbaki Gölpınarlı tarafından başlatılır. Sanatçı, “Cahit Öztelli’nin Simavna Kadısıoğlu Şeyh Bedreddin’le İlgili Yazılarına Dair”¹⁶² adlı yazısında, Cahit Öztelli’nin *Türk Folklor Araştırmaları* dergisinin 1955 tarihli 73. sayısı ile 1968 tarihli 226. ve 228. sayılarında yer alan Ümmî Sinan’a ait olmayan bir beyiti onunmuş gibi göstermesi ve “Şerifi” mahlasını da “Şerefi” olarak yazması gibi bazı bilgilerin yanlış olduğunu dile getirir. Cahit Öztelli ise “Şeyh Bedreddin Dolayısıyla Gölpınarlı’ya Cevabım”¹⁶³ adlı yazısında, Abdülbaki Gölpınarlı’nın göstermiş olduğu bütün yanlışların doğru olmadığını söyler.

Atilla Özkırmıllı ile Leyla Erbil arasında ise edebiyat camiasında verilen ödüllerle ilgili olarak bir polemik yaşanmıştır. Atilla Özkırmıllı’nın “Bir Soruşturma”¹⁶⁴ adlı yazısında, *Yeni Dergi*’de yer alan Naci Çelik’in yazısına ve Sait Faik Armağanı’nın sonuçlarına değinilmiştir. Naci Çelik bu yazısında, ödüllerin adilce verilmediğini dile getirmiş ve Selim İleri ile Leyla Erbil isimlerini ön plana çıkarmıştır. Atilla Özkırmıllı ise yazısında, Leyla Erbil’in *Gecede* adlı hikâyesini beğenmediğini ifade etmiştir. Buna cevap olarak Leyla Erbil, “Davranış Eleştiren Bir Kabadayıya ve Sait Faik Armağanına Dair”¹⁶⁵ adlı yazısını yayımlamış ve bu yazıda Atilla Özkırmıllı’nın kendisiyle ilgili olan fikirlerini eleştirmiştir.

Papirüs’te yukarıdakilerin dışında, başka konularda da inceleme yazıları yazılmıştır. Anılar ve anı kitapları, antolojiler, sanatçılara ait biyografiler, deneme kitapları, çok sayıda güncel dergi, ders kitapları, dinî kitaplar, fabllar, felsefe kitapları, dönemin ünlü gazetecileri, imlâ kılavuzu ve bazı kanunlar incelenen

¹⁶¹ Selahattin Hilav, “Yanlıştan Yanlışa”, **Papirüs**, Sayı 32, İstanbul, 1969, s. 16-26.

¹⁶² Abdülbaki Gölpınarlı, “Cahit Öztelli’nin Simavna Kadısıoğlu Şeyh Bedreddin’le İlgili Yazılarına Dair”, **Papirüs**, Sayı 37, İstanbul, 1969, s. 6-13.

¹⁶³ Cahit Öztelli, “Şeyh Bedreddin Dolayısıyla Gölpınarlı’ya Cevabım”, **Papirüs**, Sayı 39, İstanbul, 1969, s. 11-19.

¹⁶⁴ Atilla Özkırmıllı, “Bir Soruşturma”, **Papirüs**, Sayı 36, İstanbul, 1969, s. 21-26.

¹⁶⁵ Leyla Erbil, “Davranış Eleştiren Bir Kabadayıya ve Sait Faik Armağanına Dair”, **Papirüs**, Sayı 37, İstanbul, 1969, s. 21-27.

konular arasında yer almıştır. Dört sayı olarak yayımlanan birinci dönemde beş, kırk yedi sayı olarak yayımlanan ikinci dönemde seksen iki, iki sayı olarak yayımlanan üçüncü dönemde ise on bir diğer tür incelemesi yayımlanmıştır. Dergide toplam doksan sekiz diğer tür incelemeleri yer almıştır. Yine yukarıda sıralanan yazarlar dışında A. Leontiev, Ahmet Ada, Ahmet Gürsu, Ahmet İnam, Alain Jouffroy, Ariosto, Behçet Necatigil, Bülent Habora, Doğan Hızlan, Ece Ayhan, Egemen Berköz, Enis Batur, Esin Örucü, Faik Y. Başbuğ, Fikret Ferel, Günel Altıntaş, Hasan Gani, Hasan Mandal, Hayri Öncel, İbrahim Balaban, İsmail Uyaroğlu, İsmet Sungurbey, M. Tahir Abacı, Mahmut Makal, Mehmet Barlas, Mehmet Ergüven, Oğuz Demiralp, Orhan Duru, Oruç Aruoba, Osman Mazlum, Önay Sözer, Özer Kabaş, Rasih Güran, Rauf Mutluay, Refet Özkan, S. Günay Akarsu, Sabahattin Kudret Aksal, Sezer Tansuğ, Şükrü Aktekin, Talayhan Soytürk, Yüksel Pazarkaya ve Ziya Eren'in de yazıları yayımlanmıştır.

3.2. Şiir

Papirüs'ün yayın hayatına girdiği süreçte Türkiye'de pek çok kültürel, edebî ve siyasî gelişme yaşanmıştır. Çok partili sisteme geçildikten sonra on yıllık Demokrat Parti dönemi, 1960'ta yapılan darbeyle son bulmuştur. Yaşanan toplumsal ve siyasal gelişmeler ile yapılan darbe, toplumdaki tüm insanlar gibi şair ve yazarları da etkilemiş ve bu etki sanat eserlerine yansımıştır. 1960'ın ilk zamanlarında, siyasî ortamda yaşanan baskılar ve toplumun çatışmalarla gerilmiş olması, şair ve yazarların ideolojik söylemlerden uzaklaşmalarına neden olmuştur. Hatta kimi sanatçılar, bu baskılara tepki olarak dil ve anlatımı bozmuştur. Bu dönemde Batı sanatının etkisiyle Türk edebiyatında, varoluşçu felsefenin etkileri görülmeye başlamıştır. Ayrıca Dadaizm ve gerçeküstücü anlatım, genç şairler arasında kabul görmüştür. Bu yıllarda şiirde aklın devreden çıkarılarak bilinçdışı ve düş gücünün

olanaklarından yararlanılmaya başlanması daha fazla hissedilmiştir. Tüm bunların sonucu olarak Türk şiirinde İkinci Yeni'nin etkisi görülmeye başlamıştır.¹⁶⁶

Yine bu dönemde, 1961 Anayasasının getirmiş olduğu özgürlükçü ortam ile 1940 dönemi Toplumcu Gerçekçi anlayıştan beslenerek toplumsal şiirler kaleme alan şairler eserlerini oluşturmaya başlamıştır. Siyasal dergilerin sayısında artış görülmüştür. Ülke ve yurt sorunları tekrar gündeme gelmiştir. İkinci Yeni'ye tepki olarak soyuttan somuta, anlamsızlıktan anlamlıya doğru bir yöneliş başlamıştır. Kültür ve sanatta daha fazla toplumsallaşma görülmüştür. Şiirde dil, imge ve yapı yönünden bir yenilik oluşturulmak istenmiş, sanatçılar çağdaş Türk şiirinin temellerini atmışlardır. Bunlar arasında Atıf Behramoğlu, Süreyya Berfe, Kemal Özer, Nihat Behram gibi isimler sıralanabilir.¹⁶⁷

Papirüs'te kendisine en çok yer bulan tür şiirdir. Her sayıda mutlaka şiir yayımlayan ve bunları ağırlıklı olarak çağdaş Türk şiirinden seçen¹⁶⁸ Cemal Süreya'ya göre şiir, dilde yangınlar yaratmak sanatıdır¹⁶⁹, hiçbir zaman önemini kaybetmemiştir, hatta 1940'tan sonra en zengin birikimi oluşturmuştur.¹⁷⁰ Derginin dört sayı olarak yayımlanan birinci döneminde on iki şaire ait toplam on beş şiir yayımlanmıştır. Bu dönemde şiir türüne en çok katkıyı sağlayan şairler, ikişer şiiri yayımlanan Ahmed Arif, Ali Püsküllüoğlu ve Cemal Süreya olmuştur. Kırk yedi sayı olarak yayımlanan ikinci dönemde doksan üç şaire ait toplam dört yüz altmış yedi şiir vardır. Bu dönemde şiiri en çok yayımlanan şair, kırk şiiriyle Turgut Uyar'dır. Cemal Süreya'nın ise yirmi yedi şiiri yayımlanır ve şiiri en çok yayımlanan ikinci şair olarak karşımıza çıkar. Üçüncü, yirmi iki şiirle Sabahattin Kudret Aksal iken yirmi bir şiiri yayımlanan Metin Eloğlu dördüncü sırada yer alır. Ancak bu dönemin birleştirilmiş son sayısı, şairlerin otobiyografilerine ayrılan özel sayı olduğu için, şiire sadece bu son sayıda yer verilmemiştir. İki sayı olarak yayımlanan üçüncü

¹⁶⁶ Şiir türünün edebiyat tarihimizdeki gelişimine dair daha ayrıntılı bilgi için bkz. Alaattin Karaca, **İkinci Yeni Poetikası**, Ankara, Hece Yayınları, 2005, s. 83-84.

¹⁶⁷ **A.e.**, s. 87-89.

¹⁶⁸ Ergun Çınar, **İstanbul'un 100 Süreli Yayını**, İstanbul, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür A. Ş. Yayınları, 2010, s. 88.

¹⁶⁹ Cemal Süreya, **Günler**, 5. bs., İstanbul, YKY, 2016, s. 181.

¹⁷⁰ Cemal Süreya, **Güvercin Curnatası**, Haz. Nursel Duruel, 7. bs., İstanbul, YKY, 2015, s. 178.

dönemde ise on altı şaire ait toplam kırk yedi şiir yayımlanmıştır. Bu dönemde en çok şiiri yayımlanan şair, on altı şiiriyle Fazıl Hüsnü Dağlarca olur. Ayrıca derginin sayılarına baktığımızda en çok şiir, birinci dönemin 1. ve 2. sayılarında beş, ikinci dönemin 41. sayısında yüz kırk beş, üçüncü dönemin 2. sayısında ise yirmi dokuz olarak göze çarpmaktadır.¹⁷¹

Kırk şiiri yayımlanan Turgut Uyar, İkinci Yeni hareketinin önemli şairleri arasında yer almaktadır. İlk şiirlerinde kendinden önceki ulusçu-hececi şairleri örnek alan sanatçı, daha sonra İkinci Yeni anlayışının özelliklerini şiirlerine yansıtmıştır. Şair, *Dünyanın En Güzel Arabistanı* ismini taşıyan eserini yayımladıktan sonra İkinci Yeni anlayışına uygun şiirler ortaya koymaya başlamıştır. Bundan sonra şiir dili karmaşık, kapalı ve zor anlaşılabilir bir hale gelmiştir.¹⁷² Turgut Uyar, genç şairlerin kendisinden yaşça büyük bir şairi örnek alarak ondan etkilenebileceğini ifade etmiştir, ancak ona göre şiir etkilenme alanı değildir, tam tersine alınan etkilere verilen bir tepkidir.¹⁷³ Cemal Süreya, şairlerin hası olarak nitelediği Turgut Uyar'ın ölümüyle, Türk şiirinin Nazım Hikmet'ten sonraki en büyük kaybı yaşadığını dile getirmiştir.¹⁷⁴

Turgut Uyar'ın “Biten Bir Yaz’a Gazel”¹⁷⁵, “Bir Oda Güneşine”¹⁷⁶, “Gidelim Serv ü Revanım Yürü Sadabad’a”¹⁷⁷, “Islak Çeltikler’e”¹⁷⁸, “Ürkek İrmaklar’a”¹⁷⁹ ve “Baharı Bekleyen’e”¹⁸⁰ adlı şiirleri doğadan; “Sulfata’ya”¹⁸¹, “Cahil Beşir’e”¹⁸², “Altıparmaklı Çocuk’a”¹⁸³, “Terleyen’e”¹⁸⁴ ve “Haydi İzmir’e”¹⁸⁵ adlı şiirleri kişiye

¹⁷¹ Bu şiirlerin künyeleri dizin kısmında yer almaktadır.

¹⁷² Alaattin Karaca, **a.g.e.**, s. 104.

¹⁷³ Cemal Süreya, **Güvercin Curnatası**, Haz. Nursel Duruel, 7. bs., İstanbul, YKY, 2015, s. 84.

¹⁷⁴ Cemal Süreya, **Günler**, 5. bs., İstanbul, YKY, 2016, s. 134.

¹⁷⁵ Turgut Uyar, “Biten Bir Yaz’a Gazel”, **Papirüs**, Sayı 11, İstanbul, 1967, s. 32 ; Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 142.

¹⁷⁶ Turgut Uyar, “Bir Oda Güneşine”, **Papirüs**, Sayı 19, İstanbul, 1967, s. 23.

¹⁷⁷ Turgut Uyar, “Gidelim Serv ü Revanım Yürü Sadabad’a”, **Papirüs**, Sayı 19, İstanbul, 1967, s. 24-25.

¹⁷⁸ Turgut Uyar, “Islak Çeltikler’e”, **Papirüs**, Sayı 20, İstanbul, 1968, s. 20.

¹⁷⁹ Turgut Uyar, “Ürkek İrmaklar’a”, **Papirüs**, Sayı 20, İstanbul, 1968, s. 20-21.

¹⁸⁰ Turgut Uyar, “Baharı Bekleyen’e”, **Papirüs**, Sayı 25, İstanbul, 1968, s. 49.

¹⁸¹ Turgut Uyar, “Sulfata’ya”, **Papirüs**, Sayı 18, İstanbul, 1967, s. 25.

¹⁸² Turgut Uyar, “Cahil Beşir’e”, **Papirüs**, Sayı 18, İstanbul, 1967, s. 27.

¹⁸³ Turgut Uyar, “Altıparmaklı Çocuk’a”, **Papirüs**, Sayı 20, İstanbul, 1968, s. 19.

¹⁸⁴ Turgut Uyar, “Terleyen’e”, **Papirüs**, Sayı 23, İstanbul, 1968, s. 28.

seslenişten; “Hemofili”¹⁸⁶, “İyimser Bir Sonuca Gazel”¹⁸⁷ ve “Biraz Daha”¹⁸⁸ adlı şiirleri ölümden; “Meclis-i Mebusan’a”¹⁸⁹, “Baharat Yolu”¹⁹⁰ ve “Susuzluk’a”¹⁹¹ adlı şiirleri tarihten; “Yokuş Yol’a”¹⁹² ve “Çok Üşümek”¹⁹³ adlı şiirleri geçmişten; “Başlangıç Olarak”¹⁹⁴ ve “Gezginciye Ağıt Olarak”¹⁹⁵ adlı şiirleri anılardan; “Açıklamalar”¹⁹⁶ adlı şiiri kişinin iç dünyasından; “Hızla Gelişecek Kalbimiz”¹⁹⁷ adlı şiiri geleceğe umutla bakmadan; “Yâd”¹⁹⁸ adlı şiiri geçmişe duyulan özleminden; “Büyük Saat”¹⁹⁹ adlı şiiri hayat ve dünyayı algılayış şeklinden; “Büyüyüp Giden Hüzüne Gazel”²⁰⁰ adlı şiiri hüzünden; “Su Yorumcularına Gazel”²⁰¹ adlı şiiri kişinin aklından geçenlerden; “Biraz Daha”²⁰² adlı şiiri dünyanın geçiciliğinden; “Büyük Gurbetçi”²⁰³ adlı şiiri göç etme ve gurbetten; “Çağrılmış’a”²⁰⁴ adlı şiiri çağrılan kişilere hitaptan; “Münacaat”²⁰⁵ adlı şiiri dinden; “Kar Altında, Evde”²⁰⁶ adlı şiiri istekten; “Karşılıklı Çekilmişti Duvarlar”²⁰⁷ adlı şiiri savaştan; “Vesika I: İdincik Kadısına”²⁰⁸ adlı şiiri hukuktan; “Eksik Kırık Bardaklar”²⁰⁹ adlı şiiri yalnızlıktan; “Göge Bakma Durağı”²¹⁰ adlı şiiri aşktan; “Yavaşça Oluyor Ellerime”²¹¹ adlı şiiri

¹⁸⁵ Turgut Uyar, “Haydi İzmir’e”, **Papirüs**, Sayı 30, İstanbul, 1968, s. 42-43.

¹⁸⁶ Turgut Uyar, “Hemofili”, **Papirüs**, Sayı 9, İstanbul, 1967, s. 14-16.

¹⁸⁷ Turgut Uyar, “İyimser Bir Sonuca Gazel”, **Papirüs**, Sayı 11, İstanbul, 1967, s. 32.

¹⁸⁸ Turgut Uyar, “Biraz Daha”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 142-145.

¹⁸⁹ Turgut Uyar, “Meclis-i Mebusan’a”, **Papirüs**, Sayı 19, İstanbul, 1967, s. 23.

¹⁹⁰ Turgut Uyar, “Baharat Yolu”, **Papirüs**, Sayı 22, İstanbul, 1968, s. 27-30.

¹⁹¹ Turgut Uyar, “Susuzluk’a”, **Papirüs**, Sayı 23, İstanbul, 1968, s. 29.

¹⁹² Turgut Uyar, “Yokuş Yol’a”, **Papirüs**, Sayı 25, İstanbul, 1968, s. 48.

¹⁹³ Turgut Uyar, “Çok Üşümek”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 140.

¹⁹⁴ Turgut Uyar, “Başlangıç Olarak”, **Papirüs**, Sayı 32, İstanbul, 1969, s. 45-46.

¹⁹⁵ Turgut Uyar, “Gezginciye Ağıt Olarak”, **Papirüs**, Sayı 32, İstanbul, 1969, s. 46.

¹⁹⁶ Turgut Uyar, “Açıklamalar”, **Papirüs**, Sayı 3, İstanbul, 1966, s. 22-24.

¹⁹⁷ Turgut Uyar, “Hızla Gelişecek Kalbimiz”, **Papirüs**, Sayı 4, İstanbul, 1966, s. 22-24.

¹⁹⁸ Turgut Uyar, “Yâd”, **Papirüs**, Sayı 4, İstanbul, 1966, s. 55.

¹⁹⁹ Turgut Uyar, “Büyük Saat”, **Papirüs**, Sayı 5, İstanbul, 1966, s. 55.

²⁰⁰ Turgut Uyar, “Büyüyüp Giden Hüzüne Gazel”, **Papirüs**, Sayı 11, İstanbul, 1967, s. 33.

²⁰¹ Turgut Uyar, “Su Yorumcularına Gazel”, **Papirüs**, Sayı 11, İstanbul, 1967, s. 33.

²⁰² Turgut Uyar, “Biraz Daha”, **Papirüs**, Sayı 15, İstanbul, 1967, s. 20-22.

²⁰³ Turgut Uyar, “Büyük Gurbetçi”, **Papirüs**, Sayı 16, İstanbul, 1967, s. 66-67.

²⁰⁴ Turgut Uyar, “Çağrılmış’a”, **Papirüs**, Sayı 18, İstanbul, 1967, s. 26.

²⁰⁵ Turgut Uyar, “Münacaat”, **Papirüs**, Sayı 22, İstanbul, 1968, s. 26-27.

²⁰⁶ Turgut Uyar, “Kar Altında, Evde”, **Papirüs**, Sayı 28, İstanbul, 1968, s. 51.

²⁰⁷ Turgut Uyar, “Karşılıklı Çekilmişti Duvarlar”, **Papirüs**, Sayı 31, İstanbul, 1969, s. 43.

²⁰⁸ Turgut Uyar, “Vesika I: İdincik Kadısına”, **Papirüs**, Sayı 32, İstanbul, 1969, s. 46-47.

²⁰⁹ Turgut Uyar, “Eksik Kırık Bardaklar”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 138.

²¹⁰ Turgut Uyar, “Göge Bakma Durağı”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 139.

²¹¹ Turgut Uyar, “Yavaşça Oluyor Ellerime”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 140-141.

değişimden; “Kurtarmak Bütün Kaygıları”²¹² adlı şiiri gelecekte yapılacaklardan; “Atlı Karınca”²¹³ adlı şiiri ise hayal kırıklığından bahseder.

Cemal Süreya’ya göre Türk şiirinde anlamsız ilk deneyen şair²¹⁴ olan Fazıl Hüsni Dağlarca, en çok şiiri yayımlanan şairler arasındadır. Cemal Süreya, ne hiçbir şairin Fazıl Hüsni Dağlarca gibi yazabileceğini ne de Fazıl Hüsni Dağlarca’nın başka bir şair gibi yazabileceğini söylemiştir. Ona göre Fazıl Hüsni Dağlarca, Türk şiirinde varlığını ve değerini bu özelliğiyle tek olmaktan almaktadır.²¹⁵

Yazılarının kıvılcama yeri olarak Türkçeyi işaret eden²¹⁶ Fazıl Hüsni Dağlarca, otuz dört şiiriyle karşımıza çıkmaktadır. Şiirlerinde çoğunlukla toplumsal duyarlılıkları ön plana çıkaran sanatçıya göre şiir topluma hizmet etmelidir. Fazıl Hüsni Dağlarca, bu fikirlerini *Papirüs*’ün kendisiyle yaptığı söyleşide de şu şekilde dile getirmiştir:

“Bir sanatçı toplumun siyasal yapısındaki bozukluğu, toplumunu ezen, geri bırakan nedenleri duymalı ve ona karşı çıkmalıdır. Toplumunun yaşamasına ilgisiz, kendi bireyliği içine kapalı bir sanatçının artık kendine de, kendi toplumuna da bir şey söyleyeceğine inanmıyorum.”²¹⁷

Fazıl Hüsni Dağlarca’nın “Başlama”²¹⁸, “Daha Sevişmek”²¹⁹, “Dokunusuz”²²⁰, “Karanlığı Tutmak”²²¹, “Kokudan Uyuyamamak”²²² ve “Çiçek”²²³ adlı şiirleri cinsellikten; “Yaprak Uğrusu”²²⁴, “Onların Yaşı Bize”²²⁵ ve “Bitmez

²¹² Turgut Uyar, “Kurtarmak Bütün Kaygıları”, *Papirüs*, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 141-142.

²¹³ Turgut Uyar, “Atlı Karınca”, *Papirüs*, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 145-146.

²¹⁴ Cemal Süreya, *Şapkam Dolu Çiçeklerle*, Haz. Selahattin Özpallabıyıklar, 7. bs., İstanbul, YKY, 2017, s. 62.

²¹⁵ *A.e.*, s. 70.

²¹⁶ Nurdane Özdemir, “Şiirin Koca Çınarı: Fazıl Hüsni Dağlarca”, *Dil Dergisi*, Sayı 64, Ankara, 1998, s. 75.

²¹⁷ İbrahim Kutluk, Tahsin Saraç, Cemal Süreya, Gündüz Akıncı, “Dağlarca’nın Dedikleri Demedikleri”, *Papirüs*, Sayı 1, İstanbul, 1980, s. 99.

²¹⁸ Fazıl Hüsni Dağlarca, “Başlama”, *Papirüs*, Sayı 1, İstanbul, 1980, s. 52.

²¹⁹ Fazıl Hüsni Dağlarca, “Daha Sevişmek”, *Papirüs*, Sayı 1, İstanbul, 1980, s. 52.

²²⁰ Fazıl Hüsni Dağlarca, “Dokunusuz”, *Papirüs*, Sayı 2, İstanbul, 1981, s. 50.

²²¹ Fazıl Hüsni Dağlarca, “Karanlığı Tutmak”, *Papirüs*, Sayı 2, İstanbul, 1981, s. 50.

²²² Fazıl Hüsni Dağlarca, “Kokudan Uyuyamamak”, *Papirüs*, Sayı 2, İstanbul, 1981, s. 51.

²²³ Fazıl Hüsni Dağlarca, “Çiçek”, *Papirüs*, Sayı 2, İstanbul, 1981, s. 51.

²²⁴ Fazıl Hüsni Dağlarca, “Yaprak Uğrusu”, *Papirüs*, Sayı 20, İstanbul, 1968, s. 16.

²²⁵ Fazıl Hüsni Dağlarca, “Onların Yaşı Bize”, *Papirüs*, Sayı 20, İstanbul, 1968, s. 16.

Tükenmez Sevgi”²²⁶ adlı şiirleri doğadan; “Tapınaktaki”²²⁷, “Kocaman Olan”²²⁸ ve “Eylem Değiştirmek”²²⁹ adlı şiirleri zıtlıklardan; “Dolunay”²³⁰, “İçerdeki Yalaz”²³¹ ve “Bezenmek”²³² adlı şiirleri insan bedeninden; “Karşı Ağız”²³³ ve “İç ağız”²³⁴ adlı şiirleri insanlardan; “Parlamalar”²³⁵ ve “Konuşmalar”²³⁶ adlı şiirleri karşılıklı konuşmalardan; “Yavaşlayan Ömür”²³⁷ adlı şiiri ölümden; “Kızılırmak Kıyıları”²³⁸ adlı şiiri Anadolu’dan; “Gece Örü”²³⁹ adlı şiiri kadından; “Kuşörü”²⁴⁰ adlı şiiri çocuktan; “Ulu Mutluluk”²⁴¹ adlı şiiri mutluluktan; “Kara Sokak”²⁴² adlı şiiri geceden; “Öteki Uzunluk”²⁴³ adlı şiiri avcılıktan; “Yön Varlığı”²⁴⁴ adlı şiiri yokluktan; “Mavi Kuşa Ağıt”²⁴⁵ adlı şiiri kötülüğe karşı susmaktan; “Ardındaki”²⁴⁶ adlı şiiri görünenin ötesinden; “Başsız”²⁴⁷ adlı şiiri bir durumun öncesinden; “Delî”²⁴⁸ adlı şiiri delilikten; “İçerik”²⁴⁹ adlı şiiri sevgiden; “Yeryüzülük”²⁵⁰ adlı şiiri yeryüzünden; “Yaşama”²⁵¹ adlı şiiri ise aşktan bahseder.

Muzaffer İlhan Erdost tarafından genç ozanlarımızın en güçlülerinden biri²⁵², Hasan Akarsu’ya göre de şiir üzerine hep düşünen ozan²⁵³ olarak nitelendirilen

²²⁶ Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Bitmez Tükenmez Sevgi”, **Papirüs**, Sayı 20, İstanbul, 1968, s. 17.

²²⁷ Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Tapınaktaki”, **Papirüs**, Sayı 20, İstanbul, 1968, s. 17.

²²⁸ Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Kocaman Olan”, **Papirüs**, Sayı 2, İstanbul, 1981, s. 50.

²²⁹ Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Eylem Değiştirmek”, **Papirüs**, Sayı 2, İstanbul, 1981, s. 51.

²³⁰ Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Dolunay”, **Papirüs**, Sayı 1, İstanbul, 1980, s. 52.

²³¹ Fazıl Hüsnü Dağlarca, “İçerdeki Yalaz”, **Papirüs**, Sayı 1, İstanbul, 1980, s. 52.

²³² Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Bezenmek”, **Papirüs**, Sayı 2, İstanbul, 1981, s. 51.

²³³ Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Karşı Ağız”, **Papirüs**, Sayı 20, İstanbul, 1968, s. 17.

²³⁴ Fazıl Hüsnü Dağlarca, “İç ağız”, **Papirüs**, Sayı 20, İstanbul, 1968, s. 17.

²³⁵ Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Parlamalar”, **Papirüs**, Sayı 2, İstanbul, 1981, s. 50.

²³⁶ Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Konuşmalar”, **Papirüs**, Sayı 2, İstanbul, 1981, s. 50.

²³⁷ Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Yavaşlayan Ömür”, **Papirüs**, Sayı 1, İstanbul, 1966, s. 55.

²³⁸ Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Kızılırmak Kıyıları”, **Papirüs**, Sayı 1, İstanbul, 1966, s. 56.

²³⁹ Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Gece Örü”, **Papirüs**, Sayı 20, İstanbul, 1968, s. 16.

²⁴⁰ Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Kuşörü”, **Papirüs**, Sayı 20, İstanbul, 1968, s. 16.

²⁴¹ Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Ulu Mutluluk”, **Papirüs**, Sayı 20, İstanbul, 1968, s. 16.

²⁴² Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Kara Sokak”, **Papirüs**, Sayı 20, İstanbul, 1968, s. 17.

²⁴³ Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Öteki Uzunluk”, **Papirüs**, Sayı 20, İstanbul, 1968, s. 17-18.

²⁴⁴ Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Yön Varlığı”, **Papirüs**, Sayı 20, İstanbul, 1968, s. 18.

²⁴⁵ Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Mavi Kuşa Ağıt”, **Papirüs**, Sayı 20, İstanbul, 1968, s. 18.

²⁴⁶ Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Ardındaki”, **Papirüs**, Sayı 20, İstanbul, 1968, s. 18.

²⁴⁷ Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Başsız”, **Papirüs**, Sayı 20, İstanbul, 1968, s. 18.

²⁴⁸ Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Delî”, **Papirüs**, Sayı 20, İstanbul, 1968, s. 18.

²⁴⁹ Fazıl Hüsnü Dağlarca, “İçerik”, **Papirüs**, Sayı 1, İstanbul, 1980, s. 52.

²⁵⁰ Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Yeryüzülük”, **Papirüs**, Sayı 2, İstanbul, 1981, s. 50.

²⁵¹ Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Yaşama”, **Papirüs**, Sayı 2, İstanbul, 1981, s. 51.

²⁵² Cemal Süreya, **Güvercin Curnatası**, Haz. Nursel Duruel, 7. bs., İstanbul, YKY, 2015, s. 19.

²⁵³ Hasan Akarsu, **Şiirler Değdi Sevdaya**, İstanbul, Gerçek Sanat Yayınları, 2000, s. 28.

Cemal Süreya, otuz üç şiir yayımlamıştır. O, diğer İkinci Yeni şairlerinden farklı olarak, şiir yazmaya kendinden önceki şairlere öykünerek değil kendi şiir anlayışını ilk şiirinden itibaren oluşturmaya başlamıştır.²⁵⁴ Hayatta olup biten ve insanı ilgilendiren her şeyin, şiirin konusu olabileceğini²⁵⁵ ve şiir dilinin günlük konuşma dilinden çok fazla uzaklaşmaması gerektiğini düşünen²⁵⁶ Cemal Süreya, şiirin toplumsal olması diye kesin bir zorunluluğu olmadığını²⁵⁷ savunarak kendi şiirini şöyle tarif etmiştir:

Erotik bir şiirdir benimki. Sanırım en belirgin özelliği budur. Dipte tarih içinde uygarlık ve varolma sorunu tartışılır. Mitler, günlük hayatın küçük olaylarına dağılarak somutlaşır.²⁵⁸

Bir kitapta iyi birkaç şiir varsa, bir de genellikle bir tutarlılık, bütünlük varsa, o kitabın iyi bir yapıt olabileceğini²⁵⁹ ifade eden Cemal Süreya'nın "Ülke"²⁶⁰, "İki Şey"²⁶¹, "Sevda Sözleri"²⁶², "Üvercinka"²⁶³ ve "Taşırın Damla"²⁶⁴ adlı şiirleri aşktan; "Çay Bahçesi"²⁶⁵, "Yeraltı"²⁶⁶ ve "Göçebe"²⁶⁷ adlı şiirleri anılardan; "Ortadoğu I"²⁶⁸, "Ortadoğu II"²⁶⁹ ve "Ortadoğu III"²⁷⁰ adlı şiirleri medeniyetlerden; "Aslan Heykelleri"²⁷¹ ve "San"²⁷² adlı şiirleri sevgiden; "555 K"²⁷³ ve "Ğ

²⁵⁴ Alaattin Karaca, **a.g.e.**, s. 109.

²⁵⁵ Cemal Süreya, **Şapkam Dolu Çiçeklerle**, Haz. Selahattin Özpabalıyıklar, 7. bs., İstanbul, YKY, 2017, s. 372.

²⁵⁶ **A.e.**, s. 294.

²⁵⁷ Cemal Süreya, **Güvercin Curnatası**, Haz. Nursel Duruel, 7. bs., İstanbul, YKY, 2015, s. 22.

²⁵⁸ Atilla Özkırımlı, **Türk Edebiyatı Tarihi**, Cilt I, İstanbul, İnkılâp Kitabevi, 2004, s. 273.

²⁵⁹ Cemal Süreya, **Güvercin Curnatası**, Haz. Nursel Duruel, 7. bs., İstanbul, YKY, 2015, s. 64.

²⁶⁰ Cemal Süreya, "Ülke", **Papirüs**, Sayı 2, Ankara, 1961, s. 4.

²⁶¹ Cemal Süreya, "İki Şey", **Papirüs**, Sayı 9, İstanbul, 1967, s. 18-19.

²⁶² Cemal Süreya, "Sevda Sözleri", **Papirüs**, Sayı 21, İstanbul, 1968, s. 26-27 ; Sayı 24, İstanbul, 1968, s. 36-37 ; Sayı 25, İstanbul, 1968, s. 50-51 ; Sayı 26, İstanbul, 1968, s. 37-39 ; Sayı 28, İstanbul, 1968, s. 52-53 ; Sayı 32, İstanbul, 1969, s. 50-52 ; Sayı 36, İstanbul, 1969, s. 36-37 ; Sayı 38, İstanbul, 1969, s. 44-46 ; Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 126-127.

²⁶³ Cemal Süreya, "Üvercinka", **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 119-120.

²⁶⁴ Cemal Süreya, "Taşırın Damla", **Papirüs**, Sayı 2, İstanbul, 1981, s. 52-53.

²⁶⁵ Cemal Süreya, "Çay Bahçesi", **Papirüs**, Sayı 35, İstanbul, 1969, s. 41.

²⁶⁶ Cemal Süreya, "Yeraltı", **Papirüs**, Sayı 40, İstanbul, 1969, s. 46-47.

²⁶⁷ Cemal Süreya, "Göçebe", **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 122-124.

²⁶⁸ Cemal Süreya, "Ortadoğu I", **Papirüs**, Sayı 13, İstanbul, 1967, s. 34-35.

²⁶⁹ Cemal Süreya, "Ortadoğu II", **Papirüs**, Sayı 14, İstanbul, 1967, s. 24-26.

²⁷⁰ Cemal Süreya, "Ortadoğu III", **Papirüs**, Sayı 15, İstanbul, 1967, s. 34-35.

²⁷¹ Cemal Süreya, "Aslan Heykelleri", **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 120.

²⁷² Cemal Süreya, "San", **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 121.

²⁷³ Cemal Süreya, "555 K", **Papirüs**, Sayı 1, Ankara, 1960, s. 1.

Vitamini”²⁷⁴ adlı şiirleri siyasetten; “Şimdi Utançtır Tanelenen”²⁷⁵ ve “Kurt”²⁷⁶ adlı şiirleri doğadan; “Behçet Necatigil Şiirlerini Nereye Yazardı”²⁷⁷ ve “Bir Büst İçin Elli Yıl Sonra Söylenmiştir”²⁷⁸ adlı şiirleri başka kişilerden; “Yarımada”²⁷⁹ adlı şiiri hayattan; “Kalın Abdal”²⁸⁰ adlı şiiri ölümden; “Mardin”²⁸¹ adlı şiiri şehir güzelliğinden; “Öğle Üstü”²⁸² adlı şiiri yalnızlıktan; “Türkü”²⁸³ adlı şiiri ise hayatın anlamından bahseder.

Sabahattin Kudret Aksal, yirmi iki şiirle, şiiri en çok yayımlanan şairler arasında dördüncü sıradadır. Şair, şiirin tek bir tanımının değil birden fazla tanımının yapılabileceğini dile getirir. O, şiirin edebiyatın özü olduğuna inanmış, insandaki duygu ve düşüncelerle oluşturulduğunu söylemiştir. Şiirin, dil içinde bir dil olduğunu ifade eden Sabahattin Kudret Aksal, bu dilin yalın olması gerektiğine dikkat çekmiş, şiirlerinin merkezine insanı almıştır.²⁸⁴ Şiirlerinde birçok şairin etkisi altında kaldığını²⁸⁵ ifade eden sanatçının dergide, bir denemesi dışında sadece şiirleri yayımlanmıştır.

Sabahattin Kudret Aksal’ın “Karanfiller”²⁸⁶, “Sürüler”²⁸⁷ ve “Kargalar”²⁸⁸ adlı şiirleri doğadan; “Çok Uzun”²⁸⁹ ve “Eskimiş Bir Güneş”²⁹⁰ adlı şiirleri

²⁷⁴ Cemal Süreya, “Ğ Vitamini”, **Papirüs**, Sayı 2, İstanbul, 1981, s. 53.

²⁷⁵ Cemal Süreya, “Şimdi Utançtır Tanelenen”, **Papirüs**, Sayı 1, İstanbul, 1966, s. 19.

²⁷⁶ Cemal Süreya, “Kurt”, **Papirüs**, Sayı 2, İstanbul, 1966, s. 26-27 ; Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 124-126.

²⁷⁷ Cemal Süreya, “Behçet Necatigil Şiirlerini Nereye Yazardı”, **Papirüs**, Sayı 1, İstanbul, 1980, s. 55.

²⁷⁸ Cemal Süreya, “Bir Büst İçin Elli Yıl Sonra Söylenmiştir”, **Papirüs**, Sayı 2, İstanbul, 1981, s. 53.

²⁷⁹ Cemal Süreya, “Yarımada”, **Papirüs**, Sayı 7, İstanbul, 1966, s. 20-21.

²⁸⁰ Cemal Süreya, “Kalın Abdal”, **Papirüs**, Sayı 16, İstanbul, 1967, s. 65.

²⁸¹ Cemal Süreya, “Mardin”, **Papirüs**, Sayı 30, İstanbul, 1968, s. 44.

²⁸² Cemal Süreya, “Öğle Üstü”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 121.

²⁸³ Cemal Süreya, “Türkü”, **Papirüs**, Sayı 43, İstanbul, 1970, s. 40.

²⁸⁴ Arif Yılmaz, **Sabahattin Kudret Aksal’ın Hayatı, Sanatı ve Şiirleri Üzerinde Bir Araştırma**, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Doktora Tezi), Ankara, 2004, s. 120-130.

²⁸⁵ Cemal Süreya, **Aydınlık Yazıları Paçal**, İstanbul, Kaynak Yayınları, 1992, s. 85.

²⁸⁶ S[abahattin] Kudret Aksal, “Karanfiller”, **Papirüs**, Sayı 14, İstanbul, 1967, s. 22 ; Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 22.

²⁸⁷ Sabahattin Kudret Aksal, “Sürüler”, **Papirüs**, Sayı 17, İstanbul, 1967, s. 31 ; Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 23.

²⁸⁸ Sabahattin Kudret Aksal, “Kargalar”, **Papirüs**, Sayı 28, İstanbul, 1968, s. 47-48.

²⁸⁹ Sabahattin Kudret Aksal, “Çok Uzun”, **Papirüs**, Sayı 17, İstanbul, 1967, s. 31 ; Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 23.

²⁹⁰ Sabahattin Kudret Aksal, “Eskimiş Bir Güneş”, **Papirüs**, Sayı 35, İstanbul, 1969, s. 39.

geçmişten “Ve Gece Uzattı”²⁹¹ ve “En Keskin Bıçağı”²⁹² adlı şiirleri ruhsal durumdan; “Eşik”²⁹³ ve “Gecede”²⁹⁴ adlı şiirleri anılardan; “Ölü”²⁹⁵ adlı şiiri ölümden; “Külrengi”²⁹⁶ adlı şiiri çevreden; “Yedikçe”²⁹⁷ adlı şiiri yetinmeyi bilmemekten; “Sokak”²⁹⁸ adlı şiiri hayattan; “Bir Kadın”²⁹⁹ adlı şiiri kadından; “Dolu Dizgin”³⁰⁰ adlı şiiri tarihten; “Kurşun”³⁰¹ adlı şiiri pişmanlıklardan; “İkili”³⁰² adlı şiiri ise yalnızlıktan bahseder.

Cemal Süreya’ya göre her yanıyla, sapına kadar şair, delikanlı, ödünsüz ve İstanbullu olan³⁰³ Metin Eloğlu’nun yirmi bir şiiri yayımlanmıştır. Edebî hayatı küçük yaşlarda başlayan Metin Eloğlu’nun ilk şiiri olan *Sabah Şarkısı*, 1943 yılında *Kovan* dergisinde yayımlanmıştır. Türk edebiyatındaki asıl konumunu ise 1951 yılında yayımlanmış olduğu *Düdüklü Tencere* adlı kitabıyla kazanmıştır.³⁰⁴ Sanatçı şiirlerinde açık ve anlaşılır bir dil kullanmıştır.

Metin Eloğlu’nun “Avlak”³⁰⁵, “Kanca”³⁰⁶, “Hasan’lı Eşik”³⁰⁷, “Kalıncacık”³⁰⁸ ve “Kavşak”³⁰⁹ adlı şiirleri aşktan; “Kulunç”³¹⁰ ve “Ne”³¹¹ adlı şiirleri geçmişten; “Gele”³¹² ve “Belgevşekliği’nden Homeros’a”³¹³ adlı şiirleri hitaptan; “Değe”³¹⁴ adlı

²⁹¹ S[abahattin] Kudret Aksal, “Ve Gece Uzattı”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 23.

²⁹² S[abahattin] Kudret Aksal, “En Keskin Bıçağı”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 24.

²⁹³ Sabahattin Kudret Aksal, “Eşik”, **Papirüs**, Sayı 22, İstanbul, 1968, s. 25.

²⁹⁴ Sabahattin Kudret Aksal, “Gecede”, **Papirüs**, Sayı 35, İstanbul, 1969, s. 39.

²⁹⁵ Sabahattin Kudret Aksal, “Ölü”, **Papirüs**, Sayı 17, İstanbul, 1967, s. 31 ; Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 22.

²⁹⁶ Sabahattin Kudret Aksal, “Külrengi”, **Papirüs**, Sayı 17, İstanbul, 1967, s. 31 ; Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 23.

²⁹⁷ Sabahattin Kudret Aksal, “Yedikçe”, **Papirüs**, Sayı 10, İstanbul, 1967, s. 24-25.

²⁹⁸ Sabahattin Kudret Aksal, “Sokak”, **Papirüs**, Sayı 22, İstanbul, 1968, s. 24-25.

²⁹⁹ Sabahattin Kudret Aksal, “Bir Kadın”, **Papirüs**, Sayı 22, İstanbul, 1968, s. 25.

³⁰⁰ S[abahattin] Kudret Aksal, “Dolu Dizgin”, **Papirüs**, Sayı 31, İstanbul, 1969, s. 42.

³⁰¹ Sabahattin Kudret Aksal, “Kurşun”, **Papirüs**, Sayı 35, İstanbul, 1969, s. 39.

³⁰² Sabahattin Kudret Aksal, “İkili”, **Papirüs**, Sayı 43, İstanbul, 1970, s. 35.

³⁰³ Cemal Süreya, **Günler**, 5. bs., İstanbul, YKY, 2016, s. 151-152.

³⁰⁴ Soner Akpınar, Hatice Çalışkan, “Metin Eloğlu’nun Şiirlerinde Mizah Öğeleri”, **Türkoloji Dergisi**, Cilt XIX, Sayı 2, Ankara, 2012, s. 9.

³⁰⁵ Metin Eloğlu, “Avlak”, **Papirüs**, Sayı 15, İstanbul, 1967, s. 24.

³⁰⁶ Metin Eloğlu, “Kanca”, **Papirüs**, Sayı 22, İstanbul, 1968, s. 31.

³⁰⁷ Metin Eloğlu, “Hasan’lı Eşik”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 68.

³⁰⁸ Metin Eloğlu, “Kalıncacık”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 69.

³⁰⁹ Metin Eloğlu, “Kavşak”, **Papirüs**, Sayı 44, İstanbul, 1970, s. 39.

³¹⁰ Metin Eloğlu, “Kulunç”, **Papirüs**, Sayı 5, İstanbul, 1966, s. 23 ; Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 70-71.

³¹¹ Metin Eloğlu, “Ne”, **Papirüs**, Sayı 22, İstanbul, 1968, s. 31.

³¹² Metin Eloğlu, “Gele”, **Papirüs**, Sayı 11, İstanbul, 1967, s. 31.

şiiiri yurttan; “Kuşmaz”³¹⁵ adlı şiiiri eleştiriden; “Gözdağı”³¹⁶ adlı şiiiri tehditten; “Sakırğa”³¹⁷ adlı şiiiri isyandan; “Erken Bunama”³¹⁸ adlı şiiiri öngörüden; “Doğacıl Dörtlemeler”³¹⁹ adlı şiiiri doğadan; “Böbür”³²⁰ adlı şiiiri özgürlükten; “Çılğar”³²¹ adlı şiiiri özlemeden; “Çıt”³²² adlı şiiiri yalnızlıktan; “Kaşağı”³²³ adlı şiiiri ise yaşamdan bahseder.

Sezai Karakoç tarafından İkinci Yeni hareketinin öncüsü olarak görülen³²⁴ ve şiiirin bir şey anlatmayacağını savunan³²⁵ İlhan Berk’in dergide on iki şiiiri yayımlanmıştır. İkinci Yeni şairleri içinde şiiir geçmişi en eski olan sanatçı, ilk şiiir kitabı olan *Güneşi Yakanların Selamı*’nı henüz on yedi yaşındayken yayımlamıştır. Daha sonra da sırasıyla *İstanbul*, *Günaydın Yeryüzü*, *Türkiye Şarkısı* ve *Koroğlu* yayımlanmış, bu kitaplarıyla, kendinden önceki şiiir anlayışını benimsemiştir. Ancak 1958’de yayımladığı *Galile Denizi*’nden sonra, İkinci Yeni anlayışına uygun şiiirler kaleme almaya başlamıştır.³²⁶ İlhan Berk, şiiirin tanımının yapılamayacağını savunmuştur. Poetikasında sürekli bir değişim gözlenen sanatçının şiiirlerinde kullandığı sözcükler İkinci Yeni tarzına uygun olarak seçilmiştir. Bu nedenle bazen dilin sınırlarını zorlamış bazen de dilde sapmalar yapmıştır. Çağrışım zenginliğini ve anlamsız ifadeleri kullanmış ve soyut şiiir anlayışıyla hareket etmiştir. Bütün bunları yaparken de estetik bir amaç gütmüştür.³²⁷

³¹³ Metin Eloğlu, “Belgevşekliği’nden Homeros’a”, **Papirüs**, Sayı 20, İstanbul, 1968 s. 22-23.

³¹⁴ Metin Eloğlu, “Değe”, **Papirüs**, Sayı 32, İstanbul, 1969, s. 48 ; Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 71-72.

³¹⁵ Metin Eloğlu, “Kuşmaz”, **Papirüs**, Sayı 1, İstanbul, 1966, s. 20-21.

³¹⁶ Metin Eloğlu, “Gözdağı”, **Papirüs**, Sayı 6, İstanbul, 1966, s. 53.

³¹⁷ Metin Eloğlu, “Sakırğa”, **Papirüs**, Sayı 18, İstanbul, 1967, s. 28.

³¹⁸ Metin Eloğlu, “Erken Bunama”, **Papirüs**, Sayı 22, İstanbul, 1968, s. 31.

³¹⁹ Metin Eloğlu, “Doğacıl Dörtlemeler”, **Papirüs**, Sayı 34, İstanbul, 1969, s. 49.

³²⁰ Metin Eloğlu, “Böbür”, **Papirüs**, Sayı 40, İstanbul, 1969, s. 48.

³²¹ Metin Eloğlu, “Çılğar”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 69.

³²² Metin Eloğlu, “Çıt”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 70.

³²³ Metin Eloğlu, “Kaşağı”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 72.

³²⁴ Sezai Karakoç, **a.g.e.**, s. 37.

³²⁵ Ahmet Kabaklı, **a.g.e.**, s. 506.

³²⁶ Alaattin Karaca, **a.g.e.**, s. 91.

³²⁷ Ruhi İnan, Aliye Uslu Üstten, “Bir Değer Algısı Olarak İlhan Berk Şiiiri”, **Turkish Studies**, Sayı 10/8, Ankara, 2015, s. 1414.

İlhan Berk'in "Sonnet"³²⁸, "Rondo"³²⁹, "Ülke"³³⁰, "Âşıkane"³³¹ ve "Taşlık Hamam Sokağı"³³² adlı şiirleri aşktan; "Ağır Ot"³³³ adlı şiiri terk edilmeden; "Paul Klee'de Uyanmak"³³⁴ adlı şiiri sanattan; "Rondo"³³⁵ adlı şiiri yalnızlıktan; "I. Balad"³³⁶ adlı şiiri sevgiliden; "Şenlikname"³³⁷ adlı şiiri tarihten; "Ses"³³⁸ adlı şiiri kadından; "Kıyı"³³⁹ adlı şiiri ise anılardan bahseder.

Şiirin imge sanatı olduğunu düşünen³⁴⁰ Melih Cevdet Anday ise on bir şiiriyle karşımıza çıkmaktadır. O, Orhan Veli Kanık ve Oktay Rifat Horozcu'yla birlikte Garip hareketinin kurucuları arasında yer almıştır. Bu anlayışa bağlı kaldığı dönemde, toplum ve insan değerlerini şiirlerine yansıtmış, ölçsüz ve uyaksız oluşturduğu şiirlerinde yalın bir dil kullanmıştır. Ancak "Tohum" şiiriyle Garip anlayışını terk eden sanatçı, artık şiirin ne olduğunu da düşünmeye başlamıştır.³⁴¹

Melih Cevdet Anday'ın "Sessizlik Taşları"³⁴², "Ağulu Mantar"³⁴³, "Yanyana Dalgınlık"³⁴⁴ ve "Kolları Bağlı Odiseus'ten"³⁴⁵ adlı şiirleri sevgiliden; "Karanlık Çiçeği"³⁴⁶ ve "Ses"³⁴⁷ adlı şiirleri doğadan; "Gelgit"³⁴⁸ adlı şiiri aşktan; "Saat"³⁴⁹ adlı şiiri zamandan; "Bulutlar Olduk"³⁵⁰ adlı şiiri ise ölümden bahseder.

³²⁸ İlhan Berk, "Sonnet", **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 48.

³²⁹ İlhan Berk, "Rondo", **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 49.

³³⁰ İlhan Berk, "Ülke", **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 51.

³³¹ İlhan Berk, "Âşıkane", **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 51-52.

³³² İlhan Berk, "Taşlık Hamam Sokağı", **Papirüs**, Sayı 1, İstanbul, 1980, s. 53.

³³³ İlhan Berk, "Ağır Ot", **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 47.

³³⁴ İlhan Berk, "Paul Klee'de Uyanmak", **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 48.

³³⁵ İlhan Berk, "Rondo", **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 49.

³³⁶ İlhan Berk, "I. Balad", **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 50-51.

³³⁷ İlhan Berk, "Şenlikname", **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 52-55.

³³⁸ İlhan Berk, "Ses", **Papirüs**, Sayı 1, İstanbul, 1980, s. 53.

³³⁹ İlhan Berk, "Kıyı", **Papirüs**, Sayı 1, İstanbul, 1980, s. 54.

³⁴⁰ Zeynep Oral, **a.g.e.**, s. 154.

³⁴¹ **A.e.**, s. 154-155.

³⁴² Melih Cevdet Anday, "Sessizlik Taşları", **Papirüs**, Sayı 28, İstanbul, 1968, s. 45.

³⁴³ Melih Cevdet Anday, "Ağulu Mantar", **Papirüs**, Sayı 28, İstanbul, 1968, s. 45.

³⁴⁴ Melih Cevdet Anday, "Yanyana Dalgınlık", **Papirüs**, Sayı 28, İstanbul, 1968, s. 46.

³⁴⁵ Melih Cevdet Anday, "Kolları Bağlı Odiseus'ten", **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 28-29.

³⁴⁶ Melih Cevdet Anday, "Karanlık Çiçeği", **Papirüs**, Sayı 28, İstanbul, 1968, s. 46.

³⁴⁷ Melih Cevdet Anday, "Ses", **Papirüs**, Sayı 29, İstanbul, 1968, s. 47 ; Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 31.

³⁴⁸ Melih Cevdet Anday, "Gelgit", **Papirüs**, Sayı 29, İstanbul, 1968, s. 46 ; Sayı 41, İstanbul, 1969, s.

30.

³⁴⁹ Melih Cevdet Anday, "Saat", **Papirüs**, Sayı 29, İstanbul, 1968, s. 47.

³⁵⁰ Melih Cevdet Anday, "Bulutlar Olduk", **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 29-30.

Cemal Süreya'ya göre zekânın iyi niyeti³⁵¹ olan Can Yücel'in on bir şiiri yayımlanmıştır. İlk şiirlerinde Garip akımının etkisini hissettiren şair, daha sonraki eserlerinde kendi üslubunu oluşturmayı başarmıştır. İlk şiirlerini *Yazma* adlı eserde toplayarak 1950'de edebiyat dünyasına giren sanatçı, 1974'te yayımladığı *Bir Siyasinin Şiirleri* eseri ile de siyasî içerikli şiirler yazmaya başlamıştır. Şiirlerinde argo ve küfürler de yer almış, haksızlıklara karşı çıkararak toplumun sesi olmuştur.³⁵²

Can Yücel'in "Yengeçvari"³⁵³, "Tekerleme"³⁵⁴, "Ohh"³⁵⁵ ve "Scotland Yard'a Havalesi Cihetiyle"³⁵⁶ adlı şiirleri yaşamdan; "Sav"³⁵⁷ ve "Poyrazdan"³⁵⁸ adlı şiirleri doğadan; "Sevgi Duvarı"³⁵⁹ adlı şiiri yalnızlıktan; "Oscar Wilde'e"³⁶⁰ adlı şiiri sevgiliden; "Ada Vapurunda"³⁶¹ adlı şiiri anıdan; "Benzetmek Gibi Olmasın Ama"³⁶² adlı şiiri ise benzetmeden bahseder.

Şiir hayatına Toplumcu Gerçekçi anlayışıyla başlayan daha sonra da sanat kaygısıyla şiirler yazan Arif Damar'ın dokuz şiiri yayımlanmıştır. İlk şiiri olan "Edirne'de Akşam", *Yeni İnsanlık* dergisinde çıkmıştır. Onun şiiri, sanat anlayışının değişmesinden ötürü iki döneme ayrılır. İlk şiirlerini Toplumcu Gerçekçi bir anlayışla kaleme almıştır. 1940-1956 yılları arasını kapsayan bu dönemde Arif Damar'ı etkileyen en önemli şair, Nazım Hikmet olmuştur. Bu şiirlerinde kardeşlik, emek, barış gibi temalar üzerinde yoğunlaşmıştır. 1956'dan sonra sanat anlayışını değiştiren Arif Damar, kendi ifadesiyle sürrealist akımın devrimci olduğunu savunarak imge ve çağrışım yüklü kelimeler kullanmaya başlamıştır. Sonraki

³⁵¹ Cemal Süreya, **Şapkam Dolu Çiçeklerle**, Haz. Selahattin Özpallabıyıklar, 7. bs., İstanbul, YKY, 2017, s. 139.

³⁵² Jale Gülgen Börklü, **Can Yücel'in Hayatı, Edebî Çevresi ve Şiirlerinin İncelenmesi**, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Doktora Tezi), Ankara, 2012, s. 2-4.

³⁵³ Can Yücel, "Yengeçvari", **Papirüs**, Sayı 15, İstanbul, 1967, s. 23.

³⁵⁴ Can Yücel, "Tekerleme", **Papirüs**, Sayı 17, İstanbul, 1967 s. 34.

³⁵⁵ Can Yücel, "Ohh", **Papirüs**, Sayı 18, İstanbul, 1967, s. 29.

³⁵⁶ Can Yücel, "Scotland Yard'a Havalesi Cihetiyle", **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 151.

³⁵⁷ Can Yücel, "Sav", **Papirüs**, Sayı 13, İstanbul, 1967, s. 31.

³⁵⁸ Can Yücel, "Poyrazdan", **Papirüs**, Sayı 14, İstanbul, 1967, s. 23 ; Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 150-151.

³⁵⁹ Can Yücel, "Sevgi Duvarı", **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 149.

³⁶⁰ Can Yücel, "Oscar Wilde'e", **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 150.

³⁶¹ Can Yücel, "Ada Vapurunda", **Papirüs**, Sayı 2, İstanbul, 1981, s. 16.

³⁶² Can Yücel, "Benzetmek Gibi Olmasın Ama", **Papirüs**, Sayı 2, İstanbul, 1981, s. 16.

şiiirlerinde ise fikirlerini ve şiiirlerinin içeriğini değiştirmeyerek sanatı algılayış şeklini değiştirmiştir.³⁶³

Arif Damar'ın “Kiraz Dalı”³⁶⁴, “Kırmızı Gül”³⁶⁵, “Uykusuzluk”³⁶⁶, “Av”³⁶⁷ ve “Beyaz”³⁶⁸ adlı şiiirleri doğadan; “Vietnam”³⁶⁹ adlı şiiiri savaştan; “Dörtlük”³⁷⁰ adlı şiiiri anılardan; “Çağrışım”³⁷¹ adlı şiiiri çağrışımlardan; “Korku”³⁷² adlı şiiiri ise korkulardan bahseder.

Eleştirileri, çevirileri ve radyo oyunları da bulunan, ancak Türk edebiyatında arayışların yaşandığı bir dönemde şiiirleriyle ön plana çıkan³⁷³ ve hiçbir akıma bağlı kalmayarak anlamı gizleyip şiiirlerine konu ettiği çevreyi ve insanı kapalı anlatan³⁷⁴ Behçet Necatigil'in sekiz şiiiri yayımlanmıştır. 1945'te, ilk şiiir kitabı *Kapalı Çarşı*, daha sonra da *Çevre* ve *Evler* gibi önemli şiiir kitapları çıkmıştır.³⁷⁵ Sanatçı, şiiirde anlama çok önem vermekle birlikte anlamın açık olmasını ve hemen sezilmesini istememiştir.³⁷⁶

Edebiyatımızda “Dar Çevre Şairi”, “Kare Şairi” ve “Evler Şairi” olarak da tanınan Behçet Necatigil'in “Gece ve Yas”³⁷⁷ ve “Solgun Bir Gül Dokununca”³⁷⁸ adlı şiiirleri yalnızlıktan; “Engeller”³⁷⁹ ve “Gece Vakti Bir Sokağı Düşünmek”³⁸⁰ adlı

³⁶³ Hulusi Geçgel, “Arif Damar'ın Sanat Anlayışına Genel Bir Bakış”, **Çanakkale Araştırmaları Türk Yılığ**ı, Sayı 6-7, Çanakkale, 2008, s. 94-100.

³⁶⁴ Arif Damar, “Kiraz Dalı”, **Papirüs**, Sayı 19, İstanbul, 1967, s. 30.

³⁶⁵ Arif Damar, “Kırmızı Gül”, **Papirüs**, Sayı 19, İstanbul, 1967, s. 30.

³⁶⁶ Arif Damar, “Uykusuzluk”, **Papirüs**, Sayı 19, İstanbul, 1967, s. 30.

³⁶⁷ Arif Damar, “Av”, **Papirüs**, Sayı 19, İstanbul, 1967, s. 31.

³⁶⁸ Arif Damar, “Beyaz”, **Papirüs**, Sayı 19, İstanbul, 1967, s. 31.

³⁶⁹ Arif Damar, “Vietnam”, **Papirüs**, Sayı 15, İstanbul, 1967, s. 25.

³⁷⁰ Arif Damar, “Dörtlük”, **Papirüs**, Sayı 16, İstanbul, 1967, s. 68.

³⁷¹ Arif Damar, “Çağrışım”, **Papirüs**, Sayı 19, İstanbul, 1967, s. 30.

³⁷² Arif Damar, “Korku”, **Papirüs**, Sayı 19, İstanbul, 1967, s. 31.

³⁷³ Mustafa Kömürcü, “Behçet Necatigil'in Şiiirlerindeki Batı Mitolojisine Ait Kavramlar Üzerinde Bir İnceleme”, **Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Sayı 7, Kayseri, 1996, s. 439.

³⁷⁴ Ahmet Kabaklı, **a.g.e.**, s. 506.

³⁷⁵ Zeliha Güneş, “Behçet Necatigil'in Şiiirleri”, **Türkoloji Dergisi**, Cilt IX, Sayı 1, Ankara, 1991, s. 164-168.

³⁷⁶ **A.e.**, s. 165.

³⁷⁷ Behçet Necatigil, “Gece ve Yas”, **Papirüs**, Sayı 3, İstanbul, 1966, s. 54.

³⁷⁸ Behçet Necatigil, “Solgun Bir Gül Dokununca”, **Papirüs**, Sayı 3, İstanbul, 1966, s. 55 ; Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 94-95.

³⁷⁹ Behçet Necatigil, “Engeller”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 91.

³⁸⁰ Behçet Necatigil, “Gece Vakti Bir Sokağı Düşünmek”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 92-93.

şiiirleri sevgiliden; “Şimdi Değil Sonra”³⁸¹ ve “Doğa”³⁸² adlı şiiirleri yaşamdan; “Yaş”³⁸³ adlı şiiiri ise hayal kırıklıklarından bahseder.

Cemal Süreya tarafından son kırk yıllık şiiirimizin belkemiği³⁸⁴, son yarım yüzyılın beş altı şiiirinden biri olduğu söylenerek Türkçe bir bahçeyse, en çok onun bahçesi benzetmesinde bulunulduğı³⁸⁵ Oktay Rifat Horozcu, başlangıçta Garip anlayışını Orhan Veli Kanık ve Melih Cevdet Anday ile birlikte savunmuştur. İlk şiiirlerini Garip akımının etkisiyle ve toplumsal bir anlayışla oluşturan sanatçı, daha sonra bireysel bir anlayışa yönelmiştir. Cemal Süreya, dergide sekiz şiiiri yayımlanan sanatçı için şöyle demiştir:

“Şiiirimize araştırma duygusunu getirmiş bir şiiir Oktay Rifat. Bu yönüyle 1946-1960 yılları arasında şiiir yazan, şiiirle ilgilenen hemen herkesin üzerinde bir ağırlığı olmuştur. Ayrıca Türkçenin bugünkü durumunu almasında, şiiirleşmesinde, denebilirse ‘materyalize’ olmasında en büyük paylardan biri (birinci değilse) onundur. Bunu da nasıl yapmıştır biliyor musunuz? Konuşma dilinin yalınlığından, türkülerin tadından hiçbir zaman ayrılmayarak.”³⁸⁶

Oktay Rifat Horozcu’nun “XLI”³⁸⁷, “XII”³⁸⁸ ve “Bin Kılıkta”³⁸⁹ adlı şiiirleri sevgiden; “Değirmi”³⁹⁰ ve “Eski Mühürler”³⁹¹ adlı şiiirleri doğadan; “Evvel Zaman İçinde”³⁹² adlı şiiiri bilinçaltından; “Gece Gündüz”³⁹³ adlı şiiiri yalnızlıktan; “Araba”³⁹⁴ adlı şiiiri ise özlemden bahseder.

İkinci Yeni’ye, “Yeni Gerçekçi Şiiir”³⁹⁵ adını veren ve dergide sekiz şiiiri yayımlanan Sezai Karakoç; İlhan Berk, Edip Cansever, Turgut Uyar, Ece Ayhan, Ülkü Tamer, Cemal Süreya ile birlikte İkinci Yeni şiiirleri arasında yer almaktadır.

³⁸¹ Behçet Necatigil, “Şimdi Değil Sonra”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 92.

³⁸² Behçet Necatigil, “Doğa”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 95.

³⁸³ Behçet Necatigil, “Yaş”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 93-94.

³⁸⁴ Cemal Süreya, **Aydınlık Yazıları Paçal**, İstanbul, Kaynak Yayınları, 1992, s. 89.

³⁸⁵ Cemal Süreya, **Günler**, 5. bs., İstanbul, YKY, 2016, s. 375.

³⁸⁶ Cemal Süreya, **Aydınlık Yazıları Paçal**, İstanbul, Kaynak Yayınları, 1992, s. 89.

³⁸⁷ Oktay Rifat [Horozcu], “XLI”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 114.

³⁸⁸ Oktay Rifat [Horozcu], “XII”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 115.

³⁸⁹ Oktay Rifat [Horozcu], “Bin Kılıkta”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 118.

³⁹⁰ Oktay Rifat [Horozcu], “Değirmi”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 115.

³⁹¹ Oktay Rifat [Horozcu], “Eski Mühürler”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 117.

³⁹² Oktay Rifat [Horozcu], “Evvel Zaman İçinde”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 116.

³⁹³ Oktay Rifat [Horozcu], “Gece Gündüz”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 116.

³⁹⁴ Oktay Rifat [Horozcu], “Araba”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 117.

³⁹⁵ Sezai Karakoç, **a.g.e.**, s. 35.

İkinci Yeni anlayışıyla şiirler kaleme alan şairler, şiiri anlamdan uzaklaştırıp alışılmadık bağdaştırmalar kurmuş ve şiirdeki anlamı yoğunlaştırarak sanatlı bir dil kullanmışlardır. Fakat Sezai Karakoç, hareketin diğer şairlerinden farklı olarak ilk şiirinden son şiirine kadar geleneğe bağlı kalarak muhafazakâr kimliğini şiirlerine yansıtmıştır.³⁹⁶

Sezai Karakoç'un "Av Edebiyatı'ndan"³⁹⁷ ve "Yeşil Koro"³⁹⁸ adlı şiirleri avcılıktan; "Balkon"³⁹⁹ ve "Anneler ve Çocuklar"⁴⁰⁰ adlı şiirleri ölümden; "İlk"⁴⁰¹ adlı şiiri aşktan; "Gök Gürültüsü Anıtı"⁴⁰² adlı şiiri doğadan; başlıksız yayımlanan bir şiiri⁴⁰³ ise tespitten bahseder.

İleri yaşlarda şiirin daha iyi anlaşılıp daha iyi yazıldığını düşünen⁴⁰⁴ Edip Cansever'in ise yedi şiiri yayımlanmıştır. İkinci Yeni şairlerinin şiire bakış açılarının oldukça farklı olduğunu dile getiren sanatçıya göre İkinci Yeni anlamsız değildir.⁴⁰⁵ İlk dönem eserleri olan *İkinci Üstü ve Dirlik Düzenlik*'te Garip akımının etkisinde kalmıştır. Fakat 1957'de yayımladığı *Yerçekimli Karanfil* adlı eseriyle birlikte İkinci Yeni çizgisine yönelmiştir. Bu akımın etkisiyle beraber şiirlerinde artık imgeye önem vererek çağrışım gücü yüksek sözcükler kullanmış, kapalı bir anlatımı tercih etmiştir.⁴⁰⁶

Edip Cansever'in "Bir Ay Aldım Diyarbakırdan Tokatta Biri Öldü O Zaman"⁴⁰⁷ ve "Phoenix"⁴⁰⁸ adlı şiirleri hayattan; "Düşünce"⁴⁰⁹ adlı şiiri

³⁹⁶ Olgun Gündüz, "İkinci Yeni Şiiri İçinde Geleneği Sürdüren Şair: Sezai Karakoç", **Muhafazakâr Düşünce Dergisi**, Sayı 38, Ankara, 2013, s. 53.

³⁹⁷ Sezai Karakoç, "Av Edebiyatı'ndan", **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 85.

³⁹⁸ Sezai Karakoç, "Yeşil Koro", **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 85 ; Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 86.

³⁹⁹ Sezai Karakoç, "Balkon", **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 83.

⁴⁰⁰ Sezai Karakoç, "Anneler ve Çocuklar", **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 84.

⁴⁰¹ Sezai Karakoç, "İlk", **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 84-85.

⁴⁰² Sezai Karakoç, "Gök Gürültüsü Anıtı", **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 86-88.

⁴⁰³ Sezai Karakoç, Başlıksız, **Papirüs**, Sayı 3, İstanbul, 1961, s. 2.

⁴⁰⁴ Cemal Süreya, **Güvercin Curnatası**, Haz. Nursel Duruel, 7. bs., İstanbul, YKY, 2015, s. 81.

⁴⁰⁵ Ahmet Kabaklı, **a.g.e.**, s. 517.

⁴⁰⁶ Mustafa Karabulut, "Edip Cansever'in 'Medüza' Şiirine Varoluşçu Bir Bakış", **Erdem**, Sayı 61, Ankara, 2011, s. 149.

⁴⁰⁷ Edip Cansever, "Bir Ay Aldım Diyarbakırdan Tokatta Biri Öldü O Zaman", **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 58-59.

⁴⁰⁸ Edip Cansever, "Phoenix", **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 59.

düşüncelerden; “İnfilak”⁴¹⁰ adlı şiiri sevgiliden; “Medüza”⁴¹¹ adlı şiiri hüzünden; “Yengeç”⁴¹² adlı şiiri ölümden; “Bir Yitişten Sonra”⁴¹³ adlı şiiri ise anılardan bahseder.

Cemal Süreya’ya göre Türk edebiyatında öteden beri çocuksu ve ironik şiirleriyle⁴¹⁴ hep ön planda duran Ülkü Tamer’in yedi şiiri yayımlanmıştır. Onunla yakın arkadaş olan sanatçı, *Bir Adın Yolculuktan* kitabında bulunan “Cemal Süreya” adlı şiirinde, Tanrı’nın Cemal Süreya’nın şiirine bakarak kadını yeniden yarattığını ifade etmiştir. Bununla da yetinmeyen Ülkü Tamer bu şiirinde, Cemal Süreya’yı Tanrı’nın öğretmeni yapmış ve onu ölümsüzleştirmiştir.⁴¹⁵

Cemal Süreya’nın, şiirlerinde kendini anlattığını, kendisinin bekleyicisi ve kendinin tuhaf bekçisi⁴¹⁶ olduğunu söylediği Ülkü Tamer’in “Yazın Bittiği”⁴¹⁷ ve “Bruegel”⁴¹⁸ adlı şiirleri doğadan; “O Eski Bir Güvercindi...”⁴¹⁹ adlı şiiri geçmişten; “Korudan”⁴²⁰ adlı şiiri ölümden; “Hançer”⁴²¹ adlı şiiri hançerden; “Virgül Sinemada”⁴²² adlı şiiri sanattan; “Sıragöller”⁴²³ adlı şiiri ise unutulmak istememesinden bahseder.

Cemal Süreya’nın dil ustası ve gerçek bir şair⁴²⁴ olarak nitelediği İsmet Özel’in dergide altı şiiri yayımlanmıştır. Şiirleri *Papirüs* dışında *Devinim 60, Dönem, Şiir Sanatı, Türk Dili ve Yeni Dergi*’de yayımlanmıştır. Sanatçı, Ataol Behramoğlu ile birlikte de *Halkın Dostları* dergisini çıkarmıştır. 1980 dönemi toplumcu şiirinin

⁴⁰⁹ Edip Cansever, “Düşünce”, **Papirüs**, Sayı 2, İstanbul, 1966, s. 54.

⁴¹⁰ Edip Cansever, “İnfilak”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 60.

⁴¹¹ Edip Cansever, “Medüza”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 60-61.

⁴¹² Edip Cansever, “Yengeç”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 61-63.

⁴¹³ Edip Cansever, “Bir Yitişten Sonra”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 63-66.

⁴¹⁴ Cemal Süreya, **Günler**, 5. bs., İstanbul, YKY, 2016, s. 38.

⁴¹⁵ Mecit Ünal, **a.g.e.**, s. 4.

⁴¹⁶ Cemal Süreya, **Şapkam Dolu Çiçeklerle**, Haz. Selahattin Özpalabıyıklar, 7. bs., İstanbul, YKY, 2017, s. 165.

⁴¹⁷ Ülkü Tamer, “Yazın Bittiği”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 130.

⁴¹⁸ Ülkü Tamer, “Bruegel”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 133.

⁴¹⁹ Ülkü Tamer, “O Eski Bir Güvercindi...”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 128-129.

⁴²⁰ Ülkü Tamer, “Korudan”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 129.

⁴²¹ Ülkü Tamer, “Hançer”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 131.

⁴²² Ülkü Tamer, “Virgül Sinemada”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 131-132.

⁴²³ Ülkü Tamer, “Sıragöller”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 133-134.

⁴²⁴ Cemal Süreya, **Günler**, 5. bs., İstanbul, YKY, 2016, s. 67-68.

önemli isimlerinden biri olan İsmet Özel, daha sonra İslami düşünce çerçevesinde eserler ortaya koymuştur.⁴²⁵

İsmet Özel'in "Yaşamak Umrumdadır"⁴²⁶, "Sevgilim Hayat"⁴²⁷ ve "Ölü Asker İçin İlk Türkü"⁴²⁸ adlı şiirleri hayattan; "Bir Devrimcinin Armonikası"⁴²⁹ ve "Partizan"⁴³⁰ adlı şiirleri politikadan; "Kan Kalesi"⁴³¹ adlı şiiri kişinin iç dünyasındaki karmaşadan bahseder.

Beş şiiri yayımlanan Hilmi Yavuz'un ilk şiirlerinde İkinci Yeni akımının etkileri görülürken daha sonra tasavvuf düşüncesini aksettirmeye başlamıştır. Divan ve halk şiiri anlayışlarından yola çıkarak kendine ait bir üslup oluşturmuştur. Özellikle ilk şiirlerinde halk edebiyatından etkilenmiştir. Eserlerinde eski şiiri, özgün bir söyleyişle aktardığı dizelere rastlanmaktadır.⁴³²

Hilmi Yavuz'un "Fırtına"⁴³³ adlı şiiri sevgiliden; "Saatçi"⁴³⁴ adlı şiiri bir saatçinin yaşadıklarından; "Dalgıç"⁴³⁵ adlı şiiri ise bir dalgıcın yaşadıklarından bahseder.

İkinci Yeni şiirine "Sivil Şiir" ve "Sıkı Şiir" adını takan, bu hareketin Papa'sı⁴³⁶ olarak nitelendirilen Ece Ayhan, bu akım içerisinde en fazla sözü edilen şairdir.⁴³⁷ Onun beş şiiri yayımlanmıştır. Yazdığı şiirlerle yeni bir anlayış ortaya çıkarmış ve bu anlayışın bir akıma dönüşmesinde büyük rol oynamıştır.⁴³⁸

⁴²⁵ Abdullah Özkan, Refik Durbaş, **Cumhuriyetten Günümüze Türk Şiiri Antolojisi**, Cilt IV, İstanbul, Boyut Yayın Grubu, 2003, s. 890.

⁴²⁶ İsmet Özel, "Yaşamak Umrumdadır", **Papirüs**, Sayı 19, İstanbul, 1967, s. 34-35.

⁴²⁷ İsmet Özel, "Sevgilim Hayat", **Papirüs**, Sayı 24, İstanbul, 1968, s. 40-41.

⁴²⁸ İsmet Özel, "Ölü Asker İçin İlk Türkü", **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 104.

⁴²⁹ İsmet Özel, "Bir Devrimcinin Armonikası", **Papirüs**, Sayı 6, İstanbul, 1966, s. 25-26.

⁴³⁰ İsmet Özel, "Partizan", **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 105-106.

⁴³¹ İsmet Özel, "Kan Kalesi", **Papirüs**, Sayı 2, İstanbul, 1966, s. 28-30.

⁴³² Fatih Kanter, "Geleneği Modernleştiren Şair: Hilmi Yavuz", **Ada**, Sayı 3, Trabzon, 2004, s. 28.

⁴³³ Hilmi Yavuz, "Fırtına", **Papirüs**, Sayı 6, İstanbul, 1966 s. 21 ; Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 148.

⁴³⁴ Hilmi Yavuz, "Saatçi", **Papirüs**, Sayı 17, İstanbul, 1967, s. 37 ; Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 147.

⁴³⁵ Hilmi Yavuz, "Dalgıç", **Papirüs**, Sayı 12, İstanbul, 1967, s. 27.

⁴³⁶ Metin Cengiz, **a.g.e.**, s. 38.

⁴³⁷ Ahmet Kabaklı, **a.g.e.**, s. 570.

⁴³⁸ Hulusi Geçgel, "Çanakkaleli Bir Şair: Ece Ayhan ve Şiiri", **Çanakkale Araştırmaları Türk Yıllığı**, Sayı 3, Çanakkale, 2005, s. 189.

Ece Ayhan'ın “Mısrayim”⁴³⁹, “Bir Fotoğrafın Arabı”⁴⁴⁰ ve “Ortodoksluklar”⁴⁴¹ adlı şiirleri hayattan; “Ut”⁴⁴² adlı şiiri yalnızlıktan; “Fayton”⁴⁴³ adlı şiiri ise intihardan bahseder.

Sanat dalları içerisinde kendisine en yakın tür olarak şiiri gören ve ona sınır koyulamayacağını düşünen⁴⁴⁴ Özdemir Asaf'ın üç şiiri yayımlanmıştır. Yaşadıklarını şiirlerinde en yoğun fakat en kısa şekilde dile getiren⁴⁴⁵ sanatçı, Türk diline büyük önem vermiş ve onun bozulmaması gerektiğini savunmuştur.⁴⁴⁶

Özdemir Asaf'ın “Eski Askerler Hiçbir Zaman Ölmez’ Deyen Eski Askerin Anısına, Saygıyla”⁴⁴⁷ adlı şiiri askerlikten; “Gemice”⁴⁴⁸ adlı şiiri gemicilikten; “Oluş”⁴⁴⁹ adlı şiiri ise çağrışımlardan bahseder.

Cemal Süreya'nın toplumcu şiiri kendi kuşağında, onun adı olmadan değerlendirilemeyeceğini düşündüğü ve her yönüyle bir kültür adamı⁴⁵⁰ saydığı Ataol Behramoğlu'nun iki şiiri yayımlanmıştır.

Ataol Behramoğlu'nun “Bir Gün Mutlaka”⁴⁵¹ adlı şiiri başarıma duygusundan; “Bir Gün Aşk Geçilmelidir”⁴⁵² adlı şiiri ise aşktan bahseder.

Papirüs'ün kimi sayılarında mensur şiirler de yayımlanmıştır. Bunlar arasında Adnan Özyalçiner'in Marko Rıstić'ten çevirmiş olduğu “Doğup Yayılmada Sevgi”⁴⁵³

⁴³⁹ Ece Ayhan, “Mısrayim”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 36.

⁴⁴⁰ Ece Ayhan, “Bir Fotoğrafın Arabı”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 37.

⁴⁴¹ Ece Ayhan, “Ortodoksluklar”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 38.

⁴⁴² Ece Ayhan, “Ut”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 35.

⁴⁴³ Ece Ayhan, “Fayton”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 36.

⁴⁴⁴ Gökay Durmuş, **Özdemir Asaf (Şair, Hikâye Yazarı ve Denemeci Olarak)**, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Doktora Tezi), Erzurum, 2012, s. 169-171.

⁴⁴⁵ Konur Ertop, “Özdemir Asaf'ın Şiiri”, **Bütün Dünya**, Sayı 164, Ankara, 2012, s. 96.

⁴⁴⁶ **A.e.**, s. 97.

⁴⁴⁷ Özdemir Asaf, “Eski Askerler Hiçbir Zaman Ölmez’ Deyen Eski Askerin Anısına, Saygıyla”, **Papirüs**, Sayı 37, İstanbul, 1969, s. 75.

⁴⁴⁸ Özdemir Asaf, “Gemice”, **Papirüs**, Sayı 37, İstanbul, 1969, s. 75.

⁴⁴⁹ Özdemir Asaf, “Oluş”, **Papirüs**, Sayı 37, İstanbul, 1969, s. 75.

⁴⁵⁰ Cemal Süreya, **Günler**, 5. bs., İstanbul, YKY, 2016, s. 68.

⁴⁵¹ Ataol Behramoğlu, “Bir Gün Mutlaka”, **Papirüs**, Sayı 14, İstanbul, 1967, s. 31-32.

⁴⁵² Ataol Behramoğlu, “Bir Gün Aşk Geçilmelidir”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 43.

⁴⁵³ Adnan Özyalçiner, “Doğup Yayılmada Sevgi”, **Papirüs**, Sayı 25, İstanbul, 1968, s. 58.

ve “Sabah Yalnız”⁴⁵⁴ adlı şiirleri, Hüseyin Peker’in “Şifalı Frigya”⁴⁵⁵, “23 Yaşında ve 3756 Boyunda”⁴⁵⁶ ve “Kargalı Kale”⁴⁵⁷ adlı şiirleri, Ece Ayhan’ın “Mısrayim”⁴⁵⁸, “Bir Fotoğrafın Arabı”⁴⁵⁹ ve “Ortodoksluklar”⁴⁶⁰ adlı şiirleri, İlhan Berk’in “Ağır Ot”⁴⁶¹, “Paul Klee’de Uyanmak”⁴⁶² ve “Şenlikname”⁴⁶³ adlı şiirleri, Doğan Türker’in “Sürer Karanlık”⁴⁶⁴ adlı şiiri sayılabilir.

Bunlar dışında, dergide şiirleri yayımlanan diğer şairler A. Halim Uğurlu, A. Remiz, Ahmed Arif, Ahmet Ada, Ahmet Köksal, Ahmet Muhip Dıranas, Ahmet Oktay, Ali Çelikbaş, Ali Püsküllüoğlu, Âlim Atay, Andre Frenaud, Anıl Meriçelli, Arif Coşkun, Arkadaş Zekai Özger, Babür Kuzucu, Cahit Irgat, Cahit Zarifoğlu, Can Aksın, Celalettin Çetin, Cengiz Bektaş, Ceyhun Atuf Kansu, Doğan Işıksaçan, Egemen Berköz, Elif Sorgun, Enis Batur, Ercüment Uçarı, Erdoğan Alkan, Ergin Günçe, Guillaume Apollinaire, Gülten Akın, Günel Altıntaş, Güven Turan, Halil İbrahim Bahar, Hasan İzzettin Dinamo, Hasan Mandal, Hayrettin Unur, İhsan Fikret Biçici, İlhan Demiraslan, İsmail Uyaroğlu, İzzet Saraylı, Kamran Yüce, Kemal Burkay, Kemal Özer, M. Tahir Abacı, Mehmed Kemal Kurşunluoğlu, Mehmet Başaran, Mehmet H. Doğan, Mehmet Gün, Mehmet Kıyat, Mustafa Öneş, Muzaffer İlhan Erdost, Nazım Hikmet Ran, Nihat Behram, Nihat Ziyalan, Orhan Veli Kanık, Ömer Faruk Toprak, Özdemir İnce, Özkan Mert, Perihan Mağden, Refik Durbaş, Ruşen Hakkı, Sadık Deniz, Sait Maden, Salah Birsal, Selami Üney, Sennur Sezer, Seyfettin Başçılar, Seyfettin Özdemir, Sıddık Elbistan, Süreyya Berfe, Süreyya Kanıpak, Şükrü Üstün, Tahsin Saraç, Tekin Kipöz, Tefvik Akdağ, Tuncer Gönen, Turgay Gönenç, Uğur Önal, Vedat Türkali, Yücel Ulu ve Yüksel Pazarkaya’dır.

⁴⁵⁴ Adnan Özyalçın, “Sabah Yalnız”, **Papirüs**, Sayı 25, İstanbul, 1968, s. 58.

⁴⁵⁵ Hüseyin Peker, “Şifalı Frigya”, **Papirüs**, Sayı 35, İstanbul, 1970, s. 43.

⁴⁵⁶ Hüseyin Peker, “23 Yaşında ve 3756 Boyunda”, **Papirüs**, Sayı 42, İstanbul, 1969, s. 36.

⁴⁵⁷ [Hüseyin] Peker, “Kargalı Kale”, **Papirüs**, Sayı 44, İstanbul, 1970, s. 43-44.

⁴⁵⁸ Ece Ayhan, “Mısrayim”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 36.

⁴⁵⁹ Ece Ayhan, “Bir Fotoğrafın Arabı”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 37.

⁴⁶⁰ Ece Ayhan, “Ortodoksluklar”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 38.

⁴⁶¹ İlhan Berk, “Ağır Ot”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 47.

⁴⁶² İlhan Berk, “Paul Klee’de Uyanmak”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 48.

⁴⁶³ İlhan Berk, “Şenlikname”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 52-55.

⁴⁶⁴ Doğan Türker, “Sürer Karanlık”, **Papirüs**, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 135.

Bu şiirler genel olarak aşk, sevgi, sevgili, ayrılık, doğa, geçmiş, özlem, hayat, yalnızlık, umut, politika, insan psikolojisi ve kişinin iç dünyası gibi konuları içermektedir. Ayrıca ilk şiirlerini *Papirüs*'te yayımlayan pek çok sanatçı da olmuştur. Bunlar arasında Atıf Behramoğlu, İsmail Uyaroğlu, İsmet Özel, Nihat Behram, Özkan Mert, Refik Durbaş ve Süreyya Berfe⁴⁶⁵ gibi isimler sayılabilir.

Papirüs'te şiiri yayımlanan şairler incelendiğinde, derginin sayfaları daha çok İkinci Yeni şairlerine ve şiirlerine ya da sanat hayatının bir noktasında bu akımdan etkilenen sanatçılara ayrıldığı göze çarpmaktadır. Türk şiirine birçok yenilik getiren ve bir işçilik hareketi olduğu öne sürülen⁴⁶⁶ İkinci Yeni'nin bir akım olmadığını düşünen bazı araştırmacılara rağmen⁴⁶⁷ ortaya çıktığı dönemde edebiyat camiasında yankı uyandırdığı ve birçok şairi etkilediği görülmektedir. Akım, Cumhuriyet dönemi Türk edebiyatında 1950'li yıllarda ortaya çıkmıştır. Garip'in etkili olduğu bir dönemde, onların tam karşıtı düşüncelerle hareket eden sanatçılar, sanatı halktan uzaklaştırıp ağır ve ağdalı bir dil kullanmış, dilin sınırlarını zorlamış, alışılmadık bağdaştırmalarla Türkçede olmayan yeni kelimeler türetmişlerdir. 19 Ağustos 1956 tarihinde yayımlanan *Son Havadis* adlı gazetede, Muzaffer İlhan Erdost bu harekete "İkinci Yeni" ismini vermiştir.⁴⁶⁸

Cemal Süreya'ya göre İkinci Yeni hareketinin iki isim babası vardır. Bunlar Muzaffer İlhan Erdost ve Asım Bezirci'dir.⁴⁶⁹ İkinci Yeni; Fecr-i Ati, Yedi Meşale, Garip ya da Hisar hareketi gibi bir beyanamesi olan, anlaşılabilir kurulan ya da bir dergi etrafında toplanan şairlerce kurulmuş bir hareket olmamıştır. Cemal Süreya, Ece Ayhan, Edip Cansever, İlhan Berk, Sezai Karakoç ve Turgut Uyar gibi öncü şairler, birbirlerinden habersizce 1950'li yıllarda *A*, *İstanbul*, *Pazar Postası*, *Şiir Sanatı*, *Yeditepe* ve *Yenilik* gibi bazı dergilerde biçim, içerik, dil ve üslup bakımından birbirine benzeyen şiirler kaleme almışlardır. Bu nedenle kendiliğinden doğan bir

⁴⁶⁵ Feyza Perinçek, Nursel Duruel, **a.g.e.**, s. 171.

⁴⁶⁶ **Türk Edebiyatı Tarihi**, Cilt IV, Ed. Talat Sait Halman, Osman Horata v.d., Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 2006, s. 61.

⁴⁶⁷ Ahmet Kabaklı, **a.g.e.**, s. 507.

⁴⁶⁸ Alaattin Karaca, **a.g.e.**, s. 59.

⁴⁶⁹ Cemal Süreya, **Güvercin Curnatası**, Haz. Nursel Duruel, 7. bs., İstanbul, YKY, 2015, s. 133.

İkinci Yeni akımı ortaya çıkmıştır.⁴⁷⁰ Topluluğun diğer şairleri de tıpkı Cemal Süreya gibi İkinci Yeni'nin kendiliğinden ve habersizce oluştuğunu düşünmektedir. İkinci Yeni bir güvercin curnatasıdır, ben en alçaktan uçuyorum; avcılardan değil, arkadaşlarımdan korktuğum için⁴⁷¹ diyen sanatçı, bu akımın oluşumuyla ilgili de fikirlerini şöyle beyan etmiştir:

“İkinci Yeni bir akım olarak doğmadı. Bir programı, ortak bir bildirisi olmadı. Şairlerin çoğu birbirini tanımıyordu bile. Yazışmıyorlardı da. Sözelimi ben Edip Cansever'le 1956'da Turgut Uyar'la, çok daha sonra tanıştım. İlhan Berk'le çok çok daha sonra. Sanırım metinlerin tanışması oldu. Ancak çok kişinin de katılmasıyla şiirsel bir devinim doğdu. Bugünden geriye alırsak, bir akım oluşmamış diyemeyiz. Ama işte öyle bir akım.”⁴⁷²

İkinci Yeni hareketinin etkilerinin kendisini hissettirdiği *Papirüs*'te, bu harekete dahil olmayan pek çok şairin de şiirleri yayımlanmıştır. Bunlar arasında Ahmed Arif, Cahit Irgat, Can Yücel, Fazıl Hüsni Dağlarca, Hasan İzzettin Dinamo, Nazım Hikmet Ran, Orhan Veli Kanık ve Ömer Faruk Toprak gibi isimler sıralanabilir.

3.3. Hikâye (Öykü)

1960'lı yıllarda, Türk edebiyatında, İkinci Yeni'nin özelliklerini benimsemiş imge ve soyutlamalar barındıran hikâyeler yazılmaya başlanmıştır. 1970'li yıllara gelindiğinde ise toplumcu ve imgeci hikâye anlayışları etkisini azaltmaya başlamıştır. Düşünce ile üslupta farklılıklar ortaya çıkmış ve İslamcı, milliyetçi, devrimci, sosyalist, hümanist, feminist anlayışları barındıran hikâyeler kaleme alınmıştır. Hikâye yazarları, toplumda yaşanan sorunları eserlerinde işlemiş, dönemin siyasî sıkıntılarının toplumu nasıl etkilediğini gözler önüne sermeye çalışmıştır. 1980'li yıllarda aşk, ölüm ve siyasî fikirler, hikâyelerde ön plana çıkmıştır.⁴⁷³

⁴⁷⁰ Alaattin Karaca, **a.g.e.**, s. 90.

⁴⁷¹ Cemal Süreya “**Üstü Kalsın**”, Yay. Haz. Gökhan Cengizhan, Ankara, Edebiyatçılar Derneği Yayınları, 2001, s. 11.

⁴⁷² Cemal Süreya, **Güvercin Curnatası**, Haz. Nursel Duruel, 7. bs., İstanbul, YKY, 2015, s. 99.

⁴⁷³ Hikâye (öykü) türünün edebiyat tarihimizdeki gelişimine dair daha ayrıntılı bilgi için bkz. Ahmet Kabaklı, **Türk Edebiyatı**, 14. bs., Cilt V, Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları, İstanbul, 2008, s. 56-61.

1960'lı yıllarda *Yelken*, *Dost* ve *Yordam* gibi dergilerin hikâye özel sayıları yayımlamaları da bu türün gelişmesini sağlamıştır. 1970'li yıllarda dergilerin özel sayı çalışmaları devam etmiştir. Bu dönemde *Divan*, *Türk Dili* ve *Yansıma* dergileri hikâye özel sayıları yayımlamıştır. Bazı kitaplar da hikâye türünün gelişmesine katkı sağlamıştır. Ekmeleddin İhsanoğlu ve Mehmet Kaplan'ın antoloji niteliği taşıyan kitapları ile Mehmet Kaplan'ın *Hikâye Tahlilleri* adlı eseri bunlar arasında sayılabilir. 1980'li yıllarda ise Asım Bezirci'nin *1950 Sonrası Öykücülüğümüz* ile Füsun Akatlı'nın *Bir Pencereden* isimli eserleri önem taşımaktadır. Bu yıllarda *Mavera* dergisinin hikâye özel sayısı, öykü türü için yapılan önemli çalışmalardan biri olmuştur.⁴⁷⁴

O dönemin süreli yayınlarında fazlasıyla yer alarak gelişimini sürdüren hikâye türü, *Papirüs*'te şiir kadar olmasa da kendisine geniş bir yer bulur. Dört sayı olarak yayımlanan birinci dönemde bir hikâye yayımlanırken, kırk yedi sayı olarak yayımlanan ikinci dönemde kırk altı hikâye karşımıza çıkmaktadır. İki sayı olarak yayımlanan üçüncü dönemde ise bu türe hiç yer verilmemiştir. Birinci dönemde sadece 1. sayıda bir hikâye yayımlanmıştır. İkinci dönemde ise hikâye türüne bazı sayılarda yer verilmişken, bazı sayılarda hiç yer verilmemiştir. En çok hikâye 30., 31. ve 32. sayılarda yayımlanmış ve her bir sayıda üçer adet yer almıştır.⁴⁷⁵ Dergide yirmi altı yazara ait toplam kırk yedi hikâye yayımlanmıştır. Bu türe en çok katkı sağlayan sanatçı, on hikâyesi yayımlanan Tomris Uyar'dır. Füzûzan'ın ise altı hikâyesi yayımlanmıştır. Abdullah Aşçı, Adnan Özyalçiner, Afet Muhteremoğlu Çırakman, Muzaffer Buyrukçu, Necati Cumalı ve Selçuk Baran'a ait ikişer adet hikâye yer almıştır.

Yazın hayatı boyunca sadece tek bir türde eser veren ve *Papirüs*'e hikâye türünde en çok eser kazandıran sanatçı Tomris Uyar'dır. Derginin ilk sayılarında "R. Tomris" adıyla hikâyelerini yayımlayan sanatçı, daha sonra "R. Tomris Uyar" adını kullanmıştır. 1965 yılında ilk hikâyeleri çıkan Tomris Uyar'ın, ilk öykü kitabı olan

⁴⁷⁴ Hikâye (öykü) türünün edebiyat tarihimizdeki gelişimine dair daha ayrıntılı bilgi için bkz. Âlim Kahraman, "Türk Edebiyatında Hikâye Literatürü: Cumhuriyet Dönemi", **Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi (TALİD)**, Cilt IV, Sayı 7, İstanbul, 2006, s. 131-133.

⁴⁷⁵ Bu hikâyelerin (öykülerin) künyeleri dizin kısmında yer almaktadır.

İpek ve Bakır, 1971 yılında yayımlanmıştır. Sanatçının on bir hikâye kitabından sadece biri uzun hikâye iken geri kalanı Çehov tarzı durum hikâyesidir ve toplam yüz dört kısa öyküsü vardır.⁴⁷⁶ *Papirüs*'ün kurucuları arasında yer alan Tomris Uyar'ın dergide on hikâyesi yayımlanmıştır.

Sanatçının hikâyelerden ilki “Temmuz”⁴⁷⁷ dur. Bu hikâyede, pastanede çalışan bir kızın hatıralara dalmasından ve geçmişte yaşadığı korkularından bahsedilmiştir. Hikâyenin temelinde ise küçük bir kızın psikolojisi ele alınmıştır.

Bir başka hikâye olan “Konuk”⁴⁷⁸ta, isimsiz bir kahramanın anılarına dalması, yaptığı arkadaşlıkları düşünmesi ve arkadaşları ile olan ilişkileri işlenmiştir. Kahraman yalnızdır ve bu nedenle sıkılmaktadır. Bu hikâyenin temelinde de yine hikâye kahramanının psikolojik durumu vardır.

“Kuytuda”⁴⁷⁹ adlı hikâyede, çevresi tarafından dışlandığını hisseden bir ihtiyar kadının, odasında kendi fiziksel durumundan yakınması, geçmişi anması ve ölümü beklemesi anlatılmıştır. Yaşlılık döneminde meydana gelen fiziksel ve psikolojik değişmelere değinilmiştir.

Yazarın “Yürek Hakkı”⁴⁸⁰ hikâyesinde, isimsiz bir kahramanın, çevresinde meydana gelen olayları gözlemlemesi anlatılır. Kahramanın yaşadığı eve yengesinin gelmesi, oturdukları evin düzenini değiştirmiştir. Kahraman, yengesini gözlemlemiş ve babasını kaybettikten sonra evde abisinin söz sahibi olduğunu anlamaya başlamıştır. Bu hikâyede bir ailenin fertleri arasındaki ilişkiler işlenmiştir.

Tomris Uyar'ın yazdığı “Bir Günün Sonunda Arzu”⁴⁸¹, içerisinde bol çevre tasviri barındıran hikâyelerden biridir. Hikâye kahramanlarından biri olan Hacer Hanım'ın evindeki titiz hali ve torunu olan Kadir'in aşırı yemek yiyişi hikâyede verilen detaylardır.

⁴⁷⁶ Esmâ Dumanlı Kadızade, “Tomris Uyar'ın Öykülerinde Kurgu”, **Prof. Dr. Mine Mengi Adına Türkoloji Sempozyumu Bildirileri**, Adana, Çukurova Üniversitesi, 2012, s. 295.

⁴⁷⁷ R. Tomris [Uyar], “Temmuz”, **Papirüs**, Sayı 4, İstanbul, 1966, s. 19.

⁴⁷⁸ R. Tomris [Uyar], “Konuk”, **Papirüs**, Sayı 7, İstanbul, 1966, s. 15.

⁴⁷⁹ R. Tomris [Uyar], “Kuytuda”, **Papirüs**, Sayı 9, İstanbul, 1967, s. 7.

⁴⁸⁰ R. Tomris [Uyar], “Yürek Hakkı”, **Papirüs**, Sayı 11, İstanbul, 1967, s. 20.

⁴⁸¹ R. Tomris [Uyar], “Bir Günün Sonunda Arzu”, **Papirüs**, Sayı 12, İstanbul, 1967, s. 19.

“Dağlar Sada Verip Seslenmelidir”⁴⁸²de ise ismi belirtilmemiş küçük bir kızın geçmişi hatırlaması anlatılmıştır. Küçük kızın okula gitmeyişi, evinde huzursuzluk yaratmıştır. Küçük kız evdeyken, evine dedikodu yapmaya gelen ve hiç sevmediği Nusret Hanım, küçük kızı rahatsız etmektedir.

Sanatçının “Rüzgârı Düşün”⁴⁸³ hikâyesinde, umut arayan bir sara hastasından bahsedilmektedir. Adı Şevket olan bu hastanın vapur seyahati sırasında geçmişte yaşadıklarını hatırlaması, hikâyenin ana konusunu oluşturmaktadır. Şevket’in hastalığından dolayı sokaklarda bayılması ve insanların hastalığı hakkında ona sorular sorması gibi anılarını vapur seyahati sırasında aklına getirmiştir.

“Mazi Kalbimde Bir Yaradır”⁴⁸⁴da, Leyla’nın yanında çalışan terzi Nevin ile eğitim almasına rağmen pazarcı olmuş Nuri’nin düğün hazırlıklarından bahsedilir. Kahramanların kendi küçük dünyalarında yaşadıkları, hikâye boyunca anlatılmıştır.

Yazarın “Uzaktan Yoldan”⁴⁸⁵ adlı hikâyesi, Hacer Hanım’ın, Leyla Hanım’ın düğününe geç kalması ve düğünden çıkan kişileri gözlemlemesi şeklinde başlamaktadır. Hikâyenin kahramanı olan Hacer Hanım evlere temizliğe giden orta yaşlı bir kadındır. Hikâye boyunca evinde yaşadığı dertleri ve geçim sıkıntılarını düşünmektedir.

Tomris Uyar’ın son hikâyesi ise “Biraz Daha”⁴⁸⁶ adını taşımaktadır. Hikâyenin kahramanları Nevin ve eşi Nuri’dir. Nevin uyurken uyanan Nuri’nin, pencereden dışarı bakıp gördüklerinden bahsedilerek sokaktaki insanların ruh halleri betimlenmiştir. Bu hikâyede, değişen değerlerin yer aldığı dünya ile bireylerin iç dünyasındaki çatışmalar dile getirilmiştir.

Dergiye hikâye türünde en çok katkı sağlayan ikinci yazar, hikâyelerindeki haslık özelliğini insana bağlayan ve insanların yaşadığı zor koşulları, hikâyelerinin

⁴⁸² R. Tomris [Uyar], “Dağlar Sada Verip Seslenmelidir”, **Papirüs**, Sayı 19, İstanbul, 1967, s. 15.

⁴⁸³ R. Tomris [Uyar], “Rüzgârı Düşün”, **Papirüs**, Sayı 21, İstanbul, 1968, s. 14.

⁴⁸⁴ R. Tomris Uyar, “Mazi Kalbimde Bir Yaradır”, **Papirüs**, Sayı 26, İstanbul, 1968, s. 32.

⁴⁸⁵ R. Tomris Uyar, “Uzaktan Yoldan”, **Papirüs**, Sayı 30, İstanbul, 1968, s. 34.

⁴⁸⁶ R. Tomris Uyar, “Biraz Daha”, **Papirüs**, Sayı 33, İstanbul, 1969, s. 36.

çıkış noktası olarak gören⁴⁸⁷ Füzûzan'dır. Toplam altı hikâyesi yayımlanan sanatçı, şiir, roman, tiyatro, oyun, antoloji gibi hemen her türde eser ortaya koymuştur. Türk edebiyatında ise yazmış olduğu hikâyelerle ön plana çıkmıştır. Daha çok kenar mahallelerde yaşayan insanları, yoksulları, memurları, göçmenleri, kadınları, küçük kızları ve aile içi ilişkileri işlemiştir. Bu konuları işlemede iyi bir gözlemci olmasının rolü büyüktür. Füzûzan, 1971'de yayımlanan ilk öykü kitabı *Parasız Yatılı* adlı eseriyle Sait Faik Öykü Ödülü'nü kazanmıştır.⁴⁸⁸

Füzûzan'ın hikâyelerinden ilki "Sabah Eskimişliğin"⁴⁸⁹dir. Eserde, ismi verilmeyen bir kadının geçmişte olanları hatırlaması anlatılır. Anne-kız ilişkisine değinilen bu öyküde, anne ile kızın maddi zorluklar içinde yaşadığı görülmektedir. Hikâyede, parasal sıkıntıların insan yaşamında yarattığı sorunlar ön plana çıkarılmıştır.

Bir diğer hikayesi ise "Özgürlük Atları"⁴⁹⁰dır. Bu hikâyede, küçük bir kızın iç dünyasından, çevresinden ve yaşadıklarından bahsedilmiştir. Bu küçük kız, üvey babasının yanında yaşamakta ve sevgi ihtiyacı karşılanamamaktadır. Bu nedenle de okumak ve sınavlara girip parasız yatılı bir okulu kazanmak istemektedir. Eserde, kahramanın yaşadığı olaylardan ötürü psikolojik durumu ön plana çıkarılmıştır.

Yazarın "Taşralı"⁴⁹¹ adlı öyküsünde, taşradan gelen bir kızın teyzesinin evine gelmesi ve teyzesiyle birlikte, anne ve babasıyla ilgili konuşmaları işlenmiştir. Teyze, bir paşa karısıdır ve çalışanlarıyla samimî olmak istememektedir. Taşradan gelen kız ise teyzesinin evinde çalışanlarla samimî ilişkiler kurmuş, fakat bu davranışını teyzesinin hoş karşılamayacağını düşündüğü için ondan gizlemiştir. Hikâyede sınıf farkından dolayı insanlar arasında var olan mesafenin kişisel çabalarla kapatılması anlatılmaktadır.

⁴⁸⁷ Füzûzan *Diye Bir Öykü*, Haz. Faruk Şüyün, İstanbul, YKY, 2009, s. 53.

⁴⁸⁸ Meliha Numanoğlu, *Füzûzan Hayatı, Sanatı, Eserleri*, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yüksek Lisans Tezi), Kayseri, 2009, s. 3.

⁴⁸⁹ Füzûzan [Füzûzan], "Sabah Eskimişliğin", *Papirüs*, Sayı 9, İstanbul, 1967, s. 10.

⁴⁹⁰ Füzûzan, "Özgürlük Atları", *Papirüs*, Sayı 14, İstanbul, 1967, s. 14.

⁴⁹¹ Füzûzan, "Taşralı", *Papirüs*, Sayı 20, İstanbul, 1968, s. 11.

Sanatçının “Münip Bey’in Günlüğü”⁴⁹² adlı diğer hikâyesi, 20 Kanunsani’den (Ocak) başlayıp 25 Nisan’da son bulan ve günlük şeklinde kaleme alınan bir eser olarak karşımıza çıkmaktadır. Muş’ta yaşayan bir memurun tuttuğu günlükten oluşan bu öyküde, insanın psikolojisinde meydana gelen değişimlerden bahsedilmiştir.

“Piyano Çalabilmek”⁴⁹³ hikâyesinde, bir nine, anne ve kızın hayatlarının bir bölümü anlatılmıştır. Vaktiyle zengin olan ve piyano çalabilen annenin, yaptığı evlilikten sonra yoksullaşması ve piyanoyu bile lüks olarak görmesi, hikâyeyi ilginç kılan özelliklerden biridir. Hikâyede ön plana çıkan duygular, memleket özlemi ve yoksulluktur. Ayrıca yoksul insanların yaşadığı güçlüklerden de bahsedilmiştir.

Füruzan’a ait son hikâye olan “Nehir”⁴⁹⁴de, mutsuz bir evlilik yapan, istemediği bir erkekle, bir köy ağasıyla evlendirilen vali kızının yaşadıkları anlatılır. Vali kızı, ağayla arasında olan sınıf, görgü ve yetişme farkından ötürü bir türlü mutlu olamamaktadır. Ağa, karısının kendisine karşı olan ilgisizliğinden dolayı hizmetçilere yönelmiştir. Eğitimsiz kızların ağa evlerine verilmesi ve cinsel konuların işlenmesi bakımından, bu hikâye yazarın diğer hikâyelerinden farklılık göstermektedir. Bu hikâyede, çocuk denecek yaşta evlendirilen kızların mutsuzluğu ele alınmıştır.

Yazmış olduğu öykü, roman, oyun ve deneme çalışmalarını, şiirlerinin uzantısı olarak niteleyen⁴⁹⁵ Necati Cumalı’nın iki hikâyesi dergide yayımlanmıştır. Sanatçı hayatı boyunca herhangi bir edebî topluluk içerisinde yer almamıştır.

Necati Cumalı’nın yayımlanan iki hikâyesinden biri “Abdoş, Ne Haber?”⁴⁹⁶dir. Bu hikâyede mahalle arkadaşlığı yapan iki kız ve üç erkek arasında yer alan Abdoş’un başından geçenler anlatılmıştır. Mahallede oyun oynarlarken bir gün Abdoş’un gelmediğini gören arkadaşları onu merak ederek evine giderler. Kapıyı açan annesi Abdoş’un dışarıya çıkmasına izin vermez. Çünkü Abdoş,

⁴⁹² Füruzan, “Münip Bey’in Günlüğü”, **Papirüs**, Sayı 23, İstanbul, 1968, s. 21.

⁴⁹³ Füruzan, “Piyano Çalabilmek”, **Papirüs**, Sayı 40, İstanbul, 1969, s. 36.

⁴⁹⁴ Füruzan, “Nehir”, **Papirüs**, Sayı 44, İstanbul, 1970, s. 28.

⁴⁹⁵ Cemal Süreya, **Günler**, 5. bs., İstanbul, YKY, 2016, s. 298.

⁴⁹⁶ Necati Cumalı, “Abdoş, Ne Haber?”, **Papirüs**, Sayı 38, İstanbul, 1969, s. 30.

kendisinden altı yaş büyük bir kızla evlendirilecektir. Daha sonra küçük yaşta olmasına rağmen evlendirilen Abdoş'un durumu herkesçe duyulur. Artık o, küçük yaşında ev geçindirmek zorunda kalan biri olmuştur. Bir gün arkadaşlarının yanına gelen Abdoş onlara, oyun oynamanın, evlenmekten daha güzel olduğunu söyler. Hikâyede, kır yaşamındaki geleneklere vurgu yapılarak ve bu gelenekler eleştirilerek çocukların küçük yaşlarda evlendirilmelerine karşı çıkmıştır. Bu yanlış geleneklerin devam etmesinin, çocukların kötü etkilenmesine ve aile kurumunun zedelenmesine neden olduğu okura sezdirilmektedir.

Sanatçının bir diğer hikayesi ise "Ay Büyürken Uyuyamam"⁴⁹⁷ dir. Bu hikâyede aylı gecelerde, dolunaya evrilen ayla birlikte kahramanın değişen psikolojisi işlenmektedir. Bu tür gecelerde tutkulu olan isimsiz kahraman, önce hoşlandığı kızın evinin önüne gidip ona açılmayı düşünmüş, daha sonra aklına eski sevgilileriyle yaşadıklarını getirmiştir. Bütün bu düşüncelerden sonra da evine dönmüştür. İçeri girdiğinde kapıda ev sahibi olan kadın onu beklemektedir. Küçük bir konuşma faslından sonra ev sahibi olan kadın, kahramanın odasına gitmiş ve o aylı gecede beraber olmuşlardır. Hikâyede Türk toplumunda bir tabu olarak görülen cinsellik konusu işlenmiştir. Burada anlatılan cinsellik dürtüsü, doğadaki bir olaya bağlanmaktadır. Aylı gecelerde kahramanın psikolojisindeki çağrışımlar, hatıralar, ilişkiler gün yüzüne çıkmıştır. Ayrıca bu hikâyede kadın-erkek ilişkileri üzerinde de durulmuştur.

Cemal Süreya'nın göçmenliğinden ötürü kendisi hakkında şiir yazdığı⁴⁹⁸, hikâyeyi, insanı ve toplumu, çevresi ve ilişkileriyle verebilen bir tür olarak tanımlayan Adnan Özyalçın, bu türü diyaloglarıyla tiyatroya, imgesel yönüyle şiire, kurgusal yapısıyla da romana benzetmektedir. Hikâyeye yazmaya Ömer Seyfettin'den etkilenerek başladığını⁴⁹⁹ dile getiren yazarın *Papirüs*'te iki Maupassant tarzı olay hikâyesi yayımlanmıştır. Ona göre 1960'lı yılların hikâyecisi,

⁴⁹⁷ Necati Cumalı, "Ay Büyürken Uyuyamam", *Papirüs*, Sayı 40, İstanbul, 1969, s. 31.

⁴⁹⁸ Adnan Özyalçın, *Öykücülüğümüzün 45 Yıllık Çınarı*, İstanbul, Evrensel Basım Yayın, 1999, s. 9.

⁴⁹⁹ Melih Erzen, *Sur Kapılarında Adnan Özyalçın'ın Öyküleri*, Konya, Çizgi Kitabevi, 2016, s. 695.

eserini yazarken klasik ölçülerin dışına çıkmakta, olayı ve kişiyi yadsımakta, betimlemelerinde bile farklı bir yol benimsemekte ve insanı merkeze almaktadır.⁵⁰⁰

Adnan Özyalçiner'in hikâyelerinden biri olan "Sur Kapılarında"⁵⁰¹da, bir şehre seyahate çıkan bir kişinin, karşısına çıkan dilenciden dinledikleri konu edinilmiştir. Soylularla savaşarak kölelikten kurtulan ve özgürlüklerine kavuşan insanların, zaman içerisinde tekrar köle oldukları dilenci tarafından dile getirilmiştir.

Hikâyecinin başka bir eseri de "Ölüm Allahın Emri"⁵⁰²dir. Bu hikâyede maddi sıkıntıların, geçim zorluklarının ve kıtlığın hüküm sürdüğü bir köyde kesilen bir öküzden ve sonrasında yaşanan olaylardan bahsedilir.

Cemal Süreya'nın, dünyanın en iyimser adamı⁵⁰³ olarak nitelendirdiği Muzaffer Buyrukçu'nun iki hikâyesi yayımlanmıştır. Edebî yaşamına şiirle başlayan Muzaffer Buyrukçu, daha sonra hikâye türüne yönelmiştir. Cemal Süreya, yazar hakkında *Papirüs*'te de bir yazı kaleme almış ve şu ifadeleri kullanmıştır:

"Muzaffer Buyrukçu hikâyede kendi kuşağının en direnen sanatçısıdır. Çok yazmaktan iyi sonuçlar almış bir hikâyecidir. Bunun için kendi önemini kavraması gerekir. Ortalık boşalıyor nerdeyse, bir iki kişiyle birlikte o kalıyor hikâyede. Öyle sanıyorum ki Buyrukçu anlatımın büyüğü içine girmiş, psikolojik ögeyle çok yakın bir akrabalık bağı kurmuştur. Herhalde bundan sonraki gelişimi bu ögeyle olacaktır. Romana girişi de bunlarla koşullanacak gibi. Cehennem'deki hikâyeler bir roman kokusu taşıyor. Bir roman öncesi kokusu."⁵⁰⁴

Muzaffer Buyrukçu'nun iki hikâyesinden biri olan "Bozuk"⁵⁰⁵ta, Ali isimli kahramanın eşiyle ve çevresiyle yaşadığı gerginliklerden bahsedilmiştir. İnsan ilişkilerinin konu edinildiği bu hikâyede, Ali eşi Güler'e şiddet uygulamaktadır. Aile içi şiddetin boyutları okurun dikkatine sunulmuştur.

⁵⁰⁰ Bilge Karasu, Rauf Mutluay, Mehmet Seyda, v.d., "Hikaye Üstüne", **Papirüs**, Sayı 5, İstanbul, 1966, s. 6-19.

⁵⁰¹ Adnan Özyalçiner, "Sur Kapılarında", **Papirüs**, Sayı 1, İstanbul, 1966, s. 26-32.

⁵⁰² Adnan Özyalçiner, "Ölüm Allahın Emri", **Papirüs**, Sayı 29, İstanbul, 1968, s. 38-39.

⁵⁰³ Cemal Süreya, **Günler**, 5. bs., İstanbul, YKY, 2016, s. 399.

⁵⁰⁴ [Cemal] Süreya, "Cehennem", **Papirüs**, Sayı 1, İstanbul, 1966, s. 40.

⁵⁰⁵ Muzaffer Buyrukçu, "Bozuk", **Papirüs**, Sayı 13, İstanbul, 1967, s. 20-23.

“İkinci Hasan”⁵⁰⁶ isimli hikâyesinde ise yoksulluk ve geçim derdi ele alınır. Kezban, eşi Hasan’ı ve oğlu Murat’ı her sabah kaldırır ve işe gitmeleri için yolcu eder. Onlar ise para kazanabilmek için odun kesmektir. Sokak sokak dolaşarak odun kesme işini yürüten bir baba ile oğul anlatılmıştır.

Dergide bir hikâyesi yayımlanan yazarlar da vardır. Bunlardan biri olan Necati Tosuner, küçük hikâyeleriyle ön plana çıkmıştır. Bu hikâyelerinde şiirsel bir anlatımı vardır ve edebî sanatlar ile dilsel sapmalar kullanmıştır. Yazar bu eserlerinde, düzyazıyı şiire yaklaştırmıştır.⁵⁰⁷

Necati Tosuner’in “Birtakım Şeyler Gibi”⁵⁰⁸ isimli hikâyesinde, odun depolarının önünden geçen isimsiz kahramanın içinden gelen bir “hadi” sesinden, odun kesen adamı görmesinden ve sonrasında yaşadıklarından bahsedilmiştir.

Hikâyeleri yayımlanan bir başka sanatçı, Cemal Süreya tarafından Türkçenin seramik ustası⁵⁰⁹ olarak nitelendirilen Hulki Aktunç’tur. Hemen hemen bütün türlerde eser veren yazar, edebî hayatına öyküyle başlamıştır.

Hulki Aktunç’un ““Biçare Herif” ya da Suların Kürediği Talan”⁵¹⁰ adlı hikâyesinde, isimsiz bir kahramanın Tanrı kayalar denilen, hiç hoşlanmadığı bir yerde dolaşması, burada dolaşırken aklına eski günlerin gelmesi ve başka insanlarla karşılaşması anlatılmıştır.

Leyla Erbil de hikâyesiyle *Papirüs*’te yer alan sanatçılar arasındadır. Hikâyelerinin başkahramanı çoğunlukla kadın olan yazarın eserlerinde kullandığı dil, çağrışım, mecaz ve sembol yüklüdür. Sanat hayatı boyunca hiçbir edebî akımı benimsememiş olan yazar, hikâyelerinde kullandığı cümlelerde söz dizimini bozmuş,

⁵⁰⁶ Muzaffer Buyrukçu, “İkinci Hasan”, **Papirüs**, Sayı 17, İstanbul, 1967, s. 14-30.

⁵⁰⁷ Tacettin Şimşek, “Şiire Öyküden Öykü: Necati Tosuner’in Kısa Öykülerinde Şiirin Ayak Sesleri”, **Erdem**, Sayı 65, Ankara, 2013, s. 132.

⁵⁰⁸ Necati Tosuner, “Birtakım Şeyler Gibi”, **Papirüs**, Sayı 30, İstanbul, 1968, s. 38-40.

⁵⁰⁹ Cemal Süreya, **Günler**, 5. bs., İstanbul, YKY, 2016, s. 369.

⁵¹⁰ Hulki Aktunç, ““Biçare Herif” ya da Suların Kürediği Talan”, **Papirüs**, Sayı 44, İstanbul, 1970, s. 34-36.

kelimelerin ve cümlelerin yapısını değiştirmiş, kimi zaman noktalama işaretlerine yer vermemiştir.⁵¹¹

Leyla Erbil'e ait olan "Çekmece"⁵¹²de, Dursun Kaymak adlı bir denizcinin, çıktığı seferler ve bu seferler sırasında eşine yazmış olduğu üç mektup işlenmiştir. Bu mektuplarda Dursun Kaymak'ın emekliliğinde güzel bir evde, huzurlu bir yaşam sürmek istemesi anlatılmıştır. Kahraman, yaşadığı anı kötülerken her zaman gelecekle ilgilenmiştir. Ancak Dursun Kaymak, bir gemi kazası sonucu hayatını kaybetmiştir. Bu olay ise bir gazete haberi olarak hikâyenin en sonuna eklenmiştir. Eserde beklenmedik bir sondan ve insanların hayallerini yaşayamamalarından bahsedilmiştir. Dursun Kaymak'ın aklından geçenlerin aktarıldığı mektuplar, bize onun bilinçaltı hakkında ipuçları da vermektedir.

Eseriyle dergiye katkı sunan başka bir yazar Selim İleri'dir. Cemal Süreya'nın ilk gördüğü gün yazar olacağını yüzünden anladığı⁵¹³ Selim İleri, hikâye dışında şiir, roman, anı, söyleşi, eleştiri, deneme gibi birçok türde eser vermiştir.

Selim İleri'nin "Hicran Yarası"⁵¹⁴ isimli hikâyesinde, bir aşkın günlüğü konu edinilir. 21 Mayıs 1938'de başlayan bu günlük, 5 Nisan 1939'da sona ermektedir. Aşk ve ölümü konu edinen bu hikâyede, Leyla adında bir genç kızın, platonik olarak yaşadığı aşkını günlüğüne not etmesi anlatılır. Bahriye zabıtine âşık olan Leyla, aşkının karşılıksız olmadığını farkındadır ancak kimse ona aşkı konusunda yardım etmemektedir. Hikâyenin sonunda bahriye zabiti ölür, Leyla da ailesinin maddi kaygılarından dolayı başka biriyle evlendirilir. Bu öyküde aşk acısına ve ölüme değinilmiştir.

Cemal Süreya'ya göre daha ilk günlerde özgün ve önemli bir yazar olarak kendini kabul ettiren⁵¹⁵ Bilge Karasu da hikâyesiyle *Papirüs*'te yer almıştır. Cemal

⁵¹¹ Sinan Bakır, "Leyla Erbil'in Kadın Anlatıcıları", **Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi (TAED)**, Sayı 55, Erzurum, 2016, s. 256.

⁵¹² Leyla Erbil, "Çekmece", **Papirüs**, Sayı 12, İstanbul, 1967, s. 12.

⁵¹³ Cemal Süreya, **Günler**, 5. bs., İstanbul, YKY, 2016, s. 186.

⁵¹⁴ Selim İleri, "Hicran Yarası", **Papirüs**, Sayı 36, İstanbul, 1969, s. 27.

⁵¹⁵ Cemal Süreya, **Aydınlık Yazıları Paçal**, İstanbul, Kaynak Yayınları, 1992, s. 36.

Süreya'nın, kolay ulaşılamayan bir saygınlığı⁵¹⁶ olduğunu düşündüğü yazarın eserlerinde kullandığı dil, özenle oluşturulup düzenlenmiş imajların olduğu bir dildir.⁵¹⁷

Bilge Karasu'nun "Dutlar"⁵¹⁸ adlı hikâyesinde, isimsiz bir kahramanın yaptıkları ve aklından geçirdikleri anlatılmaktadır. Kahraman yolda yürürken geçmişe ait anılarını hatırlar. Yine aynı yolda dut ağaçlarını, tırtılları, askerleri ve eylem yapan insanları, kaçışmaları, tutuklanmaları görür. Bu yürüyüşü sırasında aklına altı farklı çocukluk anısı gelir. Kahramanın anılara dalması ve bu anıların kahramanda derin izler bırakması, eserde ön plana çıkarılmıştır.

Papirüs'te hikâyesi yayımlayan bir diğer sanatçı, Türk edebiyatında adını hikâyeleriyle duyuran Demir Özlü'dür. Sanatçı hikâye dışında roman, anı, deneme, günlük ve gezi yazısı da kaleme almıştır.

Demir Özlü'nün *İçerisi*⁵¹⁹ adlı hikâyesinde, isimsiz bir kahramanın Saint Dimotri Kilisesi'ni gezmesi, kilisedeki figürlerden, heykellerden ve mumlardan bahsetmesi anlatılmıştır. Kilisenin içindeyken yaşadıkları da hikâyenin konusunu oluşturmaktadır. Bu hikâyede, insanın iç ve dış dünyası birlikte verilmiştir. Ayrıca eserde, mekânın insana olan etkilerine vurgu yapılmıştır.

Haldun Taner, dergide eseri yayımlanmış başka bir yazar olmuştur. Tiyatro, sohbet, fıkra, makale ve gezi yazıları da olan Haldun Taner'in yayımlanan ilk hikâyesi *Tö Ahmet*'tir. Eserlerinde daha önce işlenmemiş konuları, kendine has bir dille işlemiş ve onlara kendi kültür birikimini de eklemiştir. Halkın anlayabileceği günlük konuşma diliyle hikâyeler kaleme almış, yaşamı, anıları ve gözlemleriyle eserlerini

⁵¹⁶ Cemal Süreya, *Günler*, 5. bs., İstanbul, YKY, 2016, s. 362.

⁵¹⁷ Figen Karaçay, "Bilge Karasu'nun 'Bir Ortaçağ Abdalı' Adlı Öyküsünde Arketipler ve Semboller", *Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt XXXIII, Sayı 2, Ankara, 2016, s. 169.

⁵¹⁸ Bilge Karasu, "Dutlar", *Papirüs*, Sayı 18, İstanbul, 1967, s. 11.

⁵¹⁹ Demir Özlü, "İçerisi", *Papirüs*, Sayı 32, İstanbul, 1969, s. 33.

oluşturmuştur.⁵²⁰ Hikâyenin hiçbir zaman geri gitmediğini düşünen yazar, hikâye okurunun azalmasını kafa tembelliklerine bağlamaktadır.⁵²¹

Haldun Taner'in "Piliç Makinası"⁵²² isimli hikâyesinde, yaşlı bir adamın ruh durumundan bahsedilmektedir. Gençlik dönemlerinin özlemini yaşayan kahramanın eşi Nesrin ölmüş ve kahraman Serap adında başka bir kadınla evlenmiştir. Fakat kahraman, dış görünüşe önem veren ve her zaman yalan söyleyen Serap'la olan evliliğinde mutlu olamamıştır.

Hikâyesi yayımlanan bir başka yazar olan Orhan Duru'ya göre sanatın tek belirleyicisi akıl, zekâ ve mantık değildir, bu nedenle bilinçaltını hikâyelerinde işlemiştir. Eserlerinde dilin alışlagelmiş kalıplarını da yıkan sanatçı, devrik cümlelere sıkça yer vermiş ve söz dizimini kırmıştır. Ayrıca kendi üslubunu kurmaya çalışmıştır çünkü ona göre yazarı yazar yapan üslubudur.⁵²³

Orhan Duru, "Çöp"⁵²⁴ adlı hikâyesiyle karşımıza çıkmaktadır. Bu hikâyede, evde biriken çöpleri dökmek istemeyen isimsiz kahramana, teyzesinin çöpleri dökmesi yönünde baskı uygulaması ve kahramanın istemeden de olsa dökmesi anlatılmıştır. Zaten evde bütün işler isimsiz kahramana yaptırılmaktadır. Günler sonra evde biriken çöpleri yine kendisinin dökmesi istendiğinde, bu defa aynı evde yaşayan Erol'un dökmesini istemiştir. Fakat kimseye bu isteğini dinletememiş ve çaresizce yine çöpleri kendi dökmeye gitmiştir. Sonra da çöpünün neden gelip çöpleri toplamadığından yakınmıştır. Hikâyede işlerin hep bir kişiye yüklenmesi ve bu düzene bir karşı geliş ön plana çıkarılmaktadır. Başkalarıyla aynı evde yaşayan kahramanın her şeye koşması, bütün işleri yapması alışkanlığı kırılmak istenmiş fakat başarılı olunamamıştır.

⁵²⁰ Tahsin Yaprak, Özcan Bayrak, "Türk Hikâyeciliğinde Haldun Taner'in Yeri ve Kitaplarında Yer Almayan 'Töhmet' Adlı İlk Hikâyesi", **Tarih Okulu Dergisi (TOD)**, Sayı 15, İzmir, 2013, s. 485-487.

⁵²¹ Bilge Karasu, Rauf Mutluay, Mehmet Seyda, v.d., "Hikaye Üstüne", **Papirüs**, Sayı 5, İstanbul, 1966, s. 6-19.

⁵²² Haldun Taner, "Piliç Makinası", **Papirüs**, Sayı 25, İstanbul, 1968, s. 21.

⁵²³ Gökhan Reyhanoğulları, "Gerçeküstüçülük ve Orhan Duru'nun Öykülerine Yansıması", **İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi**, Sayı 3, İstanbul, 2014, s. 277.

⁵²⁴ Orhan Duru, "Çöp", **Papirüs**, Sayı 1, Ankara, 1960, s. 4.

Bunlar dışında dergide on yedi hikâye daha bulunmaktadır. Bu hikâyelerde konu çeşitliliği fazladır. Bunlardan Afet Muhteremoğlu Çırakman'ın “Yazın İlk Durgun Günü”⁵²⁵ adlı hikâyesi Anadolu ve köy sevgisinden, “Kapıcının Ölümü”⁵²⁶ adlı hikâyesi yoksulluk ve geçim derdinden; Abdullah Aşçı'nın “Patik ve Çizme”⁵²⁷ adlı hikâyesi dürüstlükten, “Foya”⁵²⁸ adlı hikâyesi cesareten; Selçuk Baran'ın “Sokaklarda”⁵²⁹ ile “Sarmaşıklar”⁵³⁰ adlı hikâyeleri aşk ve sevgiden; Ziya G. Öztan'ın “Çözük”⁵³¹ ile Meral Çelen'in “Nerdesin Sisyphe”⁵³² adlı hikâyesi yalnızlıktan; Sevinç İzat'ın “Ovada”⁵³³ ile Ömer Faruk Toprak'ın “Bir Memur”⁵³⁴ adlı hikâyesi dostluktan; Öner Ünalın’ın “Karaca İn'in Aslanı”⁵³⁵ ile Erdal Öz'ün “Taş”⁵³⁶ adlı hikâyesi cesareten; Gürsen Topses'in “Kaplumbağanın Düştüğü Gece”⁵³⁷ adlı hikâyesi insan ilişkilerinden; Sevgi Sabuncu'nun “Mal Ayrılığı ve Şampanya Kovası”⁵³⁸ adlı hikâyesi ayrılıktan; Nedim Gürsel'in “Bulgur Palas”⁵³⁹ adlı hikâyesi geçmiş ve geçmişe özleminden; Muzaffer Hacıhasanoğlu'nun “Acımak”⁵⁴⁰ adlı hikâyesi acımadan; Atilla Tokatlı'nın “Hazret-i Muhammed'in Gülümseyişi”⁵⁴¹ adlı hikâyesi ise din konusundan bahseder.

3.4. Tiyatro

Türkiye’de, 1961 Anayasası ve getirdiği özgürlükçü ortam tiyatroyu etkilemiştir. 1950’li yıllarda tiyatrodaki işlenen konular çoğalmış, 1960’lı yıllarda ise

⁵²⁵ Afet Muhteremoğlu Çırakman, “Yazın İlk Durgun Günü”, **Papirüs**, Sayı 29, İstanbul, 1968, s. 40-45.

⁵²⁶ Afet Muhteremoğlu [Çırakman], “Kapıcının Ölümü”, **Papirüs**, Sayı 42, İstanbul, 1969, s. 23-27.

⁵²⁷ Abdullah Aşçı, “Patik ve Çizme”, **Papirüs**, Sayı 30, İstanbul, 1968, s. 28-33.

⁵²⁸ Abdullah Aşçı, “Foya”, **Papirüs**, Sayı 37, İstanbul, 1969, s. 50-55.

⁵²⁹ Selçuk Baran, “Sokaklarda”, **Papirüs**, Sayı 31, İstanbul, 1969, s. 29-34.

⁵³⁰ Selçuk Baran, “Sarmaşıklar”, **Papirüs**, Sayı 45, İstanbul, 1970, s. 26-31.

⁵³¹ Ziya G. Öztan, “Çözük”, **Papirüs**, Sayı 6, İstanbul, 1966, s. 32-33.

⁵³² Meral Çelen, “Nerdesin Sisyphe”, **Papirüs**, Sayı 31, İstanbul, 1969, s. 20-24.

⁵³³ Sevinç İzat, “Ovada”, **Papirüs**, Sayı 11, İstanbul, 1967, s. 23-26.

⁵³⁴ Ömer Faruk Toprak, “Bir Memur”, **Papirüs**, Sayı 19, İstanbul, 1967, s. 9-14.

⁵³⁵ Öner Ünalın, “Karaca İn'in Aslanı”, **Papirüs**, Sayı 33, İstanbul, 1969, s. 32-35.

⁵³⁶ Erdal Öz, “Taş”, **Papirüs**, Sayı 43, İstanbul, 1970, s. 23-27.

⁵³⁷ Gürsen Topses, “Kaplumbağanın Düştüğü Gece”, **Papirüs**, Sayı 13, İstanbul, 1967, s. 24-30.

⁵³⁸ Sevgi Sabuncu, “Mal Ayrılığı ve Şampanya Kovası”, **Papirüs**, Sayı 31, İstanbul, 1969, s. 25-28.

⁵³⁹ Nedim Gürsel, “Bulgur Palas”, **Papirüs**, Sayı 39, İstanbul, 1969, s. 37-42.

⁵⁴⁰ Muzaffer Hacıhasanoğlu, “Acımak”, **Papirüs**, Sayı 33, İstanbul, 1969, s. 27-31.

⁵⁴¹ Atilla Tokatlı, “Hazret-i Muhammed'in Gülümseyişi”, **Papirüs**, Sayı 10, İstanbul, 1967, s. 13-16.

kaliteli eserler ortaya çıkmıştır. Bu dönemde tiyatrodaki kültürel yozlaşma, ekonomik ve siyasî sıkıntılar, rüşvet, yoksulluk, sömürü gibi konular işlenmiştir. Tiyatronun önemli isimlerinden olan, o dönemin genç kuşak sanatçıları Aziz Nesin, Çetin Altan, Haldun Taner, Nazım Kurşunlu, Necati Cumalı, Orhan Asena, Refik Erduran ve Turgut Özakman ilk tiyatro eserlerini yazmışlardır. 1960'tan önce sanatçılar geçmiş dönemin tiyatro anlayışını sürdürmüşken, sonrasında Batı örnek alınmaya başlanmıştır. Başta İstanbul ve Ankara olmak üzere birçok şehirde tiyatro sahneleri açılmıştır. Aynı zamanda bazı özel tiyatro toplulukları da sahneler kurmuşlardır. Tiyatro oyunlarında ve seyirci sayısında bir artış gözlenmiştir.⁵⁴²

1960'lı yıllarda oyun yazarları daha çok toplumsal sorunları işlemişlerdir. Haldun Taner, *Keşanlı Ali Destanı*'yla epik tiyatrodaki yaratıcısı olmuştur. Sahnede işçi, köylü ve orta sınıfın toplumsal ve ekonomik sorunları işlenmiştir. 1970'li yıllarda sahneye politik konular çıkarılmıştır. Ülkede yaşanan siyasî ve toplumsal sorunlar, tiyatroyu olumsuz etkilemiştir. Bu yıllarda Adalet Ağaoğlu, Başar Sabuncu, Cahit Atay, Güngör Dilmen, Melih Cevdet Anday, Nezihe Araz, Recep Bilginer, Tuncer Cücenoglu, Turan Oflazoğlu ve Ülker Köksal gibi yeni yazarlar yetişmiştir. 1980'li yıllarda ise tiyatro ile ilgili çalışmalar yapılmasına karşın bir durgunluk yaşanmıştır. Tiyatrolarda daha çok tarihî olaylar, kahramanlar, eski hikâyeler ve masallar konu olarak işlenmiştir. Önceki dönemlerde tiyatro sanatında yaşanan gelişmeler, bu dönemde gözlenmediği için tiyatro yazarları başka türlere yönelmiştir.⁵⁴³

Dergide tiyatro türüne çok fazla yer verilmemiştir. Dört sayıdan oluşan birinci dönem ve iki sayıdan oluşan üçüncü dönemde bu türe hiç yer verilmemişken, kırk yedi sayıdan oluşan ikinci dönemde sadece bir tiyatro metni yayımlanmıştır. Leyla Erbil'e ait olan bu tiyatro eseri, derginin 28. sayısında yer almaktadır.⁵⁴⁴

⁵⁴² Tiyatro türünün edebiyat tarihimizdeki gelişimine dair daha ayrıntılı bilgi için bkz. Gülayse Erkoç, "1960-1970 Dönemi Tiyatro Hareketleri", *Tiyatro Araştırmaları Dergisi*, Sayı 13, Ankara, 2002, s. 1-6.

⁵⁴³ Tiyatro türünün edebiyat tarihimizdeki gelişimine dair daha ayrıntılı bilgi için bkz. Müzeyyen Buttanrı, "Türk Edebiyatında Tiyatro: Cumhuriyet Devri", *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi (TALİD)*, Cilt IV, Sayı 8, İstanbul, 2006, s. 206-208.

⁵⁴⁴ Bu tiyatro eserinin künyesi dizin kısmında yer almaktadır.

Türk edebiyatında yazmış olduğu hikâyelerle ön plana çıkan Leyla Erbil'in yazdığı eserlerin birçoğunda şiir, düzyazı ve tiyatro iç içe geçmiştir. Sanatçı hiçbir edebî akımı benimsememiş ve eserlerinde kendi üslubunu oluşturmuştur.⁵⁴⁵ Sanatçının *Papirüs*'te yayımlanan "Postacı"⁵⁴⁶ adlı eserinde "A" ve "B" harfleriyle kodlanmış iki kadın ile "P" harfiyle kodlanmış bir postacı karşımıza çıkmaktadır. İki kadın evde sıkılıp birbirleriyle ilgisi olmayan pek çok konu hakkında konuşurlarken bir postacı elinde bir paketle gelmiştir. Kadınlar postacıyı eve davet ederek ona sorular sormuş ve paketi açıp içinden çıkanları etrafa saçmıştır. Eser, kadınlar ile postacı arasında geçen diyaloglarla devam etmiştir. Oyunun sonunda yazar, oyunda yer alan bazı malzemelerin ve oyun içinde yer alan müziklerin duruma göre değiştirilebileceğini not düşmüştür.

3.5. Anı, Günlük, Mektup ve Otobiyografi

Dergide anı ve günlük yazıları ile mektup ve otobiyografilere de yer verilmeyle birlikte bunların sayısı fazla değildir.

Anı türü, derginin yayımlandığı üç dönemde de yer almıştır. Dört sayıdan oluşan birinci dönemde üç, kırk yedi sayıdan oluşan ikinci dönemde on altı, iki sayıdan oluşan üçüncü dönemde ise iki anı metni vardır. Dergide dokuz yazara ait toplam on dokuz anı yazısı yayımlanmıştır. Anı, en fazla ikinci dönemin 8. ve 29. sayılarında yer almıştır ve bu sayıların her birinde ikişer adet olarak karşımıza çıkmaktadır.⁵⁴⁷ En fazla anı kaleme alan Muzaffer Buyrukçu'ya ait on bir yazı yayımlanmıştır.

Roman, hikâye, şiir, günlük, anı gibi pek çok türde eser kaleme alan Muzaffer Buyrukçu, öykücü kimliğiyle ön plana çıkmıştır. Sanatçı, anı ve günlüklerinde edebiyat çevresi ile olan ilişkilerine ve edebiyatçılarla arasında geçen diyaloglara yer vermiştir.

⁵⁴⁵ Sinan Bakır, *a.g.e.*, s. 256.

⁵⁴⁶ Leyla Erbil, "Postacı", *Papirüs*, Sayı 28, İstanbul, 1968, s. 35-44.

⁵⁴⁷ Bu anıların künyeleri dizin kısmında yer almaktadır.

Muzaffer Buyrukçu yayımladığı anılarında hayatına dair kesitler sunmuştur. “Bir Kitabın Serüveni”⁵⁴⁸, “M. Ali Ermiş”⁵⁴⁹, “23.8.1967 Günü Bilge Karasu’yla”⁵⁵⁰, “4.1.1968”⁵⁵¹, “8.2.1969”⁵⁵², “17.4.1969”⁵⁵³, “12.5.1968”⁵⁵⁴, “24.6.1969”⁵⁵⁵, “28.10.1960”⁵⁵⁶ ve “15.9.1969”⁵⁵⁷ sanatçının dergide yayımlanan anı yazılarıdır. Sanatçı bu yazılarında *Kavga* isimli kitabının basılma sürecini, Mehmet Ali Ermiş’i rüyasında görmesini, Bilge Karasu’yla karşılaşmalarını, *Papirüs* yazıhanesini ziyaret edişini ve burada Anıl Meriçelli, Asım Bezirci, Cemal Süreya, Ece Ayhan,ERCÜMENT UÇARI, Necati Cumalı, Selim İleri ve Tefik Akdağ ile edebiyat ve sanat hakkında konuşmalarını, yaşadığı bazı ilginç anılarını, iş icabı Ankara’ya yerleşip bir süre burada yaşamasını, Adnan Binyazar, Atilla Özkırımlı, Behçet Necatigil, Bülent Habora, Celalettin Çetin, Fethi Naci, Haldun Taner, Hüsametdin Bozok, Oktay Akbal, Rauf Mutluay, Sabri Esat Siyavuşgil, Suna Akkan, Tahir Alangu, Tahsin Saraç ve Tarık Dursun K. ile gerçekleştirdiği sohbetlerini anlatmıştır.

Muzaffer Buyrukçu dışında dergide, Aziz Nesin’in “Nazım Hikmet’in Biyografisini Yazarken”⁵⁵⁸, Behzat Ay’ın “Alkol ve Ben”⁵⁵⁹, Demir Özlü’nün “Açıkta Kalan Kilise”⁵⁶⁰, Ferit Edgü’nün “Bir Amerika İzlenimi: Judy’nin Atölyesinde”⁵⁶¹, Orhan Duru’nun “Ben”⁵⁶², Orhan Veli Kanık’ın “Orhan Veli’nin Hiç Yayımlanmamış Bir Yazı Serisinden: Tanıdığım Meşhurlar”⁵⁶³, Ömer Faruk

⁵⁴⁸ Muzaffer Buyrukçu, “Bir Kitabın Serüveni”, **Papirüs**, Sayı 20, İstanbul, 1968, s. 8-10.

⁵⁴⁹ Muzaffer Buyrukçu, “M. Ali Ermiş”, **Papirüs**, Sayı 24, İstanbul, 1968, s. 10-16.

⁵⁵⁰ Muzaffer Buyrukçu, “23.8.1967 Günü Bilge Karasu’yla”, **Papirüs**, Sayı 25, İstanbul, 1968, s. 39-46.

⁵⁵¹ Muzaffer Buyrukçu, “4.1.1968”, **Papirüs**, Sayı 29, İstanbul, 1968, s. 11-20.

⁵⁵² Muzaffer Buyrukçu, “8.2.1969”, **Papirüs**, Sayı 33, İstanbul, 1969, s. 56-64.

⁵⁵³ Muzaffer Buyrukçu, “17.4.1969”, **Papirüs**, Sayı 35, İstanbul, 1969, s. 46-54

⁵⁵⁴ Muzaffer Buyrukçu, “12.5.1968”, **Papirüs**, Sayı 36, İstanbul, 1969, s. 47-55

⁵⁵⁵ Muzaffer Buyrukçu, “24.6.1969”, **Papirüs**, Sayı 38, İstanbul, 1969, s. 34-43

⁵⁵⁶ Muzaffer Buyrukçu, “28.10.1960”, **Papirüs**, Sayı 42, İstanbul, 1969, s. 37-42.

⁵⁵⁷ Muzaffer Buyrukçu, “15.9.1969”, **Papirüs**, Sayı 43, İstanbul, 1970, s. 28-34 ; Sayı 45, İstanbul, 1970, s. 40-46.

⁵⁵⁸ Aziz Nesin, “Nazım Hikmet’in Biyografisini Yazarken”, **Papirüs**, Sayı 21, İstanbul, 1968, s. 1-6.

⁵⁵⁹ Behzat Ay, “Alkol ve Ben”, **Papirüs**, Sayı 2, İstanbul, 1981, s. 120-125.

⁵⁶⁰ Demir Özlü, “Açıkta Kalan Kilise”, **Papirüs**, Sayı 29, İstanbul, 1968, s. 34-37.

⁵⁶¹ Ferit Edgü, “Bir Amerika İzlenimi: Judy’nin Atölyesinde”, **Papirüs**, Sayı 1, İstanbul, 1980, s. 124-126.

⁵⁶² Orhan Duru, “Ben”, **Papirüs**, Sayı 4, Ankara, 1961, s. 2.

⁵⁶³ Orhan Veli Kanık, “Orhan Veli’nin Hiç Yayımlanmamış Bir Yazı Serisinden: Tanıdığım Meşhurlar”, **Papirüs**, Sayı 8, İstanbul, 1967, s. 37-41.

Toprak'ın "Lambo'da Bir Gece"⁵⁶⁴ ve Sami Altındağ'a ait olan başlıksız bir anı⁵⁶⁵ yazısı yayımlanmıştır.

Papirüs'te anı gibi günlük türüne de yer verilmiştir. Sanatçıların yaşadığı bazı ilginç olaylar, günlük şeklinde yayımlanmıştır. Günlük yazıları da tıpkı anılar gibi dergide pek fazla yer bulmamıştır. Dört sayıdan oluşan birinci dönemde günlük türüne hiç yer verilmemişken, kırk yedi sayıdan oluşan ikinci dönemde beş ve iki sayıdan oluşan üçüncü dönemde dört günlük yayımlanmıştır. Dergide altı yazara ait toplam dokuz günlük yazısı vardır. En fazla günlük, üçüncü dönemin 1. ve 2. sayılarında yayımlanır ve her bir sayıda ikişer adettir.⁵⁶⁶ Yayımladığı üç günlükle İlhan Berk, dergiye en çok katkıyı sağlamıştır.

İkinci Yeni hareketinde yer alan İlhan Berk, şiiirleriyle ön planda olmuştur. Şiir dışında otobiyografik anlatı, antoloji, söyleşi ve deneme türünde de eserler kaleme almıştır.

İlhan Berk'in günlükleri "Budapeşte Günlüğü"⁵⁶⁷, "Paris Günlüğü, 64"⁵⁶⁸ ve "Âşıkane Günlüğü"⁵⁶⁹ başlıklarıyla yayımlanmıştır. Sanatçı bu günlüklerinde, 8 Eylül 1968'den 20 Eylül 1968'e kadar geçen sürede Budapeşte'de yaşadıklarından, gezdiği yerlerden, kaldığı otellerden, tanıştığı şair ve yazarlardan; 20 Ocak 1964'ten 26 Temmuz 1964'e kadar geçen sürede Paris'te yaşadıklarından, müzelerden, otellerden, tarihî eserlerden; 29 Ekim 1962'den 11 Ocak 1964'e kadar geçen sürede yaşadıklarından, yazdıklarından ve düşündüklerinden bahsetmiştir.

İlhan Berk dışında, Mehmet Seyda'nın "Romancı Günlüğü"⁵⁷⁰, Ömer Faruk Toprak'ın "Tatil Günlüğü"⁵⁷¹, Ragıp Gelencik'in "Dil Günlüğü"⁵⁷², Tuncer

⁵⁶⁴ Ömer Faruk Toprak, "Lambo'da Bir Gece", **Papirüs**, Sayı 8, İstanbul, 1967, s. 31-32.

⁵⁶⁵ Sami Altındağ, Başlıksız, **Papirüs**, Sayı 32, İstanbul, 1969, s. 41-43.

⁵⁶⁶ Bu günlüklerin künyeleri dizin kısmında yer almaktadır.

⁵⁶⁷ İlhan Berk, "Budapeşte Günlüğü", **Papirüs**, 30. Sayı, İstanbul, 1968, s. 17-27.

⁵⁶⁸ İlhan Berk, "Paris Günlüğü, 64", **Papirüs**, 32. Sayı, İstanbul, 1969, s. 7-15.

⁵⁶⁹ İlhan Berk, "Âşıkane Günlüğü", **Papirüs**, 38. Sayı, İstanbul, 1969, s. 50-57.

⁵⁷⁰ Mehmet Seyda, "Romancı Günlüğü", **Papirüs**, Sayı 34, İstanbul, 1969, s. 54-59.

⁵⁷¹ Ömer Faruk Toprak, "Tatil Günlüğü", **Papirüs**, Sayı 42, İstanbul, 1969, s. 10-16.

⁵⁷² Ragıp Gelencik, "Dil Günlüğü", **Papirüs**, Sayı 1, İstanbul, 1980, s. 114-120 ; Sayı 2, İstanbul, 1981, s. 112-120.

Uçarol'un "İlginç Çizgileriyle Edebiyatımız"⁵⁷³ ve Vedat G. Üretürk'ün "Emekli Günlüğü"⁵⁷⁴ adlı yazıları da yayımlanmıştır.

Dergide anı ve günlük yazıları dışında, sanatçıların birbirlerine göndermiş oldukları mektuplar da yayımlanmıştır. Fakat mektup türüne dergide çok fazla yer verilmemiştir. Dört sayıdan oluşan birinci dönem ile iki sayıdan oluşan üçüncü dönemde bu türe hiç yer verilmemişken, kırk yedi sayıdan oluşan ikinci dönemde sekiz mektup yayımlanmıştır. Ayrıca, Savran adı verilen bölümde de bir mektup vardır. Dergide beş sanatçıya ait toplam yedi mektup bulunmaktadır. En fazla mektup, ikinci dönemin 8. sayısındadır.⁵⁷⁵ Bu mektuplar Orhan Veli Kanık'a aittir ve üç adettir.

Melih Cevdet Anday ve Oktay Rifat Horozcu ile birlikte Garip şiirinin kurucularından olan Orhan Veli Kanık'ın yazmış olduğu mektuplar, *Orhan Veli Özel Sayısı*'nda yayımlanmıştır. Bu mektuplar "23/4/1947"⁵⁷⁶, "15/7/1947"⁵⁷⁷ ve "11/6/1950"⁵⁷⁸ tarihlerinde kaleme alınmış ve sanatçı tarafından bir dostuna gönderilmiştir. Yine aynı sayıda Orhan Veli Kanık'a Sait Faik Abasıyanık tarafından "14.03.1941"⁵⁷⁹ tarihinde, Orhan Kemal tarafından "11.05.1950"⁵⁸⁰ tarihinde ve Yaşar Kemal tarafından "21.4.1950"⁵⁸¹ tarihinde gönderilen mektuplar da yer almıştır.

Derginin 11. sayısındaki Savran bölümünde yer alan bir diğer mektup ise Mehmet Seyda tarafından kaleme alınmıştır. "Aziz Nesin'e Açık Mektup"⁵⁸² başlığını taşıyan bu mektup, bir edebiyat yarışmasını kazanan Mehmet Seyda'nın ödül alan eserinde yer alan dilbilim yanlışlarını dile getiren Aziz Nesin'e yazılmıştır.

⁵⁷³ Tuncer Uçarol, "İlginç Çizgileriyle Edebiyatımız", **Papirüs**, Sayı 1, İstanbul, 1980, s. 120-123.

⁵⁷⁴ Vedat G. Üretürk, "Emekli Günlüğü", **Papirüs**, Sayı 2, İstanbul, 1981, s. 125-128.

⁵⁷⁵ Bu mektupların künyeleri dizin kısmında yer almaktadır.

⁵⁷⁶ Orhan Veli Kanık, "23/4/1947", **Papirüs**, Sayı 8, İstanbul, 1967, s. 54.

⁵⁷⁷ Orhan Veli Kanık, "15/7/1947", **Papirüs**, Sayı 8, İstanbul, 1967, s. 54-55.

⁵⁷⁸ Orhan Veli Kanık, "11/6/1950", **Papirüs**, Sayı 8, İstanbul, 1967, s. 55-56.

⁵⁷⁹ Sait Faik [Abasıyanık], "14.03.1941", **Papirüs**, Sayı 8, İstanbul, 1967, s. 58.

⁵⁸⁰ Orhan Kemal, "11.05.1950", **Papirüs**, Sayı 8, İstanbul, 1967, s. 57.

⁵⁸¹ Yaşar Kemal, "21.4.1950", **Papirüs**, Sayı 8, İstanbul, 1967, s. 58.

⁵⁸² Mehmet Seyda, "Aziz Nesin'e Açık Mektup", **Papirüs**, Sayı 11, İstanbul, 1967, s. 42-44.

Papirüs'te sanatçıların otobiyografilerine de yer verilmiştir. Cemal Süreya, ikinci dönemin birleştirilmiş son sayısında yayımlanan bu otobiyografilerden, başka sayılarda ve çok daha fazla yayımlamak istemişse de derginin ömrü onun bu isteğine engel olmuştur. Asıl istediği ise her sanatçının kendi hayat hikâyesini kaleme alması, bunların derginin sayfaları arasında yer bulması ve böylelikle kalıcı olmasıydı.⁵⁸³ Dört sayıdan oluşan birinci dönemde bir otobiyografi yer alırken, kırk yedi sayıdan oluşan ikinci dönemde on yedi otobiyografi yayımlanmıştır. İki sayıdan oluşan üçüncü dönemde ise bu türe hiç yer verilmemiştir. Dergide on sekiz yazara ait toplam on sekiz otobiyografi yayımlanmıştır.

Dergide yayımlanan otobiyografiler ikinci dönemin 46.-47. birleştirilmiş *Kendileri (Otobiyografileri) Özel Sayı*'sında yayımlanmıştır.⁵⁸⁴ Burada, Abdullah Aşçı'nın "Hâl Tercümem"⁵⁸⁵, Ahmet Köksal'ın "Yaşantımdan Çizgiler"⁵⁸⁶, Arif Damar'ın başlıksız yayımlanan otobiyografisi⁵⁸⁷, Bekir Yıldız'ın başlıksız yayımlanan otobiyografisi⁵⁸⁸, Bülent Habora'nın başlıksız yayımlanan otobiyografisi⁵⁸⁹, Ercüment Behzad Lav'ın başlıksız yayımlanan otobiyografisi⁵⁹⁰, Fakir Baykurt'un "Kendi Hikâyem"⁵⁹¹, İbrahim Balaban'ın "Kendim"⁵⁹², İlhan Demiraslan'ın başlıksız yayımlanan otobiyografisi⁵⁹³ Mehmet H. Doğan'ın "Kırk Yılın İçinden"⁵⁹⁴, Muzaffer İlhan Erdost'un "Köylü Olan Yüzümü Döndüğümde"⁵⁹⁵, Nahit Eruz'un "Ne Olmak İstersiniz?"⁵⁹⁶, Ömer Faruk Toprak'ın "İşte Hayat Öyküm"⁵⁹⁷, Seyfettin Başçılar'ın başlıksız yayımlanan otobiyografisi⁵⁹⁸, Tarık

⁵⁸³ Feyza Perinçek, Nursel Duruel, **a.g.e.**, s. 172.

⁵⁸⁴ Bu otobiyografilerin künyeleri dizin kısmında yer almaktadır.

⁵⁸⁵ Abdullah Aşçı, "Hâl Tercümem", **Papirüs**, Sayı 46-47, İstanbul, 1970, s. 9-11.

⁵⁸⁶ Ahmet Köksal, "Yaşantımdan Çizgiler", **Papirüs**, Sayı 46-47, İstanbul, 1970, s. 73-78.

⁵⁸⁷ Arif Damar, Başlıksız, **Papirüs**, Sayı 46-47, İstanbul, 1970, s. 34-41.

⁵⁸⁸ Bekir Yıldız, Başlıksız, **Papirüs**, Sayı 46-47, İstanbul, 1970, s. 102-111.

⁵⁸⁹ Bülent Habora, Başlıksız, **Papirüs**, Sayı 46-47, İstanbul, 1970, s. 64-66.

⁵⁹⁰ Ercüment Behzad Lav, Başlıksız, **Papirüs**, Sayı 46-47, İstanbul, 1970, s. 79-81.

⁵⁹¹ Fakir Baykurt, "Kendi Hikâyem", **Papirüs**, Sayı 46-47, İstanbul, 1970, s. 30-33.

⁵⁹² [İbrahim] Balaban, "Kendim", **Papirüs**, Sayı 46-47, İstanbul, 1970, s. 12-26.

⁵⁹³ İlhan Demiraslan, Başlıksız, **Papirüs**, Sayı 46-47, İstanbul, 1970, s. 42-44.

⁵⁹⁴ Mehmet [H.] Doğan, "Kırk Yılın İçinden", **Papirüs**, Sayı 46-47, İstanbul, 1970, s. 45-51.

⁵⁹⁵ Muzaffer [İlhan] Erdost, "Köylü Olan Yüzümü Döndüğümde", **Papirüs**, Sayı 46-47, İstanbul, 1970, s. 52-59.

⁵⁹⁶ Nahit Eruz, "Ne Olmak İstersiniz?", **Papirüs**, Sayı 46-47, İstanbul, 1970, s. 60-63.

⁵⁹⁷ Ömer Faruk Toprak, "İşte Hayat Öyküm", **Papirüs**, Sayı 46-47, İstanbul, 1970, s. 87-101.

⁵⁹⁸ Seyfettin Başçılar, Başlıksız, **Papirüs**, Sayı 46-47, İstanbul, 1970, s. 27-29.

Dursun K.'nın başlıksız yayımlanan otobiyografisi⁵⁹⁹, Tevfik Akdağ'ın "Yaşantım"⁶⁰⁰, Yaşar Nabi Nayır'ın başlıksız yayımlanan otobiyografisi⁶⁰¹ yayımlanmıştır. Bunlar dışında derginin birinci döneminde de bir otobiyografi vardır. Ceyhun Atuf Kansu'ya ait olan bu otobiyografi "Ben"⁶⁰² başlığını taşımaktadır.

3.6. Röportaj, Söyleşi ve Duyuru

Papirüs'te röportajlara, söyleşilere ve sanatçıların okurlarına iletmek istedikleri duyurulara da yer verilmiştir. Fakat bu türlerin sayısı, diğerlerine göre daha azdır.

Dergide yayımlanan röportajlarda, röportajı yapılan sanatçıların hayatlarına değinilmiş, bazı konular hakkında fikirleri alınmış, anılarından bahsedilmiş ve onları en çok etkileyen olaylar okurlarla paylaşılmıştır. Dört sayıdan oluşan birinci dönemde bu türe yer verilmemişken, kırk yedi sayıdan oluşan ikinci dönemde altı, iki sayıdan oluşan üçüncü dönemde ise iki röportaj metni yayımlanmıştır. Dergide beş sanatçıya ait toplam sekiz röportaj vardır. Röportajı en çok yayımlanan sanatçı ise İbrahim Balaban'dır ve ona ait dört röportaj bulunmaktadır.

İbrahim Balaban, önemli Türk ressam ve yazarlarından biridir. Resim çizmeye küçük yaşlarda başlayan sanatçı, hayatının bir bölümünü çeşitli nedenlerden dolayı cezaevinde geçirmiştir. Bursa'daki cezaevinde bulunduğu sırada Nazım Hikmet'le tanışmış ve ondan fazlasıyla etkilenmiştir. Nazım Hikmet, İbrahim Balaban'da gördüğü resim yeteneğini geliştirmek istemiş ve onu desteklemiştir. Cezaevinden çıktıktan sonra da Nazım Hikmet'le bir süre aynı evde yaşamıştır. Defalarca gözaltına alınıp sorgulanan İbrahim Balaban birçok tablo çizmiş, resim

⁵⁹⁹ Tarık Dursun K., Başlıksız, **Papirüs**, Sayı 46-47, İstanbul, 1970, s. 67-72.

⁶⁰⁰ Tevfik Akdağ, "Yaşantım", **Papirüs**, Sayı 46-47, İstanbul, 1970, s. 1-8.

⁶⁰¹ Yaşar Nabi Nayır, Başlıksız, **Papirüs**, Sayı 46-47, İstanbul, 1970, s. 82-86.

⁶⁰² Ceyhun Atuf Kansu, "Ben", **Papirüs**, Sayı 1, Ankara, 1960, s. 4.

sergileri açmış, roman, hikâye, anı ve deneme türlerinde eserler kaleme almıştır.⁶⁰³ Dergide yayımlanan röportajları, onun edebiyat anlayışını ve ilginç anılarını içermektedir. “Ressam Olana Sorulan Sorulara Cevap”⁶⁰⁴ başlığını taşıyan bu röportajlarda, genelde sanattan ve özelde resimden bahsederek ona yöneltilen sorulara cevap vermiş, geçmişte yaşadığı bazı olayları aktarmıştır. Bu yazılarda kendine göre sanatın tarifini yapmış ve resim sanatını anlatmıştır. Ayrıca Nazım Hikmet’le cezaevinde yaşadıklarını ve kendisini sanatında nasıl geliştirdiğini okuruyla paylaşmıştır.

İbrahim Balaban dışında dergide başka röportajlara da yer verilmiştir. Bunlardan Ece Ayhan, Tunçer Uçarol, A. Remiz, Doğan Yel ve Güner Somtürk’ün “İlhan Berk’in Dedikleri Demedikleri”⁶⁰⁵ ile İbrahim Kutluk, Tahsin Saraç, Cemal Süreya ve Gündüz Akıncı’nın “Dağlarca’nın Dedikleri Demedikleri”⁶⁰⁶ isimli röportajlarda, bu iki sanatçının yaşam öyküleri, yazın hayatları, edebî anlayışları ve sanat dünyası hakkındaki görüşlerine yer verilmiştir. Mustafa Baydar’ın “Yazı Hayatının 50. Yılında Kerim Sadi ile Bir Konuşma”⁶⁰⁷ adlı röportajında, Kerim Sadi’nin sanatçılar, edebî eserler ve Atatürk ile ilgili düşüncelerine, sosyalizm ve komünizm akımları ile dil sorunları hakkındaki fikirlerine değinilmiştir. “Uğur Kökden’in Çocuk ve Şair”⁶⁰⁸ röportajı ise bir çocuğun cezaevindeyken Nazım Hikmet’le tanışmasını ve onunla yaşadıklarını içermektedir.

Dergide söyleşi türüne ise sadece bir sayıda yer verilmiştir. Bu tür, dört sayıdan oluşan birinci dönemde bir adet yayımlanmış, kırk yedi sayıdan oluşan ikinci dönem ile iki sayıdan oluşan üçüncü dönemde hiç yer almamıştır. Dergide bir yazara ait toplam bir söyleşi metni yer almaktadır. Söyleşi sadece birinci dönemin 3.

⁶⁰³ [İbrahim] Balaban, “Ressam Olana Sorulan Sorulara Cevap”, **Papirüs**, Sayı 25, İstanbul, 1968, s. 59-61 ; Sayı 26, İstanbul, 1968, s. 53-57 ; Sayı 31, İstanbul, 1969, s. 35-41 ; Sayı 32, İstanbul, 1969, s. 27-32.

⁶⁰⁴ **A.e.**

⁶⁰⁵ Ece Ayhan, Tunçer Uçarol, A. Remiz, Doğan Yel, Güner Somtürk, “İlhan Berk’in Dedikleri Demedikleri”, **Papirüs**, Sayı 2, İstanbul, 1981, s. 65-111.

⁶⁰⁶ İbrahim Kutluk, Tahsin Saraç, Cemal Süreya, Gündüz Akıncı, “Dağlarca’nın Dedikleri Demedikleri”, **Papirüs**, Sayı 1, İstanbul, 1980, s. 63-113.

⁶⁰⁷ Mustafa Baydar, “Yazı Hayatının 50. Yılında Kerim Sadi ile Bir Konuşma”, **Papirüs**, Sayı 30, İstanbul, 1968, s. 51-63.

⁶⁰⁸ Uğur Kökden, “Çocuk ve Şair”, **Papirüs**, Sayı 16, İstanbul, 1967, s. 55-59.

sayısında yayımlanmıştır ve Cemal Süreya'ya aittir. Bu söyleşi metni “İstanbul Entellektüel Bir Kızın Eşkiya Çello’yu Ararken Fırat Suyu Dolaylarında Rasladığı Bir Çavuşla Konuşması”⁶⁰⁹ başlığını taşımaktadır. Bu metin, bir kız ile bir çavuşun konuşmasını içermekte ve çok kısa bir diyalogdan oluşmaktadır. Bu söyleşide kız, “Çavuş su ver Çavuş.” demiş ve çavuştan “Ben Çavuş değil nişanlıyım.” cevabını almıştır.

Papirüs'te şair ve yazarlara ait duyurulara da yer verilmiştir. Bu duyurular okura bilgi vermek ya da dergi aracılığıyla başka platformlarda söylenememiş sözleri duyurmak amacıyla yayımlanmıştır. Dergide pek fazla duyuru yayımlanmamıştır. Dört sayıdan oluşan birinci dönem ile iki sayıdan oluşan üçüncü dönemde duyuru metinlerine yer verilmemişken, kırk yedi sayıdan oluşan ikinci dönemde iki duyuru yayımlanmıştır. Dergide üç yazara ait toplam iki duyuru metni yer almaktadır.

Duyurulardan bir tanesi Kemal Tahir tarafından kaleme alınmıştır. “Söylenememiş Bir Söylev”⁶¹⁰ başlığını taşıyan bu yazı, Unesco'nun 14 Temmuz 1969'da İstanbul'da toplanan Milli Komitesi'na Türk Edebiyatçılar Birliği temsilcisi olarak katılan Kemal Tahir'in, o toplantıda çeşitli gerekçelerle söyleyemediklerini, *Papirüs* aracılığıyla duyurduğu bir metindir. Bu yazıda, Türk toplumunun sahip olduğu yedi yüz yıllık edebiyatın köklü bir geçmişi ve birikimi olduğu dile getirilerek bu edebî geleneğin artık ustalık dönemini yaşadığı vurgulanmıştır.

Turgay Gönenc tarafından kaleme alınan ve “Seçerken”⁶¹¹ başlığını taşıyan diğer bir duyuru ise Mehmet Doğan ile birlikte hazırlanmıştır. Bu duyuruda, ikinci dönemin 41. sayısındaki *II. Yeni Antolojisi Özel Sayısı*'nda yayımlanan şiirlerin nasıl bir metotla seçildiği okurlarla paylaşılır. Buna göre seçim yapılırken, Türk edebiyatında üslup farklılıklarının en yoğun yaşandığı dönem olan 1956-1969 yılları arasında farklı üslupları olan şairler, İkinci Yeni anlayışına sahip ya da bu anlayışı sonradan benimseyenler, dergilerde ve kitaplarda adı sıkça geçen şairler ile genç şairlerin özellikle seçildiği ifade edilmiştir.

⁶⁰⁹ Cemal Süreya, “İstanbul Entellektüel Bir Kızın Eşkiya Çello’yu Ararken Fırat Suyu Dolaylarında Rasladığı Bir Çavuşla Konuşması”, *Papirüs*, Sayı 3, Ankara, 1961, s. 2.

⁶¹⁰ Kemal Tahir, “Söylenememiş Bir Söylev”, *Papirüs*, Sayı 38, İstanbul, 1969, s. 4-7.

⁶¹¹ Turgay Gönenc, Mehmet Doğan, “Seçerken”, *Papirüs*, Sayı 41, İstanbul, 1969, s. 15.

3.7. Çeviri Metinler

Papirüs sadece telif eserlerin değil, tercüme eserlerin de yer aldığı bir süreli yayın olarak karşımıza çıkmaktadır. Telif eserlerin sayısı daha fazla olsa bile tercüme edilen şiir, hikâye, deneme ve röportajların sayısı da azımsanmayacak kadar fazladır.

Dergide şiir çevirilerine çok yer verilmiştir. Tercüme şiirler daha çok *Papirüs*'ün ilk sayılarında yer almış, 28. sayıdan sonraki sayılarda ise hiç yayımlanmamıştır. Dört sayıdan oluşan birinci dönemde dört çeviri şiir yayımlanmışken, kırk yedi sayıdan oluşan ikinci dönemde otuz üç şiir çevirisi yer almıştır. İki sayıdan oluşan üçüncü dönemde ise şiir çevirilerine yer verilmemiştir. Dergide on yedi şaire ait toplam otuz yedi şiir çevirisi yayımlanmıştır. Şiir çevirileri en çok ikinci dönemin 27. sayısındadır ve on bir adettir.⁶¹² En çok Ülkü Tamer'in çeviri şiirleri yayımlanmıştır. En çok şiirinin çevrildiği şair ise Pablo Neruda'dır. Oğuz Haluk, Ülkü Tamer ve Tomris Uyar, Pablo Neruda'nın şiirlerini çeviren şairler arasındadır.

Dergide şiir çevirileri yayımlanan şairlerden biri olan Ülkü Tamer, sadece telif şiirler yazmamış, çevirmiş olduğu şiirlerle de Türk edebiyatına büyük katkılar sağlamıştır. *Papirüs*'e en çok şiir çevirisi kazandıran Ülkü Tamer, on şairden toplam on üç şiir çevirmiştir.

Ülkü Tamer'in Paul Celan'dan çevirdiği "Ölüm Fugue"⁶¹³ ve Petr Bezruç'tan çevirdiği "Kim Alacak Yerimi?"⁶¹⁴ adlı şiirleri ölümden; Howard Fast'tan çevirdiği "Nazım Hikmet'e"⁶¹⁵ ve Yaroslav Smelyakov'dan çevirdiği "Nazım Hikmet"⁶¹⁶ adlı şiirleri şairden; Rafael Alberti'den çevirdiği "Mavi"⁶¹⁷ adlı şiiri renklerden; Pablo Neruda'dan çevirdiği "Gemi"⁶¹⁸ adlı şiiri eşitsizlikten; Konstantin Biebl'dan

⁶¹² Bu şiirlerin künyeleri dizin kısmında yer almaktadır.

⁶¹³ Paul Celan, "Ölüm Fugue", Çev. Ülkü Tamer, **Papirüs**, Sayı 6, İstanbul, 1966, s. 30-31.

⁶¹⁴ Petr Bezruç, "Kim Alacak Yerimi?", Çev. Ülkü Tamer, **Papirüs**, Sayı 27, İstanbul, 1968, s. 50.

⁶¹⁵ Howard Fast, "Nazım Hikmet'e", Çev. Ülkü Tamer, **Papirüs**, Sayı 16, İstanbul, 1967, s. 70.

⁶¹⁶ Yaroslav Smelyakov, "Nazım Hikmet", Çev. Ülkü Tamer, **Papirüs**, Sayı 16, İstanbul, 1967, s. 71.

⁶¹⁷ Rafael Alberti, "Mavi", Çev. Ülkü Tamer, **Papirüs**, Sayı 9, İstanbul, 1967, s. 22-25.

⁶¹⁸ Pablo Neruda, "Gemi", Çev. Ülkü Tamer, **Papirüs**, Sayı 17, İstanbul, 1967, s. 39-40.

çevirdiği “Yeryüzü Şarkısı”⁶¹⁹ adlı şiiri savaştan; Jan Smrek’ten çevirdiği “Dörtnala Günler”⁶²⁰ adlı şiiri günlerden; Jan Kostra’dan çevirdiği “Anayurdum”⁶²¹ adlı şiiri vatandan; Miroslav Holub’dan çevirdiği “Gerçek”⁶²² adlı şiiri gerçeklikten, “Hava Akınından Beş Dakika Sonra”⁶²³ adlı şiiri kadından, “Masal”⁶²⁴ adlı şiiri masallardan, “Buluşlar”⁶²⁵ adlı şiiri ise icatlardan bahseder.

Çeviri şiirleriyle dergide ön plana çıkan bir diğer sanatçı Tomris Uyar’dır. Sanatçı dergide yayımlanması için sadece hikâye yazmamış, birçok şiir de çevirmiştir. İki şairden toplam altı çeviri şiiri yayımlamıştır.

Tomris Uyar’ın Pablo Neruda’dan çevirdiği “Ölüm Bir Başına”⁶²⁶ adlı şiiri ölümden, “Yağmurdaki Atlı”⁶²⁷ adlı şiiri doğadan, “Unutmak Yok”⁶²⁸ adlı şiiri kişinin iç dünyasından, “Ercilla”⁶²⁹ adlı şiiri savaş ve kahramanlıktan, “Yalnız Adam”⁶³⁰ adlı şiiri yalnızlıktan; Octavio Paz’dan çevirdiği “Yıkıntılar Arasında İlahi”⁶³¹ adlı şiir ise kişinin psikolojik durumundan bahseder.

Cemal Süreya’nın, *Papirüs*’te sadece telif şiirleri değil, çeviri şiirleri de yayımlanmıştır. Onun, bir şairden tercüme edilmiş toplam üç şiiri vardır. Telif şiirlere önem veren ve temelde şiirin başka bir dile çevrilemeyeceği kanısında olan⁶³² Cemal Süreya’ya göre şiir çevirmek bir piyangodur.⁶³³ Telif eserler yayımlamayı ilke

⁶¹⁹ Konstantin Biebl, “Yeryüzü Şarkısı”, Çev. Ülkü Tamer, **Papirüs**, Sayı 27, İstanbul, 1968, s. 51.

⁶²⁰ Jan Smrek, “Dörtnala Günler”, Çev. Ülkü Tamer, **Papirüs**, Sayı 27, İstanbul, 1968, s. 52-53.

⁶²¹ Jan Kostra, “Anayurdum”, Çev. Ülkü Tamer, **Papirüs**, Sayı 27, İstanbul, 1968, s. 60-61.

⁶²² Miroslav Holub, “Gerçek”, Çev. Ülkü Tamer, **Papirüs**, Sayı 27, İstanbul, 1968, s. 62.

⁶²³ Miroslav Holub, “Hava Akınından Beş Dakika Sonra”, Çev. Ülkü Tamer, **Papirüs**, Sayı 27, İstanbul, 1968, s. 62-63.

⁶²⁴ Miroslav Holub, “Masal”, Çev. Ülkü Tamer, **Papirüs**, Sayı 27, İstanbul, 1968, s. 63-64.

⁶²⁵ Miroslav Holub, “Buluşlar”, Çev. Ülkü Tamer, **Papirüs**, Sayı 27, İstanbul, 1968, s. 64.

⁶²⁶ Pablo Neruda, “Ölüm Bir Başına”, Çev. R. Tomris [Uyar], **Papirüs**, Sayı 1, İstanbul, 1966, s. 24-25.

⁶²⁷ Pablo Neruda, “Yağmurdaki Atlı”, Çev. R. Tomris [Uyar], **Papirüs**, Sayı 2, İstanbul, 1966, s. 21.

⁶²⁸ Pablo Neruda, “Unutmak Yok”, Çev. R. Tomris [Uyar], **Papirüs**, Sayı 3, İstanbul, 1966, s. 28.

⁶²⁹ Pablo Neruda, “Ercilla”, Çev. R. Tomris [Uyar], **Papirüs**, Sayı 4, İstanbul, 1966, s. 26.

⁶³⁰ Pablo Neruda, “Yalnız Adam”, Çev. R. Tomris Uyar, **Papirüs**, Sayı 28, İstanbul, 1968, s. 57-58.

⁶³¹ Octavio Paz, “Yıkıntılar Arasında İlahi”, Çev. R. Tomris [Uyar], **Papirüs**, Sayı 5, İstanbul, 1966, s. 32-34.

⁶³² Cemal Süreya, **Şapkam Dolu Çiçeklerle**, Haz. Selahattin Özpallabıyıklar, 7. bs., İstanbul, YKY, 2017, s. 98.

⁶³³ Cemal Süreya, **Güvercin Curnatası**, Haz. Nursel Duruel, 7. bs., İstanbul, YKY, 2015, s. 250.

edinen *Papirüs*'te⁶³⁴ çeviri şiirler de yayımlatan Cemal Süreya, şu ifadeleri dile getirmiştir:

“Güzel şiir, çevrilirken ikinci dilde bir dalgalanma meydana getirir. Çevirmenine yeni ufuklar açar. Ve o anda ikinci dilin kendi içindeki bütün şiirsel değerleri de üstlenir. Kendi konumunu kendisi getirir. Doğurgandır, çevirtir kendini. Tabii burada çevirmenin iyi bir çevirmen olduğunu, yani şiiri iyi bilen biri olduğunu varsayıyoruz.⁶³⁵ Bu bakımdan güzel şiire kendini çeviren şiir de diyebiliriz.”⁶³⁶

Cemal Süreya'nın Vitezslav Nezval'dan çevirdiği “Gömlek”⁶³⁷ adlı şiiri anılardan, “Bunalım”⁶³⁸ adlı şiiri duygulardan, “Öngörü”⁶³⁹ adlı şiiri ise tasarımlardan bahseder.

Bunlar dışında, Adnan Özyalçınar'ın Marko Ristiç'ten çevirdiği “Doğup Yayılmada Sevgi”⁶⁴⁰ adlı şiiri sevgiden, “Sabah Yalnız”⁶⁴¹ adlı şiiri yalnızlıktan; Tahsin Saraç'ın Saint John Perse'den çevirdiği “Çocukluğum Canım Benim”⁶⁴² adlı şiiri ve Cevat Çapan'ın W. B. Yeats'tan çevirdiği “1916 Paskalya Ayaklanması”⁶⁴³ adlı şiiri geçmişten; Ergin Günçe'nin Ezra Pound'dan çevirdiği “Dut Yolu Balladı”⁶⁴⁴ adlı şiiri güzel bir kızdan; Hasan Basri Gültekin'in Jules Supervielle'den çevirdiği “Soluğu Kesilir Kutbun”⁶⁴⁵ adlı şiiri doğadan; Orhan Duru'nun Blaise Cendrars'dan çevirdiği “Newyork'ta Paskalya”⁶⁴⁶ adlı şiiri dinden; Ataol Behramoğlu'nun Lermontof'tan çevirdiği “Şair”⁶⁴⁷ adlı şiiri şiir ve şairden; Hilmi

⁶³⁴ A.e., s. 172.

⁶³⁵ Cemal Süreya, **Şapkam Dolu Çiçeklerle**, Haz. Selahattin Özpallabıyıklar, 7. bs., İstanbul, YKY, 2017, s. 99.

⁶³⁶ Mehmet Rifat, **Gösterge Avçıları**, Yay. Haz. Elif Gökteke, İstanbul, YKY, 1997, s. 59.

⁶³⁷ Vitezslav Nezval, “Gömlek”, Çev. Cemal Süreya, **Papirüs**, Sayı 27, İstanbul, 1968, s. 54-56.

⁶³⁸ Vitezslav Nezval, “Bunalım”, Çev. Cemal Süreya, **Papirüs**, Sayı 27, İstanbul, 1968, s. 56-57.

⁶³⁹ Vitezslav Nezval, “Öngörü”, Çev. Cemal Süreya, **Papirüs**, Sayı 27, İstanbul, 1968, s. 57-59.

⁶⁴⁰ Marko Ristiç, “Doğup Yayılmada Sevgi”, Çev. Adnan Özyalçınar, **Papirüs**, Sayı 25, İstanbul, 1968, s. 58.

⁶⁴¹ Marko Ristiç, “Sabah Yalnız”, Çev. Adnan Özyalçınar, **Papirüs**, Sayı 25, İstanbul, 1968, s. 58.

⁶⁴² Saint John Perse, “Çocukluğum Canım Benim”, Çev. Tahsin Saraç, **Papirüs**, Sayı 4, Ankara, 1961, s. 2.

⁶⁴³ W. B. Yeats, “1916 Paskalya Ayaklanması”, Çev. Cevat Çapan, **Papirüs**, Sayı 11, İstanbul, 1967, s. 27-29.

⁶⁴⁴ Ezra Pound, “Dut Yolu Balladı”, Çev. Ergin Günçe, **Papirüs**, Sayı 1, Ankara, 1960, s. 4.

⁶⁴⁵ Jules Supervielle, “Soluğu Kesilir Kutbun”, Çev. Hasan Basri Gültekin, **Papirüs**, Sayı 2, Ankara, 1961, s. 3.

⁶⁴⁶ Blaise Cendrars, “Newyork'ta Paskalya”, Çev. O[rhan] D[uru], **Papirüs**, Sayı 4, Ankara, 1961, s. 4.

⁶⁴⁷ Lermontof, “Şair”, Çev. Ataol Behramoğlu, **Papirüs**, Sayı 4, İstanbul, 1966, s. 27-28.

Yavuz'un Nicanor Parra'dan çevirdiği "Ermiş"⁶⁴⁸ adlı şiiri seslenişten; Bilge Kalaç'ın Günter Grass'tan çevirdiği "Açılır-Kapanır Sandalyeler"⁶⁴⁹ adlı şiiri göçten; Mehmet H. Doğan'ın Bob Dylan'dan çevirdiği "Yeni Zamanlar Baladı"⁶⁵⁰ adlı şiiri zamanın bozukluğundan; Mehmet Gün'ün B. Brecht'ten çevirdiği "S. A.'nın Türküsü"⁶⁵¹ adlı şiiri savaştan; Oğuz Haluk'un Pablo Neruda'dan çevirdiği "Jimenez Geliyor Uçarak"⁶⁵² adlı şiiri çevreden; Mihri Belli'nin Konstantin Simonov'dan çevirdiği "Bekle Beni"⁶⁵³ adlı şiiri sevgiliden; Füzun Toprak'ın Barbara Beidler'den çevirdiği "Hayfong Köylerinde Yangın"⁶⁵⁴ adlı şiiri ise doğal felaketten bahseder.⁶⁵⁵

Papirüs'te şiir çevirileri kadar olmasa da hikâye çevirilerine de yer verilmiştir. Çeviri hikâyelerin sayısı, telif hikâyelerin sayısından oldukça azdır ve sadece iki sayıda yayımlanmıştır. Dört sayıdan oluşan birinci dönem ile iki sayıdan oluşan üçüncü dönemde çeviri hikâyeler yer bulmamışken, kırk yedi sayıdan oluşan ikinci dönemde sadece üç hikâye çevirisine yer verilmiştir. Dergide iki yazara ait toplam üç hikâye çevirisi yayımlanmıştır. Hikâye çevirileri en çok ikinci dönemin 27. sayısında ve iki adettir.⁶⁵⁶ En fazla hikâye çevirisi, iki adetle İsmail Tuna'ya aittir. Diğer çeviri ise Âdil Fırat'ındır.

İsmail Tuna'nın, Jan Drda'dan çevirmiş olduğu "Yüce İlke"⁶⁵⁷ isimli hikâyede, yedinci sınıflardan sorumlu olan "Yüce İlke" lakaplı idealist öğretmenin yaşadıkları anlatılmaktadır. Yüce İlke'nin dersi sırasında, okulun başöğretmeni sınıfa girerek Havelka, Mouçka ve Ryşanek adlı üç öğrenciyi sınırlı bir şekilde sınıftan

⁶⁴⁸ Nicanor Parra, "Ermiş", Çev. Hilmi Yavuz, **Papirüs**, Sayı 7, İstanbul, 1966, s. 30.

⁶⁴⁹ Günter Grass, "Açılır-Kapanır Sandalyeler", Çev. Bilge Kalaç, **Papirüs**, Sayı 10, İstanbul, 1967, s. 29.

⁶⁵⁰ Bob Dylan, "Yeni Zamanlar Baladı", Çev. Mehmet [H.] Doğan, **Papirüs**, Sayı 10, İstanbul, 1967, s. 30-31.

⁶⁵¹ B. Brecht, "S. A.'nın Türküsü", Çev. M[ehmet] Gün, **Papirüs**, Sayı 13, İstanbul, 1967, s. 37-38.

⁶⁵² Pablo Neruda, "Jimenez Geliyor Uçarak", Çev. Oğuz Haluk, **Papirüs**, Sayı 15, İstanbul, 1967, s. 32-33.

⁶⁵³ Konstantin Simonov, "Bekle Beni", Çev. Mihri Belli, **Papirüs**, Sayı 21, İstanbul, 1968, s. 30.

⁶⁵⁴ Barbara Beidler, "Hayfong Köylerinde Yangın", Çev. Füzun Toprak, **Papirüs**, Sayı 26, İstanbul, 1968, s. 47-48.

⁶⁵⁵ Adnan Özyalçın, **Öykücülüğümüzün 45 Yıllık Çımarı**, İstanbul, Evrensel Basım Yayın, 1999, s. 9.

⁶⁵⁶ Bu hikâyelerin (öykülerin) künyeleri dizin kısmında yer almaktadır.

⁶⁵⁷ Jan Drda, "Yüce İlke", Çev. İsmail Tuna, **Papirüs**, Sayı 27, İstanbul, 1968, s. 44-47.

çıkabilir. Daha önce yaptıkları hatalardan dolayı bu öğrenciler önce okuldan atılır, sonra tutuklanır, daha sonra da bilinmez bir şekilde öldürülür. Böyle bir olayla karşılaşan okuldaki öğrenciler çok korkar ve telaşlanır. Okulun kurulu toplanır ve öğrencileri sakinleştirmek için Yüce İlke'ye görev verir. O da bu görevi yerine getirmeye çalışır.

Sanatçının bir diğer çevirisi Ludvik Aşkenazy'den “Çirkin Surat ya da İki Yüzlülük”⁶⁵⁸te ise bir bekçi köpeği ön plandadır. Sütçü dükkânının önünde bağlı duran bu köpeğe çocuklar “Çirkin Surat” lakabını takmışlardır. Çocuklar süt almaya geldiğinde bu köpek vahşice havlayıp onları korkutmaktadır. O çocuklardan biri, Çirkin Surat dediği köpeğin havlamaya başlamasından önce ona güzel cümleler kurarak havlamasını engeller. Babası da çocuğunun köpeğe önce Çirkin Surat diyip daha sonra güzel cümleler kurması durumu karşısında, çocuğundaki bu ikiyüzlülüğe şaşırıp kalmıştır.

Bir diğer çeviri hikâye ise Y. Haşek'ten Âdil Fırat tarafından çevrilen “Bir Suçun Sanığı”⁶⁵⁹ adlı eserdir. Bu hikâye, bir hırsızlıktan ötürü mahkemedeki jüri önünde yargılanan sanığın, mahkeme ve heyetiyle alay etmesi neticesinde idam edilmesi konusunu işlemiştir.

Papirüs'te çeviri denemeler de yayımlanmıştır. Tıpkı diğer çeviri yazılarda olduğu gibi çeviri denemelerin sayısı da telif denemelerin sayısından çok daha azdır. Dört sayıdan oluşan birinci dönem ile iki sayıdan oluşan üçüncü dönemde deneme çevirileri yoktur. Yalnızca kırk yedi sayıdan oluşan ikinci dönemde dört çeviri deneme yer almıştır. Dergide dört yazara ait toplam dört deneme çevirisi yayımlanmıştır. En fazla deneme çevirisi ise iki denemeyle Uğur Kökden'e aittir. Diğer çeviri denemeler ise Mehmet Harmancı, Esin Örucü ve Hamit Akınlı tarafından kaleme alınmıştır.

Dergiye deneme çevirisi konusunda en büyük katkıyı sağlayan sanatçı olan Uğur Kökden'in denemelerinden biri, Gaeton Picon'dan çevrilmiş olan “Andre

⁶⁵⁸ Ludvik Aşkenazy, “Çirkin Surat ya da İki Yüzlülük”, Çev. İsmail Tuna, **Papirüs**, Sayı 27, İstanbul, 1968, s. 48-49.

⁶⁵⁹ Y. Haşek, “Bir Suçun Sanığı”, Çev. Âdil Fırat, **Papirüs**, Sayı 14, İstanbul, 1967, s. 18-21.

Breton”⁶⁶⁰ adlı yazıdır. Bu yazıda öncelikle gerçeküstücülük akımı anlatılmış, daha sonra ise Andre Breton’un bu akımla ilgili anlayışından ve düşüncelerinden bahsedilmiştir.

Yazara ait olan bir diğer deneme ise “Susuz Okulu Yazı Okulu”⁶⁶¹ başlığını taşır. *Literaturnaya Gazeta*’da yayımlanan ve L. Andreyev’e ait olan bir yazıdan çevrilmiştir. Burada, gerçek yazarların söyleyecek bir şeylerinin olmadığından ve bu yazarların bir hiçlikten yeni bir dünya yaratmaları gerektiğinden bahsedilmiştir. Bu bağlamda sanata ve özellikle de romana değinen yazar, yeni bir dünya yaratmada romanın öneminden söz etmiştir.

Mehmet Harmancı ve Esin Örucü’nün A. Alvarez’den çevirdiği “Çekoslovakya’da Yazarın Durumu”⁶⁶² adlı yazıda, A. Alvarez’in Çekoslovakya’ya gidip gördüğü değişimlerden bahsedilmiştir. İlk olarak ülkenin tarihî, siyasî ve kültürel gelişimine ve değişimine yer verilmiştir. Sonra da Londra’da kültür ataşesi olan Aloys Skoulman, Çek kültürünün önde gelen temsilcisi olan Jan Werich, Charles Üniversitesi İngilizce bölüm başkanı olan Otokar Vočadlo, Yazarlar Sendikası’ndan Petr Pujman, eleştirmen Frantisek Vrba, şair Miroslav Holub, Çekoslovak Radyosu’nun dış ilişkiler bölüm başkanı Karol Reif, Çek siyaseti öğrencilerinden Bay Y., Theiner ve Hajek’in Çekoslovakya’daki kültürel durum ve siyaseti hakkındaki düşüncelerine yer verilmiştir. Yazının sonunda ise Çekoslovak yazarlarının eskisi gibi siyasete pek bulaşmadıkları ve yazılarında propagandacı üslubu terk ettikleri sonucuna varılmıştır.

Yayımlanan bir başka deneme çevirisi ise Hamit Akınlı tarafından Margo Jones’ten çevrilen “Orta Tiyatrosu”⁶⁶³ adlı yazıdır. Yazının başında Hamit Akınlı, orta tiyatrosunun ne demek olduğundan bahsetmektedir. Bu tiyatrodaki sahne ile salon yani oyuncu ile izleyici ilişkilerinin çok samimi olduğu ve ekonomik kolaylıkların

⁶⁶⁰ Gaeton Picon, “Andre Breton”, Çev. Uğur Kökden, **Papirüs**, Sayı 9, İstanbul, 1967, s. 26-28.

⁶⁶¹ L. Andreyev, “Susuz Okulu Yazı Okulu”, Çev. Uğur Kökden, **Papirüs**, Sayı 22, İstanbul, 1968, s. 35-38.

⁶⁶² A. Alvarez, “Çekoslovakya’da Yazarın Durumu”, Çev. Mehmet Harmancı, Esin Örucü, **Papirüs**, Sayı 27, İstanbul, 1968, s. 30-43.

⁶⁶³ Margo Jones, “Orta Tiyatrosu”, Çev. Hamit Akınlı, **Papirüs**, Sayı 36, İstanbul, 1969, s. 5-9.

sağlandığı dile getirilmiştir. Daha sonra Amerikalı Margo Jones'tan çevrilen metne geçilmiştir. Bu tiyatro türünün en büyük savunucularından olan Margo Jones yazısında, orta tiyatrosunun tarihî gelişiminden ve tiyatrodaki genel anlamda bulunması gereken özelliklerden bahsetmiştir.

Dergide çeviri röportajın sayısı, şiir, hikâye ve deneme çevirileri kadar olmamıştır. Ayrıca çeviri röportaj, telif röportaj sayısında da oldukça azdır. Dört sayıdan oluşan birinci dönem ile iki sayıdan oluşan üçüncü dönemde röportaj çevirileri yayımlanmamıştır. Kırk yedi sayıdan oluşan ikinci dönemde sadece bir çeviri röportaj yayımlanmıştır. Bu röportaj, Uğur Kökden'e aittir.

Yayımlanan tek röportaj Roger Borderie'den çevrilen "1967 ya da Zola Yılı"⁶⁶⁴ dır. Uğur Kökden'in çevirdiği bu yazıda, Emile Zola'nın yaşadığı dönemde çok fazla eleştirildiği ve değerinin bu yüzden bilinemediği dile getirilmiştir. Fakat Roger Borderie'ye göre, Emile Zola yazdığı eserlerle hem kalıcılığı yakalamış hem de evrensel ulaşmıştır. Yazının sonuna, Roger Borderie'nin Fransız roman ve deneme yazarı Micher Butor ile Emile Zola hakkında yapmış olduğu bir görüşme de eklenmiştir.

3.8. Başyazılar ve Savran

Papirüs dergisinin pek çok sayısında imzasız olarak yayımlanmış başyazılar bulunmaktadır. Bu başyazılarda kültür, sanat, edebiyat, siyaset, aydınlar, halk, tarihî olaylar, kanun ve yasalara kadar pek çok konuda görüş dile getirilmiştir. Cemal Süreya'nın kaleme aldığı⁶⁶⁵ bu imzasız başyazılardan, onun pek çok alanda kendini yetiştirdiği ve bilgi sahibi olduğunu anlamaktayız. Hatta görüşlerini ifade eden bir şairden çok, dönemin sorunları hakkında düşünen bir kültür adamı görmekteyiz.

⁶⁶⁴ Roger Borderie, "1967 ya da Zola Yılı", Çev. Uğur Kökden, *Papirüs*, Sayı 14, İstanbul, 1967, s. 10-13.

⁶⁶⁵ Cemal Süreya, *Günler*, 5. bs., İstanbul, YKY, 2016, s. 188.

Muzaffer Buyrukçu'ya göre Cemal Süreya, dergide en çok başyazılarla ilgilenmekteydi. Sanatçı bu durumu şu şekilde ifade etmektedir:

“Cemal Süreya –dergideki öteki yazıların dışında- en çok *Papirüs*'ün baş makalesi sayılan yazılar üstünde kafa yoruyordu. Bence hepsi de birer deneme olan bu ürünler, bazen dergi yönetim odasında, bazen evinde yemek yerken ya da söyleşirken doğardı, bazen de son güne bırakırdı, o güne kadar seçtiği konuların hiçbirini beğenmezdi ve son gün aradığını bulur, yazardı. Cemal Süreya'nın hepsi de birbirinden önemli olan denemelerini okurken gözlemlerine, saptamalarına, ele aldığı konulardaki egemenliğine ve anlatımındaki ustalığına hayran olursunuz.”⁶⁶⁶

Atilla Özkırımlı ise Cemal Süreya'nın kaleme almış olduğu bu başyazılarla başka bir Cemal Süreya'nın ortaya çıktığını düşünerek şöyle demiştir:

“Bu yazılarda şair Cemal Süreya'yı düşünce adamı kimliğiyle görürüz. Araştıran, soran, değerlendiren, hesaplaşan bir Cemal Süreya'dır bu. Ve hiçbir zaman yetinmeyen.”⁶⁶⁷

İmzasız başyazılar, derginin yayın hayatı boyunca, bütün sayılarında yer almamıştır. Dört sayıdan oluşan birinci dönemde bir başyazı yayımlanmışken, kırk yedi sayıdan oluşan ikinci dönemde otuz dört başyazı yer almıştır. İki sayıdan oluşan üçüncü dönemde ise bir başyazı vardır. Dergide toplam otuz altı başyazı yayımlanmıştır.

Papirüs'te yayımlanan isimsiz başyazılardan ilki “Gerçek Ayıklanma”⁶⁶⁸ başlığını taşımaktadır. Bu yazıda, insanların basit uyumluluklar içinde korkuyla yaşadıkları, aydınların korkularından sindikleri ve bir şey söyleyemez oldukları, köylerde yaşayan birçok insanın deha olduğu ve o köylerde yok olduğu gibi pek çok konuya temas edilmiştir. Bu nedenle insanlar arasında gerçek bir ayıklanmanın yapılması ve sevgi tohumlarının ekilmesi gerektiği söylenmiştir.

Bir diğer başyazı olan “Tarihsel Kötümserlik”⁶⁶⁹,te Cumhuriyet döneminde insanların yaşadığı olumsuzluklar dile getirilmiştir. Bu dönemde sanatçıların eski kültür ve edebiyata karşı eser ürettikleri söylenerek bu anlayıştan vazgeçilmesi istenir.

⁶⁶⁶ Cemal Süreya, **Papirüs'ten Başyazılar**, Der. Zühal Tekkanat, İstanbul, YKY, 2015, s. 13.

⁶⁶⁷ **A.e.**, s. 8.

⁶⁶⁸ İmzasız, “Gerçek Ayıklanma”, **Papirüs**, Sayı 1, Ankara, 1960, s. 1-2.

⁶⁶⁹ İmzasız, “Tarihsel Kötümserlik”, **Papirüs**, Sayı 1, İstanbul, 1966, s. 1-3.

Sanatçı, “Sağcıların Çıkmazı”⁶⁷⁰ isimli başyazısında, Türkiye’de sağ görüşlü insanların yeni fikirler üretmediğini ve sol görüşlü insanların yaptıklarının tersini gerçekleştirdiklerini ifade etmiştir.

“Mitoloji Havarileri”⁶⁷¹nde ise Türk edebiyatı ile Yunan edebiyatına değinilmiştir. Buna göre bazı düşünürlerin Yunan mitolojisini, Türk mitolojisinin kaynağı olarak görmesine karşı çıkmıştır. Cemal Süreya’ya göre Türk mitolojisinin kaynağı Yunan mitolojisi değildir.

Başyazılardan bir başkası olan “Edebiyatımızda Yeni Bir Tip”⁶⁷² adlı yazıda, Türk edebiyatında son dönemlerde görülen yeni tip anlayışına değinilmiştir. Bu yeni tip, yabancı memleketlerde yetişmiş ve Türk edebiyatını sonradan tanımıştır. Bu tipin Türk edebiyatında iyi bir şair ya da yazar olamayacağı buna karşın iyi bir araştırmacı olabileceği fikri öne sürülmüştür.

“Özgürlüğün Kullanma Değeri”⁶⁷³ adlı başyazıda ise hak ve özgürlüklerden bahsedilir. Buna göre kâğıt üzerinde birçok özgürlüğün var olduğu, fakat insanların sahip olduğu bu özgürlükleri kullanma bilincine sahip olmadıkları ifade edilir. Ayrıca insanların özgürlüklerini kullanmaları konusunda onlara imkân dahi tanınmadığı vurgulanır.

Başka bir yazı olan “Telif ve Sürüm”⁶⁷⁴de, telif ve sürüm sorunu gündeme getirilmiştir. Bu yazıda iddia edilenlere göre Türk edebiyatında telif eser oranı azken, çeviri eserler daha fazla basılmaktadır. Fakat dünya edebiyatlarında, bu durumun tersi gözlenmektedir. Türk edebiyatında telif eserlerin daha fazla yayımlanması için çeşitli çözüm önerileri sunulmuştur.

Yazarın “Güdümlü Eleştiriden Mekanik Eleştiriye”⁶⁷⁵ yazısında, tüm dünya edebiyatlarında olduğu gibi Türk edebiyatında da önce güdümlü sonra da mekanik

⁶⁷⁰ İmzasız, “Sağcıların Çıkmazı”, **Papirüs**, Sayı 2, İstanbul, 1966, s. 1-3.

⁶⁷¹ İmzasız, “Mitoloji Havarileri”, **Papirüs**, Sayı 3, İstanbul, 1966, s. 1-2.

⁶⁷² İmzasız, “Edebiyatımızda Yeni Bir Tip”, **Papirüs**, Sayı 4, İstanbul, 1966, s. 1-2.

⁶⁷³ İmzasız, “Özgürlüğün Kullanma Değeri”, **Papirüs**, Sayı 5, İstanbul, 1966, s. 1-2.

⁶⁷⁴ İmzasız, “Telif ve Sürüm”, **Papirüs**, Sayı 7, İstanbul, 1966, s. 1-3.

⁶⁷⁵ İmzasız, “Güdümlü Eleştiriden Mekanik Eleştiriye”, **Papirüs**, Sayı 9, İstanbul, 1967, s. 1-3.

eleştirinin ön planda olduğu belirtilmektedir. Gündümlü eleştirinin etkisini kaybettiği, mekanik eleştirinin de etkisini kaybedeceği iddiası ortaya koyulmuştur.

“Ölü Yasalar”⁶⁷⁶ başlığını taşıyan yazıda, hukuken var olan fakat uygulamada olmayan yasalardan söz edilmiştir. Doğayı korumak için çıkarılan “gıda maddelerini matbu kâğıtlara sarmak” yasası ile sağlıklı bir nesil oluşturulması için çıkarılan “on sekiz yaşına girmiş her Türk jimnastik yapmaya mecburdur” yasası örnek gösterilerek uygulanmayan yasaların ihtiyaçlara göre değiştirilmesi istenmiştir.

Diğer başyazı olan “Türk Yazarının Halklaşması”⁶⁷⁷ nda, içerisinde 600 yazar olan Behçet Necatigil’in *Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü* eseri ele alınır. Buna göre Türkiye’deki yazarlar arasında Tanzimat döneminden günümüze yaklaştıkça İstanbul doğumlular azalmış buna karşın Anadolu doğumlular artmıştır. Ayrıca yazarların zengin olanları azalmış buna karşın maddi durumları iyi olmayan halk yazarları artmıştır.

“Ataç’ın Eylemi”⁶⁷⁸ ismini taşıyan yazıda, Nurullah Ataç’ın Orhan Veli Kanık’ın sanatı hakkında yapmış olduğu değerlendirmelere değinilmiştir. Bu değerlendirmelerden yola çıkılarak, Nurullah Ataç’ın kendini güncelleyemediği, günün koşullarına ayak uyduramadığı ve bu nedenle de gün geçtikçe fikirlerinin önemini kaybedeceği öne sürülmüştür.

Sanatçının “Azgelişmiş Ülkelerde Şiir”⁶⁷⁹ yazısında ise gelişmiş Batılı ülkelerde, roman ve şiirin kaynağının efsaneler, eski şövalye hikâyeleri ve anılar olduğu belirtilir. Buna karşın bu kaynakların azgelişmiş ülkelerde olmadığını ifade edilir.

Bir başka başyazı olan “Değişim”⁶⁸⁰ de, Birinci ve İkinci Dünya Savaşları’na değinilerek nedenlerinden bahsedilmiştir. Bu savaşların nedeninin burjuva sınıfının

⁶⁷⁶ İmzasız, “Ölü Yasalar”, **Papirüs**, Sayı 10, İstanbul, 1967, s. 1-2.

⁶⁷⁷ İmzasız, “Türk Yazarının Halklaşması”, **Papirüs**, Sayı 11, İstanbul, 1967, s. 1-4.

⁶⁷⁸ İmzasız, “Ataç’ın Eylemi”, **Papirüs**, Sayı 12, İstanbul, 1967, s. 1-2.

⁶⁷⁹ İmzasız, “Azgelişmiş Ülkelerde Şiir”, **Papirüs**, Sayı 13, İstanbul, 1967, s. 1-3.

⁶⁸⁰ İmzasız, “Değişim”, **Papirüs**, Sayı 14, İstanbul, 1967, s. 1-3.

çıkar çatışmaları olduğu öne sürülmüştür. Ancak insanların artık bilinçlendiği ve haksızlıklara karşı birlikte hareket ettiği belirtilmiştir.

“Yazarın Devletle İlişkisi”⁶⁸¹nde, Türk sanatçısının zaman içerisinde devletle olan ilişkilerindeki değişimden söz edilmektedir. Buna göre Tanzimat döneminde yazarlar devletle iyi geçinmişlerken, 1950’li yıllardan sonra yazarlar devlet arasında bir uzaklaşma gözlemlenmiştir. Artık devletle iyi geçinen yazarların korunduğu, buna karşın sürtüşen yazarların geri plana itildiği ifade edilmiştir.

Başyazılardan bir diğeri olan “Sonuna Kadar”⁶⁸²da, Nazım Hikmet’e kadar olan süreçte yaşamış sanatçıların bazılarının eserlerinde (Tevfik Fikret, Namık Kemal, Mehmet Akif Ersoy gibi) siyasal düşüncelerin var olduğu üzerinde durulmuştur. Ancak Nazım Hikmet diğer şairlerden farklı olarak şiirlerinde siyasî düşüncelerini mükemmel biçimde işlemiş ve bu anlamda devrim yapmıştır.

“Türk Tipi Üstüne Soruşturmamız”⁶⁸³ adlı yazıda, aydınların ve halkın kendi gözlemlerinden yola çıkılarak Anadolu insanının baskın özelliklerini belirlemek amacıyla bir soruşturma yapılması önerilmiştir. Bu soruşturmanın sonuçlarının belirlenebilmesi için aydınların ve okurların, Türk insanının özelliklerini gözlemleyerek dergiye göndermeleri istenmiştir.

“Atatürkiye”⁶⁸⁴ başlığını taşıyan yazıda ise Tanzimat döneminden sonra gerçekleştirilen Batılılaşma süreci gözler önüne serilmiş, ayrıca dönemin aydınlarının yaşadığı çelişki de dile getirilmiştir. Yazara göre dönemin aydınları Batılılaşma çabalarına karşı çıkmakta ancak Batılılaşma sürecini başlatan Atatürk’ü övmektedir.

Başka bir yazı olan “Konuşma Dili ve Şiir”⁶⁸⁵de, konuşma dili ile şiir dili hakkında fikirler ifade edilir. Buna göre, Paul Valery’nin “şiir, dil içinde bir dildir” görüşü ile Thomas Stearns Eliot’un “herhangi iki adamın birbiriyle konuştukları dil”

⁶⁸¹ İmzasız, “Yazarın Devletle İlişkisi”, **Papirüs**, Sayı 15, İstanbul, 1967, s. 1-2.

⁶⁸² İmzasız, “Sonuna Kadar”, **Papirüs**, Sayı 16, İstanbul, 1967, s. 1-3.

⁶⁸³ İmzasız, “Türk Tipi Üstüne Soruşturmamız”, **Papirüs**, Sayı 17, İstanbul, 1967, s. 1-2.

⁶⁸⁴ İmzasız, “Atatürkiye”, **Papirüs**, Sayı 18, İstanbul, 1967, s. 1-3.

⁶⁸⁵ İmzasız, “Konuşma Dili ve Şiir”, **Papirüs**, Sayı 19, İstanbul, 1967, s. 1-2.

görüşü okurlara sunulur. Cemal Süreya, bu iki sözün birbirine zıt olmasına rağmen birbirlerini tamamladığını düşünmektedir.

Yazarın “Tevfik Fikret Üstüne”⁶⁸⁶ isimli yazısında, Tevfik Fikret’in sanatından ve şiirinden bahsedilmektedir. Onun şiirlerinin köksüz ve yetersiz, sanat anlayışının da siyasî ve yüzeysel olduğu dile getirilmiştir.

“Okur, Anadoludaki Okur”⁶⁸⁷ adlı yazıda, Batı kültürünün Türk kültürüne etkisi üzerinde durulmuştur. 1960 yılından önce var olan büyük şehirlerdeki aydın kesim ile Anadolu’daki aydın kesim arasındaki uçuruma ve 1960 yılından sonra Anadolu’daki aydın kesimin ilerleyişine değinilmiştir.

Yazarın “Ödüller, Armağanlar”⁶⁸⁸ başlıklı yazısında, sanat dünyasındaki ödüller üzerinde durulur. Bu ödüllerin değerini arttıran nedenler, daha önce kimlere verildiği ya da verilmediği, sağladığı maddi imkânlar, ödülü veren jüri üyeleri, son kazananın kim olduğu ve ödülü kimin verdiği olarak sıralanır.

Sanatçı “Bağlantı Çerçevesi”⁶⁸⁹ adını taşıyan yazısında ise dünya edebiyatında önde gelen sanatçıların, kendi ülkelerinde de ön planda olduğunu, fakat Türkiye’de bunun tam tersinin yaşandığını söylemiştir. Yazara göre dünya edebiyatında tanınan bir Türk sanatçısı, Türkiye’de daha az önemsenmektedir.

“Devrimci Romantizm ve Kıyısız Gerçekçilik”⁶⁹⁰ başlıklı yazı, Çekoslovak Yazarlar Birliği’nin 1967 yılında yaptığı IV. Kongre’de ileri sürülen görüşleri kapsamaktadır. Buna göre Çekoslovakya, Varşova Paktı askerî güçleri tarafından işgal edilmiştir. Bunun nedeni ise siyasî kültürde meydana gelen değişimdir. Buradan yola çıkılarak dünyada var olan iki farklı sosyalizm anlayışından bahsedilmiştir. Bunlardan biri Çin’de Mao Çe Tung’un başını çektiği Doğu sosyalizmidir. Buna “Devrimci Romantizm” adı verilmiştir. Bu anlayışa göre sosyalizm, köylü, işçi ve askerler için vardır ve sadece bunlarla temellendirilir. Eski kültür yok edilmeli ve

⁶⁸⁶ İmzasız, “Tevfik Fikret Üstüne”, **Papirüs**, Sayı 20, İstanbul, 1968, s. 1-4.

⁶⁸⁷ İmzasız, “Okur, Anadoludaki Okur”, **Papirüs**, Sayı 22, İstanbul, 1968, s. 1-5.

⁶⁸⁸ İmzasız, “Ödüller, Armağanlar”, **Papirüs**, Sayı 24, İstanbul, 1968, s. 1-3.

⁶⁸⁹ İmzasız, “Bağlantı Çerçevesi”, **Papirüs**, Sayı 25, İstanbul, 1968, s. 1-3.

⁶⁹⁰ İmzasız, “Devrimci Romantizm ve Kıyısız Gerçekçilik”, **Papirüs**, Sayı 27, İstanbul, 1968, s. 1-5.

Ülkücü, mutlak ve yoğun bir sosyalizm anlayışı oluşturulmalıdır. Batı sosyalizmi ise “Kıyısız Gerçekçilik” adıyla, eski kültürün yok edilmesine karşı çıkmış ve Çin’deki baskıcı sosyalizmi eleştirmiştir.

Yazar “Utanç Listesi”⁶⁹¹ isimli yazısında, başta Milli Eğitim Bakanlığı olmak üzere, devletin kurumlarına devlet tarafından gönderilen dergilerden bahsetmiştir. Bunların içeriğinin cılız olduğu, okurunun olmadığı ve yeterince satmadığı üzerinde durulmuştur. Buna rağmen bu dergilere, iktidarın fikirlerini paylaştığı için para aktarılması eleştirilmiştir.

“Sovyetler’de Türk şiiri”⁶⁹²nde de Rusya’da yayımlanan antolojilere değinilir. Hazırlanan bu antolojilerden hikâye ve roman için yapılanların başarılı olduğu fakat şiir için hazırlanmış olanların yetersiz ve eksik olduğu ifade edilir. Bu şiir antolojilerinde birçok şairin yer almadığı iddia edilir.

Başyazılardan bir başkası olan “şiirimiz üstüne Bir İki Söz”⁶⁹³ adlı yazıda, Türk şiirinin, Bulgar, Alman ve Rus şiirinden daha gelişmiş olduğu dile getirilmiş, son dönemlerde geçirdiği gelişim ve dönüşümlerden de bahsedilmiştir.

Sanatçının “İmgenin Kökleri”⁶⁹⁴ ismini taşıyan yazısında, şiirlerde var olan imgeler üzerinde durulmuştur. İmgelerden yola çıkılarak şiirin kalıcılığı ve etkileyiciliği ortaya koyulmuştur. Yazıya göre, Türk şiirinde eski anlayıştan bir uzaklaşma vardır ve yeni şiir kendine uygun bir imge dünyası yaratmıştır. Yazıda şiirlerde kullanılan dile de değinilmiştir.

Diğer bir başyazı olan “Hükümet Programları ve Kültür”⁶⁹⁵de, 1920’li yıllardan itibaren hükümet programlarında yer alan kültürel faaliyetler ortaya koyulmuştur. Buna göre, 1920-1946 yılları arasında kültürel değişim istenmesine rağmen bu durumun, hkmetin hazırladığı programlarda yer almadığı belirtilmiştir. Sadece 1923’te Fethi Bey (Okyar) hükümetinin programında kültürel faaliyetlerle

⁶⁹¹ İmzasız, “Utanç Listesi”, **Papirüs**, Sayı 28, İstanbul, 1968, s. 1-2.

⁶⁹² İmzasız, “Sovyetler’de Türk şiiri”, **Papirüs**, Sayı 30, İstanbul, 1968, s. 1-3.

⁶⁹³ İmzasız, “şiirimiz üstüne Bir İki Söz”, **Papirüs**, Sayı 31, İstanbul, 1969, s. 1-4.

⁶⁹⁴ İmzasız, “İmgenin Kökleri”, **Papirüs**, Sayı 32, İstanbul, 1969, s. 1-3.

⁶⁹⁵ İmzasız, “Hükümet Programları ve Kültür”, **Papirüs**, Sayı 33, İstanbul, 1969, s. 1-4.

ilgili maddeler bulunmuştur. 1946-1960 yılları arasında ise kültürel faaliyetler, sınıf mücadelesi olarak sürdürülmüştür. 1960'tan sonraki programlarda da sadece yazılı olarak kalmış ve hayata geçirilmemiştir.

“Doğurgan Tümevarım”⁶⁹⁶ başlıklı başyazıda, Türkiye’de Yeni Osmanlılar ve Jöntürklerden beri “laik” ve “seçkin” bir kitle oluşturulmaya çalışıldığı söylenir. Devlet tarafından devlete bağlı, laik ve seçkin bir kitle oluşturulmuş ve bunlar her zaman desteklenmiştir. Bu kitle içerisinde yetişen sanatçılar da seçkin ve laik olmayan halkı eserleriyle etkilemeye çalışmıştır.

Bir başka yazı olan “Bayankuş”⁶⁹⁷ ta, roman ve hikâye yazarları ile şairlerden bahsedilmiştir. Yazara göre roman ve hikâye yazarlarının eserlerinde şive taklitleri yapması yanlıştır. Şairlerin de halk edebiyatını taklit ettikleri ve böyle yaparak kalıcı olamayacakları dile getirilmiştir. Buna göre şairler eskiyi örnek alarak yeni şeyler üretmelidir.

Sanatçı, “Şiir ve Devrim”⁶⁹⁸ başlığını taşıyan başyazısında ise kapitalizmin sanata ve şiire karşı olduğunu söylemektedir. Şiir boş vakitlerini değerlendirmek isteyenlere hitap etmemiş ve para-mal döngüsü içerisinde olmamıştır. Bu nedenle kapitalist sistemler şiiri dışlamaktadır.

“Sorgudadır Yazar”⁶⁹⁹ isimli yazıda, kültürün ve kültürleri oluşturan insanların değişiminden bahsedilmiştir. Değişen kültür ve sanat anlayışına paralel olarak sanatçıların da bu değişime ayak uydurması ve ona uygun sanat eserleri üretmesi dile getirilmiştir.

Başyazılardan bir başkası olan “Marksizmin Birey Anlayışı ve Gerçekçilik”⁷⁰⁰te, Marksist düşüncenin birey anlayışının hep yanlış yorumlandığından bahsedilmiştir. Buna göre insan doğanın bir parçasıdır ve

⁶⁹⁶ İmzasız, “Doğurgan Tümevarım”, **Papirüs**, Sayı 34, İstanbul, 1969, s. 1-5.

⁶⁹⁷ İmzasız, “Bayankuş”, **Papirüs**, Sayı 36, İstanbul, 1969, s. 1-4.

⁶⁹⁸ İmzasız, “Şiir ve Devrim”, **Papirüs**, Sayı 38, İstanbul, 1969, s. 1-3.

⁶⁹⁹ İmzasız, “Sorgudadır Yazar”, **Papirüs**, Sayı 39, İstanbul, 1969, s. 1-2.

⁷⁰⁰ İmzasız, “Marksizmin Birey Anlayışı ve Gerçekçilik”, **Papirüs**, Sayı 42, İstanbul, 1969, s. 1-4.

toplumsal ilişkiler içerisinde yaşamaktadır. Toplum içerisindeki ilişkilerini buna göre ayarlamak zorunda olan insan, yaptıklarıyla kendisini de yeniden yaratmaktadır.

Diğer bir yazı olan “1960+10=1970”⁷⁰¹te ise edebiyat tarihi ile normal tarih biliminin birbirine karıştırılmaması gerektiği üzerinde durulmuştur. Tarih, edebiyatı etkileyen bir bilim dalı olmakla birlikte, ikisinin geçirdiği evreler birbirinden farklıdır. Bundan yola çıkılarak 1960’lı yıllardan sonra Türk edebiyatında önemli gelişmeler yaşandığı ve yeni bir şiir ile hikâye kuşağının oluşmaya başladığı dile getirilmiştir.

“Erkin Düşünce Ergin Sanat”⁷⁰² başlıklı yazıda, Türkiye’deki edebiyatın ve edebî anlayışların 1840’lı yıllardan sonra değişmeye başladığı söylenir. 1840-1940 yılları arasında bu değişimin ilkel olduğu, 1940’tan sonra da ergin örnekler verildiği belirtilir.

İmzasız olarak yayımlanan başyazıların sonuncusu “Aydınlar”⁷⁰³ başlığını taşımaktadır. Burada, “aydın” kelimesinin tanımına değinilir. Buna göre aydın kişi eskiden üst tabakadan olan okumuş insanı simgelerken, günümüzde bu durum değişmiştir. Artık aydın kişi, işçi sınıfından ya da memur olan halk arasından da çıkmaktadır. Bu durum iktidarların korkulu rüyası olmaya başlamıştır. Ayrıca Türkiye’de aydın tipi 1950’ye kadar iktidarla aynı fikirlere sahipken, 1950’den sonra iktidarlar, aydın kişileri horlamaya başlayıp görmezden gelmiştir. 1960’lı yıllara gelindiğinde aydınlar kendilerini tekrar göstermeye başlamıştır. 1968 yılından sonra ise aydın kişiler yükselmeye başlayarak işçi sınıfının yanında ve iktidarların karşısında olmuştur.

Papirüs’ün bazı sayılarının son sayfaları Savran adı verilen bir bölüme ayrılmıştır. Bu bölüm, derginin güncel olan olaylara kayıtsız kalmadığının göstergesidir. Ayrı bir kısım gibi görülen bu bölümde, kitap değerlendirmeleri, sanatsal yazılar, roman, hikâye ve dergi incelemeleri, eleştiriler, duyurular, tutanaklar, anketler yer almıştır. Dört sayıdan oluşan birinci dönemde Savran

⁷⁰¹ İmzasız, “1960+10=1970”, *Papirüs*, Sayı 44, İstanbul, 1970, s. 1-3.

⁷⁰² İmzasız, “Erkin Düşünce Ergin Sanat”, *Papirüs*, Sayı 45, İstanbul, 1970, s. 1-2.

⁷⁰³ İmzasız, “Aydınlar”, *Papirüs*, Sayı 1, İstanbul, 1980, s. 1-3.

başlığını taşıyan bir bölüm bulunmazken, bu sayılarda sadece dergiye ait duyurular yer almıştır. Kırk yedi sayıdan oluşan ikinci dönem ve iki sayıdan oluşan üçüncü dönemde ise derginin kimi sayılarında Savran bölümü başlıklandırılmış ve geniş yer ayrılmıştır.

Savran'da çeşitli konuları içeren yazılar kaleme alınmıştır. Bu kısımda, Türk ya da yabancı şair ve yazarlar ile onların eserlerine, çeviri metin incelemelerine, çeşitli sanat dallarıyla ilgili yazılara, çeviri sorunlarına, dergi incelemelerine, anı, deneme, eleştiri, mektup, röportaj, duyuru, tutanak ve anketlere yer verilmiştir.⁷⁰⁴

⁷⁰⁴ Savran bölümünde yer alan yazılar, içeriklerine göre gruplandırılarak tablolaştırılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

PAPİRÜS DERGİSİ'NİN SİSTEMATİK DİZİNİ

4.1. Kronolojik Dizin

• Birinci Dönem

Sayı 1, Ağustos 1960

- Ahmed ARİF, “Leylim Leylim”, s. 1, (şiir)
Cemal Süreya [SEBER], “555 K”, s. 1, (şiir)
İmzasız, “Santre Şiiri Aydınlatıyor”, s. 1-2, (deneme)
İmzasız, “Gerçek Ayıklanma”, s. 1-2, (başyazı)
İmzasız, “Camus ile Kafka”, s. 2, (inceleme)
Osman MAZLUM, “Şiir Evreni Değiştirir”, s. 2-3, (eleştiri)
Doğan YEL, “Yönsemeler”, s. 2-3, (inceleme)
Gülten AKIN, “Köpek”, s. 3, (şiir)
İmzasız, “Şiir Heceleme Alfabeti”, s. 3, (duyuru)
İmzasız, “Papirüs Şiir Bürosu”, s. 3, (duyuru)
İmzasız, “İntihar”, s. 3, (duyuru)
Orhan DURU, “Çöp”, s. 4, (hikâye)
Andre FRENAUD, “Canımın İçi”, s. 4, (şiir)
Ezra POUND, çev. Ergin GÜNÇE, “Dut Yolu Balladı”, s. 4, (çeviri şiir)
G[uillaume] APOLLINNAIRE, “Yakınlama”, s. 4, (şiir)
Ceyhun Atuf KANSU, “Ben”, s. 4, (otobiyografi)

Sayı 2, Mayıs 1961

- Cemal Süreya [SEBER], “Şiir Anayasaya Aykırıdır”, s. 1, (deneme)
Muzaffer [İlhan] ERDOST, “Çıkarma”, s. 1, (eleştiri)
Tevfik AKDAĞ, “Bık”, s. 2, (şiir)
Ergin GÜNÇE, “Mandolin”, s. 2, (şiir)

Behçet NECATİGİL, “Ben”, s. 2, (deneme)
Ahmed ARİF, “Bu Zindan Bu Kırgın Bu Can Pazarı”, s. 3, (şiiir)
Ali PÜSKÜLLÜOĞLU, “Baba”, s. 3, (şiiir)
İmzasız, “Noktalar”, s. 3-4, (anı)
Cemal Süreya [SEBER], “Ülke”, s. 4, (şiiir)
Suna LOKMAN, “Yayınlar: Kestim Kara Saçlarımı”, s. 4, (inceleme)

Sayı 3, Haziran 1961

Cemal Süreya [SEBER], “Karanlığın Kökleri”, s. 1, (deneme)
Ahmet OKTAY, “Çağına Bağlanmak”, s. 1-2, (deneme)
Sezai KARAKOÇ, “-”, s. 2, (şiiir)
T[homas] S[tearns] ELIOT, “Eleştirmenin Görevi”, s. 2, (deneme)
Turgut UYAR, “Ben”, s. 2, (deneme)
Cemal Süreya [SEBER], “İstanbulu Entellektüel Bir Kızın Eşkiya Çello’yu Ararken Fırat Suyu Dolaylarında Rasladığı Bir Çavuşla Konuşması”, s. 2, (söyleşi)
Jules SUPERVIELLE, çev. Hasan Basri GÜLTEKİN, “Soluğu Kesilir Kutbun”, s. 3, (çeviri şiiir)
S[una] L[OKMAN], “Camus Söyler”, s. 3, (inceleme)
Osman MAZLUM, “Renkli Karikatür Olur mu?”, s. 3, (deneme)
İmzasız, “Noktalar”, s. 3-4, (anı)
Ahmet OKTAY, “Ölü”, s. 4, (şiiir)
Aristo “Zincir”, s. 4, (inceleme)
Suna LOKMAN, “Yayınlar”, s. 4, (inceleme)

Sayı 4, Temmuz-Ağustos 1961

Muzaffer [İlhan] ERDOST, “Ey Karanlık Mavi Güneş”, s. 1, (deneme)
Cemal Süreya [SEBER], “Zekânın Bitkisel Bağlantısı”, s. 1, (deneme)
Orhan DURU, “Ben”, s. 2, (anı)

Seyfettin BAŞÇILLAR, “Kırmızı Portakal”, s. 2, (şiir)
Saint John PERSE, çev. Tahsin SARAÇ, “Çocukluğum Canım Benim”, s. 2,
(çeviri şiir)
Ali PÜSKÜLLÜOĞLU, “Dayıma Benzer Adam”, s. 2, (şiir)
İmzasız, “Kör Kadı”, s. 3, (eleştiri)
İhsan Fikret BİÇİCİ, “Tedirgin”, s. 3, (şiir)
Suna LOKMAN, “Spartaküs”, s. 3, (inceleme)
İmzasız, “Noktalar”, s. 4, (mektup)
Blaise CENDRARS, çev. O[rhan] D[URU], “Newyork’ta Paskalya”, s. 4,
(çeviri şiir)
İmzasız, “Yayınlar”, s. 4, (kitap tanıtımı)

• İkinci Dönem

Sayı 1, Haziran 1966

İmzasız, “Tarihsel Kötümserlik”, s. 1-3, (başyazı)
Edip CANSEVER, “Doğa Vatandaşlığı”, s. 4-9, (deneme)
Mehmet SEYDA, “Edebiyatımızın Asıl Eksiği”, s. 10-11, (deneme)
Murat BELGE, “Kavramlar Sorunu”, s. 12-15, (deneme)
[Nurullah] ATAÇ, “Münekkid Hakkında”, s. 16-18, (eleştiri)
Cemal Süreya [SEBER], “Şimdi Utançtır Tanelenen”, s. 19, (şiir)
Metin ELOĞLU, “Kuşmaz”, s. 20-21, (şiir)
Süreyya KANIPAK, “Durgun Bir Günde”, s. 22-23, (şiir)
Pablo NERUDA, çev. R. Tomris [UYAR], “Ölüm, Bir Başına”, s. 24-25,
(çeviri şiir)
Adnan ÖZYALÇINER, “Sur Kapılarında”, s. 26-32, (hikâye)
[Muzaffer] BUYRUKÇU, “Aragon’un Denemeleri”, s. 33-37, (inceleme)
[R.] Tomris [UYAR], “Elleri Var Özgürlüğün”, s. 37-39, (kitap tanıtımı)
[Cemal] Süreya [SEBER], “Cehennem”, s. 39-40, (kitap tanıtımı)
[Tevfik] AKDAĞ, “Gencölmek”, s. 40-41, (kitap tanıtımı)

- [Süreyya] KANIPAK, “Bir...”, s. 41-42, (kitap tanıtımı)
- [Ülkü] TAMER, “Hani Bir Kitap Vardı: Vilyem Şekspiyer”, s. 42-44, (kitap tanıtımı)
- İmzasız, “Dergiler”, s. 44-46, (dergi tanıtımı)
- İmzasız, “Bir Dergi: Yeni Dergi”, s. 46-47, (dergi tanıtımı)
- Doğan HIZLAN, “Fazıl Hüsnü Dağlarca Tek Başına Bir Okul: Dağlarca”, s. 49-56, (inceleme)
- Fazıl Hüsnü DAĞLARCA, “Yavaşlayan Ömür”, s. 55, (şiir)
- Fazıl Hüsnü DAĞLARCA, “Kızılırmak Kıyıları”, s. 56, (şiir)

Sayı 2, Temmuz 1966

- İmzasız, “Sağcıların Çıkmazı”, s. 1-3, (başyazı)
- Asım BEZİRCİ, “Nurullah Ataç ve Eleştiri Anlayışı”, s. 4-12, (inceleme)
- Cemal Süreya [SEBER], “Nazım Hikmet”, s. 13-17, (inceleme)
- Muzaffer BUYRUKÇU, “Romanın Yarattığı Tehlike ve Kendisini Bekleyen Sonuç”, s. 18-20, (deneme)
- Pablo NERUDA, çev. R. Tomris [UYAR], “Yağmurdaki Atlı”, s. 21, (çeviri şiir)
- Seyfettin BAŞÇILLAR, “İskele”, s. 22-25, (şiir)
- Cemal Süreya [SEBER], “Kurt”, s. 26-27, (şiir)
- İsmet ÖZEL, “Kan Kalesi”, s. 28-30, (şiir)
- İmzasız, “Papurüs, Bir Gazeteciye İnceliyor: Bedii Faik”, s. 31-36, (inceleme)
- [R.] Tomris [UYAR], “Ayaküstü Felsefe”, s. 37-38, (kitap tanıtımı)
- [Ahmet] KÖKSAL, “Bir Halk Ermişi Üzerine”, s. 38-39, (inceleme)
- [Süreyya] KANIPAK, “Şiir Yüklü Bulutlar”, s. 39-41, (kitap tanıtımı)
- [Ülkü] TAMER, “Hani Bir Kitap Vardı: Othello”, s. 41-43, (kitap tanıtımı)
- İmzasız, “Bir Dergi: Varlık”, s. 43-46, (dergi tanıtımı)
- İmzasız, “Papurüs'ten”, s. 46-47, (duyuru)
- R. Tomris [UYAR], “Bir Doğa Vatandaşı Edip Cansever”, s. 48-53, (inceleme)

Edip CANSEVER, “Düşünce”, s. 54, (şair)

Sayı 3, Ağustos 1966

İmzasız, “Mitoloji Havarileri”, s. 1-2, (başyazı)

Edip CANSEVER, “En Genç Şairlerle”, s. 3-5, (deneme)

Mehmet [H.] DOĞAN, “Yitmeyen Şiir”, s. 6-8, (deneme)

Murat BELGE, “Metin İncelemesi Üstüne”, s. 9-12, (inceleme)

Asım BEZİRCİ, “Nurullah Ataç ve Eleştiri Anlayışı Olumsuz Sonuçlar”, s. 13-21, (inceleme)

Turgut UYAR, “Açıklamalar”, s. 22-24, (şair)

Cahit ZARİFOĞLU, “Ağartı”, s. 25-27, (şair)

Pablo NERUDA, çev. R. Tomris [UYAR], “Unutmak Yok”, s. 28, (çeviri şair)

Refik DURBAŞ, “Bezirgân”, s. 29, (şair)

Mehmet SEYDA, “Eleştirmenler-Denemeciler: Tahir Alangu”, s. 30-35, (inceleme)

R. Tomris [UYAR], “Sodom ve Gomore: Yakup Kadri”, s. 36-39, (kitap tanıtımı)

Cemal Süreya [SEBER], “Roman ve Tehlike”, s. 40-42, (eleştiri)

[Ülkü] TAMER, “Hani Bir Kitap Vardı: Fazıl Ahmet Hayatı ve Eserleri”, s. 42-44, (kitap tanıtımı)

İmzasız, “Bir Dergi: Yeditepe”, s. 44-45, (dergi tanıtımı)

İmzasız, “Papurüs'ten”, s. 46-47, (duyuru)

Konur ERTOP, “Dar Çağın Ozanı Behçet Necatigil”, s. 48-53, (inceleme)

Behçet NECATİGİL, “Gece ve Yas”, s. 54, (şair)

Behçet NECATİGİL, “Solgun Bir Gül Dokununca”, s. 55, (şair)

Sayı 4, Eylül 1966

İmzasız, “Edebiyatımızda Yeni Bir Tip”, s. 1-2, (başyazı)

Mehmet [H.] DOĞAN, “Sanatçının Yaratma Özgürlüğü”, s. 3-7, (deneme)
Ahmet OKTAY, “Toplumculuk, Yabancılaşma ve Şiir”, s. 8-18, (deneme)
R. Tomris [UYAR], “Temmuz”, s. 19-21, (hikâye)
Turgut UYAR, “Hızla Gelişecek Kalbimiz”, s. 22-24, (şiir)
Süreyya BERFE, “Son Ayların Şiiri”, s. 25, (şiir)
Pablo NERUDA, çev. R. Tomris [UYAR], “Ercilla”, s. 26, (çeviri şiir)
Lermontof, çev. Atal BEHRAMOĞLU, “Şair”, s. 27-28, (çeviri şiir)
Mehmet SEYDA, “Eleştirmeciler-Denemeciler: Tahir Alangu”, s. 29-33,
(inceleme)
İmzasız, “Papirüs, Bir Gazeteciyi İnceliyor: Metin Toker”, s. 34-40,
(inceleme)
M[uzaffer] BUYRUKÇU, “Vatan İçin Dövüştüler”, s. 41-43, (kitap tanıtımı)
[Ülkü] TAMER, “Hani Bir Kitap Vardı: Hususi Mektuplarına Göre Namık
Kemal ve Abdülhak Hamid”, s. 43-46, (kitap tanıtımı)
İmzasız, “Bir Dergi: Yeni Ufuklar”, s. 46-48, (dergi tanıtımı)
Cemal Süreya [SEBER], “Turgut Uyar’ın Girişimi”, s.49-54, (inceleme)
Turgut UYAR, “Yâd”, s. 55, (şiir)

Sayı 5, Ekim 1966

İmzasız, “Özgürlüğün Kullanma Değeri”, s. 1-2, (başyazı)
Fethi NACİ, “Yaratmak Yerine Çoğaltmak”, s. 3-5, (deneme)
İmzasız, “Hikâye Üstüne”, s. 6-19, (deneme)
Turgut UYAR, “Büyük Saat”, s. 20-22, (şiir)
Metin ELOĞLU, “Kulunç”, s. 23, (şiir)
Ahmet OKTAY, “Kıyı”, s. 24-27, (şiir)
Mehmet GÜN, “Dostça”, s. 28-30, (şiir)
Selami ÜNEY, “Haydut”, s. 31, (şiir)
Octavio PAZ, çev. R. Tomris [UYAR], “Yıkıntılar Arasında İlâhi”, s.32-34,
(çeviri şiir)
Mehmet SEYDA, “Cemo”, s. 35-37, (kitap tanıtımı)

Muzaffer BUYRUKÇU, “Az Gelişmiş Ülkelerde Askeri Darbeler ve Demokrasi”, s. 37-40, (kitap tanıtımı)
Tevfik AKDAĞ, “Müfettişler Müfettişi”, s. 40-42, (kitap tanıtımı)
Anıl MERİÇELLİ, “Kurşun Yerine Gelincik”, s. 42-43, (kitap tanıtımı)
[Ülkü] TAMER, “Hani Bir Kitap Vardı: Özyurt”, s. 43-45, (kitap tanıtımı)
Konur ERTOP, “Bir Açıklama”, s. 45-46, (eleştiri)
İmzasız, “Papirüs’ten: Papirüs Yazıhanesi Yandı”, s. 46-47, (duyuru)
R. Tomris [UYAR], “Salah Birsal’in Serüvenleri”, s. 48-54, (inceleme)

Sayı 6, Kasım 1966

Fethi NACİ, “Yarı Sömürgelikten Kurtulmak”, s. 1-4, (deneme)
Seyfettin BAŞÇILLAR, “Halka İnmek”, s. 5-8, (deneme)
Esin ÖRÜCÜ, “Fikir ve Sanat Eseri Sahibinin Hakları”, s. 9-18, (inceleme)
Seyfettin BAŞÇILLAR, “İsa’ya, Meryem’e ve Bekçiye Dair”, s. 19, (şiir)
Mehmet [H.] DOĞAN, “Anı”, s. 20, (şiir)
Hilmi YAVUZ, “Fırtına”, s. 21, (şiir)
Ergin GÜNÇE, “Giderken ‘Dadal’ Uykuda Olacağı İçin”, s. 22-23, (şiir)
Nihat ZİYALAN, “Sonu Yok”, s. 24, (şiir)
İsmet ÖZEL, “Bir Devrimcinin Armonikası”, s. 25-26, (şiir)
Mustafa ÖNEŞ, “-”, s. 27-29, (şiir)
Paul CELAN, çev. Ülkü TAMER, “Ölüm Fugue”, s. 30-31, (çeviri şiir)
Ziya G. ÖZTAN, “Çözük”, s. 32-33, (hikâye)
Adnan BİNYAZAR, “Bilge Aisopos”, s. 34-36, (kitap tanıtımı)
Muzaffer BUYRUKÇU, “Günümüzde Sağcı Fikirler”, s. 36-39, (kitap tanıtımı)
Mehmet SEYDA, “Hükümet Devirme Tekniği”, s. 39-43, (kitap tanıtımı)
Adnan BİNYAZAR, “İçime Çektiğim Hava Değil Gökyüzüdür”, s. 43-44, (kitap tanıtımı)
Asım BEZİRCİ, “Yanlışları Düzeltelim”, s. 44-46, (eleştiri)

Doğan HIZLAN, “Dilin ve Yaşamanın Tadını Tepe Tepe Kullanan şair:
Metin Eloğlu”, s. 47-52, (inceleme)
Metin ELOğLU, “Gözdağı”, s. 53, (şiiir)

Sayı 7, Aralık 1966

İmzasız, “Telif ve Sürüm”, s. 1-3, (başyazı)
Mehmet BARLAS, “Basın ve Dış Haberler”, s. 4-5, (eleştiri)
Demirtaş CEYHUN, “Edebiyatımız ve Din”, s. 6-11, (eleştiri)
Ahmet OKTAY, “Tekniksiz Bir Yazar”, s. 12-14, (inceleme)
R. Tomris [UYAR], “Konuk”, s. 15-19, (hikâye)
Cemal Süreya [SEBER], “Yarımada”, s. 20-21, (şiiir)
Ahmet OKTAY, “Sanrıl”, s. 22-25, (şiiir)
Anıl MERİÇELLİ, “Güneşin Sağ Yüzü”, s. 26, (şiiir)
Günel ALTINTAş, “Sessizlik”, s. 27, (şiiir)
Egemen BERKÖZ, “Duvara Yazdım”, s. 28-29, (şiiir)
Nicanor PARRA, çev. Hilmi YAVUZ, “Ermiş”, s. 30, (çeviri şiiir)
İmzasız, “Papirüs, Bir Gazeteciyi İnceliyor: Aziz Nesin”, s. 31-34, (inceleme)
R. Tomris [UYAR], “Sade ve İki Yazar”, s. 35-38, (kitap tanıtımı)
Fethi NACİ, “Kürdün Meyhanesi”, s. 38-39, (dergi tanıtımı)
Aziz ÇALIşLAR, “Tiyatoracılık ve Oyun Yazma Sanatı”, s. 39-41, (eleştiri)
Konur ERTOP, “Yanlışlar Arasında...”, s. 42-45, (eleştiri)
Doğan HIZLAN, “Özlemini Duyduğu Güzel Günlerin şairi Melih Cevdet”, s.
46-52, (inceleme)

Sayı 8, Ocak 1967

Rauf MUTLUAY, “Özlemleriyle Orhan Veli”, s. 1-4, (deneme)
Asım BEZİRCİ, “İlk şiirler”, s. 5-20, (inceleme)
Sabahattin Kudret AKSAL, “Orhan Veli İçin”, s. 21-22, (deneme)
Edip CANSEVER, “Ağlasam Duyar Mısınız”, s. 23, (inceleme)

Mehmet [H.] DOĞAN, “Orhan Veli’den Bize Kalanlar”, s. 24-28, (inceleme)
Ece AYHAN, “Bir Resim Olarak Orhan”, s. 29-30, (deneme)
Ömer Faruk TOPRAK, “Lambo’da Bir Gece”, s. 31-32, (anı)
Konur ERTOP, “Ataç’a Göre Orhan Veli”, s. 33-36, (inceleme)
Orhan Veli KANIK, “Orhan Veli’nin Hiç Yayımlanmamış Bir Yazı Serisinden: Tanıdığım Meşhurlar”, s. 37-41, (anı)
Cemal Süreya [SEBER], “Orhan Veli’nin Yanlışı”, s. 42-44, (eleştiri)
R. Tomris [UYAR], “Fransız Şiir Antolojisi”, s. 44-45, (kitap tanıtımı)
[Ülkü] TAMER, “Hani Bir Kitap Vardı: Orhan Veli İçin”, s. 45-48, (kitap tanıtımı)
İmzasız, “Bir Dergi: Yaprak”, s. 48-50, (dergi tanıtımı)
İmzasız, “Papirüs’ten”, s. 50, (duyuru)
Orhan Veli KANIK, “Bayrak”, s. 51-52, (şiir)
Orhan Veli KANIK, “Orhan Veli”, s. 53, (şiir)
Orhan Veli KANIK, “23/4/1947”, s. 54, (mektup)
Orhan Veli KANIK, “15/7/1947”, s. 54-55, (mektup)
Orhan Veli KANIK, “11/6/1950”, s. 55-56, (mektup)
Orhan KEMAL, “11.05.1950”, s. 57, (mektup)
Sait Faik [ABASIYANIK], “14.03.1941”, s. 58, (mektup)
Yaşar KEMAL, “21.4.1950”, s. 58, (mektup)

Sayı 9, Şubat 1967

İmzasız, “Güdümlü Eleştiriden Mekanik Eleştiriye”, s. 1-3, (başyazı)
Edip CANSEVER, “Ecegilleri Okumak”, s. 4-6, (inceleme)
R. Tomris [UYAR], “Kuytuda”, s. 7-9, (hikâye)
Firuzan [Füruzan], “Sabah Eskimişliğin”, s. 10-13, (hikâye)
Turgut UYAR, “Hemofili”, s. 14-16, (şiir)
Mehmet [H.] DOĞAN, “Lodos”, s. 17, (şiir)
Cemal Süreya [SEBER], “İki Şey”, s. 18-19, (şiir)
Tevfik AKDAĞ, “Ateşkes”, s. 20, (şiir)

- Ercüment UÇARI, “Ben”, s. 21, (şiir)
- Rafael ALBERTI, çev. Ülkü TAMER, “Mavi”, s. 22-25, (çeviri şiir)
- Gaeton PICON, çev. Uğur KÖKDEN, “Andre Breton”, s. 26-28, (çeviri deneme)
- Ahmet KÖKSAL, “Yunus Emre’ye Selam”, s. 29-32, (inceleme)
- Adnan BİNYAZAR, “Vietnam Savaşımız”, s. 33-36, (deneme)
- Muzaffer BUYRUKÇU, “Yalancı Dünya”, s. 37-39, (kitap tanıtımı)
- İsmail TUNA, “Vietnam Savaşımız”, s. 39-40, (kitap tanıtımı)
- Asım BEZİRCİ, “Haksız Yorumlar”, s. 40-43, (eleştiri)
- İmzasız, “Bir Dergi: Hisar”, s. 43-45, (dergi tanıtımı)
- İmzasız, “Papirüs’ten”, s. 46, (duyuru)
- R. Tomris [UYAR], “Denge, Ölçü, Aydınlık: Sabahattin Kudret Aksal”, s. 47-52, (inceleme)

Sayı 10, Mart 1967

- İmzasız, “Ölü Yasalar”, s. 1-2, (başyazı)
- Aziz NESİN, “Nasrettin Hoca I”, s. 3-12, (inceleme)
- Attila TOKATLI, “Hazret-i Muhammed’in Gülümseyişi”, s. 13-16, (hikâye)
- R. Tomris [UYAR], “500 Kelimeyle Şiir, 300 Kelimeyle Eleştiri”, s. 17-19, (deneme)
- Ceyhun Atuf KANSU, “Abdülhamit”, s. 20-23, (şiir)
- Sabahattin Kudret AKSAL, “Yedikçe”, s. 24-25, (şiir)
- Ahmet OKTAY, “Kış ve Taşra İçin Önsöz”, s. 26-27, (şiir)
- Refik DURBAŞ, “Kalpazan”, s. 28, (şiir)
- Günter GRASS, çev. Bilge KALAÇ, “Açılır-Kapanır Sandalyeler”, s. 29, (çeviri şiir)
- Bob DYLAN, çev. Mehmet [H.] DOĞAN, “Yeni Zamanlar Baladı”, s. 30-31, (çeviri şiir)
- Turgut UYAR, “Bir Şiirden: Han Duvarları”, s. 32-35, (inceleme)
- Fethi NACİ, “Düşman Topraklarımızda”, s. 36, (kitap tanıtımı)

Uğur KÖKDEN, “Kafka’nın Yeniden Doğuşu”, s. 36-38, (inceleme)
Murat BELGE, “Yeni Yordam”, s. 39-41, (dergi tanıtımı)
Mehmet SEYDA, “Bir Dergi: Forum”, s. 41-45, (dergi tanıtımı)
Aziz ÇALIŞLAR, “Dram Sanatımızda Yapımcılık”, s. 46-47, (eleştiri)
İmzasız, “Anket”, s. 48, (anket)
Cemal Süreya [SEBER], “Suçsuzluğun Şiiri Ülkü Tamer”, s. 49-55,
(inceleme)

Sayı 11, Nisan 1967

İmzasız, “Türk Yazarının Halklaşması”, s. 1-4, (başyazı)
Mehmet [H.] DOĞAN, “‘Cıvık Edebiyat’ ve Gereksiz Suçlamalar”, s. 5-8,
(eleştiri)
Aziz NESİN, “Nasrettin Hoca II”, s. 9-17, (inceleme)
Ahmet OKTAY, “Anılar Falan Derken”, s. 18-19, (deneme)
R. Tomris [UYAR], “Yürek Hakkı”, s. 20-22, (hikâye)
Sevinç İZAT, “Ovada”, s. 23-26, (hikâye)
W. B. YEATS, çev. Cevat ÇAPAN, “1916 Paskalya Ayaklanması”, s. 27-29,
(çeviri şiir)
Mehmed Kemal [KURŞUNLUOĞLU], “Geçme Kapım Önünden”, s. 30,
(şiir)
Metin ELOĞLU, “Gele”, s. 31, (şiir)
Turgut UYAR, “İyimser Bir Sonuca Gazel”, s. 32, (şiir)
Turgut UYAR, “Biten Bir Yaz’a Gazel”, s. 32, (şiir)
Turgut UYAR, “Büyüyüp Giden Hüzüne Gazel”, s. 33, (şiir)
Turgut UYAR, “Su Yorumcularına Gazel”, s. 33, (şiir)
Nihat ZİYALAN, “Kimler Okur Bu Şiiri”, s. 34, (şiir)
Can AKSİN, “Bu Benim Yüreğim”, s. 35, (şiir)
Turgut UYAR, “Bir Şiirden: Abdülhak Hamit”, s. 36-38, (inceleme)
Muzaffer BUYRUKÇU, “Göçebe”, s. 39-41, (kitap tanıtımı)
Ercüment UÇARI, “Susan Anadolu”, s. 41, (kitap tanıtımı)

Mehmet SEYDA, “Aziz Nesin’e Açık Mektup”, s. 42-44, (mektup)
[Mehmet] SEYDA, “Hani Bir Kitap Vardı: A’mak-ı Hayal”, s. 44-46, (kitap tanıtımı)
İmzasız, “Anket”, s. 47-48, (anket)
Cemal Süreya [SEBER], “Cahit Külebi’nin Çıkışı Üstüne Notlar”, s. 49-54, (inceleme)

Sayı 12, Mayıs 1967

İmzasız, “Ataç’ın Eylemi”, s. 1-2, (başyazı)
Fethi NACİ, “Şiirde Kapalılık”, s. 3-4, (eleştiri)
Muzaffer [İlhan] ERDOST, “Edebiyata Çevrenin Etkileri”, s. 5-9, (inceleme)
Zihni KÜÇÜMEN, “Türk Tiyatrosunun Tutumu”, s. 10-12, (deneme)
Leyla ERBİL, “Çekmece”, s. 12-18, (hikâye)
R. Tomris [UYAR], “Bir Günün Sonunda Arzu”, s. 19-21, (hikâye)
Ceyhun Atuf KANSU, “Jose Manuel”, s. 22-23, (şiir)
Ahmet OKTAY, “Yitik Haziran”, s. 24-25, (şiir)
Mehmet [H.] DOĞAN, “Ölümden Önce Diriliş”, s. 26, (şiir)
Hilmi YAVUZ, “Dalgıç”, s. 27, (şiir)
Özdemir İNCE, “Kavun Acısı”, s. 28-29, s. (şiir)
Turgut UYAR, “Bir Şiirden: Erenköyü’nde Bahar”, s. 30-32, (inceleme)
Muzaffer BUYRUKÇU, “Sayın Başkan”, s. 33-35, (kitap tanıtımı)
Uğur KÖKDEN, “Gece Yarısı Bir Gemi”, s. 35-37, (kitap tanıtımı)
Eray CANBERK, “İç Dünyaların Eleştirisi ya da Cinsel Oyun”, s. 38-40, (kitap tanıtımı)
[Mehmet] SEYDA, “Hani Bir Yazı Vardı: Kıymet Listesi”, s. 40-42, (dergi tanıtımı)
İmzasız, “Edebiyatçılar Birliği Kongresi”, s. 42, (duyuru)
İmzasız, “Yusuf Ziya Ortaç Öldü”, s. 43, (duyuru)
İmzasız, “Papirüs’ten”, s. 43-46, (duyuru)

Egemen BERKÖZ, “Dağda Ateş Yakan Ömer Faruk Toprak”, s. 47-52, (inceleme)
Ömer Faruk TOPRAK, “İyi İnsanlar”, s. 53, (şiir)

Sayı 13, Haziran 1967

İmzasız, “Azgelişmiş Ülkelerde Şiir”, s. 1-3, (başyazı)
Asım BEZİRCİ, “Orhan Veli’nin Yazdıkları”, s. 4-13, (inceleme)
Murat BELGE, “Hikâye ya da Roman Kişisinin Adı”, s. 14-16, (deneme)
R. Tomris [UYAR], “Her Yer Tiyatro Değildir”, s. 17-19, (eleştiri)
Muzaffer BUYRUKÇU, “Bozuk”, s. 20-23, (hikâye)
Gürsen TOPSES, “Kaplumbağanın Düştüğü Gece”, s. 24-30, (hikâye)
Can YÜCEL, “Sav”, s. 31, (şiir)
Ömer Faruk TOPRAK, “Kuyu”, s. 32-33, (şiir)
Cemal Süreya [SEBER], “Ortadoğu I”, s. 34-35, (şiir)
Tevfik AKDAĞ, “Bin Güneşin Kamburuna”, s. 36, (şiir)
B. BRECHT, çev. M[ehmet] GÜN, “S. A.’nın Türküsü”, s. 37-38, (çeviri şiir)
Turgut UYAR, “Bir Şiirden: Kimsesizlik”, s. 39-41, (inceleme)
Aziz NESİN, “Açık Cevap”, s. 42-47, (eleştiri)
İmzasız, “Anket”, s. 47-49, (anket)
Egemen BERKÖZ, “Duru Bir Hayretle Necati Cumalı”, s. 50-56, (inceleme)

Sayı 14, Temmuz 1967

İmzasız, “Değişim”, s. 1-3, (başyazı)
Nermin MENEMENCİOĞLU, “Tarancı’nın Mektupları”, s. 4-7, (inceleme)
Asım BEZİRCİ, “Şiirde Kapalılık”, s. 8-9, (eleştiri)
Roger BORDERIE, çev. Uğur KÖKDEN, “1967 ya da Zola Yılı”, s. 10-13, (çeviri röportaj)
Füruzan, “Özgürlük Atları”, s. 14-17, (hikâye)
Y. HAŞEK, çev. Âdil FIRAT, “Bir Suçun Sanığı”, s. 18-21, (çeviri hikâye)

S[abahattin] Kudret AKSAL, “Karanfiller”, s. 22, (şiiir)
Can YÜCEL, “Poyrazdan”, s. 23, (şiiir)
Cemal Süreya [SEBER], “Ortadoğu II”, s. 24-26, (şiiir)
Gülten AKIN, “Bir Evde Karanlığa Başlamak”, s. 27-28, (şiiir)
H[alil] İbrahim BAHAR, “Kuşkonmaz”, s. 29-30, (şiiir)
Ataol BEHRAMOĞLU, “Bir Gün Mutlaka”, s. 31-32, (şiiir)
Mehmet SEYDA, “Dersimiz Sarf Nahiv”, s. 33-38, (eleştiri)
Muzaffer BUYRUKÇU, “Tarık Dursun K.’nın Serüveni”, s. 38-42,
(inceleme)
Tevfik AKDAĞ, “Yabanın Adamları”, s. 42-43, (kitap tanıtımı)
İmzasız, “Bir Dergi: Türk Dili”, s. 43-45, (dergi tanıtımı)
İmzasız, “Papirüs’ten”, s. 46, (duyuru)
İmzasız, “Anket”, s. 46-48, (anket)
Cemal Süreya [SEBER], “Babam Ceyhun Boy Boyluyor”, s. 49-55,
(inceleme)
Ceyhun Atuf KANSU, “-”, s. 54, (şiiir)

Sayı 15, Ağustos 1967

İmzasız, “Yazarın Devletle İlişkisi”, s. 1-2, (başyazı)
Asım BEZİRCİ, “Nezihe Meriç I”, s. 3-11, (inceleme)
Adnan BİNYAZAR, “Kuşlar”, s. 12-15, (deneme)
Turgut UYAR, “Bir Şiirden: Maniler”, s. 16-19, (inceleme)
Turgut UYAR, “Biraz Daha”, s. 20-22, (şiiir)
Can YÜCEL, “Yengeçvari”, s. 23, (şiiir)
Metin ELOĞLU, “Avlak”, s. 24, (şiiir)
Arif DAMAR, “Vietnam”, s. 25, (şiiir)
[Mehmet] BAŞARAN, “Başka Sakarya”, s. 26-27, (şiiir)
Ergin GÜNÇE, “Çiçek Kasidesi”, s. 28-29, (şiiir)
Anıl MERİÇELLİ, “Kan Yüzümün Nedeni”, s. 30, (şiiir)
Ercüment UÇARI, “Aşk”, s. 31, (şiiir)

- Pablo NERUDA, çev. Oğuz HALUK, “Jimenez Geliyor Uçarak”, s. 32-33, (çeviri şiir)
- Cemal Süreya [SEBER], “Ortadoğu III”, s. 34-35, (şiir)
- Ahmet KÖKSAL, “Göz yaşları Vadisinden Şiirler”, s. 36-38, (kitap tanıtımı)
- Ziya G.ÖZTAN, “Adnan Özyalçiner’in Sur Kapılarında Öyküsü Üzerine”, s. 38-41, (kitap tanıtımı)
- Muzaffer BUYRUKÇU, “Ve Çeliğe Su Verildi”, s. 41-43, (kitap tanıtımı)
- [Ülkü] TAMER, “Hani Bir Kitap Vardı: Küçük Süleyman Büyüdü Başbakan Oldu”, s. 43-45, (kitap tanıtımı)
- İmzasız, “Anket”, s. 47-48, (anket)
- R. Tomris [UYAR], “Sıgılıta O Kadın Tek Başına”, s. 49-54, (inceleme)
- Gülten AKIN, “Çin Masalı”, s. 55, (şiir)

Sayı 16, Eylül 1967

- İmzasız, “Sonuna Kadar”, s. 1-3, (başyazı)
- Selahattin HİLAV, “Birkaç Gözlem ve Düşünce: Son Sanat Tartışmaları Nazım Hikmet”, s. 4-13, (deneme)
- R. Tomris [UYAR], “Nazım Hikmet Deyince”, s. 14-16, (deneme)
- Ahmet OKTAY, “Memleketimden İnsan Manzaraları Üstüne Bazı Notlar”, s. 17-32, (inceleme)
- Mehmet [H.] DOĞAN, “Saman Sarısı”, s. 33-40, (inceleme)
- Ömer Faruk TOPRAK, “Aslolan Hayattır”, s. 41-44, (deneme)
- Aziz ÇALIŞLAR, “Nazım Hikmet ve Tiyatro”, s. 45-49, (inceleme)
- Zühtü BAYAR, “‘Kafatası’nın Açıklaması”, s. 50-54, (inceleme)
- Uğur KÖKDEN, “Çocuk ve Şair”, s. 55-59, (röportaj)
- Turgut UYAR, “Bir Şiirden: Sıla ve Muhacirlik Mısraları”, s. 60-64, (inceleme)
- Cemal Süreya [SEBER], “Kalın Abdal”, s. 65, (şiir)
- Turgut UYAR, “Büyük Gurbetçi”, s. 66-67, (şiir)
- Arif DAMAR, “Dörtlük”, s. 68, (şiir)

- Şükrü ÜSTÜN, “Nazım Usta”, s. 69, (şiir)
Howard FAST, çev. Ülkü TAMER, “Nazım Hikmet’e”, s. 70, (çeviri şiir)
Yaroslav SMELYAKOV, çev. Ülkü TAMER, “Nazım Hikmet”, s. 71, (çeviri şiir)
Muzaffer BUYRUKÇU, “Nazım Hikmet’le Üçbuçuk Yıl”, s. 72-74, (kitap tanıtımı)
İmzasız, “Bir Dergi: Nazım Hikmet”, s. 74-75, (dergi tanıtımı)
İmzasız, “Anket”, s. 76-78, (anket)

Sayı 17, Ekim 1967

- İmzasız, “Türk Tipi Üstüne Soruşturmamız”, s. 1-2, (başyazı)
Selahattin HİLAV, “Yüksel Arslan Üzerine”, s. 3-6, (deneme)
Asım BEZİRCİ, “Nezihe Meriç II”, s. 7-13, (inceleme)
Muzaffer BUYRUKÇU, “İkinci Hasan”, s. 14-30, (hikâye)
Sabahattin Kudret AKSAL, “Ölü”, s. 31, (şiir)
Sabahattin Kudret AKSAL, “Sürüler”, s. 31, (şiir)
Sabahattin Kudret AKSAL, “Külrengi”, s. 31, (şiir)
Sabahattin Kudret AKSAL, “Çok Uzun”, s. 31, (şiir)
Ceyhun Atuf KANSU, “Melina Mercouri”, s. 32-33, (şiir)
Can YÜCEL, “Tekerleme”, s. 34, (şiir)
Ercüment UÇARI, “Güz”, s. 35, (şiir)
Mehmet [H.] DOĞAN, “Beyaz Gece”, s. 36, (şiir)
Hilmi YAVUZ, “Saatçi”, s. 37, (şiir)
Nihat ZİYALAN, “Yalnızlığın Yanında”, s. 38, (şiir)
Pablo NERUDA, çev. Ülkü TAMER, “Gemi”, s. 39-40, (çeviri şiir)
Turgut UYAR, “Bir Şiirden: Büyük Olsun”, s. 41-44, (inceleme)
Orhan SUDA, “‘Teori ve Pratik’ ya da Dil Üstüne Kaydırmaca”, s. 45-47, (eleştiri)
R. Tomris [UYAR], “Dörtnala Dümdüz Bir Mavilikte Ahmet Muhip Dranas”, s. 49-53, (inceleme)

Ahmet Muhip D[I]RANAS, “Adamlar”, s. 54, (şiiir)

Sayı 18, Kasım 1967

İmzasız, “Atatürkiye”, s. 1-3, (başyazı)

Muzaffer [İlhan] ERDOST, “Asım Bezirci Münekkidiğe Mi Başladı?”, s. 4-6, (eleştiri)

Nermin MENEMENCİOĞLU, “Çeviri Sorunları”, s. 7-10, (deneme)

Bilge KARASU, “Dutlar”, s. 11-20, (hikâye)

Hayri ÖNCEL, “Yerli Sinema Endüstrisi”, s. 21-24, (inceleme)

Turgut UYAR, “Sulfata’ya”, s. 25, (şiiir)

Turgut UYAR, “Çağrılmış’a”, s. 26, (şiiir)

Turgut UYAR, “Cahil Beşir’e”, s. 27, (şiiir)

Metin ELOĞLU, “Sakırğa”, s. 28, (şiiir)

Can YÜCEL, “Ohh”, s. 29, (şiiir)

Özdemir İNCE, “Sıla”, s. 30-32, (şiiir)

İsmail UYAROĞLU, “Savaşçı”, s. 33, (şiiir)

Ali ÇELİKBAŞ, “Sessiz Gökyüzüne Ağıt”, s. 34-35, (şiiir)

M. Hasan GÖKSU, “Toplumumuzun Yarattığı Sözde Tanrılar: Zeki Müren”, s. 36-40, (inceleme)

Muzaffer BUYRUKÇU, “Cemo”, s. 41-42, (kitap tanıtımı)

Uğur KÖKDEN, “Dünyayı Sarsan On Gün”, s. 42-45, (kitap tanıtımı)

[Ülkü] TAMER, “Hani Bir Kitap Vardı: Buyrukçu’nun Şiiirleri”, s. 46-48, (kitap tanıtımı)

R. Tomris [UYAR], “Sanatçının Bir Şair Olarak Portresi İlhan Berk”, s. 49-54, (inceleme)

Sayı 19, Aralık 1967

İmzasız, “Konuşma Dili ve Şiiir”, s. 1-2, (başyazı)

- Uğur KÖKDEN, “Aydınlar ve Toplum ya da Gramsci Serüveni”, s. 3-8, (inceleme)
- Ömer Faruk TOPRAK, “Bir Memur”, s. 9-14, (hikâye)
- R. Tomris [UYAR], “Dağlar Sada Verip Seslenmelidir”, s. 15-18, (hikâye)
- Zühtü BAYAR, “Dokuzuncu Yıl Şiiri”, s. 19-22, (inceleme)
- Turgut UYAR, “Bir Oda Güneşine”, s. 23, (şiir)
- Turgut UYAR, “Meclis-i Mebusan’a”, s. 23, (şiir)
- Turgut UYAR, “Gidelim Serv ü Revanım Yürü Sadabad’a”, s. 24-25, (şiir)
- Ahmet OKTAY, “Bir Sürgün’ün Tanıtımı”, s. 26-29, (şiir)
- Arif DAMAR, “Kiraz Dalı”, s. 30, (şiir)
- Arif DAMAR, “Kırmızı Gül”, s. 30, (şiir)
- Arif DAMAR, “Uykusuzluk”, s. 30, (şiir)
- Arif DAMAR, “Çağrışım”, s. 30, (şiir)
- Arif DAMAR, “Av”, s. 31, (şiir)
- Arif DAMAR, “Korku”, s. 31, (şiir)
- Arif DAMAR, “Beyaz”, s. 31, (şiir)
- Nihat ZİYALAN, “Türkü”, s. 32, (şiir)
- Elif SORGUN, “Gelişen”, s. 33, (şiir)
- İsmet ÖZEL, “Yaşamak Umrumdadır”, s. 34-35, (şiir)
- Hüseyin PEKER, “Sessiz Baskın”, s. 36-37, (şiir)
- Turgut UYAR, “Bir Şiirden: Şimal Rüzgârı”, s. 38-40, (inceleme)
- Mahmut MAKAL, “Bizde Sular Ters Akar ya da 1938 Olayı”, s. 41-43, (kitap tanıtımı)
- Muzaffer BUYRUKÇU, “Yalnızlık Bana Yasak”, s. 43-45, (kitap tanıtımı)
- Ahmet KÖKSAL, “Bir Gecekonunun Romanı”, s. 46-47, (kitap tanıtımı)
- Rasih GÜRAN, “Fahir Arsoy’un Resim Sergisi”, s. 47-48, (inceleme)
- Asım BEZİRCİ, “Rıfat Ilgaz”, s. 49-55, (inceleme)

Sayı 20, Ocak 1968

İmzasız, “Tevfik Fikret Üstüne”, s. 1-4, (başyazı)

- Cemal Süreya [SEBER], “Uzun Şiir”, s. 5-7, (deneme)
- Muzaffer BUYRUKÇU, “Bir Kitabın Serüveni”, s. 8-10, (anı)
- Füruzan, “Taşralı”, s. 11-15, (hikâye)
- Fazıl Hüsni DAĞLARCA, “Gece Örü”, s. 16, (şiir)
- Fazıl Hüsni DAĞLARCA, “Kuşörü”, s. 16, (şiir)
- Fazıl Hüsni DAĞLARCA, “Yaprak Uğrusu”, s. 16, (şiir)
- Fazıl Hüsni DAĞLARCA, “Ulu Mutluluk”, s. 16, (şiir)
- Fazıl Hüsni DAĞLARCA, “Onların Yaşı Bize”, s. 16, (şiir)
- Fazıl Hüsni DAĞLARCA, “Bitmez Tükenmez Sevgi”, s. 17, (şiir)
- Fazıl Hüsni DAĞLARCA, “Kara Sokak”, s. 17, (şiir)
- Fazıl Hüsni DAĞLARCA, “Tapınaktaki”, s. 17, (şiir)
- Fazıl Hüsni DAĞLARCA, “Karşı Ağz”, s. 17, (şiir)
- Fazıl Hüsni DAĞLARCA, “İçağz”, s. 17, (şiir)
- Fazıl Hüsni DAĞLARCA, “Öteki Uzunluk”, s. 17-18, (şiir)
- Fazıl Hüsni DAĞLARCA, “Yön Varlığı”, s. 18, (şiir)
- Fazıl Hüsni DAĞLARCA, “Mavi Kuşa Ağıt”, s. 18, (şiir)
- Fazıl Hüsni DAĞLARCA, “Ardındaki”, s. 18, (şiir)
- Fazıl Hüsni DAĞLARCA, “Başsız”, s. 18, (şiir)
- Fazıl Hüsni DAĞLARCA, “Deli”, s. 18, (şiir)
- Turgut UYAR, “Altıparmaklı Çocuk’a”, s. 19, (şiir)
- Turgut UYAR, “İslak Çeltikler’e”, s. 20, (şiir)
- Turgut UYAR, “Ürkek Irmaklar’a”, s. 20-21, (şiir)
- Metin ELOĞLU, “Belgevşekliği’nden Homeros’a”, s. 22-23, (şiir)
- Celalettin ÇETİN, “Gitme”, s. 24, (şiir)
- Sennur SEZER, “Çin’e Bir Şarkı”, s. 25-26, (şiir)
- Refik DURBAŞ, “Ferhad”, s. 27, (şiir)
- Turgut UYAR, “Bir Şiirden: Korktuğum Şey”, s. 28-31, (inceleme)
- İmzasız, “Sol Yayınları’nın Cevabı”, s. 32-38, (eleştiri)
- Ahmet KÖKSAL, “Cengiz Yörük’ün Hikâyeleri”, s. 38-40, (kitap tanıtımı)
- S. Günay AKARSU, “Altı Yerli Oyun Üzerine Düşünceler”, s. 40-43, (oyun tanıtımı)

Mehmet SEYDA, “Hani Bir Kitap Vardı: Büyük Mızraklı İlmihal”, s. 43-45,
(kitap tanıtımı)
İmzasız, “Bir Dergi: Çağrı”, s. 45-46, (dergi tanıtımı)
İmzasız, “Papirüs’ten”, s. 47-48, (duyuru)
Doğan HIZLAN, “Mısrayimden Biri İçin Notlar Ece Ayhan”, s. 49-54,
(inceleme)

Sayı 21, Şubat 1968

Aziz NESİN, “Nazım Hikmet’in Biyografisini Yazarken”, s. 1-6, (anı)
A. LEONTIEV, “İnsan ve Kültür”, s. 7-13, (deneme)
R. Tomris [UYAR], “Rüzgârı Düşün”, s. 14-18, (hikâye)
Ceyhun Atuf KANSU, “Fatih Sultan Mehmed”, s. 19-25, (şiir)
Cemal Süreya [SEBER], “Sevda Sözleri”, s. 26-27, (şiir)
Gülten AKIN, “Pas”, s. 28, (şiir)
Ergin GÜNÇE, “Cinayet Kasidesi”, s. 29, (şiir)
Konstantin SIMONOV, çev. Mihri BELLİ, “Bekle Beni”, s. 30, (çeviri şiir)
Turgut UYAR, “Bir Şiirden: Bu Yağmur”, s. 31-34, (inceleme)
Uğur KÖKDEN, “Yenilmiş Fatihler”, s. 35-38, (kitap tanıtımı)
Muzaffer BUYRUKÇU, “Yeşil Papa”, s. 38-40, (kitap tanıtımı)
Tevfik AKDAĞ, “Kavga”, s. 40-41, (kitap tanıtımı)
Ahmet GÜRSU, “İki Taktik”, s. 41-42, (kitap tanıtımı)
Jean GAUGEARD, “Bir Anadolu Köyü”, s. 43-44, (kitap tanıtımı)
Osman MAZLUM, “Noktalar”, s. 44-45, (kitap tanıtımı)
İmzasız, “Papirüs’ten”, s. 45-47, (duyuru)
İmzasız, “Anket”, s. 47-49, (anket)
Egemen BERKÖZ, “Çağdaş Bir Ahmet Oktay İçin Prolog”, s. 50-55,
(inceleme)

Sayı 22, Mart 1968

- İmzasız, “Okur, Anadoludaki Okur”, s. 1-5, (başyazı)
- A. LEONTIEV, “İnsan ve Kültür II”, s. 6-12, (deneme)
- Mehmet [H.] DOĞAN, “Buyrukçu’yu Okurken”, s. 13-16, (inceleme)
- Halit REFİĞ, “Hasta Sinemamızın Cöntürkleri ve Gerçekçilik Üzerine”, s. 17-23, (eleştiri)
- Sabahattin Kudret AKSAL, “Sokak”, s. 24-25, (şiir)
- Sabahattin Kudret AKSAL, “Bir Kadın”, s. 25, (şiir)
- Sabahattin Kudret AKSAL, “Eşik”, s. 25, (şiir)
- Turgut UYAR, “Münacaat”, s. 26-27, (şiir)
- Turgut UYAR, “Baharat Yolu”, s. 27-30, (şiir)
- Metin ELOĞLU, “Erken Bunama”, s. 31, (şiir)
- Metin ELOĞLU, “Ne”, s. 31, (şiir)
- Metin ELOĞLU, “Kanca”, s. 31, (şiir)
- Turgut UYAR, “Bir Şiirden: Hayti Adaları”, s. 32-34, (inceleme)
- L. ANDREYEV, çev. Uğur KÖKDEN, “Susuş Okulu Yazı Okulu”, s. 35-38, (çeviri deneme)
- Tevfik AKDAĞ, “Denizin Kanı”, s. 39-41, (kitap tanıtımı)
- Muzaffer BUYRUKÇU, “Çimento”, s. 41-43, (kitap tanıtımı)
- Ahmet GÜRSU, “Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni”, s. 43-44, (kitap tanıtımı)
- Osman MAZLUM, “Noktalar”, s. 44-46, (kitap tanıtımı)
- Adnan BİNYAZAR, “Resimde İzlenimcilik”, s. 46-49, (kitap tanıtımı)
- İmzasız, “Pahirüs’ten”, s. 49, (duyuru)
- Asım BEZİRCİ, “A. Kadir”, s. 50-55, (inceleme)

Sayı 23, Nisan 1968

- R. Tomris UYAR, “Dergilerin Düşündürdüğü”, s. 1-6, (inceleme)

- Nermin MENEMENCİOĞLU, “Abdülhak Hamid’in Bir Şiiri”, s. 7-10, (inceleme)
- Nijat ÖZÖN, “Bir Açıklama”, s. 11-13, (eleştiri)
- Onat KUTLAR, “Bir Mektup”, s. 14-20, (eleştiri)
- Füruzan, “Münip Bey’in Günlüğü”, s. 21-25, (hikâye)
- Ömer Faruk TOPRAK, “Seninle”, s. 26-27, (şiiir)
- Turgut UYAR, “Terleyen’e”, s. 28, (şiiir)
- Turgut UYAR, “Susuzluk’a”, s. 29, (şiiir)
- Tevfik AKDAĞ, “Aklın Ensesinde Bir Kral”, s. 30-31, (şiiir)
- Mehmet GÜN, “Ben Ne Değilim Ki?”, s. 32, (şiiir)
- Elif SORGUN, “Karine”, s. 33, (şiiir)
- Can AKSIN, “Kışkırtılmış Kandır Ölüm”, s. 34-35, (şiiir)
- Turgut UYAR, “Bir Şiirden: Tokad’a Doğru”, s. 36-39, (inceleme)
- Ahmet KÖKSAL, “Ahmet Naim’in Hikâyeleri”, s. 40-41, (kitap tanıtımı)
- Günel ALTINTAŞ, “Roman Değil Mi?”, s. 41-43, (eleştiri)
- Ziya EREN, “Vietnam’da Savaş ve Zulüm”, s. 43-46, (kitap tanıtımı)
- Orhan SUDA, “Gene ‘Teori ve Pratik’”, s. 46-48, (eleştiri)
- İmzasız, “Papirüs’ten”, s. 48, (duyuru)
- Doğın HIZLAN, “Biçimin Büyük Ustası ya da Yabansının Şiiri Kemal Özer”, s. 49-54, (inceleme)
- Kemal ÖZER, “Kadırğa”, s. 54, (şiiir)
- İmzasız, “A. Kadir”, s. 55, (duyuru)

Sayı 24, Haziran 1968

- İmzasız, “Ödüller, Armağanlar”, s. 1-3, (başyazı)
- Nermin MENEMENCİOĞLU, “Tevfik Fikret Deyince”, s. 4-9, (eleştiri)
- Muzaffer BUYRUKÇU, “M. Ali Ermiş”, s. 10-16, (anı)
- Halit REFİĞ, “En Doğru Yargılayıcı Tarihtir”, s. 17-23, (eleştiri)
- Sezer TANSUĞ, “Sinemadaki Çekişme”, s. 24-25, (eleştiri)
- R. Tomris UYAR, “Bir Soruşturma ve Siyasal Dergiler”, s. 26-31, (inceleme)

Mehmed Kemal [KURŞUNLUOĞLU], “Akkağıt”, s. 32-34, (şiiir)
Ergin GÜNÇE, “Blöf”, s. 35, (şiiir)
Cemal Süreya [SEBER], “Sevda Sözleri”, s. 36-37, (şiiir)
Özdemir İNCE, “Adıyla Başlarım Onun”, s. 38-39, (şiiir)
İsmet ÖZEL, “Sevgilim Hayat”, s. 40-41, (şiiir)
Nihat BEHRAM, “Aşktır ve Kitaplar Anlatır”, s. 42-43, (şiiir)
Turgut UYAR, “Bir Şiirden”, s. 44-46, (inceleme)
Kemal BEKİR, “Bir Romancımız İki Romani”, s. 47-50, (kitap tanıtımı)
İbrahim BALABAN, “Şair Baba ve Damdakiler İçin Önsöz Gibi”, s. 50-51,
(kitap tanıtımı)
İmzasız, “Papurüs’ten”, s. 51, (duyuru)
Hasan GANİ, “Ukkaz Panayırındaki Şairler Gibi Mehmed Kemal”, s. 52-56,
(inceleme)

Sayı 25, Temmuz 1968

İmzasız, “Bağlantı Çerçevesi”, s. 1-3, (başyazı)
Selahattin HİLAV, “‘Marx’çı Eleştiri Özel Sayısı’ Üzerine”, s. 4-11, (eleştiri)
Mehmet [H.] DOĞAN, “Bir Bitmeyen Gelişim”, s. 12-20, (deneme)
Haldun TANER, “Piliç Makinası”, s. 21-31, (hikâye)
Metin ERKSAN, “Ulusal Türk Sineması”, s. 32-38, (eleştiri)
Muzaffer BUYRUKÇU, “23.8.1967 Günü Bilge Karasu’yla”, s. 39-46, (anı)
Hasan İzzet DİNAMO, “Sonnet”, s. 47, (şiiir)
Turgut UYAR, “Yokuş Yol’a”, s. 48, (şiiir)
Turgut UYAR, “Baharı Bekleyen’e”, s. 49, (şiiir)
Cemal Süreya [SEBER], “Sevda Sözleri”, s. 50-51, (şiiir)
[Mehmet] BAŞARAN, “Bir Elmalı Sürgünü”, s. 52-53, (şiiir)
Nihat ZİYALAN, “Dışarda”, s. 54, (şiiir)
Anıl MERİÇELLİ, “Çankırı”, s. 55, (şiiir)
Sıddık ELBİSTAN, “Çözülme”, s. 56, (şiiir)
Yücel ULU, “Üzüntü Çiçeği”, s. 57, (şiiir)

- Marko RISTIÇ, çev. Adnan ÖZYALÇINER, “Doğup Yayılmada Sevgi”, s. 58, (çeviri şiir)
- Marko RISTIÇ, çev. Adnan ÖZYALÇINER, “Sabah Yalnız”, s. 58, (çeviri şiir)
- [İbrahim] BALABAN, “Ressam Olana Sorulan Sorulara Cevap”, s. 59-61, (röportaj)
- Sezer TANSUĞ, “Hümanizma Dedikodusu Hakkında”, s. 62, (eleştiri)
- Tevfik AKDAĞ, “Cemo’ya Övgü”, s. 63-65, (kitap tanıtımı)
- Ahmet KÖKSAL, “Cumalı’nın Yeni Şiirleri”, s. 65-66, (kitap tanıtımı)
- Atila ÖZKIRIMLI, “Yaşasın Ölüm”, s. 66-68, (kitap tanıtımı)
- Muzaffer BUYRUKÇU, “Boyalı Kuş”, s. 68-69, (kitap tanıtımı)
- Osman MAZLUM, “Noktalar”, s. 69-71, (kitap tanıtımı)
- [Ülkü] TAMER, “Hani Bir Kitap Vardı: Yeni Türk Edebiyatı”, s. 71-73, (kitap tanıtımı)
- İmzasız, “Papirüs’ten”, s. 73 (duyuru)
- Zühtü BAYAR, “Hasan Hüseyin”, s. 74-80, (inceleme)

Sayı 26, Ağustos 1968

- Ülkü TAMER, “Türkiye’de Şiirin Sürümü”, s. 1-3, (inceleme)
- Selahattin HİLAV, “‘Marx’çı Eleştiri Özel Sayısı’ Üzerine II”, s. 4-12, (eleştiri)
- Tevfik ÇAVDAR, “Yorgun Savaşçı Romanında Toplumun Genel Evrim Modeli”, s. 13-22, (inceleme)
- Nermin MENEMENCİOĞLU, “Nazım Hikmet’in Bir Şiiri”, s. 23-28, (inceleme)
- Nijat ÖZÖN, “Açıklamaya Ek”, s. 29-31, (eleştiri)
- R. Tomris UYAR, “Mazi Kalbimde Bir Yaradır”, s. 32-36, (hikâye)
- Cemal Süreya [SEBER], “Sevda Sözleri”, s. 37-39, (şiir)
- Gülten AKIN, “Çember”, s. 40, (şiir)
- Elif SORGUN, “İnce İğnenin Yurdundan”, s. 41, (şiir)

- Süreyya BERFE, “Suya Giden Türkmen Kadınına Türkü”, s. 42-43, (şiir)
- Hüseyin PEKER, “Göç Eşyası”, s. 44-46, (şiir)
- Barbara BEIDLER, çev. Füzûzan TOPRAK, “Hayfong Köylerinde Yangın”, s. 47-48, (çeviri şiir)
- Turgut UYAR, “Bir Şiirden”, s. 49-52, (inceleme)
- [İbrahim] BALABAN, “Ressam Olana Sorulan Sorulara Cevap”, s. 53-57, (röportaj)
- Fethi NACİ, “Zekeriya Sertel’in Anıları”, s. 58-62, (kitap tanıtımı)
- Muzaffer BUYRUKÇU, “Toprak Ana”, s. 62-64, (kitap tanıtımı)
- Ercüment UÇARI, “Can Kulağı”, s.65, (kitap tanıtımı)
- İsmail TUNA, “Mara”, s. 65-66, (kitap tanıtımı)
- Salih ÖZTÜRK, “Âdemoğlu Nerdeydin?”, s. 66-67, (kitap tanıtımı)
- [Ülkü] TAMER, “Hani Bir Kitap Vardı: Mükemmel Mektup Nümuneleri”, s. 67-70, (kitap tanıtımı)
- İmzasız, “T. E. B. Kongresi”, s. 70, (duyuru)
- İmzasız, “Bildiriler”, s. 70-71, (duyuru)
- İmzasız, “Papirüs’ten”, s. 71-72, (duyuru)
- İmzasız, “Duyuru”, s. 72, (duyuru)
- Asım BEZİRCİ, “Hasan İzzettin Dinamo”, s. 73-79, (inceleme)

Sayı 27, Eylül 1968

- İmzasız, “Devrimci Romantizm ve Kıyısız Gerçekçilik”, s. 1-5, (başyazı)
- İmzasız, “Çekoslovakya’da Entellektüel Hayat”, s. 6-29, (inceleme)
- A. ALVAREZ, çev. Mehmet HARMANCI, “Çekoslovakya’da Yazarın Durumu”, s. 30-43, (çeviri deneme)
- Jan DRDA, çev. İsmail TUNA, “Yüce İlke”, s. 44-47, (çeviri hikâye)
- Ludvik AŞKENAZY, çev. İsmail TUNA, “Çirkin Surat ya da İki Yüzlülük”, s. 48-49, (çeviri hikâye)
- Petr BEZRUÇ, çev. Ülkü TAMER, “Kim Alacak Yerimi?”, s. 50, (çeviri şiir)
- Konstantin BIEBL, çev. Ülkü TAMER, “Yeryüzü Şarkısı”, s. 51, (çeviri şiir)

Jan SMREK, çev. Ülkü TAMER, “Dörtnala Günler”, s. 52-53, (çeviri şiir)
Vitezslav NEZVAL, çev. Cemal Süreya [SEBER], “Gömlek”, s. 54-56,
(çeviri şiir)
Vitezslav NEZVAL, çev. Cemal Süreya [SEBER], “Bunalım”, s. 56-57,
(çeviri şiir)
Vitezslav NEZVAL, çev. Cemal Süreya [SEBER], “Öngörü”, s. 57-59,
(çeviri şiir)
Jan KOSTRA, çev. Ülkü TAMER, “Anayurdum”, s. 60-61, (çeviri şiir)
Miroslav HOLUB, çev. Ülkü TAMER, “Gerçek”, s. 62, (çeviri şiir)
Miroslav HOLUB, çev. Ülkü TAMER, “Hava Akınından Beş Dakika Sonra”,
s. 62-63, (çeviri şiir)
Miroslav HOLUB, çev. Ülkü TAMER, “Masal”, s. 63-64, (çeviri şiir)
Miroslav HOLUB, çev. Ülkü TAMER, “Buluşlar”, s. 64, (çeviri şiir)
Nazım Hikmet [RAN], “Ölü Nezval’la Sohbet”, s. 65-66, (şiir)
İmzasız, “Papirüs’ten”, s. 67-69, (duyuru)
İmzasız, “Bu Sayının Yazarları”, s. 69-70, (duyuru)

Sayı 28, Ekim 1968

İmzasız, “Utanç Listesi”, s. 1-2, (başyazı)
Fethi NACİ, “Atatürk’ün Temel Görüşleri”, s. 3-7, (inceleme)
Kaya ÖZSEZGİN, “Halk Sanatçısı Aydın Çevre Sanatçısı”, s. 8-10, (deneme)
Mehmet [H.] DOĞAN, “Zorunlu Bir Cevap”, s. 11-18, (eleştiri)
Asım BEZİRCİ, “Bir Bitmeyen Ölüm”, s. 19-24, (eleştiri)
Ferit EDGÜ, “Mertek ve Çöp”, s. 25-34, (eleştiri)
Leyla ERBİL, “Postacı”, s. 35-44, (tiyatro)
Melih Cevdet ANDAY, “Sessizlik Taşları”, s. 45, (şiir)
Melih Cevdet ANDAY, “Ağulu Mantar”, s. 45, (şiir)
Melih Cevdet ANDAY, “Karanlık Çiçeği”, s. 46, (şiir)
Melih Cevdet ANDAY, “Yanyana Dalgınlık”, s. 46, (şiir)
Sabahattin Kudret AKSAL, “Kargalar”, s. 47-48, (şiir)

- Ömer Faruk TOPRAK, “Yağmur Vurdu Pencere”, s. 49-50, (şiir)
- Turgut UYAR, “Kar Altında, Evde”, s. 51, (şiir)
- Cemal Süreya [SEBER], “Sevda Sözleri”, s. 52-53, (şiir)
- Özdemir İNCE, “Elmanın Tarihi”, s. 54-55, (şiir)
- İsmail UYAROĞLU, “Savaş ve Barış”, s. 56, (şiir)
- Pablo NERUDA, çev. R. Tomris UYAR, “Yalnız Adam”, s. 57-58, (çeviri şiir)
- Turgut UYAR, “Bir Şiirden: Sakal”, s. 59-62, (inceleme)
- Nihat BEHRAM, “Beş Yapıtıyla Asturias”, s. 63-67, (kitap tanıtımı)
- Atila ÖZKIRIMLI, “Amma da Pahalı Şeymiş Bu Özgürlük”, s. 67-68, (kitap tanıtımı)
- İmzasız, “Dünya Dergileri: Latin Amerika Edebiyat Dergileri”, s. 68-71, (dergi tanıtımı)
- Refet ÖZKAN, “Başaran”, s. 72-76, (inceleme)
- [Mehmet] BAŞARAN, “Halı”, s. 77, (şiir)
- [Mehmet] BAŞARAN, “Hâlâ”, s. 77, (şiir)

Sayı 29, Kasım 1968

- Mehmet [H.] DOĞAN, “Tekrarın Tekrarı”, s. 1-3, (deneme)
- Kaya ÖZSEZGİN, “Bir Dengeye Doğru”, s. 4-6, (deneme)
- Nermin MENEMENCİOĞLU, “Nazım Hikmet’in Bir Şiiri: Tarusa Yolu”, s. 7-10, (inceleme)
- Muzaffer BUYRUKÇU, “4.1.1968”, s. 11-20, (anı)
- Onat KUTLAR, “Yeşilçam”, s. 21-33, (deneme)
- Demir ÖZLÜ, “Açıkta Kalan Kilise”, s. 34-37, (anı)
- Adnan ÖZYALÇINER, “Ölüm Allahın Emri”, s. 38-39, (hikâye)
- Afet Muhteremoğlu ÇIRAKMAN, “Yazın İlk Durgun Günü”, s. 40-45, (hikâye)
- Melih Cevdet ANDAY, “Gelgit”, s. 46, (şiir)
- Melih Cevdet ANDAY, “Saat”, s. 47, (şiir)

- Melih Cevdet ANDAY, “Ses”, s. 47, (şiiir)
- Seyfettin BAŞÇILLAR, “Ve Çan Kulesinde”, s. 48, (şiiir)
- Doğan IŞIKSAÇAN, “Tranvay”, s. 49, (şiiir)
- Kemal BURKAY, “Gençlik Türküsü”, s. 50, (şiiir)
- Turgay GÖNENÇ, “Klee”, s. 51, (şiiir)
- Turgay GÖNENÇ, “Dufy”, s. 51, (şiiir)
- Turgay GÖNENÇ, “Düşüş”, s. 51, (şiiir)
- Seyfettin ÖZDEMİR, “Koşu”, s. 52, (şiiir)
- Tevfik AKDAĞ, “Bolbilim Nuri Beyler Üstüne Çeşitleme”, s. 53-55, (eleştiri)
- İmzasız, “Gazeteciler: Refik Erduran”, s. 56-60, (inceleme)
- Elif SORGUN, “Garnizonda Bir Olay”, s. 61-62, (kitap tanıtımı)
- Ahmet KÖKSAL, “İngiliz-Amerikan Şiirinden Çeviriler”, s. 62-64, (kitap tanıtımı)
- Atilla ÖZKIRIMLI, “Çapayef”, s. 64-65, (kitap tanıtımı)
- Sami ŞEKEROĞLU, “Açıklama”, s. 65, (eleştiri)
- Cemal Süreya [SEBER], “Dergiler: Ad Hominen”, s. 66-67, (eleştiri)
- Anıl MERİÇELLİ, “İtalyan Dergileri”, s. 67-69, (dergi tanıtımı)
- İmzasız, “Bir Dergi: İnsan”, s. 69-72 (dergi tanıtımı)
- Doğan HIZLAN, “37 Yıl Önceden Bu Yana Ercümen Behzad”, s. 73-78, (inceleme)

Sayı 30, Aralık 1968

- İmzasız, “Sovyetlerde Türk Şiiri”, s. 1-3, (başyazı)
- Sadık DENİZ, “Yeni İmla Kılavuzu”, s. 4-8, (inceleme)
- Kaya ÖZSEZGİN, “Resim İncelemesine Giriş”, s. 9-10, (deneme)
- Asım BEZİRCİ, “İnce Siyaset”, s. 11-13, (eleştiri)
- Murat BELGE, “Selahattin Hilav’a”, s. 14-16, (eleştiri)
- İlhan BERK, “Budapeşte Günlüğü”, s. 17-27, (günlük)
- Abdullah AŞÇI, “Patik ve Çizme”, s. 28-33, (hikâye)

- R. Tomris UYAR, “Uzaktan Yoldan”, s. 34-37, (hikâye)
Necati TOSUNER, “Birtakım Şeyler Gibi”, s. 38-40, (hikâye)
Salah BİRSEL, “Ölüyoruz Siz Güzelleşin”, s. 41, (şiir)
Turgut UYAR, “Hadi İzmir’e”, s. 42-43, (şiir)
Cemal Süreya [SEBER], “Mardin”, s. 44, (şiir)
Tevfik AKDAĞ, “Paradoks”, s. 45, (şiir)
Ergin GÜNÇE, “Bildiri”, s. 46, (şiir)
Elif SORGUN, “Yazdan Kalan”, s. 47, (şiir)
Ercüment UÇARI, “Alkol”, s. 48, (şiir)
Mehmet KIYAT, “İskelet”, s. 49, (şiir)
Hayrettin UNUR, “Van Kapısı”, s. 50, (şiir)
Mustafa BAYDAR, “Yazı Hayatının 50. Yılında Kerim Sadi ile Bir Konuşma”, s. 51-63, (röportaj)
Atilla ÖZKIRIMLI, “Uyar’ın Şiiri”, s. 64-65, (kitap tanıtımı)
Nijat ÖZÖN, “B. Şekeroğlu’nun Açıklamasına Cevap”, s. 65-66, (eleştiri)
M. Hasan GÖKSU, “Okurken: Baylar Lütfen Şapkalarınızı Çıkarın, Hâlâ Şapkalarınızı Çıkarmadıysanız...”, s. 66-69, (kitap tanıtımı)
Anıl MERİÇELLİ, “Doğu Almanya ve Avusturya Dergileri”, s. 69-71, (dergi tanıtımı)
Zühtü BAYAR, “Arif Damar”, s. 72-78, (inceleme)

Sayı 31, Ocak 1969

- İmzasız, “Şiirimiz Üstüne Bir İki Söz”, s. 1-4, (başyazı)
Uğur KÖKDEN, “Çağının Sürgünü Yazar”, s. 5-8, (deneme)
Aziz ÇALIŞLAR, “Sanat ve Sahicilik”, s. 9-16, (deneme)
Kaya ÖZSEZGİN, “Bir Bilanço Yazısının Düşündürdüğü”, s. 17-19, (eleştiri)
Meral ÇELEN, “Nerdesin Sisyphos?”, s. 20-24, (hikâye)
Sevgi SABUNCU, “Mal Ayrılığı ve Şampanya Kovası”, s. 25-28, (hikâye)
Selçuk BARAN, “Sokaklarda”, s. 29-34, (hikâye)

- [İbrahim] BALABAN, “Ressam Olana Sorulan Sorulara Cevap”, s. 35-41, (röportaj)
- S[abahattin] Kudret AKSAL, “Dolu Dizgin”, s. 42, (şiir)
- Turgut UYAR, “Karşılıklı Çekilmişti Duvarlar”, s. 43, (şiir)
- Mehmet [H.] DOĞAN, “Amerika’dan Sevgilerle”, s. 44-47, (şiir)
- Anıl MERİÇELLİ, “Kartal”, s. 48, (şiir)
- Süreyya BERFE, “Çoban Türküleri”, s. 49, (şiir)
- İzzet SARAYLI, “Melih Cevdet Anday’ı Tanıdıktan Sonra İstanbul”, s. 50, (şiir)
- Güven TURAN, “Güney”, s. 51, (şiir)
- Ahmet GÜRSU, “Atatürk’ün Vasiyeti”, s. 52-54, (kitap tanıtımı)
- Atilla ÖZKIRIMLI, “Buyrukçu’nun Hikâyesinin Özü Üstüne”, s. 54-57, (kitap tanıtımı)
- Cemal Süreya [SEBER], “Güneş Kavgası”, s. 57-58, (kitap tanıtımı)
- Ahmet KÖKSAL, “Âşıkane”, s. 58-59, (kitap tanıtımı)
- Şükrü AKTEKİN, “Ömer Uluç’un Resmi”, s. 59-60, (inceleme)
- Taylan ALTUĞ, “Gebe”, s. 60-62, (kitap tanıtımı)
- Anıl MERİÇELLİ, “Dergiler: Fransız Dergileri”, s. 62-65, (dergi tanıtımı)
- Cemal Süreya [SEBER], “Ahmed Arif”, s. 66-72, (inceleme)

Sayı 32, Şubat 1969

- İmzasız, “İmgenin Kökleri”, s. 1-3, (başyazı)
- Kaya ÖZSEZGİN, “Ulusal Sanat Üstüne”, s. 4-6, (deneme)
- İlhan BERK, “Paris Günlüğü, 64”, s. 7-15, (günlük)
- Selahattin HİLAV, “Yanlıştan Yanlışa”, s. 16-26, (eleştiri)
- [İbrahim] BALABAN, “Ressam Olana Sorulan Sorulara Cevap”, s. 27-32, (röportaj)
- Demir ÖZLÜ, “İçerisi”, s. 33-40, (hikâye)
- Sami ALTINDAĞ, “-”, s. 41-43, (anı)
- Salah BİRSEL, “Kuzu ile Ölüm”, s. 44, (şiir)

- Turgut UYAR, “Başlangıç Olarak”, s. 45-46, (şiir)
- Turgut UYAR, “Gezginciye Ağıt Olarak”, s. 46, (şiir)
- Turgut UYAR, “Vesika I: İdincik Kadısına”, s. 46-47, (şiir)
- Metin ELOĞLU, “Değе”, s. 48, (şiir)
- Tevfik AKDAĞ, “Yorul Kalbim Yorul”, s. 49, (şiir)
- Cemal Süreya [SEBER], “Sevda Sözleri”, s. 50-52, (şiir)
- Nihat ZİYALAN, “Sevgilim Dağ Havası Gibi Örtüyor Üstümü”, s. 53, (şiir)
- Özdemir İNCE, “Bir Sürekli İlk yaz”, s. 54-55, (şiir)
- Hüseyin PEKER, “Mihrace”, s. 56-57, (şiir)
- Arkadaş Z[ekai] ÖZGER, “Büyütürken Bir Gülü”, s. 58-59, (şiir)
- Sadık DENİZ, “Panteizm ve Mevlana”, s. 60-61, (inceleme)
- Ahmet KÖKSAL, “Yağmurdaki Kız”, s. 61-63, (kitap tanıtımı)
- Muzaffer BUYRUKÇU, “Saat Altıda Gel”, s. 63, (kitap tanıtımı)
- Atilla ÖZKIRIMLI, “Arkadaşım Che”, s. 64-65, (kitap tanıtımı)
- Anıl MERİÇELLİ, “Bir Kelimeden Bir Dünya Tevfik Akdağ”, s. 66-71, (inceleme)
- Tevfik AKDAĞ, “Ölemem”, s. 70, (şiir)

Sayı 33, Mart 1969

- İmzasız, “Hükümet Programları ve Kültür”, s. 1-4, (başyazı)
- Rauf MUTLUAY, “Konuları ve Kişileriyle Hüseyin Rahmi Gürpınar”, s. 5-15, (inceleme)
- Özer KABAŞ, “Türk Resminde Montaj”, s. 16-21, (inceleme)
- Naci ÇELİK, “Yorgun Savaşçıdaki Mustafa Kemal”, s. 22-26, (inceleme)
- Muzaffer HACIHASANOĞLU, “Acımak”, s. 27-31, (hikâye)
- Öner ÜNALAN, “Karaca İn’in Aslanı”, s. 32-35, (hikâye)
- R. Tomris UYAR, “Biraz Daha”, s. 36-38, (hikâye)
- Salah BİRSEL, “Aganta”, s. 39, (şiir)
- Cahit IRGAT, “Yana”, s. 40, (şiir)
- Seyfettin BAŞÇILLAR, “Akdeniz”, s. 41-42, (şiir)

- Ahmet OKTAY, “Konuşmalar”, s. 43-44, (şiir)
Ahmet KÖKSAL, “Akdeniz Yazıtı”, s. 45, (şiir)
Sadık DENİZ, “48”, s. 46, (şiir)
Günel ALTINTAŞ, “Önsöz’den”, s. 47, (şiir)
Nihat BEHRAM, “Samyeli”, s. 48-50, (şiir)
Elif SORGUN, “Bu Mevsim”, s. 51, (şiir)
Turgut UYAR, “Bir Şiirden: Güvercin”, s. 52-55, (inceleme)
Muzaffer BUYRUKÇU, “8.2.1969”, s. 56-64, (anı)
Atilla ÖZKIRIMLI, “Cemo’nun Kuruluşu”, s. 65-66, (kitap tanıtımı)
Selim İLERİ, “Toprak İnsanları”, s. 67-68, (kitap tanıtımı)
Ahmet ADA, “Lorca, Ölmez Otu, Memo”, s. 68-70, (kitap tanıtımı)
İmzasız, “Papirüs’ten”, s. 70-72, (duyuru)
Cemal Süreya [SEBER], “Can Yücel’in Şiirinde İroni”, s. 73-79, (inceleme)

Sayı 34, Nisan 1969

- İmzasız, “Doğurgan Tümevarım”, s. 1-5, (başyazı)
Mehmet [H.] DOĞAN, “Şiirde Biçim Üzerine”, s. 6-13, (deneme)
Kaya ÖZSEZGİN, “Yılana ve Geyiğe Dair”, s. 14-16, (deneme)
Atilla ÖZKIRIMLI, “Gürültülü Birkaç Saat”, s. 17-21, (inceleme)
Rauf MUTLUAY, “Konuları ve Kişileriyle Hüseyin Rahmi Gürpınar”, s. 22-35, (inceleme)
Sezer TANSUĞ, “Sanat Geleneklerimiz ve Sinema”, s. 36-45, (inceleme)
Vedat TÜRKALİ, “141. Basamak Adlı Oyundan Hamdullah’ın Türküsü”, s. 46-48, (şiir)
Metin ELOĞLU, “Doğacı Dörtlemeler”, s. 49, (şiir)
[Mehmet] BAŞARAN, “Yeni Yolağızları”, s. 50, (şiir)
Tevfik AKDAĞ, “Çağrışımlar”, s. 51, (şiir)
Babür KUZUCU, “Üstyapı”, s. 52, (şiir)
M. Tahir ABACI, “Güze Doğru”, s. 53, (şiir)
Mehmet SEYDA, “Romancı Günlüğü”, s. 54-59, (günlük)

Cemal Süreya [SEBER], “Dergiler”, s. 60-61, (inceleme)
İmzasız, “Yabancı Dergiler”, s. 61-65, (dergi tanıtımı)
İmzasız, “Bir Dergi: Oluş”, s. 65-67, (dergi tanıtımı)
İmzasız, “Papirüs’ten”, s. 67-69, (duyuru)
Ahmet KÖKSAL, “Türkiye’nin Haritası Gecelere Göre Yapılmamış Talip Apaydın”, s. 70-76, (inceleme)
İmzasız, “Tutanak”, s. 77-78, (tutanak)

Sayı 35, Mayıs 1969

Kaya ÖZSEZGİN, “Ulusal Birikimi Değerlendirme”, s. 1-4, (deneme)
Cemal Süreya [SEBER], “Şiir ve Devrim”, s. 5-8, (deneme)
Mehmet [H.] DOĞAN, “Her Pazartesi”, s. 9-13, (inceleme)
Yüksel PAZARKAYA, “Nazım Hikmet’in Altıncı Ölüm Yıldönümünde Ivan Ivanoviç’i Tanımak”, s. 14-25, (inceleme)
Önay SÖZER, “Bilincin Şiiri”, s. 26-31, (inceleme)
Naci ÇELİK, “Anadolu İnsanı ve Bozkırdaki Ülkücü”, s. 32-37, (inceleme)
Salah BİRSEL, “Yunus Emre”, s. 38, (şiir)
Sabahattin Kudret AKSAL, “Eskimiş Bir Güneş”, s. 39, (şiir)
Sabahattin Kudret AKSAL, “Kurşun”, s. 39, (şiir)
Sabahattin Kudret AKSAL, “Gecede”, s. 39, (şiir)
Ömer Faruk TOPRAK, “Mutluluk Düşüncesi”, s. 40, (şiir)
Cemal Süreya [SEBER], “Çay Bahçesi”, s. 41, (şiir)
Tevfik AKDAĞ, “Çağrışimler”, s. 42, (şiir)
Hüseyin PEKER, “Şifalı Frigya”, s. 43, (şiir)
İsmail UYAROĞLU, “Bireskisevgi”, s. 44-45, (şiir)
Muzaffer BUYRUKÇU, “17.4.1969”, s. 46-54, (anı)
Atilla ÖZKIRIMLI, “Esir Şehrin İnsanları”, s. 55-56, (kitap tanıtımı)
Ahmet ADA, “İzdüşümü”, s. 56-57, (inceleme)
İmzasız, “Bir Dergi: Seçilmiş Hikâyeler Dergisi”, s. 57-59, (dergi tanıtımı)
İmzasız, “Papirüs’ten”, s. 60, (duyuru)

- Asım BEZİRCİ, “Cahit Irgat”, s. 61-67, (inceleme)
Anıl MERİÇELLİ, “İyi Yürekli Şair: Cahit Irgat”, s. 67-69, (inceleme)
İmzasız, “Tutanak”, s. 70-71, (tutanak)

Sayı 36, Haziran 1969

- İmzasız, “Bayankuş”, s. 1-4, (başyazı)
Margo JONES, çev. Hamit AKINLI, “Orta Tiyatrosu”, s. 5-9, (çeviri deneme)
Tuncer UÇAROL, “Tarancı’da Dizeler Karşısında Başlıklar”, s. 10-15, (inceleme)
Asım BEZİRCİ, “Yeni Bir Ses, Yeni Bir İnsan Necati Tosuner”, s. 16-20, (inceleme)
Atilla ÖZKIRIMLI, “Bir Soruşturma”, s. 21-26, (eleştiri)
Selim İLERİ, “Hicran Yarası”, s. 27-34, (hikâye)
Cahit IRGAT, “Bir Dalda İki Salıncak”, s. 35, (şiir)
Cahit IRGAT, “İnsan Ağacı”, s. 35, (şiir)
Cemal Süreya [SEBER], “Sevda Sözleri”, s. 36-37, (şiir)
Nihat ZİYALAN, “Kardeşim Mehmet”, s. 38, (şiir)
Nihat ZİYALAN, “Neden Tanrım”, s. 38-39, (şiir)
Nihat ZİYALAN, “Oradayım”, s. 39, (şiir)
Nihat ZİYALAN, “Bir Gün”, s. 40, (şiir)
Refik DURBAŞ, “Beklenen’e”, s. 41, (şiir)
Elif SORGUN, “Acıben”, s. 42, (şiir)
Kaya ÖZSEZGİN, “Gerçekçi Bir Çıkış Orhan Peker”, s. 43-46, (inceleme)
Muzaffer BUYRUKÇU, “12.5.1968”, s. 47-55, (anı)
Elif SORGUN, “Kedinin Yeni Görevi”, s. 56, (kitap tanıtımı)
İmzasız, “Bir Dergi: Yaratış”, s. 56-60, (dergi tanıtımı)
İmzasız, “Papurüs’ten”, s. 60-62, (duyuru)
Eray CANBERK, “Özdemir İnce”, s. 63-68, (inceleme)
Özdemir İNCE, “Tansık”, s. 67, (şiir)
İmzasız, “Tutanak”, s. 69-70, (tutanak)

Sayı 37, Temmuz 1969

- Afşar TİMUÇİN, “Soldaki Karmaşa”, s. 1-5, (deneme)
- Abdülbaki GÖLPINARLI, “Cahit Öztelli’nin Simavna Kadısıoğlu Şeyh Bedreddin’le İlgili Yazılarına Dair”, s. 6-13, (eleştiri)
- Aziz ÇALIŞLAR, “Sanatta Soyut-Somut Yaratıcı Yansıtma ve Özgürlük”, s. 14-20, (deneme)
- Leyla ERBİL, “Davranış Eleştiren Bir Kabadayıya ve Sait Faik Armağanına Dair”, s. 21-24, (eleştiri)
- Atilla ÖZKIRIMLI, “1968’den Dört Hikâye Kitabı”, s. 25-36, (inceleme)
- Tevfik AKDAĞ, “Çağrışımlar”, s. 37, (şiir)
- Ahmet OKTAY, “Konuşmalar”, s. 38-40, (şiir)
- Muzaffer [İlhan] ERDOST, “Bir At Türküsü”, s. 41-42, (şiir)
- Ercüment UÇARI, “Arzu Uçarı”, s. 43, (şiir)
- Turgay GÖNENÇ, “Chagall”, s. 44-45, (şiir)
- Turgay GÖNENÇ, “Köşe”, s. 45, (şiir)
- Özkan MERT, “Hayatımızdan”, s. 46-48, (şiir)
- Güven TURAN, “Gidiş”, s. 49, (şiir)
- Abdullah AŞÇI, “Foya”, s. 50-55, (hikâye)
- Kaya ÖZSEZGİN, “Fahir Aksoy”, s. 56-59, (inceleme)
- Nihat BEHRAM, “İşin Kolayına Kaçmak”, s. 60-63, (kitap tanıtımı)
- Halit REFİĞ, “Özön’ün Kitabı”, s. 63-65, (inceleme)
- M. Tahir ABACI, “Bir Kitap: Ağıtlar”, s. 65-67, (kitap tanıtımı)
- Alain JOUFFROY, “Arslan’ın Sergisi”, s. 67, (inceleme)
- İmzasız, “Bir Dergi: Şimdilik”, s. 67-69, (dergi tanıtımı)
- İmzasız, “Papirüs’ten”, s. 70, (duyuru)
- Atilla ÖZKIRIMLI, “Şiirleşmiş Düşünce ya da Özdemir Asaf”, s. 71-76, (inceleme)
- Özdemir ASAF, “‘Eski Askerler Hiçbir Zaman Ölmez’ Deyen Eski Askerin Anısına, Saygıyla”, s. 75, (şiir)
- Özdemir ASAF, “Gemice”, s. 75, (şiir)

Özdemir ASAF, “Oluş”, s. 75, (şiir)
İmzasız, “Tutanak”, s. 77-78, (tutanak)

Sayı 38, Ağustos 1969

İmzasız, “Şiir ve Devrim”, s. 1-3, (başyazı)
Kemal TAHİR, “Söylenememiş Bir Söylev”, s. 4-7, (duyuru)
İsmet SUNGURBEY, “Atatürk’ün Vasiyeti Bozulamaz”, s. 8-12, (eleştiri)
Orhan DURU, “Karagöz’de Erotizm”, s. 13-21, (inceleme)
Kaya ÖZSEZGİN, “İşleve Doğru”, s. 22-24, (deneme)
Mehmet [H.] DOĞAN, “Balıkçının Son Şiiri”, s. 25-29, (inceleme)
Necati CUMALI, “Abdoş, Ne Haber?”, s. 30-33, (hikâye)
Muzaffer BUYRUKÇU, “24.6.1969”, s. 34-43, (anı)
Cemal Süreya [SEBER], “Sevda Sözleri”, s. 44-46, (şiir)
Tahsin SARAÇ, “Buruk Sevi”, s. 47, (şiir)
İlhan DEMİRASLAN, “Artvinli Şahvelet ile Yusuf Ramazan Öyküsü”, s. 48-49, (şiir)
İlhan BERK, “Âşıkane Günlüğü”, s. 50-57, (günlük)
Asım BEZİRCİ, “İnsafla, Saygıyla, Sabırla...”, s. 58-60, (eleştiri)
Nihat BEHRAM, “Guatemala’da Hafta Tatili”, s. 60-61, (kitap tanıtımı)
Ahmet KÖKSAL, “Tabanca”, s. 61-63, (kitap tanıtımı)
İsmail UYAROĞLU, “Bir Fincan İhlamurdur Sesi Haziran Günlerinden”, s. 63-64, (inceleme)
İmzasız, “Bir Dergi: Yürüyüş”, s. 64-69, (dergi tanıtımı)
İmzasız, “Pahirüs’ten”, s. 69, (duyuru)
Adnan BİNYAZAR, “Tahsin Saraç”, s. 70-76, (inceleme)
Tahsin SARAÇ, “Boğuntu”, s. 74, (şiir)
İmzasız, “Tutanak”, s. 77-79, (tutanak)

Sayı 39, Eylül 1969

- İmzasız, “Sorgudadır Yazar”, s. 1-2, (başyazı)
- Fikret FEREL, “Şiirin Kıyısında Bir Bey”, s. 3-10, (deneme)
- Cahit ÖZTELLİ, “Şeyh Bedreddin Dolayısıyla Gölpınarlı’ya Cevabım”, s. 11-19, (eleştiri)
- Sadık DENİZ, “Şairimiz”, s. 20-23, (deneme)
- Aziz ÇALIŞLAR, “Sanatta Soyut-Somut Yaratıcı Yansıtma ve Özgürlük”, s. 24-31, (deneme)
- Kaya ÖZSEZGİN, “Eşref Üren”, s. 32-36, (inceleme)
- Nedim GÜRSEL, “Bulgur Palas”, s. 37-42, (hikâye)
- Kemal BURKAY, “Öcü”, s. 43-44, (şiir)
- Kemal BURKAY, “Noel Ağacı”, s. 44, (şiir)
- Nihat ZİYALAN, “Çarpıyor Yüreğim”, s. 45, (şiir)
- Nihat ZİYALAN, “Yanımda Sevgilim”, s. 45-46, (şiir)
- Nihat ZİYALAN, “Aşkın Tılsımı”, s. 46, (şiir)
- A. Halim UĞURLU, “Liman”, s. 47, (şiir)
- Refik DURBAŞ, “Önce Evler Uyandı”, s. 48, (şiir)
- Nihat BEHRAM, “Vurgun”, s. 49-50, (şiir)
- Tuncer GÖNEN, “Hicran”, s. 51-52, (şiir)
- İmzasız, “Kitap Adları”, s. 53-57 (inceleme)
- Atilla ÖZKIRIMLI, “Ölümsüz”, s. 58-59, (kitap tanıtımı)
- Yüksel PAZARKAYA, “Bir Garip İ. B.”, s. 59-60, (kitap tanıtımı)
- Ahmet KÖKSAL, “Notlar”, s. 60-61, (deneme)
- Nahit ERUZ, “Sınır Boylarında Şeki”, s. 61-63, (anı)
- Hasan MANDAL, “Gençler ve Anadolu Üstüne”, s. 63-64, (eleştiri)
- İmzasız, “Dergiler: Bir Dergi: Yücel”, s. 64-69, (dergi tanıtımı)
- İmzasız, “Papirüs’ten”, s. 69-70, (duyuru)
- Cemal Süreya [SEBER], “Oktay Rifat’ın Şiir Çizelgesi”, s. 71-78, (inceleme)
- İmzasız, “Tutanak”, s. 79, (tutanak)

Sayı 40, Ekim 1969

- Muzaffer [İlhan] ERDOST, “Emperyalist Dönemde Ulusal Sanat ve Edebiyat”, s. 1-10, (deneme)
- Atilla ÖZKIRIMLI, “Düzyazının Gelişimini Belirleyen İlk Tarihsel Olgular”, s. 11-17, (inceleme)
- Hasan GANİ, “İki Antoloji”, s. 18-22, (inceleme)
- Kaya ÖZSEZGİN, “Türk Resmi Derken”, s. 23-26, (deneme)
- Tuncer UÇAROL, “Tarancı’dan Bir Şiir”, s. 27-30, (inceleme)
- Necati CUMALI, “Ay Büyürken Uyuyamam”, s. 31-35, (hikâye)
- Füruzan, “Piyano Çalabilmek”, s. 36-42, (hikâye)
- Salah BİRSEL, “Meyhane”, s. 43, (şiir)
- Ömer Faruk TOPRAK, “Bir Dağbaşı Düşüncesi”, s. 44-45, (şiir)
- Cemal Süreya [SEBER], “Yeraltı”, s. 46-47, (şiir)
- Metin ELOĞLU, “Böbür”, s. 48, (şiir)
- İmzasız, “Kitap Adları”, s. 49-54, (inceleme)
- Muzaffer BUYRUKÇU, “Sacco ile Vanzetti”, s. 55-56, (kitap tanıtımı)
- Taylan ALTUĞ, “1940 Modeli İnsafsız...”, s. 56-59, (eleştiri)
- Yüksel PAZARKAYA, “Ağır Yazar”, s. 59-62, (deneme)
- Talayhan SOYTÜRK, “Notlar: Anadolu İnsanı”, s. 62-65, (deneme)
- Nahit ERUZ, “Sınır Boylarında: Adato”, s. 65-66, (anı)
- İmzasız, “Dergiler: Dört Dergi”, s. 67-71, (dergi tanıtımı)
- Asım BEZİRCİ, “Attila İlhan”, s. 72-78, (inceleme)
- İmzasız, “Tutanak”, s. 79, (tutanak)

Sayı 41, Kasım 1969

- Mehmet [H.] DOĞAN, “İkinci Yeni Şiir”, s. 1-14, (inceleme)
- Turgay GÖNENÇ, “Seçerken”, s. 15, (duyuru)
- Tevfik AKDAĞ, “İbrahim Eşittir İbrahim”, s. 16, (şiir)
- Tevfik AKDAĞ, “Afrikalı”, s. 16-17, (şiir)

Tevfik AKDAĞ, “Ateşkes”, s. 17, (şiir)
Tevfik AKDAĞ, “Çağrışımlar”, s. 18, (şiir)
Gülten AKIN, “Kestim Kara Saçlarımı”, s. 19, (şiir)
Gülten AKIN, “Sığda”, s. 19-20, (şiir)
Gülten AKIN, “Kim Neyi”, s. 20-21, (şiir)
Gülten AKIN, “Pas”, s. 21, (şiir)
S[abahattin] Kudret AKSAL, “Karanfiller”, s. 22, (şiir)
S[abahattin] Kudret AKSAL, “Ölü”, s. 22, (şiir)
S[abahattin] Kudret AKSAL, “Sürüler”, s. 23, (şiir)
S[abahattin] Kudret AKSAL, “Külrengi”, s. 23, (şiir)
S[abahattin] Kudret AKSAL, “Çok Uzun”, s. 23, (şiir)
S[abahattin] Kudret AKSAL, “Ve Gece Uzattı”, s. 23, (şiir)
S[abahattin] Kudret AKSAL, “En Keskin Bıçağı”, s. 24, (şiir)
Erdoğan ALKAN, “Eylül Kızları”, s. 25, (şiir)
Erdoğan ALKAN, “Av Şarkısı”, s. 26, (şiir)
Günel ALTINTAŞ, “Delikanlı”, s. 27, (şiir)
Melih Cevdet ANDAY, “Kolları Bağlı Odiseus’ten”, s. 28-29, (şiir)
Melih Cevdet ANDAY, “Bulutlar Olduk”, s. 29-30, (şiir)
Melih Cevdet ANDAY, “Gelgit”, s. 30, (şiir)
Melih Cevdet ANDAY, “Ses”, s. 31, (şiir)
Âlim ATAY, “İki Siyah Kıravat”, s. 32, (şiir)
Âlim ATAY, “Geyik”, s. 33, (şiir)
Âlim ATAY, “Güzelsin Çocuk”, s. 33, (şiir)
Âlim ATAY, “İp”, s. 34, (şiir)
Ece AYHAN, “Ut”, s. 35, (şiir)
Ece AYHAN, “Fayton”, s. 36, (şiir)
Ece AYHAN, “Mısrayım”, s. 36, (şiir)
Ece AYHAN, “Bir Fotoğrafın Arabı”, s. 37, (şiir)
Ece AYHAN, “Ortodoksluklar”, s. 38, (şiir)
Halil İbrahim BAHAR, “-”, s. 39, (şiir)
Seyfettin BAŞÇILLAR, “Türkü”, s. 40-41, (şiir)

Seyfettin BAŞÇILLAR, “Güvercinim Toz Pembe”, s. 41, (şiiir)
Seyfettin BAŞÇILLAR, “Ve Çan Kulesinde”, s. 42, (şiiir)
Ataol BEHRAMOĞLU, “Bir Gün Aşk Geçilmelidir”, s. 43-44, (şiiir)
Süreyya BERFE, “Rahibe”, s. 45-46, (şiiir)
İlhan BERK, “Ağır Ot”, s. 47, (şiiir)
İlhan BERK, “Paul Klee’de Uyanmak”, s. 48, (şiiir)
İlhan BERK, “Sonnet”, s. 48, (şiiir)
İlhan BERK, “Rondo”, s. 49, (şiiir)
İlhan BERK, “Rondo”, s. 49, (şiiir)
İlhan BERK, “I. Balad”, s. 50-51, (şiiir)
İlhan BERK, “Ülke”, s. 51, (şiiir)
İlhan BERK, “Âşıkane”, s. 51-52, (şiiir)
İlhan BERK, “Şenlikname”, s. 52-55, (şiiir)
Egemen BERKÖZ, “Sığınak”, s. 56-57, (şiiir)
Edip CANSEVER, “Bir Ay Aldım Diyarbakırdan Tokatta Biri Öldü O Zaman”, s. 58-59, (şiiir)
Edip CANSEVER, “Phoenix”, s. 59, (şiiir)
Edip CANSEVER, “İnfılak”, s. 60, (şiiir)
Edip CANSEVER, “Medüza”, s. 60-61, (şiiir)
Edip CANSEVER, “Yengeç”, s. 61-63, (şiiir)
Edip CANSEVER, “Bir Yitişten Sonra”, s. 63-66, (şiiir)
Refik DURBAŞ, “Mareşal”, s. 67, (şiiir)
Metin ELOĞLU, “Hasan’lı Eşik”, s. 68, (şiiir)
Metin ELOĞLU, “Çılğar”, s. 69, (şiiir)
Metin ELOĞLU, “Kalıncacık”, s. 69, (şiiir)
Metin ELOĞLU, “Çıt”, s. 70, (şiiir)
Metin ELOĞLU, “Kulunç”, s. 70-71, (şiiir)
Metin ELOĞLU, “Değe”, s. 71-72, (şiiir)
Metin ELOĞLU, “Kaşağı”, s. 72, (şiiir)
Turgay GÖNENÇ, “Atından Artan Eli”, s. 73, (şiiir)
Turgay GÖNENÇ, “Kuyulu Geçit”, s. 74, (şiiir)

Turgay GÖNENÇ, “Dağlarda O Kentler”, s. 74-75, (şiir)
Turgay GÖNENÇ, “Güzelleme”, s. 75, (şiir)
Ergin GÜNÇE, “Mandolin”, s. 76, (şiir)
Ergin GÜNÇE, “Kıyıda Ölüm”, s. 77, (şiir)
Özdemir İNCE, “Yabanlar”, s. 78-79, (şiir)
Özdemir İNCE, “Anılar ve Sözler”, s. 79-80, (şiir)
Özdemir İNCE, “Adıyla Başlarım Onun”, s. 80-81, (şiir)
Özdemir İNCE, “Savaş ve Barış’tan”, s. 82, (şiir)
Sezai KARAKOÇ, “Balkon”, s. 83, (şiir)
Sezai KARAKOÇ, “Anneler ve Çocuklar”, s. 84, (şiir)
Sezai KARAKOÇ, “İlk”, s. 84-85, (şiir)
Sezai KARAKOÇ, “Av Edebiyatı’ndan”, s. 85, (şiir)
Sezai KARAKOÇ, “Yeşil Koro”, s. 85, (şiir)
Sezai KARAKOÇ, “Yeşil Koro”, s. 86, (şiir)
Sezai KARAKOÇ, “Gök Gürültüsü Anıtı”, s. 86-88, (şiir)
Tekin KİPÖZ, “Öyle Bir Balad”, s. 89-90, (şiir)
Behçet NECATİGİL, “Engeller”, s. 91, (şiir)
Behçet NECATİGİL, “Şimdi Değil Sonra”, s. 92, (şiir)
Behçet NECATİGİL, “Gece Vakti Bir Sokağı Düşünmek”, s. 92-93, (şiir)
Behçet NECATİGİL, “Yaş”, s. 93-94, (şiir)
Behçet NECATİGİL, “Solgun Bir Gül Dokununca”, s. 94-95, (şiir)
Behçet NECATİGİL, “Doğa”, s. 95, (şiir)
Ahmet OKTAY, “Sığınak”, s. 96, (şiir)
Ahmet OKTAY, “Kar Kırgınlığı”, s. 96-97, (şiir)
Ahmet OKTAY, “Masa”, s. 98-100, (şiir)
Ahmet OKTAY, “Konuşmalar”, s. 101-102, (şiir)
Uğur ÖNAL, “Onlar”, s. 103, (şiir)
İsmet ÖZEL, “Ölü Asker İçin İlk Türkü”, s. 104, (şiir)
İsmet ÖZEL, “Partizan”, s. 105-106, (şiir)
Kemal ÖZER, “Ağıt”, s. 107, (şiir)
Kemal ÖZER, “Kadırga”, s. 108, (şiir)

Kemal ÖZER, “Yazıt”, s. 108, (şiir)
Kemal ÖZER, “Yabansı Vakit”, s. 109, (şiir)
Kemal ÖZER, “Sunu”, s. 109, (şiir)
Kemal ÖZER, “Dağlarda Bir Gök Akşamı”, s. 110, (şiir)
Ali PÜSKÜLLÜOĞLU, “Bir Eski Korsan O Sularda”, s. 111, (şiir)
Ali PÜSKÜLLÜOĞLU, “Sonra da Sabah Oluyor Soluk Mavi Bir Gökle”, s. 112, (şiir)
Ali PÜSKÜLLÜOĞLU, “Ağzı Önce Suya”, s. 112-113, (şiir)
Oktay Rifat [HOROZCU], “XLI”, s. 114, (şiir)
Oktay Rifat [HOROZCU], “XII”, s. 115, (şiir)
Oktay Rifat [HOROZCU], “Değirmi”, s. 115, (şiir)
Oktay Rifat [HOROZCU], “Evvel Zaman İçinde”, s. 116, (şiir)
Oktay Rifat [HOROZCU], “Gece Gündüz”, s. 116, (şiir)
Oktay Rifat [HOROZCU], “Eski Mühürler”, s. 117, (şiir)
Oktay Rifat [HOROZCU], “Araba”, s. 117, (şiir)
Oktay Rifat [HOROZCU], “Bin Kılıkta”, s. 118, (şiir)
Cemal Süreya [SEBER], “Üvercinka”, s. 119-120, (şiir)
Cemal Süreya [SEBER], “Aslan Heykelleri”, s. 120, (şiir)
Cemal Süreya [SEBER], “San”, s. 121, (şiir)
Cemal Süreya [SEBER], “Öğle Üstü”, s. 121, (şiir)
Cemal Süreya [SEBER], “Göçebe”, s. 122-124, (şiir)
Cemal Süreya [SEBER], “Kurt”, s. 124-126, (şiir)
Cemal Süreya [SEBER], “Sevda Sözleri”, s. 126-127, (şiir)
Ülkü TAMER, “O Eski Bir Güvercindi...”, s. 128-129, (şiir)
Ülkü TAMER, “Korudan”, s. 129, (şiir)
Ülkü TAMER, “Yazın Bittiği”, s. 130, (şiir)
Ülkü TAMER, “Hançer”, s. 131, (şiir)
Ülkü TAMER, “Virgül Sinemada”, s. 131-132, (şiir)
Ülkü TAMER, “Bruegel”, s. 133, (şiir)
Ülkü TAMER, “Sıragöller”, s. 133-134, (şiir)
Doğan TÜRKER, “Sürer Karanlık”, s. 135, (şiir)

- Ercüment UÇARI, “Ut”, s. 136, (şiiir)
- Ercüment UÇARI, “Büyü”, s. 137, (şiiir)
- Ercüment UÇARI, “Gene Ben”, s. 137, (şiiir)
- Turgut UYAR, “Eksik Kırık Bardaklar”, s. 138, (şiiir)
- Turgut UYAR, “Göge Bakma Durağı”, s. 139, (şiiir)
- Turgut UYAR, “Çok Üşümek”, s. 140, (şiiir)
- Turgut UYAR, “Yavaşça Oluyor Ellerime”, s. 140-141, (şiiir)
- Turgut UYAR, “Kurtarmak Bütün Kaygıları”, s. 141-142, (şiiir)
- Turgut UYAR, “Biten Bir Yaz’a Gazel”, s. 142, (şiiir)
- Turgut UYAR, “Biraz Daha”, s. 142-145, (şiiir)
- Turgut UYAR, “Atlı Karınca”, s. 145-146, (şiiir)
- Hilmi YAVUZ, “Saatçi”, s. 147, (şiiir)
- Hilmi YAVUZ, “Fırtına”, s. 148, (şiiir)
- Can YÜCEL, “Sevgi Duvarı”, s. 149, (şiiir)
- Can YÜCEL, “Oscar Wilde’e”, s. 150, (şiiir)
- Can YÜCEL, “Poyraz’dan”, s. 150-151, (şiiir)
- Can YÜCEL, “Scotland Yard’a Havalesi Cihetiyle”, s. 151, (şiiir)
- Nihat ZİYALAN, “Buzlu Fişek”, s. 152, (şiiir)
- Nihat ZİYALAN, “İnsanım Ben”, s. 152-153, (şiiir)
- Nihat ZİYALAN, “Sonu Yok”, s. 153, (şiiir)
- Nihat ZİYALAN, “Oradayım”, s. 154, (şiiir)
- İmzasız, “Şairler Dizini”, s. 155-159, (açıklama)

Sayı 42, Aralık 1969

- İmzasız, “Marksizmin Birey Anlayışı ve Gerçekçilik”, s. 1-4, (başyazı)
- Atilla ÖZKIRIMLI, “Düzyazının Gelişiminde İlk Yol Açıcılar”, s. 5-10, (inceleme)
- Ömer Faruk TOPRAK, “Tatil Günlüğü”, s. 10-16, (günlük)
- Kaya ÖZSEZGİN, “Nuri İyem”, s. 17-22, (inceleme)
- Afet Muhteremoğlu [ÇIRAKMAN], “Kapıcının Ölümü”, s. 23-27, (hikâye)

[Mehmet] BAŞARAN, “Köprü”, s. 28-29, (şiiir)
Tahsin SARAÇ, “Otuzüç Menekşe”, s. 30-31, (şiiir)
Kamran YÜCE, “Güneş”, s. 32, (şiiir)
Özdemir İNCE, “Deniz Kıyısındaki Kadın”, s. 33, (şiiir)
Günel ALTINTAŞ, “Önsöz’den”, s. 34-35, (şiiir)
Hüseyin PEKER, “23 Yaşında ve 3756 Boyunda”, s. 36, (şiiir)
Muzaffer BUYRUKÇU, “28.10.1960”, s. 37-42, (anı)
Ahmet KÖKSAL, “Notlar: Bir Efsane: Sevgi Ağacı”, s. 43-45, (anı)
Nahit ERUZ, “Sınır Boylarında: Yumma”, s. 45-46, (anı)
Ruşen HAKKI, “İzmit’ten Sevgilerle”, s. 46-49, (anı)
İrfan YALÇIN, “Madenciler Köyü”, s. 49-51, (anı)
İmzasız, “Dergiler: İki Dergi”, s. 51-53, (dergi tanıtımı)
İmzasız, “Papirüs’ten”, s. 53-54, (duyuru)
Asım BEZİRCİ, “Sabri Altınel”, s. 55-62, (inceleme)
İmzasız, “Tutanak”, s. 63, (tutanak)

Sayı 43, Şubat 1970

Mehmet [H.] DOĞAN, “1969’da Şiiir”, s. 1-11, (inceleme)
Atilla ÖZKIRIMLI, “Tanzimat Romanının Oluşumu Üstüne Notlar”, s. 12-16, (inceleme)
Kaya ÖZSEZGİN, “Turgut Zaim”, s. 17-22, (inceleme)
Erdal ÖZ, “Taş”, s. 23-27, (hikâye)
Muzaffer BUYRUKÇU, “15.9.1969”, s. 28-34, (anı)
Sabahattin Kudret AKSAL, “İkili”, s. 35, (şiiir)
Mehmed Kemal [KURŞUNLUOĞLU], “Değirmen”, s. 36, (şiiir)
Mehmed Kemal [KURŞUNLUOĞLU], “Ferhat”, s. 36-37, (şiiir)
Mehmed Kemal [KURŞUNLUOĞLU], “Antoine Laurent Lavoisier”, s. 37-38, (şiiir)
Mehmed Kemal [KURŞUNLUOĞLU], “Kelepçe”, s. 38, (şiiir)
Tahsin SARAÇ, “Umutsuzluğun Umudu”, s. 39, (şiiir)

- Cemal Süreya [SEBER], “Türkü”, s. 40, (şiir)
- Özdemir İNCE, “Karşı-Yazgı”, s. 41-42, (şiir)
- Nihat ZİYALAN, “Pusu”, s. 43, (şiir)
- Arif COŞKUN, “Tel Koptu”, s. 44, (şiir)
- Hasan MANDAL, “Uzak”, s. 45, (şiir)
- Atila ÖZKIRIMLI, “Tarzan Öldü”, s. 46-47, (kitap tanıtımı)
- Muzaffer BUYRUKÇU, “Güneşi Görüyorum”, s. 47-48, (kitap tanıtımı)
- Ö[mer] F[aruk] TOPRAK, “Notlar: Türk Tipi Üzerine Birkaç Not”, s. 48-49, (deneme)
- Nahit ERUZ, “Boraboy’lu Sefer”, s. 49-51, (anı)
- Bülent HABORA, “Silah Hoptike”, s. 51-53, (deneme)
- İmzasız, “Dergiler: Bir Dergi: Edebiyat Dünyası”, s. 53-55, (dergi tanıtımı)
- İmzasız, “Papirüs’ten”, s. 55-56, (duyuru)
- Muzaffer BUYRUKÇU, “Bir Uzun Adam: Nihat Ziyalan”, s. 57-62, (inceleme)
- İmzasız, “Tutanak”, s. 63, (tutanak)

Sayı 44, Mart 1970

- İmzasız, “1960+10=1970”, s. 1-3, (başyazı)
- Afşar TİMUÇİN, “Tevfik Fikret Şiirinde Metafizik Sorunlar”, s. 4-9, (inceleme)
- Atila ÖZKIRIMLI, “Tanzimat Romanının Oluşumu”, s. 10-14, (inceleme)
- Adnan BİNYAZAR, “Cumalı’nın Kadınları”, s. 15-19, (inceleme)
- Selim İLERİ, “Kırık İnceliklerin Şairi: Behçet Necatigil”, s. 20-27, (inceleme)
- Füruzan, “Nehir”, s. 28-33, (hikâye)
- Hulki AKTUNÇ, “‘Biçare Herif’ ya da Suların Küredığı Talan”, s. 34-36, (hikâye)
- Ömer Faruk TOPRAK, “Gözlerimiz”, s. 37-38, (şiir)
- Metin ELOĞLU, “Kavşak”, s. 39, (şiir)

Yüksel PAZARKAYA, “Yalanı Doğrulamak”, s. 40-41, (şiir)
Cengiz BEKTAŞ, “Sular”, s. 42, (şiir)
[Hüseyin] PEKER, “Kargalı Kale”, s. 43-44, (şiir)
İmzasız, “Kitap Adları”, s. 45-47, (inceleme)
Tevfik AKDAĞ, “Kendimle Konuşmalar”, s. 48-49, (kitap tanıtımı)
Ahmet KÖKSAL, “Yüzünün Bir Yanında”, s. 49-50, (kitap tanıtımı)
Nahit ERUZ, “Notlar: Şehir Hatlarında Grev Var”, s. 50-51, (anı)
Tuncer UÇAROL, “Yakup”, s. 51-53, (anı)
Cemal Süreya [SEBER], “Dergiler: Dergiler Arasında”, s. 53-56, (savran)
İmzasız, “İki Dergi”, s. 56-59 (dergi tanıtımı)
İmzasız, “Papirüs’ten”, s. 59, (duyuru)
Cemal Süreya [SEBER], “Yaşar Nabi Nayır”, s. 60-64, (inceleme)

Sayı 45, Nisan 1970

İmzasız, “Erkin Düşünce Ergin Sanat”, s. 1-2, (başyazı)
Afşar TİMUÇİN, “Şiir ve Serüven”, s. 3-6, (deneme)
Kaya ÖZSEZGİN, “Atölyeden Hayata”, s. 7-9, (deneme)
Selim İLERİ, “Kırık İnceliklerin Şairi: Behçet Necatigil”, s. 10-25,
(inceleme)
Selçuk BARAN, “Sarmaşıklar”, s. 26-31, (hikâye)
Salah BİRSEL, “Kuzuname”, s. 32, (şiir)
Ahmet OKTAY, “Konuşmalar”, s. 33-34, (şiir)
Kemal BURKAY, “Devrimcinin Türküsü”, s. 35, (şiir)
Ruşen HAKKI, “Gün Çiseler Kuş İslar”, s. 36-37, (şiir)
M. Tahir ABACI, “Mart”, s. 38-39, (şiir)
Muzaffer BUYRUKÇU, “15.9.1969”, s. 40-46, (anı)
H[ulki] AKTUNÇ, “Sadri Ertem”, s. 47-48, (kitap tanıtımı)
İmzasız, “TEB’in Bildirisi”, s. 49, (duyuru)
Ahmet KÖKSAL, “Acılı Kuşaktan Bir Ozan: Fethi Giray”, s. 50-55,
(inceleme)

İmzasız, “Tutanak”, s. 56, (tutanak)

Sayı 46-47, Mayıs 1970

Tevfik AKDAĞ, “Yaşantım”, s. 1-8, (otobiyografi)

Abdullah AŞÇI, “Hal Tercümem”, s. 9-11, (otobiyografi)

[İbrahim] BALABAN, “Kendim”, s. 12-26, (otobiyografi)

Seyfettin BAŞÇILLAR, “-”, s. 27-29, (otobiyografi)

Fakir BAYKURT, “Kendi Hikâyem”, s. 30-33, (otobiyografi)

Arif DAMAR, “-”, s. 34-41, (otobiyografi)

İlhan DEMİRASLAN, “-”, s. 42-44, (otobiyografi)

Mehmet [H.] DOĞAN, “Kırk Yılın İçinden”, s. 45-51, (otobiyografi)

Muzaffer [İlhan] ERDOST, “Köylü Olan Yüzümü Döndüğümde”, s. 52-59, (otobiyografi)

Nahit ERUZ, “Ne Olmak İstersiniz?”, s. 60-63, (otobiyografi)

Bülent HABORA, “-”, s. 64-66, (otobiyografi)

Tarık Dursun K., “-”, s. 67-72, (otobiyografi)

Ahmet KÖKSAL, “Yaşantımdan Çizgiler”, s. 73-78, (otobiyografi)

Ercüment Behzad LAV, “-”, s. 79-81, (otobiyografi)

Yaşar Nabi NAYIR, “-”, s. 82-86, (otobiyografi)

Ömer Faruk TOPRAK, “İşte Hayat Öyküm”, s. 87-101, (otobiyografi)

Bekir YILDIZ, “-”, s. 102-111, (otobiyografi)

• Üçüncü Dönem

Sayı 1, Nisan 1980

İmzasız, “Aydınlar”, s. 1-3, (başyazı)

Selahattin HİLAV, “Frankfurt Okulu ve Eleştirel Kuram Üzerine Notlar”, s. 4-12, (inceleme)

- Muzaffer [İlhan] ERDOST, “Kültür Birikimi ve Kapitalizm”, s. 13-27, (deneme)
- Mehmet H. DOĞAN, “Sanat ve Slogan”, s. 28-40, (deneme)
- Fethi NACI, “‘Türkiye’de Roman ve Toplumsal Değişme’ İçin Notlar: Yakup Kadri’nin Ütopyası ve Gerçek Türkiye”, s. 41-46, (inceleme)
- Enis BATUR, “Eğretileme: Felsefe ile Şiir Arasında Anlatım Köprüsü”, s. 47-51, (eleştiri)
- Fazıl Hüsnü DAĞLARCA, “Başlama”, s. 52, (şiir)
- Fazıl Hüsnü DAĞLARCA, “İçerik”, s. 52, (şiir)
- Fazıl Hüsnü DAĞLARCA, “Dolunay”, s. 52, (şiir)
- Fazıl Hüsnü DAĞLARCA, “İçerdeki Yalaz”, s. 52, (şiir)
- Fazıl Hüsnü DAĞLARCA, “Daha Sevişmek”, s. 52, (şiir)
- İlhan BERK, “Ses”, s. 53, (şiir)
- İlhan BERK, “Taşlık Hamam Sokağı”, s. 53, (şiir)
- İlhan BERK, “Kıyı”, s. 54, (şiir)
- Cemal Süreya [SEBER], “Behçet Necatigil Şiirlerini Nereye Yazardı”, s. 55, (şiir)
- Sait MADEN, “Arınma”, s. 56-57, (şiir)
- Tevfik AKDAĞ, “Ve Sakin Ol”, s. 58, (şiir)
- Özdemir İNCE, “Cam Kırıkları”, s. 59, (şiir)
- Özdemir İNCE, “Bedel”, s. 59, (şiir)
- Özdemir İNCE, “Gelgitler”, s. 59, (şiir)
- Günel ALTINTAŞ, “Ahşap Aile”, s. 60, (şiir)
- Günel ALTINTAŞ, “Karanlık”, s. 60, (şiir)
- Süreyya BERFE, “Çocuk Yılı Üzerine”, s. 61, (şiir)
- Perihan MAĞDEN, “Di’li Geçmişte Kara Hasret”, s. 62, (şiir)
- İbrahim KUTLUK, “Dağlarca’nın Dedikleri Demedikleri”, s. 63-113, (röportaj)
- Ragıp GELENCİK, “Dil Günlüğü”, s. 114-120, (günlük)
- Tuncer UÇAROL, “İlginç Çizgileriyle Edebiyatımız”, s. 120-123, (günlük)
- Ferit EDGÜ, “Bir Amerika İzlenimi: Judy’nin Atölyesinde”, s. 124-126, (anı)

Enis BATUR, “Üniversite Yayınları Üzerine”, s. 127-129, (deneme)
Mehmet ERGÜVEN, “Bağdarlar Geçidi”, s. 129-130, (kitap tanıtımı)
Doğan YEL, “Eleştiri Mi?”, s. 130-131, (inceleme)
Güner SOMTÜRK, “Resim Pazarı”, s. 131-136, (inceleme)
Ahmet GÜRSU, “Türk Ulusçuluğunun Temelleri”, s. 137-139, (kitap tanıtımı)
İmzasız, “Papirüs’ten”, s. 139, (duyuru)
Eray CANBERK, “Şiirle Geçen Yarım Yüzyıl ya da İlhami Bekir”, s. 140-143, (inceleme)
İmzasız, “Tutanak”, s. 144, (tutanak)

Sayı 2, Mart 1981

İmzasız, “Papirüs’ten”, s. 2-3, (duyuru)
Oğuz DEMİRALP, “Santre Üzerine”, s. 4-5, (deneme)
Ahmet KÖKSAL, “1980’de Resim Ortamı”, s. 5-8, (inceleme)
Güner SOMTÜRK, “Resim”, s. 8-14, (inceleme)
Doğan YEL, “Dergi ve Vergi”, s. 14-15, (inceleme)
Can YÜCEL, “Ada Vapurunda”, s. 16, (şiir)
Can YÜCEL, “Benzetmek Gibi Olmasın Ama”, s. 16, (şiir)
Mehmet H. DOĞAN, “Necatigil’in İnsanları”, s. 17-32, (inceleme)
Ahmet İNAM, “Denemeye Vurdum Neşter”, s. 33-34, (deneme)
Burhan GÜNEL, “Başlığını Okurlar Koysun”, s. 35-45, (inceleme)
Faik Y. BAŞBUĞ, “Bir Banka ve Kaynak Darboğazı”, s. 46-49, (inceleme)
Fazıl Hüsnü DAĞLARCA, “Dokunusuz”, s. 50, (şiir)
Fazıl Hüsnü DAĞLARCA, “Kocaman Olan”, s. 50, (şiir)
Fazıl Hüsnü DAĞLARCA, “Karanlığı Tutmak”, s. 50, (şiir)
Fazıl Hüsnü DAĞLARCA, “Yeryüzülük”, s. 50, (şiir)
Fazıl Hüsnü DAĞLARCA, “Parlamalar”, s. 50, (şiir)
Fazıl Hüsnü DAĞLARCA, “Konuşmalar”, s. 50, (şiir)
Fazıl Hüsnü DAĞLARCA, “Korkudan Uyuyamamak”, s. 51, (şiir)

- Fazıl Hüsnü DAĞLARCA, “Bezenmek”, s. 51, (şiiir)
- Fazıl Hüsnü DAĞLARCA, “Eylem Değiştirmek”, s. 51, (şiiir)
- Fazıl Hüsnü DAĞLARCA, “Yaşama”, s. 51, (şiiir)
- Fazıl Hüsnü DAĞLARCA, “Çiçek”, s. 51, (şiiir)
- Cemal Süreya [SEBER], “Taşıran Damla”, s. 52-53, (şiiir)
- Cemal Süreya [SEBER], “Ğ Vitamini”, s. 53, (şiiir)
- Cemal Süreya [SEBER], “Bir Büst İçin Elli Yıl Sonra Söylenmiştir”, s. 53, (şiiir)
- Muzaffer [İlhan] ERDOST, “Geç Öğrenilmiş Bir ocukluk Türküsü”, s. 54-55, (şiiir)
- Sait MADEN, “Bekleyiş”, s. 56, (şiiir)
- Sait MADEN, “Ejder”, s. 56, (şiiir)
- Sait MADEN, “Yaprak”, s. 57, (şiiir)
- Sait MADEN, “Uçurtma”, s. 57, (şiiir)
- Turgay GÖNENÇ, “Ürpertiler Belirtiler”, s. 58, (şiiir)
- Günel ALTINTAŞ, “Zordur Şiiir”, s. 59, (şiiir)
- Sadık DENİZ, “70”, s. 60, (şiiir)
- Enis BATUR, “Tunç Mesel”, s. 61, (şiiir)
- A. Remiz, “Buluşma”, s. 62, (şiiir)
- A. Remiz, “Bırakma”, s. 62, (şiiir)
- A. Remiz, “Acıyı Kinle Sevebilir Misiniz”, s. 63, (şiiir)
- Ahmet ADA, “Günbatımı Türküsü”, s. 64, (şiiir)
- Ece AYHAN, “İlhan Berk’in Dedikleri Demedikleri”, s. 65-111, (röportaj)
- Ragıp GELENCİK, “Dil Günlüğü”, s. 112-120, (günlük)
- Behzat AY, “Alkol ve Ben”, s. 120-125, (anı)
- Vedat G. ÜRETÜRK, “Emekli Günlüğü”, s. 125-128, (günlük)
- Oruç ARUOBA, “Şairin Kargı (Kendi) Portresi”, s. 129-130, (inceleme)
- Tevfik AKDAĞ, “Yılmaz Gruda Gürültüyle Tüten Adam”, s. 131-135, (inceleme)
- İmzasız, “Tutanak”, s. 136, (tutanak)

4.2. Yazar Soyadına Göre Dizin

• Birinci Dönem

AKDAĞ, Tefik, “Bık”, Sayı 2, 1961, s. 2, (şiir)

AKIN, Gülten, “Kaplan”, Sayı 1, 1960, s. 3, (şiir)

APOLLINNAIRE, G[uillaume], “Yakınlama”, Sayı 1, 1960, s. 4, (şiir)

ARİF, Ahmed, “Bu Zindan Bu Kırgın Bu Can Pazarı”, Sayı 2, 1961, s. 3, (şiir)

ARİF, Ahmed, “Leylim Leylim”, Sayı 1, 1960, s. 1, (şiir)

Aristo “Zincir”, Sayı 3, 1961, s. 4, (inceleme)

BAŞÇILLAR, Seyfettin, “Kırmızı Portakal”, Sayı 4, 1961, s. 2, (şiir)

BİÇİCİ, İhsan Fikret, “Tedirgin”, Sayı 4, 1961, s. 3, (şiir)

CENDRARS, Blaise, çev. O[rhan] D[URU], “Newyork’ta Paskalya”, Sayı 4, 1961, s. 4, (çeviri şiir)

DURU, Orhan, “Ben”, Sayı 4, 1961, s. 2, (anı)

DURU, Orhan, “Çöp”, Sayı 1, 1960, s. 4, (hikâye)

ELIOT, T[homas] S[tearns], “Eleştirmenin Görevi”, Sayı 3, 1961, s. 2, (deneme)

ERDOST, Muzaffer [İlhan], “Çıkarma”, Sayı 2, 1961, s. 1, (eleştiri)

ERDOST, Muzaffer [İlhan], “Ey Karanlık Mavi Güneş”, Sayı 4, 1961, s. 1, (deneme)

FRENAUD, Andre, “Canımın İçi”, Sayı 1, 1960, s. 4, (şiir)

GÜNÇE, Ergin, “Mandolin”, Sayı 2, 1961, s. 2, (şiir)

İmzasız, “Camus ile Kafka”, Sayı 1, 1960, s. 2, (inceleme)

İmzasız, “Gerçek Ayıklanma”, Sayı 1, 1960, s. 1-2, (başyazı)

İmzasız, “İntihar”, Sayı 1, 1960, s. 3, (diğer)

İmzasız, “Kör Kadı”, Sayı 4, 1961, s. 3, (eleştiri)

İmzasız, “Noktalar”, Sayı 4, 1961, s. 4, (mektup)

İmzasız, “Noktalar”, Sayı 2, 1961, s. 3-4, (anı)

İmzasız, “Noktalar”, Sayı 3, 1961, s. 3-4, (anı)

- İmzasız, “Pahirüs Şiir Bürosu”, Sayı 1, 1960, s. 3, (diğer)
- İmzasız, “Santre Şiiri Aydınlatıyor”, Sayı 1, 1960, s. 1-2, (deneme)
- İmzasız, “Şiir Heceleme Alfabetesi”, Sayı 1, 1960, s. 3, (diğer)
- İmzasız, “Yayınlar”, Sayı 4, 1961, s. 4, (kitap tanıtımı)
- KANSU, Ceyhun Atuf, “Ben”, Sayı 1, 1960, s. 4, (otobiyografi)
- KARAKOÇ, Sezai, “-”, Sayı 3, 1961, s. 2, (Şiir)
- L[OKMAN], S[una], “Camus Söyler”, Sayı 3, 1961, s. 3, (inceleme)
- LOKMAN, Suna, “Spartaküs”, Sayı 4, 1961, s. 3, (inceleme)
- LOKMAN, Suna, “Yayınlar: Kestim Kara Saçlarımı”, Sayı 2, 1961, s. 4, (inceleme)
- LOKMAN, Suna, “Yayınlar”, Sayı 3, 1961, s. 4, (inceleme)
- MAZLUM, Osman, “Renkli Karikatür Olur mu?”, Sayı 3, 1961, s. 3, (deneme)
- MAZLUM, Osman, “Şiir Evreni Değiştirir”, Sayı 1, 1960, s. 2-3, (eleştiri)
- NECATİGİL, Behçet, “Ben”, Sayı 2, 1961, s. 2, (deneme)
- OKTAY, Ahmet, “Çağına Bağlanmak”, Sayı 3, 1961, s. 1-2, (deneme)
- OKTAY, Ahmet, “l”, Sayı 3, 1961, s. 4, (Şiir)
- PERSE, Saint John, çev. Tahsin SARAÇ, “Çocukluğum Canım Benim”, Sayı 4, 1961, s. 2, (çeviri Şiir)
- POUND, Ezra, çev. Ergin GÜNÇE, “Dut Yolu Balladı”, Sayı 1, 1960, s. 4, (çeviri Şiir)
- PüSKüLLüOğLU, Ali, “Baba”, Sayı 2, 1961, s. 3, (Şiir)
- PüSKüLLüOğLU, Ali, “Dayıma Benzer Adam”, Sayı 4, 1961, s. 2, (Şiir)
- [SEBER], Cemal Süreya, “555 K”, Sayı 1, 1960, s. 1, (Şiir)
- [SEBER], Cemal Süreya, “İstanbulu Entellektüel Bir Kızın EŞkiya Çello’yu Ararken Fırat Suyu Dolaylarında Rasladığı Bir Çavuşla Konuşması”, Sayı 3, 1961, s. 2, (söyleşi)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Karanlığın Kökleri”, Sayı 3, 1961, s. 1, (deneme)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Şiir Anayasaya Aykırıdır”, Sayı 2, 1961, s. 1, (deneme)
- [SEBER], Cemal Süreya, “lke”, Sayı 2, 1961, s. 4, (Şiir)

[SEBER], Cemal Süreya, “Zekânın Bitkisel Bağlantısı”, Sayı 4, 1961, s. 1, (deneme)

SUPERVIELLE, Jules, çev. Hasan Basri GÜLTEKİN, “Soluğu Kesilir Kutbun”, Sayı 3, 1961, s. 3, (çeviri şiir)

UYAR, Turgut, “Ben”, Sayı 3, 1961, s. 2, (deneme)

YEL, Doğan, “Yönsemeler”, Sayı 1, 1960, s. 2-3, (inceleme)

• İkinci Dönem

ABACI, M. Tahir, “Bir Kitap: Ağıtlar”, Sayı 37, 1969, s. 65-67, (kitap tanıtımı)

ABACI, M. Tahir, “Güze Doğru”, Sayı 34, 1969, s. 53, (şiir)

ABACI, M. Tahir, “Mart”, Sayı 45, 1970, s. 38-39, (şiir)

[ABASIYANIK], Sait Faik, “14.03.1941”, Sayı 8, 1967, s. 58, (mektup)

ADA, Ahmet, “İzdüşümü”, Sayı 35, 1969, s. 56-57, (inceleme)

ADA, Ahmet, “Lorca, Ölmez Otu, Memo”, Sayı 33, 1969, s. 68-70, (kitap tanıtımı)

AKARSU, S. Günay, “Altı Yerli Oyun Üzerine Düşünceler”, Sayı 20, 1968, s. 40-43, (oyun tanıtımı)

AKDAĞ, Tevfik, “Afrikalı”, Sayı 41, 1969, s. 16-17, (şiir)

AKDAĞ, Tevfik, “Aklın Ensesinde Bir Kral”, Sayı 23, 1968, s. 30-31, (şiir)

AKDAĞ, Tevfik, “Ateşkes”, Sayı 41, 1969, s. 17, (şiir)

AKDAĞ, Tevfik, “Ateşkes”, Sayı 9, 1967, s. 20, (şiir)

AKDAĞ, Tevfik, “Bin Güneşin Kamburuna”, Sayı 13, 1967, s. 36, (şiir)

AKDAĞ, Tevfik, “Bolbilim Nuri Beyler Üstüne Çeşitleme”, Sayı 29, 1968, s. 53-55, (eleştiri)

AKDAĞ, Tevfik, “Cemo’ya Övgü”, Sayı 25, 1968, s. 63-65, (kitap tanıtımı)

AKDAĞ, Tevfik, “Çağrışımlar”, Sayı 34, 1969, s. 51, (şiir)

AKDAĞ, Tevfik, “Çağrışımlar”, Sayı 35, 1969, s. 42, (şiir)

AKDAĞ, Tevfik, “Çağrışımlar”, Sayı 37, 1969, s. 37, (şiir)

AKDAĞ, Tevfik, “Çağrışımlar”, Sayı 41, 1969, s. 18, (şiir)

- AKDAĞ, Tefvik, “Denizin Kanı”, Sayı 22, 1968, s. 39-41, (kitap tanıtımı)
- AKDAĞ, [Tefvik], “Gencölmek”, Sayı 1, 1966, s. 40-41, (kitap tanıtımı)
- AKDAĞ, Tefvik, “İbrahim Eşittir İbrahim”, Sayı 41, 1969, s. 16, (şiir)
- AKDAĞ, Tefvik, “Kavga”, Sayı 21, 1968, s. 40-41, (kitap tanıtımı)
- AKDAĞ, Tefvik, “Kendimle Konuşmalar”, Sayı 44, 1970, s. 48-49, (kitap tanıtımı)
- AKDAĞ, Tefvik, “Müfettişler Müfettişi”, Sayı 5, 1966, s. 40-42, (kitap tanıtımı)
- AKDAĞ, Tefvik, “Ölemem”, Sayı 32, 1969, s. 70, (şiir)
- AKDAĞ, Tefvik, “Paradoks”, Sayı 30, 1968, s. 45, (şiir)
- AKDAĞ, Tefvik, “Yabanın Adamları”, Sayı 14, 1967, s. 42-43, (kitap tanıtımı)
- AKDAĞ, Tefvik, “Yaşantım”, Sayı 46-47, 1970, s. 1-8, (otobiyografi)
- AKDAĞ, Tefvik, “Yorul Kalbim Yorul”, Sayı 32, 1969, s. 49, (şiir)
- AKIN, Gülten, “Bir Evde Karanlığa Başlamak”, Sayı 14, 1967, s. 27-28, (şiir)
- AKIN, Gülten, “Çember”, Sayı 26, 1968, s. 40, (şiir)
- AKIN, Gülten, “Çin Masalı”, Sayı 15, 1967, s. 55, (şiir)
- AKIN, Gülten, “Kestim Kara Saçlarımı”, Sayı 41, 1969, s. 19, (şiir)
- AKIN, Gülten, “Kim Neyi”, Sayı 41, 1969, s. 20-21, (şiir)
- AKIN, Gülten, “Pas”, Sayı 21, 1968, s. 28, (şiir)
- AKIN, Gülten, “Pas”, Sayı 41, 1969, s. 21, (şiir)
- AKIN, Gülten, “Sığda”, Sayı 41, 1969, s. 19-20, (şiir)
- AKSAL, Sabahattin Kudret, “Bir Kadın”, Sayı 22, 1968, s. 25, (şiir)
- AKSAL, Sabahattin Kudret, “Çok Uzun”, Sayı 17, 1967, s. 31, (şiir)
- AKSAL, S[abahattin] Kudret, “Çok Uzun”, Sayı 41, 1969, s. 23, (şiir)
- AKSAL, S[abahattin] Kudret, “Dolu Dizgin”, Sayı 31, 1969, s. 42, (şiir)
- AKSAL, S[abahattin] Kudret, “En Keskin Bıçağı”, Sayı 41, 1969, s. 24, (şiir)
- AKSAL, Sabahattin Kudret, “Eskimiş Bir Güneş”, Sayı 35, 1969, s. 39, (şiir)
- AKSAL, Sabahattin Kudret, “Eşik”, Sayı 22, 1968, s. 25, (şiir)
- AKSAL, Sabahattin Kudret, “Gecede”, Sayı 35, 1969, s. 39, (şiir)
- AKSAL, Sabahattin Kudret, “İkili”, Sayı 43, 1970, s. 35, (şiir)

- AKSAL, S[abahattin] Kudret, “Karanfiller”, Sayı 14, 1967, s. 22, (şiir)
- AKSAL, S[abahattin] Kudret, “Karanfiller”, Sayı 41, 1969, s. 22, (şiir)
- AKSAL, Sabahattin Kudret, “Kargalar”, Sayı 28, 1968, s. 47-48, (şiir)
- AKSAL, Sabahattin Kudret, “Kurşun”, Sayı 35, 1969, s. 39, (şiir)
- AKSAL, Sabahattin Kudret, “Külrengi”, Sayı 17, 1967, s. 31, (şiir)
- AKSAL, S[abahattin] Kudret, “Külrengi”, Sayı 41, 1969, s. 23, (şiir)
- AKSAL, Sabahattin Kudret, “Orhan Veli İçin”, Sayı 8, 1967, s. 21-22, (deneme)
- AKSAL, Sabahattin Kudret, “Ölü”, Sayı 17, 1967, s. 31, (şiir)
- AKSAL, S[abahattin] Kudret, “Ölü”, Sayı 41, 1969, s. 22, (şiir)
- AKSAL, Sabahattin Kudret, “Sokak”, Sayı 22, 1968, s. 24-25, (şiir)
- AKSAL, Sabahattin Kudret, “Sürüler”, Sayı 17, 1967, s. 31, (şiir)
- AKSAL, S[abahattin] Kudret, “Sürüler”, Sayı 41, 1969, s. 23, (şiir)
- AKSAL, S[abahattin] Kudret, “Ve Gece Uzattı”, Sayı 41, 1969, s. 23, (şiir)
- AKSAL, Sabahattin Kudret, “Yedikçe”, Sayı 10, 1967, s. 24-25, (şiir)
- AKSIN, Can, “Bu Benim Yüreğim”, Sayı 11, 1967, s. 35, (şiir)
- AKSIN, Can, “Kışkırtılmış Kandır Ölüm”, Sayı 23, 1968, s. 34-35, (şiir)
- AKTEKİN, Şükrü, “Ömer Uluç’un Resmi”, Sayı 31, 1969, s. 59-60, (inceleme)
- AKTUNÇ, Hulki, “‘Biçare Herif’ ya da Suların Kürediği Talan”, Sayı 44, 1970, s. 34-36, (hikâye)
- AKTUNÇ, H[ulki], “Sadri Ertem”, Sayı 45, 1970, s. 47-48, (kitap tanıtımı)
- ALBERTI, Rafael, çev. Ülkü TAMER, “Mavi”, Sayı 9, 1967, s. 22-25, (çeviri şiir)
- ALKAN, Erdoğan, “Av Şarkısı”, Sayı 41, 1969, s. 26, (şiir)
- ALKAN, Erdoğan, “Eylül Kızları”, Sayı 41, 1969, s. 25, (şiir)
- ALTINDAĞ, Sami, “-”, Sayı 32, 1969, s. 41-43, (anı)
- ALTINTAŞ, Günel, “Delikanlı”, Sayı 41, 1969, s. 27, (şiir)
- ALTINTAŞ, Günel, “Önsöz’den”, Sayı 33, 1969, s. 47, (şiir)
- ALTINTAŞ, Günel, “Önsöz’den”, Sayı 42, 1969, s. 34-35, (şiir)
- ALTINTAŞ, Günel, “Roman Değil Mi?”, Sayı 23, 1968, s. 41-43, (eleştiri)

- ALTINTAŞ, Günel, “Sessizlik”, Sayı 7, 1966, s. 27, (şiir)
- ALTUĞ, Taylan, “1940 Modeli İnsafsız...”, Sayı 40, 1969, s. 56-59, (eleştiri)
- ALTUĞ, Taylan, “Gebe”, Sayı 31, 1969, s. 60-62, (kitap tanıtımı)
- ALVAREZ, A., çev. Mehmet HARMANCI, “Çekoslovakya’da Yazarın Durumu”, Sayı 27, 1968, s. 30-43, (çeviri deneme)
- ANDAY, Melih Cevdet, “Ağulu Mantar”, Sayı 28, 1968, s. 45, (şiir)
- ANDAY, Melih Cevdet, “Bulutlar Olduk”, Sayı 41, 1969, s. 29-30, (şiir)
- ANDAY, Melih Cevdet, “Gelgit”, Sayı 29, 1968, s. 46, (şiir)
- ANDAY, Melih Cevdet, “Gelgit”, Sayı 41, 1969, s. 30, (şiir)
- ANDAY, Melih Cevdet, “Karanlık Çiçeği”, Sayı 28, 1968, s. 46, (şiir)
- ANDAY, Melih Cevdet, “Kolları Bağlı Odiseus’ten”, Sayı 41, 1969, s. 28-29, (şiir)
- ANDAY, Melih Cevdet, “Saat”, Sayı 29, 1968, s. 47, (şiir)
- ANDAY, Melih Cevdet, “Ses”, Sayı 29, 1968, s. 47, (şiir)
- ANDAY, Melih Cevdet, “Ses”, Sayı 41, 1969, s. 31, (şiir)
- ANDAY, Melih Cevdet, “Sessizlik Taşları”, Sayı 28, 1968, s. 45, (şiir)
- ANDAY, Melih Cevdet, “Yanyana Dalgınlık”, Sayı 28, 1968, s. 46, (şiir)
- ANDREYEV, L., çev. Uğur KÖKDEN, “Susuş Okulu Yazı Okulu”, Sayı 22, 1968, s. 35-38, (çeviri deneme)
- ASAF, Özdemir, “‘Eski Askerler Hiçbir Zaman Ölmez’ Deyen Eski Askerin Anısına, Saygıyla”, Sayı 37, 1969, s. 75, (şiir)
- ASAF, Özdemir, “Gemice”, Sayı 37, 1969, s. 75, (şiir)
- ASAF, Özdemir, “Oluş”, Sayı 37, 1969, s. 75, (şiir)
- AŞÇI, Abdullah, “Foya”, Sayı 37, 1969, s. 50-55, (hikâye)
- AŞÇI, Abdullah, “Hal Tercümem”, Sayı 46-47, 1970, s. 9-11, (otobiyografi)
- AŞÇI, Abdullah, “Patik ve Çizme”, Sayı 30, 1968, s. 28-33, (hikâye)
- AŞKENAZY, Ludvik, çev. İsmail TUNA, “Çirkin Surat ya da İki Yüzlülük”, Sayı 27, 1968, s. 48-49, (çeviri hikâye)
- ATAÇ, [Nurullah], “Münekkid Hakkında”, Sayı 1, 1966, s. 16-18, (eleştiri)
- ATAY, Âlim, “Geyik”, Sayı 41, 1969, s. 33, (şiir)
- ATAY, Âlim, “Güzelsin Çocuk”, Sayı 41, 1969, s. 33, (şiir)

- ATAY, Âlim, “İki Siyah Kıravat”, Sayı 41, 1969, s. 32, (şiir)
- ATAY, Âlim, “İp”, Sayı 41, 1969, s. 34, (şiir)
- AYHAN, Ece, “Bir Fotoğrafın Arabı”, Sayı 41, 1969, s. 37, (şiir)
- AYHAN, Ece, “Bir Resim Olarak Orhan”, Sayı 8, 1967, s. 29-30, (deneme)
- AYHAN, Ece, “Fayton”, Sayı 41, 1969, s. 36, (şiir)
- AYHAN, Ece, “Mısrayim”, Sayı 41, 1969, s. 36, (şiir)
- AYHAN, Ece, “Ortodoksluklar”, Sayı 41, 1969, s. 38, (şiir)
- AYHAN, Ece, “Ut”, Sayı 41, 1969, s. 35, (şiir)
- BAHAR, Halil İbrahim, “-”, Sayı 41, 1969, s. 39, (şiir)
- BAHAR, H[alil] İbrahim, “Kuşkonmaz”, Sayı 14, 1967, s. 29-30, (şiir)
- BALABAN, [İbrahim], “Kendim”, Sayı 46-47, 1970, s. 12-26, (otobiyografi)
- BALABAN, [İbrahim], “Ressam Olana Sorulan Sorulara Cevap”, Sayı 25, 1968, s. 59-61, (röportaj)
- BALABAN, [İbrahim], “Ressam Olana Sorulan Sorulara Cevap”, Sayı 26, 1968, s. 53-57, (röportaj)
- BALABAN, [İbrahim], “Ressam Olana Sorulan Sorulara Cevap”, Sayı 31, 1969, s. 35-41, (röportaj)
- BALABAN, [İbrahim], “Ressam Olana Sorulan Sorulara Cevap”, Sayı 32, 1969, s. 27-32, (röportaj)
- BALABAN, İbrahim, “Şair Baba ve Damdakiler İçin Önsöz Gibi”, Sayı 24, 1968, s. 50-51, (kitap tanıtımı)
- BARAN, Selçuk, “Sarmaşıklar”, Sayı 45, 1970, s. 26-31, (hikâye)
- BARAN, Selçuk, “Sokaklarda”, Sayı 31, 1969, s. 29-34, (hikâye)
- BARLAS, Mehmet, “Basın ve Dış Haberler”, Sayı 7, 1966, s. 4-5, (eleştiri)
- BAŞARAN, [Mehmet], “Başka Sakarya”, Sayı 15, 1967, s. 26-27, (şiir)
- BAŞARAN, [Mehmet], “Bir Elmalı Sürgünü”, Sayı 25, 1968, s. 52-53, (şiir)
- BAŞARAN, [Mehmet], “Hâlâ”, Sayı 28, 1968, s. 77, (şiir)
- BAŞARAN, [Mehmet], “Halı”, Sayı 28, 1968, s. 77, (şiir)
- BAŞARAN, [Mehmet], “Köprü”, Sayı 42, 1969, s. 28-29, (şiir)
- BAŞARAN, [Mehmet], “Yeni Yolağızları”, Sayı 34, 1969, s. 50, (şiir)
- BAŞÇILLAR, Seyfettin, “Halka İnmek”, Sayı 6, 1966, s. 5-8, (deneme)

- BAŞÇILLAR, Seyfettin, “-”, Sayı 46-47, 1970, s. 27-29, (otobiyografi)
- BAŞÇILLAR, Seyfettin, “Akdeniz”, Sayı 33, 1969, s. 41-42, (şiir)
- BAŞÇILLAR, Seyfettin, “Güvercinim Toz Pembe”, Sayı 41, 1969, s. 41, (şiir)
- BAŞÇILLAR, Seyfettin, “İsa’ya, Meryem’e ve Bekçiye Dair”, Sayı 6, 1966, s. 19, (şiir)
- BAŞÇILLAR, Seyfettin, “İskele”, Sayı 2, 1966, s. 22-25, (şiir)
- BAŞÇILLAR, Seyfettin, “Türkü”, Sayı 41, 1969, s. 40-41, (şiir)
- BAŞÇILLAR, Seyfettin, “Ve Çan Kulesinde”, Sayı 29, 1968, s. 48, (şiir)
- BAŞÇILLAR, Seyfettin, “Ve Çan Kulesinde”, Sayı 41, 1969, s. 42, (şiir)
- BAYAR, Zühtü, “Kafatası’nın Açıklaması”, Sayı 16, 1967, s. 50-54, (inceleme)
- BAYAR, Zühtü, “Arif Damar”, Sayı 30, 1968, s. 72-78, (inceleme)
- BAYAR, Zühtü, “Dokuzuncu Yıl Şiiri”, Sayı 19, 1967, s. 19-22, (inceleme)
- BAYAR, Zühtü, “Hasan Hüseyin”, Sayı 25, 1968, s. 74-80, (inceleme)
- BAYDAR, Mustafa, “Yazı Hayatının 50. Yılında Kerim Sadi ile Bir Konuşma”, Sayı 30, 1968, s. 51-63, (röportaj)
- BAYKURT, Fakir, “Kendi Hikâyem”, Sayı 46-47, 1970, s. 30-33, (otobiyografi)
- BEHRAM, Nihat, “Aşkır ve Kitaplar Anlatır”, Sayı 24, 1968, s. 42-43, (şiir)
- BEHRAM, Nihat, “Beş Yapıtıyla Asturias”, Sayı 28, 1968, s. 63-67, (kitap tanıtımı)
- BEHRAM, Nihat, “Guatemala’da Hafta Tatili”, Sayı 38, 1969, s. 60-61, (kitap tanıtımı)
- BEHRAM, Nihat, “İşin Kolayına Kaçmak”, Sayı 37, 1969, s. 60-63, (kitap tanıtımı)
- BEHRAM, Nihat, “Samyeli”, Sayı 33, 1969, s. 48-50, (şiir)
- BEHRAM, Nihat, “Vurgun”, Sayı 39, 1969, s. 49-50, (şiir)
- BEHRAMOĞLU, Ataol, “Bir Gün Aşk Geçilmelidir”, Sayı 41, 1969, s. 43-44, (şiir)
- BEHRAMOĞLU, Ataol, “Bir Gün Mutlaka”, Sayı 14, 1967, s. 31-32, (şiir)

- BEIDLER, Barbara, çev. Füzûzan TOPRAK, “Hayfong Köylerinde Yangın”, Sayı 26, 1968, s. 47-48, (çeviri şiir)
- BEKİR, Kemal, “Bir Romancımız İki Romanı”, Sayı 24, 1968, s. 47-50, (kitap tanıtımı)
- BEKTAŞ, Cengiz, “Sular”, Sayı 44, 1970, s. 42, (şiir)
- BELGE, Murat, “Hikâye ya da Roman Kişisinin Adı”, Sayı 13, 1967, s. 14-16, (deneme)
- BELGE, Murat, “Kavramlar Sorunu”, Sayı 1, 1966, s. 12-15, (deneme)
- BELGE, Murat, “Metin İncelemesi Üstüne”, Sayı 3, 1966, s. 9-12, (inceleme)
- BELGE, Murat, “Selahattin Hilav’a”, Sayı 30, 1968, s. 14-16, (eleştiri)
- BELGE, Murat, “Yeni Yordam”, Sayı 10, 1967, s. 39-41, (dergi tanıtımı)
- BERFE, Süreyya, “Çoban Türküleri”, Sayı 31, 1969, s. 49, (şiir)
- BERFE, Süreyya, “Rahibe”, Sayı 41, 1969, s. 45-46, (şiir)
- BERFE, Süreyya, “Son Ayların Şiiri”, Sayı 4, 1966, s. 25, (şiir)
- BERFE, Süreyya, “Suya Giden Türkmen Kadınına Türkü”, Sayı 26, 1968, s. 42-43, (şiir)
- BERK, İlhan, “Ağır Ot”, Sayı 41, 1969, s. 47, (şiir)
- BERK, İlhan, “Âşıkane Günlüğü”, Sayı 38, 1969, s. 50-57, (günlük)
- BERK, İlhan, “Âşıkane”, Sayı 41, 1969, s. 51-52, (şiir)
- BERK, İlhan, “Budapeşte Günlüğü”, Sayı 30, 1968, s. 17-27, (günlük)
- BERK, İlhan, “I. Balad”, Sayı 41, 1969, s. 50-51, (şiir)
- BERK, İlhan, “Paris Günlüğü, 64”, Sayı 32, 1969, s. 7-15, (günlük)
- BERK, İlhan, “Paul Klee’de Uyanmak”, Sayı 41, 1969, s. 48, (şiir)
- BERK, İlhan, “Rondo”, Sayı 41, 1969, s. 49, (şiir)
- BERK, İlhan, “Rondo”, Sayı 41, 1969, s. 49, (şiir)
- BERK, İlhan, “Sonnet”, Sayı 41, 1969, s. 48, (şiir)
- BERK, İlhan, “Şenlikname”, Sayı 41, 1969, s. 52-55, (şiir)
- BERK, İlhan, “Ülke”, Sayı 41, 1969, s. 51, (şiir)
- BERKÖZ, Egemen, “Çağdaş Bir Ahmet Oktay İçin Prolog”, Sayı 21, 1968, s. 50-55, (inceleme)

- BERKÖZ, Egemen, “Dağda Ateş Yakan Ömer Faruk Toprak”, Sayı 12, 1967, s. 47-52, (inceleme)
- BERKÖZ, Egemen, “Duru Bir Hayretle Necati Cumalı”, Sayı 13, 1967, s. 50-56, (inceleme)
- BERKÖZ, Egemen, “Duvara Yazdım”, Sayı 7, 1966, s. 28-29, (şiir)
- BERKÖZ, Egemen, “Sığınak”, Sayı 41, 1969, s. 56-57, (şiir)
- BEZİRCİ, Asım, “A. Kadir”, Sayı 22, 1968, s. 50-55, (inceleme)
- BEZİRCİ, Asım, “Attila İlhan”, Sayı 40, 1969, s. 72-78, (inceleme)
- BEZİRCİ, Asım, “Bir Bitmeyen Ölüm”, Sayı 28, 1968, s. 19-24, (eleştiri)
- BEZİRCİ, Asım, “Cahit Irgat”, Sayı 35, 1969, s. 61-67, (inceleme)
- BEZİRCİ, Asım, “Haksız Yorumlar”, Sayı 9, 1967, s. 40-43, (eleştiri)
- BEZİRCİ, Asım, “Hasan İzzettin Dinamo”, Sayı 26, 1968, s. 73-79, (inceleme)
- BEZİRCİ, Asım, “İlk Şiirler”, Sayı 8, 1967, s. 5-20, (inceleme)
- BEZİRCİ, Asım, “İnce Siyaset”, Sayı 30, 1968, s. 11-13, (eleştiri)
- BEZİRCİ, Asım, “İnsafla, Saygıyla, Sabırla...”, Sayı 38, 1969, s. 58-60, (eleştiri)
- BEZİRCİ, Asım, “Nezihe Meriç I”, Sayı 15, 1967, s. 3-11, (inceleme)
- BEZİRCİ, Asım, “Nezihe Meriç II”, Sayı 17, 1967, s. 7-13, (inceleme)
- BEZİRCİ, Asım, “Nurullah Ataç ve Eleştiri Anlayışı Olumsuz Sonuçlar”, Sayı 3, 1966, s. 13-21, (inceleme)
- BEZİRCİ, Asım, “Nurullah Ataç ve Eleştiri Anlayışı”, Sayı 2, 1966, s. 4-12, (inceleme)
- BEZİRCİ, Asım, “Orhan Veli'nin Yazdıkları”, Sayı 13, 1967, s. 4-13, (inceleme)
- BEZİRCİ, Asım, “Rıfat Ilgaz”, Sayı 19, 1967, s. 49-55, (inceleme)
- BEZİRCİ, Asım, “Sabri Altınel”, Sayı 42, 1969, s. 55-62, (inceleme)
- BEZİRCİ, Asım, “Şiirde Kapalılık”, Sayı 14, 1967, s. 8-9, (eleştiri)
- BEZİRCİ, Asım, “Yanlışıları Düzeltelim”, Sayı 6, 1966, s. 44-46, (eleştiri)
- BEZİRCİ, Asım, “Yeni Bir Ses, Yeni Bir İnsan Necati Tosuner”, Sayı 36, 1969, s. 16-20, (inceleme)

- BEZRUÇ, Petr, çev. Ülkü TAMER, “Kim Alacak Yerimi?”, Sayı 27, 1968, s. 50, (çeviri şiir)
- BIEBL, Konstantin, çev. Ülkü TAMER, “Yeryüzü Şarkısı”, S. 27, Eylül 1968, s.51, (çeviri şiir)
- BİNYAZAR, Adnan, “Bilge Aisopos”, Sayı 6, 1966, s. 34-36, (kitap tanıtımı)
- BİNYAZAR, Adnan, “Cumalı’nın Kadınları”, Sayı 44, 1970, s. 15-19, (inceleme)
- BİNYAZAR, Adnan, “İçime Çektiğim Hava Değil Gökyüzüdür”, Sayı 6, 1966, s. 43-44, (kitap tanıtımı)
- BİNYAZAR, Adnan, “Kuşlar”, Sayı 15, 1967, s. 12-15, (deneme)
- BİNYAZAR, Adnan, “Resimde İzlenimcilik”, Sayı 22, 1968, s. 46-49, (kitap tanıtımı)
- BİNYAZAR, Adnan, “Tahsin Saraç”, Sayı 38, 1969, s. 70-76, (inceleme)
- BİNYAZAR, Adnan, “Vietnam Savaşımız”, Sayı 9, 1967, s. 33-36, (deneme)
- BİRSEL, Salah, “Aganta”, Sayı 33, 1969, s. 39, (şiir)
- BİRSEL, Salah, “Kuzu ile Ölüm”, Sayı 32, 1969, s. 44, (şiir)
- BİRSEL, Salah, “Kuzuname”, Sayı 45, 1970, s. 32, (şiir)
- BİRSEL, Salah, “Meyhane”, Sayı 40, 1969, s. 43, (şiir)
- BİRSEL, Salah, “Ölüyoruz Siz Güzelleşin”, Sayı 30, 1968, s. 41, (şiir)
- BİRSEL, Salah, “Yunus Emre”, Sayı 35, 1969, s. 38, (şiir)
- BORDERIE, Roger, çev. Uğur KÖKDEN, “1967 ya da Zola Yılı”, Sayı 14, 1967, s. 10-13, (çeviri röportaj)
- BRECHT, B., çev. M[ehmet] GÜN, “S. A.’nın Türküsü”, Sayı 13, 1967, s. 37-38, (çeviri şiir)
- BURKAY, Kemal, “Devrimcinin Türküsü”, Sayı 45, 1970, s. 35, (şiir)
- BURKAY, Kemal, “Gençlik Türküsü”, Sayı 29, 1968, s. 50, (şiir)
- BURKAY, Kemal, “Noel Ağacı”, Sayı 39, 1969, s. 44, (şiir)
- BURKAY, Kemal, “Öcü”, Sayı 39, 1969, s. 43-44, (şiir)
- BUYRUKÇU, Muzaffer, “12.5.1968”, Sayı 36, 1969, s. 47-55, (anı)
- BUYRUKÇU, Muzaffer, “15.9.1969”, Sayı 43, 1970, s. 28-34, (anı)
- BUYRUKÇU, Muzaffer, “15.9.1969”, Sayı 45, 1970, s. 40-46, (anı)

BUYRUKÇU, Muzaffer, “17.4.1969”, Sayı 35, 1969, s. 46-54, (anı)

BUYRUKÇU, Muzaffer, “23.8.1967 Günü Bilge Karasu’yla”, Sayı 25, 1968, s. 39-46, (anı)

BUYRUKÇU, Muzaffer, “24.6.1969”, Sayı 38, 1969, s. 34-43, (anı)

BUYRUKÇU, Muzaffer, “28.10.1960”, Sayı 42, 1969, s. 37-42, (anı)

BUYRUKÇU, Muzaffer, “4.1.1968”, Sayı 29, 1968, s. 11-20, (anı)

BUYRUKÇU, Muzaffer, “8.2.1969”, Sayı 33, 1969, s. 56-64, (anı)

BUYRUKÇU, [Muzaffer], “Aragon’un Denemeleri”, Sayı 1, 1966, s. 33-37, (inceleme)

BUYRUKÇU, Muzaffer, “Az Gelişmiş Ülkelerde Askeri Darbeler ve Demokrasi”, Sayı 5, 1966, s. 37-40, (kitap tanıtımı)

BUYRUKÇU, Muzaffer, “Bir Kitabın Serüveni”, Sayı 20, 1968, s. 8-10, (anı)

BUYRUKÇU, Muzaffer, “Bir Uzun Adam: Nihat Ziyalan”, Sayı 43, 1970, s. 57-62, (inceleme)

BUYRUKÇU, Muzaffer, “Boyalı Kuş”, Sayı 25, 1968, s. 68-69, (kitap tanıtımı)

BUYRUKÇU, Muzaffer, “Bozuk”, Sayı 13, 1967, s. 20-23, (hikâye)

BUYRUKÇU, Muzaffer, “Cemo”, Sayı 18, 1967, s. 41-42, (kitap tanıtımı)

BUYRUKÇU, Muzaffer, “Çimento”, Sayı 22, 1968, s. 41-43, (kitap tanıtımı)

BUYRUKÇU, Muzaffer, “Göçebe”, Sayı 11, 1967, s. 39-41, (kitap tanıtımı)

BUYRUKÇU, Muzaffer, “Güneşi Görüyorum”, Sayı 43, 1970, s. 47-48, (kitap tanıtımı)

BUYRUKÇU, Muzaffer, “Günümüzde Sağcı Fikirler”, Sayı 6, 1966, s. 36-39, (kitap tanıtımı)

BUYRUKÇU, Muzaffer, “İkinci Hasan”, Sayı 17, 1967, s. 14-30, (hikâye)

BUYRUKÇU, Muzaffer, “M. Ali Ermiş”, Sayı 24, 1968, s. 10-16, (anı)

BUYRUKÇU, Muzaffer, “Nazım Hikmet’le Üçbuçuk Yıl”, Sayı 16, 1967, s. 72-74, (kitap tanıtımı)

BUYRUKÇU, Muzaffer, “Romanın Yarattığı Tehlike ve Kendisini Bekleyen Sonuç”, Sayı 2, 1966, s. 18-20, (deneme)

- BUYRUKÇU, Muzaffer, “Saat Altıda Gel”, Sayı 32, 1969, s. 63, (kitap tanıtımı)
- BUYRUKÇU, Muzaffer, “Sacco ile Vanzetti”, Sayı 40, 1969, s. 55-56, (kitap tanıtımı)
- BUYRUKÇU, Muzaffer, “Sayın Başkan”, Sayı 12, 1967, s. 33-35, (kitap tanıtımı)
- BUYRUKÇU, Muzaffer, “Tarık Dursun K.’nın Serüveni”, Sayı 14, 1967, s. 38-42, (inceleme)
- BUYRUKÇU, Muzaffer, “Toprak Ana”, Sayı 26, 1968, s. 62-64, (kitap tanıtımı)
- BUYRUKÇU, [Muzaffer], “Vatan İçin Dövüştüler”, Sayı 4, 1966, s. 41-43, (kitap tanıtımı)
- BUYRUKÇU, Muzaffer, “Ve Çeliğe Su Verildi”, Sayı 15, 1967, s. 41-43, (kitap tanıtımı)
- BUYRUKÇU, Muzaffer, “Yalancı Dünya”, Sayı 9, 1967, s. 37-39, (kitap tanıtımı)
- BUYRUKÇU, Muzaffer, “Yalnızlık Bana Yasak”, Sayı 19, 1967, s. 43-45, (kitap tanıtımı)
- BUYRUKÇU, Muzaffer, “Yeşil Papa”, Sayı 21, 1968, s. 38-40, (kitap tanıtımı)
- CANBERK, Eray, “İç Dünyaların Eleştirisi ya da Cinsel Oyun”, Sayı 12, 1967, s. 38-40, (kitap tanıtımı)
- CANBERK, Eray, “Özdemir İnce”, Sayı 36, 1969, s. 63-68, (inceleme)
- CANSEVER, Edip, “Ağlasam Duyar Mısınız”, Sayı 8, 1967, s. 23, (inceleme)
- CANSEVER, Edip, “Bir Ay Aldım Diyarbakırdan Tokatta Biri Öldü O Zaman”, Sayı 41, 1969, s. 58-59, (şiir)
- CANSEVER, Edip, “Bir Yitişten Sonra”, Sayı 41, 1969, s. 63-66, (şiir)
- CANSEVER, Edip, “Doğa Vatandaşlığı”, Sayı 1, 1966, s. 4-9, (deneme)
- CANSEVER, Edip, “Düşünce”, Sayı 2, 1966, s. 54, (şiir)
- CANSEVER, Edip, “Ecegilleri Okumak”, Sayı 9, 1967, s. 4-6, (inceleme)

- CANSEVER, Edip, “En Genç Şairlerle”, Sayı 3, 1966, s. 3-5, (deneme)
- CANSEVER, Edip, “İnfilak”, Sayı 41, 1969, s. 60, (şiir)
- CANSEVER, Edip, “Medüza”, Sayı 41, 1969, s. 60-61, (şiir)
- CANSEVER, Edip, “Phoenix”, Sayı 41, 1969, s. 59, (şiir)
- CANSEVER, Edip, “Yengeç”, Sayı 41, 1969, s. 61-63, (şiir)
- CELAN, Paul, çev. Ülkü TAMER, “Ölüm Fugue”, Sayı 6, 1966, s. 30-31, (çeviri şiir)
- CEYHUN, Demirtaş, “Edebiyatımız ve Din”, Sayı 7, 1966, s. 6-11, (eleştiri)
- COŞKUN, Arif, “Tel Koptu”, Sayı 43, 1970, s. 44, (şiir)
- CUMALI, Necati, “Abdoş, Ne Haber?”, Sayı 38, 1969, s. 30-33, (hikâye)
- CUMALI, Necati, “Ay Büyürken Uyuyamam”, Sayı 40, 1969, s. 31-35, (hikâye)
- ÇALIŞLAR, Aziz, “Dram Sanatımızda Yapımcılık”, Sayı 10, 1967, s. 46-47, (eleştiri)
- ÇALIŞLAR, Aziz, “Nazım Hikmet ve Tiyatro”, Sayı 16, 1967, s. 45-49, (inceleme)
- ÇALIŞLAR, Aziz, “Sanat ve Sahicilik”, Sayı 31, 1969, s. 9-16, (deneme)
- ÇALIŞLAR, Aziz, “Sanatta Soyut-Somut Yaratıcı Yansıtma ve Özgürlük”, Sayı 37, 1969, s. 14-20, (deneme)
- ÇALIŞLAR, Aziz, “Sanatta Soyut-Somut Yaratıcı Yansıtma ve Özgürlük”, Sayı 39, 1969, s. 24-31, (deneme)
- ÇALIŞLAR, Aziz, “Tiyatoracılık ve Oyun Yazma Sanatı”, Sayı 7, 1966, s. 39-41, (eleştiri)
- ÇAVDAR, Tevfik, “Yorgun Savaşçı Romanında Toplumun Genel Evrim Modeli”, Sayı 26, 1968, s. 13-22, (inceleme)
- ÇELEN, Meral, “Nerdesin Sisyphos?”, Sayı 31, 1969, s. 20-24, (hikâye)
- ÇELİK, Naci, “Anadolu İnsanı ve Bozkırdaki Ülkücü”, Sayı 35, 1969, s. 32-37, (inceleme)
- ÇELİK, Naci, “Yorgun Savaşçıdaki Mustafa Kemal”, Sayı 33, 1969, s. 22-26, (inceleme)
- ÇELİKBAŞ, Ali, “Sessiz Gökyüzüne Ağıt”, Sayı 18, 1967, s. 34-35, (şiir)

- ÇETİN, Celalettin, “Gitme”, Sayı 20, 1968, s. 24, (şiir)
- [ÇIRAKMAN], Afet Muhteremoğlu, “Kapıcının Ölümü”, Sayı 42, 1969, s. 23-27, (hikâye)
- ÇIRAKMAN, Afet Muhteremoğlu, “Yazın İlk Durgun Günü”, Sayı 29, 1968, s. 40-45, (hikâye)
- DAĞLARCA, Fazıl Hüsnü, “Ardındaki”, Sayı 20, 1968, s. 18, (şiir)
- DAĞLARCA, Fazıl Hüsnü, “Başsız”, Sayı 20, 1968, s. 18, (şiir)
- DAĞLARCA, Fazıl Hüsnü, “Bitmez Tükenmez Sevgi”, Sayı 20, 1968, s. 17, (şiir)
- DAĞLARCA, Fazıl Hüsnü, “Deli”, Sayı 20, 1968, s. 18, (şiir)
- DAĞLARCA, Fazıl Hüsnü, “Gece Örü”, Sayı 20, 1968, s. 16, (şiir)
- DAĞLARCA, Fazıl Hüsnü, “İçağız”, Sayı 20, 1968, s. 17, (şiir)
- DAĞLARCA, Fazıl Hüsnü, “Kara Sokak”, Sayı 20, 1968, s. 17, (şiir)
- DAĞLARCA, Fazıl Hüsnü, “Karşı Ağız”, Sayı 20, 1968, s. 17, (şiir)
- DAĞLARCA, Fazıl Hüsnü, “Kızılırmak Kıyıları”, Sayı 1, 1966, s. 56, (şiir)
- DAĞLARCA, Fazıl Hüsnü, “Kuşörü”, Sayı 20, 1968, s. 16, (şiir)
- DAĞLARCA, Fazıl Hüsnü, “Mavi Kuşa Ağıt”, Sayı 20, 1968, s. 18, (şiir)
- DAĞLARCA, Fazıl Hüsnü, “Onların Yaşı Bize”, Sayı 20, 1968, s. 16, (şiir)
- DAĞLARCA, Fazıl Hüsnü, “Öteki Uzunluk”, Sayı 20, 1968, s. 17-18, (şiir)
- DAĞLARCA, Fazıl Hüsnü, “Tapıntaki”, Sayı 20, 1968, s. 17, (şiir)
- DAĞLARCA, Fazıl Hüsnü, “Ulu Mutluluk”, Sayı 20, 1968, s. 16, (şiir)
- DAĞLARCA, Fazıl Hüsnü, “Yaprak Uğrusu”, Sayı 20, 1968, s. 16, (şiir)
- DAĞLARCA, Fazıl Hüsnü, “Yavaşlayan Ömür”, Sayı 1, 1966, s. 55, (şiir)
- DAĞLARCA, Fazıl Hüsnü, “Yön Varlığı”, Sayı 20, 1968, s. 18, (şiir)
- DAMAR, Arif, “-”, Sayı 46-47, 1970, s. 34-41, (otobiyografi)
- DAMAR, Arif, “Av”, Sayı 19, 1967, s. 31, (şiir)
- DAMAR, Arif, “Beyaz”, Sayı 19, 1967, s. 31, (şiir)
- DAMAR, Arif, “Çağrışım”, Sayı 19, 1967, s. 30, (şiir)
- DAMAR, Arif, “Dörtlük”, Sayı 16, 1967, s. 68, (şiir)
- DAMAR, Arif, “Kırmızı Gül”, Sayı 19, 1967, s. 30, (şiir)
- DAMAR, Arif, “Kiraz Dalı”, Sayı 19, 1967, s. 30, (şiir)

- DAMAR, Arif, “Korku”, Sayı 19, 1967, s. 31, (şiiir)
- DAMAR, Arif, “Uykusuzluk”, Sayı 19, 1967, s. 30, (şiiir)
- DAMAR, Arif, “Vietnam”, Sayı 15, 1967, s. 25, (şiiir)
- DEMİRASLAN, İlhan, “-”, Sayı 46-47, 1970, s. 42-44, (otobiyografi)
- DEMİRASLAN, İlhan, “Artvinli Şahvelet ile Yusuf Ramazan Öyküsü”, Sayı 38, 1969, s. 48-49, (şiiir)
- DENİZ, Sadık, “48”, Sayı 33, 1969, s. 46, (şiiir)
- DENİZ, Sadık, “Panteizm ve Mevlana”, Sayı 32, 1969, s. 60-61, (inceleme)
- DENİZ, Sadık, “Şairimiz”, Sayı 39, 1969, s. 20-23, (deneme)
- DENİZ, Sadık, “Yeni İmla Kılavuzu”, Sayı 30, 1968, s. 4-8, (inceleme)
- DİNAMO, Hasan İzzet, “Sonnet”, Sayı 25, 1968, s. 47, (şiiir)
- DOĞAN, [H.] Mehmet, “‘Cıvık Edebiyat’ ve Gereksiz Suçlamalar”, Sayı 11, 1967, s. 5-8 (eleştiri)
- DOĞAN, [H.] Mehmet, “1969’da Şiiir”, Sayı 43, 1970, s. 1-11, (inceleme)
- DOĞAN, [H.] Mehmet, “Amerika’dan Sevgilerle”, Sayı 31, 1969, s. 44-47, (şiiir)
- DOĞAN, [H.] Mehmet, “Anı”, Sayı 6, 1966, s. 20, (şiiir)
- DOĞAN, [H.] Mehmet, “Balıkçının Son Şiiri”, Sayı 38, 1969, s. 25-29, (inceleme)
- DOĞAN, [H.] Mehmet, “Beyaz Gece”, Sayı 17, 1967, s. 36, (şiiir)
- DOĞAN, [H.] Mehmet, “Bir Bitmeyen Gelişim”, Sayı 25, 1968, s. 12-20, (deneme)
- DOĞAN, [H.] Mehmet, “Buyrukçu’yu Okurken”, Sayı 22, 1968, s. 13-16, (inceleme)
- DOĞAN, [H.] Mehmet, “Her Pazartesi”, Sayı 35, 1969, s. 9-13, (inceleme)
- DOĞAN, [H.] Mehmet, “İkinci Yeni Şiiir”, Sayı 41, 1969, s. 1-14, (inceleme)
- DOĞAN, [H.] Mehmet, “Kırk Yılım İçinden”, Sayı 46-47, 1970, s. 45-51, (otobiyografi)
- DOĞAN, [H.] Mehmet, “Lodos”, Sayı 9, 1967, s. 17, (şiiir)
- DOĞAN, [H.] Mehmet, “Orhan Veli’den Bize Kalanlar”, Sayı 8, 1967, s. 24-28, (inceleme)

- DOĞAN, [H.] Mehmet, “Ölümden Önce Diriliş”, Sayı 12, 1967, s. 26, (şiir)
- DOĞAN, [H.] Mehmet, “Saman Sarısı”, Sayı 16, 1967, s. 33-40, (inceleme)
- DOĞAN, [H.] Mehmet, “Sanatçının Yaratma Özgürlüğü”, Sayı 4, 1966, s. 3-7, (deneme)
- DOĞAN, [H.] Mehmet, “Şiirde Biçim Üzerine”, Sayı 34, 1969, s. 6-13, (deneme)
- DOĞAN, [H.] Mehmet, “Tekrarın Tekrarı”, Sayı 29, 1968, s. 1-3, (deneme)
- DOĞAN, [H.] Mehmet, “Yitmeyen Şiir”, Sayı 3, 1966, s. 6-8, (deneme)
- DOĞAN, [H.] Mehmet, “Zorunlu Bir Cevap”, Sayı 28, 1968, s. 11-18, (eleştiri)
- D[I]RANAS, Ahmet Muhip, “Adamlar”, Sayı 17, 1967, s. 54, (şiir)
- DRDA, Jan, çev. İsmail TUNA, “Yüce İlke”, Sayı 27, 1968, s. 44-47, (çeviri hikâye)
- DURBAŞ, Refik, “Beklenen’e”, Sayı 36, 1969, s. 41, (şiir)
- DURBAŞ, Refik, “Bezirgân”, Sayı 3, 1966, s. 29, (şiir)
- DURBAŞ, Refik, “Ferhad”, Sayı 20, 1968, s. 27, (şiir)
- DURBAŞ, Refik, “Kalpazan”, Sayı 10, 1967, s. 28, (şiir)
- DURBAŞ, Refik, “Mareşal”, Sayı 41, 1969, s. 67, (şiir)
- DURBAŞ, Refik, “Önce Evler Uyandı”, Sayı 39, 1969, s. 48, (şiir)
- DURU, Orhan, “Karagöz’de Erotizm”, Sayı 38, 1969, s. 13-21, (inceleme)
- DYLAN, Bob, çev. Mehmet [H.] DOĞAN, “Yeni Zamanlar Baladı”, Sayı 10, 1967, s. 30-31, (çeviri şiir)
- EDGÜ, Ferit, “Mertek ve Çöp”, Sayı 28, 1968, s. 25-34, (eleştiri)
- ELBİSTAN, Sıddık, “Çözülme”, Sayı 25, 1968, s. 56, (şiir)
- ELOĞLU, Metin, “Avlak”, Sayı 15, 1967, s. 24, (şiir)
- ELOĞLU, Metin, “Belgevşekliği’nden Homeros’a”, Sayı 20, 1968, s. 22-23, (şiir)
- ELOĞLU, Metin, “Böbür”, Sayı 40, 1969, s. 48, (şiir)
- ELOĞLU, Metin, “Çılgar”, Sayı 41, 1969, s. 69, (şiir)
- ELOĞLU, Metin, “Çıt”, Sayı 41, 1969, s. 70, (şiir)
- ELOĞLU, Metin, “Değe”, Sayı 32, 1969, s. 48, (şiir)

- ELOĞLU, Metin, “Değe”, Sayı 41, 1969, s. 71-72, (şiir)
- ELOĞLU, Metin, “Doğacıll Dörtlemeler”, Sayı 34, 1969, s. 49, (şiir)
- ELOĞLU, Metin, “Erken Bunama”, Sayı 22, 1968, s. 31, (şiir)
- ELOĞLU, Metin, “Gele”, Sayı 11, 1967, s. 31, (şiir)
- ELOĞLU, Metin, “Gözdağı”, Sayı 6, 1966, s. 53, (şiir)
- ELOĞLU, Metin, “Hasan’lı Eşik”, Sayı 41, 1969, s. 68, (şiir)
- ELOĞLU, Metin, “Kalıncacık”, Sayı 41, 1969, s. 69, (şiir)
- ELOĞLU, Metin, “Kanca”, Sayı 22, 1968, s. 31, (şiir)
- ELOĞLU, Metin, “Kaşağı”, Sayı 41, 1969, s. 72, (şiir)
- ELOĞLU, Metin, “Kavşak”, Sayı 44, 1970, s. 39, (şiir)
- ELOĞLU, Metin, “Kulunç”, Sayı 41, 1969, s. 70-71, (şiir)
- ELOĞLU, Metin, “Kulunç”, Sayı 5, 1966, s. 23, (şiir)
- ELOĞLU, Metin, “Kuşmaz”, Sayı 1, 1966, s. 20-21, (şiir)
- ELOĞLU, Metin, “Ne”, Sayı 22, 1968, s. 31, (şiir)
- ELOĞLU, Metin, “Sakırğa”, Sayı 18, 1967, s. 28, (şiir)
- ERBİL, Leyla, “Çekmece”, Sayı 12, 1967, s. 12-18, (hikâye)
- ERBİL, Leyla, “Davranış Eleştiren Bir Kabadayıya ve Sait Faik Armağanına Dair”, Sayı 37, 1969, s. 21-24, (eleştiri)
- ERBİL, Leyla, “Postacı”, Sayı 28, 1968, s. 35-44, (tiyatro)
- ERDOST, Muzaffer [İlhan], “Asım Bezirci Münekkıdılığe Mi Başladı?”, Sayı 18, 1967, s. 4-6, (eleştiri)
- ERDOST, Muzaffer [İlhan], “Bir At Türküsü”, Sayı 37, 1969, s. 41-42, (şiir)
- ERDOST, Muzaffer [İlhan], “Edebiyata Çevrenin Etkileri”, Sayı 12, 1967, s. 5-9, (inceleme)
- ERDOST, Muzaffer [İlhan], “Emperyalist Dönemde Ulusal Sanat ve Edebiyat”, Sayı 40, 1969, s. 1-10, (deneme)
- ERDOST, Muzaffer [İlhan], “Köylü Olan Yüzümü Döndüğümde”, Sayı 46-47, 1970, s. 52-59, (otobiyografi)
- EREN, Ziya, “Vietnam’da Savaş ve Zulüm”, Sayı 23, 1968, s. 43-46, (kitap tanıtımı)
- ERKSAN, Metin, “Ulusal Türk Sineması”, Sayı 25, 1968, s. 32-38, (eleştiri)

- ERTOP, Konur, “Ataç’a Göre Orhan Veli”, Sayı 8, 1967, s. 33-36, (inceleme)
- ERTOP, Konur, “Bir Açıklama”, Sayı 5, 1966, s. 45-46, (eleştiri)
- ERTOP, Konur, “Dar Çağın Ozanı Behçet Necatigil”, Sayı 3, 1966, s. 48-53, (inceleme)
- ERTOP, Konur, “Yanlışlar Arasında...”, Sayı 7, 1966, s. 42-45, (eleştiri)
- ERUZ, Nahit, “Boraboy’lu Sefer”, Sayı 43, 1970, s. 49-51, (anı)
- ERUZ, Nahit, “Ne Olmak İstersiniz?”, Sayı 46-47, 1970, s. 60-63, (otobiyografi)
- ERUZ, Nahit, “Notlar: Şehir Hatlarında Grev Var”, Sayı 44, 1970, s. 50-51, (anı)
- ERUZ, Nahit, “Sınır Boylarında Şeki”, Sayı 39, 1969, s. 61-63, (anı)
- ERUZ, Nahit, “Sınır Boylarında: Adato”, Sayı 40, 1969, s. 65-66, (anı)
- ERUZ, Nahit, “Sınır Boylarında: Yumma”, Sayı 42, 1969, s. 45-46, (anı)
- FAST, Howard, çev. Ülkü TAMER, “Nazım Hikmet’e”, Sayı 16, 1967, s. 70, (çeviri şiir)
- FEREL, Fikret, “Şiirin Kıyısında Bir Bey”, Sayı 39, 1969, s. 3-10, (deneme)
- Firuzan [Füruzan], “Sabah Eskimişliğin”, Sayı 9, 1967, s. 10-13, (hikâye)
- Füruzan, “Münip Bey’in Günlüğü”, Sayı 23, 1968, s. 21-25, (hikâye)
- Füruzan, “Nehir”, Sayı 44, 1970, s. 28-33, (hikâye)
- Füruzan, “Özgürlük Atları”, Sayı 14, 1967, s. 14-17, (hikâye)
- Füruzan, “Piyano Çalabilmek”, Sayı 40, 1969, s. 36-42, (hikâye)
- Füruzan, “Taşralı”, Sayı 20, 1968, s. 11-15, (hikâye)
- GANİ, Hasan, “İki Antoloji”, Sayı 40, 1969, s. 18-22, (inceleme)
- GANİ, Hasan, “Ukkaz Panayırındaki Şairler Gibi Mehmed Kemal”, Sayı 24, 1968, s. 52-56, (inceleme)
- GAUGEARD, Jean, “Bir Anadolu Köyü”, Sayı 21, 1968, s. 43-44, (kitap tanıtımı)
- GÖKSU, M. Hasan, “Okurken: Baylar Lütfen Şapkalarınızı Çıkarın, Hâlâ Şapkalarınızı Çıkarmadıysanız...”, Sayı 30, 1968, s. 66-69, (kitap tanıtımı)
- GÖKSU, M. Hasan, “Toplumumuzun Yarattığı Sözde Tanrılar: Zeki Müren”, Sayı 18, 1967, s. 36-40, (inceleme)

GÖLPINARLI, Abdölbaki, “Cahit Öztelli'nin Simavna Kadısıoğlu Şeyh Bedreddin'le İlgili Yazılarına Dair”, Sayı 37, 1969, s. 6-13, (eleştiri)

GÖNEN, Tuncer, “Hicran”, Sayı 39, 1969, s. 51-52, (Şiir)

GÖNENÇ, Turgay, “Atından Artan Eli”, Sayı 41, 1969, s. 73, (Şiir)

GÖNENÇ, Turgay, “Chagall”, Sayı 37, 1969, s. 44-45, (Şiir)

GÖNENÇ, Turgay, “Dağlarda O Kentler”, Sayı 41, 1969, s. 74-75, (Şiir)

GÖNENÇ, Turgay, “Dufy”, Sayı 29, 1968, s. 51, (Şiir)

GÖNENÇ, Turgay, “Düşüş”, Sayı 29, 1968, s. 51, (Şiir)

GÖNENÇ, Turgay, “Güzelleme”, Sayı 41, 1969, s. 75, (Şiir)

GÖNENÇ, Turgay, “Klee”, Sayı 29, 1968, s. 51, (Şiir)

GÖNENÇ, Turgay, “Köşe”, Sayı 37, 1969, s. 45, (Şiir)

GÖNENÇ, Turgay, “Kuyulu Geçit”, Sayı 41, 1969, s. 74, (Şiir)

GÖNENÇ, Turgay, “Seçerken”, Sayı 41, 1969, s. 15, (duyuru)

GRASS, Günter, çev. Bilge KALAÇ, “Açılır-Kapanır Sandalyeler”, Sayı 10, 1967, s. 29, (çeviri Şiir)

GÜN, Mehmet, “Ben Ne Değilim Ki?”, Sayı 23, 1968, s. 32, (Şiir)

GÜN, Mehmet, “Dostça”, Sayı 5, 1966, s. 28-30, (Şiir)

GÜNÇE, Ergin, “Bildiri”, Sayı 30, 1968, s. 46, (Şiir)

GÜNÇE, Ergin, “Blöf”, Sayı 24, 1968, s. 35, (Şiir)

GÜNÇE, Ergin, “Cinayet Kasidesi”, Sayı 21, 1968, s. 29, (Şiir)

GÜNÇE, Ergin, “Çiçek Kasidesi”, Sayı 15, 1967, s. 28-29, (Şiir)

GÜNÇE, Ergin, “Giderken 'Dadal' Uykuda Olacağı İçin”, Sayı 6, 1966, s. 22-23, (Şiir)

GÜNÇE, Ergin, “Kıyıda Ölüm”, Sayı 41, 1969, s. 77, (Şiir)

GÜNÇE, Ergin, “Mandolin”, Sayı 41, 1969, s. 76, (Şiir)

GÜRAN, Rasih, “Fahir Arsoy'un Resim Sergisi”, Sayı 19, 1967, s. 47-48, (inceleme)

GÜRSEL, Nedim, “Bulgur Palas”, Sayı 39, 1969, s. 37-42, (hikâye)

GÜRSU, Ahmet, “Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni”, Sayı 22, 1968, s. 43-44, (kitap tanıtımı)

- GÜRSU, Ahmet, “Atatürk’ün Vasiyeti”, Sayı 31, 1969, s. 52-54, (kitap tanıtımı)
- GÜRSU, Ahmet, “İki Taktik”, Sayı 21, 1968, s. 41-42, (kitap tanıtımı)
- HABORA, Bülent, “-”, Sayı 46-47, 1970, s. 64-66, (otobiyografi)
- HABORA, Bülent, “Silah Hoptike”, Sayı 43, 1970, s. 51-53, (deneme)
- HACIHASANOĞLU, Muzaffer, “Acımak”, Sayı 33, 1969, s. 27-31, (hikâye)
- HAKKI, Ruşen, “Gün Çiseler Kuş Islar”, Sayı 45, 1970, s. 36-37, (şiir)
- HAKKI, Ruşen, “İzmit’ten Sevgilerle”, Sayı 42, 1969, s. 46-49, (anı)
- HAŞEK, Y., çev. Âdil FIRAT, “Bir Suçun Sanığı”, Sayı 14, 1967, s. 18-21, (çeviri hikâye)
- HIZLAN, Doğan, “37 Yıl Önceden Bu Yana Ercümen Behzad”, Sayı 29, 1968, s. 73-78, (inceleme)
- HIZLAN, Doğan, “Biçimin Büyük Ustası ya da Yabansının Şiiri Kemal Özer”, Sayı 23, 1968, s. 49-54, (inceleme)
- HIZLAN, Doğan, “Dilin ve Yaşamının Tadını Tepe Tepe Kullanan Şair: Metin Eloğlu”, Sayı 6, 1966, s. 47-52, (inceleme)
- HIZLAN, Doğan, “Fazıl Hüsnü Dağlarca Tek Başına Bir Okul: Dağlarca”, Sayı 1, 1966, s. 49-56, (inceleme)
- HIZLAN, Doğan, “Mısrayımden Biri İçin Notlar Ece Ayhan”, Sayı 20, 1968, s. 49-54, (inceleme)
- HIZLAN, Doğan, “Özlemine Duyduğu Güzel Günlerin Şairi Melih Cevdet”, Sayı 7, 1966, s. 46-52, (inceleme)
- HİLAV, Selahattin, “‘Marx’çı Eleştiri Özel Sayısı’ Üzerine”, Sayı 25, 1968, s. 4-11, (eleştiri)
- HİLAV, Selahattin, “‘Marx’çı Eleştiri Özel Sayısı’ Üzerine II”, S. 26, Ağustos 1968, s. 4-12, (eleştiri)
- HİLAV, Selahattin, “Birkaç Gözlem ve Düşünce: Son Sanat Tartışmaları Nazım Hikmet”, Sayı 16, 1967, s. 4-13, (deneme)
- HİLAV, Selahattin, “Yanlıştan Yanlış”, Sayı 32, 1969, s. 16-26, (eleştiri)
- HİLAV, Selahattin, “Yüksel Arslan Üzerine”, Sayı 17, 1967, s. 3-6, (deneme)

- HOLUB, Miroslav, çev. Ülkü TAMER, “Buluşlar”, Sayı 27, 1968, s. 64, (çeviri şiir)
- HOLUB, Miroslav, çev. Ülkü TAMER, “Gerçek”, Sayı 27, 1968, s. 62, (çeviri şiir)
- HOLUB, Miroslav, çev. Ülkü TAMER, “Hava Akınından Beş Dakika Sonra”, Sayı 27, 1968, s. 62-63, (çeviri şiir)
- HOLUB, Miroslav, çev. Ülkü TAMER, “Masal”, Sayı 27, 1968, s. 63-64, (çeviri şiir)
- [HOROZCU], Oktay Rifat, “Araba”, Sayı 41, 1969, s. 117, (şiir)
- [HOROZCU], Oktay Rifat, “Bin Kılıkta”, Sayı 41, 1969, s. 118, (şiir)
- [HOROZCU], Oktay Rifat, “Değirmi”, Sayı 41, 1969, s. 115, (şiir)
- [HOROZCU], Oktay Rifat, “Eski Mühürler”, Sayı 41, 1969, s. 117, (şiir)
- [HOROZCU], Oktay Rifat, “Evvel Zaman İçinde”, Sayı 41, 1969, s. 116, (şiir)
- [HOROZCU], Oktay Rifat, “Gece Gündüz”, Sayı 41, 1969, s. 116, (şiir)
- [HOROZCU], Oktay Rifat, “XII”, Sayı 41, 1969, s. 115, (şiir)
- [HOROZCU], Oktay Rifat, “XLI”, Sayı 41, 1969, s. 114, (şiir)
- IRGAT, Cahit, “Bir Dalda İki Salıncak”, Sayı 36, 1969, s. 35, (şiir)
- IRGAT, Cahit, “İnsan Ağacı”, Sayı 36, 1969, s. 35, (şiir)
- IRGAT, Cahit, “Yana”, Sayı 33, 1969, s. 40, (şiir)
- İŞIKSAÇAN, Doğan, “Tranvay”, Sayı 29, 1968, s. 49, (şiir)
- İLERİ, Selim, “Hicran Yarası”, Sayı 36, 1969, s. 27-34, (hikâye)
- İLERİ, Selim, “Kırık İnceliklerin Şairi: Behçet Necatigil”, Sayı 44, 1970, s. 20-27, (inceleme)
- İLERİ, Selim, “Kırık İnceliklerin Şairi: Behçet Necatigil”, Sayı 45, 1970, s. 10-25, (inceleme)
- İLERİ, Selim, “Toprak İnsanları”, Sayı 33, 1969, s. 67-68, (kitap tanıtımı)
- İmzasız, “1960+10=1970”, Sayı 44, 1970, s. 1-3, (başyazı)
- İmzasız, “A. Kadir”, Sayı 23, 1968, s. 55, (duyuru)
- İmzasız, “Anket”, Sayı 10, 1967, s. 48, (anket)
- İmzasız, “Anket”, Sayı 11, 1967, s. 47-48, (anket)

İmzasız, “Anket”, Sayı 13, 1967, s. 47-49, (anket)
İmzasız, “Anket”, Sayı 14, 1967, s. 46-48, (anket)
İmzasız, “Anket”, Sayı 15, 1967, s. 47-48, (anket)
İmzasız, “Anket”, Sayı 16, 1967, s. 76-78, (anket)
İmzasız, “Anket”, Sayı 21, 1968, s. 47-49, (anket)
İmzasız, “Ataç’ın Eylemi”, Sayı 12, 1967, s. 1-2, (başyazı)
İmzasız, “Atatürkiye”, Sayı 18, 1967, s. 1-3, (başyazı)
İmzasız, “Az gelişmiş Ülkelerde Şiir”, Sayı 13, 1967, s. 1-3, (başyazı)
İmzasız, “Bağlantı Çerçevesi”, Sayı 25, 1968, s. 1-3, (başyazı)
İmzasız, “Bayankuş”, Sayı 36, 1969, s. 1-4, (başyazı)
İmzasız, “Bildiriler”, Sayı 26, 1968, s. 70-71, (duyuru)
İmzasız, “Bir Dergi: Çağrı”, Sayı 20, 1968, s. 45-46, (dergi tanıtımı)
İmzasız, “Bir Dergi: Hisar”, Sayı 9, 1967, s. 43-45, (dergi tanıtımı)
İmzasız, “Bir Dergi: İnsan”, Sayı 29, 1968, s. 69-72 (dergi tanıtımı)
İmzasız, “Bir Dergi: Nazım Hikmet”, Sayı 16, 1967, s. 74-75, (dergi tanıtımı)
İmzasız, “Bir Dergi: Oluş”, Sayı 34, 1969, s. 65-67, (dergi tanıtımı)
İmzasız, “Bir Dergi: Seçilmiş Hikâyeler Dergisi”, Sayı 35, 1969, s. 57-59, (dergi tanıtımı)
İmzasız, “Bir Dergi: Şimdilik”, Sayı 37, 1969, s. 67-69, (dergi tanıtımı)
İmzasız, “Bir Dergi: Türk Dili”, Sayı 14, 1967, s. 43-45, (dergi tanıtımı)
İmzasız, “Bir Dergi: Varlık”, Sayı 2, 1966, s. 43-46, (dergi tanıtımı)
İmzasız, “Bir Dergi: Yaprak”, Sayı 8, 1967, s. 48-50, (dergi tanıtımı)
İmzasız, “Bir Dergi: Yaratış”, Sayı 36, 1969, s. 56-60, (dergi tanıtımı)
İmzasız, “Bir Dergi: Yeditepe”, Sayı 3, 1966, s. 44-45, (dergi tanıtımı)
İmzasız, “Bir Dergi: Yeni Dergi”, Sayı 1, 1966, s. 46-47, (dergi tanıtımı)
İmzasız, “Bir Dergi: Yeni Ufuklar”, Sayı 4, 1966, s. 46-48, (dergi tanıtımı)
İmzasız, “Bir Dergi: Yürüyüş”, Sayı 38, 1969, s. 64-69, (dergi tanıtımı)
İmzasız, “Bu Sayının Yazarları”, Sayı 27, 1968, s. 69-70, (duyuru)
İmzasız, “Çekoslovakya’da Entellektüel Hayat”, Sayı 27, 1968, s. 6-29, (inceleme)
İmzasız, “Değişim”, Sayı 14, 1967, s. 1-3, (başyazı)

- İmzasız, “Dergiler: Bir Dergi: Edebiyat Dünyası”, Sayı 43, 1970, s. 53-55, (dergi tanıtımı)
- İmzasız, “Dergiler: Bir Dergi: Yücel”, Sayı 39, 1969, s. 64-69, (dergi tanıtımı)
- İmzasız, “Dergiler: Dört Dergi”, Sayı 40, 1969, s. 67-71, (dergi tanıtımı)
- İmzasız, “Dergiler: İki Dergi”, Sayı 42, 1969, s. 51-53, (dergi tanıtımı)
- İmzasız, “Dergiler”, Sayı 1, 1966, s. 44-46, (dergi tanıtımı)
- İmzasız, “Devrimci Romantizm ve Kıyısız Gerçekçilik”, Sayı 27, 1968, s. 1-5, (başyazı)
- İmzasız, “Doğurgan Tümevarım”, Sayı 34, 1969, s. 1-5, (başyazı)
- İmzasız, “Duyuru”, Sayı 26, 1968, s. 72, (duyuru)
- İmzasız, “Dünya Dergileri: Latin Amerika Edebiyat Dergileri”, Sayı 28, 1968, s. 68-71, (dergi tanıtımı)
- İmzasız, “Edebiyatçılar Birliği Kongresi”, Sayı 12, 1967, s. 42, (duyuru)
- İmzasız, “Edebiyatımızda Yeni Bir Tip”, Sayı 4, 1966, s. 1-2, (başyazı)
- İmzasız, “Erkin Düşünce Ergin Sanat”, Sayı 45, 1970, s. 1-2, (başyazı)
- İmzasız, “Gazeteciler: Refik Erduran”, Sayı 29, 1968, s. 56-60, (inceleme)
- İmzasız, “Güdümlü Eleştiriden Mekanik Eleştiriye”, Sayı 9, 1967, s. 1-3, (başyazı)
- İmzasız, “Hikâye Üstüne”, Sayı 5, 1966, s. 6-19, (deneme)
- İmzasız, “Hükümet Programları ve Kültür”, Sayı 33, 1969, s. 1-4, (başyazı)
- İmzasız, “İki Dergi”, Sayı 44, 1970, s. 56-59, (dergi tanıtımı)
- İmzasız, “İmgenin Kökleri”, Sayı 32, 1969, s. 1-3, (başyazı)
- İmzasız, “Kitap Adları”, Sayı 39, 1969, s. 53-57 (inceleme)
- İmzasız, “Kitap Adları”, Sayı 40, 1969, s. 49-54, (inceleme)
- İmzasız, “Kitap Adları”, Sayı 44, 1970, s. 45-47, (inceleme)
- İmzasız, “Konuşma Dili ve Şiir”, Sayı 19, 1967, s. 1-2, (başyazı)
- İmzasız, “Marksizmin Birey Anlayışı ve Gerçekçilik”, Sayı 42, 1969, s. 1-4, (başyazı)
- İmzasız, “Mitoloji Havarileri”, Sayı 3, 1966, s. 1-2, (başyazı)
- İmzasız, “Okur, Anadoludaki Okur”, Sayı 22, 1968, s. 1-5, (başyazı)

İmzasız, “Ödüller, Armağanlar”, Sayı 24, 1968, s. 1-3, (başyazı)

İmzasız, “Ölü Yasalar”, Sayı 10, 1967, s. 1-2, (başyazı)

İmzasız, “Özgürlüğün Kullanma Değeri”, Sayı 5, 1966, s. 1-2, (başyazı)

İmzasız, “Papirüs, Bir Gazeteciyi İnceliyor: Aziz Nesin”, Sayı 7, 1966, s. 31-34, (inceleme)

İmzasız, “Papirüs, Bir Gazeteciyi İnceliyor: Bedii Faik”, Sayı 2, 1966, s. 31-36, (inceleme)

İmzasız, “Papirüs, Bir Gazeteciyi İnceliyor: Metin Toker”, Sayı 4, 1966, s. 34-40, (inceleme)

İmzasız, “Papirüs’ten: Papirüs Yazıhanesi Yandı”, Sayı 5, 1966, s. 46-47, (duyuru)

İmzasız, “Papirüs’ten”, Sayı 12, 1967, s. 43-46, (duyuru)

İmzasız, “Papirüs’ten”, Sayı 14, 1967, s. 46, (duyuru)

İmzasız, “Papirüs’ten”, Sayı 2, 1966, s. 46-47, (duyuru)

İmzasız, “Papirüs’ten”, Sayı 20, 1968, s. 47-48, (duyuru)

İmzasız, “Papirüs’ten”, Sayı 21, 1968, s. 45-47, (duyuru)

İmzasız, “Papirüs’ten”, Sayı 22, 1968, s. 49, (duyuru)

İmzasız, “Papirüs’ten”, Sayı 23, 1968, s. 48, (duyuru)

İmzasız, “Papirüs’ten”, Sayı 24, 1968, s. 51, (duyuru)

İmzasız, “Papirüs’ten”, Sayı 25, 1968, s. 73 (duyuru)

İmzasız, “Papirüs’ten”, Sayı 26, 1968, s. 71-72, (duyuru)

İmzasız, “Papirüs’ten”, Sayı 27, 1968, s. 67-69, (duyuru)

İmzasız, “Papirüs’ten”, Sayı 3, 1966, s. 46-47, (duyuru)

İmzasız, “Papirüs’ten”, Sayı 33, 1969, s. 70-72, (duyuru)

İmzasız, “Papirüs’ten”, Sayı 34, 1969, s. 67-69, (duyuru)

İmzasız, “Papirüs’ten”, Sayı 35, 1969, s. 60, (duyuru)

İmzasız, “Papirüs’ten”, Sayı 36, 1969, s. 60-62, (duyuru)

İmzasız, “Papirüs’ten”, Sayı 37, 1969, s. 70, (duyuru)

İmzasız, “Papirüs’ten”, Sayı 38, 1969, s. 69, (duyuru)

İmzasız, “Papirüs’ten”, Sayı 39, 1969, s. 69-70, (duyuru)

İmzasız, “Papirüs’ten”, Sayı 42, 1969, s. 53-54, (duyuru)

İmzasız, “Papurüs’ten”, Sayı 43, 1970, s. 55-56, (duyuru)
İmzasız, “Papurüs’ten”, Sayı 44, 1970, s. 59, (duyuru)
İmzasız, “Papurüs’ten”, Sayı 8, 1967, s. 50, (duyuru)
İmzasız, “Papurüs’ten”, Sayı 9, 1967, s. 46, (duyuru)
İmzasız, “Sağcıların Çıkmazı”, Sayı 2, 1966, s. 1-3, (başyazı)
İmzasız, “Sol Yayınları’nın Cevabı”, Sayı 20, 1968, s. 32-38, (eleştiri)
İmzasız, “Sonuna Kadar”, Sayı 16, 1967, s. 1-3, (başyazı)
İmzasız, “Sorgudadır Yazar”, Sayı 39, 1969, s. 1-2, (başyazı)
İmzasız, “Sovyetlerde Türk Şiiri”, Sayı 30, 1968, s. 1-3, (başyazı)
İmzasız, “Şairler Dizini”, Sayı 41, 1969, s. 155-159, (açıklama)
İmzasız, “Şiir ve Devrim”, Sayı 38, 1969, s. 1-3, (başyazı)
İmzasız, “Şiirimiz Üstüne Bir İki Söz”, Sayı 31, 1969, s. 1-4, (başyazı)
İmzasız, “T. E. B. Kongresi”, Sayı 26, 1968, s. 70, (duyuru)
İmzasız, “Tarihsel Kötümserlik”, Sayı 1, 1966, s. 1-3, (başyazı)
İmzasız, “TEB’in Bildirisi”, Sayı 45, 1970, s. 49, (duyuru)
İmzasız, “Telif ve Sürüm”, Sayı 7, 1966, s. 1-3, (başyazı)
İmzasız, “Tevfik Fikret Üstüne”, Sayı 20, 1968, s. 1-4, (başyazı)
İmzasız, “Tutanak”, Sayı 34, 1969, s. 77-78, (tutanak)
İmzasız, “Tutanak”, Sayı 35, 1969, s. 70-71, (tutanak)
İmzasız, “Tutanak”, Sayı 36, 1969, s. 69-70, (tutanak)
İmzasız, “Tutanak”, Sayı 37, 1969, s. 77-78, (tutanak)
İmzasız, “Tutanak”, Sayı 38, 1969, s. 77-79, (tutanak)
İmzasız, “Tutanak”, Sayı 39, 1969, s. 79, (tutanak)
İmzasız, “Tutanak”, Sayı 40, 1969, s. 79, (tutanak)
İmzasız, “Tutanak”, Sayı 42, 1969, s. 63, (tutanak)
İmzasız, “Tutanak”, Sayı 43, 1970, s. 63, (tutanak)
İmzasız, “Tutanak”, Sayı 45, 1970, s. 56, (tutanak)
İmzasız, “Türk Tipi Üstüne Soruşturmamız”, Sayı 17, 1967, s. 1-2, (başyazı)
İmzasız, “Türk Yazarının Halklaşması”, Sayı 11, 1967, s. 1-4, (başyazı)
İmzasız, “Utaç Listesi”, Sayı 28, 1968, s. 1-2, (başyazı)
İmzasız, “Yabancı Dergiler”, Sayı 34, 1969, s. 61-65, (dergi tanıtımı)

- İmzasız, “Yazarın Devletle İlişkisi”, Sayı 15, 1967, s. 1-2, (başyazı)
- İmzasız, “Yusuf Ziya Ortaç Öldü”, Sayı 12, 1967, s. 43, (duyuru)
- İNCE, Özdemir, “Adıyla Başlarım Onun”, Sayı 24, 1968, s. 38-39, (şiir)
- İNCE, Özdemir, “Adıyla Başlarım Onun”, Sayı 41, 1969, s. 80-81, (şiir)
- İNCE, Özdemir, “Anılar ve Sözler”, Sayı 41, 1969, s. 79-80, (şiir)
- İNCE, Özdemir, “Bir Sürekli İlkyaz”, Sayı 32, 1969, s. 54-55, (şiir)
- İNCE, Özdemir, “Deniz Kıyısındaki Kadın”, Sayı 42, 1969, s. 33, (şiir)
- İNCE, Özdemir, “Elmanın Tarihi”, Sayı 28, 1968, s. 54-55, (şiir)
- İNCE, Özdemir, “Karşı-Yazgı”, Sayı 43, 1970, s. 41-42, (şiir)
- İNCE, Özdemir, “Kavun Acısı”, Sayı 12, 1967, s. 28-29, (şiir)
- İNCE, Özdemir, “Savaş ve Barış’tan”, Sayı 41, 1969, s. 82, (şiir)
- İNCE, Özdemir, “Sıla”, Sayı 18, 1967, s. 30-32, (şiir)
- İNCE, Özdemir, “Tansık”, Sayı 36, 1969, s. 67, (şiir)
- İNCE, Özdemir, “Yabanlar”, Sayı 41, 1969, s. 78-79, (şiir)
- İZAT, Sevinç, “Ovada”, Sayı 11, 1967, s. 23-26, (hikâye)
- JONES, Margo, çev. Hamit AKINLI, “Orta Tiyatrosu”, Sayı 36, 1969, s. 5-9, (çeviri deneme)
- JOUFFROY, Alain, “Arslan’ın Sergisi”, Sayı 37, 1969, s. 67, (inceleme)
- K., Tarık Dursun, “-”, Sayı 46-47, 1970, s. 67-72, (otobiyografi)
- KABAŞ, Özer, “Türk Resminde Montaj”, Sayı 33, 1969, s. 16-21, (inceleme)
- KANIK, Orhan Veli, “11/6/1950”, Sayı 8, 1967, s. 55-56, (mektup)
- KANIK, Orhan Veli, “15/7/1947”, Sayı 8, 1967, s. 54-55, (mektup)
- KANIK, Orhan Veli, “23/4/1947”, Sayı 8, 1967, s. 54, (mektup)
- KANIK, Orhan Veli, “Bayrak”, Sayı 8, 1967, s. 51-52, (şiir)
- KANIK, Orhan Veli, “Orhan Veli’nin Hiç Yayımlanmamış Bir Yazı Serisinden: Tanıdığım Meşhurlar”, Sayı 8, 1967, s. 37-41, (anı)
- KANIK, Orhan Veli, “Orhan Veli”, Sayı 8, 1967, s. 53, (şiir)
- KANIPAK, [Süreyya], “Bir...”, Sayı 1, 1966, s. 41-42, (kitap tanıtımı)
- KANIPAK, Süreyya, “Durgun Bir Günde”, Sayı 1, 1966, s. 22-23, (şiir)
- KANIPAK, [Süreyya], “Şiir Yüklü Bulutlar”, Sayı 2, 1966, s. 39-41, (kitap tanıtımı)

- KANSU, Ceyhun Atuf, “Melina Mercouri”, Sayı 17, 1967, s. 32-33, (şiiir)
- KANSU, Ceyhun Atuf, “-”, Sayı 14, 1967, s. 54, (şiiir)
- KANSU, Ceyhun Atuf, “Abdülhamit”, Sayı 10, 1967, s. 20-23, (şiiir)
- KANSU, Ceyhun Atuf, “Fatih Sultan Mehmed”, Sayı 21, 1968, s. 19-25, (şiiir)
- KANSU, Ceyhun Atuf, “Jose Manuel”, Sayı 12, 1967, s. 22-23, (şiiir)
- KARAKOÇ, Sezai, “Anneler ve Çocuklar”, Sayı 41, 1969, s. 84, (şiiir)
- KARAKOÇ, Sezai, “Av Edebiyatı’ndan”, Sayı 41, 1969, s. 85, (şiiir)
- KARAKOÇ, Sezai, “Balkon”, Sayı 41, 1969, s. 83, (şiiir)
- KARAKOÇ, Sezai, “Gök Gürültüsü Anıtı”, Sayı 41, 1969, s. 86-88, (şiiir)
- KARAKOÇ, Sezai, “İlk”, Sayı 41, 1969, s. 84-85, (şiiir)
- KARAKOÇ, Sezai, “Yeşil Koro”, Sayı 41, 1969, s. 85, (şiiir)
- KARAKOÇ, Sezai, “Yeşil Koro”, Sayı 41, 1969, s. 86, (şiiir)
- KARASU, Bilge, “Dutlar”, Sayı 18, 1967, s. 11-20, (hikâye)
- KEMAL, Orhan, “11.05.1950”, Sayı 8, 1967, s. 57, (mektup)
- KEMAL, Yaşar, “21.4.1950”, Sayı 8, 1967, s. 58, (mektup)
- KIYAT, Mehmet, “İskelet”, Sayı 30, 1968, s. 49, (şiiir)
- KİPÖZ, Tekin, “Öyle Bir Balad”, Sayı 41, 1969, s. 89-90, (şiiir)
- KOSTRA, Jan, çev. Ülkü TAMER, “Anayurdum”, Sayı 27, 1968, s. 60-61, (çeviri şiiir)
- KÖKDEN, Uğur, “Aydınlar ve Toplum ya da Gramsci Serüveni”, Sayı 19, 1967, s. 3-8, (inceleme)
- KÖKDEN, Uğur, “Çağının Sürgünü Yazar”, Sayı 31, 1969, s. 5-8, (deneme)
- KÖKDEN, Uğur, “Çocuk ve Şair”, Sayı 16, 1967, s. 55-59, (röportaj)
- KÖKDEN, Uğur, “Dünyayı Sarsan On Gün”, Sayı 18, 1967, s. 42-45, (kitap tanıtımı)
- KÖKDEN, Uğur, “Gece Yarısı Bir Gemi”, Sayı 12, 1967, s. 35-37, (kitap tanıtımı)
- KÖKDEN, Uğur, “Kafka’nın Yeniden Doğuşu”, Sayı 10, 1967, s. 36-38, (inceleme)

- KÖKDEN, Uğur, “Yenilmiş Fatihler”, Sayı 21, 1968, s. 35-38, (kitap tanıtımı)
- KÖKSAL, Ahmet, “Acılı Kuşaktan Bir Ozan: Fethi Giray”, Sayı 45, 1970, s. 50-55, (inceleme)
- KÖKSAL, Ahmet, “Ahmet Naim’in Hikâyeleri”, Sayı 23, 1968, s. 40-41, (kitap tanıtımı)
- KÖKSAL, Ahmet, “Akdeniz Yazıtı”, Sayı 33, 1969, s. 45, (şiiir)
- KÖKSAL, Ahmet, “Âşıkane”, Sayı 31, 1969, s. 58-59, (kitap tanıtımı)
- KÖKSAL, Ahmet, “Bir Gece kondununun Romanı”, Sayı 19, 1967, s. 46-47, (kitap tanıtımı)
- KÖKSAL, [Ahmet], “Bir Halk Ermiş i Üzerine”, Sayı 2, 1966, s. 38-39, (inceleme)
- KÖKSAL, Ahmet, “Cengiz Yörük’ün Hikâyeleri”, Sayı 20, 1968, s. 38-40, (kitap tanıtımı)
- KÖKSAL, Ahmet, “Cumalı’nın Yeni Şiirleri”, Sayı 25, 1968, s. 65-66, (kitap tanıtımı)
- KÖKSAL, Ahmet, “Gözyaşları Vadisinden Şiirler”, Sayı 15, 1967, s. 36-38, (kitap tanıtımı)
- KÖKSAL, Ahmet, “İngiliz-Amerikan Şiirinden Çeviriler”, Sayı 29, 1968, s. 62-64, (kitap tanıtımı)
- KÖKSAL, Ahmet, “Notlar: Bir Efsane: Sevgi Ağacı”, Sayı 42, 1969, s. 43-45, (anı)
- KÖKSAL, Ahmet, “Notlar”, Sayı 39, 1969, s. 60-61, (deneme)
- KÖKSAL, Ahmet, “Tabanca”, Sayı 38, 1969, s. 61-63, (kitap tanıtımı)
- KÖKSAL, Ahmet, “Türkiye’nin Haritası Gecelere Göre Yapılmamış Talip Apaydın”, Sayı 34, 1969, s. 70-76, (inceleme)
- KÖKSAL, Ahmet, “Yağmurdaki Kız”, Sayı 32, 1969, s. 61-63, (kitap tanıtımı)
- KÖKSAL, Ahmet, “Yaşantımdan Çizgiler”, Sayı 46-47, 1970, s. 73-78, (otobiyografi)

- KÖKSAL, Ahmet, “Yunus Emre’ye Selam”, Sayı 9, 1967, s. 29-32, (inceleme)
- KÖKSAL, Ahmet, “Yüzünün Bir Yanında”, Sayı 44, 1970, s. 49-50, (kitap tanıtımı)
- [KURŞUNLUOĞLU], Mehmed Kemal, “Akkağıt”, Sayı 24, 1968, s. 32-34, (şiir)
- [KURŞUNLUOĞLU], Mehmed Kemal, “Antoine Laurent Lavoisier”, Sayı 43, 1970, s. 37-38, (şiir)
- [KURŞUNLUOĞLU], Mehmed Kemal, “Değirmen”, Sayı 43, 1970, s. 36, (şiir)
- [KURŞUNLUOĞLU], Mehmed Kemal, “Ferhat”, Sayı 43, 1970, s. 36-37, (şiir)
- [KURŞUNLUOĞLU], Mehmed Kemal, “Geçme Kapım Önünden”, Sayı 11, 1967, s. 30, (şiir)
- [KURŞUNLUOĞLU], Mehmed Kemal, “Kelepçe”, Sayı 43, 1970, s. 38, (şiir)
- KUTLAR, Onat, “Bir Mektup”, Sayı 23, 1968, s. 14-20, (eleştiri)
- KUTLAR, Onat, “Yeşilçam”, Sayı 29, 1968, s. 21-33, (deneme)
- KUZUCU, Babür, “Üstyapı”, Sayı 34, 1969, s. 52, (şiir)
- KÜÇÜMEN, Zihni, “Türk Tiyatrosunun Tutumu”, Sayı 12, 1967, s. 10-12, (deneme)
- LAV, Ercüment Behzad, “-”, Sayı 46-47, 1970, s. 79-81, (otobiyografi)
- LEONTIEV, A., “İnsan ve Kültür”, Sayı 21, 1968, s. 7-13, (deneme)
- LEONTIEV, A., “İnsan ve Kültür II”, Sayı 22, 1968, s. 6-12, (deneme)
- Lermontof, çev. Atıf BEHRAMOĞLU, “Şair”, Sayı 4, 1966, s. 27-28, (çeviri şiir)
- MAKAL, Mahmut, “Bizde Sular Ters Akar ya da 1938 Olayı”, Sayı 19, 1967, s. 41-43, (kitap tanıtımı)
- MANDAL, Hasan, “Gençler ve Anadolu Üstüne”, Sayı 39, 1969, s. 63-64, (eleştiri)
- MANDAL, Hasan, “Uzak”, Sayı 43, 1970, s. 45, (şiir)

MAZLUM, Osman, "Noktalar", Sayı 21, 1968, s. 44-45, (kitap tanıtımı)

MAZLUM, Osman, "Noktalar", Sayı 22, 1968, s. 44-46, (kitap tanıtımı)

MAZLUM, Osman, "Noktalar", Sayı 25, 1968, s. 69-71, (kitap tanıtımı)

MENEMENCİOĞLU, Nermin, "Abdülhak Hamid'in Bir Şiiri", Sayı 23, 1968, s. 7-10, (inceleme)

MENEMENCİOĞLU, Nermin, "Çeviri Sorunları", Sayı 18, 1967, s. 7-10, (deneme)

MENEMENCİOĞLU, Nermin, "Nazım Hikmet'in Bir Şiiri: Tarusa Yolu", Sayı 29, 1968, s. 7-10, (inceleme)

MENEMENCİOĞLU, Nermin, "Nazım Hikmet'in Bir Şiiri", Sayı 26, 1968, s. 23-28, (inceleme)

MENEMENCİOĞLU, Nermin, "Tarancı'nın Mektupları", Sayı 14, 1967, s. 4-7, (inceleme)

MENEMENCİOĞLU, Nermin, "Tevfik Fikret Deyince", Sayı 24, 1968, s. 4-9, (eleştiri)

MERİÇELLİ, Anıl, "Bir Kelimedden Bir Dünya Tevfik Akdağ", Sayı 32, 1969, s. 66-71, (inceleme)

MERİÇELLİ, Anıl, "Çankırı", Sayı 25, 1968, s. 55, (şiir)

MERİÇELLİ, Anıl, "Dergiler: Fransız Dergileri", Sayı 31, 1969, s. 62-65, (dergi tanıtımı)

MERİÇELLİ, Anıl, "Doğu Almanya ve Avusturya Dergileri", Sayı 30, 1968, s. 69-71, (dergi tanıtımı)

MERİÇELLİ, Anıl, "Güneşin Sağ Yüzü", Sayı 7, 1966, s. 26, (şiir)

MERİÇELLİ, Anıl, "İtalyan Dergileri", Sayı 29, 1968, s. 67-69, (dergi tanıtımı)

MERİÇELLİ, Anıl, "İyi Yürekli Şair: Cahit Irgat", Sayı 35, 1969, s. 67-69, (inceleme)

MERİÇELLİ, Anıl, "Kan Yüzümün Nedeni", Sayı 15, 1967, s. 30, (şiir)

MERİÇELLİ, Anıl, "Kartal", Sayı 31, 1969, s. 48, (şiir)

MERİÇELLİ, Anıl, "Kurşun Yerine Gelincik", Sayı 5, 1966, s. 42-43, (kitap tanıtımı)

- MERT, Özkan, “Hayatımızdan”, Sayı 37, 1969, s. 46-48, (şiiir)
- MUTLUAY, Rauf, “Konuları ve Kişileriyle Hüseyin Rahmi Gürpınar”, Sayı 33, 1969, s. 5-15, (inceleme)
- MUTLUAY, Rauf, “Konuları ve Kişileriyle Hüseyin Rahmi Gürpınar”, Sayı 34, 1969, s. 22-35, (inceleme)
- MUTLUAY, Rauf, “Özlemleriyle Orhan Veli”, Sayı 8, 1967, s. 1-4, (deneme)
- NACİ, Fethi, “Yarı Sömürgelelikten Kurtulmak”, Sayı 6, 1966, s. 1-4, (deneme)
- NACİ, Fethi, “Atatürk’ün Temel Görüşleri”, Sayı 28, 1968, s. 3-7, (inceleme)
- NACİ, Fethi, “Düşman Topraklarımızda”, Sayı 10, 1967, s. 36, (kitap tanıtımı)
- NACİ, Fethi, “Kürdün Meyhanesi”, Sayı 7, 1966, s. 38-39, (dergi tanıtımı)
- NACİ, Fethi, “Şiiirde Kapalılık”, Sayı 12, 1967, s. 3-4, (eleştiri)
- NACİ, Fethi, “Yaratmak Yerine Çoğaltmak”, Sayı 5, 1966, s. 3-5, (deneme)
- NACİ, Fethi, “Zekeriya Sertel’in Anıları”, Sayı 26, 1968, s. 58-62, (kitap tanıtımı)
- NAYIR, Yaşar Nabi, “-”, Sayı 46-47, 1970, s. 82-86, (otobiyografi)
- NECATİGİL, Behçet, “Doğa”, Sayı 41, 1969, s. 95, (şiiir)
- NECATİGİL, Behçet, “Engeller”, Sayı 41, 1969, s. 91, (şiiir)
- NECATİGİL, Behçet, “Gece Vakti Bir Sokağı Düşünmek”, Sayı 41, 1969, s. 92-93, (şiiir)
- NECATİGİL, Behçet, “Gece ve Yas”, Sayı 3, 1966, s. 54, (şiiir)
- NECATİGİL, Behçet, “Solgun Bir Gül Dokununca”, Sayı 3, 1966, s. 55, (şiiir)
- NECATİGİL, Behçet, “Solgun Bir Gül Dokununca”, Sayı 41, 1969, s. 94-95, (şiiir)
- NECATİGİL, Behçet, “Şiiimdi Değil Sonra”, Sayı 41, 1969, s. 92, (şiiir)
- NECATİGİL, Behçet, “Yaş”, Sayı 41, 1969, s. 93-94, (şiiir)
- NERUDA, Pablo, çev. Oğuz HALUK, “Jimenez Geliyor Uçarak”, Sayı 15, 1967, s. 32-33, (çeviri şiiir)

- NERUDA, Pablo, çev. R. Tomris [UYAR], "Ercilla", Sayı 4, 1966, s. 26, (çeviri şiir)
- NERUDA, Pablo, çev. R. Tomris [UYAR], "Ölüm, Bir Başına", Sayı 1, 1966, s. 24-25, (çeviri şiir)
- NERUDA, Pablo, çev. R. Tomris [UYAR], "Unutmak Yok", Sayı 3, 1966, s. 28, (çeviri şiir)
- NERUDA, Pablo, çev. R. Tomris [UYAR], "Yağmurdaki Atlı", Sayı 2, 1966, s. 21, (çeviri şiir)
- NERUDA, Pablo, çev. R. Tomris UYAR, "Yalnız Adam", Sayı 28, 1968, s. 57-58, (çeviri şiir)
- NERUDA, Pablo, çev. Ülkü TAMER, "Gemi", Sayı 17, 1967, s. 39-40, (çeviri şiir)
- NESİN, Aziz, "Açık Cevap", Sayı 13, 1967, s. 42-47, (eleştiri)
- NESİN, Aziz, "Nasrettin Hoca I", Sayı 10, 1967, s. 3-12, (inceleme)
- NESİN, Aziz, "Nasrettin Hoca II", Sayı 11, 1967, s. 9-17, (inceleme)
- NESİN, Aziz, "Nazım Hikmet'in Biyografisini Yazarken", Sayı 21, 1968, s. 1-6, (anı)
- NEZVAL, Vitezslav, çev. Cemal Süreya [SEBER], "Bunalım", Sayı 27, 1968, s. 56-57, (çeviri şiir)
- NEZVAL, Vitezslav, çev. Cemal Süreya [SEBER], "Gömlek", Sayı 27, 1968, s. 54-56, (çeviri şiir)
- NEZVAL, Vitezslav, çev. Cemal Süreya [SEBER], "Öngörü", Sayı 27, 1968, s. 57-59, (çeviri şiir)
- OKTAY, Ahmet, "Anılar Falan Derken", Sayı 11, 1967, s. 18-19, (deneme)
- OKTAY, Ahmet, "Bir Sürgün'ün Tanımı", Sayı 19, 1967, s. 26-29, (şiir)
- OKTAY, Ahmet, "Kar Kırgınlığı", Sayı 41, 1969, s. 96-97, (şiir)
- OKTAY, Ahmet, "Kış ve Taşra İçin Önsöz", Sayı 10, 1967, s. 26-27, (şiir)
- OKTAY, Ahmet, "Kıyı", Sayı 5, 1966, s. 24-27, (şiir)
- OKTAY, Ahmet, "Konuşmalar", Sayı 33, 1969, s. 43-44, (şiir)
- OKTAY, Ahmet, "Konuşmalar", Sayı 37, 1969, s. 38-40, (şiir)
- OKTAY, Ahmet, "Konuşmalar", Sayı 41, 1969, s. 101-102, (şiir)

- OKTAY, Ahmet, “Konuşmalar”, Sayı 45, 1970, s. 33-34, (şiir)
- OKTAY, Ahmet, “Masa”, Sayı 41, 1969, s. 98-100, (şiir)
- OKTAY, Ahmet, “Memleketimden İnsan Manzaraları Üstüne Bazı Notlar”, Sayı 16, 1967, s. 17-32, (inceleme)
- OKTAY, Ahmet, “Sanrıl”, Sayı 7, 1966, s. 22-25, (şiir)
- OKTAY, Ahmet, “Sığınak”, Sayı 41, 1969, s. 96, (şiir)
- OKTAY, Ahmet, “Tekniksiz Bir Yazar”, Sayı 7, 1966, s. 12-14, (inceleme)
- OKTAY, Ahmet, “Toplumculuk, Yabancılaşma ve Şiir”, Sayı 4, 1966, s. 8-18, (deneme)
- OKTAY, Ahmet, “Yitik Haziran”, Sayı 12, 1967, s. 24-25, (şiir)
- ÖNAL, Uğur, “Onlar”, Sayı 41, 1969, s. 103, (şiir)
- ÖNCEL, Hayri, “Yerli Sinema Endüstrisi”, Sayı 18, 1967, s. 21-24, (inceleme)
- ÖNEŞ, Mustafa, “-”, Sayı 6, 1966, s. 27-29, (şiir)
- ÖRÜCÜ, Esin, “Fikir ve Sanat Eseri Sahibinin Hakları”, Sayı 6, 1966, s. 9-18, (inceleme)
- ÖZ, Erdal, “Taş”, Sayı 43, 1970, s. 23-27, (hikâye)
- ÖZDEMİR, Seyfettin, “Koşu”, Sayı 29, 1968, s. 52, (şiir)
- ÖZEL, İsmet, “Bir Devrimcinin Armonikası”, Sayı 6, 1966, s. 25-26, (şiir)
- ÖZEL, İsmet, “Kan Kalesi”, Sayı 2, 1966, s. 28-30, (şiir)
- ÖZEL, İsmet, “Ölü Asker İçin İlk Türkü”, Sayı 41, 1969, s. 104, (şiir)
- ÖZEL, İsmet, “Partizan”, Sayı 41, 1969, s. 105-106, (şiir)
- ÖZEL, İsmet, “Sevgilim Hayat”, Sayı 24, 1968, s. 40-41, (şiir)
- ÖZEL, İsmet, “Yaşamak Umrumdandır”, Sayı 19, 1967, s. 34-35, (şiir)
- ÖZER, Kemal, “Ağıt”, Sayı 41, 1969, s. 107, (şiir)
- ÖZER, Kemal, “Dağlarda Bir Gök Akşamı”, Sayı 41, 1969, s. 110, (şiir)
- ÖZER, Kemal, “Kadırga”, Sayı 23, 1968, s. 54, (şiir)
- ÖZER, Kemal, “Kadırga”, Sayı 41, 1969, s. 108, (şiir)
- ÖZER, Kemal, “Sunu”, Sayı 41, 1969, s. 109, (şiir)
- ÖZER, Kemal, “Yabansı Vakit”, Sayı 41, 1969, s. 109, (şiir)
- ÖZER, Kemal, “Yazıt”, Sayı 41, 1969, s. 108, (şiir)

- ÖZGER, Arkadaş Z[ekai], “Büyütürken Bir Gülü”, Sayı 32, 1969, s. 58-59, (şiiir)
- ÖZKAN, Refet, “Başaran”, Sayı 28, 1968, s. 72-76, (inceleme)
- ÖZKIRIMLI, Atilla, “1968’den Dört Hikâye Kitabı”, Sayı 37, 1969, s. 25-36, (inceleme)
- ÖZKIRIMLI, Atilla, “Amma da Pahalı Şeymiş Bu Özgürlük”, Sayı 28, 1968, s. 67-68, (kitap tanıtımı)
- ÖZKIRIMLI, Atilla, “Arkadaşım Che”, Sayı 32, 1969, s. 64-65, (kitap tanıtımı)
- ÖZKIRIMLI, Atilla, “Bir Soruşturma”, Sayı 36, 1969, s. 21-26, (eleştiri)
- ÖZKIRIMLI, Atilla, “Buyrukçu’nun Hikâyesinin Özü Üstüne”, Sayı 31, 1969, s. 54-57, (kitap tanıtımı)
- ÖZKIRIMLI, Atilla, “Cemo’nun Kuruluşu”, Sayı 33, 1969, s. 65-66, (kitap tanıtımı)
- ÖZKIRIMLI, Atilla, “Çapayef”, Sayı 29, 1968, s. 64-65, (kitap tanıtımı)
- ÖZKIRIMLI, Atilla, “Düzyazının Gelişiminde İlk Yol Açıcılar”, Sayı 42, 1969, s. 5-10, (inceleme)
- ÖZKIRIMLI, Atilla, “Düzyazının Gelişimini Belirleyen İlk Tarihsel Olgular”, Sayı 40, 1969, s. 11-17, (inceleme)
- ÖZKIRIMLI, Atilla, “Esir Şehrin İnsanları”, Sayı 35, 1969, s. 55-56, (kitap tanıtımı)
- ÖZKIRIMLI, Atilla, “Gürültülü Birkaç Saat”, Sayı 34, 1969, s. 17-21, (inceleme)
- ÖZKIRIMLI, Atilla, “Ölümsüz”, Sayı 39, 1969, s. 58-59, (kitap tanıtımı)
- ÖZKIRIMLI, Atilla, “Şiirleşmiş Düşünce ya da Özdemir Asaf”, Sayı 37, 1969, s. 71-76, (inceleme)
- ÖZKIRIMLI, Atilla, “Tanzimat Romanının Oluşumu Üstüne Notlar”, Sayı 43, 1970, s. 12-16, (inceleme)
- ÖZKIRIMLI, Atilla, “Tanzimat Romanının Oluşumu”, Sayı 44, 1970, s. 10-14, (inceleme)
- ÖZKIRIMLI, Atilla, “Tarzan Öldü”, Sayı 43, 1970, s. 46-47, (kitap tanıtımı)

ÖZKIRIMLI, Atilla, “Uyar’ın Şiiri”, Sayı 30, 1968, s. 64-65, (kitap tanıtımı)

ÖZKIRIMLI, Atilla, “Yaşasın Ölüm”, Sayı 25, 1968, s. 66-68, (kitap tanıtımı)

ÖZLÜ, Demir, “Açıkta Kalan Kilise”, Sayı 29, 1968, s. 34-37, (anı)

ÖZLÜ, Demir, “İçerisi”, Sayı 32, 1969, s. 33-40, (hikâye)

ÖZÖN, Nijat, “Açıklamaya Ek”, Sayı 26, 1968, s. 29-31, (eleştiri)

ÖZÖN, Nijat, “B. Şekeroğlu’nun Açıklamasına Cevap”, Sayı 30, 1968, s. 65-66, (eleştiri)

ÖZÖN, Nijat, “Bir Açıklama”, Sayı 23, 1968, s. 11-13, (eleştiri)

ÖZSEZGİN, Kaya, “Atölyeden Hayata”, Sayı 45, 1970, s. 7-9, (deneme)

ÖZSEZGİN, Kaya, “Bir Bilanço Yazısının Düşündürdüğü”, Sayı 31, 1969, s. 17-19, (eleştiri)

ÖZSEZGİN, Kaya, “Bir Dengeye Doğru”, Sayı 29, 1968, s. 4-6, (deneme)

ÖZSEZGİN, Kaya, “Eşref Üren”, Sayı 39, 1969, s. 32-36, (inceleme)

ÖZSEZGİN, Kaya, “Fahir Aksoy”, Sayı 37, 1969, s. 56-59, (inceleme)

ÖZSEZGİN, Kaya, “Gerçekçi Bir Çıkış Orhan Peker”, Sayı 36, 1969, s. 43-46, (inceleme)

ÖZSEZGİN, Kaya, “Halk Sanatçısı Aydın Çevre Sanatçısı”, Sayı 28, 1968, s. 8-10, (deneme)

ÖZSEZGİN, Kaya, “İşleve Doğru”, Sayı 38, 1969, s. 22-24, (deneme)

ÖZSEZGİN, Kaya, “Nuri İyem”, Sayı 42, 1969, s. 17-22, (inceleme)

ÖZSEZGİN, Kaya, “Resim İncelemesine Giriş”, Sayı 30, 1968, s. 9-10, (deneme)

ÖZSEZGİN, Kaya, “Turgut Zaim”, Sayı 43, 1970, s. 17-22, (inceleme)

ÖZSEZGİN, Kaya, “Türk Resmi Derken”, Sayı 40, 1969, s. 23-26, (deneme)

ÖZSEZGİN, Kaya, “Ulusal Birikimi Değerlendirme”, Sayı 35, 1969, s. 1-4, (deneme)

ÖZSEZGİN, Kaya, “Ulusal Sanat Üstüne”, Sayı 32, 1969, s. 4-6, (deneme)

ÖZSEZGİN, Kaya, “Yılana ve Geyiğe Dair”, Sayı 34, 1969, s. 14-16, (deneme)

- ÖZTAN, Ziya G., “Adnan Özyalçiner’in Sur Kapılarında Öyküsü Üzerine”, Sayı 15, 1967, s. 38-41, (kitap tanıtımı)
- ÖZTAN, Ziya G., “Çözük”, Sayı 6, 1966, s. 32-33, (hikâye)
- ÖZTELLİ, Cahit, “Şeyh Bedreddin Dolayısıyla Gölpınarlı’ya Cevabım”, Sayı 39, 1969, s. 11-19, (eleştiri)
- ÖZTÜRK, Salih, “Âdemoğlu Nerdeydin?”, Sayı 26, 1968, s. 66-67, (kitap tanıtımı)
- ÖZYALÇINER, Adnan, “Ölüm Allahın Emri”, Sayı 29, 1968, s. 38-39, (hikâye)
- ÖZYALÇINER, Adnan, “Sur Kapılarında”, Sayı 1, 1966, s. 26-32, (hikâye)
- PARRA, Nicanor, çev. Hilmi YAVUZ, “Ermiş”, Sayı 7, 1966, s. 30, (çeviri şiir)
- PAZ, Octavio, çev. R. Tomris [UYAR], “Yıkıntılar Arasında İlahi”, Sayı 5, 1966, s. 32-34, (çeviri şiir)
- PAZARKAYA, Yüksel, “Ağır Yazar”, Sayı 40, 1969, s. 59-62, (deneme)
- PAZARKAYA, Yüksel, “Bir Garip İ. B.”, Sayı 39, 1969, s. 59-60, (kitap tanıtımı)
- PAZARKAYA, Yüksel, “Nazım Hikmet’in Altıncı Ölüm Yıldönümünde Ivan Ivanoviç’i Tanımak”, Sayı 35, 1969, s. 14-25, (inceleme)
- PAZARKAYA, Yüksel, “Yalanı Doğrulamak”, Sayı 44, 1970, s. 40-41, (şiir)
- PEKER, Hüseyin, “23 Yaşında ve 3756 Boyunda”, Sayı 42, 1969, s. 36, (şiir)
- PEKER, Hüseyin, “Göç Eşyası”, Sayı 26, 1968, s. 44-46, (şiir)
- PEKER, [Hüseyin], “Kargalı Kale”, Sayı 44, 1970, s. 43-44, (şiir)
- PEKER, Hüseyin, “Mihrace”, Sayı 32, 1969, s. 56-57, (şiir)
- PEKER, Hüseyin, “Sessiz Baskın”, Sayı 19, 1967, s. 36-37, (şiir)
- PEKER, Hüseyin, “Şifalı Frigya”, Sayı 35, 1969, s. 43, (şiir)
- PICON, Gaeton, çev. Uğur KÖKDEN, “Andre Breton”, Sayı 9, 1967, s. 26-28, (çeviri deneme)
- PÜSKÜLLÜOĞLU, Ali, “Ağzı Önce Suya”, Sayı 41, 1969, s. 112-113, (şiir)
- PÜSKÜLLÜOĞLU, Ali, “Bir Eski Korsan O Sularda”, Sayı 41, 1969, s. 111, (şiir)

- PÜSKÜLLÜOĞLU, Ali, “Sonra da Sabah Oluyor Soluk Mavi Bir Gökle”, Sayı 41, 1969, s. 112, (şiir)
- [RAN], Nazım Hikmet, “Ölü Nezval’la Sohbet”, Sayı 27, 1968, s. 65-66, (şiir)
- REFİĞ, Halit, “En Doğru Yargılayıcı Tarihtir”, Sayı 24, 1968, s. 17-23, (eleştiri)
- REFİĞ, Halit, “Hasta Sinemamızın Cöntürkleri ve Gerçekçilik Üzerine”, Sayı 22, 1968, s. 17-23, (eleştiri)
- REFİĞ, Halit, “Özön’ün Kitabı”, Sayı 37, 1969, s. 63-65, (inceleme)
- RISTIÇ, Marko, çev. Adnan ÖZYALÇINER, “Doğup Yayılmada Sevgi”, Sayı 25, 1968, s. 58, (çeviri şiir)
- RISTIÇ, Marko, çev. Adnan ÖZYALÇINER, “Sabah Yalnız”, Sayı 25, 1968, s. 58, (çeviri şiir)
- SABUNCU, Sevgi, “Mal Ayrılığı ve Şampanya Kovası”, Sayı 31, 1969, s. 25-28, (hikâye)
- SARAÇ, Tahsin, “Boğuntu”, Sayı 38, 1969, s. 74, (şiir)
- SARAÇ, Tahsin, “Buruk Sevi”, Sayı 38, 1969, s. 47, (şiir)
- SARAÇ, Tahsin, “Otuzüç Menekşe”, Sayı 42, 1969, s. 30-31, (şiir)
- SARAÇ, Tahsin, “Umutsuzluğun Umudu”, Sayı 43, 1970, s. 39, (şiir)
- SARAYLI, İzzet, “Melih Cevdet Anday’ı Tanıdıktan Sonra İstanbul”, Sayı 31, 1969, s. 50, (şiir)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Cahit Külebi’nin Çıkışı Üstüne Notlar”, Sayı 11, 1967, s. 49-54, (inceleme)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Ahmed Arif”, Sayı 31, 1969, s. 66-72, (inceleme)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Aslan Heykelleri”, Sayı 41, 1969, s. 120, (şiir)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Babam Ceyhun Boy Boyluyor”, Sayı 14, 1967, s. 49-55, (inceleme)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Can Yücel’in Şiirinde İroni”, Sayı 33, 1969, s. 73-79, (inceleme)
- [SEBER], [Cemal] Süreya, “Cehennem”, Sayı 1, 1966, s. 39-40, (kitap tanıtımı)

- [SEBER], Cemal Süreya, “Çay Bahçesi”, Sayı 35, 1969, s. 41, (şiir)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Dergiler: Ad Hominen”, Sayı 29, 1968, s. 66-67, (eleştiri)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Dergiler”, Sayı 34, 1969, s. 60-61, (inceleme)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Dergiler: Dergiler Arasında”, Sayı 44, 1970, s. 53-56, (savran)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Göçebe”, Sayı 41, 1969, s. 122-124, (şiir)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Güneş Kavgası”, Sayı 31, 1969, s. 57-58, (kitap tanıtımı)
- [SEBER], Cemal Süreya, “İki Şey”, Sayı 9, 1967, s. 18-19, (şiir)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Kalın Abdal”, Sayı 16, 1967, s. 65, (şiir)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Kurt”, Sayı 2, 1966, s. 26-27, (şiir)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Kurt”, Sayı 41, 1969, s. 124-126, (şiir)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Mardin”, Sayı 30, 1968, s. 44, (şiir)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Nazım Hikmet”, Sayı 2, 1966, s. 13-17, (inceleme)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Oktay Rifat’ın Şiir Çizelgesi”, Sayı 39, 1969, s. 71-78, (inceleme)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Orhan Veli’nin Yanlışı”, Sayı 8, 1967, s. 42-44, (eleştiri)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Ortadoğu I”, Sayı 13, 1967, s. 34-35, (şiir)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Ortadoğu II”, Sayı 14, 1967, s. 24-26, (şiir)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Ortadoğu III”, Sayı 15, 1967, s. 34-35, (şiir)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Öğle Üstü”, Sayı 41, 1969, s. 121, (şiir)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Roman ve Tehlike”, Sayı 3, 1966, s. 40-42, (eleştiri)
- [SEBER], Cemal Süreya, “San”, Sayı 41, 1969, s. 121, (şiir)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Sevda Sözleri”, Sayı 21, 1968, s. 26-27, (şiir)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Sevda Sözleri”, Sayı 24, 1968, s. 36-37, (şiir)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Sevda Sözleri”, Sayı 25, 1968, s. 50-51, (şiir)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Sevda Sözleri”, Sayı 26, 1968, s. 37-39, (şiir)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Sevda Sözleri”, Sayı 28, 1968, s. 52-53, (şiir)

- [SEBER], Cemal Süreya, “Sevda Sözleri”, Sayı 32, 1969, s. 50-52, (şiiir)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Sevda Sözleri”, Sayı 36, 1969, s. 36-37, (şiiir)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Sevda Sözleri”, Sayı 38, 1969, s. 44-46, (şiiir)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Sevda Sözleri”, Sayı 41, 1969, s. 126-127, (şiiir)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Suçsuzluğun Şiiri Ülkü Tamer”, Sayı 10, 1967, s. 49-55, (inceleme)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Şiir ve Devrim”, Sayı 35, 1969, s. 5-8, (deneme)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Şimdi Utançtır Tanelenen”, Sayı 1, 1966, s. 19, (şiiir)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Turgut Uyar’ın Girişimi”, Sayı 4, 1966, s. 49-54, (inceleme)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Türkü”, Sayı 43, 1970, s. 40, (şiiir)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Uzun Şiir”, Sayı 20, 1968, s. 5-7, (deneme)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Üvercinka”, Sayı 41, 1969, s. 119-120, (şiiir)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Yarımada”, Sayı 7, 1966, s. 20-21, (şiiir)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Yaşar Nabi Nayır”, Sayı 44, 1970, s. 60-64, (inceleme)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Yeraltı”, Sayı 40, 1969, s. 46-47, (şiiir)
- SEYDA, Mehmet, “Aziz Nesin’e Açık Mektup”, Sayı 11, 1967, s. 42-44, (mektup)
- SEYDA, Mehmet, “Bir Dergi: Forum”, Sayı 10, 1967, s. 41-45, (dergi tanıtımı)
- SEYDA, Mehmet, “Cemo”, Sayı 5, 1966, s. 35-37, (kitap tanıtımı)
- SEYDA, Mehmet, “Dersimiz Sarf Nahiv”, Sayı 14, 1967, s. 33-38, (eleştiri)
- SEYDA, Mehmet, “Edebiyatımızın Asıl Eksiği”, Sayı 1, 1966, s. 10-11, (deneme)
- SEYDA, Mehmet, “Eleştirmeciler-Denemeciler: Tahir Alangu”, Sayı 4, 1966, s. 29-33, (inceleme)
- SEYDA, Mehmet, “Eleştirmenler-Denemeciler: Tahir Alangu”, Sayı 3, 1966, s. 30-35, (inceleme)

- SEYDA, [Mehmet], “Hani Bir Kitap Vardı: A’mak-ı Hayal”, Sayı 11, 1967, s. 44-46, (kitap tanıtımı)
- SEYDA, Mehmet, “Hani Bir Kitap Vardı: Büyük Mızraklı İlmihal”, Sayı 20, 1968, s. 43-45, (kitap tanıtımı)
- SEYDA, [Mehmet], “Hani Bir Yazı Vardı: Kıymet Listesi”, Sayı 12, 1967, s. 40-42, (dergi tanıtımı)
- SEYDA, Mehmet, “Hükümet Devirme Tekniği”, Sayı 6, 1966, s. 39-43, (kitap tanıtımı)
- SEYDA, Mehmet, “Romancı Günlüğü”, Sayı 34, 1969, s. 54-59, (günlük)
- SEZER, Sennur, “Çin’e Bir Şarkı”, Sayı 20, 1968, s. 25-26, (şiiir)
- SIMONOV, Konstantin, çev. Mihri BELLİ, “Bekle Beni”, Sayı 21, 1968, s. 30, (çeviri şiiir)
- SMELYAKOV, Yaroslav, çev. Ülkü TAMER, “Nazım Hikmet”, Sayı 16, 1967, s. 71, (çeviri şiiir)
- SMREK, Jan, çev. Ülkü TAMER, “Dörtünlala Günler”, Sayı 27, 1968, s. 52-53, (çeviri şiiir)
- SORGUN, Elif, “Acıben”, Sayı 36, 1969, s. 42, (şiiir)
- SORGUN, Elif, “Bu Mevsim”, Sayı 33, 1969, s. 51, (şiiir)
- SORGUN, Elif, “Garnizonda Bir Olay”, Sayı 29, 1968, s. 61-62, (kitap tanıtımı)
- SORGUN, Elif, “Gelişen”, Sayı 19, 1967, s. 33, (şiiir)
- SORGUN, Elif, “İnce İğnenin Yurdundan”, Sayı 26, 1968, s. 41, (şiiir)
- SORGUN, Elif, “Karine”, Sayı 23, 1968, s. 33, (şiiir)
- SORGUN, Elif, “Kedinin Yeni Görevi”, Sayı 36, 1969, s. 56, (kitap tanıtımı)
- SORGUN, Elif, “Yazdan Kalan”, Sayı 30, 1968, s. 47, (şiiir)
- SOYTÜRK, Talayhan, “Notlar: Anadolu İnsanı”, Sayı 40, 1969, s. 62-65, (deneme)
- SÖZER, Önay, “Bilincin Şiiiri”, Sayı 35, 1969, s. 26-31, (inceleme)
- SUDA, Orhan, “‘Teori ve Pratik’ ya da Dil Üstüne Kaydırmaca”, Sayı 17, 1967, s. 45-47, (eleştiri)
- SUDA, Orhan, “Gene ‘Teori ve Pratik’”, Sayı 23, 1968, s. 46-48, (eleştiri)

- SUNGURBEY, İsmet, “Atatürk’ün Vasiyeti Bozulamaz”, Sayı 38, 1969, s. 8-12, (eleştiri)
- ŞEKEROĞLU, Sami, “Açıklama”, Sayı 29, 1968, s. 65, (eleştiri)
- TAHİR, Kemal, “Söylenememiş Bir Söylev”, Sayı 38, 1969, s. 4-7, (duyuru)
- TAMER, Ülkü, “Bruegel”, Sayı 41, 1969, s. 133, (şiir)
- TAMER, Ülkü, “Hançer”, Sayı 41, 1969, s. 131, (şiir)
- TAMER, [Ülkü], “Hani Bir Kitap Vardı: Buyrukçu’nun Şiirleri”, Sayı 18, 1967, s. 46-48, (kitap tanıtımı)
- TAMER, [Ülkü], “Hani Bir Kitap Vardı: Fazıl Ahmet Hayatı ve Eserleri”, Sayı 3, 1966, s. 42-44, (kitap tanıtımı)
- TAMER, [Ülkü], “Hani Bir Kitap Vardı: Hususi Mektuplarına Göre Namık Kemal ve Abdülhak Hamid”, Sayı 4, 1966, s. 43-46, (kitap tanıtımı)
- TAMER, [Ülkü], “Hani Bir Kitap Vardı: Küçük Süleyman Büyüdü Başbakan Oldu”, Sayı 15, 1967, s. 43-45, (kitap tanıtımı)
- TAMER, [Ülkü], “Hani Bir Kitap Vardı: Mükemmel Mektup Nümuneleri”, Sayı 26, 1968, s. 67-70, (kitap tanıtımı)
- TAMER, [Ülkü], “Hani Bir Kitap Vardı: Orhan Veli İçin”, Sayı 8, 1967, s. 45-48, (kitap tanıtımı)
- TAMER, [Ülkü], “Hani Bir Kitap Vardı: Othello”, Sayı 2, 1966, s. 41-43, (kitap tanıtımı)
- TAMER, [Ülkü], “Hani Bir Kitap Vardı: Özyurt”, Sayı 5, 1966, s. 43-45, (kitap tanıtımı)
- TAMER, [Ülkü], “Hani Bir Kitap Vardı: Vilyem Şekspiyer”, Sayı 1, 1966, s. 42-44, (kitap tanıtımı)
- TAMER, [Ülkü], “Hani Bir Kitap Vardı: Yeni Türk Edebiyatı”, Sayı 25, 1968, s. 71-73, (kitap tanıtımı)
- TAMER, Ülkü, “Korudan”, Sayı 41, 1969, s. 129, (şiir)
- TAMER, Ülkü, “O Eski Bir Güvercindi...”, Sayı 41, 1969, s. 128-129, (şiir)
- TAMER, Ülkü, “Sıragöller”, Sayı 41, 1969, s. 133-134, (şiir)
- TAMER, Ülkü, “Türkiye’de Şiirin Sürümü”, Sayı 26, 1968, s. 1-3, (inceleme)
- TAMER, Ülkü, “Virgül Sinemada”, Sayı 41, 1969, s. 131-132, (şiir)

- TAMER, Ülkü, “Yazın Bittiği”, Sayı 41, 1969, s. 130, (şiir)
- TANER, Haldun, “Piliç Makinası”, Sayı 25, 1968, s. 21-31, (hikâye)
- TANSUĞ, Sezer, “Hümanizma Dedikodusu Hakkında”, Sayı 25, 1968, s. 62, (eleştiri)
- TANSUĞ, Sezer, “Sanat Geleneklerimiz ve Sinema”, Sayı 34, 1969, s. 36-45, (inceleme)
- TANSUĞ, Sezer, “Sinemadaki Çekişme”, Sayı 24, 1968, s. 24-25, (eleştiri)
- TİMUÇİN, Afşar, “Soldaki Karmaşa”, Sayı 37, 1969, s. 1-5, (deneme)
- TİMUÇİN, Afşar, “Şiir ve Serüven”, Sayı 45, 1970, s. 3-6, (deneme)
- TİMUÇİN, Afşar, “Tevfik Fikret Şiirinde Metafizik Sorunlar”, Sayı 44, 1970, s. 4-9, (inceleme)
- TOKATLI, Attila, “Hazret-i Muhammed’in Gülümseyişi”, Sayı 10, 1967, s. 13-16, (hikâye)
- TOPRAK, Ömer Faruk, “Aslolan Hayattır”, Sayı 16, 1967, s. 41-44, (deneme)
- TOPRAK, Ömer Faruk, “Bir Dağbaşı Düşüncesi”, Sayı 40, 1969, s. 44-45, (şiir)
- TOPRAK, Ömer Faruk, “Bir Memur”, Sayı 19, 1967, s. 9-14, (hikâye)
- TOPRAK, Ömer Faruk, “Gözlerimiz”, Sayı 44, 1970, s. 37-38, (şiir)
- TOPRAK, Ömer Faruk, “İşte Hayat Öyküm”, Sayı 46-47, 1970, s. 87-101, (otobiyografi)
- TOPRAK, Ömer Faruk, “İyi İnsanlar”, Sayı 12, 1967, s. 53, (şiir)
- TOPRAK, Ömer Faruk, “Kuyu”, Sayı 13, 1967, s. 32-33, (şiir)
- TOPRAK, Ömer Faruk, “Lambo’da Bir Gece”, Sayı 8, 1967, s. 31-32, (anı)
- TOPRAK, Ömer Faruk, “Mutluluk Düşüncesi”, Sayı 35, 1969, s. 40, (şiir)
- TOPRAK, Ö[mer] F[aruk], “Notlar: Türk Tipi Üzerine Birkaç Not”, Sayı 43, 1970, s. 48-49, (deneme)
- TOPRAK, Ömer Faruk, “Seninle”, Sayı 23, 1968, s. 26-27, (şiir)
- TOPRAK, Ömer Faruk, “Tatil Günlüğü”, Sayı 42, 1969, s. 10-16, (günlük)
- TOPRAK, Ömer Faruk, “Yağmur Vurdu Pencereme”, Sayı 28, 1968, s. 49-50, (şiir)

- TOPSES, Gürsen, “Kaplumbağanın Düştüğü Gece”, Sayı 13, 1967, s. 24-30, (hikâye)
- TOSUNER, Necati, “Birtakım Şeyler Gibi”, Sayı 30, 1968, s. 38-40, (hikâye)
- TUNA, İsmail, “Mara”, Sayı 26, 1968, s. 65-66, (kitap tanıtımı)
- TUNA, İsmail, “Vietnam Savaşımız”, Sayı 9, 1967, s. 39-40, (kitap tanıtımı)
- TURAN, Güven, “Gidiş”, Sayı 37, 1969, s. 49, (şiir)
- TURAN, Güven, “Güney”, Sayı 31, 1969, s. 51, (şiir)
- TÜRKALİ, Vedat, “141. Basamak Adlı Oyundan Hamdullah’ın Türküsü”, Sayı 34, 1969, s. 46-48, (şiir)
- TÜRKER, Doğan, “Sürer Karanlık”, Sayı 41, 1969, s. 135, (şiir)
- UÇARI, Ercüment, “Alkol”, Sayı 30, 1968, s. 48, (şiir)
- UÇARI, Ercüment, “Arzu Uçarı”, Sayı 37, 1969, s. 43, (şiir)
- UÇARI, Ercüment, “Aşk”, Sayı 15, 1967, s. 31, (şiir)
- UÇARI, Ercüment, “Ben”, Sayı 9, 1967, s. 21, (şiir)
- UÇARI, Ercüment, “Büyü”, Sayı 41, 1969, s. 137, (şiir)
- UÇARI, Ercüment, “Can Kulağı”, Sayı 26, 1968, s. 65, (kitap tanıtımı)
- UÇARI, Ercüment, “Gene Ben”, Sayı 41, 1969, s. 137, (şiir)
- UÇARI, Ercüment, “Güz”, Sayı 17, 1967, s. 35, (şiir)
- UÇARI, Ercüment, “Susan Anadolu”, Sayı 11, 1967, s. 41, (kitap tanıtımı)
- UÇARI, Ercüment, “Ut”, Sayı 41, 1969, s. 136, (şiir)
- UÇAROL, Tuncer, “Tarancı’da Dizeler Karşısında Başlıklar”, Sayı 36, 1969, s. 10-15, (inceleme)
- UÇAROL, Tuncer, “Tarancı’dan Bir Şiir”, Sayı 40, 1969, s. 27-30, (inceleme)
- UÇAROL, Tuncer, “Yakup”, Sayı 44, 1970, s. 51-53, (anı)
- UĞURLU, A. Halim, “Liman”, Sayı 39, 1969, s. 47, (şiir)
- ULU, Yücel, “Üzüntü Çiçeği”, Sayı 25, 1968, s. 57, (şiir)
- UNUR, Hayrettin, “Van Kapısı”, Sayı 30, 1968, s. 50, (şiir)
- [UYAR], R. Tomris, “500 Kelimeyle Şiir, 300 Kelimeyle Eleştiri”, Sayı 10, 1967, s. 17-19, (deneme)

- [UYAR], [R.] Tomris, “Ayaküstü Felsefe”, Sayı 2, 1966, s. 37-38, (kitap tanıtımı)
- [UYAR], R. Tomris, “Bir Doğa Vatandaşı Edip Cansever”, Sayı 2, 1966, s. 48-53, (inceleme)
- [UYAR], R. Tomris, “Bir Günün Sonunda Arzu”, Sayı 12, 1967, s. 19-21, (hikâye)
- UYAR, R. Tomris, “Bir Soruşturma ve Siyasal Dergiler”, Sayı 24, 1968, s. 26-31, (inceleme)
- UYAR, R. Tomris, “Biraz Daha”, Sayı 33, 1969, s. 36-38, (hikâye)
- [UYAR], R. Tomris, “Dağlar Sada Verip Seslenmelidir”, Sayı 19, 1967, s. 15-18, (hikâye)
- [UYAR], R. Tomris, “Denge, Ölçü, Aydınlık: Sabahattin Kudret Aksal”, Sayı 9, 1967, s. 47-52, (inceleme)
- UYAR, R. Tomris, “Dergilerin Düşündürdüğü”, Sayı 23, 1968, s. 1-6, (inceleme)
- [UYAR], R. Tomris, “Dörtüncü Düm Düm Bir Mavilikte Ahmet Muhip Dranas”, Sayı 17, 1967, s. 49-53, (inceleme)
- [UYAR], [R.] Tomris, “Elleri Var Özgürlüğün”, Sayı 1, 1966, s. 37-39, (kitap tanıtımı)
- [UYAR], R. Tomris, “Fransız Şiir Antolojisi”, Sayı 8, 1967, s. 44-45, (kitap tanıtımı)
- [UYAR], R. Tomris, “Her Yer Tiyatro Değildir”, Sayı 13, 1967, s. 17-19, (eleştiri)
- [UYAR], R. Tomris, “Konuk”, Sayı 7, 1966, s. 15-19, (hikâye)
- [UYAR], R. Tomris, “Kuytuda”, Sayı 9, 1967, s. 7-9, (hikâye)
- UYAR, R. Tomris, “Mazi Kalbimde Bir Yaradır”, Sayı 26, 1968, s. 32-36, (hikâye)
- [UYAR], R. Tomris, “Nazım Hikmet Deyince”, Sayı 16, 1967, s. 14-16, (deneme)
- [UYAR], R. Tomris, “Rüzgârı Düşün”, Sayı 21, 1968, s. 14-18, (hikâye)

- [UYAR], R. Tomris, “Sade ve İki Yazar”, Sayı 7, 1966, s. 35-38, (kitap tanıtımı)
- [UYAR], R. Tomris, “Salah Birsell’in Serüvenleri”, Sayı 5, 1966, s. 48-54, (inceleme)
- [UYAR], R. Tomris, “Sanatçının Bir Şair Olarak Portresi İlhan Berk”, Sayı 18, 1967, s. 49-54, (inceleme)
- [UYAR], R. Tomris, “Sıgılıkta O Kadın Tek Başına”, Sayı 15, 1967, s. 49-54, (inceleme)
- [UYAR], R. Tomris, “Sodom ve Gomore: Yakup Kadri”, Sayı 3, 1966, s. 36-39, (kitap tanıtımı)
- [UYAR], R. Tomris, “Temmuz”, Sayı 4, 1966, s. 19-21, (hikâye)
- UYAR, R. Tomris, “Uzaktan Yoldan”, Sayı 30, 1968, s. 34-37, (hikâye)
- [UYAR], R. Tomris, “Yürek Hakkı”, Sayı 11, 1967, s. 20-22, (hikâye)
- UYAR, Turgut, “Açıklamalar”, Sayı 3, 1966, s. 22-24, (şiiir)
- UYAR, Turgut, “Altıparmaklı Çocuk’a”, Sayı 20, 1968, s. 19, (şiiir)
- UYAR, Turgut, “Atlı Karınca”, Sayı 41, 1969, s. 145-146, (şiiir)
- UYAR, Turgut, “Baharat Yolu”, Sayı 22, 1968, s. 27-30, (şiiir)
- UYAR, Turgut, “Baharı Bekleyen’e”, Sayı 25, 1968, s. 49, (şiiir)
- UYAR, Turgut, “Başlangıç Olarak”, Sayı 32, 1969, s. 45-46, (şiiir)
- UYAR, Turgut, “Bir Oda Güneşine”, Sayı 19, 1967, s. 23, (şiiir)
- UYAR, Turgut, “Bir Şiirden: Abdülhak Hamit”, Sayı 11, 1967, s. 36-38, (inceleme)
- UYAR, Turgut, “Bir Şiirden: Bu Yağmur”, Sayı 21, 1968, s. 31-34, (inceleme)
- UYAR, Turgut, “Bir Şiirden: Büyük Olsun”, Sayı 17, 1967, s. 41-44, (inceleme)
- UYAR, Turgut, “Bir Şiirden: Erenköyü’nde Bahar”, Sayı 12, 1967, s. 30-32, (inceleme)
- UYAR, Turgut, “Bir Şiirden: Güvercin”, Sayı 33, 1969, s. 52-55, (inceleme)
- UYAR, Turgut, “Bir Şiirden: Han Duvarları”, Sayı 10, 1967, s. 32-35, (inceleme)

- UYAR, Turgut, “Bir Şiirden: Hayti Adaları”, Sayı 22, 1968, s. 32-34, (inceleme)
- UYAR, Turgut, “Bir Şiirden: Kimsesizlik”, Sayı 13, 1967, s. 39-41, (inceleme)
- UYAR, Turgut, “Bir Şiirden: Korktuğum Şey”, Sayı 20, 1968, s. 28-31, (inceleme)
- UYAR, Turgut, “Bir Şiirden: Maniler”, Sayı 15, 1967, s. 16-19, (inceleme)
- UYAR, Turgut, “Bir Şiirden: Sakal”, Sayı 28, 1968, s. 59-62, (inceleme)
- UYAR, Turgut, “Bir Şiirden: Sıla ve Muhacirlik Mısraları”, Sayı 16, 1967, s. 60-64, (inceleme)
- UYAR, Turgut, “Bir Şiirden: Şimal Rüzgârı”, Sayı 19, 1967, s. 38-40, (inceleme)
- UYAR, Turgut, “Bir Şiirden: Tokad’a Doğru”, Sayı 23, 1968, s. 36-39, (inceleme)
- UYAR, Turgut, “Bir Şiirden”, Sayı 24, 1968, s. 44-46, (inceleme)
- UYAR, Turgut, “Bir Şiirden”, Sayı 26, 1968, s. 49-52, (inceleme)
- UYAR, Turgut, “Biraz Daha”, Sayı 15, 1967, s. 20-22, (şiir)
- UYAR, Turgut, “Biraz Daha”, Sayı 41, 1969, s. 142-145, (şiir)
- UYAR, Turgut, “Biten Bir Yaz’a Gazel”, Sayı 11, 1967, s. 32, (şiir)
- UYAR, Turgut, “Biten Bir Yaz’a Gazel”, Sayı 41, 1969, s. 142, (şiir)
- UYAR, Turgut, “Büyük Gurbetçi”, Sayı 16, 1967, s. 66-67, (şiir)
- UYAR, Turgut, “Büyük Saat”, Sayı 5, 1966, s. 20-22, (şiir)
- UYAR, Turgut, “Büyüyüp Giden Hüzüne Gazel”, Sayı 11, 1967, s. 33, (şiir)
- UYAR, Turgut, “Cahil Beşir’e”, Sayı 18, 1967, s. 27, (şiir)
- UYAR, Turgut, “Çağrılmış’a”, Sayı 18, 1967, s. 26, (şiir)
- UYAR, Turgut, “Çok Üşümek”, Sayı 41, 1969, s. 140, (şiir)
- UYAR, Turgut, “Eksik Kırık Bardaklar”, Sayı 41, 1969, s. 138, (şiir)
- UYAR, Turgut, “Gezginciye Ağıt Olarak”, Sayı 32, 1969, s. 46, (şiir)
- UYAR, Turgut, “Gidelim Serv ü Revanım Yürü Sadabad’a”, Sayı 19, 1967, s. 24-25, (şiir)
- UYAR, Turgut, “Göge Bakma Durağı”, Sayı 41, 1969, s. 139, (şiir)

- UYAR, Turgut, “Hadi İzmir’e”, Sayı 30, 1968, s. 42-43, (şiir)
- UYAR, Turgut, “Hemofili”, Sayı 9, 1967, s. 14-16, (şiir)
- UYAR, Turgut, “Hızla Gelişecek Kalbimiz”, Sayı 4, 1966, s. 22-24, (şiir)
- UYAR, Turgut, “Islak Çeltikler’e”, Sayı 20, 1968, s. 20, (şiir)
- UYAR, Turgut, “İyimser Bir Sonuca Gazel”, Sayı 11, 1967, s. 32, (şiir)
- UYAR, Turgut, “Kar Altında, Evde”, Sayı 28, 1968, s. 51, (şiir)
- UYAR, Turgut, “Karşılıklı Çekilmiştii Duvarlar”, Sayı 31, 1969, s. 43, (şiir)
- UYAR, Turgut, “Kurtarmak Bütün Kaygıları”, Sayı 41, 1969, s. 141-142, (şiir)
- UYAR, Turgut, “Meclis-i Mebusan’a”, Sayı 19, 1967, s. 23, (şiir)
- UYAR, Turgut, “Münacaat”, Sayı 22, 1968, s. 26-27, (şiir)
- UYAR, Turgut, “Su Yorumcularına Gazel”, Sayı 11, 1967, s. 33, (şiir)
- UYAR, Turgut, “Sulfata’ya”, Sayı 18, 1967, s. 25, (şiir)
- UYAR, Turgut, “Susuzluk’a”, Sayı 23, 1968, s. 29, (şiir)
- UYAR, Turgut, “Terleyen’e”, Sayı 23, 1968, s. 28, (şiir)
- UYAR, Turgut, “Ürkek Irmaklar’a”, Sayı 20, 1968, s. 20-21, (şiir)
- UYAR, Turgut, “Vesika I: İdincik Kadısına”, Sayı 32, 1969, s. 46-47, (şiir)
- UYAR, Turgut, “Yâd”, Sayı 4, 1966, s. 55, (şiir)
- UYAR, Turgut, “Yavaşça Oluyor Ellerime”, Sayı 41, 1969, s. 140-141, (şiir)
- UYAR, Turgut, “Yokuş Yol’a”, Sayı 25, 1968, s. 48, (şiir)
- UYAROĞLU, İsmail, “Bir Fincan İhlamurdur Sesi Haziran Günlerinden”, Sayı 38, 1969, s. 63-64, (inceleme)
- UYAROĞLU, İsmail, “Bireskisevgi”, Sayı 35, 1969, s. 44-45, (şiir)
- UYAROĞLU, İsmail, “Savaş ve Barış”, Sayı 28, 1968, s. 56, (şiir)
- UYAROĞLU, İsmail, “Savaşçı”, Sayı 18, 1967, s. 33, (şiir)
- ÜNALAN, Öner, “Karaca İn’in Aslanı”, Sayı 33, 1969, s. 32-35, (hikâye)
- ÜNEY, Selami, “Haydut”, Sayı 5, 1966, s. 31, (şiir)
- ÜSTÜN, Şükrü, “Nazım Usta”, Sayı 16, 1967, s. 69, (şiir)
- YALÇIN, İrfan, “Madenciler Köyü”, Sayı 42, 1969, s. 49-51, (anı)
- YAVUZ, Hilmi, “Dalgıç”, Sayı 12, 1967, s. 27, (şiir)
- YAVUZ, Hilmi, “Fırtına”, Sayı 41, 1969, s. 148, (şiir)

- YAVUZ, Hilmi, “Fırtına”, Sayı 6, 1966, s. 21, (şiiir)
- YAVUZ, Hilmi, “Saatçi”, Sayı 17, 1967, s. 37, (şiiir)
- YAVUZ, Hilmi, “Saatçi”, Sayı 41, 1969, s. 147, (şiiir)
- YEATS, W. B., çev. Cevat ÇAPAN, “1916 Paskalya Ayaklanması”, Sayı 11, 1967, s. 27-29, (çeviri şiiir)
- YILDIZ, Bekir, “-”, Sayı 46-47, 1970, s. 102-111, (otobiyografi)
- YÜCE, Kamran, “Güneş”, Sayı 42, 1969, s. 32, (şiiir)
- YÜCEL, Can, “Ohh”, Sayı 18, 1967, s. 29, (şiiir)
- YÜCEL, Can, “Oscar Wilde’e”, Sayı 41, 1969, s. 150, (şiiir)
- YÜCEL, Can, “Poyraz’dan”, Sayı 41, 1969, s. 150-151, (şiiir)
- YÜCEL, Can, “Poyrazdan”, Sayı 14, 1967, s. 23, (şiiir)
- YÜCEL, Can, “Sav”, Sayı 13, 1967, s. 31, (şiiir)
- YÜCEL, Can, “Scotland Yard’a Havalesi Cihetiyle”, Sayı 41, 1969, s. 151, (şiiir)
- YÜCEL, Can, “Sevgi Duvarı”, Sayı 41, 1969, s. 149, (şiiir)
- YÜCEL, Can, “Tekerleme”, Sayı 17, 1967, s. 34, (şiiir)
- YÜCEL, Can, “Yengeçvari”, Sayı 15, 1967, s. 23, (şiiir)
- ZARİFOĞLU, Cahit, “Ağartı”, Sayı 3, 1966, s. 25-27, (şiiir)
- ZİYALAN, Nihat, “Aşkın Tılsımı”, Sayı 39, 1969, s. 46, (şiiir)
- ZİYALAN, Nihat, “Bir Gün”, Sayı 36, 1969, s. 40, (şiiir)
- ZİYALAN, Nihat, “Buzlu Fişek”, Sayı 41, 1969, s. 152, (şiiir)
- ZİYALAN, Nihat, “Çarpıyor Yüreğim”, Sayı 39, 1969, s. 45, (şiiir)
- ZİYALAN, Nihat, “Dışarda”, Sayı 25, 1968, s. 54, (şiiir)
- ZİYALAN, Nihat, “İnsanım Ben”, Sayı 41, 1969, s. 152-153, (şiiir)
- ZİYALAN, Nihat, “Kardeşim Mehmet”, Sayı 36, 1969, s. 38, (şiiir)
- ZİYALAN, Nihat, “Kimler Okur Bu Şiiri”, Sayı 11, 1967, s. 34, (şiiir)
- ZİYALAN, Nihat, “Neden Tanrım”, Sayı 36, 1969, s. 38-39, (şiiir)
- ZİYALAN, Nihat, “Oradayım”, Sayı 36, 1969, s. 39, (şiiir)
- ZİYALAN, Nihat, “Oradayım”, Sayı 41, 1969, s. 154, (şiiir)
- ZİYALAN, Nihat, “Pusu”, Sayı 43, 1970, s. 43, (şiiir)

ZİYALAN, Nihat, “Sevgilim Dağ Havası Gibi Örtüyor Üstümü”, Sayı 32, 1969, s. 53, (şiir)
ZİYALAN, Nihat, “Sonu Yok”, Sayı 41, 1969, s. 153, (şiir)
ZİYALAN, Nihat, “Sonu Yok”, Sayı 6, 1966, s. 24, (şiir)
ZİYALAN, Nihat, “Türkü”, Sayı 19, 1967, s. 32, (şiir)
ZİYALAN, Nihat, “Yalnızlığın Yanında”, Sayı 17, 1967, s. 38, (şiir)
ZİYALAN, Nihat, “Yanımda Sevgilim”, Sayı 39, 1969, s. 45-46, (şiir)

• Üçüncü Dönem

ADA, Ahmet, “Günbatımı Türküsü”, Sayı 2, 1981, s. 64, (şiir)
AKDAĞ, Tevfik, “Ve Sakin Ol”, Sayı 1, 1980, s. 58, (şiir)
AKDAĞ, Tevfik, “Yılmaz Gruda Gürültüyle Tüten Adam”, Sayı 2, 1981, s. 131-135, (inceleme)
ALTINTAŞ, Günel, “Ahşap Aile”, Sayı 1, 1980, s. 60, (şiir)
ALTINTAŞ, Günel, “Karanlık”, Sayı 1, 1980, s. 60, (şiir)
ALTINTAŞ, Günel, “Zordur Şiir”, Sayı 2, 1981, s. 59, (şiir)
ARUOBA, Oruç, “Şairin Kargı (Kendi) Portresi”, Sayı 2, 1981, s. 129-130, (inceleme)
AY, Behzat, “Alkol ve Ben”, Sayı 2, 1981, s. 120-125, (anı)
AYHAN, Ece, “İlhan Berk’in Dedikleri Demedikleri”, Sayı 2, 1981, s. 65-111, (röportaj)
BAŞBUĞ, Faik Y., “Bir Banka ve Kaynak Darboğazı”, Sayı 2, 1981, s. 46-49, (inceleme)
BATUR, Enis, “Eğretileme: Felsefe ile Şiir Arasında Anlatım Köprüsü”, Sayı 1, 1980, s. 47-51, (eleştiri)
BATUR, Enis, “Tunç Mesel”, Sayı 2, 1981, s. 61, (şiir)
BATUR, Enis, “Üniversite Yayınları Üzerine”, Sayı 1, 1980, s. 127-129, (deneme)
BERFE, Süreyya, “Çocuk Yılı Üzerine”, Sayı 1, 1980, s. 61, (şiir)
BERK, İlhan, “Kıyı”, Sayı 1, 1980, s. 54, (şiir)

- BERK, İlhan, “Ses”, Sayı 1, 1980, s. 53, (şiir)
- BERK, İlhan, “Taşlık Hamam Sokağı”, Sayı 1, 1980, s. 53, (şiir)
- CANBERK, Eray, “Şiirle Geçen Yarım Yüzyıl ya da İlhami Bekir”, Sayı 1, 1980, s. 40-143, (inceleme)
- DAĞLARCA, Fazıl Hüsnü, “Başlama”, Sayı 1, 1980, s. 52, (şiir)
- DAĞLARCA, Fazıl Hüsnü, “Bezenmek”, Sayı 2, 1981, s. 51, (şiir)
- DAĞLARCA, Fazıl Hüsnü, “Çiçek”, Sayı 2, 1981, s. 51, (şiir)
- DAĞLARCA, Fazıl Hüsnü, “Daha Sevişmek”, Sayı 1, 1980, s. 52, (şiir)
- DAĞLARCA, Fazıl Hüsnü, “Dokunusuz”, Sayı 2, 1981, s. 50, (şiir)
- DAĞLARCA, Fazıl Hüsnü, “Dolunay”, Sayı 1, 1980, s. 52, (şiir)
- DAĞLARCA, Fazıl Hüsnü, “Eylem Değiştirmek”, Sayı 2, 1981, s. 51, (şiir)
- DAĞLARCA, Fazıl Hüsnü, “İçerdeki Yalaz”, Sayı 1, 1980, s. 52, (şiir)
- DAĞLARCA, Fazıl Hüsnü, “İçerik”, Sayı 1, 1980, s. 52, (şiir)
- DAĞLARCA, Fazıl Hüsnü, “Karanlığı Tutmak”, Sayı 2, 1981, s. 50, (şiir)
- DAĞLARCA, Fazıl Hüsnü, “Kocaman Olan”, Sayı 2, 1981, s. 50, (şiir)
- DAĞLARCA, Fazıl Hüsnü, “Konuşmalar”, Sayı 2, 1981, s. 50, (şiir)
- DAĞLARCA, Fazıl Hüsnü, “Korkudan Uyuyamamak”, Sayı 2, 1981, s. 51, (şiir)
- DAĞLARCA, Fazıl Hüsnü, “Parlamalar”, Sayı 2, 1981, s. 50, (şiir)
- DAĞLARCA, Fazıl Hüsnü, “Yaşama”, Sayı 2, 1981, s. 51, (şiir)
- DAĞLARCA, Fazıl Hüsnü, “Yeryüzülük”, Sayı 2, 1981, s. 50, (şiir)
- DEMİRALP, Oğuz, “Santre Üzerine”, Sayı 2, 1981, s. 4-5, (deneme)
- DENİZ, Sadık, “70”, Sayı 2, 1981, s. 60, (şiir)
- DOĞAN, Mehmet H., “Necatigil’in İnsanları”, Sayı 2, 1981, s. 17-32, (inceleme)
- DOĞAN, Mehmet H., “Sanat ve Slogan”, Sayı 1, 1980, s. 28-40, (deneme)
- EDGÜ, Ferit, “Bir Amerika İzlenimi: Judy’nin Atölyesinde”, Sayı 1, 1980, s. 124-126, (anı)
- ERDOST, Muzaffer [İlhan], “Geç Öğrenilmiş Bir Çocukluk Türküsü”, Sayı 2, 1981, s. 54-55, (şiir)

- ERDOST, Muzaffer [İlhan], “Kültür Birikimi ve Kapitalizm”, Sayı 1, 1980, s. 13-27, (deneme)
- ERGÜVEN, Mehmet, “Bağdarlar Geçidi”, Sayı 1, 1980, s. 129-130, (kitap tanıtımı)
- GELENCİK, Ragıp, “Dil Günlüğü”, Sayı 1, 1980, s. 114-120, (günlük)
- GELENCİK, Ragıp, “Dil Günlüğü”, Sayı 2, 1981, s. 112-120, (günlük)
- GÖNENÇ, Turgay, “Ürpertiler Belirtiler”, Sayı 2, 1981, s. 58, (şiir)
- GÜNEL, Burhan, “Başlığını Okurlar Koysun”, Sayı 2, 1981, s. 35-45, (inceleme)
- GÜRSU, Ahmet, “Türk Ulusçuluğunun Temelleri”, Sayı 1, 1980, s. 137-139, (kitap tanıtımı)
- HİLAV, Selahattin, “Frankfurt Okulu ve Eleştirel Kuram Üzerine Notlar”, Sayı 1, 1980, s. 4-12, (inceleme)
- İmzasız, “Aydınlar”, Sayı 1, 1980, s. 1-3, (başyazı)
- İmzasız, “Papirüs’ten”, Sayı 1, 1980, s. 139, (duyuru)
- İmzasız, “Papirüs’ten”, Sayı 2, 1981, s. 2-3, (duyuru)
- İmzasız, “Tutanak”, Sayı 1, 1980, s. 144, (tutanak)
- İmzasız, “Tutanak”, Sayı 2, 1981, s. 136, (tutanak)
- İNAM, Ahmet, “Denemeye Vurdum Neşter”, Sayı 2, 1981, s. 33-34, (deneme)
- İNCE, Özdemir, “Bedel”, Sayı 1, 1980, s. 59, (şiir)
- İNCE, Özdemir, “Cam Kırıkları”, Sayı 1, 1980, s. 59, (şiir)
- İNCE, Özdemir, “Gelgitler”, Sayı 1, 1980, s. 59, (şiir)
- KÖKSAL, Ahmet, “1980’de Resim Ortamı”, Sayı 2, 1981, s. 5-8, (inceleme)
- KUTLUK, İbrahim, “Dağlarca’nın Dedikleri Demedikleri”, Sayı 1, 1980, s. 63-113, (röportaj)
- MADEN, Sait, “Arınma”, Sayı 1, 1980, s. 56-57, (şiir)
- MADEN, Sait, “Bekleyiş”, Sayı 2, 1981, s. 56, (şiir)
- MADEN, Sait, “Ejder”, Sayı 2, 1981, s. 56, (şiir)
- MADEN, Sait, “Uçurtma”, Sayı 2, 1981, s. 57, (şiir)
- MADEN, Sait, “Yaprak”, Sayı 2, 1981, s. 57, (şiir)

- MAĞDEN, Perihan, “Di’li Geçmişte Kara Hasret”, Sayı 1, 1980, s. 62, (şiir)
- NACİ, Fethi, “‘Türkiye’de Roman ve Toplumsal Değişme’ İçin Notlar: Yakup Kadri’nin Ütopyası ve Gerçek Türkiye”, Sayı 1, 1980, s. 41-46, (inceleme)
- REMİZ, A., “Acıyı Kinle Sevebilir Misiniz”, Sayı 2, 1981, s. 63, (şiir)
- REMİZ, A., “Bırakma”, Sayı 2, 1981, s. 62, (şiir)
- REMİZ, A., “Buluşma”, Sayı 2, 1981, s. 62, (şiir)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Behçet Necatigil Şiirlerini Nereye Yazardı”, Sayı 1, 1980, s. 55, (şiir)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Bir Büst İçin Elli Yıl Sonra Söylenmiştir”, Sayı 2, 1981, s. 53, (şiir)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Ğ Vitamini”, Sayı 2, 1981, s. 53, (şiir)
- [SEBER], Cemal Süreya, “Taşırın Damla”, Sayı 2, 1981, s. 52-53, (şiir)
- SOMTÜRK, Güner, “Resim Pazarı”, Sayı 1, 1980, s. 131-136, (inceleme)
- SOMTÜRK, Güner, “Resim”, Sayı 2, 1981, s. 8-14, (inceleme)
- UÇAROL, Tuncer, “İlginç Çizgileriyle Edebiyatımız”, Sayı 1, 1980, s. 120-123, (günlük)
- ÜRETÜRK, Vedat G., “Emekli Günlüğü”, Sayı 2, 1981, s. 125-128, (günlük)
- YEL, Doğan, “Dergi ve Vergi”, Sayı 2, 1981, s. 14-15, (inceleme)
- YEL, Doğan, “Eleştiri Mi?”, Sayı 1, 1980, s. 130-131, (inceleme)
- YÜCEL, Can, “Ada Vapurunda”, Sayı 2, 1981, s. 16, (şiir)
- YÜCEL, Can, “Benzetmek Gibi Olmasın Ama”, Sayı 2, 1981, s. 16, (şiir)

SONUÇ

Bu çalışmada 1960 ile 1981 yılları arasında belli aralıklarla çıkarılan *Papirüs* dergisi incelenmiştir. 1960-1961 yılları arasında dört sayı olarak çıkan dergi, 1966 yılından 1970 yılına kadarki dönemde uzun soluklu olup toplam kırk yedi sayı olarak yayımlanmıştır. 1980-1981 yıllarında ise yayımlanan iki sayı ile *Papirüs* dergisi yayın hayatına veda etmiştir.

Çalışmanın birinci bölümünde, Cemal Süreya'nın hayatı, edebî çalışmaları ve Türk edebiyatındaki yeri konu edilmiştir. İlk olarak şairin hayatının ele alındığı bu bölümde, sıkıntılı bir çocukluk ve ilköğrenlik dönemi yaşayan Cemal Süreya'nın maddi ve manevi zorluklarla geçen bir süreçte şiirler yazmaya başladığı görülmüştür. İlkokuldayken yazmaya başladığı şiirlerin sayısı, Mülkiye'de okuduğu sırada fazlalaşmıştır. Sanatçının edebî çalışmalarının çok olduğu, birçok derginin çıkarılmasına öncülük ettiği, yönetim kurulunda yer aldığı ya da eserleriyle süreli yayımlara katkı sağladığı, buna karşın çok sayıda şiir kitabı yayımlamadığı ve çıkardığı şiir kitapları arasında uzun zaman dilimleri olduğu görülmüştür.

İkinci bölümde *Papirüs* dergisine değinilmiş ve yayımlanma süreci ele alınmıştır. Daha sonra derginin özelliklerine temas edilerek kültür hayatındaki yeri saptanmaya çalışılmıştır. Buna göre derginin yayımlanma sürecinde yaşanan sıkıntılardan olan yayımlanacak yazı bulunamaması ya da yazıhanesinin yanmasıyla birlikte toplanılan yazıların yanarak yok olması gibi çeşitli durumlarla birlikte maddi zorluklarla karşılaşıldığı da tespit edilmiştir. Dergi maddi ve siyasî nedenlerden ötürü kesintili olarak yayımlanmıştır. Üç dönem halinde çıkarılan derginin mizanpajında da değişiklikler olduğu gözlenmiştir. Şair ve yazar kadrosu geniş olan *Papirüs*'e kimi yazarlar değişik türde eser ortaya koyarak katkı sağlamıştır. Derginin Türk edebiyatına yeni öykücüler kazandırdığı, şairlerin ilk şiirlerini yayımladığı ve ilk telif ücretleri aldığı, pek çok sanatçı için bir okul niteliği taşıdığı, İkinci Yeni şairlerini bir arada tuttuğu, bu anlayışı benimsemeyen sanatçılara da kapılarını kapatmadığı, yazıhanesinde edebî tartışmaların yapıldığı, dostlukların paylaşıldığı bir yer olduğu

görülmüştür. Dergi birçok sanatçının hayatında derin izler bırakmış, edebiyat ve sanat dünyasına yön veren kimi tartışmaların başlamasına da neden olmuştur.

Üçüncü bölümde ise *Papirüs* dergisinde yer alan deneme, eleştiri ve inceleme yazıları konularına göre kategorize edilmiş ve bütün türler hakkında bilgiler verilmiştir. Derginin her döneminde şiirin merkeze alındığı ve telif ya da çeviri birçok şiirin yayımlandığı tespit edilmiştir. Şiirden sonra en çok yayımlanan türler ise sırasıyla inceleme, deneme, hikâye ve eleştiri olmuştur. Dergiye yazıları ve şiirleriyle en çok katkı sunan sanatçının Turgut Uyar olduğu görülmüştür. Onu, Cemal Süreya, Muzaffer Buyrukçu, Tomris Uyar, Ülkü Tamer, Sabahattin Kudret Aksal, Tevfik Akdağ, Metin Eloğlu ve Mehmet H. Doğan izlemiştir. *Papirüs*'te inceleme yazılarını en fazla Turgut Uyar, deneme yazılarını Kaya Özsezgin, hikâyeyi Tomris Uyar, eleştiri yazılarını ise Asım Bezirci ve Selahattin Hilav kaleme almıştır. Dergideki imzasız başyazıları kaleme alan Cemal Süreya'nın bu yazıların içeriğinden hareketle pek çok konu hakkında bilgi sahibi olan ve gündemi takip eden bir sanatçı olduğu göze çarpmaktadır. *Papirüs*'te en çok yazı ve şiirin, ikinci dönemin 41. sayısında olduğu belirlenmiş ve bu sayıda toplam 148 yazı ve şiirin olduğu tespit edilmiştir. Yine bu sayının 159 sayfa ile en hacimli sayı olduğu görülmüştür. Derginin birinci döneminde toplam 51, ikinci döneminde toplam 1098, üçüncü döneminde ise toplam 81 yazı ve şiir olduğu saptanmıştır.

Tezin son bölümünde ise derginin çıkış tarihleri baz alınıp üç döneme ayrılarak oluşturulan kronolojik dizin ve yazar soyadına göre dizine yer verilerek araştırmacıların istifadesine sunulmuştur.

Çalışmanın Ekler bölümüne de *Papirüs* dergisine yazılarıyla katkı sunan sanatçılar, yayımlanan türler, derginin sayılarıyla ilgili birtakım istatistikî veriler ile Savran bölümünde yer alan yazıların içeriği koyulmuştur.

KAYNAKÇA

- Akarsu, Hasan: **Şiirler Değdi Sevdaya**, İstanbul, Gerçek Sanat Yayınları, 2000.
- Akkanat, Cevat: **Gelenek ve İkinci Yeni Şiiri**, 2. bs., İstanbul, Okur Kitaplığı, 2012.
- Akpınar, Soner; Çalışkan, Hatice: “Metin Eloğlu’nun Şiirlerinde Mizah Ögeleri”, **Türkoloji Dergisi**, Cilt XIX, Sayı 2, Ankara, 2012, s. 9.
- Andaç, Feridun: **Söz Uçar Yazı Kalır**, İstanbul, Can Yayınları, 2002.
- Arif, Ahmed: **Cemal Süreya’ya Mektuplar**, İstanbul, Kaynak Yayınları, 1992.
- Bakır, Sinan: “Leyla Erbil’in Kadın Anlatıcıları”, **Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi (TAED)**, Sayı 55, Erzurum, 2016, s. 256.
- Balcı, Yunus: “Türk Edebiyatında Deneme Literatürü”, **Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi (TALİD)**, Cilt IV, Sayı 8, İstanbul, 2006, s. 319-323.
- Baycanlar, Sema Çetin: “Cemal Süreya’nın Yazılarında Edebiyat ve Dil Üzerine Görüşleri”, **Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Cilt XIII, Sayı 2, Adana, 2004, s. 22.
- Baycanlar, Sema Çetin: “Sürelî Yayınlar ve Edebiyat Dünyası ‘1950’lerden Günümüze Genel Bir Değerlendirme””, **Prof. Dr. Mine Mengi Adına**

- Türkoloji Sempozyumu Bildirileri**, Adana, Çukurova Üniversitesi, 2012, s. 290-292.
- Bayrak, M. Orhan: **Türkiye’de Gazeteler ve Dergiler Sözlüğü (1831-1993)**, İstanbul, Küll Yayınları, 1994.
- Bezirci, Asım: **İkinci Yeni Olayı**, 4. bs., İstanbul, Evrensel Basım Yayın, 1996.
- Börklü, Jale Gülgen: **Can Yücel’in Hayatı, Edebî Çevresi ve Şiirlerinin İncelenmesi**, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Doktora Tezi), Ankara, 2012.
- Buttanrı, Müzeyyen: “Türk Edebiyatında Tiyatro: Cumhuriyet Devri”, **Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi (TALİD)**, Cilt IV, Sayı 8, İstanbul, 2006, s. 206-208.
- Cengiz, Metin: **Cemal Süreya İkinci Yeni Bilincinin Kurucu Gücü**, 2. bs., İstanbul, Şiirden Yayıncılık, 2012.
- Çınar, Ergun: **İstanbul’un 100 Süreli Yayını**, İstanbul, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür A. Ş. Yayınları, 2010.
- Doğan, Mehmet H.: **Şimdi Uzaktasın**, İstanbul, YKY, 2009.
- Durmuş, Gökay: **Özdemir Asaf (Şair, Hikâye Yazarı ve Denemeci Olarak)**, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Doktora Tezi), Erzurum, 2012.
- Duruel, Nursel: “‘Aşırı’ Dergici Cemal Süreya”, **Papirüs**, Sayı 1, İstanbul, 1997, s. 24.

- Edebiyatçılar Derneği: **Cemal Süreya “Üstü Kalsın”**, Yay. Haz. Gökhan Cengizhan, Ankara, Edebiyatçılar Derneği Yayınları, 2001.
- Enginün, İnci: **Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı**, 12. bs., İstanbul, Dergâh Yayınları, 2012.
- Erdost, Muzaffer İlhan: **İkinci Yeni Yazıları**, Ankara, Şahin Matbaası, 1997.
- Erdost, Muzaffer İlhan: **Üç Şair**, 2. bs., Ankara, Şahin Matbaası, 2004.
- Erkoç, Gülayse: “1960-1970 Dönemi Tiyatro Hareketleri”, **Tiyatro Araştırmaları Dergisi**, Sayı 13, Ankara, 2002, s. 1-6.
- Ertop, Konur: “Ahmet Oktay”, **Bütün Dünya**, Sayı 226, Ankara, 2017, s. 63.
- Ertop, Konur: “Özdemir Asaf’ın Şiiri”, **Bütün Dünya**, Sayı 164, Ankara, 2012, s. 96-97.
- Erzen, Melih: **Sur Kapılarında Adnan Özyalçın’ın Öyküleri**, Konya, Çizgi Kitabevi, 2016.
- Fuat, Memet: **İkinci Yeni Tartışması**, İstanbul, Adam Yayınları, 2000.
- Geçgel, Hulusi: “Arif Damar’ın Sanat Anlayışına Genel Bir Bakış”, **Çanakkale Araştırmaları Türk Yılığ**, Sayı 6-7, Çanakkale, 2008, s. 94-100.
- Geçgel, Hulusi: “Çanakkaleli Bir Şair: Ece Ayhan ve Şiiri”, **Çanakkale Araştırmaları Türk Yılığ**, Sayı 3, Çanakkale, 2005, s. 189.

- Gönenç, Aslı Yapar: “Türkiye’de Dergiciliğin Tarihsel Gelişimi”, **İletişim Fakültesi Dergisi**, Sayı 29, İstanbul, İstanbul Üniversitesi, 2007, s. 64.
- Gündüz, Olgun: “İkinci Yeni Şiiri İçinde Geleneği Sürdüren Şair: Sezai Karakoç”, **Muhafazakâr Düşünce Dergisi**, Sayı 38, Ankara, 2013, s. 53.
- Güneş, Zeliha: “Behçet Necatigil’in Şiirleri”, **Türkoloji Dergisi**, Cilt IX, Sayı 1, Ankara, 1991, s. 165.
- Güneş, Zeliha: **Cemal Süreya’nın Şiir Dili**, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 2007.
- Hızlan, Doğan: “Cemal Süreya’dan Yazısını Nasıl Aldım”, **Hürriyet Kitap Sanat**, Sayı 5, İstanbul, 2017, s. 3.
- Hızlan, Doğan: “Chevrolet’sini Sattı Papirüs’ü Çıkardı”, **Hürriyet**, (çevrimiçi)
<http://www.hurriyet.com.tr/chevroletsini-satti-papirusu-cikardi-138200>, E.T.: 12.06.2017.
- Işık, İhsan: **Türkiye Edebiyatçılar ve Kültür Adamları Ansiklopedisi**, 2. bs., Cilt II, Ankara, Elvan Yayınları, 2007.
- Işık, İhsan: **Türkiye Yazarlar Ansiklopedisi**, 3. bs., Cilt I, Ankara, Elvan Yayınları, 2004.
- İleri, Selim: “Cemal Süreya Başyazar”, **Radikal Kitap**, (çevrimiçi)
<http://kitap.radikal.com.tr/makale/haber/cemal-sureya-basyazar-417816>, E.T.: 29.05.2017.

- İleri, Selim: “Cemal Süreya’nın Günleri”, **Cumhuriyet**, (çevrimiçi)
<http://www.cumhuriyetarsivi.com/monitor/index2.xhtml>, E.T.: 16.09.2017.
- İlhan, Attila: **İkinci Yeni Savaşı**, 3. bs., Ankara, Bilgi Yayınevi, 1996.
- İnan, Ruhi; Üstten, Aliye Uslu: “Bir Değer Algısı Olarak İlhan Berk Şiiri”, **Turkish Studies**, Sayı 10/8, Ankara, 2015, s. 1414.
- Kabaklı, Ahmet: **Türk Edebiyatı**, 11. bs., Cilt IV, Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları, İstanbul, 2002.
- Kabaklı, Ahmet: **Türk Edebiyatı**, 14. bs., Cilt V, Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları, İstanbul, 2008.
- Kadıızade, Esmâ Dumanlı: “Tomris Uyar’ın Öykülerinde Kurgu”, **Prof. Dr. Mine Mengi Adına Türkoloji Sempozyumu Bildirileri**, Adana, Çukurova Üniversitesi, 2012, s. 295.
- Kahraman, Âlim: “Türk Edebiyatında Hikâye Literatürü: Cumhuriyet Dönemi”, **Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi (TALİD)**, Cilt IV, Sayı 7, İstanbul, 2006, s. 131-133.
- Kanter, Fatih: “Geleneği Modernleştiren Şair: Hilmi Yavuz”, **Ada**, Sayı 3, Trabzon, 2004, s. 28.
- Kaplan, Mehmet: **Şiir Tahlilleri II**, 21. bs., İstanbul, Dergâh Yayınları, 2012.

- Karabulut, Mustafa: “Edip Cansever’in ‘Medüza’ Şiirine Varoluşçu Bir Bakış”, **Erdem**, Sayı 61, Ankara, 2011, s. 149.
- Karaca, Alaattin: **İkinci Yeni Poetikası**, Ankara, Hece Yayınları, 2005.
- Karaçay, Figen: “Bilge Karasu’nun ‘Bir Ortaçağ Abdalı’ Adlı Öyküsünde Arketipler ve Semboller”, **Edebiyat Fakültesi Dergisi**, Cilt XXXIII, Sayı 2, Ankara, 2016, s. 169.
- Karadeniz, Mustafa: “‘İshak’ Bağlamında Onat Kutlar’ın Öykücülüğü ve ‘Çatı’ Öyküsünün Tahlili”, **Turkish Studies**, Sayı 8/1, Ankara, 2013, s. 1831.
- Karakoç, Sezai: **Edebiyat Yazıları II**, 3. bs., İstanbul, Diriliş Yayınları, 2007.
- Kaynak: **Cemal Süreya Arşivi**, Yay. Haz. Feyza Perinçek, İstanbul, Kaynak Yayınları, 1991.
- Kömürcü, Mustafa: “Behçet Necatigil’in Şiirlerindeki Batı Mitolojisine Ait Kavramlar Üzerinde Bir İnceleme”, **Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Sayı 7, Kayseri, 1996, s. 439.
- Kurdakul, Şükran: **Düşün ve Edebiyatımızda Şairler ve Yazarlar Sözlüğü**, 4. bs., İstanbul, Gözlem Matbaacılık Koll. Şti., 1983.
- Kurdakul, Şükran: **Şairler ve Yazarlar Sözlüğü**, 7. bs., İstanbul, İnkılâp Kitabevi, 1999.

- Kültür Bakanlığı: **Papirüs Şiirleri Antolojisi (1966-1981)**, Der. Zühal Tekkanat, Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınları, 2002.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı: **Türk Edebiyatı Tarihi**, Cilt IV, Ed. Talat Sait Halman, Osman Horata v.d., Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 2006.
- Numanoğlu, Meliha: **Füruzan Hayatı, Sanatı, Eserleri**, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yüksek Lisans Tezi), Kayseri, 2009.
- Oral, Zeynep: **Sözden Söze**, İstanbul, Cem Yayınevi, 1990.
- Özdemir, Nurdane: “Şiirin Koca Çınarı: Fazıl Hüsnü Dağlarca”, **Dil Dergisi**, Sayı 64, Ankara, 1998, s. 75.
- Özgül, M. Kayahan: **Türk Edebiyatı Tarihine Bir Bakış**, Cilt II, Ankara, Kurgan Edebiyat Yayınları, 2013.
- Özkan, Abdullah; Durbaş, Refik: **Cumhuriyetten Günümüze Türk Şiiri Antolojisi**, Cilt III, İstanbul, Boyut Yayın Grubu, 2003.
- Özkan, Abdullah; Durbaş, Refik: **Cumhuriyetten Günümüze Türk Şiiri Antolojisi**, Cilt IV, İstanbul, Boyut Yayın Grubu, 2003.
- Özkırımlı, Atilla: **Türk Edebiyatı Tarihi**, Cilt I, İstanbul, İnkılâp Kitabevi, 2004.
- Özkırımlı, Atilla: **Türk Edebiyatı Tarihi**, Cilt II, İstanbul, İnkılâp Kitabevi, 2004.
- Özyalçın, Adnan: **Öykücülüğümüzün 45 Yıllık Çınarı**, İstanbul, Evrensel Basım Yayın, 1999.

- Papirüs: “Yaşasın! Kahrolsun!”, **Papirüs**, Sayı 1, İstanbul, 1997, s. 3.
- Perinçek, Feyza; Duruel, Nursel: **Cemal Süreya “Şairin Hayatı Şiire Dahil”**, Yay. Haz. Faruk Duman, İstanbul, Can Yayınları, 2008.
- Reyhanoğulları, Gökhan: “Gerçeküstüçülük ve Orhan Duru’nun Öykülerine Yansıması”, **İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi**, Sayı 3, İstanbul, 2014, s. 277.
- Rifat, Mehmet: **Gösterge Avcıları**, Yay. Haz. Elif Gökteke, İstanbul, YKY, 1997.
- Sakaoğlu, Saim: “Behçet Necatigil’in Eflatun Cem Güney’i Nasıl ‘Ömer Faruk Toprak’laştı?”, **Erciyes Aylık Fikir ve Sanat Dergisi**, Sayı 446, Kayseri, 2015, s. 2.
- [Seber], Cemal Süreya: **Aydınlık Yazıları Paçal**, İstanbul, Kaynak Yayınları, 1992.
- [Seber], Cemal Süreya: “Eleştiri Deneme”, **Nesin Vakfı Edebiyat Yılığ 1976**, İstanbul, Tekin Yayınevi, 1976, s. 86.
- [Seber], Cemal Süreya: **Günler**, 5. bs., İstanbul, YKY, 2016.
- [Seber], Cemal Süreya: **“Günübirlik”ler**, Haz. Selahattin Özpallabıyıklar, İstanbul, YKY, 2005.
- [Seber], Cemal Süreya: **Güvercin Curnatası**, Haz. Nursel Duruel, 7. bs., İstanbul, YKY, 2015.
- [Seber], Cemal Süreya: “Hedef 1000 Abone”, **Papirüs**, Sayı 3, İstanbul, 1997, s. 47.

- [Seber], Cemal Süreya: **On Üç Günün Mektupları**, 17. bs., İstanbul, YKY, 2017.
- [Seber], Cemal Süreya: **Papirüs'ten Başyazılar**, Der. Zühal Tekkanat, İstanbul, YKY, 2015.
- [Seber], Cemal Süreya: **Şapkam Dolu Çiçeklerle**, Haz. Selahattin Özpalabıyıklar, 7. bs., İstanbul, YKY, 2017.
- [Seber], Cemal Süreya: **Uzat Saçlarını Frigya**, 2. bs., İstanbul, Yön Yayıncılık, 1992.
- [Seber], Cemal Süreya: **Üstü Kalsın**, Haz. Doğan Hızlan, 10. bs., İstanbul, YKY, 2012.
- Şimşek, Tacettin: “Şiire Öyküden Öykü: Necati Tosuner’in Kısa Öykülerinde Şiirin Ayak Sesleri”, **Erdem**, Sayı 65, Ankara, 2013, s. 132.
- Tekkanat, Zühal: **Dostlarının Kaleminden Cemal Süreya'nın Portresi**, İstanbul, Yön Yayıncılık, 1998.
- Tural, Secaattin: “Türk Edebiyatında Eleştiri: Cumhuriyet Devri”, **Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi (TALİD)**, Cilt IV, Sayı 8, İstanbul, 2006, s. 261-262.
- Ünal, Mecit: “Ülkü Tamer... Bitirip Başa Dönüyorsunuz, Bitirip Başa...”, **Aydınlık Kitap**, Sayı 114, İstanbul, 2014, s. 4.
- Varlık: **Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü**, 15. bs., Haz. Behçet Necatigil, İstanbul, Varlık Yayınları, 1993.

- Yapı Kredi: **A'dan Z'ye Cemal Süreya**, Haz. Nursel Duruel, İstanbul, YKY, 2003.
- Yapı Kredi: **Füruzan Diye Bir Öykü**, Haz. Faruk Şüyün, İstanbul, YKY, 2009.
- Yaprak, Tahsin; Bayrak, Özcan: “Türk Hikâyeciliğinde Haldun Taner’in Yeri ve Kitaplarında Yer Almayan ‘Tö Ahmet’ Adlı İlk Hikâyesi”, **Tarih Okulu Dergisi (TOD)**, Sayı 15, İzmir, 2013, s. 485.
- Yıldırım, Tunç: “Halit Refiğ’in ‘Bir Türk’e Gönül Verdim’ Filminde Oyun ve Oyuncak Temaları Üzerinden Yayılan Kültürel Temsiller”, **Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi**, Sayı 13, Elazığ, 2015, s. 219.
- Yılmaz, Arif: **Sabahattin Kudret Aksal’ın Hayatı, Sanatı ve Şiirleri Üzerinde Bir Araştırma**, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Doktora Tezi), Ankara, 2004.

EKLER

Ek-1: Papirüs Dergisiyle İlgili İstatistikî Bilgiler

Ek-1.1: Papirüs dergisinin birinci dönemi hakkında genel bilgiler

Sayı	Başyazı	Bölüm Adı	Tarih	Sayfa	Fiyat
1	Gerçek Ayıklanma	Ceyhun Atuf Kansu	Ağustos 1960	4	1 Lira
2	-	Behçet Necatigil	Mayıs 1961	4	1 Lira
3	-	Turgut Uyar	Haziran 1961	4	1 Lira
4	-	Orhan Duru	Temmuz- Ağustos 1961	4	1 Lira

Ek-1.2: Papirüs dergisinin ikinci dönemi hakkında genel bilgiler

Sayı	Başyazı	Bölüm Adı	Tarih	Sayfa	Fiyat
1	Tarihsel Kötümserlik	Fazıl Hüsnü Dağlarca	Haziran 1966	56	2,5 Lira
2	Sağcıların Çıkmazı	Edip Cansever	Temmuz 1966	55	2,5 Lira
3	Mitoloji Havarileri	Behçet Necatigil	Ağustos 1966	56	2,5 Lira
4	Edebiyatımızda Yeni Bir Tıp	Turgut Uyar	Eylül 1966	55	2,5 Lira
5	Özgürlüğün Kullanma Değeri	Salah Bırsel	Ekim 1966	54	2,5 Lira
6	-	Metin Eloğlu	Kasım 1966	53	2,5 Lira
7	Telif ve Sürüm	Melih Cevdet Anday	Aralık 1966	52	2,5 Lira
8	-	Orhan Veli Kanık (Özel Sayı)	Ocak 1967	59	2,5 Lira
9	Güdümlü Eleştiriden Mekanik Eleştiriye	Sabahattin Kudret Aksal	Şubat 1967	52	2,5 Lira
10	Ölü Yasalar	Ülkü Tamer	Mart 1967	55	2,5 Lira
11	Türk Yazarının Halklaşması	Cahit Külebi	Nisan 1967	54	2,5 Lira
12	Ataç'ın Eylemi	Ömer Faruk Toprak	Mayıs 1967	53	2,5 Lira
13	Az gelişmiş Ülkelerde Şiir	Necati Cumalı	Haziran 1967	56	2,5 Lira
14	Değişim	Ceyhun Atuf Kansu	Temmuz 1967	55	2,5 Lira
15	Yazarın Devletle İlişkisi	Gülten Akın	Ağustos 1967	55	2,5 Lira
16	Sonuna Kadar	Nazım Hikmet Ran (Özel Sayı)	Eylül 1967	78	5 Lira
17	Türk Tipi Üstüne Soruşturmamız	Ahmet Muhip Dıranas	Ekim 1967	54	2,5 Lira
18	Atatürkiye	İlhan Berk	Kasım 1967	54	2,5 Lira
19	Konuşma Dili ve Şiir	Rıfat Ilgaz	Aralık 1967	55	2,5 Lira
20	Tevfik Fikret Üstüne	Ece Ayhan	Ocak 1968	54	2,5 Lira
21	-	Ahmet Oktay	Şubat 1968	55	2,5 Lira
22	Okur, Anadolu'daki Okur	Abdülkadir Meriçboyu	Mart 1968	55	2,5 Lira
23	-	Kemal Özer	Nisan 1968	55	2,5 Lira

Ek-1.2: Papirüs dergisinin ikinci dönemi hakkında genel bilgiler (devamı)

Sayı	Başyazı	Bölüm Adı	Tarih	Sayfa	Fiyat
24	Ödüller, Armağanlar	Mehmed Kemal Kurşunluoğlu	Haziran 1968	56	2,5 Lira
25	Bağlantı Çerçevesi	Hasan Hüseyin	Temmuz 1968	80	5 Lira
26	-	Hasan İzzettin Dinamo	Ağustos 1968	79	5 Lira
27	Devrimci Romantizm ve Kıyısız Gerçekçilik	Çekoslovakya'da Entellektüel Hayat (Özel Sayı)	Eylül 1968	70	5 Lira
28	Utanç Listesi	Mehmet Başaran	Ekim 1968	77	5 Lira
29	-	Ercümen Behzad Lav	Kasım 1968	78	5 Lira
30	Sovyetler'de Türk Şiiri	Arif Damar	Aralık 1968	78	5 Lira
31	Şiirimiz Üstüne Bir İki Söz	Ahmed Arif	Ocak 1969	72	5 Lira
32	İngenin Kökleri	Tevfik Akdağ	Şubat 1969	71	5 Lira
33	Hükümet Programları ve Kültür	Can Yücel	Mart 1969	79	5 Lira
34	Doğurgan Tümevarım	Talip Apaydın	Nisan 1969	78	5 Lira
35	-	Cahit Irgat	Mayıs 1969	71	5 Lira
36	Bayankuş	Özdemir İnce	Haziran 1969	70	5 Lira
37	-	Özdemir Asaf	Temmuz 1969	78	5 Lira
38	Şiir ve Devrim	Tahsin Saraç	Ağustos 1969	79	5 Lira
39	Sorgudadır Yazar	Oktay Rifat Horozcu	Eylül 1969	79	5 Lira
40	-	Attila İlhan	Ekim 1969	79	5 Lira
41	-	İkinci Yeni Antolojisi (Özel Sayı)	Kasım 1969	159	10 Lira
42	Marksizmin Birey Anlayışı ve Gerçekçilik	Sabri Altınel	Aralık 1969	63	5 Lira
43	-	Nihat Ziyalan	Şubat 1970	63	5 Lira
44	1960+10=1970	Yaşar Nabi Nayır	Mart 1970	64	5 Lira
45	Erkin Düşünce Ergin Sanat	Fethi Giray	Nisan 1970	56	5 Lira
46-47	-	Kendileri (Otobiyografileri) (Özel Sayı)	Mayıs 1970	111	10 Lira

Ek-1.3: Papirüs dergisinin üçüncü dönemi hakkında genel bilgiler

Sayı	Başyazı	Bölüm Adı	Tarih	Sayfa	Fiyat
1	Aydınlar	İlhami Bekir	Nisan 1980	144	150 Lira
2	-	Yılmaz Gruda	Mart 1981	136	200 Lira

Ek-1.4: Papirüs dergisinin birinci döneminde yer alan türlerin dağılımı

Sayı	Başyazı	Şiir	Çeviri Şiir	Hikâye	Anı	Deneme	Eleştiri	İnceleme	Söyleşi	Otobiyografi	Diğer	Toplam
1	1	5	1	1	-	1	1	2	-	1	3	16
2	-	5	-	-	1	2	1	1	-	-	-	10
3	-	2	1	-	1	5	-	3	1	-	-	13
4	-	3	2	-	1	2	1	1	-	-	2	12
Toplam	1	15	4	1	3	10	3	7	1	1	5	51

Ek-1.5: Papirüs dergisinin ikinci döneminde yer alan türlerin dağılımı

Sayı	Başyazı	Şiir	Çeviri Şiir	Hikâye	Çeviri Hikâye	Tiyatro	Anı	Deneme	Çeviri Deneme	Eleştiri	İnceleme	Mektup	Röportaj	Çeviri Röportaj	Günlük	Otobiyografi	Duyuru	Savran	Diğer	Toplam
1	1	5	1	1	-	-	-	3	-	1	1	-	-	-	-	-	-	6	2	21
2	1	4	1	-	-	-	-	1	-	-	4	-	-	-	-	-	-	4	2	17
3	1	5	1	-	-	-	-	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-	3	2	18
4	1	3	2	1	-	-	-	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-	2	1	15
5	1	5	1	-	-	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	6	1	17
6	-	8	1	1	-	-	-	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	5	-	19
7	1	5	1	1	-	-	-	-	-	2	3	-	-	-	-	-	-	4	-	17
8	-	2	-	-	-	-	2	3	-	-	4	6	-	-	-	-	-	3	2	22
9	1	5	1	2	-	-	-	1	1	-	3	-	-	-	-	-	-	3	2	19
10	1	4	2	1	-	-	-	1	-	-	3	-	-	-	-	-	-	5	1	18
11	1	8	1	2	-	-	-	1	-	1	3	-	-	-	-	-	-	4	1	22
12	1	6	-	2	-	-	-	1	-	1	3	-	-	-	-	-	-	4	3	21
13	1	4	1	2	-	-	-	1	-	1	3	-	-	-	-	-	-	1	1	15
14	1	7	-	1	1	-	-	-	-	1	2	-	-	1	-	-	-	3	3	20
15	1	10	1	-	-	-	-	1	-	-	3	-	-	-	-	-	-	4	1	21
16	1	4	2	-	-	-	-	3	-	-	5	-	1	-	-	-	-	1	2	19
17	1	11	1	1	-	-	-	1	-	-	3	-	-	-	-	-	-	1	-	19
18	1	8	-	1	-	-	-	1	-	1	3	-	-	-	-	-	-	3	-	18
19	1	15	-	2	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	4	-	26
20	1	23	-	1	-	-	-	1	1	-	2	-	-	-	-	-	-	3	2	35
21	-	4	1	1	-	-	1	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	6	2	18
22	1	8	-	-	-	-	-	1	1	1	3	-	-	-	-	-	-	5	1	21
23	-	8	-	1	-	-	-	-	-	2	4	-	-	-	-	-	-	4	2	21

Ek-1.5: Papirüs dergisinin ikinci döneminde yer alan türlerin dağılımı (devamı)

Sayı	Başyazı	Şiir	Çeviri Şiir	Hikâye	Çeviri Hikâye	Tiyatro	Anı	Deneme	Çeviri Deneme	Eleştiri	İnceleme	Mektup	Röportaj	Çeviri Röportaj	Günlük	Otobiyografi	Duyuru	Savran	Diğer	Toplam
24	1	6	-	-	-	-	1	-	-	3	3	-	-	-	-	-	-	2	1	17
25	1	9	2	1	-	-	1	1	-	2	1	-	1	-	-	-	-	7	1	27
26	-	5	1	1	-	-	-	-	-	2	5	-	1	-	-	-	-	6	4	25
27	1	1	11	-	2	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	19
28	1	12	1	-	-	1	-	1	-	3	3	-	-	-	-	-	-	2	1	25
29	-	10	-	2	-	-	2	3	-	1	3	-	-	-	-	-	-	6	1	28
30	1	9	-	3	-	-	-	1	-	2	2	-	1	-	1	-	-	4	-	24
31	1	7	-	3	-	-	-	2	-	1	1	-	1	-	-	-	-	7	-	23
32	1	12	-	1	-	-	1	1	-	1	1	-	1	-	1	-	-	4	-	24
33	1	9	-	3	-	-	1	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	3	1	23
34	1	6	-	-	-	-	-	2	-	-	4	-	-	-	1	-	-	1	4	19
35	-	9	-	-	-	-	1	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-	2	3	23
36	1	10	-	1	-	-	1	-	1	1	4	-	-	-	-	-	-	1	3	23
37	-	11	-	1	-	-	-	2	-	2	3	-	-	-	-	-	-	4	3	26
38	1	4	-	1	-	-	1	1	-	1	3	-	-	-	1	-	1	4	3	21
39	1	9	-	1	-	-	-	3	-	1	3	-	-	-	-	-	-	5	3	26
40	-	4	-	2	-	-	-	2	-	-	5	-	-	-	-	-	-	5	2	20
41	-	145	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	1	148
42	1	6	-	1	-	-	1	-	-	-	3	-	-	-	1	-	-	4	3	20
43	-	11	-	1	-	-	1	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	5	3	25
44	1	5	-	2	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	5	2	21
45	1	5	-	1	-	-	1	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	1	2	15
46-47	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17	-	-	-	17
Toplam	34	467	33	46	3	1	16	52	4	32	137	6	6	1	5	17	2	162	74	1098

Ek-1.6: Papirüs dergisinin üçüncü döneminde yer alan türlerin dağılımı

Sayı	Başyazı	Şiir	Anı	Deneme	Eleştiri	İnceleme	Röportaj	Günlük	Savran	Diğer	Toplam
1	1	18	1	2	1	3	1	2	5	2	36
2	-	29	1	2	-	8	1	2	-	2	45
Toplam	1	47	2	4	1	11	2	4	5	4	81

Ek-1.7: Papirüs dergisinin birinci döneminde yer alan sanatçılar ve yayımladıkları türlerin sayıları

Soyadı, Adı	Şiir	Çeviri Şiir	Hikâye	Anı	Deneme	Eleştiri	İnceleme	Söyleşi	Otobiyografi	Toplam
Akdağ, Tevfik	1									1
Akın, Gülten	1									1
Apollinaire, Guillaume	1									1
Arif, Ahmed	2									2
Aristo							1			1
Başçılar, Seyfettin	1									1
Biçici, İhsan Fikret	1									1
Duru, Orhan		1 (Blaise Cendrars)	1	1						3
Eliot, Thomas Stearns					1					1
Erdost, Muzaffer İlhan					1	1				2
Frenaud, Andre	1									1
Gültekin, Hasan Basri		1 (Jules Supervielle)								1

Ek-1.7: Papirüs dergisinin birinci döneminde yer alan sanatçılar ve yayımladıkları türlerin sayıları (devamı)

Soyadı, Adı	Şiir	Çeviri Şiir	Hikâye	Anı	Deneme	Eleştiri	İnceleme	Söyleşi	Otobiyografi	Toplam
Günçe, Ergin	1	1 (Ezra Pound)								2
Kansu, Ceyhun Atuf									1	1
Karakoç, Sezai	1									1
Lokman, Suna							4			4
Mazlum, Osman					1	1				2
Necatigil, Behçet					1					1
Oktay, Ahmet	1				1					2
Püsküllüoğlu, Ali	2									2
Saraç, Tahsin		1 (Saint John Perse)								1
Seber, Cemal Süreya	2				3			1		6
Uyar, Turgut					1					1
Yel, Doğan							1			1

Ek-1.8: Papirüs dergisinin ikinci döneminde yer alan sanatçılar ve yayımladıkları türlerin sayıları

Soyadı, Adı	Şiir	Çeviri Şiir	Hikâye	Çeviri Hikâye	Tiyatro	Anı	Deneme	Çeviri Deneme	Eleştiri	İnceleme	Mektup	Röportaj	Çeviri Röpotaj	Günlük	Otobiyografi	Duyuru	Savran	Toplam
Abacı, M. Tahir	2																1	3
Abasıyanık, Sait Faik											1							1
Ada, Ahmet																	2	2
Akarsu, S. Günay																	1	1
Akdağ, Tefvik	13								1						1		7	22
Akın, Gülten	8																	8
Akınlı, Hamit								1 (Margo Jones)										1
Aksal, Sabahattin Kudret	22						1											23
Aksın, Can	2																	2
Aytekin, Şükrü																	1	1
Aktunç, Hulki			1														1	2
Alkan, Erdoğan	2																	2
Altındağ, Sami						1												1
Altıntaş, Günel	4																1	5
Altuğ, Taylan																	2	2
Anday, Melih Cevdet	11																	11
Asaf, Özdemir	3																	3
Aşçı, Abdullah			2												1			3
Ataç, Nurullah									1									1
Atay, Âlim	4																	4
Ayhan, Ece	5						1											6
Bahar, Halil İbrahim	2																	2
Balaban, İbrahim												4			1		1	6
Baran, Selçuk			2															2
Barlas, Mehmet									1									1
Başaran, Mehmet	6																	6
Başçılar, Seyfettin	7						1								1			9

Ek-1.8: Papirüs dergisinin ikinci döneminde yer alan sanatçılar ve yayımladıkları türlerin sayıları (devamı)

Soyadı, Adı	Şiir	Çeviri Şiir	Hikâye	Çeviri Hikâye	Tiyatro	Am	Deneme	Çeviri Deneme	Eleştiri	İnceleme	Mektup	Röportaj	Çeviri Röpotaj	Günlük	Otobiyografi	Duyuru	Savran	Toplam
Bayar, Zühtü										4								4
Baydar, Mustafa												1						1
Baykurt, Fakir															1			1
Behram, Nihat	3																3	6
Behramoğlu, Ataol	2	1 (Lermontof)																3
Bekir, Kemal																	1	1
Bektaş, Cengiz	1																	1
Belge, Murat							2		1	1							1	5
Belli, Mihri		1 (Konstantin Simonov)																1
Berfe, Süreyya	4																	4
Berk, İlhan	9													3				12
Berköz, Egemen	2									3								5
Bezirci, Asım									3	13							3	19
Binyazar, Adnan							2			2							3	7
Birsel, Salah	6																	6
Burkay, Kemal	4																	4
Buyrukçu, Muzaffer			2			11	1			1							19	34
Canberk, Eray										1							1	1
Cansever, Edip	7						2			2								11
Ceyhun, Demirtaş									1									1
Coşkun, Arif	1																	1
Cumalı, Necati			2															2
Çalışlar, Aziz							3			1							2	6
Çapan, Cevat		1 (W. B. Yeats)																1
Çavdar, Tevfik										1								1
Çelen, Meral			1															1
Çelik, Naci										2								2
Çelikbaş, Ali	1																	1
Çetin, Celalettin	1																	1

Ek-1.8: Papirüs dergisinin ikinci döneminde yer alan sanatçılar ve yayımladıkları türlerin sayıları (devamı)

Soyadı, Adı	Şiir	Çeviri Şiir	Hikâye	Çeviri Hikâye	Tiyatro	Am	Deneme	Çeviri Deneme	Eleştiri	İnceleme	Mektup	Röportaj	Çeviri Röpotaj	Günlük	Otobiyografi	Duyuru	Savran	Toplam
Çırakman, Afet Muhteremoğlu			2															2
Dağlarca, Fazl Hüsnü	18																	18
Damar, Arif	9														1			10
Demiraslan, İlhan	1														1			2
Deniz, Sadık	1						1			1							1	4
Dinamo, Hasan İzzettin	1																	1
Doğan, Mehmet H.	5	1 (Bob Dylan)					5		2	7					1			21
Dıranas, Ahmet Muhip	1																	1
Durbaş, Refik	6																	6
Duru, Orhan										1								1
Edgü, Ferit									1									1
Elbistan, Sıddık	1																	1
Eloğlu, Metin	21																	21
Erbil, Leyla			1		1				1									3
Erdost, Muzaffer İlhan	1						1		1	1					1			5
Eren, Ziya																	1	1
Erksan, Metin									1									1
Ertop, Konur										2							2	4
Eruz, Nahit															1		5	6
Ferel, Fikret							1											1
Fırat, Âdil				1 (Y. Haşek)														1
Füruzan			6															6
Gani, Hasan										2								2
Gaugnard, Jean																	1	1
Gölpınarlı, Abdülbaki									1									1
Gönen, Tuncer	1																	1
Gönenç, Turgay	9															1		10

Ek-1.8: Papirüs dergisinin ikinci döneminde yer alan sanatçılar ve yayımladıkları türlerin sayıları (devamı)

Soyadı, Adı	Şiir	Çeviri Şiir	Hikâye	Çeviri Hikâye	Tiyatro	Anı	Deneme	Çeviri Deneme	Eleştiri	İnceleme	Mektup	Röportaj	Çeviri Röpotaj	Günlük	Otobiyografi	Duyuru	Savran	Toplam
Göksu, M. Hasan																	1	1
Gün, Mehmet	2	1 (B. Brecht)																3
Günçe, Ergin	7																	7
Güran, Rasih																	1	1
Gürsel, Nedim			1															1
Gürsu, Ahmet																	3	3
Habora, Bülent															1		1	2
Hacıhasanoğlu, Muzaffer			1															1
Hakkı, Ruşen	1																1	2
Haluk, Oğuz		1 (Pablo Neruda)																1
Harmancı, Mehmet								1 (A. Alvarez)										1
Hızlan, Doğan										6								6
Hilav, Selahattin							2		3									5
Horozcu, Oktay Rifat	8																	8
Irgat, Cahit	3																	3
Işıksaçan, Doğan	1																	1
İleri, Selim			1							2							1	4
İnce, Özdemir	12																	12
İzat, Sevinç			1															1
Jouffroy, Alain																	1	1
K., Tarık Dursun															1			1
Kabaş, Özer										1								1
Kalaç, Bilge		1 (Günter Grass)																1
Kanık, Orhan Veli	2					1					3							6
Kanpak, Süreyya	1																2	3
Kansu, Ceyhan Atuf	5																	5
Karakoç, Sezai	7																	7
Karasu, Bilge			1															1

Ek-1.8: Papirüs dergisinin ikinci döneminde yer alan sanatçılar ve yayımladıkları türlerin sayıları (devamı)

Soyadı, Adı	Şiir	Çeviri Şiir	Hikâye	Çeviri Hikâye	Tiyatro	Am	Deneme	Çeviri Deneme	Eleştiri	İnceleme	Mektup	Röportaj	Çeviri Röpotaj	Günlük	Otobiyografi	Duyuru	Savran	Toplam
Kemal, Orhan											1							1
Kemal, Yaşar											1							1
Kıyat, Mehmet	1																	1
Kıpöz, Tekin	1																	1
Kökden, Uğur							1	1 (Gaeton Picon) 1 (L. Andreyev)		1		1	1 (Roger Borderie)				4	10
Köksal, Ahmet	1									3					1		12	17
Kurşunluoğlu, Mehmed Kemal	6																	6
Kutlar, Onat							1		1									2
Kuzucu, Babür	1																	1
Küçümen, Zihni							1											1
Lav, Ercüment Behzad															1			1
Leontiev, A.							2											2
Makal, Mahmut																	1	1
Mandal, Hasan	1																1	2
Mazlum, Osman																	3	3
Menemencioğlu, Nermin							1		1	4								6
Meriçelli, Aml	4									2							4	10
Mert, Özkan	1																	1
Mutluay, Rauf							1			2								3
Naci, Fethi							2		1	1							3	7
Nayır, Yaşar Nabi															1			1
Necatigil, Behçet	8																	8
Nesin, Aziz						1				2							1	4
Oktay, Ahmet	12						2			2								16
Önal, Uğur	1																	1
Öncel, Havri										1								1
Öneş, Mustafa	1																	1
Örücü, Esin										1								1

Ek-1.8: Papirüs dergisinin ikinci döneminde yer alan sanatçılar ve yayımladıkları türlerin sayıları (devamı)

Soyadı, Adı	Şiir	Çeviri Şiir	Hikâye	Çeviri Hikâye	Tiyatro	Am	Deneme	Çeviri Deneme	Eleştiri	İnceleme	Mektup	Röportaj	Çeviri Röpotaj	Günlük	Otobiyografi	Duyuru	Savran	Toplam
Öz, Erdal			1															1
Özdemir, Seyfettin	1																	1
Özel, İsmet	6																	6
Özger, Arkadaş Zekai	1																	1
Özer, Kemal	7																	7
Özkan, Refet										1								1
Özkarımlı, Atilla									1	7							10	18
Özlü, Demir			1			1												2
Özön, Nijat									2								1	3
Özsegin, Kaya							9		1	5								15
Öztan, Ziya G.			1														1	2
Öztelli, Cahit									1									1
Öztürk, Salih																	1	1
Özyalçınar, Adnan		2 (Marko Ristiç)	2															4
Pazarkaya, Yüksel	1									1							2	4
Peker, Hüseyin	6																	6
Püsküllüoğlu, Ali	3																	3
Ran, Nazım Hikmet	1																	1
Refiğ, Halit									2								1	3
Sabuncu, Sevgi			1															1
Saraç, Tahsin	4																	4
Saraylı, İzzet	1																	1
Seber, Cemal Süreya	27	3 (Vitezslav Nezval)					2			9							7	48
Seyda, Mehmet							1			2				1			7	11
Sezer, Sennur	1																	1
Sorgun, Elif	6																2	8
Soytürk, Talayhan																	1	1
Suda, Orhan																	2	2

Ek-1.8: Papirüs dergisinin ikinci döneminde yer alan sanatçılar ve yayımladıkları türlerin sayıları (devamı)

Soyadı, Adı	Şiir	Çeviri Şiir	Hikâye	Çeviri Hikâye	Tiyatro	Anı	Deneme	Çeviri Deneme	Eleştiri	İnceleme	Mektup	Röportaj	Çeviri Röpotaj	Günlük	Otobiyografi	Duyuru	Savran	Toplam
Şekeroğlu, Sami																	1	1
Sözer, Önay										1								1
Sungurbey, İsmet									1									1
Tahir, Kemal																1		1
Tamer, Ülkü	7	1 (Paul Celan) 1 (Rafael Alberti) 1 (Howard Fast) 1 (Yaroslav Smelyakov) 1 (Pablo Neruda) 1 (Petr Bezruč) 1 (Konstantin Biebl) 1 (Jan Smrek) 1 (Jan Kostra) 4 (Miroslav Holub)								1							10	31
Taner, Haldun			1															1
Tansuğ, Sezer									1	1							1	3
Timuçin, Afşar							2			1								3
Tokatlı, Atilla			1															1
Toprak, Füzuzan		1 (Barbara Beidler)																1
Toprak, Ömer Faruk	7		1			1	1							1	1		1	13
Topses, Gürsen			1															1
Tosuner, Necati			1															1

Ek-1.8: Papirüs dergisinin ikinci döneminde yer alan sanatçılar ve yayımladıkları türlerin sayıları (devamı)

Soyadı, Adı	Şiir	Çeviri Şiir	Hikâye	Çeviri Hikâye	Tiyatro	Anı	Deneme	Çeviri Deneme	Eleştiri	İnceleme	Mektup	Röportaj	Çeviri Röpotaj	Günlük	Otobiyografi	Duyuru	Savran	Toplam
Tuna, İsmail				1 (Jan Drda) 1 (Ludvik Aşkenazy)													2	4
Turan, Güven	2																	2
Türkali, Vedat	1																	1
Türker, Doğan	1																	1
Uçarı, Ercüment	8																2	10
Uçarol, Tuncer										2							1	3
Uğurlu, A. Halim	1																	1
Ulu, Yücel	1																	1
Unur, Hayrettin	1																	1
Uyar, Tomris		5 (Pablo Neruda) 1 (Octavio Paz)	10				2		1	8							5	32
Uyar, Turgut	40									15								55
Uyaroğlu, İsmail	3																1	4
Ünalın, Öner			1															1
Üney, Selami	1																	1
Üstün, Şükrü	1																	1
Yalçın, İrfan																	1	1
Yavuz, Hilmi	5	1 (Nicanor Parra)																6
Yıldız, Bekir															1			1
Yüce, Kamran	1																	1
Yücel, Can	9																	9
Zarifoğlu, Cahit	1																	1
Ziyalan, Nihat	18																	18

Ek-1.9: Papirüs dergisinin üçüncü döneminde yer alan sanatçılar ve yayımladıkları türlerin sayıları

Soyadı, Adı	Şiir	Anı	Deneme	Eleştiri	İnceleme	Röportaj	Günlük	Savran	Toplam
Ada, Ahmet	1								1
Akdağ, Tevfik	1				1				2
Altıntaş, Günel	3								3
Aruoba, Oruç					1				1
Ay, Behzat		1							1
Ayhan, Ece						1			1
Başbuğ, Faik Y.					1				1
Batur, Enis	1			1				1	3
Berfe, Süreyya	1								1
Berk, İlhan	3								3
Canberk, Eray					1				1
Dağlarca, Fazıl Hüsnü	16								16
Demiralp, Oğuz			1						1
Deniz, Sadık	1								1
Doğan, Mehmet H.			1		1				2
Edgü, Ferit		1							1
Erdost, Muzaffer İlhan	1		1						2
Ergüven, Mehmet								1	1
Gelencik, Ragıp							2		2

Ek-1.9: Papirüs dergisinin üçüncü döneminde yer alan sanatçılar ve yayımladıkları türlerin sayıları (devamı)

Soyadı, Adı	Şiir	Anı	Deneme	Eleştiri	İnceleme	Röportaj	Günlük	Savran	Toplam
Gönenç, Turgay	1								1
Günel, Burhan					1				1
Gürsu, Ahmet								1	1
Hilav, Selahattin					1				1
İnam, Ahmet			1						1
İnce, Özdemir	3								3
Köksal, Ahmet					1				1
Kutluk, İbrahim						1			1
Maden, Sait	5								5
Mağden, Perihan	1								1
Naci, Fethi					1				1
Remiz, A.	3								3
Seber, Cemal Süreya	4								4
Somtürk, Güner					1			1	2
Uçarol, Tuncer							1		1
Üretürk, Vedat G.							1		1
Yel, Doğan					1			1	2
Yücel, Can	2								2

Ek-1.10: Papirüs dergisinin birinci döneminde yer alan Savran bölümüne ait istatistikî veriler

Tür	Adet
Türk şairinin ya da yazarının eserinin değerlendirilmesi	1
Mektup	1
Derginin duyuruları	2
Şairin şiirlerinde kullandığı kelimelerin alfabetik olarak sıralanması	1
Toplam	5

Ek-1.11: Papirüs dergisinin ikinci döneminde yer alan Savran bölümüne ait istatistikî veriler

Tür	Adet
Türk şairinin ya da yazarının eserinin değerlendirilmesi	70
Türk şairinin ya da yazarının çeviri eserinin değerlendirilmesi	11
Yabancı şairin ya da yazarın eserinin değerlendirilmesi	24
Türk şairinin ya da yazarının değerlendirilmesi	6
Yabancı şairin ya da yazarın değerlendirilmesi	1
Diğer sanat dallarıyla ilgili yazılar	5
Çeviri hatalarının düzeltilmesi	6
Dergi incelemesi	31
Anı	9
Deneme	5
Eleştiri	14
Mektup	1
Röportaj	1
Derginin duyuruları	25
Diğer duyurular	9
Tutanak	10
Anket	7
Toplam	235

Ek-1.12: Papirüs dergisinin üçüncü döneminde yer alan Savran bölümüne ait istatistikî veriler

Tür	Adet
Türk şairinin ya da yazarının eserinin değerlendirilmesi	2
Diğer sanat dallarıyla ilgili yazılar	2
Deneme	1
Derginin duyuruları	2
Tutanak	2
Toplam	9